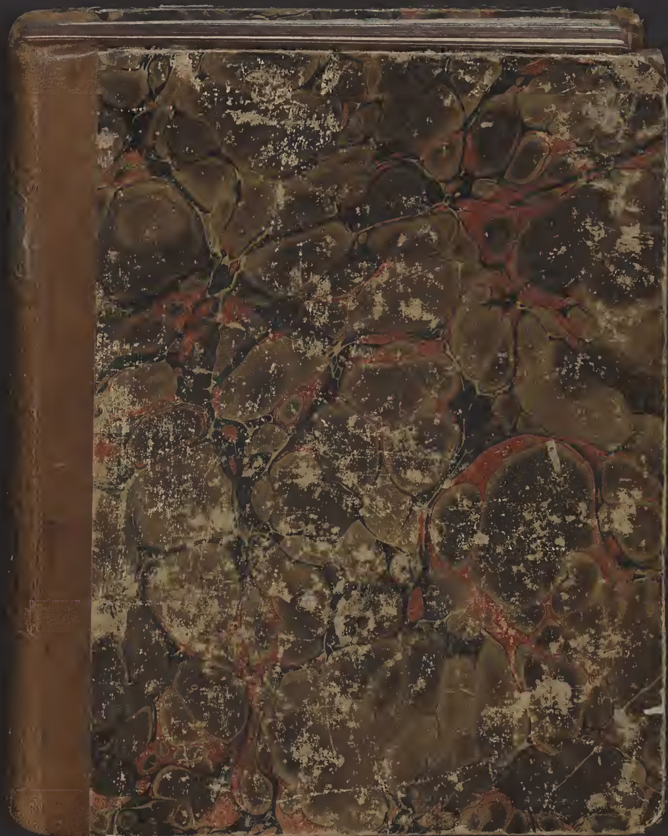

Kongelige Allernaadigste

Forordninger

og

aabne Breve

som til Island ere udgivne

af

De Hoist-priselige Konger

af den

Oldenborgiske Stamme.

---

3. Deel.

Kiøbenhavn, 1787.
Trykt paa Gyldendals Forlag.

Til
Kron-Printsen.

Deres Kongelige Høihed
Allernaadigste
Kron-Prints og Herre!

Da Himmelen ikke har behaget at sætte os, arme Islændere, i den Stand, at vi ligesom andre Undersaatter i den Danske Stat, kunde med vore Midler, med Skatter og Afgifter, ligesom andre, tilkiende give vor Taknemmelighed for vores Høistprisværdige Kongers Faderlige Omsorg for os: vor Sveed og vore Hænders Arbeide, ja vor Skiæbne indbringer os næppe Føden; Men saa frembære vi i Allerdybeste Underdanighed en liden Frugt af vore Hoveders Arbeide, og der i bland endnu den tredie Deel af de Forordninger og Rescripter som tre af Deres Printselige Hoiheds Høistsalige Forfædre Friderich den Tredie, Christian den Femte og Friderich den Fierde, have givet til Island.

Tillad Allernaadigste Prints at denne Deel, ligesom de to Første, maae nedlægges for Deres Printselige Hoiheds Fødder.

Vi formaae ikke andet end at elske, og ønske at den gode Gud vilde pryde og velsigne Deres Printselige Hoihed med alle Deres Forfædres Dyder og Visdom, det er, at Deres Printselige Hoihed maatte blive til den Største, den Beste Konge i sin Tid, og Deres Undersaatter til de lykkeligste i Verden. Jeg forbliver indtil min Død

Deres Kongelige Hoiheds

Buderdal udi Island
den 22 Julii 1787.

underdanigste Tiener
M. KETILSON.
Sysselmand udi Dale Syssel.

For-

Fortale.

Her kommer nu for Dagen den Tredie Deel af de Kongelige Allernaadigste Forordninger, Rescripter og aabne Breve, som de Høistprisværdige Danske Konger af den Oldenborgiske Stamme have udgivet til Island. Den begynder med Kong Friderich den Tredies og ender med Kong Friderichs den Fierdes Forordninger.

Ved den er dette i Besynderlighed at erindre, at ved den har jeg betient mig af Hans Hoiædle Hoiærværdighed Biskop Hr. Hannes Finnsens ypperlige Samling, som Han har havt den Godhed at laane mig og som er den beste og fuldstændigste af alle dem, som jeg har under Hænder, hvorfor jeg, saa vel paa min, som paa alle deres vegne, som unde dette Verk, aflægger herved ydmygste Taksigelse til Hans Hoiærværdighed, forvisset om at Han vil være af samme Godhed i Henseende til den Fierde Deel af Forordninger-

ningerne; thi endskiønt at de Forordninger, som skulde komme i den Deel, ere nye og de fleste udkomne i min Tid, har jeg dog ikke kundet overkomme dem alle, især dem, som angaae Geistligheden eller der henhørende Sager. Nogle af disse Forordninger ere oversatte paa Islandsk og trykte udi Holum Bogtrykkerie, og derved ere de danske Originaler mindre blevne begierlige og vanskielligere at overkomme.

Jeg var meget utaknemmelig om jeg her ikke erkiendte med ydmygste Taksigelse den store Godhed, som Hans Høi-Edle Høi-Velbaarenhed Hr. Conferentz-Raad John Erichsen har havt for mig og dette Verk, da Han har ladet uddrage af Kammer Archivets Protocoller alle de Forestillinger og Kongelige Resolutioner, som angaae Island eller have dermed noget Sammenhæng; hvilket Udtog Hans Høi-Velbaarenhed har siden selv igiennem gaaet og tillagt eendeel Anmærkninger. Af denne Samling har jeg endnu ikkun lidet betient mig, saasom den indeholder meget faa heele Konge-Breve, men mestendeels korte Kongelige Svar og Resolutioner; men som den ikke desto mindre indeholder mange, især for Historien, vigtige Ting, saa er jeg til sinds at lade saa meget der af udkomme i det ved Sluttningen lovte Tillæg, som jeg meener i nogen Maade kand interessere Læseren.

Endskiønt jeg nu saaledes har havt fleere og bedre Hiælpe-Midler ved denne Tredie Deels Udarbeidelse, maae jeg dog tilstaae at der udi denne Deel mangle Endeel, endog betydelige Konge-Breve, som jeg ikke har kundet overkomme,

og

og som derfor maae bie efter det sidste Tillæg, i hvor vel det dog beroer paa gode Mænds Velvillighed, som kand have saadanne Konge-Breve, hvor vidt jeg kand holde mit Løfte, da jeg vil lade følge med denne eller den næste Deel Fortegnelse over de Konge-Breve, som mig mangler og jeg afveed.

Da der udi dette Tids-Rum skeede store Forandringer, saavel udi den publiqve Stats Indretning, som udi Lovene, samt med det Kongelige Cancellie og Kammer, saa ere der og udkomne i samme Tids-Rum mange Konge-Breve af mindre Betydenhed og som lidet interessere Læseren, hvorfor de ikke heller ere her heele indførte; men som de dog give Oplysning i Historien, saa har jeg og givet et Udtog af dem, og der udi mestendeels brugt Konge-Brevenes egne Ord; ja nogle, som ikke saa læt lode sig bringe udi Udtog, har jeg indført heele og holdne, havende for Øine, at endskiøndt de Ting og Tildragelser, som de ommælde, ere nu vel bekiendte, kand der dog komme den Tid, da de blive ligesaa mørke, som de der ommældes i den Første og Anden Deel.

Af Anmærkningerne findes endnu mindre end i den Anden Deel og snart intet af den Aarsag, som jeg i Fortalen til samme Deel har anmældet.

Det kommer meget an paa et nøiagtigt og fuldstændigt Register hvorvidt denne Deel bliver beqvæm og brugbar. Men giver Gud mig Liv og Kræfter til at fuldføre det heele

Værk,

Værk, vil jeg beflitte mig paa at lade ved det sidste Tillæg, Registeret blive saa nøiagtigt og fuldstændigt over alle Deelene at Læseren uden Møje kand der efter finde alt det mærværdige, som de indeholde.

Jeg vil endelig anbefale dette mit Arbeide Læserens Gunst og Beraagenhed, at han vilde oversee Feilene, overbære med det ufuldkomne og unde Verket over Hoved.

Kong Friderich den Tredies Forordninger og aabne Breve.

I.

Henrich Bielche at maa maanetlig bekomme 200 Rdlr.

Fridericus Tertius. G. A. B. At vi aff synderlig Kongelig Gunst och naade, saa och for troe oc villig tieniste, som os elskelig Henrich Bielche till Ellingegaard, vor mand, tiener, och bestalter Oberste till Foedz och Ambtsmand paa vort land Island, voris elskel. kiere Fader hoilofflig i hukommelse och riget giort haffver, och os her efter och vore Riger och lande giore maa oc schall, naadigst haffver bevilgett och tilsagt, och her med hannem bevilger och tilsiger maanetlig 200 Rixdlr. in Specie, hvilche hannem aff vor Stadtholder udi vort Rige Norge, dend som nu er eller her efter kommendis vorder aarligen til een viss tid schall erleggis, och schall det begynde och angaa fra Philippi Jacobi dag sidst forleden och siden aarligen continuere, indtil vi der om anderledes tilsigendis vorder, och skall formelte Henrich Bielke der imod forplicht være, villig och redeboed till vore Rigers och landers tieniste til lands eller vands, hvor som helst vi hans tieniste behoffve kunde, at lade sig finde, och ellers vor och voris Rigers och landis gaffn och beste i alle Maader aff yderste formusse viide at ramme. Dat. Aggerhuus dend 31 August. A. 1468.

Udi dette Brev, som er efter H. H. Biskop Hr. Finnsens Samling, kaldes H. Bielche Amtmand paa Island, da dog hans Forlehnings-Brev er ikke dat. førend 30 Decembr. næstefter, og han siden udi alle Opskrifter paa Kongel. Breve kaldes Befalingsmand paa Island. Dette erindres i

 Hen-

Henseende til hans Embedsaar, som Befalingsmand over Island, endskiønt han intet forrettede udi dette Embede her i Landet førend udi Aaret 1649.

II.

Hr. Henrich Bielchis Forlenings Breff paa Island.

Fridericus Tertius. G. A. V. At vi aff vor synderlige Gunst och Naade, saa och for troschab och villig tieniste, som os elskelig Hr. Henrich Bielche til Østerodt, Ridder, vor mand och tiener, dend stormektigste hoybaarne Første och Herre Hr. Christian dend Fierde Danmarchis och Norgis Konning, vor kiere Hr. Fader Sal. och hoylofflig ihukomelse, saa och os och Riget hid indtil giort och beviist haffver, och her efter os och Riget throligen giøre och bevise maa och schall, haffve undt och forleent, och nu med dette vort obne breff vnder och forleener formelte Hr. Henrich Bielche, med vort och Norgis Kronis Land och forlehning, Island, sampt des tilliggendis bønder och tiener och ald des Rente, och rette tilliggelse, aldelis intet undertaget, at schulde haffve, niude, bruge och beholde, indtil saa lenge vi anderledis der om tilsigendis vorder, dog saa at hand for dend visse Indkombst, som er landskyld Tiende och told, som giffves aff schibe, som er bevilget at feygle paa hauffnerne, Closternis Afgiffter, Sysl[e]rnis affgift, som de nu ere forpachtede faare, och andet som kand beregnis for aarlig indkombst, schall giffvis til os och Kronen til affgift aarligen trey tusinde, toe hundrede gode enchende Rdlr. och dennem paa hans egen omkostning oc Eventyr, vden ald affkortning at lade leffvere vdi vort Rente-Kammer vore Rentemestere paa vore vegne til hende, dog hvis dend eene Portugalose Thold, som til forne meere udgaffs aff fremmede Kiøbmænd, som beseilede haffnerne der paa landet, och nu ikke udgiffvis af de dansche Kiøbmænd, samme ene Portugaiose thold maa formelte Hr. Henrich Bielche føre sig til udgift och affkortning aarligen vdi hans affgift och Regen-

Regenschab, indtil vi anderledis med samme thold forordner, hvilchet hannem och saaledis aff vore Rentemestere schall bliffve gotgiort; och der som formelte Closternis och Syssernis affgifter ydermere her offver kunde forhøyes for høyere affgift, eller schibene paa høyere thold kunde sættis, eller och lansens indkombst i nogen maader ydermeere kunde forbedris, end som Jordbogen nu er, da schall det altsammen komme os och Kronen til beste, desligeste hvis Sagefald oc stædsmaal som der paa landet kand falde enten udi geistlige eller verslige Sager, der for schall formelte Hr. Henrich Bielche giore os oc Kronen goed rede och Regenschab, hvor aff vi naadigst haffver bevilget hannem for hans tieniste och umage, dend tredie part, och de andre toe parter at komme os och Kronen, efter got och klart Regenschab allene til beste; desligeste maa fornefnte Hr. Henrich Bielche hvis fisch och andre vahre hand aff landit och leenit bekommer och udfører, ikke andensteds henføre end hiid til vor Kiøbsted Kiøbenhaffn och her sammesteds sligt forhandle och sælge. Formelte Hr. Henrich Bielche schall och aarligen strax hand fra landet hiemb kommer, lade leffvere vadmel, tu tusinde och fire hundret allen, Strømper Siuff hundret par udi vort Klæde-Kammer, og der for schall hannem betalis hvis billigt kand være; udi lige maade schall hand fra sig leffvere hvis redepenge der paa landet falder, och hand paa vore vegne medfører, och de andre udi lige maader til fastelauffn, eller til Paasche der nest efter vdi det seeniste til goede reede udi vort Rente-kammer afflegge och betale. sammeledis schall hand hvert aar vdi rette tid fornøye Prestene och de fattige der paa landet deris aarlig tillagt Rente som dennem er bevilget, och intet der aff tilskriffve os och Kronen udi hans Regenskab, och schall forne Hr. Henrich Bielche iche tilstæde nogen schibe eller schibsfolch at besøege eller beseygle nogle hauffner der vnder landet, vden dem alene, som der paa haffver egne breffve och benuading. Disligeste schall hand være forplicht at offvergiffve aarligen indi vort Rentekammer med hans Regenschaber en klar Jordebog paa

ald landsens visse Indkombst, saa vel paa de geystlige som paa det andet intet undertagett. vdi lige maader schall hand haffve tilsiun til Præsterne, at de forholder dennem schicheligen och vel baade udi lærdomb och leffnit efter Ordinantzen, och der som der befindis een aff dennem eller flere leffver vschicheligen, da schall hand med Superintendenten, vdi hvis sticht det scheer; straffve der offver som vedbør. Fornefnte Hr. Henrich Bielche schall och haffve god alvorlige och flittige tilsiun med Kirkerne der paa landet, adt de byggis och forbedris och holdes ved god hæfd och macht, och der som de der ere tilforordnet at forestaa Kircherne befindes der udi forsømmelig, at de da tilholdis med lougen at staa der for til rette. der som det sig och kand tildrage, vi behøffve til vore schibsfolch eller andre vore tienere paa Holmen her for vort Slot Kiøbenhaffn enten fisch eller vadmell, vil vi os haffve forbeholdet til des behoff at lade fordre och annamme saa meget som fornøden giøris, hvilchet fornefnte Hr. Henrich Bielche udi hans afgifft schall qviteris efter som det til indkombst er anslaget, en lest fisch for femb och trediffve Daler och en vaade vadmell for tu daller. Item hvis vragher som kand komme eller inddriffve der for landet, alle Biørnehuder, hvals tænder, hvalræff eller andet saadant der paa landet kand bekommis, schall hand føre os och Kronen til Regenschab, allene til beste; Disligeste schall hand holde Almuen der paa landet ved loug och ræt, och ingen aff dennem uforrette imod lougen; schall hand och eller hans Fogeder eller Folch iche driffve nogen Kiøbmandschab imod lougen, som den menige mand kand uære til schade, hand schall och med fliid besporge och haffve alvorlig tilsiun at Kiøbmændene, som besegler landet, schicher dennem vell imod Almuen, saa der iche er eller kommer nogen klagemaall paa dennem, och at schipperne eller schibsfolchet iche giør nogen mand vold eller offverlast, den stund de ligger der udi hauffnerne, och der som nogen Jorde eller Jordeparter ere bortkommen med uræt vdi andre frembfarne lensmænds tider, som haffver hafft landet for

hannem

hannem, schall fornefnte Hr. Henrich Bielche det igien med domb och ræt indtale och ingen see igiennem fingre med. Forbemeldte hans affgift, Regenschab och Forretninger schall begynde och angaa fra Sti Hans Midsommers dag Anno 1648 och endis Aarsdagen der efter Anno 1649. och siden frembdeles aar fra aar forfølgis, saa lenge hand formelte land och leen aff os och Kronen udi forlening haffver; och schall hand ændeligen vdi disse och andre maader viide och ramme voris gaffn och beste, som vi hannem naadigst tiltroer och schall hand och være forplicht hvis her udi findis befalet aff lenens indkombst at frembschiches, kiøbis, eller udi andre maader bestillis til sin rette tid eftersom forschreffvit staaer at lade frembkomme, saa fremt vi iche da schulde foraarsagis at befale dennem, som sligt er tilforordnet at annamme, det strax for rede penge her sammesteds, saa dyre som det her gielder, at kiøbe, och fornefnte Hr. Henrich Bielche selff tilregne at betale, efterdi hand offver bønderne der paa landet haffver at biude och befale vdi hvis de ere plichtige at giøre, yde och leffvere til vort behouff, hvor efter han sig underdanigst kand haffve at rette och for schade at tage vare, forbiudendis ꝛc. Dat. Hafn. 30 Decembr. Anno 1648.

III.

Til Islænderne om Lydighed imod H. Bielche.

Wii Fredrich denn Tredie medt Guds Naade Danmarkis, Norgis, Wendis och Gottis Konning, Hertug udi Slesvig, Holstein, Stormarn och Ditmerschen, Greffve udi Oldenborg och Delmenhorst. Heilser Eder alle vore kiære troe undersatter geistlige och verdslige, som bygge och boe paa vort land Island evindeligen medt Gud och vor Naade. Wii bede Eder alle och enhuer seerdeliss byde och befale, at i retter Eder efter at svare oss Elskel. Hr. Henrich Bielche til Østeræd, Ridder, vor mand och tiener, giffvendis och giørendis hannem och in-

gen anden den aarlige Rente och Rettighed, som i oss och Norgis Kronne plichtige ere att giøre och giffve. Hand schall igien holde Eder alle och enhver serdelis ved Islandsche loug och rett och ingen aff Eder tilstede att uforrettis imod lougen i nogen maader, ladendis det ingenlunde. Giffuet paa vort Slot Fridrichsborg den 31 Januarii Anno 1649.

Fridrich.

IV.

Herr Hendrich Bielche sich breff anlangende Holle Kirke paa Island.

Fridricus Tertius. Vor synderlig gunst til forn. Hvad oss elschelig hederlig och hoylerdt Her Thorlach Schulesen Superintendent for norden i Holle Stifft paa vort land Island hos oss underdanigst lader andrache, angaaende Holle Kirche udi Eyefiord udi forneffnte hans Stifft, kand I aff hosføjede Supplication videre see och ehrfare, da erachte vi ubilligt, och forneffnt Kirche for nær att vere scheed, i det hendis goetz, som til prestens Opholdning var lagt aff kirchens egne vercher, der fra er fraventt, och forneffvnte kirke 2. andre smaa jorder igien til pand sat, mens efterdi vii naadigst aff forneffvnte Bispes underdanigste beretninch ehrfarer forneffvnte kirke med stor besverinch at kunde naae derfore nogen ehrstatning hos forneffvnte affgange kirchevergers arffvinger, som forneffvnte kirchegoetz der fravent haffver, anseende en deell der aff schall vere bortdøde, en deell saa forarmede, at lidet eller intett hos dennem hentis kand, ville vii naadigst, at I paa vore vegne schall giore dend anordninch, at forneffvnte Holle kirke beholder hvis goetz til dender er bleffven pandsatt, intil saa lenge forneffvnte Kirkevergers arffvinger, som forneffvnte kirkegoetz der fra vendt, och i dets Sted andet igien pantsatt haffver, gior forschreffvne Kirke uden vidtlofftighed rett och fyllest for hvis goetz dend som forbemelte fravent er, hvis Documenter

til

til forschreffne Sags bedre opliusning fornøden gioris, kand i hos forschreffne Biscop soge och affførdre. Dat. Hafn. d. 6 Martii 1649.

V.

Hr. Thordall Sigfusen paa Island at maa bekomme Kald.

Fridricus Tertius. G. A. V. Eftersom os vnderdanigst foredragis Hr. Thordall Sigfusen, prest vdi Holum stifte for norden paa vort land Island, sig vdi leyermaall med et qvindis person at haffve forseet, hvorfore hand schall være sat fra sit kald, med vnderdanigst begiering, samme hans forseelse hannem maatte efterladis, och der hos bevilgis at betiene kald igien, hvor hand lougligen efter Ordinantzen kunde bliffve kaldet och vocerit, da haffver vi, paa saadan vnderdaningst anmodning och begiering, naadigst bevilget och tilladt, saa och her med bevilger och tillader, at samme hans forseelse hannem maatte efterladis, saa och, at hannem maa bevilgis igien at komme till kald, vndtagen dette, som hand til forne betient haffver, hvor hand lougligen, efter Ordinantzen och andre Kongl. om kald udgangne Forordninger, der till kand bliffve kaldet oc vocerit, dog schall hand være tiltencht først paa tilbørlige stæder bevislig at giøre, at fornefnte qvindis person, som han sig saaledis med forseet haffver, hannem iche i nogen forbuden leed at vere beslechtet och paarøren. Forbiudende ꝛc. Datum Hafn. d. 8 Martii 1649.

VI.

Breff til Island om at afflegge deris æd at være Kongel. Mayt. huld och troe.

Wii Friderich den Tredie med Guds Naade Danmarkis, Norgis, Vendis och Gottis Koning, Hertug udi Slesuig, Holsten, Stormarn och Dytmerschen, Grefue udi Oldenborg och Delmenhorst. Helse Eder alle vore kiere troe vndersaatter, Superintendenter, Laugmænd, Prouster, Præster, Syssełmænd, Laurettismænd, bonder och menige Almue, som

bygge och boe offver alt vort land Issland, samt Vespenøe, kiærligen och œvindeligen med Gud och vor naade. Vi twiffler ikke paa eder alle och enhver jo at være vitterligt, hvorledis Gud allermegtigste udi forleden aar, fra denne forgiengelige Verden, til sit evige Rigis Herlighed haffver bortkaldet dend stormegtigste Hoybaarne Forste och herre Hr. Christian dend Fierde, fordum Dannemarchis, Norgis, Vendis och Gottis Konning ꝛc. voris elskelige kiere Hr. Fader Sal. och hoylofflige iamindelse, och vii der offver voris kiere Salig Hr. Fader, efter ordentlig vahl och hylding, haffver succederet, och udi disse landis och Rigers fuldkommen Regiering indtraad, da endog vi ingenlunde paatviffler, at alle och enhver iblant eder sig jo deris plicht och skyldighed erindrer, och sig som lydige och troe underſaatter, lige ved andre disse Riger incorporerede lande, anstiller och forholder; saa haffve vi dog for raadsamt och gott anseet, ved voris dertil forordnede fuldmegtige, at lade os hylde och sverge aff menige landsens indbyggere til Altinget, som kaldis Exeraaeting, och der till berammet Petri Pauli dag udi nærverendis aar, til hvilchen ende vi haffver afferdiget nerverende vore Commissarier, os elskelig Henrich Bielche till Ellinegaard, Ridder, Befalingsmand paa vort land Issland, och Gabriell Acheleye til Julleroed, Secreterer, vore mend och tienere, at schulde paa bemeldte tid och sted paa vore vegne annamme huldheds och troschabs æd aff menige landsens indbyggere; thi bede vi eder alle, och hver særdeelis biude, at I retter eders leylighed efter, hver Superintendent och laugmand udi egen person, aff Skalholt Stift tolff Prouster och prester, hvor i blant schall være en aff Vespenøe, Sex Prouster och prester aff Hola stift, med fuldmacht aff de andre, alle Syſſelmænd udi egen person, tu Lauretzmend och tu bønder aff hver Syssell, sampt en af Vespenøe, med noygactig fuldmagt aff de andre som hiemme bliffve, til fornefnte tiid och sted visseligen at moede til stede, och da eders plicht och skyldigheds æd at afflegge, hvor imod vi loffver eder alle och hver ved loug och ret, och alle vel herbrachte privilegier och frieheder, som I hidindtil nydt haffver, at holde, och imod ald utilbørlig gevalt och værn (V=ret) at forsvare och fordagtinge, och derforuden

saadan

saadan eders troe underdanig horsomhed med ald gunst och naade forskylde och erkiende, och igien være eder alle och enhver en naadig Herre och Konning, och eders gaffn och beste viide och ramme, som vi vore kiere troe undersaatter plichtig er. Giffvet paa vort Slot Kiøbenhaffn den 18 Martii Anno 1649. Under vort Signet.

Fridrich.

VII.

Her Hendrich Bielche sich breff om Domkirkernis brøstfeldighed paa Island.

Fridricus Tertius. V. S. G. T. Effter som vi naadigst komme vdi forfarinch, hvorledis begge Domkirkerne paa vort land, Island, schal være megit brøstfeldige, saa de med fordeligste behøffve Reparation, da ere vi naadigst til freds, at J maa lade kiøbe udi vort rige Norge saa megit tømmer, som for 100 Rdr. kand bekommis, hvilchet i med fordeligste schall lade affhente, der til landit offverføre, och til de brøstfeldige Domkirkers Reparation anvende, hvilchet eder och saaleedis schall gotgiøris. Dat. Haffn. d. 4 April. 1649.

VIII.

Gisloff Eivertson sich bestilling paa Island.

Fridricus Tertius. G. A. V. Eftersom vi naadigst ere kommen vdi forfaring, ingen Mathesin hiidindtil at haffe lært paa vort land Island, och vi nu naadigst erfare nærverende Gisloff Eivertsen vlastelige fundamenta at schall haffve lagt der udi, da haffver vi hannem naadigst tilforordnet, och her med tilforordner, vngdommen vdi Skalholt schole och andre paa forneffnte vort land Island, som det aff hannem begierende vorder, in fundamentis Arithmeticæ, Geometriæ och Astronomiæ at instituere och oplære, for hvilchen hans umage vi hannem naadigst haffver bevilget, indtil vi anderledis hannem tilsigendis, och saa lenge hand sig flittig i samme sin

 bestil-

bestilling bevisendis vorder, efterfolgende twege Jorder a Sidu i Schafftefels Syssel, (hvor aff efter hans beretning vi och Kronen aarligen schall haffve Sex och trediffve Rixdr. til indkombst) dog at saa fremt fornefnte Jorder (mere end) bemelte 36 Rdr. drage kand, det da at komme os och Cronen allene til beste, forbiudendis ꝛc. Dat. Haffn. dend 7 April 1649.

IX.

Hr. Henrich Bielche och Gabriel Acheleyes Instrux til Island och Ferrøe.

Instruction.

Forst schall bemelte voris Commissarier, saa snart schibene ere ferdige och vinden foyer, vfortoffvit begiffve dennem paa Reysen, och naar de der til landet ere ankomne, schulde de strax de meenige landsens indbyggere medgiffne obne breffve oc patenter lade læse och forkynde, och siden til dend derudi bestemte dag och sted aff alle och enhver, som efter voris naadigste befalning comparerer, paa vore vegne huldheds och troschabs æd, efter medgiffvne form annamme.

Efter som der och begiffver sig nogen twist imellem det Islandske Compagnie och almuen vdi Grindevig sogn der paa landet, anlangende Grindevigs haffn, som Compagniet haffver forhverffvet voris elschelige Kiere Hr. Fader, sal. och hoylofflig ihukommelsis naadigste bevilling paa iche at besegle, medens i det sted vaar bevilget Bosand der til at bruges, hvoroffver almuen sig vnderdanigst haffver besverget, eftersom saadant aff deris vnderdanigste Supplication, saavel som bemeldte Compagnies erklering der paa, sampt hosføyede Copia aff hoybemelte vor Kiere Hr. Faders bevilling, vore Commissarier til vnderretning medgiffven, kand erfaris, saa schulde de sig om bemelte tvende haffner, saavel som vndersaatterne der om kring boendis, deris vilkaar och leylighed och andre omstendigheder med fliid lade informere och besporge, och dennem siden mod os om alting udforligen erklere, paa det vi os der paa viidere kunde vide at resolvere.

Hvis

Hvis os elschelig Hr. Henrich Bielche, saasom voris befalningsmand der paa landet hans bestilling særdelis vedkommer, haffver hand som sædvanligt med ald fliid tilbørligen at forrette, som hand agter at forsvare, och dersom nogen Supplication och klagemaal hannem forekommer, som er aff den vigtighed, at hand sig der paa ikke strax kand resolvere, da haffver begge vore Commissarier med fliid derom at erfare, och til deris hiembkombst ad referendum at antage. I særdeelished medgiffvis hannem os elschelig hederlig och hoylærd M. Brunolff Svendsens Superintendent offver Schalholdt Stift hans Supplication, anlangendis hvis hand er begierendis, at hans Hustrue efter hans doed maatte niude, hvorpaa hand sig och efter foregaaende grundelig information mod os vdforligen haffver at erklere.

Endeligen schulde bemelte vore Commissarier, paa deris hiembreyse der fra landet, begiffve dennem til vort land Feroer, och, efter vore vdgangne obne breffvis vdviisning, aff landsens Indbyggere paa vore vegne huldheds och troschabs æd annamme, och siden udi dend tvistige Sag, som Gutorm Nielssen och Joen Joensen laugmand der paa landet imellom er, efter voris forrige til dennem derom udgangne befalning endeligen kiende och domme, som de agter at forsvare och være bekient.

Naar voris Commissarier alting som forschrefvet staar haffver forrettet, haffver de dennem paa hiembreysen ufortoffvet at begiffve, och om alting deres vdforlige Relation i vort Cantzellie at indschiche. Vi forbliffver dennem med Kongelig gunst och naade bevaagen. Datum Haffn. dend 9 April Ao. 1649.

X.

F. Eddel Vrne sich Qvittantiarum for Island.

Fridricus Tertius. G. A. B. at os elschelig Fru Eddel Vrne til Ronnerbechsholm, affgangne Pross Munds forrige befalnings mand paa Island hans efterleffverschne, haffver nu endelig giort os god reede och regenschab for dend visse och uvisse Rente och indkombst aff vort och Norgis

Cronis land och leen Island, hvormed fornefnte Prosſ Mund aff Kongel. Mayt. vores elſchel. kiere nu ſal. Hr. Fader til forne naadigſt haffver verit forlehnt, beregnit fra St. Hans midſommers dag Ao. 1633, fornefnte Proſs Mundt bekom ſamme leen i befalning och forſvar, neſt efter os elſchelig Holger Roſenkrantz Borreſen, och til St. Hans dag midſommer Anno 1645, fornefnte Proſs Mund ved doden er affgangen, och fornefnte frue Eddel Vrne ſamme land och leen er qvit bleffven, ſaa och forklarit hvis Inventarium fornefnte Proſs Mund Helgefelds Cloſter och Arneſtappen ſampt Widoe Cloſter och Beſſeſtad paa fornefnte Island annammet och nu igien fra ſig offverleffveret haffver, ſaavel ſom affbetalt alle de antegnelſer, ſom i fornefnte Regenſchaber giort var, och paa voris vegne ikke kunde bliffve paſſerit och got giort, ſaa fornefnte frue Eddel Vrne, paa fornefnte hendis Hosbondis veigne, os nu aldeelis intet der paa er ſchyldig bleffven effter hans forleenings breff och de Regenſchaber, Inventarii Regiſter, Qvitantzers och beviſers liudelſer, ſom fornefnte frue Eddel Vrne nu fra ſig vdi vort Rentekammer till os elſchelig Jorgen Roſenkrantz till Kieldgaard, Oluff Daae til Holmegaard, och Peder Viibe vore mend, tienere och Rentemeſtere, paa vore vegne leffverit och offverantvordet haffver; Thi lade vi nu her ved frue Edel Vrne och alle andre ſal. Proſs Munds arffinger aldeelis qvit, fri och kraffvisloes aff os och vore Efterkommere Konninger i Danmark och Norge for ald ydermeere krauff, tiltale och eftermaning, for ald indtegt och udgift aff fornefnte Island, fra den dag och tiid, fornefnte frue Edell Vrne och hendis medarffvinger der med igien ere qvit bleffven, efterſom forſchreffvet ſtaar vdi alde maader. Dat. Haffn. dend 12 April Anno 1649.

Denne Qvittantiarum er udi Kongel. Mayts. Rentekammer Regiſterit aff Sigfrid Friis, Anders Soffrenſen och Jens Chriſtenſen indſchreffven paa Kongel. Maytt. voris allernaadigſte herris naadigſt behaug, er denne Qvittantiarum paa det underdanigſt underſchreffven aff

Jorgen	Oluff	och Peder
Roſenkrantz	Daa	Veibe.

Dette

Dette Brev, som er efter H. H. Biskop Hr. Finnsens Samling, synes iblandt de til Island udgivne Forordninger ikke af stor Betydenhed; dog af det, som der tales om Helgefelds Klosters og Arnestappens Inventarium, ligesom Vidøes og Bessestæds, men de andre Klostres Inventarium nævnes ikke, kan man slutte, at Arnestappens Ombud, eller dog heller Sneefields Syssel, da ikke har været under Forpagtning, men under Administration. Sysselmanden udi Snæfields Syssel var da ogsaa en Fremmet, ved Navn Gregers Knudsen Barg.

XI.

Her Hendrich Bielche sich breff anlangende Gissloff Evertsen paa Island.

Fridricus Tertius. V. S. G. T. Efftersom vi naadigst haffver bevilgett Gissloff Evertson Islender, fordi hand dennem, som paa Island dett begierte, in Mathesi schulle instituere, nogle Jorder samme stetz indtil anderledis forordnett vorder, saa att hand deraff aarlig schulle nyde 36 Rdr., anseende hand underdanigst foregaff forschreffne Jorder saa megit att bedrage; da bede vi eder och naadigst vilde, at i giorer dend anordning, saa fremt forschreffvne Jorder til andre befindis att vere bortfest, som dennem effter deris festebreffs indhold bør att nyde, att hannem forschreffvne 36 Rdr. enten udi vare eller penge udaff detz indkombst aarlig giffvis, andseende voris naadeligste villie iche er herved andris paa hander forundte breffve och bevilling at cassere. Dat. Hafn. 14 Aprilis 1649.

XII.

Om Geirestad ved Mivaten, som Sigurder Magnussen begierte Mageskifte paa.

Fridrich den Tredie med Guds Naade Danmarkis, Norgis, Vendis och Gottis Koning ꝛc. Vor synderlig Gunst till forn. Efftersom Sigurder Magnussen, boendis paa vort land Island, hos os underdanigst lader anholde och begiere, att hannem til Mageschiffte maatte bevilges en Hola Dom=

Domkirkes Jord, Giereſtad kaldet, ſom ſchal ſkylde aarligen halffierdeſindstyve och tu allen Iſlandſk, och vere taxeret udi verd for jt tuſind och to hundrede, for en hans Gaard kaldet Miølbrigdaſtader, ſom ſchal ſkylde aarligen fixeſindstive allen Iſlandſch, och vere taxeret for jt tuſinde och fire hundrede, efterſom der gemeenlig ſchal forefalde Trette og Irring imellem hannem och de ſom haffver forſkreffne Giereſtad for fædriffter, anſeende forſkreffne Giereſtad med ſine Eiendomb ſkal ligge midt imellem hans gaarder. Daa derſom I underdanigſt befinder forſkreffne Mageſchiffte uden vores och Cronens ſkade att kunde bevilges och ſkee, ere vi naadigſt til freds, at I paa vores naadigſte Ratification der med maa giore til ende, hvorpaa ſiden om voris Naadigſte Confirmation viidere kand anholdes. Der med ſkeer vor villie befalendes Eder Gud, ſkreffvet paa vort Slot Kiøbenhaffn dend 3 Maii (30 Aprilis) Anno 1650. Under vort Zignet

Friderich.

Opſkrift:

Os Elſkel: Erlig och Velbyrdig Hr. Hendrich Bielche til Ellingegaard, Ridder, vor Mand, Tiener och Befalingsmand paa vort land Island, ſaaoch Hederlig och Hoilærd Hr. Thorlacher Skulleſſen, Superintendent udi Hole-Stift for Norden paa vort land Iſland.

XIII.

Til Hr. Henrich Bielche och Biſperne paa Iſland om Preſternes ringe Indkomſt.

Fridrich den Tredie med Guds Naade Danmarkis, Norgis, Vendis och Gottis Koning 2c. Vor ſynderlig Gunſt til forn. Efterſom os underdanigſt foredrages endeel Preſter der paa landet att haffve megen ringe Indkombſt, nemblich, fire, femb, eller ſex Rixdaler, ſaa och nogle der hos med ingen viſſe boepell at vere forſiunet, da bede vi Eder och naadigſt ville, att I paa middel och veje verer betenchte, hvorledis forſchreffne fattige Preſter, ſom uforbigiengeligen hielp behøffver, beſt uden vores ſkade

och

och Cronens Land forhielpis til nødtørftige underholdning, hvor om J och med forderligste Eders underdanigste Forslag och betenchende udi vores Cantzellii haffver at indschiche. Der med scheer vor villie etc. Skreffvet paa vort Slot Kiøbenhaffn dend 3 Maii Ao. 1650. Under vort Zignet

Friderich.

XIV.

Om Preste-Enkers naadsens aar paa Island.

Wy Fridrich denn Tredie etc. Giøre alle vitterligt, att vy paa Geistlighedens paa vort land Island deris underdanigste ansøgning, naadigst haffver for got anseet om Preste-Enkernes Naadsens Aar sammesteds att giøre denne Naadigste Anordning, att medt fornefnte Naadsens Aar her efter skall forholdis efter den Islendsche loug, saa den skall forstaaes at begiunde fra første Fardag, som berettis att indfalde sidst i Majo, efter Presternis dødelige affgang, och siden endis neste fardag der efter. Och skall fornefnde Enker dissimidlerthid thilltencht och forplichtet vere, Presten, som i den afdødis sted igien kaldis, thilbørligen desimidlerthid att underholde. Forbydendis alle och enhver fornefnte Preste-Enker her imoed, eftersom forskreffvit staar, att hindre eller udi nogen maade forfang att giøre under vor hyldest och naade. Gyffvet paa vort Slot Kiøbenhavn dend 3 Maii 1650. Under vortt Signeth Fridrich.

XV.

Om haardnachede, som ei ville lade dem af Presterne undervise.

Wii Frederich denn Tredie medt Guds Naade etc. Vor synderlig Gunst till forn! Eftersom vy komme udi naadigst forfaring, att endeel forherdede och haardnachede menniske paa vort land Island sig uforsvarligen skall understaa, lidet eller intit att achte Presternes paamindelse och Kirchens Disciplin. Daa efterdi saadan foracht billigen høyt bør att straffvis, bede vy Eder och naadigst ville, att J Syſſelmendene sammesteds paa vore

vegne alvorligen tilholder, att de saadanne ugudelige menniſker, ſom her⸗udinden ſkyldige befindiſs, andre till affſky thilbørligen ſtraffer. Der med ſkeer vor villie ꝛc. Skreffvet paa vort Slot Kiøbenhavn d. 3 Maii 1650.

Under vortt Zignet Fridrich.

XVI.

Til Hr. Henrich Bielche och Biſperne paa Iſland om Kirkernes overflødige Inventarium.

Friderich den Tredie med Guds Naade Danmarkis, Norgis, Vendis och Gottis Koning ꝛc. Vor ſynderlig Gunſt til forn! Efterſom aff Geiſtligheden paa vort land Iſland hoes os underdanigſt ſupplicando anholdis och begieris, att Kirkernis inventarii Qvæg af Kiør, Heſte ꝛc. maatte affſkaffis och forvexlis udi penge Kirkerne till beſte, da ere vi naadigſt dermed til freds, att forſkreffne offverflødig och unøttig Inventarium maa afſkaffis, och ſiden haffver i med de fornemſte aff Geiſtligheden der paa landet os Eders underdanigſte betenkning och beretning att tillſkicke, hvad det ſig bedrage kand, och hvorledis I formeener det beſt Kirkerne til goede och fremtarff att kunde brugis och anvendis. Derefter vi os efter dets befundne beſkaffenhed naadigſt videre ville vide att reſolvere. Dermed ſkeer vor villie ꝛc. Skreffet paa vort Slot Kiøbenhaffn den 3 Maii Ao. 1650.

Under vort Zignett Fridrich.

XVII.

Hr. Henrich Bielke fick bref om løſgengere paa Iſland.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Efterſom vi komme udi naadigſt forfaring, at der paa vort land Iſland ſkal findis en ſtor andeel Løſgengere, betlere och vanføre menniſker, ſom med deris Qvinder oc børn aff landſens Indvaanere, dennem icke til ringe nachdeel underholdis. Daa bede vi Eder, oc naadigſt ville, att I aff de fornemſte ſaavel geiſtlige ſom verslige der paa landit med fliid forfarer oc Eder erkyndige, hvorleedis de

for⸗

formeener sligt best at kunde remederes oc forandris. Haffniæ 3. Maii Anno 1650.

XVIII.

Om vrag, som kommer drivendes paa Kirkernes Forstrande.

Wy Fridrich denn Tredie medt Guds Naade Danmarkis, Norgis, Vendis oc Gottis Konning ꝛc. Giore alle vitterligt, att vi paa Geistligheden paa vort land Island deres vnderdanigste Ansøgning och begiering naadigst haffver bevilgett oc tilladt, saa ock her med bevilger ock tillader, att hvis vrag aff Eeg, gran, eller Fyer, der paa Domkirkernis eller andre kirkers grunde sammesteds befindes att strande ock inddriffvis, maa efter lands louffven aff Bisperne, i hvis stift det scher, dog med vores lensmands, den som nu er eller her efter kommendis vorder, hans videnschab och samptoche, kirkerne efterlades och til deres beste anvendis, naar ingen eyermand efter lofflig tids forlob der til kommer eller sig angiffver. Forbydendis alle och enhver herimod, eftersom forschreffvit staar, att hindre eller udi nogen maade forfang att giøre under vor hyldest og naade. Giffvet paa vort Slot Kiobenhafn den 3 Maii 1650. Under vort Zignet

Fridrich.

XIX.

Hr. Henrich Bielche fick breff Catrine Erlendsdatter oc Bendix Poulsen anlangende.

Friderich den tredie med Guds Naade ꝛc. Vor synderlig Gunst til forn! Eftersom Catrine Erlandzdatter, boendes paa vort land Island, hos os underdanigst klagelig lader andrage, att hun hendes Eyendombs breffve med anden formue ved hastig uformoedelig Ildebrand, som hender om natten er paakommen, skall haffve mist efter hendis mands dodelige afgang; da bede vi Eder och naadigst ville, at I slig hendelse, som hende saa uformodelig er skeed, billigen och paa vore vegne udi consideration tager, saa hender eller hendis Born ikke derfor nogen uret tilfoyes eller vederfaris.

Udi betrachtning at Benedix Poulsen, boendis paa forskreffne vort land Island, underdanigst lader anholde och begiere, at hans affgangne Hustrues efterladte arffvinger maatte tilholdis at qvittere it hundrede Rix-daler udi deres arffvepart efter hender, efter som hun døde uden liffsarff-ving to aar efter de vare udi Ecteschab sammenkommen, och hand, for be-villing at gifftes med hende, til vores Elskelig kiere Hr. Fader Salig och Høylofflig ihukommelse maatte udgiffve 200 Rdr., anseendis de befantis hver andre udi tredie leed at vere beslected; daa eracte vi naadigst herudin-den ingen forandring at kunde skee, efftersi pengene ere erlagt oc betalt, med mindre forschreffne Benedix Poffuelsen kand bevislig giore, i den Is-landske lov hannem derudinden til behielpelig (behielpning) noget at findis. Der med skeer vor Villie &c. Skreffvet paa vort Slot Kiøbenhaffn den 3 Maii 1650. Under vort Zignet Friderich.

XX.

Hr. Henrik Bielke oc Hr. Thorlacher Schullesen sich breff Hr. Gudmunder Biørnardsen anlangendis.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Eftersom vi naadigst kommer udi forfaring, at Hr. Gudmunder Biornarsen, som formedelst Kongel. breffve skall haffve faaet Gredianarstad kald, imod forordningen uforsvarligen schall lade forfalde prestegaarden oc formindske des Inventarium; Daa bede vi Eder oc naadigst ville, at I hannem heroffer horer, och ellers med fliid der om erkyndiger, och siden efter Sagens befundne beskaffenhed herud-inden kiender och dømmer, som i det acter at forsvare och være bekiendt. Dat. Hafniæ d. 3 Maii 1650.

XXI.

Hr. Henrich Bielke sich breff M. Bryndolff anlangendis.

Fridericus Tertius. V. S. G. t. F. Eftersom vi naadigst erfarer os Elskelig Hederlig oc Høylærd Mester Brynolt Svenssen, Superintendent offver

offver Scharholds stift paa vor land Island, at haffve adskillige Antiqviteter oc gamle Documenter, som vel muelig med nytte det gemeene vesen til beste kunde publiceris, oc derfaare gierne saae, at hand paa en vinterstiid kom hid neder til at stille det her i verk, daa haffver vi hannem tilskreffvet oc derhos naadigst anbefallet, at om hand forbemeldte reise hid neder foretager, hand daa en anden aff dee skickeligste provster der paa landet skal tilforordne, som hans tieniste oc kald disimidlertiid kand betiene, paa det intit udi hans stift for hans fraværelse skal forsommis. Thi bede vi Eder och naadigst ville, atj med hannem paa vore vegne der om handler oc accorderer, saa och tilsiger en hundrede Rixdr. eller tu, oc et Honorarium der hos, om hand hid kommer, och forbemelte Documenter, som hand haffver, saadanne befindis, at de kand tiene til at illustrere voris gamle Historier. Dat. Fredrichsborg den 3 Maii 1650.

XXII.

Hr. Rynolder Jonsen sich bevilling paa en baag att laede tryche paa Islandsch.

Fridericus Tertius. G. A. B. att eftersom os Elskelig Hederlig och vellerd Rynolder Jonssen hoss oss underdanigst lader andrage och berette, att hand til sinds er, ungdommen paa vort land Island til beste, en latinsche och Islandsche Dictionarium att laede trøche och udgaa, med underdanigst begiering, att hannem derpaa nogen aars frihed och privilegiæ naadigst maatte forundes; dae haffve vij saadan hans underdanigste ansøgning och begiering naadigst bevilgett och tilladt, saa och her med bevilger och tillader, at ingen fornefnte Dictionarium paa latin och Islandsch, saasom fornefnte Rynolder Jonsen denne laeder udgaa, paa thij nestfølgende aars tid fra dette vort breffs Dato beregnett, maa eftertrøche eller andenstteds trøcht i vore lande, Riger, och dess underliggendis provinsier udføre, saa frembt som den her imod att giore iche alle Exemplaria vill haffve forbrøt, halffparten till oss och Cronen, och halffparten till fornefnte Rynolder Jonsen. Forbydende rc. Haffniæ dend 3 Maii Anno 1650.

Om denne Runolv Jonssen og det Dictionarium, som han fik Privilegium paa at trykke, kan eftersees H. H. Hr. Biskop Jonsens Hist. Eccl. T. III. p. 548.

XXIII.

Sigurder Mogensen att maa indlaede sig i ecteschab med Sigrijder Odders datter.

Fridericus Tertius. G. A. V. att vi Sygurder Mogensen paa hans underdanigste Ansøgning och begiering naadigst haffver bevilgett och tiladtt, saa och her med bevilger och tillader, att hand sig vdi egteschab maa indlaede med Sygryder Odders Datter, som hannem berettis udi thredie led at verre beslegtett; dog med slig Condition och vilkaar, att hand paa tilborlig steder schall bevislig giore, att fornefnte Sygryder Odders Datter hannem iche nermere end udi fornefnte thredie leed paarøerer, saa och, att hand for fornefnte bevilling nogett til de fattige paa fornefnte vort land Island schall vdgiffve, saa frembt hand ellers denne vores benaading acter att nyde. Forbydende ꝛc. Hafniæ dend 3 Maii 1650.

Denne Egteskabs-Bevilling haver jeg holdt værd at anføre, for at vise Formen til de øvrige, som og, at der udi denne Konges Tid ikke er tænkt paa de 200 Rde. eller meere, som deslige Bevillinger kostede udi Kong Christian den Fierdes Tid. Paa Altinget udi Lavretten har Hr. Bielches Fuldmægtig, Matthias Søffrensen, efterspurgt om bemeldte Personers Slægtskab, hvorpaa han fik Svar: Are Magnussøn, hans Søn Magnus, hans Søn Siverder; Elin Magnusdatter, hendes Datter Gudrun, hendes Datter Sigrider Oddsdatter. See Altingsb. samme Aar No. 7.

XXIV.

Biørn Gisslefſſen och Jon Hannessen fich breff att maa bekomme it støche Jord, som till forne er trett om.

Fridricus Tertius. G. A. V. Att eftersom vij naadigst erfarer, stoer trette och vittløftighed at vere foraarsaegett aff en Jord, kaldet Fremmrebolne, som affgangne Oluff Aressen, boendis paa vort land Island, naa-

gen tiid for hans død ved rettergang schall haffve vindet fra Biøren Gisleffsen och Jon Hanneßen, och siden giffvet och affstaaett till voris Elskel. Kiere Hr. Fader sal. och høylofflig i hukommelse, hvor aff vi och Cronen, efter os elschelig Hr. Hendrich Bielche rc. hans vnderdanigste erklering, alleene schall haffve 2 Rdr. aarligen indkombst, daa saa frembt langvarende trette der med kand endes och ophoere, ville vij fornefnte 2 Rdr. Indkombst paa vor och Cronens vegne naadigst haffve affstaaett, saa och bevilgett, att fornefnte Biøren Gislefssen och Jon Haenessen maa bekomme fornefnte Jord igien. Forbydende rc. Hafniæ den 3 Maii Ao. 1650.

Rimelig er den Jord, som dette Kongebrev ommelder, Store-Botn, som Kong Christian den Fierdes Brev af 20 Martii 1634 omtaler (see den 2. Deel S. 377, 378). Den Sag og lange Trætte om denne Jord blev nu udi Aaret 1650 endelig afgiort. Derom finder man denne Efterretning udi Altingsb. for samme Aar No. 30., og den Affigt som derom blev giort, hvilken, som besynderlig i sit Slags, jeg her vil anføre.

"Anno 1650 den 1 Julii paa Øxeraae Ting, efter Oberstens Hr. Henrich "Bielkes til Østerraad, Ridder og Befalingsmands over Island, Befaling, i "Følge Kongel. Majestæts Missives videre Indhold om Botn udi Reynevalle "Kirkesogn, angaaende den gamle Ætlednings Sag efter Hr. Oluff Kolbein-"søn, blev saa endelig aftalt imellem Hrobiart Olufssen paa den eene Side, "og Biørn Gislesøn og Jon Hanneßøn paa den anden, om Jorden Store-Botn, "beliggende udi Reynevalle Kirkesogn, at Biørn Gislesen og Jon Hanneßen "skulde hver for sig give Hrobiart og hans Troder Biørn Olafssøn eet Hun-"drede. Derimod skulde Børn Gislesen og forbemeldte Jon Hanneßen maae "tage til sig den Part i førbemeldte Jord Botn, som Kongel. Majest. har havt "i Hævd siden Anno 1636, og den anden Part, som Thorkel Torvesøn har "kiøbt af Hrobiart Olafssen, saa at den oftbemeldte heele Jord Botn skulde "efter denne Dag være forbemeldte Mænds Biørns og Jons og deres Arvin-"gers upaaklagelig Eiendom. Og om der skulde nogen findes, som efter denne "Dag vilde klage eller paatale bemeldte Ætlednings Sag enten meere eller "mindre Part deri, da skulde den, som havde Midler, have forbrudt sit Gods "til Fattige; men de andre, som ingen Midler havde, skulde hudstryges indtil "Døden (saa at de neppe beholder Livet). Bleve Lavmændene og Lavretten "eenige udi foranskrevne, og at denne Sag skal være død og magtesløs.

XXV.

M. Brynold Svendssen fich breff, att hanss hoestrue efter hans Dod maa beholde nogle Jorder.

Fridericus Tertius. G. A. V. At vi paa os elschel. Hederlig och Hoglærd M. Brynold Svendsen, Superintendent offver Schalholtstift paa vort land Island, hans vnderdanigste ansøgning och begiering, naadigst haffver bevilgett och tilladt, saa och her med bevilger och tillader, att hans Hustrue, der som hun hans Dod offverleffvendis vorder, maa udi hindis liffstid nyde och beholde 7 eller 8 Gaarde, liggendis paa Achereness, ligesom en hanss affgangne formends hueſtrue lige benaading paa gaarder nydt och hafft haffver, eftersom han nogle aar for fornefnte hanss formands hustrues benaading fornefnte Gaarders Indkombst, som hende forundt er, nyt haffver. Forbydendis ꝛc. Hafniæ dend 3 Maii Ao. 1650.

XXVI.

Hr. Henrik Bielke fick breff anlangende Almuen, som vill handle med fremmede.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Efftersom meenige Indvaanere och vore undersaatter paa vort land Island hos os underdanigst lader anholde och begere, at nogen Handel och trafic med fremmede dennem maatte bevilgis oc tilstedis, saa dee dermed icke aleene skulle være bunden til det Islandske Compagnie; daa efftérdi voris elskel. kiere Hr. Fader Sal. oc hoylofflig ihukommelse, saavel som vi Sielff, forschreffne Compagnie i vore lande oc Riger saavel som dennem selff till beste haffve privilegeret, kand herudinden ingen forandring skee; ville dog der hos naadigst, at I tilbørlig oc flittig indseende skal haffve, som I det agter at forsvare oc være bekiendt, att forschreffne Compagnie med forschreffne vore undersaatter vel omgaaes, i ingen maader forurettet, oc landet med gode, fersche, dygtige oc forsvarlige vahre forsiuner oc forseer, saa ingen enten offver vahren eller des pris giffvis aarsag til med rette sig at beklage. Dat. Hafniæ 3 Maii 1650.

XXVII.

XXVII.

Hr. Hendrich Bielke fick bref anlangende nogle hauffner, som aff det Islandske Compagnie skal beseigles, at forfare des beskaffenhed.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Effterson Almuen i Grindevig, Snefieldnes oc Borgefiords Syßler vesten Hvitaa, saavel som i Strande Syßel paa vort land Island, hos os underdanigst lader anholde oc begere, at Stader Sund, Bodenstad saa vel som Rechefiordtz haffuer maatte aff det Islandske Compagnie Skibbe igien besegles, at dee sig der aff dennem uden besvering kunde tilforhandle, hvis de behoffver; Daa bede vi eder oc naadigst ville, at J eder om forschreffne hauffners beschaffenhed med fliid erkyndiger, oc siden der om eders underdanigste udforlig beretning udi voris Cantzelie indleffuerer, saa ville vi os der paa efter des befundne beleylighed naadigst paa forschreffne Almues ansøgning videre naadigst vide at resolvere. D. 2c. Hafniæ den 3 Maii 1650.

XXVIII.

Hr. Hendrik Bielke fick breff anlangende den besværing dee haffver offver den Islandske Taxt, som sat 1619.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Effterson os elskelig Hederlig oc Hoylærd Hr. Thordlacher Schullesen, Laugmanden, saa vel som eendeell Syßels- oc Laugrettesmend aff Norderfiering paa vort land Island, sig underdanigst hos os supplicando haffver besverget offver den Tagst, som udgik Anno 1619 med foregiffuende, at dee deris vahre hoyere tilforn kunde selge oc affhende, end forschreffne tagst dennem nu tilsteder. Saa oc, at dee dereffter forskreffne deris vahre for ringere pris faae at selge oc affhende, end Indvaanerne for synden oc vesten sammestetz, der hos oc saa underdanigst begiærer, at det Syßelmendene maatte tilstedis, Kiøbmendernis bogger att offversee, naar nogen sig offver dennem beklager, till

at forfare hvorledis med almuen handlis. Daa saa vit forskreffne Tagst angaaer bede vi eder och naadigst ville, at naar I til forskreffne vort land, Island ankommer, dee beste oc fornembste mend der paa landet boendis her offver med flid hører, saa I siden om des beskaffenhed kand giøre os underdanigst vdførlig beretning, medens hvad deris begerinch och klage om Kiøbmænds bogger sig bedreffer, daa saa fremt nogen formeener sig der offver med rette att kunde besverge, skal dee det paa tilbørliche steder tilkiendegiffve oc beviſlig giøre, oc siden saavit med Rette skee kand, herudinden til Rette forhielpis. Vdi betractning oc forskreffne Supplicanter vnderdanigst angiffver, at alle vahre miell undtagen, som forneffnte Islands Compagnie didforer, skall være vtienlige, saa och bielche treernis pris forhøyet, daa bede vi eder oc naadigst ville, at I tilbørlig indseende med haffver, som i det agter at forsvare, at forskreffne vore vndersaatter paa forskreffne vort land Island boendis, aff det Islandske Compagnie herudinden ich forvrettes. Dat. Hafniæ den 3. Maii 1650.

Man seer af foregaaende Breve, at de Klager over Handelen, som allereede begyndte udi Kong Christian den Fierdes Tid, strax efter at Compagniet var stiftet, vedholdte og bleve altid sværere, som ikke er at undre, da Indbyggerne følede Aaget; men det er dog ikke at undre over, at de store og gode Konger ikke vilde bevilge Indbyggerne nogen Frihandel, saasom man i de Tider ikke var saa oplyst om Compagniernes Skadelighed, som man er nu om stunder. Muelig have og de høistpriselige Konger tænkt, at Tingen vilde jævne sig med Tiden, og at Compagniet ved skarp Octroi og Opsyn vilde blive nyttigt; men den lange Erfarenhed har lært det, som er tvert imod. Dog det er ikke vor Agt her at giøre Critiqver over Compagnie-Handelen; men ikkun at tilføie den Oplysning, som kand tiene til den Islandske Handels Historie; og da finde vi udi Altingsb. 1648. No. 5. en Klage og Ansøgning fra Lavmændene og alle Lavrettesmændene, som forestillede eislags Raad eller Senat, og var en Levning af den Republikanske Indretning: de sige "at "Indbyggerne blive aarligen uforrettede af Islands Compagnies Kiøbmænd "her i Landet, i det de Meeltønner, som Kiøbmendene hidføre thil landet, "hel mange aff dennem iche holde fuld vicht efter den Taxt &c. — meget min- "dre dennem veyet, eller och tilstedet andre samme Mehltunnder at veye, och "ehr

"ehr udi sandhed befundet mange aff forbemelte Meehltunder veyer fimbten "fierdinger eller 9½⅕ Lysepund, somme noget meere, der som de dog burde at "veye halfftrettende Lysepund. Hvilche fornefnte Meeltyunder, som veyer 9½⅕ "Lysepund eller fembten fierdinger, fattig Almue faar at betale medt 80. "fische eller halft Skipspund for synden, end 90. for Norden. Och resterer "fattig mand 1. fisch paa samme Betaling, ma hand samme fisch endeligen "betahle, ligesom for de Tunder, som effter Kong. May. Taxt bør at holde "12½ Lyssepundt. Och effterdi Kiøbmendene giøre fattig Folch her udi stor "affbrek, och Kong. May. Forordninger och Landsthings domme och Lens- "menderniß Befalninger, aff forneffnte Kiøbmend udi dette Styche ingenlunde "ehre achtede, eller aff dennem effterkommet, dog de ydeligen ere paamindte "aff Fougderne, Laugmendene och Syſſelmendene, at de schulle holde Kong. "May. Taxt, nødis vi underdanigst paa Landsens vegne, Laugmend och Lon- "grettismend, som vore Haandskriffter setter her under neden, Eders May. "saadanne deris ubilligheder thil kiende at giffve, paa det at Kong. May. "maa bekomme sin Rettighed aff Kiøbmendene, naar de iche holder Kongl. "Forordninger efter Taxten, och at saadan deris uretferdelig Handel maatte "straffis andre thil Exempel. Disligeste och at fattig Folch, som i saa maa- "der ubilligen er medhandlet, maatte schaffis ret af Kiøbmendene, naar de "handler iche med dennem effter Taxten, haabendis att denne vor underda- "nigst Supplication hoſſ Eders May. Naade bekommer en Naadig Resolu- "tion. 2c.

XXIX.

Hr. Hendrik Bielke fik breff, at ingen fremmed Falchefengere tilstedis, at trafiqvere paa Island Compagniet til skade oc nachdeell.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Vi bede eder oc naadigst ville, at I flictig oc tilbørlig indseende med haffver, at ingen fremmede Falchefenger eller andre, det Islandske Compagnie til skade oc nachdeel, imod deris privilegier der paa landet tilstedis, at driffve nogen Handell eller Trafic. Dateret Hafnie den 10 Maii 1650.

XXX.

Hr. Hendrik Bielke fick breff om spedelske Siugdomb.

Fridericus Tertius. V. S. G. t. F. Eftersom vi naadigst erfarer aff deres vnderdanigste beretning, spedalske siugdomb paa vort land Island, formedelst den gemeene mandtz nachlesighed oc vreenlighed udi deris huusse, meget at tage offverhaand. Saar (Stor) besverlighed der for uden, for den reisende mand at findis der paa landet, for mangel af broer, ferger och weyenis Reparation, hvor om I formeener voris vndersaatter der paa landet, oc dee reisende till beste, tienlig oc gaffnlig forandring at kunde foretages; daa beder vi eder oc naadigst ville, atti dee fornembste der paa landet her offver horer, saa och siden med dennem offverveyer oc betenker, hvorleedes forschreffne spedalsche siugdomb, næst guds naadige bistand ved somlige middel, saa vit mueligt kan forekommes, oc veyene paa landet hvor fornøden gioris, beqvemligen vorde repareret, Bruer oc Pramme bygt oc henlagt, hvor om I oc siden paa vores naadigste Ratification, tienlige anordning haffve at giore. Dat. Hafniæ d. 10 Maii 1650.

XXXI.

Hr. Henrik Bielke fek breff anlangende vndersaatterne paa Island Klager anlangende Closter Jorder.

Wi Friderich den Tredie etc. V. S. G. T. F. Eftersom undersaatterne paa vort land Island vnderdanigst lader anholde oc begere, at affgiffterne, som aarligen giffvis aff ombudtz oc Closterholdere sammesteds, ey herefter som hidindtill skeed er aff voris Leensmend sammesteds, maatte forhøies oc opsettis, daa bede vi eder oc naadigst ville saa och allvorligen eder ville her med haffve paamindt, attj forneffnte vore vndersaatter herudinden iche noget vbilligt, vden nogen voris seer naadigste anordningh, paalegger, som de kunde haffve føye till sig med rette offver at besverge, ville oc der hos naadigst, atj herefter iche skal tilstede dennem, som forskreffne voris

voris Ombuds- oc Closters-Jorder udi forpactning haffver, uden forgaaende voris serdeles naadigst befaling oc bevilling, at annamme hoyere Landskyld aff voris bonder, eller forskreffne Closters oc ombudtz Jorder med nogen nye paalegg at belegge eller betynge, videre end Jordbogen udviser och tilsteder, dersom nogen her imod at giore sig tilfordrister, daa skall J dennem derfore tiltale oc domb offver dennem hende, som de sig med uhiemmelt befatter oc forseer. Dat. Hafniæ d. 10 Maii 1650.

XXXII.

Hr. Henrik Bielke fik breff Brynold Svendsen anlangende.

Fridericus Tertius. V. S. G. t. forn. Eftersom J naadigst er anbefalet paa vore vegne at handle med os elskelig, hederlig oc hoylerd Mester Brynold Svendssen, Superintendent offver Skarholt Stifft paa vort land Jsland, at han sig paa en vinters tid hid neder skulle forfoie, daa saa fremt hand sig der udi skulle besverge, ere vi naadigst dermed til fredtz, at hand der for bliffver forskaanet, bede dog eder oc naadigst ville, ati hannem skal forstendige vores naadigste villie oc meening at være, at vi gierne saa, at hvis antiqviteter och andet tienligt til at illustrere voris historier, som hand haffver, kunde vorde Publiceret oc aff hannem forfærdiget, det vi och, naar det hidskickes, paa voris egen bekostning her vil lade trocke, paa det saadan hans arbeid hannem iche til skade oc bekostning skulle geraade. Dat. Hafniæ den 10, Maii 1650.

XXXIII.

Befalning till almuen paa Jsland om seer frihed som de dennem vill tilholde.

Fridericus Tertius. Helser eder vaare kiere throe vndersaatter boendes paa vort land Jsland evindeligen med gud och vor naade; eftersom vi kommer vdi naadigst forfaring, atj eder imod hvis andenstedts vdi vore Riget och lande brugeligt ehr, naagen seer frihed, schall tilholde, i dett J

eder schall besverge att fløtte och schottsse voris lenssmand der paa vort land, Issland, naar hand foraarsagis att reise der omkring udi landett vdi vaare anbefalde verk och bestillinger; da paa dett saadan uschicheligheд maa forekommis biude vi och alvoligen befalle eder alle och enhver, som bygge och boe paa forneffnte vort land, Issland, att I verrer tilltencht voris lenssmand, den som nu ehr och hanss efterkommere, saavel som deris betiente och fuldmegtige, naar de foraarsaegiss paa vaare vegne att rejsse, eller schichis omkring der udi landett, med frij fordringskab vden nogen betaling til lands och vands bethiener, saa och hvor behoff giores fløtter och forer ligesom dett andensteds brugeligt er och verrett haffer, saa frembt, som de aff eder, som sig her imod modvilligen anstiller, och dett att giøre vegrer, iche derfore som vaare velmente anordningers foragtere och offvertreedere ved loug och Rett vilde søegess tiltalles och straffvis som vedbøer, hvor efter I eder kand haffve att rette, och for schaede att taege vare. Giffvet paa vort Slot Kiøbenhaffn den 10 Maii 1650.

Under vort Zignett Fridrich.

XXXIV.

Jens Søffrensen forrige Fogit paa Issland sich Confirmation paa tvende hannem aff Rentemisterne giffne Qvittantzer paa Iisslands forvaltning.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom os elskel. Jens Søffrensen forrige fougett paa vort land Iissland, och indvaaner her udi vor Kiøbsted, Kiøbenhaffvn, hos os underdanigst laeder anholde och begiere Confirmation paa voris Rentemesteris hannem giffne tvende Qvittantzer, hvilche lyde ord fra ord som efterfolger:

Jørgen Roesenkrandz till Kieldgaard och Olluff Daa till Hollemegaard, och Peder Vibe, Kongl. M. Rentemestere giorer vitterligt, att erlig och velforstandig mand Jens Søffrensen Kongl. M. forrige Fuldmegtig Foegett paa Iissland och Indvaaner i Kiøbenhaffven, hafuer nu

paa

paa Hoygbemelte Kongl. Mayts voris naadigste Herris veigne giort os Regenschab och bescheed, for den aarlige visse rente och indkombst till Vidoe Closter och Bessestedgaard paa Jisland effter Jordebaagen, liggendis ehr. Desligeste for de aarlige affgiffter aff Kongl. Majets. och Cronens Jorder fra Østen, Vesten, Synden och Norden paa landett liggende Eehr; saa vell som for den aarlige och sedvandlige indkombst aff de sexten Sysseler och otte Closter der paa landett, som ehre bortforpagtede. Jligemaade och nu giort Regenschab for den aarlige haffnetold, som dett Jislandsche Compagnie aarlige laeder erlegge der paa landett aff saa mange haffner som beseigles, for hver haffven sexten Rixdaler. Saa och for den uvisse indkombst som er Stedsmaal och Sagefald, offver det gandsche land er falden och oppebaaren rc. For Mandslaan, thiende, Schatt, Liusetold, Gefftold, Huessmendstold, och Løssemendstold, som udi Guldbringe Syssel er falden, annammet, hvis fische och tran, som ved Kongl. M. Sexten fischerbaaede och sex Sysselgieldsmend, Saavel som Kongel. M. tienistekarle paa Bessestad och Vidoe er forhverffved och falden paa laad udi vœrtiden. Saa och den sedvanlige Skibsleye, som de mend haffver udgiven, som haffve roed paa Kongel. M. fischeebaade. Jndkommen aff Kongel. M. Laxefischerie der paa landett. Saa och aff Slagteriet; Annammet aff Hans Nummesen Schriffuer paa Bremerholmb, adschillige smaae Baadstommer och Materialia till att laede reparere Kongel. M. fischerbaade med. Saa och aff Morten Michelsen Proviant Schriffver her for Kiobenhaffnes Slott, en Partij Salt till Kongel. M. Salteries fornodenhed der paa landet; Kobt adschillige vaere till udredningens och landsens fornødenhed; Jndkommen aff Bessesteds, Vidoes och Arnestappens, sampt aff Schalholtis Jnventarier, och ellers udi andre adschillige maader annammet och oppebaaret, effter der paa nu offverleverede thrende aars regenschabers videre formelding, som er beregnit fra Ste. Hans dag Midsommer 1645, thill hvilchen dag och tid hand forst aff Salig affgangen och hoylofflig ihukommelse, Kongl. M. till samme bestilling er bleffen antagen och forordnet,

neſt=

nestefter affgangne Velb. Proff Mund och till thredie aars dagen Anno 1648 hand samme bestilling er qvitt bleffven, och erlig och Velb. mand Hr. Hendrich Bielche till Østerraad, Ridder med forschreffne Jisland er bleffven forlehent; Beløb ald hansl indtegt udi penge Nie Tusinde, fire hundrede, trediffve och halftiende Rixdaller, hvorudinden erlagt och medberegnett ald hviss affgangen Profs Munds Arffvinger haffuer betald forschreffne Inventarij forringelse udi hans tid, aff forschriffne integt och oppebøring er igien till udgifft schriffuen, Tou Tusinde Trei hundrede halff fembsindstiuffue och Ny Rixdaller otte schilling, som hand herudi hans Majts. Rente Cammer haffuer leffueret, efter affgangne Velb. Stenboch och Malt . . Odderland forrige Rentemester, deris der paa udgiffne och nu igien indleffverede thrende Qvittantzers indhold, datteret den 15de Decembris Anno 1646 och 26de Januarii og 3ie Martij 1647, leffuerett till dett Jislandsche Compagnies forvalter Threi Tusinde Threi Hundrede Forgetiuffue och otte Rixdaler, en ort Sexten Skilling och tho hundrede Schippund torfisch, effter Velb. Hr. Rigens Hoffmesters ordere och Velvise Hans Nyelsen, Hans Randsen och Christoffer Hanssen, samptlige borgemestere her udi Staden, deres tvende bevisers lydelse datteret dend 2en Novembris Anno 1648, den 25de Januarij Anno 1649, som dennem udi deris fordring schall kortes. Tillstillede erlig och Velb. mand Hr. Hendrich Bielche till Østerraad, Ridder och Kongl. M. befalningsmand offuer Jisland thou hundrede Skippund torfisch, effter hans derpaa udgiffne bevises formelding datteret den 1te Martij Anno 1649. Betalt de tvende Laugmend for Synden och Norden paa landitt. Saa och ombudsmanden udi Snefelsnes Syssell, saa vel som nogle fattige Prester, deres aarlige bevilgede beholdning och deputat, som dennem aff salig affg. och høylofflig ihuekommelse Kongel. M. naadigst er bevilgett; fornøyet en bodicher, som haffver hafft at bestille med Kongel. M. Salterie, hans aarlige besoldning; giffven en Styremand, som haffuer seilet med Kongel. M. Schib till och fra landet udi thou Aar, hans bevilgede hyre; betalt adschillige Vahre till udredningens fornødenhed; leffueret

udi

udi Kongel. M. Proviant huess her for Kiøbenhaffuens Slott, nogle hundrede Schippund torfisch och Klipfisch rc. en andell lester oxekiød, Faarekiød och saltet Lax saa och nogle tynder tran och Smør, efter Morten Michelsens Proviant Schriffver sammesteds, hans udgiffne beviser datterit den 30te Septembris 1646, 23 September 1647 och 12te Julii 1648 andtvordett udi Kongl. M. Klæde-Cammer en partij Voedmell oc hoeser, effter affgangne Knud Christen (forrige) och Baldse Sekmand (endnu) Skriffuer sammested, deris bevisers indhold; giffuen Kongel. M. thieniste folch paa Bessested och udi Vidøe Closter, saa och elleffue fattige deris aarlige bevilgede Kleede och føede; forbrugt till Kongel. M. Fischerbaaede och laxekiste adschillige slags smaa tømmer och anden materialia udkommen. Till att slachte en part øxen, køer, faaer och lamb, medgaaen en parti Salt, att forvahre och salte Kongel. Majets. Klippfisch, Lax, Kiød och Smør, udkommen aff Inventarierne. Betald for Kongel. M.-fisch att giemme och verche, paa adschillige fischeleyer. Affkorted hands egen bevilgede besoldning och kostpenge effter hans bestaldings breffs indhold, och ellers udi andre mange adschillige Maader udgiffuen och anvendt, effter forschreffne trende Regenschabers videre formelding, belob til sammen ald hans udgifft aff penge Nie Tusinde, Fire hundrede, Fiorgetiuffue halffembte Rixdaller, Sytten schilling, och saa samme udgifft imod forschreffne indtegt legned och lagt, da befindes fremdelis udi beholdning att schall verre Itt hundrede och otte Schippund, Sex Schaallepund thorfisch, tholff Klippinger, Sex faarschind, thoe smalle tønder och en halff bereemer tonde smaa Salt, thiuge threi haffstokhe, tretten legter, ett Kiølltree fiorten allen lang. It lispund trei Schaallepund Uld, som hand fremdelis schall giore Kongel. M. videre Regenschab for, och udi nest efterfølgende regenschab kand haffues till indtegt att føere. Derimod beløber udgifften offuer integten, penge femb Rixdaler en march thoe alb. halfftredsenstiuge halff siette allen Vodmell, sex Kalschind, tholff par Søevanter och otte tønder trækull, som hand iligemaader udi nesteffterfølgende regenschab kand haffue till affkortning att føere. Thill vidnesbyrd underj voris Zig-

 netter.

netter. Actum Kobenhaffuen den 18 Aprilis Anno 1650. Qvitandsen er imod forschreffne indlagde regenschab confirmered. och siden registeret.

Jorgen Rosenkrands till Kieldgaard, Oluff Daa till Holmingaard och Peder Vibe Kongel. M. Rentemestere giøre vitterligt, att erlig och velforstandig mand Jens Søffrensen Kongel. M. forrige fuldmechtige Fouget offuer Jisland och indvaaner udi Kiøbenhaffuen, haffuer nu paa høybemelte Kongl. M. voris naadigste herris vegne giort os regenschab och besched, for itt hundrede och otte Schippund sex schaallepund thorfisch, saa och adschillige andre vaere, som udi beholding befandtis effter hans siste offuerleffuerede thrende regenschaber, beregnett fra Ste. Hans dag Midsommer 1645. thill tredie aars dag 1648. saa och till indtegt foert endell vahre, som hand effter inventarii Registeres udvisning videre haffuer annammet aff affgangne Proffmund, end han nu igien fra sig till erlig och Velb. Her Hendrich Bielche thill Ellinggaard Ridder och K. M. befalningsmand offuer forschreffne Jisland, haffuer leffueret, saa vel som annamet penge for en dell aff forschreffne vahre, som iche lenger haffuer veret tienligt till att forbliffue udi inventario effter hans derpaa nu offuerleffuerede regenschabs videre formelding, som er beregnett fra Ste. Hans dag 1648. till Ste. Hans dag 1649. beløb ald hans integt aff penge otte Rixdaler en ort tiuffue Schilling och itt hundrede Nij Schippund halfftiende lispund torfisch, hvorimod hand till udgifft haffuer schreffuen hvis penge och vahre, som udgifften udi hans siste indleffuerede regenschab, beløb høiere och mehre end indtegten da tilstrachte, saa och leffuerett till Velbemelte Hr. Hendrich Bielche firsindstiuffe och halfftiende Schippund fisch, effter Velb. Hr. Rigens Hoffmesters ordere och hans udgiffter beviss, datterit Jisland den 15de Julii 1649. Disligeste affkorted tiuffue Schippund torfisch, som formedelst Guds veirlig bleff udi Søen med en Schoyte, den tid de schulle føre fischen om bord, saavel som Salt, endell gammell vahre, effter samme offuerleffuerede regenschabs videre formelding, beløb ald hans udgifft och affkortning fimb Rixdaller thoe ort en Schilling 2 alb. och itt hundrede och halfftiende Schippund torfisch,

fisch, och saa samme udgifft imod forschreffne indtegt lignett och lagt, da befindis forschreffne Jens Soffrensen her paa schyldig bleff thoe Rixdaller 3 ort 18 Schill. 1 Alb., som hand nu her udi hans Majestets Rente-Cammer haffuer erlagt och affbetalt hver daller til 96 ß. Thill vidnes-byrd under voris Zignetter Actum Kiøbenhaffuen den 10de Maij Anno 1650. Pendingene er annammet effter som forschreffuet staaer, Qvit-tantzen imod forschreffne indlagde regenschab confirmeret och siden regi-sterett.

Jørgen Roesenkrands. Oluff Daa. Peder Vibe. Siffuerd Fris.
Anders Soffrensen. Indschreffuen, Jens Christensen.

Da haffuer vi paa forschreffne Jens Soffrensens underdanigste ansøg-ning och begiering, bemelte thvende Qvitantzer udi alle sine ord, Clau-suler och puncter naadigst confirmeret, fuldbyrdet och stadfest, saa och her med confirmerer fuldbyrder och stadfester. Forbydendes 2c. Haf-niæ den 14de Januarii 1651.

Endskiøndt denne Kongel. Qvittering er ikke egentlig udgiven til Island, saa fortiener den dog at bekiendtgiøres, formedelst den Oplysning, som den giver om adskilligt udi Historien. Iblandt meget andet sees deraf, at udi den 20 Rdr. Havne-Told, som Compagniet, efter Octrojen af 16 December 1619, burde give af hver Havn, er allerede udi Kong Christian den Fierdes Tid giort Afslag, saa at det ikke har betalt mere end de 16 Rdr. efter den første Octroi.

XXXV.

Hr. Thoerlachers hustrue paa Jisland sich breff paa nogle Jorder.

Fridericus Tertius. G. A. V. At effterson os elschelig hederlig och høglærd Her Thorlacher Schullesen, Superintendent for Norden paa vort land Jisland, aff os underdanigst paa hans Huestrues vegne haffuer veret begierendis, att hendi hindis liffstid effter hans død, om huen hannem offuerleffuendis vorder, naadigst maatte forundis och bevilges fire aff Hola

 domb-

dombkierkes Jorder nembl. Hraun i Fliotum landgilde iij hundrede med 6 Kugillder, noch Flatatunga i Schagafirde landgilde iij hundrede med 6 Kugilder, noch Nedreaas landgilde iij hundrede med 6 Kugilder, noch Neglett landgilde ij med 6 Kugilder. Da effterdi vij aff os elschelig Hr. Hendrich Bielche till Ellingegaard Ridder, vor mand, tiener och befálningsmand offuer vort land Jisland, hans underdanigste erklering naadigst erfarer osś och Cronen iche der aff att kand haffue nogen Schaede, haffue vij naadigst bevilgett och samtocht, saa och hermed bevilger och samtocher att bemelte Hr. Thorlachers huestrue, som hand nu haffuer, maa effter hands dod om kun hannem offuerleffuendis vorder nyde och bekomme bemelte fire Hola Dombkyrches Jorder, forbydende alle och enhver hende herimod effterśom forschreffuet staaer, att hindre eller udi nogen moede forfang att giore under voris hyldist och naade ꝛc. Hafniæ den 10de Aprilis. A. 1651.

Hvor dette Brev efter H. H. Hr. Biskop Finnsens Samling har: Vegelett Landgilde ij. der har en anden Samling, som Hr. Biskop Gisle Thorlakson har samlet, og den Høilærde Rector Hr. Halfdan Einerson har haft den Godhed at laane os: Weglett, Landgilde Et Hundrede, hvor bemælte Bisko Gisle har med egen Haand sat i Breeden: Vagler; og saaledes kaldes den Jord endnu.

XXXVI.

Hr. Hendrich Bielche fik breff adskillige bestilling paa Island anlangende.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Viider at vi (efter eders underdanigst angiffven) naadigst er til fritz, at hvo som kand obenbare noget aff vor oc Cronens gotz och eyendomb fordult at besiddis paa vort land Island, daa den samme at maae tilstedis bemelte gotz och eyendomb for penge nest at være for nogen anden. J lige maader och om nogen med deris Tiende offerhorig indsidder, at den iche aarligh yder, daa ville vi naadigst her imod epter loven at skal forholdis. Anlangende Bagge

Wan-

Wandell, daa efter som vi haffve naadigst befalet hannem, sig at forføye med eder til bemelte vort land Island, bede vi eder och naadigst ville, at tilholde oc befale alle Sysselmænd paa Island enhver udi sit Syssel, hannem at anvise alle ind- og ud-haffner disses beqvemhed dis bedere at erfahre, oc till forskreffne hans reisis bedre fortsettelse, bemelte Sysselmend der paa landet hamb och hans folck at forschaffe fri Heste med behoffvelig baad och folck. Dat. Hafniæ 3 Maii 1651.

Den Lov som vi her i Landet have om Tienden er Biskop Gissurs Statuta, som er indført i de tvende Kirkelove, som gemeenlig kaldes Gamle og Nye (See Hr. Thorkelins Udgaver 1775. S. 148. f. og 1777. S. 94. f.) dog har Biskop Arne nedsat Mulcten fra 6 til 3 Marker for hver Fierding af Tienden, som ulovlig bliver indeholdt.

XXXVII.

Hr. Henderich Bielche sich breff Evert Rechell anlangende.

Fridericus Tertius. V. S. G. t. F. Hvad Evert Rechell borger och Indvaaner her udi vor kiøbsted Kiøbenhaffn, for os underdanigst haffuer ladet andrage anlangendes en dom, som offuer hannem skall være gangen for noget goeds, hand skall haffue taget fra en Islender ved naffn Torarin Odson, ved Vapnefiord paa vort land Island, hvilken Islender efter forschreffne Effuert Rechels beretning ulovlig kiøbmandschab schall haffue bedreffuet, Saadant haffuer I aff hans underdanigste Supplication, samt andre eder her hos tilschickede Documenter videre at erfare. Thi bede vi eder och naadigst ville, at I giøre eders beste, bemelte sag saavitt muligt i mindelighed at bilegge oc forhandle, att den offuer Effuert Rechel udstedede dom, iche skal komme hannem paa hans ære oc lempe til nogen forkleinering, oc hvis det iche i mindelighed schee kand, ac I daa om samme sags Beskaffenhed giører os udforlig Relation oc beretning, som I udi vort Cancellie haffuer at indleffuere. Dat. Hafniæ den 8 Maii 1651.

Om denne Sag finder man følgende Efterretning udi Altingsbøgerne. "Aar 1650. Nr. 6. Paa den dom gaaen udi Østfiordene 1649 om de Isländ- "ske Mænd, som have opholdt sig udenlands og udi England eller andensteds "have samlet noget Gods som de siden, naar de have sat sig ned i Island med "Forsæt her at forblive, om samme Gods skulle være forbrudt? Svarede "Lavretten at de vilde holde sig til Islandske Friheder og Fordrag, som blev "giort imellem Kongen og Landets Indbyggere den Tid Landet gav sig under "Kongen, hvorimod Indbyggerne erholdt visse Friheder og iblandt andet dette: "Slig Ret (Friheder) skulle Islandske have i Norge, som de have mest haft. "Item at Kongen lader os beholde Islandske Lov og Fred, eftersom Lovbogen "udviser og han haver i sine Breve anordnet. — Farm. L. 4. C. Ingen "Islænder maae reise herfra med mindre han haver til 10 Hundrede. Der- "for eragte Lavmændene og Lavrettesmændene, at det Gods, som Thorarin "ejede og ikke kand bevises, at han har taget paa Laan for at vinde der ved, "kunde forhandles uden Compagniets Skade; og at det ikke stridede imod de "Islandske Friheder og Fordrage; og skulde derfor være bemelte Thorarins "fuldkommen Eyendom; og at de som have taget det Gods fra ham skulde "være skyldige efter Mandhelges 3. C.

Denne Domslutning forklare Lavmændene Aaret efter (See Altingb. Nr. 19.) saaledes, at Evert Rechel skulde som Ransmand fore det ranede Gods tilbage, og bøde til Kongen 10 Marker og til den forurettede hans Fuldret efter 12 Mænd, eller være Landflygtig.

Denne Sag fik Lænsmanden H. Bielke saaledes bilagt paa Landstinget udi dette Aar 1651, at naar E. Reichel havde fyldestgiort bemælte Lov, skulde denne hans Brøde ikke komme ham til Æres Forkrænkelse. Derpaa gav Lænsmanden ham de 10 Marker som han skulde bøde til Kongen, og lovte at Thorarin Oddsen skulde faae sit Gods igien, som var paa Bessested, med Paamindelse at Thorarin aldrig meere skulde handle med Engelske, Hollandske eller andre Fremmede under høieste Straff.

Her af sees, at denne Thorarin er kommen fra England med noget Gods, kandskee haver og handlet noget med Englænderne; men at E. Reichel, som uden Tvivl har været en af Compagniets Betientere, har uden Lov og Dom bemægtiget sig noget af Thorarins Gods, rimelig alt det som han har fundet at være udenlands fra indkommet. Men det var da ikke længer til Nytte at beraabe sig paa de gamle Friheder og Fordrage: Kongen vidste ikke selv at han havde solgt sine Undersaatter, ved at lægge dem under en Enehandel.

Den

Den Ret som Islænderne beraabte sig paa, at de havde best haft i Norge er nok den, som findes udi det Fordrag som Kong Olaf den Hellige giorde med Republiqven; der finder man ibland mange andre Friheder ogsaa disse: "Eige skal taca þat se af Islendingum i Norege er tömiz i annars Konungs "vellde. Islendingar ego at fara af sino lande til hvers lands er þeir vilia. "d. e. det Gods skal ikke tages fra Islænderne i Norge, som dem er tilfaldet "udi en anden Kongs Rige. Islænderne maae reise af sit Land til hvert det "Land som de vil."

XXXVIII.

Til Henrich Bielche at Landtings-Skriver Løn betales tillige med Afgifterne til hans Fuldmægtig paa Bessested.

Friderich den Tredie medt Guds Naade Danmarkis, Norgis, Wendis och Gotthis Konnig ꝛc. Vor synderlig Gunst tilforn. Vider, at efter som os Elskelig Thorder Hendrichsen Landthingskriffuer paa vort land Island, underdanigst sig beklager, hvorledes han icke aff Sysselmendene, Closterholdere och Ombudsmændene der paa landett for deres uvylgeligenheds (viit afgelegenheds) skyld, saavel som andre aarsager hans aarlig forundte oc deputerede Besoldning for betroede (bemelte) Bestilling kand faa indsamlet, med underdanigste Begiæring derfore vi hannem derudinden naadigst ville behielpelig være; daa bede vi Eder oc naadigst ville, att J alle bemelte Sysselmend, Closterholdere oc Ombudsmend der paa landet tillholder, att de aarligen her effter verre tilltencht tillige med deris Affgiffter til os oc Cronen, att leffuere bemelte Landtzings Skriffuerens løn til Eders Fuldmechtige paa Bessestedt, som det siden till bemelte Landtzings Skriffuer fremdeelis haffuer att offuerleffuere. Dermedt sker vor vilge, befalendes Eder Gud. Skreffuet paa vort Slot Kiobenhaffn den 10 Maii 1651.

XXXIX.

Hr. Henrich Bielche fick breff Geistligheden paa Island anlangende.

Fridericus Tertius. V. S. G. t. F. Vider, at eftersom samptilige Geist-

Geistligheden for Norden paa vort land Island, hos os underdanigst haffuer ladet anholde oc begere, att ingen verdslige der paa landet maatte tilladis Kirkenis land oc eyendomb at antage eller bruge, som Geistligheden det offuer 20 Aar oc lengere brugt haffuer, med mindre de Præsterne, som samme Beneficia haffuer at forestaa ved landslov oc Ret søger, daa bede vi eder oc her med alvorligen befaler, at I haffuer flittig och tilbørlig indseende med, at indtet aff Kirkernis land oc eyendomb i saa maader som forskreffuet staar uden lovlig Proces och foregaaende dom, Geistligheden der paa landet her efter aff nogen verslig fratagis; dog at I derhos flittig i act haffuer, at vi oc Cronen paa vores Jorder ingen skade lider, och at intet os och Cronen saavel som enhver voris undersaatter der paa landet intet Jord uden lov och Ret fratagis, men adt aldting der med tilbørligen, och efter landtz lov tilgaar. Dat. Hafniæ den 10 Maii 1651.

XL.

Hr. Hendrich Bielche fick breff om adskilligt paa Island.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Eptersom I om adskillige Poster, voris land Island och des Indbyggere angaaende, voris naadigste ville och betænkende underdanigst at vide er begerendis, daa ere vi nadigst til fretz, at der med saaledis som efterfølger, bliffuer forholdet nemblig, at I till fattige præsters underholdning och des forbedring, ved bispen och presterne i hver Stift, maa lade selge och for penge affhende hvis offuerflodigt Inventarii qvæg, som baade hos Skalhollts domkirke och andre Stigtens formuende Kircker, som mere end til Kirkernis nodvendig underholdning kunde være i forraad, och saa viit som efter Bispens och præsternis betænkende fra hver Kirke uforbigengeligen mistis kunde, dog at I haffuer tilbørlig indseende med, at bemelte Inventarium det dyreste, som det befindes kand at være værd, selgis, hvilche penge I siden til eder haffuer at annamme och opberge, och dennem siden hos visse folck her i vort rige Danmark paa tilbørlig Rente at udsette, och samme

Rente

Rente aarligen til bemelte ringe Præstekalds forbedring efter enhvers beschaffenhed at vddeele lade.

Till dee spedalske och vanfore deris vnderholdning der paa landit ere vi naadigst tillfretz, at J fire vore och Cronens gaarde, een udi hver fierding, maa vdlegge till Hospital, hvor saadanne vedtørftige fattige spedalske och vanfore kunde vnderholdis, hvor imod J med Bisperne och de fornemmeste der paa landet haffver at lade giore en anordning ved hvad middel J erachter samme nodtørftige vdi bemelte Hospitaler best at kunde vnderholdis.

Mutvillige tienistefolchis straff anlangende, der om haffver J ilige maader med de fornemmeste der paa landet fornoden anordning at giore, eftersom beqvemmelig efter des beschaffenhed erachtes kand, hvor om J eder siden vnderdanigst och udforligen imod os haffver at erklere, och om voris videre naadigste ratification der paa at anholde.

Med Veiene der paa landet skal J ochsaa efter Jslandske lov haffve tilborlig indseende, at de som det sig bor bliffver reparerede och siden vedlige holden, men hvis vdørcken och andre steder, som loven intet om formelder, er anlangendis, der om kand J med forschreffne dee fornemmeste der paa landet, paa voris naadigste ratification, lade giore saadan nødvendig Constitution, som landetz beskaffenhed best tilsteder. Dat. Hafniæ 10 Maii 1651.

Datum under dette Brev sætter Hr. Biskop Finnsens Samling den 10 Aprilis; men tre andre Samlinger sætte 10 Maii hvilket og kommer overeens med Hr. Biskop Jonsens Hist. Eccl. Tom. III. pag. 454. §. 4. hvor dette Konge-Brev paaberaabes; Endelig er og udi bemelte Biskop Finnsens Samling, saavel det foregaaende som efterfølgende Brev, hvorimellem dette staaer, af 10 Maii.

XLI.

Hr. Henrich Bielche sich breff Joen Olluffssen paa Jsland anlangende.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Eftersom Joen Oluffssen for

 os

os underdanigst haffver ladet andrage, hvorledis hand paa 10 Aars tiid skall haffve tient voris elskelige kiære Her Fader, salig och hoylovlig ihukommelse for byssesskytter, och i samme tieniste paa reisen til Ostindien bleffven vanfor, och bekommit skade aff et stycke vdi begge sine hender, saa at hand iche med arbeide sit Brod kand forhverffve, vnderdanigst derfor begerendis, vi hannem en frigaard udi Allefiord for vesten hos Isefiord naadigst ville forunde; daa efterdi Vi aff eders vnderdanigste erklering naadigst erfahrer, bemelte hans angiffvende sandferdig at være, och at det uden voris skade skee kand, ere vi naadigst til fretz, at I hannem efter hans vnderdanigste anmodning och begering en fri gaard der paa landet, som forschreffvet staar, maa lade bekomme. Dat. Hafniæ den 10 Maii 1651.

Om denne Jon Olufssen gemeenlig kaldet Indiafare, kand man eftersee H. H. Hr. Biskop Jonssens Hist. Eccl. Tom. III. pag. 563. §. 16.

XLII.

Antoni Knip fick breff Hr. Henrich Bielche anlangende.

Fridericus Tertius. V. G. T. F. Viid at eftersom os elskelig Hr. Henrich Bielche till Ellingegaard ꝛc., for os vnderdanigst haffver ladet andrage, hvorledis hans Fuldmechtige, som skal være kommen fra Island, med Islandsk fisk, och formedelst storm och skibetz lechhed vdi Svinesund, och till vor Kiobsted Christiania vdi vort Rige Norge indloben, aff toldforvalteren sammestetz, om told aff forskreffne fisk skal være anmodet, derfore hand Causion haffver maatt stillet; daa ville Vi naadigst, at forskreffne fisk denne gang toldfri maa passere, det vi dig till efterretning ville vide lade. Dat. Hafniæ 14 November 1651.

XLIII.

Hr. Henrich Bielche at erklere sig om Fremmede, som bruger handel paa Island.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Eftersom Vi naadigst erfarer, at adskillige fremmede imod voris strenge forbud imod den Islandske Compag-

pagnies privilegier sig aarligen skal vnderstaa at søge vort land Island, och der deris handel bruge, och vel mueligt flere sig her efter skal foretage det samme at giøre, daa bede vi eder och naadigst ville at I os med forderligst eders vnderdanigste skriftlig erklering tilskicher, paa hvorledes I formeener fremmedes Søgning til vort land Island, och deris Handell sammestetz med Indvaanerne der paa landet best at kunde hindris och forekommis. Dat. Hafniæ den 20 November 1651.

XLIV.

Islansche Compagnie sich bevilling att maa udrede itt Schib till Island.

Fridericus Tertius. G. A. B. Att efftersom samptlige participanter udi det Islandsche Compagnie hos os underdanigst haffver ladet anholde och begiere, att dett dennem maatte bevilges att udrede och straxen till vort land Island och Færøe forschiche ett orlogs Schib till att hindre en och anden indpaß, som dennem imod deres forunte privilegier aff voris egen saavel som fremmede der under landett schall schee, daa haffver vij paa forbemelte Jislandsche Compagnies participanters underdanigste ansøgning och begiering naadigst bevilgett och tilladt, saa och her med bevilger och tillaeder, att de straxen ett orlogschib maa udrede, och dett til forbemelte vort land Jisland och Færøe henschiche, till att taege paa alle och enhver voris egen undersaatter saavel som fremmede, som i forneffnende lande befindes at beseigle och giøre forschreffne Compagnie indpaß och affbrech, imod hvis privilegier dennem naadigst er forundt, hvis schib och gods der och med forbemelte orlogschib sig der bemegtiger och till pris taeger, schall de hidbringe, och siden effter loulig medfert tilborlig domb derpaa hende. Forbydendis rc. Hafniæ den 15 Februarii 1652.

XLV.

Ingeborg Jens datter sich breff att maa forbliffve ved de hundrede dalers udgift.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom Ingeborg Jens datter sitzhaftig paa vort land Island vnderdanigst hos os lader andrage, hvorledis hun nogle aar forleden schall haffve indlat sig med afgangen Joen Haldvarsen, som hende i tredie leed vaar beslechtet i egteschab, hvorfore och ere udgiffven hundrede Rixdaler, som och aff affgangen Profs Munds arffvinger voris Sal. Hr. Fader till Regenschab schall være fort, med vnderdanigste begiering hun for viidere vdgift i den Sag maatte forschonis, da haffve vi hende naadigst bevilget och tillat, saa och her med bevilger och tillader, at hun det paa bemelte allerede udgiffven hundrede Rixdaler maa niude, och for viidere kraff och tiltale før dend sag forschonis, dog att bevislig gioris paa tilborlige stæder, at hendis affgangne hosbonde hende iche nermere end udi forneffnte tredie leed paarorde. Forbiudendis alle och enhver som forschreffvet staaer 2c. Dat. Hafniæ den 15 Martii 1652.

Dette Datum kand man have mistænkt, saavel fordi det Brev, som Længsmanden Hr. Bielche fik om disse 100 Rdr. gotgiørelse, hvilke af Lauritz Nielssen synes at være betalte, er af 26 Aprilis 1649, (See siden Udtogene) som og fordi dette Brev, som er efter H. H. Hr. Biskop Finnsens Samling, staaer der midt ibland de Konge-Breve, som ere udkomne udi Aaret 1649, og derfor bliver det Datum nok det rigtigste.

XLVI.

Hendrich Jonsen aff Iisland sich bevilling at maa komme till Kald igien.

Fridericus Tertius. G. A. V. Att Vij Her Hendrich Jonsen, som sig mett leyermaall haffver forseett, medens hand prædichestollen betiente paa vort land Iisland, paa underdanigst ansogning och begiering naadigst

digst haffver bevilgett och tilladt, saa och hermed bevilger och tillader, att hand igien maa komme till kald och prædicheſtollen betiene, dog att dett loulig effter Ordinandſen och andre Kongel. omb kald paa vort land Jiſland udgangen Forordninger tilgaaer, saa och att hand sich hereffter iche i deſlige forargelig och hans Stand ilde anſtaaende forſeelſe lader finde, saa frembt hand iche videre derfor vill ſtraffis, forbydende ꝛc. Hafniæ den 29 Aprilis 1652.

Denne Benaadning er derudi forſkiellig fra de forrige af denne Høyſtſalige Konge udgivne, at her ikke forbydes, at Perſonen maae komme til Kald igien paa det Stæd hvor han havde forſeet ſig.

XLVII.

Her Hendrich Bielche sich breff Beſſeſtad Kirche anlangendis.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Efterſom almuen vdi Beſſeſtad vnderdanigſt lader anholde och begere, at vi dennem nogen hielp till deris Kirches Reparation och ſtørre giørelſe naadigſt ville forvnde, daa ere vi naadigſt till freds, at dee boder ſom Erich Joenſen vdgiffver for at forſchonis for at miſte ſin hud, efter ſom hand efter affſagde domb for begangen leyermaall ellers forſkreffvet ſtraff vdſtaae ſkulle, maa anvendis till bemelte Beſſeſtad Kirches Reparation; Efterſom Syſſelmanden Hagen Giſleſen ſig beklager hans broderſøn Hagen Biørnſen och Sigvort Hagenſen, ſom haffver egtet hans broderdaatter ſig ſkall vnderſtaa, imod den Iſlandſke loug, deris Jordegoetz till fremmede att ſelge och affhende for andet ringere Jordegoetz och løsøre, førend dee hannem, ſom deris neſte ſlegt och arffving paa fæderne ſiden det tillbiuder, daa bede vij eder och naadigſt ville, at J forſkreffne Hagen Biørnſen och Sigvort Hagenſen tilholder, at dee retter ſig her udinden effter Iſlandtz lougen och hannem førſt deris Jordegoetz tilbiuder, førend dee det till nogen fremmede affhender, efterſom dog forbemelt goetz efter hans beredning ſkall haffve fuldt hans ſlegt en efter anden offver 100 Aar. Dat. Hafniæ den 25 Aprilis Anno 1652.

XLVIII.

Sigurder Mogensen paa Jisland sich Confirmation paa ett Mageschiffte Hr. Hendrich Bielche med hannem paa Kongel. M. veigne giort haffver.

Fridericus Tertius. G. A. V. Att efftersom os elschelig Hendrich Bielche till Ellingegaard, Ridder, vor Mand, tienere och befalnings Mand paa vort land Jisland, paa vore veigne och naadigste Ratification haffve giort Mageschiffte med Sigurder Magnussen boendis paa forbemelte vort land Jisland, hvorpaa nu underdanigst søgis voris naadigst confirmation, och lyder forbemelte Mageschiffte ord fra ord som efftersølger.

Jeg Hendrich Bielche till Ellinggaard, Ridder, Kongl. Ma. Befalningsmand offver Jisland, giører her med vitterlig, att efftersom Sigurder Mognusen effter hans underdanigst sollicitering naadigst aff Kongl. M. er bleffven bevilgett, att maatte till Mageschiffte bekomme en aff Holle dombkyrches Jorder paa Jisland, naffvenlig Gierrestad, liggendes ved Nyvettum, aarligen schylder halfffierdesindstiuffver och thoe allen Jisländsch, och taxerit for tolff hundrede Jislandske paa andsviis, imod att hand haffuer erbodett isteden igien at giffue en hans Jord naffuenlig Mielbrigdestad, liggendis udi Knappested Kyrchesoegen, schylder aarligen fyresindstiuffe allen Jislandsk, och taxerit for fiorten hundrede paa landsviis, och dett effter faaergaaende Bispen offuer forschreffne Stigt hans Besigtelse och erklering, om forbemelte denne kyrches Jord imod den, som igien till vederlag isteden erbydes, fra Dombkyrchen uden Schade kand mistes, daa effter Bispens Thorlacher Skullesens erklering och gott agtende, att Dombkyrchen lider ingen Schade, men mere gevinst udinders samme Mageschiffte. Ville Jeg paa Kongel. M. min allernaadigste Herres veigne haffue schødt och leffueret, saa och her med schøder och leffuerer til forbemelte Sigurder Magnussen och hans sande arffuinger offuerbemelte Dombkirche Jord Gierrestad, med ald sin rette tillig-

gendis eyendomb och Rente till lands och vands fære, fægang, eing, tun och tunegaarde ind och udmarch med ald anden herlighed, som der till nu folger och aff arildstiid tilligget och med rette fulgt haffuer intet undertagendis udi nogen maader, att maa till evindelig Odell och eyendomb fri och frelse . . . .
fra sig sine Arffuinger till mig paa Dombkirchens vegne haffuer schodett och leffueret offuengedachte Jord Mielbrigdestad, dend her efter med alle sine rette tilliggendis Eyendomb och rente till lands och vands och fære, fægang, eng, tun och tunegaarde ind och udmarch, sampt ald anden herlighed som den nu tilligger, och aff arildstid med rette tilligget haffuer, intet undertagendis udi nogen maader att schall folge Dombkirchen til evindelig Odell och eyendomb, och kiender Mig derfoer paa noch hoybemelte Kongel. M. och Dombkirchens veigne aldelis ingen ydermere lod, dell, rett eller rettighed till eller udi forschreffne jord Gierrestad att haffue i nogen maader, mens den som forschreffuen staar nochbemelte Sigurder Magnussen och hans arffuinger her effter att folge och beholde, dog att Sigurder Magnussen underderdanigst forderligste soger hoybemelte hans Majests. naadigste Ratification herpaa att forhverffue. Dess vidnesbyrd haffuer Jeg trøgt mit Zignett her nedenfor och med egen haand underschreffuet. Actum Bessested den 28 Junii Anno 1651. Hendrich Bielche. (L. S.)

Daa haffver vij forbemelte Mageschiffte udi alle des ord clausuler och puncter, naadigst confirmeret fuldbyrdet och stadfest, saa och her med confirmerer, fuldbyder och stadfester forbydendis ꝛc. Hafniæ den 30 Aprilis 1652.

Denne Kongel. Confirmation er efter H. H. Hr. Biskop Finnsens Samling hvorudi vist nok maae feile nogle Ord, hvorfore vi have sat her en Aabning. Om dette Mageskifte havde Sigurder Magnussen søgt tillforne, see Nr. 12.

XLIX.

Bisperne paa Island finge hver sit breff Hendrich Moller anlangendis.

Friderich den Tredie med Guds Naade Danmarchis, Norgis, Vendis och Gottis Konge ꝛc. Vor synderlig gunst till foren. Vij bede Eder och naadigst ville, at J os Elskelig Hendrich Moller general Toldforvalter udi vort Rige Danmarch, eller hans Fuldmechtige paa deris ansøgning meddeeler, hvis efterretning J haffuer aff gamle Skrifter och Bøgger om vort land Grønland, eftersom hand til sinds er och aff os naadigst privilegerit till at lade det beseigle. Dermed scher vor villie befalendes Eder Gud. Schreffuet paa vort Slot Kiøbenhaffn den 3 Maii 1652. Under vort Zignet Friderich.

L.

Hr. Hendrich Bielche fich obne breff anlangende Residentzgaarden Besseſted paa Jisland reparation.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom os Elskelig Hr. Hendrich Bielche ꝛc. underdanigst lader andrage och berette, att de 200 Rdr. som vij till ett hus och anden nødvendig bygning och reparation paa Residentzgaarden Besseſted, naadigst haffuer bevilget, iche der till kand forslaa, saa hand foraarsagis selff videre bekostning der paa att giore, med underdanigst begiering, att det hannem aff hans Efterkommere Lehnsmand sammesteds maatte igien betales, da haffue vij paa ꝛc. underdanigst ansøgning och begiering naadigst bevilgett och tilladt, saa och hermed bevilger och tillader, att hvis hand paa forbemelte Residentz Besseſtads nødvendige Reparation och bygning anvender, offuer forbemelte der til bevilgede Rixdaler, maa hannem efter uvillige Mends foregaaende rigtige siun, taxt, och vordering aff hans efterkommere Lehnsmand sammesteds igien betales. Forbydendis ꝛc. Hafniæ den 12 Maii 1652.

Efter

Efter Extracten af Expeditions Protocollerne er Aar 1662 den 16 Januarii Missive afgaaet til Hr. Bielche, at ham skal erstattes 1000 Rdr. for opførte Bygninger paa Bessested og Vidøe, naar samme ere fuldførte, besigtede og vurderede.

LI.

Hr. Hendrich Bielche sich breff stenderne paa Island anlangende.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Eftersom vij aff Eders vnderdanigste erklering naadigst erfahrer Stenderne paa vort land Island, at haffve giort atskillige forslag till Hospitalernis Indkomstis forbedring sammestetz, nemlig Forst, at hvis offuerflodig Inventaria ved Closterne findis, som der fra at kunde mistis, der till maatte tilliggis, daa ville vi naadigst at J med fliid skall forfahre, hvor meget aff forskreffne Closters Inventarier uden detz skade, der fra kand mistis, och siden eders vnderdanigste erklering der om udi vores Cantzelie indskiche, at vi os siden der paa videre kand vide at resolvere. Ville och derhos naadigst at J Eder med fliid skall erkyndige om atskillige Jorder der paa landet, som udi forrige tider til dee fattige skall være giffven och kaldis Christ-Jorder, (christfiar Jorder) at der med siden kand vorde forholden efter forrige naadigst giordte anordning. Herforuden ere vij naadigst till fretz, at hvis almisser och foræringer aff ind- och ud-landiske till forskreffne Hospital goedvilligen giffvis, dertill maa indsamblis och thill dee fattiges vnderholdning anvendis, saavel som hvis vdgiffvis der paa landet for egteskabs tilladelse vdi tredie leed, dog at altid herefter som tilforn der paa sogis och begieris forst voris naadigste bevilgelse och tilladelse. Dersom och herefter neste venner, som efter lougen dennem paarorende forarmede menniske forsørge boer, derfor vdi penge noget vill vdgiffve, skall det dennem være tilladt, och dee der med som rette Hospitalslemmer ere, vdi Hospitalerne indtages. Offver dette ere vij naadigst till fretz, at hvis Accidentia, som for forligelsemahl och andre saadanne sager, falde kand, till dee fattige

maa forvendis, dog os och Cronen voris Rettighed efter lougen herudinden forbeholden, paa det och der med desto rigtiger kand tillgaa, daa skall Sysselmanden, som forskreffvet i penge indkræffver, for sin vmage der aff nyde den tredie part, och de to øffrige parter komme Hospitalet och dee fattige till beste. Der med skeer vor villie, befalendes Eder Gud. Skreffvet paa vort Slot Kiobenhaufn den 12 Maii Anno 1652. ꝛc.

Friderich.

LII.

Her Henrich Bielche sich breff anlangende Hospitalet paa Island.

Friderich den Tredie medt Guds Naade, Danmarkis, Norgis, Wendis och Gottis Koning ꝛc. Vor synderlig gunst tillforn! Eftersom vij aff Eders underdanigste erklering naadigst erfahrer en Jord udi hver Fierding til Hospitalet, for spedalske och vanfore mennisker der paa landet, effter voris naadigste Tilladelse aff geistlige saavel som verslige, nemlig udi ostfierding udi Kircheboe Closters Soegn, Horgland paa Side. udi Sydfierding paa Grimsnes Closterhoole. udi Vestfierding udi Setbegis Kirkesoegn Eyre udi Eyresveit. udi Nordfierding udi Eyefiord Modrufeld, daa ere vij naadigst till frids att forskreffne Jorder der till maa anvendis. Ville och derhos naadigst adt herefter, aff Bisperne och Laugmendene udi hver Stigt paa vort land Island, en from och skichelig mand skall forordnis, aff och I settis naar behoff gioris, som med forskreffne Hospital och des Indkomme kand haffve tilborlig indseende, saa det ret anvendis till fattige och nodtorftige menniskers underholdning. Og skall forskreffne Forstandere aarligen for den visse och uvisse indkomst, Indtekt och udgift tilltenckt vere, at giore forskreffne Bisper och Lougmendene udi hver fierding Regenskab: Och maa hannem for forneffnte hans tieniste och umage noget till lon aff dennem tilleges, och derforuden saa lenge hand forneffnte Hospital vel forstaaer, vere fri for landgilds vdgift. Der

med

med skeer vor vilge; befalendes Eder Gud. Skreffvet paa vortt Slot Kiøbenhaffn den 12 Maii 1652. Under vort Zignett

Fridrich.

Den Indretning om Hospitalerne blev allerede foreslagen udi Kong Christian den Tredies Tid, (See I. Deel Nr. LXXIII. S. 382.) og atter udi Kong Christian den Fierdes; (See II. Deel Nr. XII. S. 161.) men blev nu først sat i Verk, efter at Lehnsmanden Hr. Bielche havde forestillet Landets Nødsyn i dette Fald, Nr. LX.) ved disse to foregaaende Kongebreve, som han lod oplæse i Lavretten og dermed tilskrev Biskop Brynjolv Svendsen og Lavmand Arne Odelsen 29 Junii, hvor paa disse to, neml. Biskopen og Lavmanden tilskreve Syſſelmændene og Klosterholderne udi Skalholts Stift 30 Junii, om bemælte Kongebreves Indhold og Efterlevelse. Udi denne Skrivelse kalde de Lavretten med Lavmændenes Raad Almuens Forsvar, som bestørker det, som vi tilforne have anmærket ved Nr. XXVIII. Herpaa blev denne Sag foretagen i Lavretten og da besluttet om Hospitals Lotter, som skulde gives af hver Baad eengang om Aaret, som gik paa Fiskerie omkring Landet. De bestemte tillige en vis Tid naar disse Lotter skulde betales; men forbedrede siden denne Indretning og overdroge til Biskopen i sine Visitatser, at bestemme Tiden udi visse Landstrækninger. See Altingsb. 1653. Nr. 15 og 1656. Nr. 1. See siden Kongebrevet af 9 Maii 1656. Men det var endelig Høistsalig Kong Christian den Siette, som giorde et fuldkommet Reglement om Hospitalerne ved Forordn. af 27 Maii 1746.

LIII.

Hr. Hendrich Bielche sich breff at kiøbe Ederdun.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Vi bede eder och naadigst ville, at I giorer Eders beste till at bringe paa vort land Island, Thi eller 12 thonder Edderdun, till veye, som till vores egen fornødenhed skal brugis, och derfore efter Eders hiembkomst her paa vort Slot Kiøbenhaffn leffveris. Dat. Hafniæ 15 Maii 1652.

LIV.

Obne breff til undersaatterne paa Island ingen fremmede schibe der at søge haffnen, formedelst den Engelsche och Hollandske Krig.

Fridericus Tertius. Helser Eder Laugmand, Sysselmænd och samptlige Indbyggere boendes for synden paa vort land Island evindeligen med Gud och vor Naade. Eftersom disse vanskelige tider i særdelished, iche tillader nogen fremeds Schibe paa vort land Iisland, at skulle komme eller Haffuen søge, formedelst den store inconveniens der aff kunde schulle følge vore kiære undersaatter der paa landet, till schade och forderffuelse, enten dett vere Hollendere eller Englendere, som nu till sammen udi krig er geraaden och hinanden derfore fiendtlig der maatte angribe; daa ville vij Eder alle och enhver for synden boendes, alvorligen och strengeligen haffue befalett att ingen, det vere sig hvor dett verre kand sig schall tilfordriste, indtill tiderne sig anderledes forandre, under liffsstraff till naagen fremmett Schib, som der under forbemelte vort land Iisland, nogensteds kunde hende att komme eller crytze att udroe, megett mindre dett i nogen haffuen pilotere eller indstyre; dersom och imod forhaabning nogen fremmett Schib sig schulle tillfordriste, uden vores naadigste tilladelse did att indkomme, och Eder vaare undersaattere nogen offuerlast att giøre, schall I samptligen tiltengt och formenett, dennem den meste verren och modstand att giøre, som mueligt er, saadant ville vij imod enhver aff eder effstersom hand sig troligen tillbeviser, och denne vores naadigste befalning pligtschyldigen efferkommer, med serdelis Kongelig benaading och gunst vide att erkiende 2c. Hafniæ den 2 Februarii 1653.

Saadanne to aabne Breve udginge til Almuen for synden, och to till Almuen for norden paa Island.

LV.

Her Henrich Bielche om obne breffe paa Jiſland at lade forkynde.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Vi tilſkicke Eder her hoſs 4 voris aabne breffue, ſom vij udi denne tiid paa vort land Jiſland, tilbørligen vill haffve holdet och efſterkommet, deſs indhold J videre der aff kand ſee och erfare. Thi bede vij Eder och naadigſt ville, att J dennem ſtraxen did ſkicher, der paa behørige ſteder lader forkynde, och ſiden ſaa viit mueligt Jndſeende med haffve att dee efſterkommis. Dat. Hafniæ 28 Februarii 1653.

LVI.

Om Bededage paa Jſland.

Wi Friderich dend Tredie med Guds Naade Danmarkis, Norgis, Vendis och Gottis Koning, Hertug udi Sleſſuig, Holſtenn, Stormarn och Dytmerſken, Grefue udi Oldenborg och Delmenhorſt. Giore alle vitterligt at efterſom Gud allermegtigſte ſin velſignelſe for voris blodige och heffnraabende Synder nogen tied fra diſſe Riger och lande haffuer henvendt, och dennem derimod udi ſin retferdige Vrede med Syndens velfortiente ſtraff, Miſsvext och atſkillige ſmitſome ſiugdomme reſſet och hiemſøgt och vel at befrychte, at vores continuerende ſyndige Veſen oſs endnu derſom det icke i tiede ved ſand Anger och Ruelſſe forekommis, ſtorre och flere landplager ſkal foraarſage. Da paa det, den Allerhoyeſtis offuerhengende Vrede och Straff maatte ſtillis, afbedis eller formildis haffuer vi for got anſeet och nodigt erachtet, trende almindelige Bededage, ſom ſkal holdis 5. 6. och 7 Octobris forſtkommendis at forordne. Thi bede vi och biude alle och hver vore kiere troe Underſaatter paa vort land Jsſland boendis, at de retter dennem efter ædruelig och ſchichelig at komme paa ſamme tider til Kierche, och forſkreffne tre dage att holde ſig fra ald Arbeide indtill Predichen och

Gudstieniste er holden. Huor herimod gior schall Voris Befallings-mand tilbørligen derfore lade tilltalle och straffe. Giffuet paa vort Slott Kiøbenhaffn dend 20 Aprilis Anno 1653. Under vort Zignet

Fridrich.

LVII.

Til Henrich Bielche om Bededage paa Island den 5. 6 och 7 Octobris 1653.

Fridericus Tertius. Vor synderlige Gunst til foren. Vider at efter-som vii naadigst haffver for got och raadeligt anseet paa vort land Island, att skulle holdis almindelig Bededage den 5. 6. 7. Octobr. forstkommen-diss, Gudtz retferdige Vrede och voris synders velfortiente straff at aff-bede, da bede vi eder och naadigst ville, att I der paa landett bestiller och forordner att vdi samme Bededage icke holdis Ting, Steffne eller anden slig verdtzlig handling eller forsambling medens att dett, saa och ald benche ting, drich, oell och vintappen och ald anden vbeqvemmelig-hed alvorligen forbydess, saa att samme bededage med tilborlig reve-rentz, saa och christelig andacht och alvorlighed maa bliffve holdene. Vi tilskicke Eder, och herforudenn en voris aaben Mandat, den vi naadigst ville, at I paa tilborlige steder skall lade forkynde, och siden der offver holde som vedbør. Der med skeer vor Villie ꝛc. Hafniæ den 20 April Anno 1653.

LVIII.

Til Bisperne paa Island om Bededage.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Vider, att eftersom vi naa-digst for gott och raadeligt haffver anseet paa vort land Island, att skulle holdess almindelige Bededag den 5. 6. och 7. Octobr. forstkom-mendiss, Gudtz retferdige Vrede, Misvext, smitsomme siugdomme och anden voress synders vellfortiente straff, hvormed vi en tid lang haffver

verit

verit hiemsøgt, at affbede. Da bede vi eder och naadigst ville, at I udi eders stift eders yderste fliid anvender, at de gudeligen och fruchtbarligenn maatte forrettes, och først at I Prouster och Prester sielff formaner, at de sig sielff och deriss gandske huuss herudinden alvorligen, som ordetz retsindige tienner deris tilhører til it gaatt exempell skicker, och fra deriss onde veye till Gud omvender, dennem derhoss forholdende, hvor stor Aarsag vi med voress daglige sicherhed och vboedferdighed haffver giffvet den langmodige Gud samme plager att tilstede oss at offvergaae, saa och hvor stor macht dennem och oss alle paaligger saadant ved en alvorlig penitentze endnu vdi naadsens tiid at forekomme och affvende, hvor visseligen Gud vill saadant landeplage enten gandske affverge eller och naadeligen och lideligen formilde, om vi oss inderligen och retsindeligen till hannem omvendis. Dernest at de iche alleene sig selff och deriss gandske huus, saadant gudeligen fører till sindtz, medens at de deress tilhørere det samme, med en christelig retsindig iffver och gudtzfrocht lehrer och forholder, och derhoss paaminder dennem nogle, neste predichner och søndage for bemelte Bededage, baade at de sig alvorligen bereder till disse forestaaende trende Bededage gudfrochteligen at holde, saa och att de ved sig betencher och fortryder, hvor løselig och vandechtig de hidindtill haffver begangett de bededage som er anordnet, derhoss at de sig nu betencher, iche alleneste alvorligen och christeligen att berede och holde disse bededage offver meden de paastaaer, mens lader dennem verre en begyndelse till en sand och alvorlig omvendelse, som sig vdi ald deress liff och leffnet her efter kand lade til siune. Gud den allerhøyeste giffve der till sinn aand och naade och velsignelse for Jesu Christi skyld med hvis videre, som I selff gudfrochteligen her vdi till Gudtz æres forfremmelse kunde betenche. Dermed ꝛc. Hafniæ den 20 Aprilis 1653.

LIX.

Til Her Hendrich Bielke om Ombuds leyekiør paa Island at selges, och om dem som Cronens goedtz vill kiøbe.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Viider att vi naadigst er till fredtz, at I de ombudtz leyekiør, som I underdanigst formener endell aff gaardene paa vort land Island at vere med forsatt, dennem till forskaansell maa lade selge, dog at de aff vvillige mend vorder vorderede, och oss derefter till Regnskab føres. Dersom och nogen sig angiffver voris och Cronens goedtz der paa landet at ville kiøbe och sig till forhandle, da haffver I os det at tilkiendegiffve, hvor efter vi os naadigst siden ville vide at resolvere. Dermed skeer vor villie, befalendes eder Gud. Haffniæ den 30 Junii 1653.

LX.

Her Hendrich Bielche fick breff at forføye sig till Island.

Frederich den Tredie med Guds Naade Danmarkis, Norgis, Vendis och Gottis Koning. etc. Vor synderlig gunst tillforn! Vi bede Eder och naadigst ville, at I retter Eders Leilighed efter udi nerverende Sommer, at begive Eder til vort land Island, till hvilken ende vij och naadigst hafuer anbefalet oss Elskel. Hr Jokum Gersdorp till Thrubyholmb, Ridder, vor Mand, Raad, Rigens Hoffmester och befallingsmand paa vort land Boringholmb, at giøre dend anordning at I til samme reigsis fortsettelse bekomme et af voris och Cronens aarlogskibbe. Dermed skeer vor villie, befalendes dig Gud. Skrevet paa vort Slot Flensborghuss den 16 Maii 1654.

LXI.

Her Hendrich Bielche fich Pass paa Pilicanen til Island.

Fridericus Tertius. G. A. V. Att eftersom os Elskel. Hendrich Bielche

til Ellingegaard 2c. er nu paa sin Reise med it voris orlogschib kaldis Pilicanin fra vor Kiøbsted Kiøbenhaffn och til bemelte vort land Island sig att begiffve och siden efter leiligheden till bage igien; thi bede vi kierligen vore kiere Venner, Naboer och Forvandte saa och strengeligen biude och befalle vores egne Admiraler, Capitainer och Udligger i Søen, sambt vore Fougder, Embedsmend och alle andre vore egne undersaatter, som hand paa samme reise med forneffnte vort Schib hender for att komme, att I hannem ubehindret der med sampt alle deß indhaffvende, lader passere och repassere ei giørendes hannem der] paa nogen forhindring i nogen]maader, och dersom hand aff storm och uveyr indtrenges udi nogen eders haffner I da for billig betaling ville undsette hannem med folch, fettalie, anchertoug och hvis andett hand behøffver aff Eder och eder omb anmoder. Det ville vij med forbemelte] vore kiære Venner och Naboer och forvandter udi slige eller andre maader igien forschyllde och bekiende, och]aff vore egen vndersaatter dett saa alvorligen hafft haffve. Coldingshus den 2 Junii 1654.

LXII.

Til Hr. Hendrich Bielche at tage dom paa en priis skib hand haffver tagen under Island.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Efftersom vi naadigst erfarer eder med nogle aff voris medgiffne Skibsfolk, sampt Islender att haffve tagen en Skipper fra Harlingen i Friisland ved naffn Jockum Pedersen, som med et Skiberom ved naffn Egernet, vdi Island ville fiske tor fisk imod Compagniens privilegier; Thi bede vi eder och naadigst ville, at I paa samme Skiib och indehaffvende goedtz paa tilbørlige steder lader hende dom; hvorledes vi siden dermed ville haffve forholdett, haffver vi oß elskelig Her Jockum Gersdorff 2c. naadigst forstendiget att hand eder vores naadigste ville der om videre kand forstendige. Flensborghuuß den 6 Octobris 1654.

LXIII.

Thorkild Arngrim Vidal. sich pas at søge effter adschilligt der paa landet.

Fridericus Tertius. G. A. V. At efftersom nerverende Thorkild Arngrim Vidal naadigst anbefalet er paa vort land Island atschilligt at effterføge; da bede vi och biude vore Fougder, Syſſelmend och alle andre der paa landet, som paa vore vegne nogen Befalling haffver, at dee forschaffuer hannem fornøden fordringschab til lands och vands, saavel som hannem udi bemelte hans forehaffvende al muelig hielp och assistentz beviser, saa hand vel befordret och uden all ophold frem och til bage kand aff sted komme, ladendes det ingenlunde. Flensborg den 4 Maii 1655.

LXIV.

Broſtrop Gedde att medgiffve Thorkild Arngrim Vidall aff Iſſland en bergmand till att søge efter mineraler paa bemelte Iſſland.

Fridericus Tertius. V. G. t. F. Efftersom Thorkild Arngrim Vidall aff vort land Iſſland, for oſs underdanigſt haffver ladett andrage adſkillige Curioſiteter aff mineralier paa vort land Iſſland att ville opſøge, da bede vi dig och naadigſt ville at du hannem en goed bergmand tilforordner som tillige ochſaa er en Rottengenger, hvilken du och haffver ſaa meget till beſoldning att bekomme lade, som hannem effter hans Qvaliteter tilkomme kand for den tid hand i ſaa maader reiſendis vorder, och dennem der hoes inſtruction medgiffve hvorefter de ſig rette och forholde. Flensborghuus den 4 Maii Anno 1655.

LXV.

Her Hendrich Bielche att giffve Thorkild Arngim Vidall 100 Rixdlr.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Eftersom Thorkild Arngrim Vidall aff vort land Issland for oss underdanigst haffver ladett angiffve, at hand achter adschilligt paa bemelte vort land Issland att opsoge, vnderdanigst derfor begierendis nogen vnderhold for samme hans reise, thi bede vi eder och naadigst ville, at I lader hannem till hans reises fornodenhed bekomme hundrede Rigsdr. hvilke eder igien vdi eders affgift paa voris Renterie skall vorde gott giort och eder siden imod oss vnderdanigst erklere, hvorledes I erachter hannem beqvemmeligst der paa landet att kand bekomme nogett till besoldning vden voris och Cronens affgang, hvor effter vi oss siden naadigst ville vide att resolvere. Flensborghuus den 4 Maii Anno 1655.

LXVI.

Her Hendrich Bielche fick breff om spedalskes Hospitallers vnderholdning paa Issland.

Wi Friderich den Tredie ꝛc. Vor synderlig Gunst tillforn! Eftersom Vi naadigst ehrfarer den farlig och smitsom siuge Spedalskhed sig paa adskillige steder paa vort land Issland skall udsprede, hvorfore vi till saadan siuge och befengte fattige naadigst forordnett haffver, fire aff vor och Cronens Jorder der paa landet till Hospitaler udi forhaabning att landfolket selff videre till bemelte Hospitalers underholdning aff christelig medlidenhed hver efter sin Efne och formue noget godvilligen skulle contribuere, da vi dog der tvertimod erfaher en stor deell aff den gemeene mand sig dertill uvilligen att skall lade finde. Thi bede vi Eder och naadigst ville, at I med Bisperne och Lougmendene samt 24 af de beste mend fra adskillige steder der paa landet offverlegger och den

Anordning giører, hvorledes att ennhver aff Almuen der paa landet nogett pro qvota aarligen kand paaleggis till forskreffne Hospitalers underholdning att udgiffve, hvor paa siden vores naadigste ratification videre kand søges. Dat. Flensborghuus den 9 Maii Anno 1655.

Dette Brev blev oplæst udi Lavretten den 30 Maii 1656, hvorpaa blev svaret og igientaget det som tilforne 1652 blev anordnet om Hospitals Lotterne, (See tilforne Nr. LII.) og en Mulct af 4 Mark til Kongen og 1 Mark til Sagsøgeren tilføiet for de modvillige. Desforuden foreslog Lavmanden Arne Oddsen og nogle Lavrettemænd med ham, at den saa kaldte Heitdag (Løvtedag, da Bøigdens Bønder forsamledes til at bivaane Gudstieniste udi Kirken, og med det samme lovede at give noget til de Fattige,) skulde holdes paa Einmaaneds Møde, ligesom udi Nordlandet og da indsamles en frivillig Collect til Hospitalerne. See Altingsb. 1656. Nr. 1.

LXVII.

Til Her Hendrick Bielke at lade falkefengerne bekomme deres underholdning paa reysen till Issland som till forne.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Eftersom vi naadigst haffver anbefalet voris Falkefengere Jacob von Hube med hans andre hoshaffvende Falkefengere, att begiffve sig till vort land Issland der falker att fange. Thi bede vi eder och naadigst ville, att I lader dennem bekomme den samme vnderholdning paa reisen frem och tilbage, som de pleier att haffve. Dat. Flensborghuuss den 10 Maii Anno 1655.

LXVIII.

Her Hendrich Bielke fick breff Bassestad kirke paa Issland anlangendis.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Eftersom vi aff Eders vnderdanigste foregiffvende naadigst erfahrer, Bassestads Kirkes store brøstfeldighed paa vort land Issland, da ere vi naadigst tilfredtz, at I til dens fornøden reparation maa lade anvende de hundrede Rixdaler, som

Biørn Pouelsen der paa landet er befalet att udgiffve for dett echteskab udi hvilke hand achter sig at indlade med Ragnuder Mogens datter, som hannem udi anden och tredie leed er beslechtet efter vores derom udgiffne benaadings breffs viidere indhold. Derforuden haffver I att tilholde almuen deri sognet, att enhver efter sin formue noget der till udgiffver. Dat. Flensborghuuß den 12 Maii 1655.

LXIX.

Her Hendrich Bielke, Offue och Jørgen Bielche att maa forloffvis til deres moders begraffvelse.

Fridericus Tertius. V. G. T. Vijde at vi naadigst tilfreds er, at du maa forloffvis til din affgangne Moders begraffvelse, som den 18 Aprilis forstkommendis holdes skal. Dermed 2c. Hafniæ 15 Martii 1656.

LXX.

Her Hendrich Bielche sich pas paa sit Schib til Jisland med tømmer.

Fridericus Tertius. G. A. V. At efftersom os elskelig Hr. Hendrich Bielche til Ellingegaard 2c. haffuer befragtet nerverende Skipper ved naffn Hans Giertsen, med it sit Schib Ste. Maria kaldet drechtig 60 Lester, herfra och till vort Rige Norge paa di steder Gud och vinden hannem føye vil, der een andeel tommer, deler och lechter at indtage, som til Boerstadts fornødenhed och des kirches opbyggelse paa vort land Jisland skal forbruges, och siden effter leilighed med ladning aff indkomster der fra landet til bage til vort Rige Norge igien at henløbe och forløsse, och dereffter sig hidtil vor Kiøbsted Kiøbenhaffn at begiffue, thi haffver vores toldforvaltere og toldere paa di steder hannem forschreffne tommerlast paa henreisen bekommendis, och aff forschreffne vort land Jisland indkomst igien paa hiemreysen i Norge for-

lossendis vorder, det ubehindret at lade indtage och forlosse, saa och paa hvis os elskelig Hr. Hendrich Bielche hans Certification och beviis paafindes aff hvis tommer som paa bemelte Jisland schal forbruges, eller och hvis fisch och Jislands vahre som derfra igien fort vorder och hannem selff tilhorer, det haffver de toldfrie at passere lade, och bede vij vore kiere venner och Naboer saa och strengel. vore egne undersaatter, samt Admiraler, Capitainer och udligger i Søen, som formelte Hans Giertsen med forbemelte folch, schib och godtz paa forschreffne frem eller tilbage reise hender for att komme, at I fordrer og fremmer hannem til det beste, saa och fri och ubehindret passere och repassere lade. Dersom hand och aff Storm eller uveyr indtrengis i nogen Haffn, at hand da for billig betaling undsettis med anchertov, folch, fetallie och hvis andet hand kand behøffve. Det ville vij mod forbemelte vores kiere venner och Naboer udi slige eller andre Maader igien forschylde, och i slige Tilfelde igien erkiende, men aff vore egne undersaatter det saaledes haffve. Hafniæ den 18 Martii 1656.

LXXI.

Her Hendrich Bielche fich noch it Pas paa it Skib til til Jsland med tømmer.

Fridericus Tertius. G. A. B. At efftersom os elskelig Hr. Hendrich Bielche til Ellingegaard haffver befragtet nerverende Skipper Peder Munch med et sit Skib det forgyldte Viinfad kaldet drechtig 100 lester, her fra och til vort rige Norge paa de steder Gud og Vinden hannem føye vil der en andeel tømmer deler och lechter at indtage, som til Bessesteds fornødenhed och des Kirches opbyggelse paa vort land Jisland schal forbrugis; thi haffver, vores toldforvalter och tolder paa de steder hand det bekommendis vorder, saadant tømmer saavit som rigtig bevisis paa bemelte Jisland at schal forbrugis ubehindret hannem at lade indtage och følgachtig vere, paa det hand dermed til forneffnte

Jisland

Jisland kand henlobe, och siden efter Leiligheden med ladning aff vores indkomst der fra landet igien sig hid til vor Kiobsted Kiobenhaffn begiffve, och bede vij vore kiere Venner och Naboer, saa och strengeligen vore egne undersaatter samt Admiraler, Capitainer och udligger i Soen, som forneffnte Peder Munch med forbemelte schib, folch och gods paa forschreffne frem eller tilbage reise hender for at komme hannem til det beste, saa och frii og ubehindret passere och repassere lade. Der som hand och aff Storm eller uveyr indtrenges i nogen Haffn at hand da for billig betaling undsettis med ancherthoe, folch, fetallie och hvis andet hand kand behøffve. Det ville vij imod forbemelte vore kiere Venner och Naboer udi slige eller andre Maader igien forschylde och i slige tilfelde igien erkiende, mens aff voris egne Undersaatter det saaledis haffve. Hafniæ dend 18 Martii 1656.

LXXII.

Pas for Thorkild Arngrim at opsøge ertz i Jsland.

Fridericus Tertius. G. A. V. At efftersom vi naadigst haffve tilforordnet nerverende Thorkild Arngrim at schal opsøge Metall och Mineral paa vort land Jisland, saa at hand med den medfølgende berggesel, som schal vere en ruttengere paa alle steder frij schulle schurffue och effter ertz siunche; da byde vij och befale vore Fogeder, Sysselmend och alle andre paa forneffnte vort land Jisland, at J lader dennem frie och ubehindret passere och repassere, ei giorendes dennem her udi nogen hinder eller forfang i nogen maade. Hafniæ den 24 April 1656.

LXXIII.

Bartholomeus Roland anlang. at fange Falche paa Jisland.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom nerverende Bartholomeus Roland voris Falchefengere er affferdiget til vort land Jisland,

til at fange Falche der paa landet; da bede vij och byde det Jislandsche Compagnies Forvaltere, at de lader samme vores Falchefengere fremb och til bage føre med hos sig haffvende Falcher til och fra den haffn, som hand samme Falche achter at fange. Dissligeste befaler vij alvorligen vore Fougder, Sysselmend och andre der paa landet, som samme vores Falchefengere forekommer, at de giøre hannem muelig hielp och assistantze til samme Falche at fange, saa at hannem der udinden ingen indpas eller forhindring skeer under straff som vedbor. Haffn. den 2 Maii 1656.

LXXIV.

Eggert Biørnsen Sysselmand paa Jisland sich breff til en aff hans Sønner paa nogle Jorder.

Fridericus Tertius. G. A. V. At vij effter underdanigst anmodning och begiering naadigst haffver bevilgett och tilladt, saa oc her med bevilger och tillader os elskelig Eggert Biornsøn Sysselmand for vesten paa Jisland, at en aff hans Sønner maa effter hannem for sedvanlig affgifft och tilbørlig Feste nyde de 18 Jorder, som ligger udi Skogestrads ombud paa forneffnte vort land Jisland. 1) Ulfflandsfield. 2) Orlogstad. 3) Karestad. 4) Langedal. 5) Haugebreche. 6) Osum. 7) Refgierding. 8) Brachsoe. 9) Setberg. 10=11) Hals. 12) Oluffsoe. 13) Gunderoe. 14) Oxeroe. 15) Arneoe. 16) Langoe. 17) Rafneij. 18) Kidoij. Forbydendes 2c. Hafniæ den 17 Maii 1656.

LXXV.

Magnus Biornssen Laugmand paa Jisland sich breff at een aff hans Sønner ved Naffn Biorn Magnussen maae effter hans død nyde Munchelthvera Closter.

Fridericus Tertius. G. A. V. At vij effter underdanigst ansøgning och begiering naadigst haffver bevilgett och tilladt, saa och her med bevilger

vilger och tillader os elschelig Magnus Biørnsen for Norden paa Jisland at hans Søn Biørn Magnussen maa efter sin Fader for sedvanlig Affgifft och tilbørlig Feste nyde Munchethveraa Closter paa forneffnte Jisland. Forbydendes ꝛc. Hafniæ den 17 Maii 1656.

LXXVI.

Til Herr Hendrich Bielcke at lade forfatte Jordebog paa alleslags Indkomst och om Syssesmendene at boe i hver sit Syssel.

Fridrich denn Tredie medt Guds Naade. Danmarchis, Norgis, Wendiss och Gottis Konning. ꝛc. Vor synderlig Gunst tillforn. Vij bede eder och naadigst ville, att I tilholder Sysselmendene paa vort land Island, att de under deress Syssels fortabelse hver udi sit Syssel strax lader forfatte en rigtig och fuldkommen Jordebog paa alt, hvis Jordegoeds som findes udi hvert Syssel vere sig aff vort och Cronens Goeds, saasom Closter och Ombuds Jorder eller och aff Domkirkerniss eller andre Kirkers Jorder. Item ochsaa Odels och bønder goedtz och hvem samme Jorder tilhører, hvor dyre de ere, hvor høy Landskyld aff dennem gaar, och hvor mange Leyeqvilder med hver Jorder følger, hvilcken Jordebog de til Fougden paa forneffnte land skall offuerleffuere och der efter siden en fuldkommen Jordebog kan forfattiss. Dissligeste att I alle Sysselmendene alvorligen tilholder, att de værer tiltenkt enhver att boe udi sit Syssel til dess bedre at betiene den gemene mand ved loug og Rett och voris och Cronens tieniste effter denne tids Leilighed at befordre under deris Syssels fortabelse, hvem det icke efftekommer och der for uden at straffues som vore Forordningers Offuertredere. Der med skeer vor villie befalendes eder Gud. Skreffuet paa vort Slot Kiobenhaffn den 21 (25) Maii 1657. Under vort Zignet

Fredrich.

LXXVII.

Til Hr. Hendrich Bielcke om Penge til Hendrich Willemsen Falckefenger.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Vi bede eder och naadigst ville, at I aff eders leens indkomst til Hendrich Willemsen Falckefenger erlegger och betaler hundrede och firesindstiuge Rixdaller tagendiss der paa hands beviss, hvilcket eder och saaledes udi eders Leens Regenskaber paa tilbørlige steder skal vorde gotgiort. Dat. Hafniæ den 19 December 1657.

LXXVIII.

Hans Pedersen Bladt sich Privilegium paa Laxefischerie oc andre Fischerier under Iisland.

Fridericus Tertius. G. A. V. At efftersom Hans Pedersen Bladt for os underdanigst haffver ladet andrage at under vort land Island udi Borgefiord, Bredefiord oc hvidtrour adschillige Bugter skal findes, som Laxefischerie, Bunckefisch oc Klipfisch, saavel som at salte i tønder kunde oprettes Indbyggerne der i landet til stor Nytte oc Soefarten til formeering baade med Søefarende Folch oc Schibe underdanigst derfor begierendes, at hannem oc hans med participanter maatte bevilges paa egen Omkostning saadant Laxefischerie at fortsette, saavel Bunckefisch oc Klipfisch at lade giøre oc i Tønder at salte; men eftersom samme Fischerie icke uden stor bekostning oc fare for Skibbe at ligge kand i verk stilles eller fortsettis med mindre, hannem derhos naadigst maatte tillades Hvaldfiords hafn, liggendes ved bemelte Hvitou udi Borgefiord med schibe at beseigle, som aldrig af nogen af Compagniens Skibe er blefuen beseiglet och der fri med landsens Indbyggere handle oc forhandle, ald hvis vare som der kand falde. Da efterdi vi af os elschelig Hr. Hendrich Bielche, hans underdanigste erklæring naadigst erfarer

erfarer den begierte hafn Hvalfiord ei af Compagniet at være beseiglet, ei heller at findes i det tal som Compagniet er forpligtet at beseigle, oc ei kand befindes skadeligt for de islandske indbyggere at samme hafn beseiglis, mens meere gagnligt, thi joe meere Seigladsen handell oc Vandel fortsettes, joe bedre er det for undersaatterne der paa landet, helst naar der tilborlig handles oc i mindelighed med undersaatterne der paa landet, som kand hafue nogen egendom oc interesse i bemelte Laxefangs fortsettelse, da hafue vi efter saadan hans underdanigste anmodning oc begiering naadigst bevilget oc tilladt, saa och hermed indtil paa videre naadigste anordning bevilger oc tillader, at bemelte Hans Pedersen Bladt oc hans medparticipanter maa den specificerte Haufn Hvalfiord beseigle, oc i forbemelte Borgefiord oc Hvitou Laxefischeri saa oc Bunkefisch oc Klipfisk anrette, saavel som i tonder salte, desligeste oc saa med landsens Indbyggere paa forbemelte fiorde fri handle oc forhandle alle de vahre der kand falde, dog efter samme Taxt, kiob og sal, som der paa landet oprettet er, hvorfore hand aarligen, saalenge hand samme fiorder som forschreffuet staar beseigler til hver Nytaars dag skal gifue til os oc Cronen 100 Rdr., hvor imod at alle de vahre, som hand til saadan handel behøfuer skal niude de samme frihed̃er lige ved det Jislandske Compagnie. Forbiudendes ꝛc. Hafniæ dend 30 Aprilis 1658.

LXXIX.

Det Islandsche Compagnie fich bref om det hundredeste kiøbs afskaffelse udi dette aar.

Fridericus Tertius. G. A. V. At vi effter det Jislandsche Compagnies underdanigste anmodning oc begiering naadigst hafuer bevilget oc tilladt, saa oc her med bevilger oc tillader, at det hundredeste kiøb der paa landet maa udi nærværende aar være ophefuet, eftersom samme kiob berettes for den gemeene almue iche synderlig tienligt, mens Compagniet schadeligt at være, saa at ofuer alt landet eenisti kiob efter Tax-

tens indhold udi nerværende aar, som forschreffuet staar, schal bruges, hvorefter alle oc enhver, som vedkommer sig kand vide at rette oc forholde. Thi forbiude etc. Hafniæ den 6 Junii 1658.

LXXX.

Obet bref til Jisland anlangende det Hundredeste kiøbs afskaffelse oc om Taxtens forandring.

Wi Fridrich den Tredie etc. Helse Eder vore kiere troe undersaatter paa vort land Jisland evindelig med Gud oc vor Naade. Wiider at vi efter det Jislandske Compagnies her i vor Kiøbsted Kiøbenhafn underdanigste anmodning oc begiering naadigst hafuer bevilget oc tilladt, at det hundredeste Kiøb, som imellem eder oc bemelte Jislandsche Compagnie hidindtil hafuer været brugeligt udi nerværende aar maa være ophefuet, efter vores derpaa til bemelte Compagnie udgifne bevillings videre formelding oc eftersom bemelte Compagnie fremdeelis er begierendis, at der efter tidens tilstand motte schee forandring udi dend, imellem dennem oc eder oprettede oc hidindtil brugelig Taxt foregifuendis at de vare som anno 1619. da Taxten blef giort, for en billig pris kunde indkiøbes, nu formedelst tidernes forandring schal koste ofuer dobbelt meere, saa at Compagniet umueligt schulde falde uden deres største Skade oc undergang den oprettede Taxt lenger at kunde holde; da paa det endelighed imellem eder oc dennem kand treffes er vores naadigste villie, at I udi nerværende Sommer af eders egne middel twende eller fire fornuftige mænd til fuldmegtig udvelger, som med Compagniens Schibe med forneden fuldmagt hidtil vor Kiøbsted Kiøbenhafn kunde ofuerkomme til at slutte oc oprette paa landets vegne med bemelte Jislandske Compagniets forvaltere, saadan en billig oc lidelig Taxt efter varenes indkiøb som landet kand vere gagnligt oc Compagniet uden Schade. Befalendes eder Gud. Givet paa vort Slot Kiøbenhafn den 6 Junii 1658.

Friderich.

Om

Om denne Kongel. Majestæts Befalning blev først handlet paa Leidartinget ved Laxaae udi Borgerfiorden af Lavmanden Arne Oddsen den 7 Augusti dette Aar, og siden udi følgende Aar udi Lavretten den 29 Junii, og blev da af alle baade Geistlige og Verdslige afbedet, at der udi Taxten blev nogen Forhøyelse giord paa de indførende Varer; tillige undskyldte de sig fra at reise til Kiøbenhavn, formedelst Uaar og andre Uleiligheder. Udi den Act, som blev giort paa bemelte Leidarting, tilstaae Indbyggerne, at de nødes til at handle med andre Fremmede end Compagniet, saasom dets Kiøbmænd komme saa silde, og endnu beraabe Indbyggerne sig paa deres gamle Friheder, som dem af de fremfarne Konger ere stadfæstede. Saavel formedelst dette Indbyggernes Svar, som og formedelst den Svenske Krig blev intet af Taxtens Forandring denne Gang. Dog kand man slutte af de Besværinger og Ansøgninger som indkomme paa Altinget 1661. (See samme Aars Tingb. Nr. 21 og 32.) fra Geistlige og Verdslige, at Compagniet ikke har vildet, ifølge dette Brev vide af Hundreds kiøbet. Paa de Verdsliges Ansøgning blev svaret af Lænsmandens Fuldmægtig Johan Klein og Lavmanden Arne Oddsen, at det skulde forblive ved Kongel. Majestæts Taxt, indtil Hans Majestæt der om giorde en anden Anordning. Men saavel Geistlige som Verdslige forfattede en Ansøgning, som de sendte ud til Lænsmanden at forestilles Hans Majestæt, hvor de begiære, at Landet maatte forsynes af Compagniet med fornødne Vare. Annalerne sige for Aar 1661, at Kiøbmændene da satte Værd paa deres Varer efter eget Tykke og alt udi Eenkiøb.

LXXXI.

Herr Hendrich Bielche om sit skib at løbe i østersøen frie.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Vider at vi naadigst tilfreds er, at eders skib ved naffven St. Maria med dets indhaffvende ladning maa løbe fri udi Østersøen til detz forhandling, foruden at komme hid til Kiøbenhaffven. Dat. Hafniæ den 19 Julii 1658.

LXXXII.

M. Brunold Svensen bisp udi Skalholt stift anlangende Einarius Thorphius.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Eftersom for os underdanigst er blefven andraget, at Rectoris bestilling udi Skalholt der paa vort land Island skal vaccere; saa haffver nerværende os elskelig Hæderlig oc vellært Einarius Torpheus denne vores forskrifvelse til Eder været begierendis, at han til bemelte Rectoris bestilling motte forfremmis. Da efter som hand sig udi denne varende Kiobenhafns beleiring troe oc flittig til vor oc Fædernelandets tieneste, hafver forholdet, seer vi naadigst gierne at hand samme Promotion niuder. Thi hafver I hannem ald muelig hielp dertil at beviisse med saa skeel, at bestillingen som forskrevet staaer ledig findis. Der med ꝛc. Hafniæ 11 August 1659.

Om dette Aarstal er rigtigt, saa er dette Brev udgivet i Beleiringens Tid. Ellers kand om denne Einer Thorvesen eftersees H. H. Bisp Hr. Jonsens Hist. Eccl. Tom. III. pag. 532. §. 12.

LXXXIII.

Henrich Jenssen i Kiøbenhafn pas oc befaling til Laugmand oc andre paa Jisland anlangende tilførsel.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom os elskelig Henrich Jenssen indvaaner udi vor Kiobsted Kiøbenhafn for os underdanigst hafver tilkiendegivet, at han i nerværende foraar oc Sommer paa eget eiventyr agter at forskaffve vore kiere troe undersaatter paa vort land Jisland, tilforsel af nødtorftigste vahre saa viit muleligt schee kand, oc til den ende af det Jisslandsche Compagnie jire haufne vesten paa landet at beseigle, eftersom af Compagniet dette aar ingen Schibe der paa schal være udreedde. Da efter som nerverende besverlig Krigs tilstand forhindrer, at de vahre som til landet behøfves icke fra forige sedvanlig

steder

steder kand blifve udschibet, men paa fremmede steder maa soges, oc ved høy pris indkiøbes, oc der udofver foraarsages saadan udi afhandlingen at hafve udi agt. Thi byde vi vores Landsfoeget, Laugmand oc vester Syßelmand, som paa vore vegne i forskrefne Jisland paa forbemelte steder hafver, at byde oc befale, at J bemelte Henrich Jenßens Kiøbmand oc Fuldmegtig, som i saa maader til landet vorder forschibet, fordrer i alle maader til det beste, sin handel med Indvaanerne ubehindret at fortsette, saasom hand med dennem best kand eens vorde, saavel som andre fremmede handlere at afverge, som hannem schade oc indpas imidlertid oc indtil hand sin fulde ladning bekommer, tilføie kunde, saasom forsvarlig eragtes kand, om hand foraarsages i fremtiden sig ofver nogen at besverge, som hannem her udi hindrer. Gifvet ꝛc. Hafniæ den 21 Martii 1660.

LXXXIV.

Borgemester hans Nansen fick pas anlangende nogle Haufner paa Jisland at lade beseyle oc af vare at giøre tilførsel.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom os elskelig Hans Nansen Borgmester udi vor Kiøbsted Kiøbenhafn, for os underdanigst hafuer tilkiendegifuet, at hand med sine Intereßentere i nerverende aar paa eget eventyr agter at forschaffue vore kiere troe undersaatter paa vort land Jsland paa Oefiord, Haapsaas oc Skagestrands Haufner, tilførsel af nødtørftigste Vare, saavit mueligt schee kand, da eftersom nerverende besverlige Krigs tilstand forhindrer at de vare, som til landet behøfues, icke fra forige sedvanlige steder kand blifue udschibet, men paa fremmede steder maa søgis oc ved høy priis indkiøbes oc derudofuer foraarsages saadant udi afhandlingen at hafue udi agt; Thi biude vi voris Laugmand oc Syßelmend, som paa vore vegne i fornefnte haufner hafuer at biude oc befale, at J bemelte Hans Nansens Kiøbmend

oc Fuldmegtige, som i saa maader aff hannem til landet vorder forschicket, fordrer i alle maader til det beste, deris Handel med Indvaanerne ubehindret at fortsette, saasom de med dennem best kand eens vorde, saavel som alle andre handlere at afverge, som hannem Schade oc indpas tilføie kunde, saasom forsvarligt eragtis kand, om hand foraarsagis i fremtiden sig ofuer nogen at besverge, som hannem herudi hindrer. Givfuet ꝛc. Hafniæ den 6 Aprilis 1660.

LXXXV.

Borgemester Hans Søffrensen oc Jens Bøye pas at maa beseigle en hafn paa Island.

Fridericus Tertius. G. A. V. At vi efter underdanigste anmodning oc begiering, naadigst hafver bevilget oc tilladt, saa oc hermed bevilger oc tillader at Hans Søfrensen Borgemester i Christianshafn oc Jens Bøyssen voris Tolder her i vor Kiøbsted Kiøbenhafn med deris Interessenter maa denne eene gang paa deres egen eventyr beseile Vapnefiords hafn i vort land Island oc der de Vare, som de did henføre lader ved deris Fuldmegtige eftersom hand med Indvaanerne best kand komme ofvereens afhende oc selgelade, hvorimod de schal tiltenckt vere, de vare, som de der igien bekommendis vorder, efter egen erbiudelse hertil staden oc ingen andensteds føre oc opbringe lade. Gifvet ꝛc. Hafniæ den 28 Maii 1660.

LXXXVI.

Frihed for Jonas Trælund paa Hval-fische-fangst under Island.

Wii Frederich dend Tredie med Guds Naade. Danmarckis, Norgis, Vendis och Gottis Konning ꝛc. Giøre alle viitterligt, at vii efter underdanigste ansøgning och begiering naadigst hafuer bevilget oc tilladt saa oc her med bevilger oc tillader, at Jonas Trælund maa under vort

land

land Jisland, en Miil eller halfanden nermere eller videre fra landet, efterſom hand det beqvemmeligſt oc beſt eragter, hvad Hvalfiſchfang oc andet fiſcherie anſtille, hvilket hand oc hans arfuinger tiufue aars tid maa continuere, oc naar Storm eller anden tilfald paakommer, da ſchal det ſtaa hannem frit fore ſine Schibe oc folk, ſchade oc ulyche at forekomme, i de haufne ſom de beſt naae kand at retirere. Desligeſte hafue vii oc naadigſt bevilget at hand ved en eller anden haufn, ſom ved Grundefiord, Hafnefiord eller andenſteds, hvor hand det beqvemmeligſt eragter, huſſe maa lade opbygge til fiſch, tran, hvalfiſchboerder fiſcheredſchab oc andet der udi at accomodere oc forvare, ſamt ſine Jalauper, baade, Schibe oc anden Fiſchefartoy der hoes at ſalvere; deſligeſte oc ſaa at maa af Jiſſlenderne for noyagtig betaling indkiobe oc ſig til forhandle ſaa meget Rafn, ſom hand der paa landet bekomme kand oc det ved ſine Schibe at affhendte. Herimod ſchal bemelte Jonas Trælund forpligt vere ingen handel paa bemelte land Jisland, ſom det Jislandſche Compagnie kand vere præjudicerlig at drifue, med mindre det ſcheer med Lehnsmandens eller Compagniets eller nogen af participanterne eller andre ſom frihed hafue der paa landet deris handel at drifue, deris tilladelſe; men hvis han befindis herimod at handle, da maa bemelte Compagnie eller des Fuldmegtig de vare, ſom hand eller hans folk befindis paa landet ſig at hafue tilforhandlet (naar det tilforne ved behørige vidne beeediget for Lehnsmandens Fuldmegtig der paa landet vorder dennem noyagtig ofuerbeviſt, varene der paa landet at være kiobt, ſambt af hvem och icke ved hans egne Schibe indforte) confiſqvere, oc uden nogen modſigelſe til ſig tage, oc hvor det hannem befalder, bortfore, dog ſchal bemelte Compagnie ſiden ingen meere prætention paa hannem eller ſine arfuinger hafue, mens hannem diſſe privilegier icke desmindre udi fuld kraft forblifue, thi ingen ting maa dennem krencke eller annulere, dog hvis for denne dag der paa landet kand vere kiobt eller contraherit eller dette aar med nogen kiobis eller contraheris ſchal, uforhindret nyde oc effectueris efterdi bemelte Compagnie

udi disse tvende aar landet ei selfuer haffuer beseiglet oc forsiunet, oc schal hand eller hans arfuinger for samme tiufue aars friheed, eftersom er accorderet udi goed gangbar Myndt erlegge oc betale 2000 Rdr. in Specie oc det udi fem terminer, saaleedis at hand fierde aar rigtigen til os eller vore Rentemestere erlegger 400 Rdr. Thi bede vi oc byde alle vedkommende oc i synderlighed det Jislandsche Compagnies Forvaltere oc beventhebere, saa oc deris Fuldmegtige, hannem eller hans Folch herudinden ei at være forhinderlig udi nogen maader under hvad schin det oc vere kand, icke heller forbiude eller forhindre lade, indvaanerne der paa landet hannem eller hans Folch naar de ere paa Jagt efter Hvalfisch fang eller i andre forefalde, hvor de deres hielp kunde behøfue, at de dennem joe udi alle forefaldende Leiligheder enten med roen, eller andet, som kunde behøfues, maa hielpe, mens Laugmendene, Foeger oc Sysselmendene forpligt vere, eftersom det dennem hermed bydes oc befales indvaanerne at tilholde oc der hen disponere, at de hans folck naar de deres hielp behøfuer, for billig betaling assisterer. Forbydendis alle oc enhver herimod eftersom forschrefuit staar, at hindre eller udi nogen maader forfang at giøre under vor hyldist oc Naade. Gifuet paa vort Slot Kiobenhafn den 18 Julii 1660 2c.

Friderich.

LXXXVII.

Frihed for Jonas Trælund at kiøbe Raufn udi Island.

Wii Frederich den Tredie med Guds Naade, Danmarchis, Norgis, Vendis oc Gottis Konning 2c. Giøre alle vitterligt at eftersom vii efter underdanigst ansøgning oc begiering naadigst hafuer bevilget oc tilladt, at Jonas Trælund maa paa hvilche hauffne eller pladser, ingen undertagen, hand efter befindning best agter udi Jisland raufn af alle slags fisch at indkiøbe eller ved sine folch at indkiøbe lade, oc dertil saadanne huse at lade opbygge, som til samme Raufnhandel fornøden kand gioris, oc

Laugmendene, Foegderne, Sysselmendene oc andre, som der paa landet bestilling hafuer, naadigst anbefalet Isslenderne at tilholde hannem for billig betaling herudinden at vere beforderlig oc behielpelig i alle maader; til hvilchen ende hand med sine Schibe oc anden Fartoy hvor det hannem got siunes at maa haufne oc samme Raufn til sin profit ubehindret i alle maader, paa hvad for maneer hand raadeligst eragter at søge paa tiufge aars tid naadigst hafuer forundt, efter det Friheds brefs videre formelding hannem dend 18 Julii næst forleden naadigst er forundt oc bevilget oc tilladt saasom vi oc hermed tillader, at bemelte Jonas Trælund eller hans arfuinger oc fuldmegtig alleene, med mindre at Compagniet dermed ocsaa tillige med hannem handle ville med bemelte Raufnekiøb, oc dersom nogen fremmed uden det Jislandsche Compagnie befandt sig det at underſtaae eller herimod at giøre, da maa hannem hermed vere forlof gifuet, den derudinden at hindre, oc det at forbyde ved saadan middel hannem raadeligst siunes oc han best kand, oc hvis hannem ved Lehnsmanden eller Compagniet nogen videre handel tillades eller oc at hand nogen part udi Compagniet sig tilforhandlede eller sig tilkiøbte nogen Friheder af dem som frihed hafue paa Jisland deris profit at søge, da maa hand giøre sig det saa nyttig hand kand efter samme kiøb oc tilforhandling, som oc her med confirmeres. Oc efterdi paa voris begiering forud er betalt tou terminer til vores Commissarier, os elschelig Steen Brahe etc och Holger Vind ꝛc. for samme frihed hver termin 400 Rdr., saa schal hand hermed af os vere quiteret for de første otte aars friheder, som hand oc hans arfuinger uforhindret schal nyde eftersom hand er accorderet oc naadigst forundt, som forschrefuet staar, foruden videre penges udgift. Gifuet paa vort Slot Kiøbenhafn 14 Augusti 1660.

LXXXVIII.

Confirmation paa B. Hans Nansen, paa Sal. Michel Nansens børns oc egne vegne indvisning udi nogen indkomst paa Jisland.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom vores Rentemestere, efter voris dend 25de Augusti nestforleden nerværende aar udgifne ordre hafuer giort os elschelig Hans Nansen Borgmester i vor Residentz Stad Kiøbenhafn indvisning til afbetaling paa en Summa penge, som sig bedrager 42032 Rdr. 3 Ort med paaløbende Rente af bemelte Summa fra den 9de Maii Anno 1659 oc til betalingen scheer udi efftérschrefne Steder, nemlig udi Thingøre Closter med des underliggende Jorder oc Leyeqvilder aarlig for 235 Rdr. 3 Ort, noch i Munckethveru Closter med des underliggende Jorder oc Leyeqviller aarlig for 205 Rdr., noch udi Modderuellde Closter med des underliggende Jorder oc Leyeqviller aarlig for 161 Rdr. 2 Ort, noch i Tyckebæ Closter med des underliggende Jorder oc Leyeqviller aarlig for 194 Rdr., saa oc Schrede Closter med des underliggende Jorder oc Leyeqviller aarlig for 76 Rdr. indtil hand faar fornefnte Summer oc aarlig Renter er contenteret, eftersom vi oc Cronen afgangne Michel Nansens Born, som fornefnte Hans Nansen er verge for efter rigtig Rentemesters afregninger, saa oc for eendeel af Hans Nansens giorde forstreckning i disse besverlige tider forschrefne penge er schyldig blefuen. Thi hafuer bemelte Vores Rentemestere paa vores vegne os elschelig Hr. Hendrich Bielche rc. tilschrefuet til forbemelte Borgmester Hans Nansen, eller hans Fuldmegtig af forschrefne afgifter paa berørte Summa penge aarligen saaleedes som forschrefuet staar at betale, som sig til sammen 872 Rdr. 1 Ort bedrager oc det aarligen saaledis paa voris Rente Cammer anglfue, at det paa forbemelte fordring kand affschrifues oc forbemelte Hr. Hendrich Bielche udi lehnets afgift gotgiøres efter forbemelte

melte vores Rentemesteris der om til forbemelte Hr. Hendrich Bielche udgifne Skrifuelse oc assignations indhold, dateret 30 Augusti næst forleden; da ville vi samme Indvisning i alle maader hafue confirmeret oc stadfest, saa oc her med confirmerer oc stadfester, derhos bedendes oc biudendes forbemelte Hr. Hendrich Bielche, at hand sig herefter retter oc forholder. Gifuet ꝛc. Hafniæ den 5te September 1660.

LXXXIX.

B. Hans Nansen paa Michel Nansens Børns oc egne vegne confirmation paa Vestmannøe.

Fridericus Tertius. G. A. V. At efftersom vores Rentemestere efter vores den 25 Augusti nestforleden i nerværende aar udgifne ordre hafuer giort os elschelig Hans Nansen Borgmester udi vor Residentz Stad Kiobenhafn indvisning udi Vestmannoe indkomst beregnet aarligen til 1050 Rdr. til afbetaling paa en Summa penge som sig bedrager 42032 Rdr. 3 Ort med derpaa løbende Rente af bemelte Summa fra den 9de Maii anno 1659 oc til betallingen scheer, hvilchen forschrefne Summa penge Vi o: Cronen til afgangne Michel Nansens børn, som forbemelte Hans Nansen er verge for, efter rigtige Renterie afregninger, saa oc for eendeel af hannem giorde forstreckninger i disse besverlige tiider er schyldig blefuen. Thi hafuer bemelte vores Rentemestere samptlig Jislandsch Compagnies Directeurer beordret bemelte Summa penge, saaledis som forschreffuit staar af forschrefne Vestmannøers indkomst oc afgift til bemelte Hans Nansen eller hans Fuldmegtige aarligen at betalle oc saaleedis aarligen paa voris Rente Cammer at angiffve at det paa forschrefne Fordring kand affschrifnes indtil han for bemelte Summa oc des aarlig Rente er contenteret efter forschrefne voris Rentemesteris der om til bemelte Jislandsche Compagnies Directeurer udgifne Schrivelse oc Assignations Indhold dateret dend 30 August nest forleden; da ville vi samme Indvisning i alle maader hafue confirmeret oc

stadfest saa oc her med confirmerer oc stadfester, derhos bydendes oc befalendes forbemelte Jislandsche Compagnies Directeurer at de sig herefter retter oc forholder. Gifuet ꝛc. Hafniæ den 5 September 1660.

CX.

Borgmester Hans Nansen paa salig Michel Nansens børns vegne Confirmation paa indvisning i det Islandsche Compagnies Schibstold.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom vores Rentemester efter vores den 6 September, nestforleden nerværende aar udgangne Ordre hafuer giort os elschelig Hans Nansen Borgmester i vor Residentz Stad Kiøbenhafn indvisning til afbetaling paa en Summa penge som sig bedrager 42032 Rdr. 3 Ort med paaløbende Rente af bemelte Summa fra den 9 Maii 1659 oc til betalingen scheer udi hvis Schibstold aarligen af det Jislandsche Compagnie udgifues af de schibe, som aarligen seigler for bemelte Compagnie til Jisland, som vi oc Cronen afgangne Michel Nansens Born som forbemelte B. Hans Nansen er verge for efter rigtige Renterie afreigninger, saa oc eendeel for af hannem giord Forstrechning i disse besverlige tider er schyldig blefuen, til hvilken ende fornefnte vores Rentemester beordres samptlige Jislandsche Compagnies Directeurer at de efter bemelte vores befahling forschreffne Summa penge saaledes som forschrefuet staar af fornefnte aarlig indkommende Schibstold til bemelte Hans Nansen eller hans Fuldmegtig betaler oc saaledis aarligen paa vores Rente Cammer angifuer at det paa bemelte Fordring kand afschrifuis indtil hand for fornefnte Summa oc des aarlige Rente rigtigen oc fuldkommeligen er contenteret oc afbetalt efter forbemelte vores rentemesteres derom udgifne ordre oc assignations indhold dateret 7 September sidstforleden; da ville vi samme indvisning i alle maader hafue confirmeret oc stadfest, saa oc hermed confirmerer oc stadfester; derhos bedendes oc bydendes det Islandsche Com-

Compagnies Directeurer at de forschrefne Summa penge saaledes som forschrefuet staaer af forschrefne aarlig indkommende Schibstold til bemelte Borgmester Hans Nansen eller hans Fuldmegtig erlegger oc betaler ei giorendes hannem derpaa Forhindring i nogen maade. Gifuet rc. Hafniæ den 18 September 1660.

Efter Extracten af Expeditions Protocollerne er Aar 1661 den 4 Aprilis Borgmester H. Nansen giort Anvisning udi det Islandske Compagnies Skibstold.

XCI.

Patent til Undersaatterne paa Island at befordre Johan Steenkulds Kiobmend anlangende Handelen der paa landet med flere.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom os elschelig Johan Steenkuld for os underdanigst haffver ladet andrage och till kiende giffvet at hand med sine Interessenter i nærværende Aar paa eget Eventyr acter at forschaffve vore kiere troe undersaatter paa vort land Island paa Baadsand, Reff, Stappen, Ise- og Dyre-fiords Haffner tilførsell af nødtorftige varer, saa vit mueligt sche kand; da eftersom forgangne besverlige Krigs tilstand forhindrer at de Varer som til landet behoffvis icke fra forrige sedvanlige steder maa søgis och ved høy kiob indkiobis oc derudoffver foraarsagis saadant udi affhandlingen at haffve udi acht. Thi biude vi voris Laugmend och Syssélmend som paa vore vegne i forschreffne haffner haffver at biude oc befalle, at I bemelte Johan Steenkulls Kiobmand och Fuldmechtige, som i saa maader aff hannem till landett vorder forschichet forderer i alle maader till beste, deris Handell med Indvaanerne ubehindret at fortsette, saasom de med dennem best eens kand vorde, saa vell som alle andre Handeller at affverge som hannem Schade oc Indpas tilføye kunde, saasom forsvarligt er- achtis

achtiſs kand, och hand i fremtiden ſig offver nogen at beſverge haffver ſom hannem herudi hindrer. Gifvet ꝛc. Hafniæ 8 Martii 1661.

Lige ſaadan Pas fik Hans Soffrenſen Borgmeſter paa Chriſtianshafn anlangende Holmens Havn af 23 Martii 1661.

Item Iſaach Claumand og Med Conſortes anlangende Patrixfiord og Bildall af ſamme Dato.

Item Borgmeſter Hans Nanſen og Med-Intereſſenter anlangende Ørebach, Kieblevig, Vapnefiord, Huſevig, Oefiord, Kumbervaag med Grønnefiord og Stickesholms Havner og deſs hoſliggende Rivierer og Øer. Af 30 Martii 1661.

Item Johan Steenkull Kongel. Majeſtæts General Bogholder og hans Med-Intereſſentere anlangende Bergefiords Havn, ſom han agter ved ſin Fuldmægtig Jørgen Kier at lade beſeigle. Af 4 Aprilis 1661.

Item Erich Lauritzſøn anlangende Skageſtrand, Rutefiords og Reikefiords Havner af 3 April 1661.

Item Tomiſs Jenſøn anlangende Hofsoſs Havn af 3 Aprilis 1661.

Item Soffren Pederſøn anlangende Hqvnefiords Havn og des hosliggende Rivierer og Øer af 26 Aprilis 1661.

XCII.

Her Hendrich Bielche oc Chriſtoffer Gabel anlangende Lucaſs Jacobſen preſt paa Ferøe och Johanneſs Heidemand Fougett der ſamme ſtedſs.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Efterſom hederlig och vellerd Hr. Lucaſs Jacobſſen Debeſs Gudſs ordſs tiener i Torſſhaffn paa vort land Ferøe efter underdanigſt anmodning och begiering haffver forhverffvett nogen bevilling och benaading baade paa en Gaard och andett ſom

hand

hand foregiffuer at skulle werre till scholens tilthägelse der paa landett och Johanneß Heidemand Fougett der sammesteds formeener endeell deraff at verre oß saa vell som landett præjudicerlig och skadelig, da haffver I dennem begge der offver att forhore och paa voriß naadigste behag dett derhen bearbeide att det ingen kand verre till schade, men att scholen om mueligt er kunde tiltage och forbedriß, hvorom I och Ederß vnderdanigste schriftlig Relation haffver att forfatte. Dat. Hafniæ den 9 Martii 1661.

XCIII.

Om Betaling til Hans Nansen af Closterne paa Island paa 872 Rdlr. 1 Ort.

Wii Friderich den Tredie med Guds Naade Danmarkis, Norgis, Vendis oc Gottis Koning, Hertug udi Slesſvig, Holsten, Stormarn oc Ditmersken, Grefue udi Oldenborg oc Delmenhorst. Giøre alle vitterligt, eftersom Vii tilforn naadigst hafuer confirmeret it voris Rentemestere til vores Præsident her udi Staden, oß Elskelig Hans Nansſen udgiffven Assignation efter vores der paa meddeelte Kongel. oben bref dat. den 5 Septembr. 1660 videre Formelding, lydendes Ord fra Ord som folger:

Her er samme Brev indført: det findes her til forne under Nr. LXXXVIII.

Da efterdi samme Assignation med andre formedelst høittrængende Aarsagers Skyld for nogen Tid siden er blefuen Contramanderit; Saa ville Vi nu paa underdanigst Ansøgning foreskrefne Indvisning sambt forbemelte Voris der paa naadigst gifne Confirmation ei alleene hafue fornøyet, confirmerit oc stadfest, saa oc hermed confirmerer oc stadfester, mens oc der hoes naadigst her med bevilger at bemelte Hans Nansſen oc hans Arfuinger forbemelte Femb Closteres Afgifter som forskrefuet staar, aarligen sielf, ved deris Fuldmegtige af Islænderne, som dennem paa Afgift hafue maa lade annamme oc oppeberge,

 binden=

biudendis oc befalendis forskrefne Hr. Hendrich Bielche, eller hvem som Island her efter af oss naadigst udi befaling bekommer at de sig her-efter retter oc forholder, ei giørendes derpaa Forhindring i nogen Maa-der. Giffuit paa voris Kongel. Residentz udi Kiøbenhafn den 5 April. Anno 1661. Under vortt Signet Friderich.

XCIV.

B. Hanss Nanson och medintereßenter at maa losse nogle schibe fra Island hvor dennem lyster.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom ingen udredning i denne besverlige tid her fra dette Aar haffver kundet skee, till vort land Island, at beseigle, som sedvånligt er, da paa det at fornefnte vort land Island nogenledis kunde vorde forsiunett haffver oss elschelig Hanss Nanson Præsident och Borgemester udi vor Kiøbsted Kiøbenhaffn met sine in-tereßenter sig paataget nogle haffner der paa landet met tre schibe at lade beseigle, hvor paa Svend Mortensen, Daniel Stratmand och Ja-cob Mørch ere schippere. Thi haffver vi effter hans underdanigste an-søgning och begiering naadigst bevilgett och tilladt, saa och her med be-vilger och tillader, at fornefnte tre schibe maa uden nogenss forhindring losse deriss varer hvor fornefnte Hanss Nanson, och Intereßenterne siuniss best och gaffnligst vere enten udi Holland, Hamborg, eller andre steder, forbiudendiss alle och enhver derimod efftersom forschreffvet staar at hindre eller udi nogen maader forfang at giøre under vor hyldist och naade. Giffvet paa vort Slot 2c. Hafniæ 6 Julii 1661.

XCV.

Her Hendrich Bielke at ledsage oc føre Printzen med Floden fra Norge til Danmark.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Vider at Vi naadigst haffver anbefalet voriss Elskelig Kiere Søn Printzen, igien med første leilighed och

och føyelig Vind att begiffve sig hid ned igien paa Floden. Thi er voriß naadigste villie och befaling att I med velbemelte hanß Kerlighett begiffver eder hid ned igien med bemelte Flode, dog att I forst indtager den anbefalede Last och tommer; men der som de andre vore forordnede Commissarier aff raadet till den tid som I ferdig vorder deriß anbefalede Commissioner iche forrettet haffver, da haffve I iche effter dennem att fortøffve, efftersom de sig med Galioter eller anden fornøden Fartøy sig hid ned kand forføye. Dat. Hafniæ d. 17 Augusti 1661.

XCVI.

Forordning hvor ved det Islandske Compagnie ophæves.

Wi Friderich den Tredie, med Guds Naade, Danmarckis, Norgis, Wendis oc Gottis Konning, Hertug udi Slesswig, Holsten, Stormarn oc Ditmersken, Grefve udi Oldenborg oc Delmenhorst. Giore alle vitterligt, at Vi Naadigst haffver for got anseet, det hidindtil privilegerede Islandske Compagnie, effter den Aarsag oc Anledning samme Compagnie selff dertil haffver giffvet, aldeelis at opheffve, saasom Vi det oc tillige med alle andre særdelis Privilegier, som nogen aff os hidindtil kand haffve erlanget, paa Island at handle eller seigle, hermed aldeeles ophæffve, saa at udredningen her effter skal skee herfra bemelte Voris Residentz-Stad Kiobenhaffn alene, aff dennem som der udi vilde participere, naar et nyt Compagnie igien vorder oprettet, dog at hvis dennem udi nerværende Aar fra dette, Vort Breffs Dato at regne, enten allerede bevilget er eller herefter ved sær Pass at did seigle, bevilget vorder, ved Magt bliffver. Hvor effter alle oc enhver som vedkommer sig haffver at rette oc forholde. Giffvet paa vort Slot Kiobenhaffn den 7 Martii Anno 1662. Under vortt Zignet

Friderich.

Denne Forordning er efter den Samling, som er trykt i Kiobenhavn 1667 da den mangler i alle de andre Haandskrevne Samlinger, som vi

have;

have; den findes og i B. Holbergs Danm. Rig. Hist. 3 Deel. S. 549. Aarsagerne til dette Compagniets Ophævelse findes anførte, deels samme Steder, deels udi sammes Danm. og Norg. Stat C. 8. S. 377. nyeste Udgave, og Vicelavmand Olsens Betænkn. om den Islandske Handel S. 55. følgende. Og var dette det Compagnie, som fik Octrøjen af 16 December 1619. Af en Foreening, som samme Compagnie har indgaaet kort efter at det er blevet stiftet, nemlig 29 Januarii 1620, den jeg haver i Haandskrift, sees at det har bekkaaet af 35 Interessentere, som have giort et Sammenskud af 66000 Daler hver Dlr. beregnet til 80 ß. danske. Og endskiønt denne Capital giør i disse Tider ligesaa mange Rixdaler saa var den dog meget maadelig, allerhelst da ikkun to tredie Deele skulde bruges til Udreedningen og een tredie Deel være i Behold og ikke udbetales af Interessenterne førend Omstændighederne udfordrede. Med disse to tredie Deele eller 44000 Dlr. vilde det bestride Handelen ikke aleene paa Island men og paa Færøerne og Nordlandene, som Foreeningen udtrykkelig mælder. Tilligemed indgaaer Compagniet at kiøbe aarlig 2 eller 3 Skibe, saa at det efter 5 Aar kunde selv eje de Skibe som behøvedes til Handelen, hvilket det og udi bemælte Octrøi dens 5. §. bliver paalagt. Udi det første Aar have visse af Interessenterne paataget sig at udreede paa det samlige Compagniets vegne visse Havne, hvorfor de skulde giøre Regnskab til Comptoiret, og skulde dem da gotgiøres udi deres Regenskab for Budløn, Skriverpenge og anden Omkostning, og tilmed for deres Umage for hver Havn, som beseiles med 1 Skib 20 Dlr. og for 2 Havne, som beseiles med 1 Skib 30 Dlr. Ingen af Compagniets Kiøbmænd fik nogen vis bestemt Løn, men enhver skulde lønnes efter hans Duelighed. Paa hver Havn udi Island skulde gives til de Fattige 1 Tønde Meel og 50 Alen Peckling. Ellers sees af denne Foreening at Interessenterne have været prioriterede til at levere det Gods og Varer som behøvedes til Handelen, saasom de for Indbyggerne skadelige Licitationer vare ubekiendte i de Tider.

XCVII.

Hr. Henrich Bielke anlangende Torffve Erlendsen paa Island.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Eftersom Torffve Erlendsen paa vort Land Island for os underdanigst supplicando haver ladett andrage, hvor-

hvorledis hand ved en Dom, som voris Laugmand Ahrne Ottesen skall haffve dømbt, formeener sig høyligen at skall verre forvrettet och dervdoffver siden removeret fra sine betroede bestillinger Ahrne Syssel och andre embeder for en sag som dependerer aff nogle ord hand skulle haffve talt paa tingett, till en person ved naffn Helge Svendsen som haffver begaatt Landshordum och berettis iche efter lougen villet contentere den till oss forfalden tilborlige Sagefald den tid bemelte Torffve Erlendsen der om som Sysselmand haffver giort anfordring. Da eftersom foregiffvis, att saadan Helge Svendsens offverbevisste Modtvillighed skall haffve foraarsagett Supplicanten til de giffne ord, hvor aff denne trette sig reisett haffver, och Supplicanten som siges skall altid haffve skickett sig troligen naar voris Fougder haffver brugt hannem i voris sager der i landett, erfaris och bemelte Torffve Erlendsen samme sag att haffve till Allting udi nerverende Aar for eder och dennem som I till eder lougligen vdneffnde, indsteffnett till att lade udføre efter landsloug. Thi haffver I hannem efter underdanigst anmodning och begiering udi hviss som hand offver denne sagss procedering sig med rette kand haffve att besverge att hielpe till rette saa vit, som billigt er och landslougen kand medføre. Dat. Hafniæ den 8 Martii 1662.

XCVIII.

Om Arve-Hylding til Indbyggerne udi Island.

Fridericus Tertius. Helsse Eder alle vore Kiere troe Undersaatter, Superintendenter, Laugmend, Prouster, Prester, Sysselmend, Laugrettesmend, Bønder och meenige Almue, som bogge och boe offver alt vort land Island, sampt Vespenøe kierligen och evindeligen med Gud och vor Naade.

Vi tviffler iche paa den till voris Kongelig Hussiis saa vell som vore rigers och landers Flor och Velstand sig streckende, och ved Stenderniss i voris tvende riger Danmarck och Norge endrechtig och fri-

 villig

villig Samtyche giorde Forandring eder jo er beviist, nemlig att voriis til forne verende Valrige er paa oss och voriis Kongelige Huusiis Arffvinger, säavel Man-, som Qvinde-linien till et friit, fulkommen och evigt arffve-rige perpetueret. Till hvilchen ende vi med voriis Posteritet for Arffve-Konge solenniter i bemelte tvende riger aff samptlige Stenderniis Deputerede ere bleffne hyldet. Haffver derfor ochsäa for raadeligt och got befunden den samme Hyldings æd ved voriis dertill forordnede Fuldmegtige at ville med lige Solennitæt aff meenige landsens Indbyggere der paa vort land Issland tage lade till Altinget, som kaldiis Exeraating, och der till berammet den 30 Junii udi nerverende Aar, till hvillchen ende vi haffve afferdiget nerverende voriis Commissarie Oss Elskelig Hr. Henrich Bielcke rc., att skulle paa bemelte Tid och Sted paa vorre vegne annamme arffehyldings æden aff meenige Landsens Indbyggere. Thi er voriis naadigste villie och befaling att I retter eders leilighed efter Superintendent och Laugmand udi egen Person och aff Skalholt Stift tolff Prouster och Prester hvor iblant schall verre en aff Vespenoe. Item sex Prouster och Prester aff Hola-Stift med sig haffvendiis fuldmagt aff de andre. Alle Sysselmend udi egen Person, tou Laugrettismænd och tou Bønder aff hver Syssell, sampt en aff Vespenoe med nøyachtig Fuldmagt aff de andre, som hiemme bliffve, till formelte Tid och Sted visseligen att mode til stede, ederss Arffvehyldings Æd at afflegge, saa och ved bemelte voriis Commissarie voriis naadigste villie och meening ydermeere att forfare, hvor till vi formoder att I alle som vore Kiere troe Vndersaater eder godvilligen lader befinde forsichrendiis eder med saadan ederss vnderdanigst hørsomhed paa alle Kongelig gunst och naade. Thi haffver I herudi ingen Forsommelse att tage. Hafniæ den 24 Martii 1662.

Efter forschreffne Concept udgik trende eenslydende Breffve.

XCIX.

XCIX.

Hr. Henrich Bielcke om Almuens Forschriffning paa Issland med andre Forrettninger der paa Landett.

Friderich dend Tredie med Guds Naade, Danmarckis, Norgis, Vendis och Gottis Koning rc. Vor synderlig Gunst tilforn. Voris Naadigste Villie och Befaling er at I med de første Skibe, som i dette foraar begiffver sig til vort land Issland tilskriffver Undersaatterne der sammesteds, at de lade forsamle aff deris Middel och til stede møde paa Exeraating den 30 Junii i nerverende Aar, paa hvilken dag Vi haffver berammet voris arfvehyldings Eed af dennem at afleggis. Saa och er voris Naadigste Villie og Befaling, at I gior dend Anordning der paa landet at Falche blifver fangen och Æderdun samblet, saa vit mest bekommis kand. Dermed skeer vor Villie, befalendis Eder Gud. Skrevet paa vort Slot Kiøbenhafn, den 25 Martii 1662.

I følge denne Kongelig Befaling har Lænsmanden Hr. Bielke skrevet med de første Skibe til Landet om dette; thi Altingsb. for dette Aar Nr. 6. mælder at Lavmænd, Syssélmænd, Lavrettsmænd og de udnævnte Bønder vare forsamlede paa Altinget. Men da Lænsmanden den Tid var ikke kommen til Landet, og altsaa ikke tilstede paa Altinget den 30 Junii, saa undskyldte de sig at aflægge Eeden den Gang; men sige derhos, at de vide vel, hvad der staaer i Lovbogen om den Kongel. Arve-Folge: At den ældste Kongens Søn ægtefød, skal være Konge, under hvilken Lov de sige sig at være tilforne svorne. Strax derpaa kom Lænsmanden til Landet og forsamlede Stænderne til Kopevog udi Guldbringe Syssel, hvor de aflagde Arve-Hyldings Eeden den 28 Julii, som var mestendeels ligelydende med den, som findes udi B. Holbergs Danmarks Historie 3 Deel. S. 478. Foruden denne Eed blev en Act forfattet til samme Tid og Stæd hvormed Stænderne love at antage Kong Friderich den Tredie for sin rette Souveraine Herre og Konge og at alle de Islandske Love, Privilegier, Recesser og Ordinancer, som kunde findes at stride derimod, skulde for sig og sine Efterkommere aldeles være ophævede. Denne Act er saaledes lydende:

Copia

Copia af Stenderniſs Revers till Kongel. Mayeſtæt paa Iſſland och Færoe, som bleff Hr. Henrich Bielche uden Dato medleffverit.

Vii underſchreffne den Stormechtigſte Høybaarne Konning och Herre, Her Friderich dend Tredie, Danmarchiſs ꝛc. Voriſs allernaadigſte Herre och Konning, hans tienere, Indbyggere och Underſaattere paa Iſſland, giore vitterligt for oſs, vore Arffvinger och Efftterkommere att ſaaſom Høyſtbemelte Hanſs Mayeſtætt aff ſamtlige Danmarchiſs och Norgiſs Rigers Stender ved en ſær Act, foruden voriſs Arffve Hyldings Eed ſom fuldkommeligen forklaret och ſtadfeſt Hanſs Kongel. Maheſtætſs Arffve Rettighed paa Mandlig och Qvinde-Linie, ſambt deſs Abſolut Souverainitet, ſaa haffver Vi ſom Høyſtbemelte Hanſs Maytts. troe och lydige Underſaatter; och ſom de der erkiende] at Høyſtbemelte Hans Maytt. iche mindre for oſs end andre ſine Underſaatter at beſchierme ſine arffve Forſtendomme och Lande paa ſit heele Kongelig Huuſs, Familie och Kongelig Perſohn med ſtørſte Tapperhed och forſichtig Omhu haffver veffvet och opſat oſs ochſaa for dend Velſtand och Conſervation vii neſt Gud derved haffver erlanget och niuder ei mindre Hanſs Kongelige Maytt. forplichtet at vere befundne, end nogen anden deſs Underſaatter, och derfore underdanigſt eradtet det ei noch at vere at vij med ſtørſte Glæde och Fornøyelſe fornemme ſamme Acte Hans Kongel. Maytt. i ſaa maader at vere offererit och giffvet, menſs endoch for voriſs høyeſte Plicht och Schyldighed holdet, det ſamme i all underdanighed at præſtere. Thi ſtadfeſte och bekrefte vij alle och enhver, tillige med andre Hanſs Maytts Underſaatter, med dette voriſs obne breff Høyſtbemelte Hans Kongel. Mayeſtætt ſom en abſolut Souverain Arffve Herre Hanſs Arffve Rettighed till Iſſland och deſs underliggende Inſuler och Øer, ſambt alle Jura Mayeſtatis abſolut Regiering och alle Regalia, ſom Hanſs Kongelig Mayeſtætt och Hanſs Mayts echte Liffs Arffvinger och deriſs echte Deſcendenter och Effter-

Efsterkommere, saa lenge nogen der aff till er, paa Mannlige eller Qvinlinie, er udi forbemelte Acte aff samptlige Danmarchis och Norgis Riges Stender er giffvet och offverdragen. Her hoes renuncerer vi for oss, voris Arffvinger och Efsterkommere alt det, som i voris forige Privilegier, Landsloven, i Recessen och Ordinantzen kand befindis at stride imod Jura Majestatis eller billigen hentydis at vere imod beneffnte Arffve-Rettighed, Souverainitet och absolut Regiering; Och loffve och tilsige vi, for oss, voris Arffvinger och Efsterkommere, att vi effter voris giorde Arffe-Hyldings Eed och Plicht Hans Kongel. Maytt. saavel som och Hans Kongel. Mayestets echte Liffs Arffvinger och deris echte Efsterkommende Descendenter paa Mandelig och Qvindelinien ved denne dennem offverdragne Arffve-Rettighed, emod enhver at maintenere och forsvare, liff, ære, goeds och Blod med det Kongel. Hus at vilde opsette, och fra dette voris Forsett, ei i nogen maader at viige, langt mindre under nogen Prætext eller Prætention, hvad Naffn dett och kand haffve, denne udi beste Form Hans Kongel. Maytt. och Hans Kongel. Mayts. echte Liffs Arffvinger, sampt deris echte Descendenter ved Eed offverdragne Rettighed att anfecte, eller turbere, heller udi nogen Forsamling att være udi hvilchen herimod schulle talis, eller handlis, mens langt mere naar imod Forhaabning slicht sig schulle tilldrage, saadant uden nogen Persons anseelse voris allernaadigste Herre och Konning att aabenbare. Effter som och Hans Kongel. Maytt. aff synderlig Kongel. Gunst och Naade sig Naadigst haffver erklerett att Jus Primogenituræ i Norge saavel som i Danmarch ved den Kongel. Arffve Succession schall oprettis och begge Kongerigerne her effter ingenlunde deelis eller noget der aff demembreris, mens de andre Hans Kongel. Mayts. echte liffs arffvinger och Descendenter aarligen med en visse Summa Penge till deris reputerlig underhold affleggis och Norgis tillige med Dannemarchis Rigis Securitet och Forsvar er till Hans Kongel. Maytt och Hans Kongel. Mayts echte Liffs Arffvinger och Efsterkommere echte Descendenter deris naadigste Disposition allene

hensat och offverdragen. Saa stille vi i Hans Kongel. Mayts egen naadigste villie iche alleniste hvorledis Regieringen her effter schall omstillis, mens endochsaa Successionen saavel paa Mandelig som Qvindelig Linie effter dodelig Affgang, (hvilchet Gud Allermegtigste naadeligen lenge vilde forbiude) beqvemmeligst kand forsiunis; saa ochsaa hvorledis dett schall forholdis naar nogen Minorennitet aff Hans Kongel. Mayts echte Liffs Arffvinger och Descendenter i fremtiden udi Regieringen sig schulle tildrage, hvilchen Disposition och sidste Willie schal være os, voris Arffinger och Posteritet, som en fundamental Lou och offentlig Forordning och aff os i all underdanighed med alle sine Clausuler formedelst dend ved Eed aff os allerede bekræftet Arffve Hylding bliffve effterkommet, saa att Hans Kongel. Maytt och Hans Kongel. Mayts echte Liffs Arffvinger och Efterkommere, echte Descendenter, ey udi nogen maade enten hemmelig eller aabenbarlig udi deris Arffve Regierings Possession aff os, voris Arffinger och Posteritet schall bliffve turberitt. Mens langt meere imod alle och enhver, hvem det och være kunde, udlendisk och indlendisk, som mod Hans Kongel. Maytt Hans Kongel. Mayts echte Liffs Arffvinger och Descendenter, saa vel som denne offt bemelte Arffve Rettighed schulle handle eller tale, med Liff och Leffnet Goeds och Blod troeligen handheffve och forsvare. Fra Hvilchen Schyldighed os, voris Arffvinger och Efterkommere ingen Wenschab, ey heller Fiendschab, Frygt och Fare, Gaffn och Skade, Had, Afvind eller nogen menniskelig List och aarsage udi ringeste Maade schall afvende, at dette forne her aff os alle och enhver, saavel som voris Arffvinger och Efterkommere uden ald Svig och Argelist udi alle sine Puncter och Articler holdis och efterkommis schall. Des till Witterlichhed och ydermeere Forsichring haffver vi dette med egne Hender underschreffvet och med Voris Zigneter bekrefftet. Scheed udi * * * * *

Denne Act er efter H. H. Biskop Hr. Finnsens Samling; den er paa nogle Steder uforstaaelig; men som jeg intet Exemplar havde at conferere med uden et paa Islandsk, saa kunde jeg ikke rette det; vilde dog ikke udelade et saa vigtigt

tigt og rart Document. Det som her mangler, nemlig Datum og Navnene, kand, for saavidt Island angaaer, eftersees i Annalerne og H. H. Biskop Hr. Jonsens Hist. Eccl. Tom. III. pag. 455. §. 6. See nedenfor Nr. CIV.

C.

Hr. Hendrich Bielche anlangende Torffve Erlandsen.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Eftersom Torffve Erlandssen paa vort land Island for oss supplicando haffver andraget hvorledis hand ved en Domb som voriss Laugmand Arne Oddesen skall haffve dombt formeener sig høyligen att skall verre despekteret och siden removeret fra sin betroede Bestilling Arne-Syssel och andre Embeder, for en Sag, som dependerer aff nogle ord hand skulle haffve talt paa Tingett till en ved Naffn Helge Svendsen, som haffver begaatt Hordom och berettis hand efter Lougen och sin giffven forplicht iche schall haffve villet contentere den till oss forfaldne tilborlige Sagefald, da bemelte Torffve Erlandsen derom som Sysselmand haffver giort anfordring. Da eftersom foregiffviss att saadan Helge Svendsens erviste Motvillighed skall haffve moveret Supplicanten til de ord hvor af denne trette skall haffve sin Oprindelse och som berettiss att Supplicanten skall haffve altid erviist sig troligen naar voriss Fougder haffve brugtt hannem udi voriss sager der i landett. Da dersom saaledis som forskreffvit staar befindis, ere vi naadigst till fredss, saa och aff sær Kongel. Gunst och Naade haffver giffvit foreschreffne Torffve Erlandsen fuldkommeligen Opreisning for denne Sag, helst efterdi formeeniss Sagen iche att verre aff saadan Importantz, att hand for de ord hand udinden voriss retigheds Søgelse skulle haffve tallett, med rette burde att miste enten Ære eller Embede; hvorfor I hannem strax haffver igien at indsette udi hans forige Bestillinger, och ellers efter lougen att hielpe hannem till rette udi alt hviss herudi vrangeligen imod hannem kunde verre procederet. Der med skeer vor Villie etc. Giffvet paa vort Slot Kiøbenhaffn denn 27 Martii Anno 1662.

Denne Sag imellem Syßelmand Torve Erlandsen og Helge Svendsen udgiør eendeel af Altingsbøgerne 1661 — 1663. thi egentlig beroede Trætten tillige med paa et stort Uvenskab imellem bemelte Syßelmand og Lavmanden Arne Oddsen. Man kand nogenledes see af anførte Kongebreve Statum Controversiæ. Dog det som Syßelmand Torfe meest klagede over Lavmand Arne var derfor at Lavmanden havde fradømt Ham Mandtalsfiskene. Mandtalsfiskene ere meget nær beslægtede med Giævtolden (om dem kand eftersees Arnesens Islandske Rettergang S. 45—46 og 536. og H. H. Bisksop Hr. Jonsens Hist. Eccl. Tom. 3. p. 89.) og gives af de, som udroe paa Fiskerie om Vertiden, 2 Fiske eller 4 ß. Sp. af hver Mand; men denne Skat er meget yngere, indkommen ved eller efter Reformationens Tid. Men da der, endog i disse Tider, er Tvivl om denne Skatts Lovgyldighed og dens Oprindelse er mestendeels ubekiendt, da ville vi her indføre hvad Lavmand Arne Oddsen har skrevet derom i Anledning af denne imellem hannem og Syßelmand Torve Erlandsen opstandne Tvistighed. "Om disse Mandtals "Fiske har man den mundtlig Efterretning, siger Lavmanden, at da her een"gang kom ind i Landet en fattig Foged eller Lænsmands Fuldmægtig, over"talede han Udroeningsmændene at give sig 1 eller 2 Fiske, som de og god"villig giorde. Denne deres Velvillighed vederlagde Fogeden igien med "nogen Tieniste, kandskee en Drik Øl eller en Skaal Brændevin, hvorved "Folket blev endnu villigere til at give ham disse Fiske, som saaledes ved"blev i hans Tid. Efter denne Foged kom en anden, som iligemaade over"talede Udroeningsmændene til at vise sig den samme Velvillighed imod "nogen saadan Tieniste. Men den Tredie Foged fordrede disse Mandtals"Fiske, som en Skyldighed og uden noget Vederlag, hvormed han og træn"gede igiennem, som kand sees af den Dom som der om er gangen i Læns"mandens Lauritz Kruses Tid 1590. hvorved blev fastsat, at hver den, som "fangede 30 Fiske i Guldbringe Syßel skulde give 2 Fiske under 4 Markers "Mulct. (See herom Hr. Provst Halldorsens Lænsmænds Annaler og H. "H. Biskop Hr. Finnsens Hist. Eccl. Tom. 3. pag. 35. §. 4.) Udi den Tid "vare der dog nogle kiække Nordlændere især Biarne Hrolfsson, som mod"sagde denne Sedvane og vilde ikke betale disse Mandtals Fiske. Men her"over blev denne Biarne sat i Arrest paa Bessestæd. Rimelig har denne "Biarne paastaaet ligesom andre at denne Skat var ikke udi Loven paabu"den. Men dette har dog maattet gielde og denne Skat er vedbleven." I Førstningen blev denne Skat ikkun hævet i Guldbringe Syßel, men siden

have

have andre Syſſelmænd, hvor der var Udvær, indført den og ikke aleene hævet den af de Udroeningsmænd, ſom kom fra andre Syſſeler; men og af Inden-Syſſels Udroeningsmænd og det uden Forſkiel, enten de vare fra Bønder eller Embedsmænd. Dette ſees af bemælte Lavmand Arnes Efterretning; thi han ſiger, at udi Biſkop Odd Einerſens Tid, da han var Forſtander for Biſpegaarden, bleve diſſe Mandtals-Fiſke hævede og inddrevne af de Udroeningsmænd ſom vare fra Biſkopen, Provſten og Præſterne. Jeg ſagde til Einer Haagenſen, ſiger Lavmanden, at Jeg vilde beſværge mig herover; men Haagenſen ſvarede: de bleve mig rekkede og derfor tog Jeg imod dem. Men ſiden den Tid ere de ikke blevne betalte af de Udroeningsmænd ſom vare fra Biſkopen eller de Geiſtlige. Denne Skat er aldrig blevet hævet uden med Uroeningsmændenes Uvillie og idelig Modſigelſe, ja endog virkelig Paatale; thi Aar 1654. er blevet dømt og anordnet af Lavmændene og Lavrettismændene at diſſe Mandtals Fiſke ſkulde aleene betales af de Udroeningsmænd ſom kom fra andre Syſſeler, men at Inden Syſſels Indbyggere, ſom betalede Giævtold, ſkulde derfra være befriede. Udi denne Sag er det tilgaaet, ſom i mange fleere, at Lavmændene ikke have villet aldeeles afſkaffe Mandtals-Fiſkene for ikke at ſtøde Syſſelmændene, ſom hævede dem, alt formeget for Hovedet. Syſſelmændene igien paa ſin Side, for ikke at operre dem, ſom med nogen Eftertryk kunde ſætte ſig derimod, have ikke krævet dem af de Udroeningsmænd, ſom vare fra Geiſtlige eller Verdſlige Embedsmænd, ligeſom og bemælte Anordning af 1654 har forvoldet at den ikke er ſiden blevet hævet af Syſſelets egne Indbyggere. Det maae dog være denne Dom, ſom Syſſelmand Torve Erlandſen beſværgede ſig over, viſt nok til Forevending at han kunde have noget at tiltale Lavmanden for; thi de Ord ſom han havde ſagt til Helge paa Vatensleyſu Ting, vare alt for ſlemme til at røre ſaa lige ved. Imidlertid ſees dog der af, at det ikke har været egentlig for de Bøder ſom Helge ſkulde betale, at Syſſelmand Torve har været ſaa opbragt mod ham; thi Helge har fremlagt mange Mænds Atteſter at han ikke med Ord paa Tinget havde operret Syſſelmanden og at han havde betalt ſine Bøder med 8 Rdr. Men Syſſelmand Torve beſkyldte Helge for at han havde beført ſig hos Lavmanden. Dog er det og viſt at nogle Store i de Tider have villet knekke Torves Mod; thi Syſſelmanden udi Borgefiords Syſſel Sivert Jonſen, en af de Lovkyndigſte i de Tider, ſom derfor blev ſiden udvalgt til Lavmand, blev af Fogderne Thomas Nicolai

sen og Johan Klein beskikket at tiltale Syffelmand Torve for de Ord som han havde talt til Helge. Sagen blev foretagen af Lavmand Arne paa Vatensleysu Ting den 4 December 1660 hvor Lavmanden udnævnte Domsmændene og ikke aleene selv stadfæstede Dommen, men og Actor Syffelmand Jonsen. Der blev Syffelmand Torve dømt i svare Bøder til Kongen og Helge, som udgiorde henimod 86 Marker eller 114 Rdr. 4 Mk. Specie. Disse Bøder vare til deels nærlige, hvorfor Fogeden Johan Klein, efter at han havde raadført sig med 8 Syffelmænd og 2 Lavrettsmænd, som gave sin Eragtning at han kunde inddrive Bøderne hos Torve og sætte ham fra sit Embede, beskikkede en anden ved Navn Gudmund Jonssen til at forvalte hans Embede og Forlæninger. Udi denne store Knibe havde Torve ingen anden Udvei end at appellere sin Sag ind for Lehnsmanden og de som han med sig kunde udnævne til at dømme; men neppe var Torve kommen vel fra den Sag, allerhelst da saa mange Syffelmænd ved den giorde Eragtning vare blevne indviklede, havde ikke til hans store Lykke hans Søn Thormod, været kommen i saadan Naade hos Høistsalig Kong Friderich den Tredie at han udvirkede, at hans Fader fik baade Ære og Embede igien tillige med to Aars Indkomster af sine Forlehninger og de exeqverede Bøder, som vare indkomne i Kongens Casse, hvilket kand sees af følgende Breve Nr. CIX.

CI.

Islandsche Compagnies Participanter om Orlogskib til Island och Ferøe at schiche.

Fridericus Tertius. G. A. V. At efftersom samtlige Participanter udi det Islandsche Compagnie hoss oss underdanigst haffver ladet andrage och begiere, at det dennem maatte bevilgiss at udryste och straxen til vore Lande Island och Ferøe henschiche it orlaugs Schib till at hindre en och anden Indpass, som dennem imod deriss forundte Privilegier aff voris egne saa vel som fremmede der under Landene schal schee. Da haffver vi paa forbemelte Islandsche Compagnies Participanters underdanigste Ansøgning och begiering naadigst bevilgett och tilladt, saa och het med bevilger och tillader at de straxen it Orlogschib maa udree-

de

de och det til bemelte vore lande Isßland och Færoe henschicke til att tage paa alle och enhver voriß egne undersaatter saa vel som fremmede, som forneffnte lande befindiß att besegle och giore forneffnte Compagnie Indpaß och affbrech imod huiß Privilegier dennem naadigst er forundt, hviß Schib och Godß de och met forbemelte Orlogschib sig der bemegtiger, och till priiß tager schall de hid bringe och siden effter louglig metfart tilborlig domb der paa hende. Forbiudendiß rc. Hafniæ den 10 April 1662.

CII.

Hans Pedersen Blat obet Breff och Paß anlangende handel paa Isßland.

Fridericus Tertius. G. A. V. At efftersom Hans Pedersen Blat Indvaaner her i vor Residentzstad Kiobenhaffn underdanigst haffver ladet andrage, at hand haffver affferdiget nerverende Schipper Peder Troelßon, met sit forende Schib Ste Peder kaldet samt indehaffvende Ladning her fra och till vort land Isßland paa Hvalßfiord och Hvittov Haffne, och effter Leiligheden med hviß Varer der sammesteds falde kand sig hid igien at begiffve. Thi byde Vi voriß Laugmend, Syßelmend och alle andre, som paa vore vegne i forschreffne Haffner haffver att biude och befalle at I bemelte Hans Pedersen Blat hanß Kiobmand eller Fuldmechtig, som i saa Maader aff hannem till landet vorder forschichet fordrer i alle Maader till det beste, Handelen med Indvaanerne ubehindret at fortsette, saa som de met hannem best kand eenß vorde, effter voriß hannem giffne Octroies Indhold, saa och at andre Handlere, hvem det och vere kand at affverge, som hannem Schade och Indpaß tillføye kunde, saasom forsvarligt eragtes kand om hand foraarsagis i Fremtiden sig offver nogen att besverge, som hannem herudi hindrer. Giffvet rc. Haffniæ den 23 Aprilis 1662.

Her med kand confereres foregaaende Nr. LXXVIII. samt lægges Mærke til de Friheder, som Bladt og Trælund fik paa Fiskeriet, hvor med fulgte

nogen

nogen Handel, for uden hvad fremmede Nationer da handlede, hvor ved Compagnie-Handelen er bleven noget taaleligere og Følgerne af samme for Landet mindre kiendelige end siden og i det attende Aarhundrede, da Indbyggernes Antal er formedelst physiske og politiske Aarsager faldet til det halve eller meere.

CIII.

Hr. Henrich Bielche anlangende Falke iche fra Island aff nogen, uden de sær Kongelig Bevilling haffer at udføris, under Straff och Tiltale.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Efftersom Vi kommer i Erfahring hvorledisz i disse Aaringer Falche fra Vort land Island aff Fremmede Nationer schulle vere udført, som de dennem aff Falchefengerne sammesteds (uden Tvifl) maa haffve tilforhandlett. Da paa dett saadan Misbrug hereffter aldelis maa vorde affschaffvet, er voris Naadigste Villie och Befaling att I paa bemelte vort Land Island udi hver Syssel paa vore vegne Forbud giøre lader, saa ingen Falcher dereffter til Fremmede uden voris sær naadigste Bevilling forhandlisz eller udstedisz, saa och effter dennem flittig inqvirere lader, som i disse Aaringer till Fremmede Falche haffver affhendett dennem effter det Forbud Voris Sal. Hr. Fader Christianus Qvartus hoyloffl!g ihukommelse Anno 1614 der om ved sine Befalingsmend haffver ladett giøre, hvor offver Vi siden Eder haffver anbefallet alvorlig att holde, tiltale lader, och paa deres Formue tilbørligen straffer. Hvisz och voris Laugmend och Syssel mend der paa Landett befindisz ved nogen underſtrebelse herimod at handle, da haffver I dennem ikke alene fra deris betroede Bestilling at affsette, men endogh derforuden at straffve som vedbør. Dat. Hafniæ den 17 Maii 1662.

CIV.

Hr. Henrich Bielches Ordre om hans Forretning paa Feroe och Island.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Voriss Naadigste Villie och befaling er, at J saa snartt dett tillforordnede Schib ferdig er och Vinden vil foye ufortoffvet begiffver Eder paa Reissen till Island och Færoe och naar J did ankommer, da haffver J strax meenige Landsens Indbyggeriss Deputerede, som forschreffne ere, voriss medgiffne obne breffe och Patent att lade lesse och underschriffve och siden till den der udi bestemte Dag och Sted aff alle och enhver, som effter voriss naadigste Befalling Comparerer paa vore vegne Huldschabs och Troeschabs Eed effter den medgiffne Form annammer. Dersom ochsaa nogen Forhindring schulle forefalde enten ved Modbør eller i anden Maader att J iche till den berammede Tid till landene schulle kunde ankomme saa att Indbyggerne ikke schulde verre tillstede, men igien derfra reiste, saa haffver i dennem dog igien at forschriffve førend J der fra Landett reisser, saa att voriss naadigste Villie kand vorde efterkommet. Men siden haffver J som voriss Befalingsmand ved Eders Bestilling der paa Landett særdeeliss vedkommer forsvarligen och med ald Flid att forrette. Der som och nogle Supplicationer och Klagemaall eder forekommer, som er aff den vigtighed, at J Eder der-paa ikke strax kand resolvere, da haffver J dennem at antage och Voriss naadigste Resolution effter Ederss tilbagekomst att fornemme. Dat. Hafniæ den 23 Maii 1662.

See her om til forne Nr. CXVIII. XCIX. Efter Extracten af Expeditions Protocollerne er Aar 1662 den 6 Maii Ordre given til Skatkammeret at udbetale til Hendrich Bielche af Islands Afgift 1000 Rdr. til den Reises Bestridelse, han var befalet at giøre der hen, og skulde denne Reise til Island, efter rigtig Regning, stige til noget højere Summa, skulde samme ham og gotgiøres.

CV.

M. Brynold Bisp paa Issland at verre Thormod Torffveson beforderlig till Antiqviteter och andet, saa och hannem der udi at informere, samt att hidschichiss Exemplaria af huiss der trøckiss.

Fridericus Tertius. V. S. G. och N. T. Voriss Naadigste Villie och Befaling er att J nerverende Thormod Torffvesen verer beforderlig enten for Betaling eller andre Maader at bekomme hviss Antiqviteter, Rariteter och Curiositeter paa Issland kand opsporgiss, som hand till oss igien schall leffvere. Saa och att J hannem i samme Antiqviteter, som enten kand bekommiss, eller hand allerede haffver, grundeligen informerer. J ligemaader ville Vi at J oss tilskicher twende ubundne Exemplaria aff alle de Bøger, som paa Isslands maall och udi Issland ere trokte eller hereffter trocht vorder. Dat. Hafniæ den 27 Maii 1662.

CVI.

Hr. Gisle Thorlacksen Bisp paa Issland att verre Tormod Thorffvesen beforderlig till Antiqviteter och andet. Item om Exemplarier at hidschichis aff hvlss der trøckiss.

Fridericus Tertius. V. S. G. och N. T. Voriss naadigste Villie och Befaling er att J nerverende Thormod Torffvesen verer behielpelig enten for Betaling eller i andre Maader att bekomme hviss Antiqviteter och Curiositeter paa Issland kand opsporgiss, som hand igien til oss schall leffvere; saa och att J tilschicher oss twende ubundne Exemplaria aff alle de Bøger, som paa Isslandsch Maall och udi Issland ere trochte eller her effter trocht vorder. Dat. Hafniæ den 27 Maii 1662.

CVII.

Hr. Henrich Bielche att verre Jonass Trellund behielpelig imod indpass i hanss Handell paa Island.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Voriss naadigste Villie och Befaling er at dersom nogle aff det Isslandsche Compagnies eller andre Schibe under bemelte Issland nogen aff oss Elschelig Jonass Trellund ꝛc. hans Schibe eller Vahre kunde hende att antaste, att I hannem da verer behielpelig at det hannem eller hanss Folch igien vorder restitueret och ellers verer hannem beforderlig att hannem intet imod naadigst giffne Privilegier och Passer vederfariss. Dat. Hafniæ den 31 Maii 1662.

CVIII.

Octroy och Privilegier for de Fire Hovet-Participantere udi den Islandske Handel.

Wi Friderich den Tredie med Guds Naade ꝛc. Giøre alle Vitterligt, at eftersom Vi Naadigst hafve for got anseet Handelen och Trafiqven paa vort Land Island best och beqvemmeligst, efter at Forrige der paa handlende Compagnie er ophævet, at kunde drifves och fortsettes naar Landet i fiire lige gode deele blifver skiftet, och visse Hofvet-Participanter, som andre Interessenter enhver til sig, som de self best eracter, maa tage, anbetroet. Da ville Vi Naadigst der med hafve forholdet som folger, och til en af bemelte Hoved-Participanter af oss her med til en fierde Part nomineret: Oss Elskelig Henrich Moller Vores Cammer-Raad, Rentemester och Assessor i Cammer-Collegio; saa och Hans Petersen Blat med deres Med-Interessenter, som de til sig tagendis vorder efterskrefne Privilegier och Friheder Naadigst hafver forundt och bevilget, saasom Vi och hermed forunder och bevilger.

1.

Skal enhver Hofved-Participant med sine Med-Interessentere, som hand til sig vil tage alleene maa handle, kiøbe och selge paa Voris Land Issland och Vestmannøer enhver paa sin Fierde-Part paa bemelte Landets Hafne, nemlig Henrich Moller och Hans Petersen Bladt paa Holmen, Stappen, Budenstad, Patrixfiord, Bildal, Oefiord och Husevig med hvis andre smaa Hafner och Fiorder der under er beliggendis, saa hand maa giore sig det saa nyttig som hand kand, hvorimod det ingen anden enten Isslendisk eller Udlendisk, hvem det och verre kand, uden forbemelte H. Moller och H. Petersen Bladt alleene paa ofvenbemelte District och Hafne skal maa handle enten paa Landet eller i Soen, eller nogen Fiskerie der under landet bruge nermere end fire Mile saasom i forrige Tider hafver veret brugeligt, under Straff af Skibe och Godses Forbrydelse, om de der antreffes.

2.

Forbemelte H. Moller och H. P. Bladt skal bemelte Steder med gode och uforfalskede Kiøbmands Vahrer forsorge, saa at Almuen kand bekomme hvis enhver hafver fornøden effter den Taxt och Anordning som vi Naadigst hafver ladet forferdige och anrette eller hereffter Naadigst forferdigendes och anrettendes vorder. Dog skal den Hundredeste Kiob hverken ved Selgeren eller Kiøberen effter denne dag maa bruges. Desligeste hafver de dennem effter den gamle och paa vort Land Issland sedvanlige Vegt, Alne och Maal at rette, och sig venlig och med god Omgiengelse imod Landsens Indbyggere Geistlig och Verdslig at forholde, saa at ingen med Billighed kand hafve sig ofver dennem at beklage. Hvorimod Isslenderne skulle forplict vere gode døgtige Kiøbmand Vahre, nemlig reen, ukasen och umalt Fiske, reen och klar Tran, gode Mands-Hoser och Vanter, Hoserne een Sellands Allen lang och deriss vide der efter och alle andre Vahre i dens rette døgtighed at lefvere.

3.

Isslenderne skal ey med nogen anden, hvem det och vere kand enten paa Landet, under Landet, i Søen, eller nogen andensteds maa handle kiøbe eller selge, uden aleene med H. Mollers och Hans Petersen Bladtes Fuldmectige udi forneffnte deriss District, under alvorlig Straff effter Voris derom till forne udgangne Naadigste Forordninger, hvormed Voris Befalingsmend Fougeder och Sysselmend skulle haffve tilborlig Tilsyn, saasom de ville forsvare om der paa klaget vorder.

4.

Skal Voris Fougeder och her med vere forbuden med Indvaanerne der i Issland at handle eller videre Vahre derfra at udføre end Vores egen Indkomst kand bedrage och oss vedkommer under samme Vahres Forbrydelse och Straff ofver dennem, som Vores Kongel. Mandats Ofvertredere, som vedbør.

5.

Forbemelte H. Moller och H. P. Bladt maa ey heller giore de andre Participanter nogen Indpass paa de dennem naadigst bevilgede och tildeelte Hafner. De och ey heller dennem udi deres District nogen Hinder maa tilføye med hvad Nafn det och nevnes kand, enten med Isslenderne der at handle eller Fiskerie udenfor Landet sammesteds at bruge eller paa nogen hverandres Hafner, forsetlig viis uden høytrengende Nød at indlobe, under et Tusende Rixdalers Straff til dennem som der giøres och handles imod.

6.

Saafremt nogen anden end H. Moller och H. P. Bladt och de andre Privilegerede Hofvet-Participanter eller deris Fuldmegtige sig understaa nogen Handel paa eller ved Issland eller Vestmanøe at drifve, da maa bemelte Privilegerede Magt hafve, saadanne forbudne Handlere at lade antaste, saavel de Personer med deres Vahrer som sig paa Landet opholder, det vere sig hvad Nation det vere kand ingen undtagen, som fiske under Landet, och sig dennem om muelig bemectige och til Besse-

sted opbringe, och skal Fogeden eller Syßelmanden under hvis Gebeht eller udi hvis Syßel saadanne af oß ey Privilegerede Handel findes under deres Faldsmaal vere forplict til H. Moller och H. P. Bladt eller deris Fuldmegtige samme Personer eller Skibe hielpe at tage och til fornefnte Beßested henføre och hvis icke der af Syßelmend och Lougmend, Voris Ombudsmend eller Foged paadømmes kand, da dennem hid at føre och af Vores Admiralitets Ret paa dennem lade kiende. Hvis de paa nogen af Stederne vorder til Pris dømt, da ville Vi Naadigst, naar ald Omkostning tilforne er fratagen at Oß tou tredie Parter och een tredie Part dend, som saadan erobrer, skal tilfalde.

7.

Fornefnte Henrich Moller och Hans Petersen Bladt skal tilforplict vere udi Voris Festning Gluchstadt alle fra Jßland kommende och paa Elfven gaaende Skibe med Fisk, Kiød och Feede-Vahre at loße och der sammesteds samme Vahre at selge til Byes och Lands Indvaaner eller hvem med dennem der handle vil. Alle andre Skibe maa loße paa de andre Steder, som de andre Hofvet-Participanter best kand foreenes om.

8.

Hvis munterede Skibe, som til denne Seglatz i Fremtiden kunde bruges, maa hafve och niude alle de Friheder paa alle Farvand i Told och andet, som saadanne Skibe effter deres Størrelse tilforne niudt haffver eller Vi hereffter Naadigst videre bevilgendis vorder.

9.

Dersom oftbemelte H. Moller och H. Petersen Bladt vil hereffter ofverlade nogen af de dennem bevilgede Hafner til andre Vores Undersaatter och Indvaanere her i Vores Residentz-Stad Kiøbenhafn och Christianshafn at lade beseigle, da maa det staa dennem frit fore. Dog skal Hofvedmanden om nogen Forseelse begaaes oß dertil svare och derfore stande til rette.

10.

10.

Vi ville och Naadigst haandhefve och forsvare bemelte Henrich Muller och Hans Petersen Bladt udi denne deres Handel, saaat dennem hverken af Vores andre Undersaatter eller Fremmede nogen Indpas derudi skee skal.

11.

Och som Vi oss selff hafve reserveret och forbeholdit, hvis Svovel, Saltarter, Mineralier eller andre Ertz, som der i Landet kand bekommes, och Vi ved Vores Betiente lader til Veye bringe, skal bemelte Hofvet-Participanter efter deres egen underdanigste Tilbiudelse sligt udi deres Skibe, som der nest er beliggendis, hid ville indskibe och for billig Fragt hidføre.

12.

Dersom paa fornefnte vort Land Issland och Vestmannøe nogen kunde vere, som der fra hid til oss ville drage deris Sager at beklage; da skal fornefnte Hofved-Participanter forplict vere for en billig Fragt dennem paa deris Skibe, som hid ville, ud af Landet at hidføre.

13.

Naar fornefnte Henrich Moller och Hans Petersen Bladt eller nogen af deris Adhærenter nogen paa bemelte Lande kand hafve at tiltale enten for Gields Sager eller andet, da skal saadan skee for Voris Befalingsmand om hand ellers er tilstede eller och for Laugmendene eller Sysselmendene efter Landslov och Ret och ikke anderledis.

14.

Paa det och Kiøbmendene eller nogen af bemelte H. Mollers och H. P. Bladt Betiente paa fornefnte Land med Lov och uvillig Proceess och Rettergang udi deres Sager ey skulde blifve opholdet; da skal Voris Befalingsmand selff, saavel som voris Foget, Lougmend og Sysselmend Almuen derpaa Landet alvorligen tilholde til Kiøbmendene, hvis de skyldig bliver udi beqvemelig Tid at betale, som er for synden inden Petri Pauli, for Vesten inden Ste Canuti och for Norden och

Østen

Østen inden Ste Laurentii eller i det allerseniste 8 dager effter fornefnte Terminer, paa det Kiøbmendene ofver deres Tid sig til stor Skade og Forsømmelse ey skal blifve beliggendis. Dersom sig tildrog at nogen af deres Tienere paa nogen af fornefnte Land (Pladser) Vinteren ofver blef beliggendis, hvilke dog ikke skal vere fleere end Behov giøres; da skal de ikke maa deris Vahrer forhøye, selge eller afhende anderledes end Taxten om formelder, og det under tilbørlig Straff paa dem som derimod giør.

15.

Ald fornefnte Udreedning skal skee her fra Voris Residentz=Stad Kiøbenhafn och Christianshafn och ingen andensteds. Dog hvis Gods och Vahre, som paa fornefnte Land och Steder henskibes (henskickes) skal, enten her udi Byen, eller ochsaa her udi Riget indkiøbis det meste mueligt er, och hvis icke her er at bekomme, det maa kiøbes paa de Steder det best og beqvemmeligst bekomis kand.

16.

Alt hvis Gods och Vahre, som til dende Isslands Handels Fortsettelse bringes der hen eller tilbage skibes, saa och hvis Vahre andensteds fra hidføres, som til samme Handel paa bemelte Land behøfves, det skal vere, imod Afgiften af Landet, aldelis fri for ald Told och Accise, Byens Hafns Accise undtagen. Och hvis af de Isslandske Vahre, som her opskibes och igien til fremmede Steder vorder udskibet, der af skal gifves een pro Cento och ei med videre Told besverges.

17.

Fornefnte Hendrich Moller och Hans Petersen Bladt skal for slig Benaadning af fornefnte Hafners Beseigling aarlig til oss gifve aatte Hundrede Rixdaler och dennem til hver Nytaarsdag imod tilbørlig Qvittering til den erlegge som Vi dennem Naadigst hafver assigneret eller herefter assignerendis vorder. Herfor uden skal de aarlig til hver Nytaarsdag erlegge til Præsident Hans Nanssen och dennem som Vestmandøer lader beseigle til Hielp til des Afgifters Beta=

ling

ling tou Hundrede Rixdaler. Hvorimod de for ald tilforne sedvanlige Hafne- och Skibs-told skulle vere fri och forskaanet.

18.

For det sidste hafve Vi Naadigst bevilget forundt och accorderet fornefnte Hendrich Moller och Hans Petersen Bladt med forskrefne Conditioner och Vilkaar dende Handel at bruge udi Tiuge samfelde Aar fra dette voris Brefs Dato at beregne, saa och deris Hustruer och Arfvinger, saa fremt de for bemelte Tids Forløb ved Doden afgaar och ingen anden uden deres Bevilling och Samtocke den at tilstede. Och ville Vi dennem eller deres Arfvinger efter forskrefne Aars Forløb der til fremdeelis for nogen anden admittere. Thi forbyde Vi alle voris Rigers Indbyggere, saa och fremmede och udenlandske fornefnte Hendrich Moller och Hans Petersen Bladt, som Vi Naadigst saaledis hafve privilegerit herimod paa deris Handel och Trafiqve dennem nogen Forfang, Indpaß eller nogen Forhindring at giore under Vor Hyldest och Naade. Gifvet paa vort Slot Kiobenhafn den 31te Julii Anno 1662. Under vort Zignet Friderich.

CIX.

Til Hr. Hendrich Bielcke at tilholde Johan Petersen Klein icke i Regenskab at indføre nogen Indkomst af Arnes Syssel for tou Aar.

Fridericus Tertius. Vor synderlig Gunst til Forn! Viider att Voriß Naadigste Villie och Befaling er att I tilholder Johan Pedersen Klein icke at lade indføre udi Regenskabet, mens att offverleffvere til Thormod Torffvesen paa Hans Faders vegne al den Indkomst aff Sysselet och Ombuds Jorderne enten som der aff i nestforgangne to Aar er forfalden, sampt all den Opbørsell och Sagefald eller des Verd udi Penge her udi Kiøbenhaffn eller Landett, dog Voriß Aarlig Affgifft aff allt forschreffne der udi tilborligen at decourtere, och den ret-

messige Fracht aff der Seqvestrerede Godss att restituere eller affkorte effter rigtig Regenschabss Indhold, som Thormod i lige Maade schall offverleffveriss och er Vi Naadigst til Fredss att denne Voriss, saa vel som udi forgangne Aar Naadigst udgiffne Befalinger maa indforiss udi Altingbogen hvoreffter I Eder haffver att rette och fornoden Anordning her om, som forschreffvet staar att giøre. Der med scheer Vor Villie rc. Dat. Hafniæ den 29 Januarii 1663.

CX.

Til Hr. Henrich Bielche at hand och Fogderne paa Issland skall forholde sig effter de Octroyerede Participanters Privilegier.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Vi tilskicher Eder her hoss en Copie aff de Privilegier som Vi de Octroyerede Participanter udi den Issländsche Handling haffver forundt och meddeelt. Thi er Voriss naadigste Villie och Befaling at I baade Eder selff dereffter retter, saa och alvorligen tilholder Fogden der paa landett sampt alle Sysselmendene och dennem I paa vore Vegne haffver at biude och befale, att de sig i lige Maader der effter retter, och iche tilsteder att nogen enten directe eller indirecte, under hvad Prætext det och vere kunde sig tilfordrister derimod att giøre; ei heller att Indvaanerne sig understaar med Fremede eller andre i ringeste Maader att handle uden med bemelte Octroyerede Participanter och deriss Fuldmegtige alleene. Dat. Hafniæ den 23 Februarii 1663.

CXI.

Forbud, anlangende de Isländsche Octroyerede Participanter, ey at giere Forhindring udi Handelen paa Issland.

Fridericus Tertius. Vi lader her med vore kiere troe Undersaatter, Befalingsmend, Bisper, Prouster og Prester, Laugmend, Sysselmend

och alle som bestilling haffver, saa och meenige Almue som bygge och boe paa vort Land Issland vide, at Vi haffver ladet anrette och privilegere nogle visse Personer at segle paa vort Land Issland effter Voriss dennem Naadigst forundte Privilegier. Thi ville Vi alle och enhver bemelte Isslands Indvaanere her med strengelien och alvorligen befalet haffve att de icke allene sig Hollender och andre Fremmede fraholder at handle med, imod Voriss Privilegiers udtrychte Bogstaffve, men endochsaa saadanne strax fra Landett udvisser naar de ankommer, saa och sig ald dend Omgiengelse med dennem entholder och dennem hverken at sælge aff deres Baade naar de ere ude at fische eller aff deres Vahre i Landet, ei heller aff dennem sig noget tilforhandle hvad det och vere kand. Fordrister sig nogen herimod at giøre, da schall hand om hand nogen Bestilling haffver dend strax haffve forbrudt, hvad heller hand sielff handler eller tilsteder andre aff Isslenderne att handle med forschreffne Fremmede och Udlendische och derforuden staa oss till rette, som dend Voriss Mandtater offvertreder och med dennem samtycher som det offvertreder. Almuen, som sig her imod fordrister schall i lige Maade staa till rette, som Voriss Forbuds Offvertredere, hvor effter alle och enhver sig kand haffve at rette och for schade at tage vare, dette Vi derfore til alles Efterretning haffver ladett publicere. Derimod schal Participanterne handle ehrligen med Indvaanerne; dennem dygtige och . . . . Vahre tilbringe och forschaffve, som de det ville ansvare och bekiend vere. Forbydendiss alle och enhver herimod at handle under Voriss Hyldist och Naade. Giffvet 2c. Kiøbenhaffn dend 27 Martii 1663.

CXII.

Til Hr. Hendrich Bielche anlangende Forbud paa Issland at forkynde om dennem som imod Participanterniss Privilegier handler.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Vi tilschicke Eder her hoss et

Vort obne Breff om Forbud anlangende Fremmede ei att maa handle paa Vort Land Ißland imod de Octroyede Participanters i forleden Aar giffne Privilegier. Thi er Voriß Naadigste Villie och Befaling at I samme Breff paa tilbørlige Steder i formelte Ißland till alleß efterretning lader leße och forkynde och siden der offver at holde, som vedbør. Dat. Hafniæ den 25 Aprilis 1663.

CXIII.

Obet Bref anlangende Underdommere paa Ißland ey schall dømme udi Ãresager.

Wi Friderich den Tredie ꝛc. Giøre alle vitterligt att effersom Vi er kommen i Forfaring hvorlediß nogle Underdommere paa Vort Land Ißland sig schall understaa att dømme udi Ãresager imod dend Brug som i Voris andre Lande bliffver holdet och obßerverit. Thi ville Vi her med alvorligen haffve advaret och befalet alle Underdommere paa bemelte Vort Land Ißland at de sig i deriß Domme hereffter fraholder at dømme udi Ãresager; men naar saadanne Sager dennem forekommer, som enten Ãre eller Liff angaaer at de dennem da til deres Offverdommere henviser effersom i voris andre Lande brugeligt er. Forbiudendis alle och enhver herimod effter som forschreffvet staar at hindre eller udi nogen Maade Forfang at giøre, under Vor Hyldest och Naade. Givet ꝛc. Kiøbenhafn den 27 Aprilis 1663.

Under Vort Zignet Friderich.

CXIV.

Om Hermand Vorß Sag.

Wi Friderich den Tredie med Guds Naade ꝛc. Giøre alle vitterligt, Effersom for oß underdanigst er andraget, hvorledes en Syßelmand med sex Mend fra vort Land Ißland sig hafver tiltaget, en af Compagniets Kiøbmend ved Nafn Hermand Vorst at dømme fra sin Ãre for

for nogle Ord, som udi Druckenskab mellem hannem oc en Jßlender ved Nafn Teitur Jonßen skall vere falden, uanseet til forne skal hafve veret brugeligt at saadan Underdoms Domsmend udi Æresager paa Compagniets Kiøbmend eller Betiente icke hafver dømt, men Sagen for Vores Befalingsmend at vere indkommen. Thi ville Vi af forbemelte Aarsager forskrefne Syßelmandens oc sex Mends affagde Dom her med aldeles hafve amoveret oc til intetgiort, saa denne fornefnte Hermand Vorst paa sin Ære til Hinder eller Skade ei skal vere eller komme, men Sagen om paaskadis for voris Gouverneur eller hans Foget oc Fuldmegtig at indstefnis, som derudi hafver at kiende oc domme hvis Loug oc Rett er. Forbiudendis alle oc enhver herimod eftersom forskrefvet staaer at hindre eller udi nogen Maade Forfang at giøre under vor Hyldest oc Naade. Gifvet paa vort Slot Kiøbenhafn dend 28 Aprilis 1663. Under Vort Zignet Friderich.

XCV.

Til Hr. Hendrich Bielke om Underholdning til Falckefengere paa Jßland.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Voriß Naadigste Willie oc Befaling er at J den Anordning giører, att Voriß Falckefengere, som Vi till Jßland forschicker Falche till Voriß egen Fornødenhed at fange, nodtorftig Underholdning der paa Landett bekommer imidlertid han er udi bemelte Voriß Foretning. Dat. Hafniæ den 28 Aprilis 1663.

CXVI.

Niels Jørgensen fich Paß om sort Træ fra Jßland at lade hidføre.

Wi Friderich den Tredie rc. G. A. V. Att eftersom Vi hafver afferdiget nerverende Niels Jørgensen herfra och till vort Land Jßland eendeel aff det der befindendis Soertetræe til voriß Fornødenhed for

billig Verd att affhente, befalis her med Syssel- och Ombuds-mend udi Vestfierdingen saa vel som alle andre vedkommende paa forschreffne Issland, att I forschreffne Person ubehindret lader udbryde och udføre saa meget aff bemelte sorte Stycher Træe, hvor det findis kand, som hand kand bekomme och paa voriss vegne begierendiss er, och ellers i alle muelige Maader til saadant att erlange, anledning och befordring att giøre. Dissligest befaliss Dorn Magnussen att hand och for billig Verd dend Schiffve, som hand der aff haffver ubehindrett lader folge med andett mere aff de største Stycker der bekommiss kand. Ladendis det ingen lunde rc. Giffvet rc. Hafniæ den 28 Aprilis 1663.

CXVII.

M. Brynolffer Svendsen paa Iisland att hans Datter Ragneider Brynolffs Datter maa giftis i Geistlig stand.

Vi Frederich dend Tredie med Guds Naade Danmarchis, Norgis, Vendis och Gottis Konning, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn och Dytmarschen, Grefve udi Oldenborg och Delmenhorst. Giore alle vitterligt att efftersom oss elschelig Hæderlig och Høylærd M. Brynolffver Svendsen, Superintendent udi Skalholts Stift paa vort land Issland for oss underdanigst supplicando haffver ladet andrage hvorlediss Hans eeniste Datter i sin Ungdomb aff en Prestmand der paa Landett schall vere forført och krænchet och derfor paa det allerydmigeligste aff oss begierer Vi bemelte hans Datter ved Naffn Ragneider Brynolffsdatter med Voriss Naadigste Patrocinio och Kongel. Forsvar mod alle och enhver som saadan hindis Ungdombs Schrøbelighed och Forseelse kunde hinde at bebreide och forekaste Naadist ville protegere och forsvare. Da haffve Vi saadan hans Underdanigste Begiering, Naadigst antagit och derfor hermed alle och enhver strengeligen och alvorligen vill haffe forbudet bemelte M. Brynolffs Datter for ermelte sin Forseelse att bebreide eller i nogen Maader att forekaste under tilborlig Straff.

Her-

Herforuden haffver Vi aff sær Kongel. Naade mod bemelte M. Brynolffver effter hans der om Underdanigste Anmodning Naadigst tillat, saa och her med Naadigst tillader att bemelte hans Datter maa gifte sig med hvilchen Stands Person, vere sig Geistlig eller Verslig som hinde til egte begierer eller haffve ville. Thi forbiude Vi alle och enhver bemelte M. Brynolffver her imod eftersom forschreffvet staar at hindre eller i nogen Maade Forfang att giøre under vor Hyldest och Naade. Giffvet paa Vort Slot Kiobenhaffn dend 12 Maii Anno 1663. Vnder Vort Zignet Friderich.

CXVIII.

Bevilling och Pass for Førsten i Curland paa Schibe til Iissland.

Fridericus Tertius. G. A. V. At Vi Naadigst haffver bevilget och tilladt, saa och hermed bevilger och tillader at Hans Kierlighed Førsten af Churland maa paa 12 Aars Tid fra nærværende Dags Dato at beregne med trende sine Schibe Vort Land Issland och alle des underliggende Hafner lade beseigle och derfra føre hvis Vahre, som der paa Landet er at bekomme undtagen Fisch, Kiød, Feede-Vahre, Huder, Schind, Feder, Vld, Vldenvahre och deslige, som Voris Octroyerede Participanter och Vndersaatter der paa Landet pleye at handle med. Men dersom nogen bemelte Schibis indehaffvende Folch sig herimod till fordrister enten paa Velbemelte Hans Kierligheds eller deris egne vegne nogle aff samme forbudne Vahre sig at tilforhandle, da schal samme Vahre, som i saa Maade betredis til oss vere forbrut. Dog dersom bemelte Schibe udi de 3 første Aar ey deriss fulde Ladning paa de Haufner de beseilendis vorder saaledis aff de forschreffne uforbødne Vahre bekomme kand, maa de hos bemelte privilegerte Participanter eller deris Fuldmegtige sig udi samme 3 Aar saa mange aff hviss andre Vahre, som der paa landet falder, for billig och tilbørlig Pris tilforhandle,

handle, som Schibene til deris fulde Ladning imidlertid behoffver. Thi biude Vi her med och befale sambtlige Voris Vndersaatter, vere sig de Octroyerede Participanter, deris Fuldmegtige eller andre Vedkommende paa forschreffne Jisland och des vnderliggendis Haufner, at de forschreffne Hans Kierlighed Officianter och Betiente som med forschreffne Schibe landett besøgendis vorder, iche alleniste ubehindret i forschreffne Maader deris Handel lader fortsette paa hvad Haufn, Tiid och Sted dennem beqvemmeligst falde kand, saa vel som hvis Vahre dennem efftersom forschrefvit staar bevilget er efter bemelte Bevillings Indhold fra Landet at lade føre, medens endoch i alle muelige Maader dennem til det beste beforderlig verer och vbehindret passere och repassere lader. Gifvet 2c. Hafniæ den 30 Decembr. 1663.

CXIX.

Om tre Bededage at holldes.

Wii Friderich dend Tredie med Guds Naade Danmarkis, Norgis, Vendis oc Gottis Koning, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn oc Dimersken, Grefve udi Oldenborg oc Delmenhörst. Giore alle Vitterligt, eftersom Guds Retferdige Vredes Riis ved Tyrkens Indfald hos Voris Naboer udi Tyskland, saavel som i atskillige andre Maader lader sig til siune oc dog hverken af forige Hiemsøgelse til Frycht eller Guds Vredis naadige Formildelse til Tacknemmelighed, eller Landers oc Rigers ynchelig oc elendig Medfart, som i voris Naboeskab daglig kand spørgis, til nogen andechtig Bodferdighed kand bevegis oc Vii derfor aldrig kand vide hvad Gud i Himmelen med oss hafver i sinde. Da hafve Vii Naadigst eragtet at lade trende almindelige Bededage paabiude, som den 5. 6. og 7. Julii førstkommendis er berammit at skulle vere holt for at alle oc enhver da, som de der ville vere holdte for at vere Gudsbørn, sig gudelig ville betenke. Falde Voris billig fortørnede himmelske Fader om Halsen, oc dend Stund det endnu

nu er Naadsens Tiid med Ydmighed oc Andacht søge om vore mangfoldige Synders saalenge fortient Straf, en Naadig Formildelse. Thi biude Vii oc befalle Eder alle Vore kiere oc troe Undersaatter paa vort Land Jsland boendis at J retter Eder efter edrueligen oc skickeligen at komme paa samme Tieder til Kierche oc Gudshuuss oc i fornefnte trei Bededage holde Eder fra ald Arbeide indtil Prediken oc Gudstienniste er holden oc af yderste Magt beflitte Eder paa med saadan Andacht at fremkomme at det for Gud i Himmelen kand vere techeligt oc behageligt, oc saa vit erfaris kand nogen herimod utilbørligen forholder oc iche reddes for Guds Straf, den skal vore Befalingsmænd lade tiltale oc straffve som vedbør. Gifvet paa Vort Slot Kiøbenhafn den 26 Januarii Anno 1664. Undert Vort Zignet Friderich.

CXX.

Biorn Arngrimssen Hører udi Hollumb Schole paa Jisland at maa niude Privilegier som andre Jisslandsche Studenter som Attestation haffver, vanseet hand iche hid kommer.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom sig for oss underdanigst haffver ladet beklage Oss Elschelig Biorn Arngrimssen Hører udi Scholen paa Holum paa Vort Land Jisland, hvorledis hand, formedelst hans ringe Vilkor, saa vel som hans Natur och Complexion, som ei schal kunde taale Søen, iche som hand gierne ville kand begiffve sig hid til Academiet och sig udi de Benaadninger, som andre Jisslands Studenter, der Attesteret haffve, naadigst ere giffne, giore deelagtig, vnderdanigst derfor begierendis, hand samme Privilegier, som andre Studenter der haffver deriss Attestatz maa niude. Thi haffver Vi efter hans vnderdanigste Ansøgning och begiering naadigst bevilget och tilladt, saasom Vi och hermed bevilger och tillader hannem ligesaadanne Privilegier at niude som andre Studenter, der her paa Academiet haffver

P taget

taget deris Attestatz. Dog schall hand, efter egen Erbiudelse udi Bispens der i Stiftet nervevelse ved offentlig Disputatz imod en Part andre ante attestatos der paa Landet sig examinere och høre lade, saa frembt hand denne Voris benaading agter at niude. Forbydendis etc. Hafniæ 7 Maii 1664.

CXXI.

Thorleff Cortsens Bestalling at vere Laugmand paa Jssland.

Fridericus Tertius. G. A. V. At Vi Naadigst haffver tilschichet och forordnet saasom Vi och hermed tilschiche och forordne oss Elschelige Thorlever Cortsen til at vere Laugmand for Norden och Vesten paa Vort Land Jissland och schal hand vere Oss och vort Kongel. Arfve-huus huld och troe, Voris och dessen Gafn viide och ramme, Schade och Forderff derimod hindre och affverge, saa och Vor Befalingsmand der paa Landet, den som nu er eller herefter kommendis vorder hørig och lydig udi hvis hand hannem paa vore vegne Befalendis och tilsigendis vorder, schiche hver Mand den Fattige som den Rige Loug och Ret, och ei ansee Gunst, Gafver, Vild, Venschab eller nogen Fordeel och schal hand for samme sin Bestilling nyde ald den Rettighed, Rente och Indkombst, som til bemelte Laugstoel forordnet och tilliggendis er och hand self hidindtill saavel som forrige Laugmand nydt och haft hafver. Thi byde Vi och befale alle vore Undersaatter, som bygge och boe Norden och Vesten paa bemelte vort Land Jisland att J retter Eder efter at annamme och beholde forschreffne Thorleffver Cortsen for Eders rette Laugmand, sogendis Eders Ret hos hannem, ydendis och gifvendis hannem hvis Rettighed J hannem, som Eders Laugmand pligtig ere. Gifvet etc. Hafniæ den 7 Maii 1664.

Ligelydende Bestalling fich Sigurder Joensen at vere Laugmand Synden och Østen paa bemelte Jssland.

CXXII.

CXXII.

Hr. Thorkel Arngrimsen paa Iisland at maae befordres til et andet Kald.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom Oss Elschelig Hr. Thorchil Arngrimsen Sogne-Prest til Beßested paa vort Land Iisland tilforn hafver bekommet Voriß Naadigste Befaling at beschriffve Islandiæ Historiam Naturalem, och hans itzige Prestekalds Indkomst schal vere saa ringe at hand ei der aff een Capelan med sig kand underholde til at betiene Sognet naar hand efter Materialier at opsøge kand foraarsagis at udreiſſe. Thi haffve Vi effter hans underdanigste Ansøgning och Begiering Naadigst bevilget och tilladt, saasom Vi och hermed bevilger och tillader, at bemelte Hr. Thorchil Arngrimsen til et andet bedre Kald der udi Landet nemlig enten Bredeboelstad i Flytshliid, Staderstad eller et andet som først kand vaccere eller hand self begierendis vorder, maa kaldis; dog at allting ordentligen der med tilgaar. Thi forbyde Vi alle och enhver herimod ꝛc. Hafniæ den 7 Maii 1664.

CXXIII.

Magnus Magnussen paa Island och sine 6 Meddomsmend Opreisning.

Fridericus Tertius. G. A. V. At Eftersom Magnus Magnussen forrige Syſſelmand paa vort Land Iisland med sine 6 Domsmend, formedelst en Domb hand med bemelte 6 Dombsmend affsagt haffver er tildombt at vere udi Voris Naade om hand med dennem herefter Dommeres Sæde burde at besidde eller noget Embede betjene. Da haffve Vi efter underdanigst Ansøgning och Begiering af Kongel. Gunst och Naade saadan deres Forseelse denne gang Naadigst tilgifvet och efterlat, sampt och hermed tilgifver och efterlader saa at bemelte

ofver dennem giffne Domb iche schal vere eller komme dennem til Hinder eller Schade i nogen Maade, mens de deres Bestillinger herefter som tilforn ubehindret at maa niude och betiene. Thi forbyde Vi 2c. Hafniæ den 7 Maii 1664.

Denne Magnus Magnussen var Syssselmand udi Isefiords Syssel. Hand havde med 6 udnævnte Domsmænd domt Hermand Vorst (See foregaaende Nr. CXIV.) fra hans Ære formedelst nogle ubeqvæms Ord, som han havde sagt til Teitur Jonssen. Denne Sag havde Fogeden Thomas Nicolaisen foretaget paa Altinget med 5 Sysselmænd og 7 Lavrettemænd udi Lehnsmands Boden (Hirdstiora-budinne) og udi den Domsluttning som da blev affagt have de "underdanigst sat til Hans Kongel. Maysts Naadigste "Dispensation og Naade om forneffnte Sysselmand Magnus Magnussen "med sine Domsmænd bør her efter at besidde noget Dommer-Sæde eller "betiene noget Embede efterdi der findes nogen ufornuftig og forhastig de"res Dom over Hermand Vorst at vere sammenfattet, bedendis Allerun"derdanigst og ydmigst der om supplicerer." Saaledes anfører Altingsbogen for Aar 1663. Nr. 21. denne Dom; men de Aarsager som sammesteds anføres ere saa uforstaaelige og af ringe Betydenhed, at det ikke er let at indsee hvorfor saa haard en Dom kunde fældes over Sysselmanden; dog blev han ikke domt i Penge Bøder. Derpaa erholdt Sysselmand Magnus Magnussen næst foregaaende Kongel. Benaadning.

CXXIV.

Om Vindaas udi Kios.

Wy Frederich den Tredie medt Guds Naade Danmarchis Norgis Vendis och Gottis Konning 2c. Giøre alle Vitterligt efftersom for oss underdanigst berettiss att dend Jord Reinevollum, hvor Prestens Residentz udi Kielerness Ting till forn har voren formedelst uformodentlig Fiell-schred schall vere forderffvet, da haffver Vy effter underdanigst Ansogning och Begiering Naadigst bevilgett och forundt, saasom Vy och hermed bevilger och forunder till forneffnte Prestegaard en Voriss Jord nemlig Vindtaas udi Kios, sem her effter indtill paa videre Naadigst

digst Anordning fry uden Afgifft maa vere Presten der sammesteds till Besiddelse forundt Forbydendiss alle och enhver herimod effterſom forſchreffvet ſtaar att hindre eller udi nogen Maader Forfang att giøre under Vor Hyldiſt och Naade. Giffvet paa vort Slot Kiøbenhaffn den 7. (17) Maii Anno 1664. Under Vort Zignett

Friderich.

CXXV.

Hr. Hendrich Bielcke at hielpe Fursten aff Churlandſs Betiente til rette paa Iſſland.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Voriſs Naadigſte Villie och Befaling er at J Hanſs Kierlighedt Furſten i Churlandſs Betiente paa vort Land Iſſland lader behielpelig vere udi hviſs Handell Hand der paa Landett aff oſs forundt er, och det ſaa viit det de Octroyerede Participanter kand verre udi dereſs Privilegier uden Schade. Dat. Hafniæ den 12 Julii 1664.

CXXVI.

M. Erich Bredall om Breffve hoſs Trundhiembſs Capitel anlangende Grønland Iſſland oc fleere lande att hidſchiche.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Voriſs Naadigſte Villie och Befaling er at J med forderligſte i Voriſs Cantzellie hid ned ſchicher alle hviſs Breffve och Documenter ſom findeſs i Trundhiembſs Capitell, Grønland Grinland, Nordland och Iſſland anrørendiſs. Dat. Hafniæ den 16 Julii 1664.

CXXVII.

Hr. Marchus Gerhardi Bref paa et Preſtekald paa Iiſland.

Fridericus Tertius. G. A. V. At Vi efter underdanigſte Anſøg-

ning och Begiering Naadigst haffver bevilgett och tilladt, saa och hermed bevilger och tillader, at Oss Elskelig Hæderlig och Vellærd Hr. Marchus Gerhardi Capellan til Lauffas ved Oyefiords Strand udi Hollum Stift for Norden paa Vort Land Jisland maa samme Laufas Prestekald, naar det efter dend nu verende Sogne-Prest ledig vorder, igien bekomme och for Sogne-Prest niude och betiene. Thi forbyde Vi ꝛc. Hafniæ 16 November 1664.

CXXVIII.

Gabriel Marcellius Selliussen Privilegium paa et Svoffelverch paa Jssland.

Vi Frederich den Tredie med Guds Naade ꝛc. Giore alle vitterligt at efter som Gabriel Marcelius Selliesson Assessor i Voris Ober Bergambts Collegio, for oss underdanigst haffver ladet andrage, hvorledis hand Svoffvelverchis Handling och Brug paa vort Land Jssland agter at anrette, saa frembt hand efter underdanigst Ansogning och Begiering Voris Naadigste Bevilling och Tilladelse der paa erlange motte, saa vel som och at Vi hannem med fornøden Octroyer til des Fremgang naadigst forunde ville. Da haffve Vi fornefnte Gabriel Marcelius och hans Med-Interessentere til forbemelte Svoffvelverchis Indrettelse och Fremgang efterschreffne Benaadninger och Frihed forundt och bevilget, som følger.

1.

Forschrefne Gabriel Marcelius och hans Med-Interessenter maa paa Ni Aars Tid fra nerverende Dato at beregne alt det Svofvel, som de paa bemelte Jisland kand finde och til Veye bringe, fri oden Told och Paaleg der fra Landet och hvor dennem lyster udføre eller udføre lade.

2.

Hvorimod alle andre Ind- eller Udlendische, vere sig hvo det vere maa eller kand her med schal vere forbudet nogen Svoffel, lidet eller

eller meget under hvad Prætext det och schee maa, der fra Landet at udføre under Confiscation och exemplar straff som vedbor.

3.

Bemelte Gabriel Marcelius och Med-Interessenter maa uforhindret paa alle Pladser offver gandsche Issland, saavel paa voris, som paa andres Eyendomb, Grunde och Gods hvor Svoffel findis kand, der efter lade graffve; dog at Eyermendene ved saadan Graffning paa deris Græsgang och Enge ingen schade vederfahris, mens naar nogen Grund findis, som til Svoffelbrugit uden Eyermandens Schade kand mistis; och med hans Samtoche erlangis, da schal hannem derfore efter Voris Ambtmands eller hans Fuldmegtiges Besigtelse och Formidling Betaling, effter billig Fornoyelighed, giffvis.

4.

Naar Middel paafindis kand til Svoffvelet der i Landet at Raffinere, da maa och schall eenhver, som sig ved Verchet vil lade bruge, for Schatter och Paalegg aldelis vere fri och forschaanet, saa och uden nogen Forhindring samme deris Arbeid forrette.

5.

Och efftersom intedt eller lidet Brende der paa Landet til Raffineringens Brug findis; da maa bemelte Marcelius og Interessenter for billig Betaling ubehindret bekomme och Niude hvis Torf, som paa Voris och andris Grunde findis och der til begiert vorder; Disligeste dersom och andre Materier findes kand paa de Pladser hvor efter Svoffel tilladis at graffvis, som i stedet for Torf til Raffinering at brugis tienlig er. Da maa Verchets Interessenter saadanne Materier fri och uden nogen Paaleg eller Besvering niude och bruge saa lenge dennem Svoffelverchet, eftersom forschreffvet staar, forunt er.

6.

Hvis Huuse och Hytter, sem bemelte Gabriel Marcelius och hans Interessenter til forschreffne Verchis Brug behoffver, schall dennem fri tillat

tillat vere opbiugge, naar saadan med dend Jorddrot (paa hvis Grund slig Biugning opsettis schall) hans Minde scheer. Desligeste maa och Interessenterne sig tilforhandle hvis Jorde-gods, som til Verchet nyttig och beleilig er beliggendis, naar Eyermendene dennem det frivilligen selge ville och de Kiøbende der aff dend Rettighed udreder och giorer, som andre Indbyggere der i Landet aff deris Goeds giør och giffver.

7.

Schal Voris Ambtmand offver forschreffne vort land Issland, som nu er eller her efter kommendis vorder, saa och hans Fuldmegtig der paa landet i hans Fraverelse, hermed alvorligen befalet vere forнefnte Gabriel Marselius och hans Med-Interessenter at beforderlig vere udi alt hvis de deris Hielp och Assistentz til Verchets Fremgang behoffver, saa vit Billighed og denne Voris Octroy gemes er.

8.

Herimod schal Gabriel Marselius paa sin egen och Med-Participanters vegne effter egen Erbiudelse giffve Oss en Recognition aff 200 Rdr. Aarligen, som paa tilbørlige Steder rigtigen och udi rette Tide erleggis schall och fra dette Privilegii Dato angaae.

9.

Och efftersom forneffnte Gabriel Marselius paa sin egen och Med-Participanters vegne sig reverseret haffver at bemelte Svoffvel Verchis Anrettelse, Handel och Brug iche schall bliffve eller komme det Octroyerede Isslandsche Compagnies Participanter paa deres Frihed til Indpas, Hinder eller Schade i nogen Maader, saa schall bemelte Marselius och Med-Interessentere derimod tilladt vere, saa vidt ædendis Vahre der paa landet at kiøbe, som samesteds findis kand, och til Verchets fornøden Arbeidsfolch behoff gioris. Mens hvis andre Vahre, som ey paa landet er at faa, schall de aff det privilegerte Isslandsche Compagnie och ingen anden sig tilforhandle. Thi forbiude Vi alle och enhver imod efftersom forschreffvit staar att hindre eller udi nogen Maade

Maade forfang at giøre under Vor hyldist och Naade. Giffvet paa vort Slot Kiøbenhaffn dend 9 Februarii Anno 1665.

Under Vort Zigett Friderich.

Her med følger

Gabriel Marcelii Revers imod de Privilegier hand, anlangende Svoffel Verchet paa Jisland, bekommet haffver.

Eftersom Hans Kongel. Majest. til Danmarch och Norge rc. min allernaadigste Herre och Konning Mig vnderschreffne Naadigst haffver forundt och bevilgett it Svofelverck paa Jisland at stifte och anrette efter de Privilegiers Indhold, som Hoystbemelte Hans Maytt Mig och mine Med-Interessenter och Participanter der paa Naadigst giffvet haffver, da haffver Jeg Mig paa Min egen och Med-Interessenters och Participanters vegne derimod reverseret och forpligtet, saa och her med reverserer och forpligter at samme Svofelverchis Anrettelse, Handel och Brug iche schal bliffve eller komme det tilforne Octroyerede Islandsche Compagnies Participanter paa deris Frihed til Indpas, Hinder eller Schade i nogen Maader. Disligeste vill eller schall Jeg eller mine bemelte Svoffelverchis Participanter och Interessenter iche heller med andre end dansche Schibe och vnder dansche Flag til eller fra bemelte Jisland segle eller seyle lade; Och saa frembt noget imod denne Min Forpligt befindis att offvis, da Jeg derfor tilborligen att straffvis och stande til rette, som vedbør. Til Vidnesbyrd haffver Jeg trocht mit Signete her nedenfor och med egen Haand underschreffvet. Actum Kiøbenhaffn den 9 Februarii 1665.

I et Udtog af Expeditions Protocolen anmærkes Ordre af 20 November 1665 til Gabriel Marselis Selison at betale til Secretair Rasch de Penge han skylder til Recognition for sine Octrojer paa Svovel-Verket i Island, neml. for 9 Aar, aarlig 200 Rdr. efter det Ham meddeelte Benaadnings Brevs videre Indhold.

CXXIX.

Hr. Henrich Bielche anlangende Ausbiørn Gudmandsens Godß paa Island, som hand till Kongel. Majtt haffver testamenteret.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Viider eftersom en Voris Undersaate paa Island ved Naffn Ausbiorn Gudmundson haffver underdanigst testamenterit till oß och Voris Arffvinger aff hans Formue nogle Bondergaarde paa forschreffne Vort Land Island, som J aff hosfolgende Testament videre haffver at fornemme. Da er Voriß Naadigste Villie och Befaling at J nestkommende Foraar lader tage samme Gaarder udi Possession och siden dett for Penge affhende til hvem aff Islandsche Indbyggere effter det Lands Maneer, med reede Penge betale vill, hvilchet J siden for oß underdanigst med Regenschab haffver at forklare och saadan Anordning der hos giøre lade at med hannem effter bemelte Testamentis Indhold vorder forholdett. Hafniæ den 4 Januarii 1666.

CXXX.

Hr. Henrich Bielcke att befordre Jonaß Thorlachsen till Bestilling paa Island.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Viider at Vi Naadigst till Fredß er att Jonas Thorlachsen Islender maa fremfor nogen anden befordriß till Modrevalle Goedsis Forvaltning der paa Vort Land Island i Holum Stifft for Norden liggendis med saa schell det lougligen schee kand eller och till anden Leilighed der paa Landett, naar hand effter egen erbiudelse der for fornøden Caution stiller. Dat. Hafniæ den 5 Januarii 1666.

CXXXI.

Hr. Henrich Bielcke om en Gaard paa Issland Gabriel Marselius begierer til Mageskipte.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Hvad oss Elskelig Gabriel Marselius for oss vnderdanigst haffver ladet andrage anlangende en Gaard kaldet Saltewig paa Vort Land Issland, som med en der tilhørende Plads kaldet Kalleback schall liggè till Bispestolen udi Nordre Syssell, kand J aff hossføjede Supplication videre see och erfare. Thi ere Vi Naadigst til Fredss att samme Gaard och Plads imod nøiagtig Vederlag ved Mageskifte till bemelte Gabriel Marselius maa affstaaiss och opladiss, hvorfor i samme Mageskifte paa videre voriss Naadigste Ratification med hannem haffver at til ende giøre. Dat. Hafniæ den 8 Martii 1666.

CXXXII.

Om en Bededag at skal holdes den 19 Julii.

Wii Friderich den Tredie med Guds Naade, Danmarkis, Norgis, Vendis oc Gotters Koning, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn oc Ditmersken, Grefve udi Oldenborg oc Delmenhorst, Giøre alle vitterligt Eftersom Guds retferdige Vredess Riiss sig endnu i alle Hiørner i adtskillige Maader lader see, oc Vi derfor aldrig kand vide hvad Gud i Himmelen med oss haffver i sinde, da haffver Vi nødigt eragtet at lade en almindelig Bededag paabyde, som den 19 Julii forstkommendis er berammet at skulle holdes i Vore Riger Norge samt Issland oc Ferøer at alle oc enhver da, som de der ville vere holdt for at vere Guds Børn sig gudelig ville betenke, falde voris billig fortørnede Gud om Halsen oc den stund det endnu er Naadsens Tid med ydmighed oc Andacht, søge om Vore mangfoldige Synders, saa lenge fortiente Straffs naadig Formildelse. Thi byde oc befale Vi Eder alle Vore Kierre oc Troe Undersaatter at J retter Eder efter edrueligen oc skikke-

ligen at komme paa samme Tid till Kierche oc Gudshuuss oc paa fornefnte Bededag til Soellens Nedgang at faste oc Eder fra ald Arbeid holde oc af yderste Magt beflitte Eder paa med saadant Andacht at fremkomme at det for Gud i Himmelen kand vere techeligt oc behageligt. Erfahris nogen sig her imod utilbørlig at forholde oc iche at rediss for Guds Straff, dem skal der for tiltalis oc straffis som vedbor. Gifvet paa vort Slot Kiøbenhafn den 7 Aprilis Anno 1666.

Under Vort Zignet Friderich.

CXXXIII.

Til Hr Henrich Bielke om samme Bededag at holdis tilbørlig.

Wi Friderich den Tredie med Guds Naade, Danmarkis, Norgis, Vendis oc Gottis Konning rc. Vor synderlig Gunst tilforn. Vider at eftersom Vii Naadigst hafver for got oc raadeligt anseet paa Vort Land Issland at skulle holdis en almindelig Bededag dend 19 Julii nu førstkommendis, Guds retferdige Vrede oc vore Synders Velfortiente Straff at afbede. Da er Voris Naadigste Villie oc Befaling at I der i Ambted bestiller oc forordner at udi samme Bededag icke holdis Ting, Stefne eller anden slig Handling eller Forsamblig, Medens at det, saa oc ald Benckeling, Drich, Øll oc Viintappen oc ald anden Ubeqvemmelighed alvorligen forbydes; Saa at samme Bededag med tilborlig Reverentz, saa oc Christelig Andacht oc Alvorlighed maa blifve holded. Vi tilskicke Eder oc her for uden der om en Voris oben Mandat, den Vi Naadigst ville at I paa tilbørlige Steder skal lade lese oc forkynde. Dermed skeer vor Villie befalendes Eder Gud. Skrefvet paa vort Slot Kiøbenhafn den 7 Aprilis Anno 1666.

Under Vort Zignet Friderich.

CXXXIV.

Gabriel Marselis om Svoffvell fra Issland med fremmede Skibe att maa affhente och till Kongens Fornødenhed hidføre.

Fridericus Tertius. V. G. T. Viid att Vi Naadigst till Fredss er, att du udi nuverende Feide imellem Holland oc Engeland, saa lenge den paastaar lader Svofflen fra Issland affhente med fremmede Skibe, dog att du det lader hidfore och til voriss Fornodenhed leffverer hvor imod Vi dig tilborlig ville lade betale, haffvendiss och udi agt att med samme Svoffvels Udforsell ei nogett scheer, som de Isslandske Participanters Privilegier kand præjudicere. Derefter ꝛc. Hafniæ den 9 Junii 1666.

CXXXV.

Hr. Henrich Bielcke at lade fragte Schibe till att føre Falke fra Issland.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Eftersom det lader sig ansee vanskelligt att faa Falchene ud fra Issland dette Aar, saa haffver I der till att fragte et beqvemt dansk Schiberom, som dennem kand udføre, dog for den mindste Fragt mueligt er, indtil ongeferlig 200 Rixdaler, eller noget deroffver, saa Falchene ufeilbar dermed kand udkomme, och hviss i derfor udgiffver schall med den anden Omkostning, som paa Falchene anvendiss Eder aff voriss Schat Cammer igien betalliss. Dat. Hafniæ den 29 Junii 1666.

CXXXVI.

Befaling til Undersaatterne paa Issland anlangende Otte Bielchis Commando.

Fridericus Tertius. G. A. V. Att Vi udi denne farlige Krigs Til-

stand

stand Naadigst haffver for got anseet til Voriss Kiere och Troe Undersaatters udi Issland, deriss Defension och Forsvar att forordne oss Elskelig Otte Bielche till Saxlund att vere Commendant udi oss Elskelig Hr. Henrich Bielcke 2c. hans Fraverelse och med underhaffvende Officers och Soldater all muelig Resistens imod fientlige Anfall der paa Landitt, saavel som Fienden all anden Affbrech i alle Maader att giore, och ellerss att befestige Bessested eller en anden beqvemmelig Pladss til Defension, hvorfor Vi hermed biude och alvorligen befale Voriss troe Undersaatter paa forschreffne Voriss land Issland efter Eed och Plicht att verre bemelte Voriss Commendant horige och lydige, saa och behielpelige och folgagtige i alt hviss hand paa vore vegne til Landetss Defension och Forsvar Eder anmoder och anbefaler. Hvor efter I Eder i all Underdanighed haffver att rette. Giffvet 2c. den 3 Julii 1667.

CXXXVII.

Bisperne och Laugmendene paa Issland att assistere Otte Bielche till Landess Defension.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Viider att Vi Naadigst haffve for got anseet i denne farlige Tidss Tilstand till Vorre Kiere Undersaatters paa vort Land Issland deriss Sicherhed att forordne oss Elschelig Otte Bielche till Saxlund till at verre Commendant der paa Landett och till den Ende hannem her fra med Voriss Orlogskib did schichett med underhaffvende Officerer och Soldater till att affverge all fientlig anfall, eller och om imod Forhaabning, nogen Fiende allerede der paa Landett schulle findess, da att giore dennem all muelig Affbrech och sig Landett igien bemegtige och siden en visse Sted, enten Bessested eller en anden beqvem Plads fortificere, som hand dett best till Landets Defension erachter, hvor for Voriss Naadigste Villie och Befaling er att I efter Eders Eeed och Pligt giører bemelte Commendant all fornøden Assistentz udi alt hviss hand till Voriss Tieniste och Landsenss Defen-

Defension kand behoffve och aff Eder begierer, formanendiss der hoss Almuen at de beviser hannem den Lydighed, som de till Voriss Tieniste Oss pligtig ere till att efterkommie hviss hoss dennem paa Vore vegne till deriss egen och Landsens Velferd befalendiss vorder. Hafniæ den 3 Julii 1667.

Dette Breff udgich till M. Brynold Svendsen Bisp i Skarholt Stift for Synden.
Thorleffver Cortsen Laugmand for Norden oc Vesten. och
Sigurder Joensen Laugmand for Synden och Osten paa Issland.
Hr. Gisslaus Thorlachsen Bisp i Holle Stift for Norden paa Issland.

CXXXVIII.

Otte Bielche anlangende den Ketz Delphinen med dess Capitain och Folch hoss sig att beholde paa Issland om den Engelske Krig continuerer.

Fridericus Tertius. V. G. T. Vor Naadigste Villie och Befaling er att om Varende Krig imellem oss och de Engelske continuerer effter att du i vort Land Issland er arriveret, haffver du voriss Medgiffne Ketz Delphinen kaldet, samt Capitainen och Folchene der paa ere ordonnerit, hoss dig der indtill videre att beholde. Dat. Hafniæ den 10 Julii 1667.

CXXXIX.

Otte Bielche om de hannem medgiffne Soldater och Officerer tilbage Leffvering. Item om videre Forhold paa den Isslandske Reise.

Fridericus Tertius. V. G. T. Efftersom erfaris att Freden nu schall verre sluttet, saa er voriss Naadigste Villie och Befaling att du strax med Capitain Vibe hid igien opschicher de dig herfra medgiffne gemeene Soldater med tilhorende Under Officerer, saa och paa Vor Festning Cron-

Cronborg igien leverer saa mange du derfra bekommit haffver. Dog haffver du dig selffver med Lieutenant Jens Hanssen effter forrige dig giffne Ordre att forsøye till Vort Land Issland och der Voriss Naadigste Villie och Befaling ervarte. Men saa fremt dig for Schibenes Affsegling der fra Landett intet fra oss vorder forstendiget, da haffver du dig med bemelte Lieutenant derfra igien med Voriss Orlogsschibe hiid til bage igien at begiffve. Udi det øffriige haffver du dig paa Reisen effter den forrige dig Voriss giffne Instruction att forholde med derudi specificerede Officerers Raadføring udi hvis som nu efter denne Tids Tilstand forefalde kand. Dat. Hafniæ den 27 Julii 1667.

CXL.

Til Bisperne paa Issland om Tackfigelse for Fredden.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Eftersom Freden imellem Hans Kiærlighedt Kongen i England och de Herrer General Stater i de Foreenede Nederlande med deriss Allierte ved den allerhøjestis Bistand er slutter och Vi Naadigst for gott anseett haffver derfore Tachsigelse aff Predikestolen offver allt Vort Land Issland paa en viss dag att lade giøre. Thi er Vor Naadigste Villie och Befaling att J den Anordning stiller att bemelte Tachsigelse saalediss som forschreffvet staar, saasnart mueligt er, effter att denne Voriss Naadigste Befalling Eder behendigett vorder, paa en Søndag giort vorder. Dat. Hafniæ den 15 Augusti 1667.

CXLI.

Otte Bielche att begiffve sig hid med de Folck hand till Issland var skichitt med.

Fridericus Tertius. V. G. T. Eftersom Vi tillforn haffver anordnett att du med de hoss dig haffvende hundrede Soldater och tilhørige Officerer paa vort Land Issland i tilkommende Vinter schulle haffve for-

forbleffven och Freden siden imellem England och Holland er sluttet. Da er nu Voriis Naadigste Villie och Befaling att du retter din Leilighed effter dig med forskreffne Soldater och Officerer igien med Schibene att hid begiffve. Hafniæ den 26 Augusti 1667.

CXLII.

Tormoed Thorfveson obet Bref at David Davidsen schal qvittere hans Gaard Stangeland.

Fridericus Tertius. G. A. V. At Vi Naadigst hafver for got anseet at bevilge och befale, saa och hermed bevilger och befaler at Voriis Antiqvarius Tormod Thorfveson herefter sielf alleene maa som rette Odelsmand beholde oc bruge ald hans Gaard, som kaldis Stangeland i Carmsund i Vort Rige Norge, oc giøre sig dend saa nyttig, som hand best veed och kand i synderlighed effterssom dend der paa boende Landboende David Davidsen hannem imod Loven Vlydighed hafver beviist. Thi hafver bemelte David Davidsen efter foregaaende lovlig Advarsel til førstkommende Foraar sedvanlig Tiid benefnte Gaard at qvittere, forbydendiis benefnte David Davidsen och alle andre herimoed at hindre eller i nogen Maade Forfang at giøre vnder tilborlig Straff. Giffvet ꝛc. Hafniæ den 28 Augusti 1667.

CXLIII.

Til Hendrich Bielche om Forbud paa Fischis Udførsell fra Trælunds Haffne paa Issland, indtill Adeler der aff er betalt.

Fridericus Tertius. Vor synderlig Gunst tillforn. Eftersom oss Elskelig Admiral Adeler och Jonas Trælund for oss Underdanigst haffver ladett andrage att de paa Voriis Naadigste Behag haffver accorderet at bemelte Trælund schall giffve Adler udi Betaling 1800 Schippund Isslandsch Fisch, som Adler selff derfra Landett maa lade affhente fra

alle de Trellund bevilgede Haffner i Issland for den Priis som den imellem dennem oprettede Contract vider om formelder. Da paa dett at bemelte Adler desto bedre der paa kand verre forsichret, da er Vor Naadigste Villie och befaling att J den Anordning lader giore och strengeligen lader forbyde paa alle de i Issland bemelte Trellund octroyerede Haffner att ingen Fisch Trellund tilhorige der fra ved nogen Schib under hvad Prætext eller Nafn dett och verre kand udforlss eller till nogen fremmed Kiøbmand selgiss forend bemelte Adler eller hans Arffvinger ved hans Fuldmegtige forbemelte 1800 Schippund Fisch forst bekommet och derfor efter Contracten, som forschreffvet staar nojachtig er contenteret. Dermed scheer Vor Villie ꝛc. Hafniæ den 23 Decembr. 1667.

CXLIV.

Hr. Henrich Bielche om dett Fartøy som fra Holland under Issland forskickis anlangende itt biergett Skib och godss att affhandle, med meere, om Caution.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. F. Viider att vi efter den herverende Hollandske Resident oss Elskelige Jacob la Maire paa Participanternis vegne udi det Nederlandische Ostindische Compagnie, hans underdanigste Ansøgning Naadigst haffver bevilgett ved tvende smaa Fartøy iche alleene maa lade affhente fra vort land Issland hviss Godss der sammesteds aff it deriss Ostindische Retour Schibe (kaldett Vaabenett fra Amsterdam, som forleden Efterhøst der under Landett schall vere forgaatt) fiendess att vere biergett och oplagt, mens och lade opfische hviss Stocker och andett, som endnu ud aff Vragett schall verre att bekomme. Thi haffver J herom fornoden Ordre att stille, att bemelte Participanters fremschickede aldeeliss ingen Forhindring udi forschreffne Maader aff nogen Voriss Undersaatter der paa landett tilfojess. Dog haffver J aff forschreffne Resident efter hans egen Erbiudelse

biudelse nojachtig Forsichring att tage, att ei nogen Handell eller Kiobmandschab der sammesteds imidlertid aff de fremskichede imod Voriss de Octroyerede Participanter giffne Privilegier driffviss eller i Verchstilliss. Derefter. Hafniæ den 14 Februarii 1668.

CXLV.

Hr. Henrich Bielche anlangende Forbud paa Tran och Uldenvaris Udførsell fra Jonas Trelluds ꝛc. Haffner paa Issland.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Eftersom oss Elskelig Jonas Trellund ꝛc. sig imod oss Elskelig Cort Adler haffver obligeret ingen Tran eller Uldengods fra Issland att udschibe førend i de førſt ankommende Skibe, som bemelte Cort Adler did skicker 16000 paar hoser indleffverede ere, som till Stephan de Friis udi Amsterdam schall sendiss och forhandliss och der aff en Summa Penge nemlig 1526 Rdr. bemelte Adelir att betalliss. Da paa det formelte Cort Adeler desto bedre der paa kand verre Forsichrett, er vor Naadigste Villie och Befaling, att I den Anordning lader giøre och strengeligen forbiude paa alle de i Issland bemelte Trellund Octroyerede Haffner, att ingen Tran eller Hoser hannem tilhorige derfra ved nogen anden Skib under hvad Prætext och Naffn dett och verre kand udføriss, eller till nogen fremed Kiobmand selgiss førend forschreffne 16000 par Hoser efter bemelte Trellunds till formelte Cort Adeler udgiffne Obligations Indhold, saalediss som forschreffvit staar først udført vorder. Dat. Hafniæ 25 Martii 1668.

CXLVI.

Joen Vigfussen Sysselmand paa Island Bevilling at maa boe uden for Sysselet.

Fridericus Tertius. G. A. V. At Vi efter underdanigst Ansøgning och Begiering Naadigst haffver bevilget och tilladt, saa och her med

bevilger och tillader at Joen Vigfussen den Eldre Syssełmand udi Arnéss Syssel paa Vort Land Issland maa boe paa en hans Gaard uden for forschreffne Syssel, der strax hos beliggendis, dog saa at hans Syssełmands Bestillings tilbørlig Forretning iche derved forsømmis eller forhindris i nogen Maade. Forbydendis rc. Hafniæ den 8 Maii 1668,

CXLVII.

Confirmation paa en Forschrifvelse imellem afgangne Gisle Sigurdssen och hanns Hustrue Torbiorg Vigfus Datter.

Fridericus Tertius. G. A. V. Att eftersom for oss underdanigst andraget er hvorlediss afgangne Gisle Sigurdssen paa Vort Land Issland och hans Hustrue Thorbiorg Vigfuss Datter efterfølgende Forschrifelse och Mageschiste med hver andre hafver oprettet, nemlig at forschreffne Gisle Sigurdssen gifver bemelte sin Hustrue Torbiorg Vigfuss Datter aff hans Gods saa meget som Landslougen tilsteder, det verre sig enten rørligt eller urørligt sambt hviss hand hafver fortient for eller siden de kom udi egteschabff. Dessligeste mageschifter hand med bemelte sin Hustrue och till hende och hendiss Arffvinger fra sig och sine Arffvinger transporterer Jorden Oddgeirshola liggendis udi Hrangerdis Herrid och sin egen Kirchesogn 50 Hundret, och sat 60 hundret dyr med alt det hende tilhører och beviises kand at hun till yderste Grændser er eyendis vorden, sambt Kyrchens Eyendomb och Gods. Herimod Gifver och forunder bemelte Torbiørg Vigfuss Datter sin Hosbund forschreffne Giisle Sigurdssen efterfølgende Jorder nemlig Urder 26 hundred med hoessfølgende Kirchens Eyendomb. Item 20 hundred i Jorden Hallfridesteder med ald det, som under de 20 hundret lougligen tilhører och hort hafver fra Arildstiid. Desligeste Jorden Kopsvaten 12 hundret Dette alt offverlader hun igien fra sig och sine retmessige Arfvinger til Giisle Sigurdssen och hans Arfvinger.

vinger. Da saasom Voris Naadigste Confirmation paa bemelte Forschrifvelse och Mageschifte underdanigst ansøgt och begiert er, ville Vi det i alle Maader haffve Confirmerit och stadfest, saa och hermed confirmerer och stadfester; dog Siette och Tiende Pengis och anden Os tillkommende Arfvefalds Rettighed i alle Maader uforkrenchet. Forbiudendis ꝛc. Hafniæ den 18 Maii 1668.

CXLVIII.

Schipper Otte Axelsen med sit Schib att maa fische under Issland.

Fridericus Tertius. G. A. V. At Vi efter underdanigste Ansøgning och Begiering Naadigst haffver bevilgett och tillat, saa och hermed bevilger och tillader att nerverende Otte Axellssen maa med sit førende Schiberom St. Peder kaldet udi Søen under Vort land Issland vbehindrett fische och der giøre Bachelau och Bunchesisch, och der som hand nogen schulle antreffve, som sig imod Voris derom giffne Privilegie schulle vnderstaa nogen Handel med Voris Vndersaatter udi bemelte Issland uden sær Voris Naadigste Tilladelse att driffve eller att haffve dreffvit, maa hand samme Schib och Gods, hvem det och tilhører, antaste och sig bemegtige til hans och sine Rederis Profit. Dog schall alt hvis hand paa forberørte Maade bekommer til Voris Admiralitetz Paakiendelse her udi Kiøbenhafn først vforrocht hidføris, och schall hannem formeent vere vnder det schin nogen, hvem d:t och verre kunde, deriss Schibe och Gods, som paa deriss retferdige Reisse ere, nogen Hinder Schade eller Offverlast uden forbemelte Aarsag at tilføye vnder hans Æhris, Liff och Godsis Fortabelse. Thi bede Vi venligen Vore kiere Venner, Naboer och Bunds Forvandte saa och strengelige befale Vore egene Vndersatter, at de hannem med vnderhaffvende Schiberom Folch och Gods fri och ubehindret lade passere och der som de af Storm och Vveir vdi nogen Vore kiere Venners Haufn hender

at indtrengiß, at J dennem da med Folch, Victualia, Ancher, Thoug och hvis andet de kand haffve fornøden for betaling vilde vndsette. Saadant ville Vi med Vore kiere Venner, Naboer och Buntsforvante udi lige eller andre Maader forschylle och erkiende och aff Vore egene Underſaatter det ſaa alvorligen hafve ville. Gifvet paa Vort Slot Kiøbenhafn, den 21 Maii. 1668.

CXLIX.

Hr. Henrich Bielche anlangende Forbud paa Jonas Trelunds Haufne paa Jſſland indtil Cortt Adeler bliver betalt.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Eftersom oß Elſkelig Cort Siffvertſen Adelaer, Vor Mand, Tienner, General Admiral och Admiralitetz Raad och Jonas Trellund Voriß Raad och Aſſeſſor udi Voriß Admiralitets Collegio paa Voriß Naadigſte Ratification haffver accorderet at bemelte Trellund ſchal gifve Adelaer udi Betaling 770 Schippund Fiſch, ſom bemelte Adelaer ſielff der fra Landett ſchal lade affhente fra de Trellund bevilgede Fiſchehafner udi vort Land Jſſland for dend Priß och med de Conditioner, ſom dend imellomb dennem oprettede Contract om formelder. Daa paa det at bemelte Adelaer deſto bedre kand vere forſichret, er Voriß Naadigſte Villie och Befaling, att du dend Anordning lader giøre der paa Landet och ſtrengelig forbiude at ingen Fiſch, Tran eller Uldengoedtz fra nogen aff bemelte Trellund octroyerede Fiſchehauffner enten ved hannem ſelff eller andre vorder udført, ved hvad Prætext eller Nafn det och vere, eller udforiß kand, langt mindre til nogen fremmet Kiøbmand ſelgiß paa nogen aff bemelte Trellund bevilgede Fiſchehauffner førend bemelte Adelaer eller hans Arffvinger ved hans Fuldmegtig for bemelte 770 Schippund Fiſch forſt efter Contracten, ſom forſchreffvet ſtaar conteniterit vorder, ſaa frembt at din Fuldmegtige ſom der med rc. Hafniæ den 16 December Anno 1668.

CL.

CL.

Hr. Henrich Bielche anlangende Jon Eggertz Sag paa Jssland.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Hvad Jon Eggertz aff vor Land Jssland for oss underdanigst imod Presten, Prousten och Bispen der samestedtz klageligen haffver ladet andrage hvorledifs hand imod Landtz louen och Kongel. Forordninger skall vere forurettet, kand du aff hosføjede hanss underdanigste Supplication viidere see och erfahre; Thi haffver du den Anordning att giore, at du effter dit eget Forslag søger dennem at forlige, eller och at aff dig, eller dend Fuldmegtige och de beste Mend endelig vorder paakiendt, saa at hand effter Landloven vederfahriss dend deel ret ehr; men dersom Sagen ved Procefs schal udforis, haffver du at lade befale at hand imidlertid indtil Sagens endelig Uddrag stedis til Alltarens Sacramente naar och saa titt begierer; hvor effter du dig haffver at rette. Hafniæ den 4 Februarii Anno 1669.

Oplysning om denne Sag finder man i H. H. Biskop Hr. Jonsens Hist. Eccl. Tom. III. p. 590. §. 46. & p. 728. seq. §. 4. 5.

CLI.

Hr. Henrich Bielche om Eederdun paa Jssland.

Fridericus Tertius. V. S. G. T. Vor Naadigste Villie och Befaling er at du thill Voriss egen Fornodenhed ved din Fuldmegtig paa Vort land Jssland lader indsamle ald hviss Eederdun, som der paa Landett kand vere at bekomme och til veje bringes. Thill hvilchen ende du och paa vore vegne alvorligen haffver at lade forbiude, at ingen anden hvo det och vere kand der paa Landet, sig det til fordrister nogen Eederdun indtil paa videre Naadigst Anordning sig at tilforhandle. Dereffter du dig haffver at rette. Hafniæ den 24 Martii Anno 1669.

CLII.

CLII.

Gabriel Marsellis Selieson Prolongation paa Svofvelverchets Privil. paa Issland.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom Gabriel Marselius Selieson, Gen. Postmester i vort Rige Norge och Assessor udi Oberbergambts Collegio dend 9 Februarii Anno 1665 hafver bekommet Voris Naadigste Privilegie paa et Svofvelverch udi vort Land Issland paa Ni Aars Tid fra dens Datum at beregne. Da haffver Vi efter forneftnte Gabriel Marselii underdanigste Ansøgning ydermere bevilget och tillat, saa och hermed bevilger och tillader at hand och hans Med-Interessenter maa fra forschreffne forrige bevilgede ni Aars Udgang fremdelis nyde samme aff ofs Naadigste forundte Privilegie udi otte Aars Tiid med lige saadanne Vilchor och Frihed som bemelte forrige Privilegie om formelder. Forbydendis ꝛc. Hafniæ dend 5 Maii 1669.

CLIII.

Mester Brynollff Svendsen Bisp paa Iissland Confirmation paa en Forschrivelse.

Fridericus Tertius. G. A. V. At eftersom hos Ofs allerunderdanigst ansøgis och begieris Voris allernaadigste Confirmation paa efterschreffne Breff lydendis Ord efter andet som følger.

Med efterschreffne Conditioner haffver Biscopen Mester Brynolff Svendsen med hans Kiere Hustru Margrethe Halldorsdatter giort Thorder Dadesen Arffvinge til deris Gods och Eyendom Anno 1667. paa disse femb Conditioner bygger och funderer Biscopen och hans Hustru Thorder Dadesen, som er deris salig Daters vægte Søn sin Arffving til alt det Gods, som dennem nu tilhører eller eyendiſs vorder v-solt och v-gifvet, hvilche bekreftedt och confirmeret er aff Thorders nermeste Arffvinger paa Fadernis side med deris egne vnderschrefne Handschrifter, som efterfølger.

1.

Schall Biscopen M. Brynolff Svendsen med hans Egte-Hustrue raade och regere saavel som Indkomst haffve aff dend Eyendomb som de samtligen nu fra sig transporterer til Thorder Dadesen och de det selff schall beholde saa lenge de leffver och de begierendis vorde.

2.

Schal det staa Biscopen och hans Kiere Hustru frit for, bort at gifve och vexle aff denne Eyendomb saa meget som Lougen tilsteder, saavel efter denne Daug som hid indtil fri och foruden bagtale i alle Maader.

3.

Maa Biscopen med hans Kiere Hustru sette den Ombudsmand som dennem best syffnis at vere Thorders Formynder indtil hand kommer; til Schællss Alder.

4.

Schall Thorder iche affhende eller bortselge noget aff bemelte Eyendomb fra Biscopens eller hans Kiere Hustruis Arffvinger, hvis ellers scheede, det da ved Lougen att schulle til bage kaldis aff Biscopens eller hans Kiere Hustruis neste Arffvinger eller deriss Fuldmegtige och dersom her paa schal schee nogen Omkostning, de da den samme aff deris eget at schulle udlegge och betale och siden selff beholde det som blifver aff dennem tilbage kaldet. Her hoes schall agtis at de Gaffver, som hand engang vil och schall giffve sin Festemoe eller Egteqvinde schall excipieris eller fratagis om det ellers scheer med hans Formynders Raad och Villie.

5.

Døde Thorder Dadesøn foruden Arffvinger, nemlig Barn, Barne-Barn eller deris Born, da ald dend Ejendomb til hvilchen hand nu er befordrit at vere Bispens och hans Kiere Hustruis Margrete Arffvinger, som da leffvende ere deriss Ejendomb igien hver Part, saasom hand i Forstningen er dennem frakommen foruden nogen Mod-

 stand,

stand, dog at Thorder beholder det alt saa lenge hand leffver fri och foruden igiensigelse.

Paa disse fem Poster er funderet forbemelte Thorder Dadesens tilsagte Ejendomb och Arffvegods, saafremt alle disse Poster blifver confirmerit, och holden Altid efter; Hvis iche, da ald denne Gierningh at vere dod och Magtislos och disse forschrefne Conditioner confirmerede och samtochte, bemelte Thorder Dadesens Faders Slegtt nemlig Hr. Halldor Dadesen och hans ægteqvinde Halldora Einersdatter, forbemelte Thorders Farfader och Farmoder. Item Hr. Arne Halldorsen och Margrete Halldorsdatter Thorders Faders Sodschende, saavel som hans egen Fader Dade Halldorsen at schulle ved Magt blifve for dem och deris Arfvinger i alle Maader. Hvilchet de bekrefter med egene udgifne Handschrifter udi Originalen, som schreffven var udi Hruna i ytra Hrepp. Anno 1667 dend 27 Julii. Halldor Dadesen med egen Hende. Halldora Einers Datter. Arne P. Halldorsen med egen Hende. Dade Halldorsen med e. H. Margrete Halldors Datter. Och denne Original med underschrefne Handschrifter offverlæst blev fremlagt, hvilchet Vi efterschrefne vidner och dend samme convenerede med dette forschrefne.

Siden spurgte Bispen sine trei Brodre och retmessige Arfvinger nemlig Sr. Gissur Bioren och Thorleffver Svendsonner, saavel som sin Egte-Hustruis Margrete Halldorsdaatters vegne hender Arffvinger och Broder som efftersolger.

Ville I nu alle mine saavel som min ægte qvindis Brodre hver i sin Sted Hr. Gissur, Biorn och Thorleffver Svendsonner, saavel som I tillige Dannemend Benedix och Hallgrimer Halldorssonner till stede och samtoche at Jeg och Min Hustrue gior till voriss Arffvinge denne voris Daaters Son Thorder Dadeson till all dend Ejendomb, som Vi nu ejer eller ejendiss vorder, och Vi efter voris Dod efterlader med disse femb forberorte Conditioner. Hvor til begge deris Brodre Sr. Gissur, Biorn och Thorleffver Svendsonner, Benedix och Hall-

grimer

grimer Halldorssønner svarede Ja; dette altsammen samtocher vi och consenterer, hvorpaa de alle gauf Bispen M. Brynollf Svendsen deres Hender. Siden traade disse alle frem i Kyrchedøren och holdte alle paa en Bog, neml. forst Bispen Mester Brynollf Svendsen, saavel som hans Brødre Sr. Gissur, Biorn och Thorleffver Svendsønner och hans Datters Søen Thorder Dadeson. Siden Margrete Halldors Daater med hendis to Brødre Halldgrimmer och Benedix Halldorssønner. Item Thorder Dadessen och talede Bispen och hans Egteqvinde efterfølgende Ord. Jeg Brynollfer Svendsen och Margrete Halldors Daater offverlader denne Mand Thorder Dadeson alt det Gods och Ejendom, som vi nu giffver hannem udi Sess och Sæde och til ald dend Rettighed, som voris Lougbog ommelder och en retmessig Arfving burde efter Lougen at hafve och holde.

Dette altsammen, som forberørt er gich och foer lougligen i voris tilkallende Vidners Paahor och Videnschaffb.

Siden spurdte Bispen Mester Brynollfver Svendsen sine trei Brødre, som var lofflige Arfvinger offtbemelte Sr. Gissur, Biorn och Thorleffver Svendsønner, om de i dette forschrefne haffde noget at klage och paatale, bydende sig til om de ellers fant noget uret, de da vilde efter deres Minde corrigere. Hvortil de hver for sig svarede at de det ganssche iche kunde see eller imodstaa, men var til Freds med det i alle Maader, hvorpaa de endnu gauf Bispen Mester Brynollffve Svendsen deris Hender.

Thillkallede Vidner til alle disse Gierninger haffver sambtligen Bispen Mester Brynollffver Svendsen underschreffvet med deris egene Hender och sæt der hoes deris Zigneter, hvilchet scheede forst paa Hole udi Onundefiord, Aar effter Gudsbyrd, Anno M.DC.LX.VII. den 21 Aprilis. Siden udi Schallholt Anno 1668 den 4 Julii. Brynollfer Svendsen (L.S.) Gissur Svendsen (L.S.) Biorn Svendsen (L.S.) Thorleffver Svendsen (L.S.) Thorfve Joensen. e. h. (L.S.) Lopter Josephsen. Bendix Halldorsen. e. h. Halldgrimmer Halldor-

 sen.

sen. Ahrne Sigurdsen. Pouell Kiettellsen, Halldor Thorbergsen. Olluffver Haldgrimsen. Joen Haldgrimmsen. Dade Thorvaldsen. Thomis Biarnesen. Thorlacher Thorarinsen. Joen Joensen. Hallur Arnesen. Halldur Joensen. Theitur Pietersen. Olausuer Gislesen. Biorn Joensen.

Dette at vere en rigtig Copie efter Originalene bekrefter vi underschrefne med egene Hender Schalhollt Anno 1668 den 9 Julii. Lopter Josephsen. e. h. Biorn Joensen. e. h. Ollausuer Gislesen. e. h.

Forschrefne at vere ret ofverſat paa Dansch efter Biscopen Mester Brynollfver Svendsens Arfve Gafve, som hand hafver testamenterit sin afgangne Daater Shlessred-sønn, det bekiender Jeg underschrefne. Actum Kiøbenhaufn dend 2 Junii Anno 1669. Johan Peterson Klein.

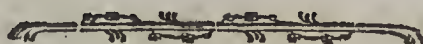
Da ville Vi forschrefne Bref udi alle des Ord, Clausuler och Puncter, eftersom det her ofven indført findis, Allernaadigst hafe confirmerit och stadfest saa och hermed confirmerer och stadfester, dog Siette och Tiende Penge och anden oss tilkommende Arfvefalds Rettighed i alle Maader uforkrencht. Forbydendes ꝛc. Hafniæ den 9 Junii 1669.

CLIV.

M. Theodorus Thorlacius at vere Vice-Superintendent udi Scharholt Stift paa Jisland.

Fridericus Tertius. G. A. V. At Vi Allernaadigst haffver beschichet och forordnet saa och hermed beschicher och forordner hederlig och høylerde Mag. Theodorus Thorlacius til at vere Vice-Superintendent udi Scharhollt Stift for Synden paa vort Land Jisland och siden Superintendent der sammestedes efter Hederlig och Høylærde Mag. Brynold Svendsens dødelige Afgang. Thi schall hand vere oss som sin absolute Souveraine Arfve Konge och Herre, Huld och troe. Vores och vores Kongel. Arfvehusis Gaufn och beste søge, viide och ramme,

me, Schade och Forderff aff yderste Magt, Efne och Formue hindre, forekomme och affverge, och ellers som en troe och oprigtig Superintendent vel eigner och anstaar, sig schicke och forholde; I Særdelished schal hand bemelte Vice-Superintendents Embede betiene, naar forbemelte Brynold Svendsen, enten formedelst Svaghed, Alderdom eller anden Louflig Forhindring det icke self kand forrette, och da saa vel som siden naar hand efter forbemelte Brynollfs dødelige Afgang, Embedet fuldkommelig tiltræder, det troeligen och retteligen forestaa efter den Eed hand Os der paa giort och aflagt hafver; dog icke nogen Løn derfor enten at nyde eller at prætendere saalenge forbemelte M. Brynolld lefver och Bestillingen i louflige Maader ei ledig vorder. Mens naar meerbemelte M. Brynolld Svendsen ved Døden afgaar och Bestillingen ledig bliffer, da haffver Vi Allernaadigst bevilget och tillat, saasom Vi och hermed Allernaadigst bevilger och tillader at fornefnte Theodorus Thorlacius maa nyde och beholde hvis Indkomst och Underholdningh Superintendenten sammesteds tillagt er. Thi biude Vi her med och befale sambtlige Prouster, Sogne-Prester och alle andre Geistlige i bemelte Stift at I holder och kiender fornefnte Theodorus Thorlacius for Vice-Superintendent och naar hand Bestillingen fuldkommen tiltræder for Eders Ordinaire Superintendent och saaleedes verer hannem paa hans Embedis vegne udi alle tilbørlige Sager hørig och lydig. Desligeste befales Vore Amtmend, Fougder, Lougmend, Laugrettismend, Syssélmend och andre i bemelte Stift, som paa Voris veigne hafver at sige och giøre, at I hannem i bemelte Embede bistandige verer och hannem derhos handheffver och beschiermer, ladendis det ingen lunde. Gifvit rc. Haufniæ 15 Junji 1669.

Udtog

af de Kongel. Benaadinger og andre Breve af mindre Betydenhed.

Fridericus Tertius.

I.

Hr. Hendrich Bielche fich breff at forschriffve Hans Majt. twende Falchefengere til at følge med hannem til Jßland til at fange der til Hans Mayts. egen Behoff falche, hvoraff eendeel dennem for deris løn udi betalning maa giffvis. Dat. Haffn. d. 6 Febr. 1649.

II.

Hr. Hindrich Bielche fich breff att lade Lauritz Nielßen bekomme paa Jßland 12½ Sk℔ fiſch, hver ſchippund beregnet till 8 Rixdlr. ſom hand ſelff paa hands egen bekoſtning ſchall lade affhente herrørende for 100 Rixdaler hand hans Mayt. mere haffver ført til Regnſchab aff bøder aff Ingeborre Joensdatter, for hun ſig haffver indladet i echteſchab med en hinder udi 3in leed beſlechtet, end de 100 Rixdaler hands Maytt. hinder naadigſt haffde paa benaadett derfor, hvilche Hr. Hendrich Bielche ſaaleedis ſchall gottgioris. Dat. Hafniæ den 26 Aprilis Anno 1649.

III.

Hans Kongel. Majſt. opſiger Hr. Henrich Bielche den 200 Rdr. Penſion (See Nr. 1.) ſom han hidindtil haver nydt, ſom og Penſioner til andre, fordi at nærværende Tids og Rigernes Tilſtand ikke

ikke tilstæder at nogen her efter særlige Pension og Vartgield kan bevilges. Hasniæ den 12 Martii 1650.

IV.

Benaadning for Hederlig og Vellerd Hr. Jonas Gresversens (Gvesversens) boendis udi Holum Stift, hans Søn, som havde forseet sig udi Leyermaall, at hand maae komme til Kald hvor hand louflig der till kand vorde kaldet efter Ordinantsen, dog iche paa de steder hvor fornefnte hans forseelse och deraff følgende forargelse er skeed. Hafniæ dend 3 Maii 1650.

V.

Jon Svoradsen fik Kongel. Bevilling at han sig udi Ægteskab maa indlade med Thverede Jonsdatter, som berettes udi anden og tredie leed at være beslægtet med Sigrider Ørnaldsdatter, som fornefnte Jon Svoradssen til forn skal have besovet og avlet Barn med, dog med den Condition at han beviser Slægtskabet og giver noget til de fattige. Hafniæ den 3 Maij 1650.

VI.

Thorleffver Magnussen fik Kongel. Bevilling at han sig udi Ægteskab maae indlade med Sigrider Eggerts Datter, som hannem udi tredie Leed var beslægted, med Condition at bevise Slægtskabet og give noget til de Fattige. Hafniæ den 3 Maii 1650.

Slægtskab imellem bemælte Personer blev samme Aar opregnet udi Lavretten paa denne Maade: Jon Magnusson, hans Søn Magnus, og hans Søn Thorlev. Elin Magnusdatter, hendes Søn Eggert, hans Datter Sigridur.

VII.

Magnus Magnussen fik Kongel. Bevilling at han sig udi Ægteskab maae indlade med Oluff Gudmunders Datter hannem udi tredie Leed

Leed beslægtet, dog skal han for denne Bevilling give 30 Rdr. til de fattige og bevise Slægtskabet. Hafniæ 18 Junii 1653.

VIII.

Joen Jonsøn fik Kongel. Bevilling at han sig udi Ægteskab maae indlade med Gudrum Hendrichsdatter, som hannem udi tredie Leed er beslæget; dog skal de derfor udgive efter deres Formue og efter-som Hr. H. Bielche tillige med Bispen udi det Stift eragte at de kand afsted komme til næste Hospital og desforuden for dem bevise Slægtskabet. Hafniæ 22 Januarii 1655.

IX.

Biørn Povelsen fik Kongel. Bevilling at indlade sig udi Ægte-skab med Raginder Magnusdatter som med ham udi andet og tredie Leed var beslægtet; dog at bemelte Biorn udgiver, efter egen erbydelse, 100 Rdr. og beviser Slægtskabet. Flensborg den 12 Maii 1655.

X.

Jørgen Bielche fik Befaling af Dat. Aggerhuss den 25 Julii 1656 at betale af sin Læns Indkomst til Skibs Leutenant Bagge Van-del hvis hannem udi dette og følgende Aar til Løn og Kostpenge med rette kand tilkomme, som hannem udi Renteriet skal vorde igien gotgiort.

Dette Brev findes udi H. H. Biskop Hr. Finnsens Samling. Om her ikke er en Skriverfeil og sat Jørgen for Hendrich, saa maae det være den Jørgen Bielche som B. Holberg ommælder udi sin Danmarks Hist. 3. D. 154. S. der fremførte den Norske Adels Ansøgning for Kongen, og saa hører dette Brev ikke til Island eller vor Hendrich Bielche. Imidler-tid lægge vi Mærke til at det er udgivet paa Aggerhuus, med mindre at her er atter en Skriverfeil udi Aarstalet.

XI.

Gislaus Thorlàchsens breff at være Bisp päa Island. Dat. 18 Maii 1657.

XII.

XII.

Gudbrander Mogensen fik Kongel. Bevilling at han sig udi Egteskab maa indlade med Elline Eggertsdatter, som med hannem udi tredie Leed var beslægtet; dog skal han bevise Slægtskabet og give til de Fattige efter egen erbydelse 50 Rdr. Hafniæ den 22 Maii 1657.

XIII.

Thorvard Magnusen fik Kongel. Bevilling at han sig udi Egteskab maae indlade med en Pige ved Nafn Thurid Orms Datter som med ham udi tredie Leed var beslægtet; dog skal han bevise Slægtskabet og efter egen erbydelse give noget til de Fattige efter Lænsmandens og Biskopens billige Sigelse. Haffniæ den 22 Maii 1657.

XIV.

Haakon Ormsen fik Kongel. Bevilling at han sig udi Egteskab maae indlade med Helge Bennedixdatter som med hannem udi tredie Leed var beslægtet; dog skal han bevise Slægtskabet og efter egen erbydelse give noget til de Fattige efter Lænsmandens og Biskopens Sigelse. Hafniæ den 22 Maii 1657.

XV.

Titus Trebonius Islender, som sig udi Lejermaal med et Qvindfolk hannem udi andet Leed beslægtet, havde forseet fik Benaadning og Allernaadigste Bevilling at han maae komme til hvilken Kirke og Skolekald som han lovligen kand blive tilkaldet. Hafniæ den 3 Junii 1658.

XVI.

Otte Krag og Hr. Hendrich Bielcke fik Brev af 30 Julii 1658 at forlige, om mueligt er, i venlighed Peiter de Blocq ꝛc. Jens Handsen Byefoged udi Bergen.

XVII.

Hr. Niels Trolle fik Befalning at lade de tvende Fregater, som under Norge krydser consøjere de Islandske Compagnie Skibe ned udi Belt til den Kongel. Danske og Hollandske Skibsflode. Dat. Kiøbenhavn den 13 Julii Anno 1659.

XVIII.

Hr. Hendrich Bielche fik Kongel. Befaling af 17 Augusti 1660 at betale af sit Læns Afgift til Hr. Hendrich Lindenov aarligen, indtil derom anderledes bliver anordnet, hans Pension 1000 Rdr. som ham igien skal blive gotgiort.

XIX.

Hr. Hendrich Bielche. D. Hans Svane og Hans Nansen bleve beskikkede til at dømme imellem Hr. Lukas Jacobsen paa Færøer og Johannes Heidemand Foged sammesteds. Dat. 11 Januarii 1661.

XX.

Kongel. Bevilling for Sigurd Thorsveson, som længe har tient som Capellan til Barde og Desselsteds Sogne at maae til det første vaccerende Kald der paa Landet, som han begiærer fremfor nogen anden kaldes, saa fremt han der til lovligen og efter Ordinantzen kand vorde kaldet. Dat. Hafniæ den 26 Martii 1661.

XXI.

Hr. Sigurder Torfesen Præst paa Island, som sig med Lejermaal udi sit præstelige Stand havde forseet, fik Kongel. Benaadning og Bevilling at han maae hans Præste-Embede fremdeles, som til forn betiene, dog at han sig her efter skikkelig og udi lige og andre grove forseelser ei lader befinde. Hafniæ den 5 Augusti 1661.

XXII.

XXII.

Hans Nansøn, som Hans Majst. kalder: voriss Raad, Assessor udi Collegio Status, Præsident och Borgemester i voriss Residentz-stad Kiøbenhaffn fik Pass med sine Med-interessenter at beseile Ore-back, Kieblevig, Vapnefiord, Husevig, Isefiord, Kumbervog med Gronnefiord og Stickesholms Havne, næsten ligelydende med Nr. XCI. i foregaaende Samling. Dat. Hafniæ d. 19 Februarii 1662.

Lige saadan Pass fik Hans Pedersen Klein med sine Medinte-ressenter paa Stappen af samme Dato.

Item Johan Steenkull og Med-interessentere paa Revet, Bu-denstad og Beresiords Havne af samme Dato.

Endnu fik Johan Steenkul og Med-interessenter Pass paa at be-seile Isefiords- og Dyrefiords Havne. Hafniæ d. 5 Martii 1662.

XXIII.

Titus Trebonius, som sig anden gang havde forseet udi Lejer-maal (See foregaaende Nr. CV.) fik Kongel. Benaadning og Bevil-ling at han maatte komme til hvilket Kirke- eller Skole-kald, som han lovligen efter Ordinancen og andre Kongel. om Kald udgangne For-ordninger, kunde blive tilkaldet. Dat. Hafniæ 19 Martii 1662.

XXIV.

Hr. Magnus Einersøn, hvis Hustru var fortidlig nedkommen, og han derover fra sit Kald affsat, fik Kongel. Benaadning og Bevil-ling at han igien maatte til Præstekald befordris, naar han der til efter Ordinancen og andre om Kald udgangne Forordninger blev vo-ceret. Dat. Hafniæ d. 24 Martii 1662.

XXV.

Søffren Pedersen fik Pas med sine Med-Interessenter at beseile Hafne-fiords Havn paa Island ligelydende med foregaaende Nr. XCI. Dat. Hafniæ 29 Aprilis 1662.

Ligesaadan Brev udgik til Christen Jenson Beck paa Bosandtz Haffn af samme Dato.

Item til Strange Trenner paa Schagestrands Haffn af samme Dato.

XXVI.

Magnus Jonsen fik Kongel. Bevilling at maae indlade sig udi Egteskab med Astrider Jonssdatter med hannem udi tredie Led beslægtet, dog at han beviser Slægtskabet og efter sin Formue og Bispens Sigende giver noget til næste Hospital. Dat. Hafn. d. 5 Maii 1662.

XXVII.

Hans Pedersøn Bladt fik Befordrings Paß for sin Skipper Hans Pedersen Falch fra Kiøbenhaffn til Island, der under at fische udi Banche at sallte, saa och paa Hvalsfiord och Witterumbß Haffner efter Leilighed met hviß varer der sammesteds falde kand sig igien hiemgive, næsten ligelydende med Nr. CII. Dat. Hafniæ 21 Maii 1662.

XXVIII.

Kongel. Bevilling for Hans Nansen Kongel. Raad, Assessor i Collegio Status Præsident och Borgmester i Kiøbenhafn at han och Medinteressenter maa lade det Skib som Daniel Qvint forer, losse og forhandle dets Varer hvor och til hvem de ville. Denne Bevilling er ligelydende med Nr. XCIV. Dat. Kiøbenhafn den 25 Octobr. 1662.

XXIX.

Biscop Hr. Gisle Thorlaksen fik Kongel. Bevilling at maae indgaae Egteskab med Ingeborg Benedixdatter, som med Hans forige Hustru udi andet og tredie Led var beslægtet. Dog skulde de forst bevise Slægtskabet; men om noget til de Fattige tales intet. Hafniæ den 4 Aprilis 1664.

XXX.

XXX.

Eggert Biørnssen fik Kongel. Bevilling at hans Børn maae sig i Ægteskab indlade, naar Lycke og Leiligheden sig føjer, med dennem, som de udi tredie Led ere beslægtede; Dog at de først beviser Slægtskabet; men om Klendelse til de Fattige tales intet. Hafniæ 13 April. 1664.

XXXI.

Kongel. Bevilling for Hr. Ericher Vichfussen och Gudrun Stendors Datter, hinanden udi tredie Led beslægtede at maae indgaae Ægteskab, dog at de Slægtskabet først paa behorige Stæder bevisligt giøre. Hafniæ den 11 Aprilis 1666.

XXXII.

Kongel. Bevilling for Halldor Jonsen og Gudrider Jonsdatter for Norden, hin anden udi tredie Led beslægtede at maae indgaae Ægteskab; dog at de Slægtskabet først paa behorige Stæder bevisligt giore, saa og noget efter deres Middel og Leilighed samt Superintendentens billig Sigelse til næste Hospital der sammesteds udgive. Hafniæ den 21 Junii 1667.

XXXIII.

Lige saadant Breff fik Gudne Magnussen og Oluv Halldorsdatter paa Issland af samme Dato.

XXXIV.

Hr. Jón Sigmondsen, for Østen, hvis Hustrue var fortidlig nedkommen udi Barselsæng, fik Kongel. Benaadning, at han sit Kald maae beholde. Hafniæ 6 Julii 1667.

XXXV.

Hr. Dade Haldvorsen, som sig med Lejermaal havde forseet, fik Kongel. Benaadning, saa det hannem ei skal hinderligt være til

Præstekald eller andet Geistligt Embede at betiene i det Stift for Norden, naar han lovligen dertil kand vorde Promoveret. Hafniæ den 6 Julii 1667.

XXXVI.

Hr. Einar Arnfinssen, som sig med Lejermaal havde forseet, fik Kongel. Benaadning, saa at han sit Kald maatte beholde. Hafniæ 6 Julii 1667.

XXXVII.

Kongel. Bevilling for Sigurd Jonssen at han maae succedere Hr. Jon Jonsen Præst til Holt udi Onundarfiord for Vesten paa Island, efter hans Dødelige Afgang eller om han Kaldet for hannem til forn selv godvilligen vil afstaae, saafremt han efter foregaaende Examen til Præste-Embede døgtig befindis. Hafniæ 8 Maii 1668. Udi Indholdet som er sat foran dette Brev udi H. H. Biskop Hr. Finnsens Samling kaldes Hr. Jon Fader til Sigurd.

XXXVIII.

Ligelydende Kongel. Bevilling fik Siverder Ejolfssen at succedere Præsten paa Kalvetiorn i Guldbringe Syssel Hr. Amunder Ormstes. Dat. Hafniæ d. 8 Maii 1668.

XXXIX.

Kongel. Bevilling at Hr. Gudbrander Jonssen maae succedere sin Fader som er Præst til Vatnsfiord udi Isefiord. Hafniæ den 8 Maii 1668.

XL.

Kongel. Bevilling for Skipper Ottho Axelsen at maae fiske under Island ꝛc. ligelydende med Nr. CXLVIII. Denne Bevilling er af Dato Kiøbenhavn 15 Martii 1669.

XLI.

Kongel. Bevilling for Joen Biørnssen och Gudrider Joensdatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede at maae indgaae Ægteskab; dog skal de Slægtskabet bevise, saa och noget efter deriss Middell och Leilighed sambt Superintendentens billig Sigelse til neste Hospital udgifve. Hafniæ 8 Junii 1669.

XLII.

Lige saadan it Breff sich Snorre Thorvaldsen och Sigrider Biarnedatter som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Af samme Dato.

XLIII.

Kongel. Bevilling for Gisle Erichsen paa Store Samfeld paa Island og Thorun Erichsdatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede, at maae indgaae Ægteskab. Dog skal de bevise Slægtskabet samt efter Ambtmandens eller Superintendentens billig Sigelse efter deres Middel og Leilighed noget til næste Hospital udgive. Hafniæ den 18 Januarii 1670.

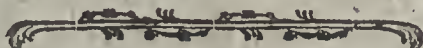
* * *

Som noget henhørende til den Islandske Historie vil vi her anføre udaf Rente Kammerets Expeditions Protocol følgende, angaaende den Kongel. Historiographum Thormod Torvesen.

Aar 1664 den 8 Julii Ordre til Skat-Kammeret: at da Thormod Torvesen var antaget til Kammerer over Stavanger Stift og han til denne Bestilling udkrævende Caution ikke kunde til Veje bringe maatte han for denne Caution allernaadigst være forskaanet. Dog at han paa vedkommende Stæder for de indkommende Midler hvert Qvartal rigtig klarerede.

Aar 1664 den 3 September: Ordre til Uldr. Fr. Gyldenlov: at eftersee med Flid en fra Thormod Torvesen indkommen Memorial og forordne og disponere hvis Han til Hans Majts. Tienistes og Interesses Befordring gavnligt befandt, samt have flittig Indseende med at Thormod Torvesen med Hans Majts. Indtrader troligen og oprigtigen omgikkis.

Aar 1665 den 8 Julii Ordre til Uldr. Fr. Gyldenlov: at forstændige Kammereren Thormod Torvesen Hans Majts. Villie at han sig aldeles ikke befatter med nogen de Midler, som ere lagte til Hans Majts. Soe-Stat eller og som Hans Majst. nogen a Parte havde forundt og at han der paa ingen Hinder eller Ophold giører enten hos Amtmændene eller Fogderne i nogen Maade.

Kong

Kong
Christian den Femtes
Forordninger
og
aabne Breve.

I.

Confirmation og Prolongation for Hr. Henrik Bielcke paa hans forrige Benaadings Bref om en Fuldmægtig og Fouget paa Jisland at maae selv antage og bemelte Fouget at giøre hannem og hans Arvinger til en vis Tid Regnskab.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom hos Os allerunderdanigst ansøges og begiæres Vores Allernaadigste Confirmation paa et Vores Sal. Hr. Faders Høylofl. Ihukommelse, hans Bref, lydendis Ord effter andet som følger.

Vi Friderich den Tredie ɛc. G. A. V. At eftersom Os elskelig Hr. Henrik Bielcke til Ellingegaard ɛc. for Os Allerunderdanigst haver andraget at han det til Vores Tieniste Gavnligere at være eragtede at hans Fouget og Fuldmægtig paa nogle Aars Tid der i Landet paa bemælte Vort Land Jisland forblev; hvortil han da ikke een, som dygtig og vederhæftig var kunde bekomme, med mindre hand hannem vilde forsikkre i det ringeste paa trei Aars Tiid udi samme Bestilling og Tieneste at maatte continuere, hvilket bemælte Hr. H. Bielcke ey kunde giøre uden Vi Naadigst hannem særdeelis Forlouf dertil vilde give, og samme Voris Naadigst Bevilling endog til hans Hustrue og Børn Naadigst ville extendere, om saa skeede hand selv imidlertiid ved Døden Afgik; da haver Vi af sær Kongel. Gunst og Naade i Henseende til forrige Os beviste tro Tieneste, som hand og fremdeeles agter at giøre,

effter saadan Allerunderdanigste Ansøgning og Begiæring, Naadigst forundt og bevilget, saa og hermed forunder og bevilger, at bemælte Hr. H. Bielcke maae sætte til sin Fouget og Fuldmægtig paa bemælte vort Land Jisland hvem hand vil og hannem beqvemmest og dygtigst der til synes, saaleedes som bemælte Hr. H. Bielcke sielf for os agter at svare og stande til rette om nogen over samme hans Fuldmægtiges Forhold skulde have at klage, saa at hvem hand dertil bestiller og antager, skal (om hand ellers tilborligen sig forholder) saasom bemælte Hr. H. Bielckes og hans efterladte Hustrues og Borns (om hand selv imidlertiid ved Doden afgik) Fouget og Fuldmægtig der paa Landet samme Bestilling nyde og beholde udi næstfolgende 3 Aars Tiid, som skal begynde og angaae fra St. Hans Dag udi nu tilstundende Aar 1669. Og skal ikke alleeniste bemælte Hr. H. Bielche fremdeles herefter som hidindtil, den aarlig hannem forundte Pension af Landet have, mens endog dersom han selv imidlertiid ved Doden afgik, da dog hans efterladte Hustrue og Born indtil forbemælte 3 Aars Forlob Landets Aarlig Indkomst nyde og oppebærge, deraf at giøre sig saa vit paa Regnskab betalt, som det kand tilstrekke, for hvis bemælte Hr. H. Bielche for Os effter rigtig Afregning, sær benaading eller anden Naadigste Befaling bevisligen med Billighed kand have at fordre. Forbydendes alle og enhver bemælte Hr. Henrich Bielche, hans Hustrue og Born herimod, som forskrevet staaer nogen Hinder eller Forfang at giøre eller giøre lade under vor Hyldest og Naade. Givet paa Vort Slot Kiobenhavn d. 20 Decemb. Anno 1668.

Under vort Cammer Zignet Friderich. (L. S.)

Da ville Vi forskrevne Bref udi alle des Ord, Punkter og Clausuler ligesom det her oven indfort findes, Allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, som vi det og hermed confirmerer og stadfæster og derforuden samme Bevilling endnu paa et Aar længere effter de forbemælte 3 Aars Forløb extenderer og allernaadigst paa samme Vilkaar og Maade,

de, som forskrevet staaer, forunder. Forbydendes alle og enhver herimod efftersom forskrevet staaer at hindre eller udi nogen Maade forfang at giøre, under Vor Hyldest og Naade. Givet paa vort Slot Kiøbenhavn den 26 Februarii 1670.

II.

Adm Cort Adeler Bevilling at maa lade beseigle och handle paa de hafne udi Island hvor Jonas Trælund har veret privilegeret.

Christianus Qvintus. G. A. V. At efftersom Jonas Trælund det hannem af voris elschel. kiere Her Fader Sal. och Hoyloflig ihukommelse Anno 1662 dend 31 Julii forundte Privilegium anlangende Handelen paa Issland til voris Admiral General Cort Adeler haffver offverlefveret, oc hannem samme breff in Originali i hænde stillet tii forsichring for en anseelig Summa Penge som bemelte Trælund af Arnold Pelt och hans Moder udi deſs heuseende er bleffven forstragt. Da haffver vi allernaadigst forundt och bevilget, saa och her med forunder och bevilger bemelte voris Amiral General Cort Adeler her effter paa samme Maade at maa hafve, nyde bruge och beholde huiſs Privileg voriſs elschelig kiære Herr Fader til forn bemelte Jonas Tælund til at handle oc besegle nogle Haffner paa vort Land Isſland allernaadigst bevilget haffver udi alle Maader, saasom det her udi Ord fra Ord vaar indført imod dend foraffkeedede Afgifftiſs rigtige erleggelse indtil dend i bemelte Privileg bevilgede oc endnu resterende Aars Forløb, eller vi kunde til sinds vorde nogen anden Anordning om Handelen paa Iisſland at giøre oc i saa maade anderlediſs her om at tilsige, saa at dend af Efvert Trælund dend 8 Junii Anno 1669 paa vlige beretning forhverfvede bevilling icke her udinden skal komme bemelte Cort Adeler til nogen hinder eller forfang, mens hermed aldeliſs vere ophefuit. Dog at han derhos skal vere forpligt effter hans udgiffven

 Revers

Revers samme Haffner til rette tiid at beseigle och forsvarligen at forsiune, saa der offver ingen Klage foraarsagiſs, saavel som ocsaa ald udredningen her udi Kiobenhaffn at lade skee. Thi biude och befahle vi hermed voriſs Ambtmand, Fogder oc alle andre, som paa vort Land Jiſsland oc ellerſs haffver at giore oc lade, saavel som sambtlige vedkommende, at de bemelte Cort Adeler udi forskrefne hafner paa Jiſslands Beseigling effter høistbemelte voriſs Her Faderſs tilforn udgiffne Privilegiers Formeldning tilbørligen aſsiſterer og forsvarer och ellers forbiude alle och enhver herimod 2c. Hafniæ den 26 Martii Anno 1670.

III.

Til Hr. H. Bielche anlangende Eeden paa Jiſsland.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom Vi allernaadigst haffver anbefalett voriſs Vice Admiral Jens Rodsteen 2c. udi din sted til vort land Jiſsland sig at begiffve og aff alle vore Vndersaatter der sammestedſs Geistlige og Verſlige deris Eed at tage. Thi haffver du med Madſs Madsen, som for deſs Aarsag til landett er henſkichett slikt bemelte vore Vndersaatter att tilſchriffve, og serdelis dennem, som nogen Civil, være sig enten Geiſslig eller verſlig bestilling betiener, tilbørligen at forſtendige, att de retter sig efter enhver udi egen Person att møde og sig forsamle paa Oxeraa Alting nu forstkommendiſs d. 29 Junii i nerverende Aar, paa hvilchen dag vi haffve ville att forberørte Ed aff enhver i sær i tilbørlige maader ſchal affleggiſs. Hafn. den 16 Aprilis 1670.

IV.

Oben Patent til Almuen paa Jiſsland oc Vespenøe anlangende deris Eeds afleggelse.

Christianus Qvintus. Gior alle vitterligt at effterſom Gud allermechtigste Naadeligen haffver bortkaldet den Stormechtigste Hoybaarne Fyrste och Herre, Hr. Friderich den Tredie Konge til Danmarch oc Norge

de

de Venders och Gotters, Hertug udi Slesſvig, Holſten, Stormarn oc Dytmerſchen, Greffve udi Oldenborg oc Delmenhorſt voris Elſcelig Kiære Her Fader, Sal. oc Høyloffli Ihukommelſſe. Saa haffver vi Allernaadigſt afferdiget voriſs Commiſſarium Jens Rodſtehn til Leehrbech Vice Admiral oc Aſſeſſor i Admiralitets Collegio med Fuldmagt paa vore vegne Eeden af ſamptlige vore Underſaatter oc Indbyggerne paa vort Land Jiſſland och Veſſpenøe at tage oc til den Ende hannem anbefahlet paa Petri Pauli Dag, ſom indfalder den 29 Junii forſtkommendiſs, i nærverende Aar 1670 til Oxeraa ting at ankomme, ſaa fremt langvarig Modvind hannem ikke herudi hinderlig vorder; Thi biude Vi her med oc befahle eder alle oc enhver forſchrefne vore Underſaatter og Indbyggere paa bemelte Jiſſland oc Veſſpenøe, at I retter Ederſs leiligheed effter, nemblig forſt hver Superintendent oc Laugmand udi egen Perſon, Item af Skalholt-Stifft tolff Prouſter oc Preſter, hvori bland ſkal vere en af Veſſpenøe. Noch af Holaſtifft Sex Prouſter oc Preſter med ſig haffvendiſs Fuldmagt paa alle de andres Geiſtliges vegne. Diſſligeſte alle Syſſelsmend udi egen Perſon. Derneſt thoe Laugrettesmend oc tou Bønder af hver Syſſel, ſampt en af Veſſpenøe i lige Maade med nøjagtig Fuldmagt af de andre, ſom hiemme bliffver til fornefnte Tiid oc Sted viſſeligen oc vfeilbarligen at mode til ſtede, forſchrefne eders Eed enhver udi ſær, forſt corporlig at aflegge oc ſiden ſkrifftlig under eders Haand oc Seigel, ſaalediſs, ſom de medgiffne Formularer paa enhvers Perſohn, Stand oc Qvalitet qvadrerer oc vedkommer, ſchrifftlig fra eder at gifve, oc ellers af bemelte Voriſs Commiſſarius Voriſs Allernaadigſte Villie og Meening ydermeere at forfahre. Dereffter alle oc enhver vedkommende ſig allerunderdanigſt haffver at rette oc ei nogen Forſømmelſſe her udi at tage. Giffvet ꝛc. Hafn. 23 April. 1670.

Hos dette forſkrevne Patent blev Jens Rodſteen medleveret Eeds-Formularen; men ſom Vice Admiral Rodſteen kom ikke ſaa tidlig, at han kunde være paa Altinget, ſammenkaldede han de af Indbyggerne, ſom der Kongel.

Kongel. Patent ommælder, til Besseſtad, hvor de aflagde deres Hyldnings Eed, hvorved Annaliſterne anmærke, at det ſkeede uden al Pragt og Solennitæt, hvor af de dog giore meget ved Kong Friderich den Tredies Hyldninger.

V.

Til Jens Rodſteen om Eeden att tage aff Vnderſaaterne paa Iſſland og Færøe.

Christianus Qvintus. Vor Allernaadigſte Villie och Befaling er at du med allerforderligſte og ſaa ſnartt dett dig forordnede Skib ferdig er og Vinden vil føje, begiffver dig paa Reiſſen til vort Land Iſſland och Færøe och naar du did ankommer da haffver du vore Vnderſaater och Indbyggere ſammeſteds baade Geiſſlige och Verdſlige efter den dig der om giffne Patent ſtrax til den forordnede Tid og Sted att lade ſamble och Eeden førſt corporlig och ſiden under enhvers Haand och Segell ſchriftlig paa voriſs vegne efter hosſfølgende Formularer paa enhvers Perſon, Qvalitet och Stand qvadrerer, og efter din Hiemkomſt i Voriſs Cancellie att indſchiche; Til hvilchen ende Vi dig herhoſs efterſom før er rort Copier aff ſamme Eeder til Efterretning medſkicher. Diſſligeſte der ſom voriſs Kiere troe Vnderſaater der ſammeſteds, enten Stenderne eller nogen Privat for ſig noget hoſs Oſs Allerunderdanigſt kunde haffve at ſollicitere og anholde om, da haffver du dett altſammen ad referendum att antage og ellerſs paa it huertt ſted, hvor du Eeden effter ſom før er melt tager, denne i vort Nafn giffver at forſtaa, att Vi af ſær Kongel. Omſorg ville Allernaadigſt lade oſs verre angelegen, hüiſs Vi kunde erachte dennem till beſte efter Tiden og Leiligheden att kunde komme der efter. ꝛc. Hafn. d. 23 Aprilis 1670.

VI.

VI.

Til Hr. Henrich Bielche att hielpe Effvertt Trellund till rette mod Christopher Jansen paa Island.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom Everhard Trellund hoss oss vnderdanigst haffver ladett andrage hvorlediss hanss Opperkiøbmand paa vort Land Issland naffnlig Christopher Jansen Sol, som endeel Godss och Vahre aff hannem schall haffve hafft under Hender, sig nu der fra til Amsterdam schal agte, for uden nogen vedbørlig Rigtighed eller Regenschab derfor at giore. Da dersom bemelte Christopher Jansen schall haffve forpligtet sig att giore formelte Trellund rigtig reede, hvor hand dett begierer, er Voriss Allernaadigste Villie och Befaling, att du bemelte Trellund her udi assisterer saavit ret og billigt er, att hannem imod dens andens Revers ingen Vret vederfaress i nogen Maade. Der efter ꝛc. Hafniæ d. 7 Julii 1670.

VII.

At det Isslandske Compagnie bruger indenrigs Skibe.

Christianus Qvintus. Giøre alle vitterligt at eftersom de Privilegier, med hvilke det Isslandske Compagnie her i Voriss Residentz Stad Kiøbenhavn er benaadet, der til deres fornemste Henseende have at Skibsfarten her i vore Rige og Lande med den der af dependerende Næring maatte til Vores egen Undersaatters Fremtarv og beste tiltage, og Vi dog fornemme at den Eqvipage, som paa vort Land Issland af bemelte Compagnie giøres mestendeelen med fremmede og udlendske Skibe skeer. Da ville Vi alvorligen have budet og befalet, saa som Vi og hermed byde og befale at ingen efter denne dag, som i meerbemelte Compagnie participerer sig maae understaae paa Iissland med andre Skibe, nogen Udredning, Seiglats, til- eller frafarsel giøre, uden med Skibe, som de selv og ingen anden Udlendske ere Ejermænd af, eller

og med Skibe, som de andre Vores egne Undersaatter her i Vores Rige Danmark og Norge fragtis og dennem tilhøre. Hvo sig her imod forseer, haver forbrudt sine Privilegier, samt til Os Skib og indehavende Ladning; hvor efter alle og enhver, som vedkommer sig haver at rette og for Skade at tage vare. Givet paa Vort Slot Kiøbenhavn d. 30 September 1670.

VIII.

Til Hr. Hendrich Bielche om Falke og Heste fra Island at udføre.

Christian den Femte af Guds Naade Konge til Danmark og Norge rc. Vor Naade til forn! Voris Allernaadigste Villie og Befaling er at du betiden den Anstalt giører at Falchene, som paa vort Land Island forgangen Aar er blefuen fangen med allerførste Skibe, som i Aar gaaer der fra Landet herhid til Kiøbenhafn føres. I ligemaade eftersom Vi er Allernaadigst tilsindet eendeel Islands Heste at vil hafue udført, da hafuer du i lige maade den Anordning at stille at hver Skib, som i Aar seiler paa Issland og enten paa Elffuen eller i Østersøen losser, een Islands Hest med sig udføre imod tilbørlig Fracht. Derefter du dig Allerunderdanigst hafuer at rette. Skrevet paa vort Slot Kiøbenhavn d. 19. Maii 1671.

IX.

Til Hr. Henrich Bielche anlangende Hermand Pedersen ad udføres fra Issland.

Christianus Qvintus. V. N. T. Voriß Allernaadigste Villie og Befaling er at du den Anordning giør at en Persohn ved Naffn Hermand Pedersen, som af uløchelig Hendelse en Karl paa vort Land Island schal haffve ihelschut, vorder tillige med Iisslendernes Forklaring til Sagenß bedre Opliusning med allerforderligste schee kand hid til vort

vort Rige Norge ned schichet och imidlertid udi god Forvaring holder, paa det at Sagen her ved Lands Lov og Ret endelig kand vorde udført. Derefter ꝛc. Hafniæ d. 25 Maii 1671.

X.

Hr. Einert Thorstesen fich Confirmation paa et Skiøde paa Saltvig.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom hos Os allerunderdanigst ansøgis og begieris Voris allernaadigste Confirmation paa efterschrefne Skiøde, liudendiss Ord efter andet som følger.

Kiendes Jeg Underskrefne og her med for alle vitterlig giør at haffve soldt, skiødet og afhendt fra mig og mine Arvinger til Hæderlig og Vellærd Mand Hr. Einer Thorstensen, Sogne-Prest til Muula Kirchend i Jisland, ald dend Grund og Eyendomb udi en Gaard, kaldet Saltvig med tilliggende Plads Kallebach, liggendis Norden paa Jisland udi Husevig Kirche-Sogen, hvilchen Gaard Saltvig med tilliggende Kallebach Jeg allerunderdanigst af Hans Kongel. Majst. Høylofflig Ihukommelse mig haffver tilforhandlet. Og eftersom Jeg haffver bekommet og oppebaaren fyldist Verd og Betaling aff bemelte Hr. Einer Thorstensen fore offven bemelte Gaard Saltvig og tilliggende Plads Kallebach, saa skal og maa forbemelte Hr. Einer Thorstensen og hans Arffvinger her effter nyde, bruge og beholde oftbemelte Gaard og Grund Saltvig med tilliggende Plads Kallebach, sampt ald dessen Rettigheder, og tilhørende dend mindste med dend meste til Lands og Vands, til Fields og Fiere intet undertagen i nogen Maader, som dertil fra Arilds Tid tilligget haffver og dertil hør og bør at ligge aff mig og mine Arffvinger uanchet og upaatalt, efterdi Jeg aldelis ingen Lod eller Deel derudi haffver. Til Stadfæstelse og at dette uryggelig holdes skal, haffver Jeg dette med egen Haand skreffven og underskreffven sampt mit Zignet hostrocht. Actum Hamborg den 4 Febr. Anno 1671.

Gabriel Marselis. (L. S.)

Da ville Vi bemelte Skiøde udi alle dess Ord Clausuler og Puncter eftersom det her oven indført findes allernaadigst haffve confirmeret og stadfest, saa og her med confirmerer og stadfester. Forbydendis 2c. Hafniæ, den 14 Junii 1671.

XI.

Til Mag. Brunolff Svensen Bisp paa Issland om Sigmunder Ottesen at verre Prest til Hitterdall og Sigurder Sigurdssens Breff at affordre.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom Sigmunder Ottesen for oss Allerunderdanigst haffver ladett andrage hvorlediss hand den 22 Januarii 1671 till Hitterdals Prestekald udi Borgefiord efter Hr. Thorder Jonsen forrige Sogne-Prest der sammestedss hans Dødelige Affgang aff dig schall verre ordinerit og siden aff Landfogden der paa Landett den 3 Februarii næst derefter effter Ordinantzen till samme Kald stedett og confirmerit, og Vi derhoss Allernaadigst fornemmer at en anden Person ved Naffn Sigurder Sigurdesen Isslender den 20 Maii 1671, paa vlige beretning, Expectantz paa formelte Prestekald aff oss bekommet haffver. Thi er Vi Allernaadigst till Fredss att formelte Sigmunder Ottesen formelte Prestekald niuder og beholder og att Voriss till bemelte Sigurder Sigurdesen allernaadigst giffne Breff ei kommer hannem til nogen Hinder eller Prejuditz og haffver du formelte Voriss Breff aff Sigurder Sigurdesen strax att affordre og Oss med allerforderligste udi Voriss Cancellie att indschiche. Hafniæ den 23 Januarii 1672.

Denne Sigurder Sigurdssen havde faaet Kongel. Bevilling og Expectance paa Hiterdals Præstekald. See siden Fortegnelsen paa de mindre betydelige Kongebreve. Ellers lærer man af dette næst foregaaende Brev, at Biskopen i de Tider har ordineret Candidaten førend Collatz Brevet af Lænsmandens Fuldmægtig er blevet udstædt, hvor af man kand slutte ad Biskoperne have da meere raadet for Kaldenes Besættelse end Fuldmægtigen.

XII.

Til Hr. Hendrich Bielche Island og des Afgift angaaende.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom Os Elskelig Hr. Hendrich Bielche til Ellingegaard, Ridder, Vores Geheime Raad, Rigs Admiral, Præsident udi Admiralitets Collegio, Assessor udi Collegio Status og Befalingsmand paa Vort Land Island, paa Voris Elskelige Kiere Hr. Faders Sal. og Hoyloflig Ihukommelse den 20 December Anno 1668 til hannem udgifne Brev, Island og des Afgift angaaende, Vores Allernaadigste Confirmation de Dato d. 26 Februarii 1670 bekommet haver. Da haver Vi efter Allerunderdanigste Ansogning og Begiæring Allernaadigst bevilget og tilladt, saa og hermed bevilger og tillader, at bemælte Hr. Henrich Bielche, samme Bevilling endnu maae nyde udi 3 Aar, som er at beregne fra Ste Hans Dag Anno 1673 indtil Ste Hans Dag Anno 1676 paa samme Vilkaar og Maade, som forbemælte Voris Elskelig Kiere Hr. Faders Sal. og hoyloflig Ihukommelse udgivne og af Os Confirmerede Brev vidner og omstændeligen formelder. Forbiudendis alle og enhver herimod eftersom forskrevet staaer at hindre eller udi nogen Maade Forfang at giore under vor Hyldest og Naade. Givet paa vort Slot Kiobenhavn den 20 Martii Anno 1672.

XIII.

Mag. Thord Thorlaksen bliver benaadet med nogle Jorder udi V. Aar og siden hans Broders Hustru om hun bliver Enke.

Christianus Qvintus. G. A. V. At Vi efter allerunderdanigste Ansogning og Begiering allernaadigst haffver bevilget og forundt, saa og hermed bevilger og forunder at Mag. Theodorus Thorlacius Vice Superintendent ofver Holum Stift paa vort Land Issland maa Ind-

komsten af de Holum Domkirchis der paa Landet efterfølgende Jorder, nemlig Biargastad, Adalbol, Skarastad, Haug, Litleos, Horgholl, Galtanes og Kiste, som afgangne hans Fader Thorlak Skulesen til sine Sønners Udenlands Reisers Fortsettelse paa 20 Aars Tid var med benaadet og han bemelte Mag. Thoriacius i Krafft af saadan Benaadning ichun udi 15 Aar] nydt haffver, endnu de resterende femb Aar ubehindret niude og beholde, efter hviss Forlob de Dombkirchen igien schall vere hiemfalden med mindre dend der nu verende Superintendents Hustrue Ingebiorg Benedixdatter skulle hende denne sin Mand at offverleffve, da Vi hender effter at de bemelte femb Aar ere ude med samme Jorder til Indkombst och Affgifft, saalenge hun Enke forbliffver vil haffve benaadet tillige med de fire Domkirchis Jorder udi Hegranes Syssel nemlig Haun, Nedreaas, Vagler og Flatatunge som den forrige Superintendents Enche Christin Gisle Datter sin Liffstid efter allernaadigste Bevilling oppeberger, och bemelte Ingeborg Benedix Datter efter hende i sit Enchesæde i lige Maade schall niude och beholde. Forbiudendiss 2c. Hafniæ den 15 Maii Anno 1672.

XIV.

Hr. Henrich Bielche og Hr. Gisle Thorlachsen att giøre dett Mageschifte til ende for Hr. Schule Thorlachsen anlangende en Holum Domkirkes Jord paa Island.

Christianus Qvintus. V. S. G. T. Eftersom Hr. Skule Thorlachsen Proust udi Hollestift paa vort Land Island hoss oss Allerunderdanigst haffver ladett ansøge og begiere att hand till Mageskifte maatte bekomme en af Hollum Domkirchiss Jorder kaldess Laxamyre med tilliggende Vrasted, liggendes vdi Tingejar Syssell, langt fra Domkirchen, imod en anden hanss Jord, som Domkirchen skulle verre nermer beliggende og udi Landskyld lige med forbemelte Domkirchis

Jord

Jord befindiß. Da saa frembt I eragter att forneffnte Mageschiffte kand verre Domkirchen uden schade, er voriß Allernaadigste Villie og Befaling, att I dett paa videre voriß Allernaadigste Ratification slutter og till ende gior. Dermed etc. Hafniæ d. 21 Maii 1672.

XV.

Dade Joensen af Jørfva paa Jißland, at hans Hustrue maae arfve half hans Middel efter hans Død.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom Dade Joensen af Jorfva paa vort Land Jißland for Oß Allerunderdanigst hafver ladet andrage hvorledis hand sig med en Dansche Qvinde ved naffn Margrette Peders Datter der paa Landett udi Egteschab haffver indladet og den Jißlandsche Lov ey schall tillade Dansche Qvinder efter deriß Hosbundiß Død halfparten af deriß rørlig og urørlig Goetz at niude. Da som erfaris at hun ingen nærpaarørende Venner derpaa Landett schall hafve, haffver Vi efter forneffnte Dade Joensens herom Allerunderdänigst giorde Ansøgning och Begiering Allernaadigst bevilgett och tilladt, saa og her med bevilger og tillader at bemelte hans Hustrue (saafrembt hun hendiß Hoßbund offverleffvendis vorder) maa efter hans Død och deriß selgis bortschyldig Gieldtz Betaling u-behindret niude och megtig vere, halfparten af forschreffne deris rørlige och Urørlige Goetz och Middel. Forbiudendiß etc. Hafniæ den 27 Junii Anno 1672.

XVI.

Obet Bref om Bededage paa Jißland.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom Guds retferdige Vredes Riiß sig endnu i alle Hiørner i atschillige Maader lader see, og Vi derfor aldrig kand vide hvad Gud i Himmelen mod oß hafver i sinde, da haffver Vi nødigt eragtet at lade trende almindelige Bededage

paa-

paabiude, som er berammet at schulde holdes paa vore Lande Issland den 12. 13 og 14 Augusti førstkommende i nærverende Aar, at alle og enhver da, som de der ville vere holdet for at vere Gudsbørn, sig gudeligen ville betenke, falde vores, ofver vores mange Misgierninger fortornede himmelsche Fader ydmigeligst til Fode og dend Stund det endnu er Naadsens Tidt med Ydmyghed og Andagt søge om vore mangfoldige Synders saalenge fortiente Straffs naadige formildelse. Thi biude och befale Vi eder alle vore Kiere og troe Undersaatter paa bemelte Jissland, at J retter eder efter ædrueligen, schicheligen og betimmeligen paa forschrefne trende Bededage til Kirche og Gudshuus at komme, og indtil Solens Nedgang at faste og eder fra ald Arbeide, Reiser, sampt Spil og Dobbel og anden verslig forfengelighed entholde og af yderste Magt beflitte eder paa med saadan andagt at fremkomme, at det for Gud i Himmelen kand være teckeligt og behageligt; til hvilchen ende paa forbeneffnte trende Bededage strengeligen foruden vere schal udi alle Herberger, Vertshuuse og Kroer, Mad eller Dricke indtil efter Solens needgang nogen, hvem det og vere kand, at schaffve. Befindes nogen sig herimod utilbørligen at holde, straffes som vore Mandaters modvillige Overtrædere, hvor med da Øfrigheden tilbørlig Indseende hafve schal og der ofver alvorligen holde, saa frembt de iche vil tiltahles, om de herudi forsømmerlige at vere befindes. Gifvet rc. Hafniæ den 11 Martii 1674.

XVII.

Til Bisperne ofver Jissland anlangende Bededage der i Landet.

Christianus Qvintus. V. N. T. Viid, at eftersom Vii Allernaadigst for got og raadeligt haffver anseet paa vort Land Issland at schulde holdes trende almindelige Bededage, nemlig den 12. 13. og 14 August førstkommendis i nærverende Aar Guds retferdige Vredes Riis,

som

som sig endnu udi alle Hiørner udi atskillige Maader lader see og vores Synders høyeste fortiente Straff ydmygeligen at afbede. Da haffver du hosføyede trygte Patent af Predicheſtoelene der paa Landet til alles Efterretning at lade forkynde og først Prousterne og Præsterne sielf at formane at de sig sielf og deres gansche huus herudinden alvorligen, som Ordets retsindige Tienere, deres Tilhørere til et got Exempel og fra deres onde vejer til Gud omvender, dennem derhos foreholdende hvor stor Aarsag Vi med vores daglig Sicherhed og Ubodferdighed hafver gifvet den langmodige Gud samme Plager at tilstede os at ofvergaa, saa og hvor stor Magt dennem og os alle paaligger saadan ved en alvorlig Poenitentz endnu udi Naadsens Tid at forekomme og afvende, hvor visseligen Gud vil saadan Landeplager enten ganske afverge eller og naadeligen og lideligen formilde om vi os inderligen, retsindeligen til hannem omvender. Dernest at de ikke alleeneste sig sielf og deres gandske hus saadan gudeligen fører til sinds, medens at de deres tilhørere det samme med en christelig retsindig Ifver og Gudfrycht lærer og forholder, og derhos paaminder dennem nogle neste Predikener og Sønddage for de bemelte Bededage, baade at de sig alvorligen bereeder til samme Bededage og dennem saa Christeligen og andegteligen holde og lade dennem vere een viss Begyndelse udi ald deris Lif og Lefnit herefter kand lade til siune, og tilschichis dig til den Ende de efter Voriss Befaling til Trychen forferdigede Bøn, Collecter, Lectier og Texter med des Forklaringer, hvilche Texter i bemelte trende Bededags Predickener schal forhandles og derhos siunges nogle Poenitentze eller deslige beqvemme Psalmer med Litaniet gansche, een Collect og Velsignelsen med hvis videre, som du sielf gudfrygteligen herudi til Guds Æris Forfremmelse kunde betænke og efter Landets Leilighed ydermeere anordne, hvor til Gud den Allerhøyeste gifve sin Aand, Naade og Velsignelse for Jesu Christi Skyld. Hafniæ den 11 Martii 1674.

XVIII.

M. Jonas Wigfusius Bestalling at vere Vice Superintendent offver Holle-Stift for Norden paa Jissland.

Christianus Qvintus. G. A. V. At Vi Allernaadigst haffver beskichet og forordnet, saa og hermed beskicher og forordner Hæderlig og Hoylærde M. Jonas Wigfusius til at vere Vice Superintendent offver Holle-Stift for Norden paa vort Land Jissland och siden Superintendent der samme stedtz efter Hæderlig och Hoylærde Hr. Gysle Thorlachsens dodelig Afgang. Thi schall hand vere oss som sin absolute Souveraine Arffve Konge og Herre huld og troe, Voris och Voris Kongel. Arffvehuses Gafn och beste søge vide och ramme, Skade och Forderff af yderste Magt, Effne och Formue hindre, forekomme och afverge och ellers sig skiche och forholde, som det en erlig, tro och oprichtig Superintendent vel eigner och anstaaer. I særdeelished schall hand bemelte Superintendents Embede betienne naar fornefnte Hr. Gisle Thorlachsen, enten formedelst Svaghed, Alderdom eller anden loulig Forhindring det sielf ei kand forrette, och da saavel som siden, naar hand efter forbemelte Hr. Gisles dodelig Afgang Embedet fuldkommen tiltræder, det troligen och retteligen forestaae efter den Eed hand Os der paa giort och aflagt haffver; dog iche nogen Løn derfor enten at nyde eller prætendere saalenge forbenefnte Hr. Gisle lefver och Bestillingen i loulige Maader ey ledig vorder. Mens naar bemelte Hr. Gisle Thorlachsen ved Døden afgaar och Bestillingen ledig bliffver, da haffver Vi allernaadigst bevilget och tilladt, saasom Vi och her med bevilger och tillader at fornefnte M. Jonas Wigfusius maa nyde och beholde hviss Indkombst och Underholdning Superintendenten samniesteds tillagt er. Thi biude Vi her med och befahle sambtlige Prouster, Sogne-Prester och alle andre Geistlige i bemelte Stift at I holder och kiender fornefnte M. Jonas Vigfusius for Vice-Superintendent och naar hand Bestillingen fuldkommen tiltræder for eders ordi-

ordinaire Superintendent och saaleedis vere hannem paa hans Embeds vegne udi alle tilbørlige Sager hørig och lydig. Dissligeste befales och voris Amtmend, Fougder, Laugmend, Syssellmend och andre i bemelte Stift som paa voris vegne haffver at sige och giore at I hannem i bemelte Embede bistandig verer och hannem der hos handheffver och beschiermer, ladendis det ingenlunde. Gifvet 2c. Hafniæ den 12 Martii Anno 1674.

Dette Brev anføres heelt for Historiens Skyld; thi det var een af de Aarsager som forvoldte Grev Griffenfelds Fald, at han havde skaffet Jon Vigfüssen, som tilforn havde været Sysselmand og dømt fra det Embede formedelst forbuden Handel, Bispops Embede. Men Bispop Jon døde, førend Dom om ham blev afsagd.

XIX.

Forordning anlangende Skrede-Kloesters Jorder som Skalhollts Bispestoel tillegges til fattige Præsters Underholdning.

Vi Christian den Femte 2c. Giore alle vitterligt at eftersom Os Elskelig Hr. Hendrich Bielke til Ellingegaard, Ridder, vores Geheime Raad, Rigs Admiral, Præsident udi Admiralitets Collegio, Assessor in Collegio Status og Hoyeste Ret, og Amtmand over vort Land Island allerunderdanigst haver andraget, at som Geistligheden paa vort Land Issland af vores Sal. Hr. Fader Hoylovlig Ihukommelse allernaadigst haver været bevilget og tilladt at sælge af Kirkernes der paa Landet, deres ubrugelige Inventarium, som sig til 1711 Rixdaler beløber, som forrige Isslandske Compagnie til sig havde annammet, og siden ved Compagniets Ophævelse til bemælte Hr. Hendrich Bielke Allerunderdanigst af hans hos Os havende Fordring nu haver afstanden 1721 Rdr. 2 Mk. Da haver Vi allernaadigst til des Restitution og de fattige Præsters Underholdning udi Skalholts Stigt, som icke haver saa megen Indkomst, hvor af de Livs Ophold kand have, ud-

lagt saasom Vi og nu her med allernaadigst udlegger fra Os og Vores Kongel. Arve Successorer udi Regieringen og til Skalholt Bispestol paa vort Land Issland Efterskrevne Jordegods liggendes paa vort Land Issland under Skrede Kloster:

	Qvilder	Landskyld	Dyrhed.
Fagredalur udi Jokelsdal	ij. = =	x. Øre = =	x. Huudrede.
Hvammaae (Hvannaae)	ij. = =	c. = = =	xx.
Eyrikstader = = =	j. = =	c. = = =	xx.
Skeggest. i Faskrudsfiord	iij. = =	c. = = =	xx.
Kolmule i Mioefiord =	j. = =	c. = = =	xx.
Kross i Lodmundarfiord	jv. = =	c. = = =	xx.
Seliamyre = =	iij. = =	x. øre = =	x.
Austdaler = = =	jv. = =	c. = = =	xx.
Brimnes = = =	jv. = =	c. = = =	xx.
Kallskaler udi Reidarfirde	iij. = =	c. = = =	xx.
Krossanes udi Breiddal	iij. = =	lxxx. allen =	xiij. xl. allen.
Anastader = = =	iij. (iij) =	x. øre = =	x.

Hvilke fornefnte Lejeqvilder, Landskyld og Jorder med ald dessens Landgilde, Herlighed, Rente og rette tilligelse, visse og uvisse Indkomst udi Jord, Ager og Eng, Skov, Mark, Krat, Heede, Kiere og Mosser, intet undertagendes i nogen Maader, som der nu tilligger og af Alderstid dertil ligget haver og bør dertil at ligge med rette skal herefter forblive under Skalhollts Bispe=Stoel og Indkomsten deraf til fattige Præsters Underholdnings Brug udi samme Stift, som Bispen der sammesteds aarligen rigtigen skal uddeele og de sig det saa nyttig giøre, som de selv best vil, veed og kand til evindelig Arv og Eyendom. Dog Os og Vores Kongel. Arve Successores udi Regieringen, Souverainitetet, Kongel. Regalier og Høyheder af fornefnte Gods, ligesom af andet desslige, uforkrenket og af Os aldeles forbeholden. Forbydendes alle

alle og enhver herimod eftersom forskrevet staaer at hindre eller udi nogen Maade Forsang at giore under Vor Hyldest og Naade. Givet paa vort Kongel. Residentz Kiobenhavn d. 3 Aprilis Anno 1674.

Under Vort Zignet Christian.

XX.

M. Brynolfver Svendsen Bisp offver Schalholt-Stift paa Jißland fik Confirmation paa et Testamente.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom hos os Allerunderdanigst ansøgis og begieris Voris Allernaadigste Confirmation paa efterskrefne Testamente (af Jißlandsche Sprog paa Dansch udsatt) liudendis Ord efter andet som følger:

Vdi den Hellig Trefoldigheds Naffn gior Jeg Brynolffver Svendsen paa Skalholt saadan Testament og Anordning om det Goedtz Jeg efter min dødelig Afgang efterladendis vorder, med saa schiel at vor Allernaadigste Arve Herre og Konning, Konning Christian den Femte det allernaadigst vil confirmere, som Jeg Hans Kongel. Majst. Allerunderdanigst supplicando er ombedendis.

Først vil Jeg ald min Gield ærligen og richtigen schall betalis baade Schalholts Stad og Domkirchen, ligesom Jeg det annamede Anno 1639 den 5 Julii og den Tid var brefligen sluttet mig at vere ret og forsvarligt at efter Mig lade, onschendis derhos det Jeg Domkirchens Biugning och Inventarium paa min egen Bekostning haffver forbedret, maa komme til Affkortning, och saa meget for qvitteris, som billigt kand eragtis, at det mig paa Kirkens vegne var gotgiort, som den Tid var mesten om kuld, saavel som for hindis Inventarium, som den Tid fattedis efter upartiske Mends Paakiendelse med Landfogdens Samtyche, dersom Lehns Herren iche selff er tilstede.

For det Andet vill Jeg ald anden min vitterlig Gield, som Jeg Vdlendisch eller Indlendisch kand schyldig bliffve erligen och richtigen schall betalis, saa ingen med rette kunde der paa haffve at klage.

For

For det Tredie tillegger Jeg min Sal. Hustruis Brødre Benedicht och Halgrimer Haldorsonner toe hindiss Hiemgifftis Jorder, som schulle vere halfstredtzindtztiufge Hundrede udi Jord, disse mine Jorder, nemlig: liggendis paa Tiornes, Isolfvestad tiuge Hundrede. Manna, tiufge hundrede, Waladahl otte hundrede, udi Hussewigs Kirchesogn, som ere til sammen førgetiufge och otte hundrede; medens de toe hundrede, som kand beregnis Jordenes Dyrhed meere end som disse, haabis Jeg de lader nedfalde baade formedelst Jordernes Skiønheds Schyld, saavel som formedelst de 10 Hundrede min Sal. Hustrue med mit Samtyche, gaf sin Søsterdatter Ragnheider Torfve Datter udi Lougifft med thi Hundrede udi Kallestad paa Hvalfiorder-Strand, effter Breffve under Haand och Zeigl videre formelding, som der om findes hoess Hr. Torffve Joensen. Resterer Mig saa til beste hoss bemelte Brødre otte hundredis Betaling udi samme Jord Kallestad, efftersom de opberger hindis fulde Hiemgifft udi Jorden det samme vil Jeg schal qvitteris saa megit af hendis Lossøre, som billigt kand vere och Jeg selff haffver giffvet for saadan Jord tre hundret for hvert it hundret, vil Jeg saa de Otte hundrede schulle qvitteris, fiire och tiufge hundrede, af det hende var nefnt udi Lossøre, hvorlediss som det var ofverleffverit, som Gud och dennem best er bekiendt. Ydermeere setter Jeg dennem fore udi hindiss Lossøris Hiemgift, de tretten Qvilder, som ere med forbemelte Jorder paa Tiornes; med Manna sex Qvilder, med Valadahl fiire Qvilder, med Isólfstad trei Qvilder. Dette reigniss till sammen siuf och trediiffve hundrede. Det her til fattediss at completere de halfffierdsindtztiufge hundrede, som hende var talt och tileignet udi lossøre, som er trei och tredisfve hundrede er min Villie at dennem betalis af hindis Klæder och andet Huusgeraad, som de kand med billig fornøyes, indtil de opberger saa meget af Lossøre, som hende var tillagt, hvormed Jeg forhaabis di vel til Fredtz maa vere. Og schal forbemelte af mig eller mine Arffvinger offverleffveris, naar oss kand samtscheligen got siuniss.

For

For det Fierde mine Lou-Arffvinger schall haffve saa megit, som Jeg udi Arff haffver faait efter mine Forældre och det efter min dødelig Affgang dennem at leveriss, hvor om her schall findis rigtig Regnschab, med min Broder Sal. Hr. Gisser Svendsens egen Haand, udi hvad Species och hvor megit enhver aff Oss Brodre haffver hafft och faaet efter Fader och Moder.

For det Fembte, det som saa kand til offvers bliffve (undtagen mit Bibliotheck, som foruden det Isslands Sproch hoss mig befindis, om hvilchet Jeg anderlediss haffver beschichet) vil Jeg schal vere min Brodersøn Hr. Thorfve Joensens paa Gulveriaboy och hans Egteborns efter hannem, som hand har, eller faaer med denne sin Egte-Hustrue Sigrider Halldorsdatter, deres Eyendomb, men ingen anden, om skiønt hand Børn herefter ved en anden Qvinde kunde aufle, thi hand haffver Mig fremfor andre af mine Slegtninge baade tient och velvillig verit. Medens at raade och regierę oc ald Indkombst opberge af alt forbemelte schal mig tilhøre i saa maader at Mig schall vere frit at giffve aff mit Goedtz for uden dette indtil Tredsindtztiuge Hundrede hvem Jeg selv got siunis, Slegt eller uden Slegt af det Goedtz Jeg nu eyer eller hereffter Eyendiss vorder efter min egen Behag foruden Eftertalle i alle Maader. Och schal Hr. Torfe Joensen min Brodersøn och hans Hustrue Sigrider Haldorsdatter, min Sal. Hustruis Søster, staae for Skalhollt Stad Lefverandtz baade inde och ude och ald min Gield clarere; thi hand udi egen Persohn var til stede naar Jeg Staden annamede, och hun kom her it Aar derefter och baade siden verit her udi nerverelse fra Begyndelse til denne Dag. De schulle och annamme och til sig tage alle mine Giernings och Forretnings Brefve och Brefveboger efter min Død och uddeele rigtig Copier vnderschreffvet til enhver det er angaaende.

For det Siette vil Jeg haffve Fuldmagt at omvessle dette mit Testament efter Tidens Leilighed, dog enhver och alle uden stoer Skade, settendis derforre dette Mit Testament nest den Allermegtigste Gud Aller-

lerunderdanigst til Hans Kongel. Mayts. Allernaadigste Willie och Confirmation. Hvor paa Jeg hans Kongel. Mayts. Naadigste Ratification, Allerunderdanigst er forventendis. Actum Skalholt den 5 Augusti Anno 1673. Brynolfver Svendssen.

Da ville Vi forschreffne Testamente udi alle dess Ord, Clausuler och Puncter efter som det her offven indført findiss Allernaadigst haffve confirmerit och stadfest, saa och hermed confirmerer och stadfester. Dog Siette och Tiende Penge, og ald anden Oss tilkommende Arfvefalds Rettighed i alle Maader uforkrenchet. Forbiudendis ꝛc. Hafniæ den 2 Maii Anno 1674.

XXI.

Til Bisp Brynolff Svendsen at ordinere M. Jonas Wigfusius til at vere Bisp ofver Holle-Stift.

Christianus Qvintus. V. N. T. Efter som Vi allernaadigst hafver beschichet og forordnet Mag. Jonas Wigfusius til at vere Vice-Superintendent ofver Holle-Stift for Norden paa vort Land Jssland og siden Superintendent der sammesteds efter Vores hannem der paa gifne Bestallings Brefs videre Jndhold. Thi er Vores Allernaadigste Willie og Befaling at du hannem med de sædvanlige Kirche Ceremonier der til med forderligst ordinerer. Der med ꝛc. Hafniæ den 5 Maii 1674.

XXII.

Forbud om Fremmedes uloulig Handel paa Jissland.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom Vi kommer udi Erfahring hvorledis Engelske, Hollandere och andre Fremmede som bruger deris Fischerie under Jissland sig schal understaae Folch der sammestedtz i Land at sette och Handel med voriss Vndersaatter drifve, som strider saavel imod voris Forfædre Sal. och Hoyloflig Ihukommelse

melse Konger udi Danmarck som Voris eigne til Voris sær Undersaatter der paa Allernaadigst giffne Privilegier och andre Forordninger. Thi biude och befahle Vi strengeligen och alvorligen Vore Ambtmend, Laugmend, Sysselmend och alle andre, som nu ere eller her efter kommendis vorder och paa vore veigne der paa Landet haffver at sige och giore, at de alle dennem, som med saadanne forbudne Vare befindes at handle, angriber och efter bemelte Privilegier och Anordningers Formelding, sampt der paa Landet sædvanlig Brug och Maade Dom offver dennem tager. Belangende hviss Vare, som i saa Maader bliffver til Priis domt dermed skal forholdes efter forschreffne udgiffne Octroye och Privilegiers Indhold. Dersom och nogen af Voris egne Undersaatter der paa Landet til fremmede Steder udseigler och sig der efter til Jissland igien begiffver formedelst slig uloulig Handel, som for er meldet at bruge, da schall saadanne iche alleene haffve forbrudt hviss forbudne Varer, som hoss dennem findis, medens endoch alt andet deris Godtz och Middel løst och fast, som de derforuden udi bemelte Jissland kand haffve; och Voriss Vndersaatter der paa Landet, som her efter kiober eller omgaaes med saadanne forbudne Handlere, at de straffis uden Forschiel paa deris Boeslod. Vi ville och alvorligen haffve forbudet at ingen af Voris Vndersaatter paa bemelte Jissland schal sig understaa her efter af Landet at udseile, forend di til forn hoess Voris Ambtmand eller hans Fuldmegtig, och Landsfouget haffve søgt deriss rigtig Pass, med Landsens Seigl under, som der til udi Voriss Elschelig Kiere Hr. Far=Faders Sal. och Hoylofflig Ihukommelse Konning Christian den Fierdes Tid forordnet er. Hvorefter alle och enhver Vedkommende sig Allerunderdanigst haffver at rette och forholde och for Schade at tage Vahre. Giffvet rc. Hafniæ d. 5 Maii 1674.

Hans Høyærværdighed Hr. Biskop Finnsens Samling, sætter ved dette Brev 5 Maii, ligesom to andre Samlinger; men en meget god Samling sætter den 4 Maii.

XXIII.

Til Hr. Hendrich Bielche anlangende den schreffven Forordning om Fremmedes Handel paa Jisland dat. 5 Maii 1674. at lade forkynde.

Christianus Qvintus. V. S. G. T. Vi tilschiche dig herhos een Voris Forordning anlangende Fremmede Nationer, som bruge deres Handel och Kiøbmandschab med voriss Undersaatter paa vort Land Jisland, hvis Indhold du her aff videre haffver at erfare. Thi er Voris Allernaadigste Villie och Befaling at du samme Vores Forordning paa behørige Steder paa bemelte vort Land Jisland lader læsse och forkynde och ofver alt der med tilbørlig Indseende hafver at dend af alle och eenhver Allerunderdanigst holdet och efterkommet vorder. Der med ꝛc. Koldinghuus d. 6 Junii 1674.

XXIV.

Førstens af Churland Privilegium anlangende Handling paa Jssland.

Christianus Qvintus. G. A. V. At Vi haffver bevilget och tilladt, saa och her med bevilger och tillader at Hans Kierlighed Førsten af Churland maa paa tolf Aars Tid, fra nerverende Dags Dato at beregne, med trende sine Skibe vort Land Jisland och alle des underliggende Haufner lade beseigle, og der fra føre hvis Vahre, som der paa Landet er at bekomme, undtagen Fisk, Kiød, Feedevare och Huder, Skind, Feder, Uld, Uldenvahre och deslige, som voris Octroyerede Participanter och Undersaatter der paa Landet pleyer at handle med. Men dersom nogen af bemelte Skibes indehaffvende Folch sig herimod tilforDrister, endten paa yelbemelte Hans Kierlighed eller deres egen vegne nogle af samme forbudne Varer sig at tilforhandle, da schall samme Vahre, som i saa Maade betrædes til Oss vere forbrudt. Thi binde

Vi

Vi hermed och befahle sambtlige Voris Vndersaatter, være sig de Octroyerede Participanter, deris Fuldmegtige eller andre vedkommende paa fornefnte Jisland och des underliggendes Haufner at de fornefnte Hans Kierligheds Officianter och Betienter som med forschrefne Skibe Landet besøgendis vorder, icke alleeniste ubehindret i forschreffne Maader deris Handel lader fortsette paa hvad Haufn, Tid och Sted dennem beqvemmeligst falde kand, saavel som hviss Vahre dennem eftersom forschrefvet staar bevilget er, efter bemelte Bevillings Indhold fra Landet at lade føre; medens endoch i alle muelige Maader dennem til det beste beforderlig være och ellers ubehindret passere och repassere lader, dog at under den Prætext voris Octroyerede Participanter eller andre, som nogen sær Privilegier hafver imod deris af Os Allernaadigst forundte Octroyer oc Privilegier ingen Præjudice tilføyes. Gifvet rc. Hafn. den 7 September Anno 1674.

Dette Privilegium er ikkun lidet forskielligt fra det, som Førsten af Curland bekom af Kong Friderich den Tredie (See Sammes Brev Nr. CXVIII.) men anføres dog, fordi, saavel i dette som hint, de Varer undtages, som gik ud af Landet i den Danske Handel, hvor opregnes alt det, som Landet i saa Fald kand til Veje bringe. Det er derfor ikke læt at giette hvad Varer det kunde være, som bevægede Førsten eller hans Undersaatter til at fortsætte denne Handel; thi en liden Snige Handel som rimelig har løbet ind iblandt kunde ikke giøre saa meget.

XXV.

Kongel. Majts. Skiøde til Hr. Hendrich Bielche paa noget Jordegods.

Wii Christian dend Femte af Guds Naade, Konge till Danmarch oc Norge, de Venders oc Gotters rc. Giore alle vitterligt at Vi for fuldkommen och Noyachtig Betaling haffver afstanden, saasom Vi och nu hermed Allernaadigst skiøder och afhender fra oss och vores Kongel. Arfve Successorer udi Regieringen och til oss Elschelig Hr. Henrich

Bielche til Ellingegaard, Ridder, Vores Geheime Raad, Rigs Admiral, Præsident udi Admiralitets Collegio, Assessor in Collegio Status och Hoyeste Rett och Amtmand ofver vort Land Issland, effterschreffne Jordegodts liggendis paa vort Land Issland. Modrevelle Closters: Trosteholl, Leje Qviller fire, Landschyld it Hundert och tiufge Allen, Dyrheden Tiufge och tre Hundrede och fiorgetiufge Allen; Hoffue, Lejeqviller fiire, Landskyld halff andet Hundert, Dyrheden Trediffve Hunder; Axlasted, Lejeqviller fiire, Landskyld tou Hunder, Dyrheden førgetiufge Hunder. Skagestrands: Ingveldestad, Lejeqviller Een, Landskyld halff tredie Hunder och tiufge Allen, Dyrhed Halfftredsinstiufge och tree Hunder førgetiufge Allen; Skarde, Lejeqviller fiire, Landskyld halff andet Hunder; Dyrhed trediffve Hunder; Dadestad, Lejeqviller sex, Landskyld it Hundert, Dyrhed tiufge Hunder. For Vesten udi Eyrersveit: Fagurose, Landskyld halff andet Hunder; Dyrhed Trediifve Hunder: Ronkotstad, Landskyld it Hundert, Dyrhed Tiufge Hunder; Nausum, Landskyld, it halft Hunder, Dyrhed Tie Hunder; Kongsbacke, Landskyld it Hunder Dyrhed Tiufge Hunder; Grimstad, Landskyld it half Hunder, Dyrhed Tie Hunder. For Vesten udi Isefiords Syssel: Arnanes, Leje Qviller Trei, Landskyld it Hunder, Dyrhed Tiufge Hunder, Gerdhammer, Lejeqviller Tre, Landskyld half andet Hunder, Dyrhed Trediffve Hunder. Ombuds Jorder Bardestrands Syssels: Vadle, Landskyld it Hunder, Dyrhed Tiufge Hunder. Vesten udi Strande Syssel: Kaldernes, Lejeqviller femb, som Kirchen tilhorer, Landskyld it Hunder, Dyrhed Tiufge Hunder. Munadernes, Lejeqvilder fiire, Landskyld half andet Hunder, Dyrhed Trediffve Hunder. Arne och Kiose-Syssels: Hvamme, Lejeqvilder fiire, Landskyld it Hunder, Dyrhed Tiufge Hunder; Arnerbayll, Landskyld femb Øre, Jordepartens Dyrhed femb Hunder; Itre Valdaa, Lejeqvilder fiire, Landskyld it Hunder, Dyrhed Tiufge Hunder. Guldbringe Syssels: Adnerhollt, Lejeqvilder Een, Landskyld Fembten Øre, Dyrhed fembten Hunder. Tingore Closters Jorder: Nause,

Leje-

Lejeqvilder trey, Landskyld fiorgetiufge Allen, Dyrheden halff siufvende Hunder och tiufge Allen; Hamber, Lejeqvilder trey, Landskyld forgetiufge Allen, Dyrheden half siufvende hunder tiufge Allen; Kroke, Lejeqvilder fiire, Landskyld it half Hunder, Dyrheden tie Hunder; Roestad, Lejeqvilder trei, Landskyld it half Hunder Dyrhed Tie Hunder; Skeggested, Lejeqvilder fiire, Landskyld it half Hunder, Dyrhed Tie Hunder; Nestebey, Lejeqvilder femb, Landskyld it half Hunder fiorgetiufge och otte Allen, Dyrheden Atten Hunder; Kyrkqvalley, Lejeqvilder Sex, Landskyld it Hunder, Dyrheden Tiufge Hunder; Gasse, Lejeqvilder sex, Landskyld it Hunder, Dyrheden Tiufge Hunder; Kieldeland, Lejeqvilder Toue, Landskyld Tiufge Allen, Dyrheden Trei Hunder fiorgetiufge Allen; Reikekott, Lejeqvilder Femb, Landskyld half fembtesindstiufge Allen, Dyrheden Fembten Hunder; Store Gield, Lejeqviller otte, Landskyld it Hunder, Dyrheden Tiufge Hunder; Litle Gield, Lejeqviller Sex, Landskyld it half Hunder, Dyrheden Tie Hunder; Oxsell, Lejeqviller Sex, Landskyld fiordsindstiufge Allen, Dyrheden Tretten Hunder och fiorgetiufge Allen. Leysingsted, Lejeqviller Sex, Landskyld it Hunder, Dyrhed Tiufge Hunder; Geirestad, Lejeqviller Sex, Landskyld fiordsindstiufge Allen, Dyrheden Tretten Hunder och fiorgetiufge Allen; Asbiornnes, Lejeqviller Sex, Landskyld Hunder Allen, Dyrheden half settende Hunder forgetiufge Allen. Muketveraa Closters Jorder: Riisoe, Lejeqviller Fire, Landskyld Toue Hunder, Dyrheden fiorgetiufge Hunder: Naustum, Lejeqviller Femb, Landskyld Toue Hunder, Dyrheden fiorgetiufge Hunder; Hvamme, Lejeqviller Fiire, Landskyld Toue Hunder, Dyrheden fiorgetiufge Hunder; Illugasted, Lejeqviller Fiire, Landskyld half andet Hunder, Dyrheden Trediisve Hunder; Backe, Lejeqviller half fembte, Landskyld it Halfhunder och halftredsinstiufge Allen, Dyrheden Atten Hunder och fiorgetiufge Allen. Borgfiords Syssels Jorder synden Hvitaa: Store Holme, en Part Landskyld Trei Ore, Dyrhed Trei Hunder; Ostad, Landskyld fiire Ore, Dyrhed Fiire Hunder: Half Bolestad, Landskyld

Tie Allen, Dyrhed Half andet Hunder och Tiufge Allen; Kongs Odde, Landskyld Tie Allen, Dyrhed half andet Hunder och tiufge Allen; Lille Dragoer, Kolbiornshus och Oddegarde, Landskyld Tiufge Allen, Dyrhed Trei Hunder och fiorgetiufge Allen; Grotore, Landskyld Tiufge Allen, Dyrheden Trei Hunder och fiorgetiufge Allen. Borgefiords Syssels Jorder vesten Hvitaa; Hunde Stappe, Landskyld Tiufge Allen, Dyrhed Trei Hunder och fiorgetiufge Allen; Holmekaatt, Landskyld Tiufge Allen, Dyrhed Trei Hunder fiorgetiufge Allen; Litle Kalfvelæch, Landskyld Forgetiufge Allen, Dyrhed Half Siufende Hunder och tiufge Allen; Otte Parter i Gubefeld, Landskyld Tie Øre, Dyrheden Tie Hunder; Tredie Part udi Arnbiorgerlæk, Landskyld Fiorgetiufge Allen, Dyrheden half Siufende Hunder och tiufge Allen. Bache Jorder: Mork, Landskyld Tie Øre, Dyrheden Tie Hunder; Vikjuneslæke, Landskyld Tredesve Allen, Dyrhed Femb Hunder; Groff, Landskyld Tie Øre, Dyrhed Tie Hunder; Ronnekaat, Landskyld Trediiffve Allen, Dyrheden Femb Hunder; Backe, Landskyld Tie Øre, Dyrhed Tie Hunder. Ombuds Jorder kaldet Skoger och Merkur Eign, Vester Skaager, Landskyld Trei Hunder, Dyrheden Tredsinstiufge Hunder; Drangleed, Landskyld Trei Hunder och fiorgetiufge Allen, Dyrhed Tredsinstiufge half Siufvende Hunder Tiufge Allen; Skardshliid, Landskyld it Hunder, Dyrheden Tiufge Hunder; Lambefield, Landskyld half Andet Hunder, Dyrheden Trediifve Hunder; Fiitt, Landskyld half Tredifve Hunder Tiufge Allen, Dyrheden half Tredsinstiufge och Trei Hunder Fiorgetiufge Allen. Skogestrands Jorder: Refgierding, Leje-Qviller Sex, Landskyld it Hunder fiorgetiufge Allen, Dyrheden Tiufge half Siufende Hunder Tiufge Allen; Brokoe, Lejeqviller Sex, Landskyld it Hunder tiufge Allen, Dyrheden Tiufge och Trei Hunder fiorgetiufge Allen; Stromme, Lejeqviller fiire, Landskyld it Hunder Allen, Dyrhed half Sottende Hunder Tiufge Allen; Hals, Lejeqviller Femb, Landskyld it Hunder, Dyrheden Tiufge Hunder; Olluffsoe Lejeqviller Fiire (Femb), Landskyld it half Hunder, Dyrheden Tie Hunder; Oxneoen,

øen, Lejeqviller Femb, Landskyld it Hunder och trediisve Allen, Dyrhed Tiufge och Femb Hunder; Arnøe, Lejeqviller Femb, Landskyld it Hunder, Dyrheden Tiufge Hunder; Raufnesøe, Lejeqviller Sex, Landskyld it Hunder, Dyrheden Tiufge Hunder; Langøe, Lejeqviller Sex, Landskyld it Hunder, Dyrheden Tiufge Hunder. Muleting for Østen: Gunnolfsvig, Lejeqviller Trei, Landskyld it half Hunder, Dyrheden Tie Hunder. Jorder liggendiß udi Oefiords Syssel: Nupefeld, Lejeqvilder Sex, Landskyld trei Hunder, Dyrheden Tredsinstiufge Hunder. Hvilche forschrefne Lejeqviller, Landskyld och Jorder med ald deres Landgilde, Herlighed, Rente och Rettighed och rette Tilliggelse, visse och uvisse Indkombst udi Jord, Ager, Eng, Souff, Mark, Krat, Heede, Kiere och Mosser, Søe och Fiere, Fiskevand och Fægang, intet undertagendis i nogen Maader, som der nu tilligger och af Alderstiid der tilligget haffver och bør der til at ligge medt rette bemelte Hr. Henrich Bielche och hans Arfvinger schall haffve, niude bruge och beholde till Evindelig Arff och Ejendomb och giøre sig det saa nyttig och gaufnlig, Landsloven gemeß, som de best veed och kand i alle Maader. Och kiendes Vi Oß och voris Kongelige Arffve Successorer udi Regieringen aldeles ingen ydermeere Lod, Dehl, eller Rettighed at haffve til eller udi forbemelte Lejeqviller, Landskyld och Jorder eller nogen deß Ejendomb efter denne Dag i nogen Maader, dog Oß och Vorris Kongelige Arffve-Successorer udi Regieringen, Souverainitet, Kongelige Regalier och Høyheder af forbemelte Goedtz, ligesom af andet deslige uforkrænket och aldeles forbeholden. Forbiudendiß alle och enhver herimod efstersom forschrefvit staar at hindre, eller udi nogen Maade Forfang at giøre under Vor Hyldest och Naade. Gifvet paa vort Köngel. Residentz udi Kiøbenhaufn d. 30 Aprilis Anno 1675.

Under vort Signeth Christian.

XXVI.

XXVI.

Om Bededage.

Christian den Femte af Guds Naade Konge til Danmark og Norge rc. Vor synderlig Gunst til forn! Eftersom Vi Allernaadigst haver for got og raadeligt anseet paa vort Land Issland at skulle holdes trende almindelige Bededage, nemlig 2. 3 og 4. Augusti forstkommendis i nærværende Aar, Guds retferdige Vrede og vore Synders Velfortiente Straf at afbede, da er Voris Allernaadigste Villie og Befaling, at du bestiller og forordner, at udi samme Bededage, icke holdis Ting, Stefne eller anden slig verdslig Handling eller Forsamling, medens at det, saa og ald anden Benketing, Drick, Øl og Vintappen, og ald anden ubeqvemmelighed alvorligen forbydis, saa at samme Bededage med tilbørlig Reverentz saa og Christelig Andagt og Alvorlighed maae blive holdne. Vi tilskiche dig og herfor uden der om en Voris aaben trochte Mandat, den Vi Allernaadigst ville, at du paa tilbørlige steder skal lade lese og forkynde. Dermed skeer vor Villie befalendis dig Gud. Skrevet paa Vort Slot Kiøbenhafn d. 28 Aprilis Anno 1676.

Under vort Zignet Christian.

I Mangel af det ommældte trøkte Mandat, lade vi dette Brev her med følge, for at vise Tingens Virkelighed, som desforuden stadfæstes derved, at Bededage bleve ved en Kongel. Forordn. af samme Dato paabudne Udenlands.

XXVII.

Om Bededage til Hr. H. Bielke.

Christian den Femte af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gotters rc. Vor synderlig Gunst til forn! Efter som Vi Allernaadigst haver for gott og raadeligt anseet paa vort Land Island at skulle holdes trende almindelige Bededage, nemlig 1. 2. og 3 Augusti forstkommendis i nærværende Aar, Guds retverdige Vrede og

vore

vore Synders velfortiente Straf at afbede. Da er Vores Allernaadigste Villie og Befaling at du bestiller og forordner, saa og alvorligen der over holder, som forsvarligt, at udi samme Bededage ikke holdes Ting, Stefne eller anden slig verdslig Handling eller Forsamling medens at det, saa og ald anden Ubeqvemmelighed strengeligen forbydes, saa at samme Bededage med tilbørlig Reverentz, saa og christelig Andagt og Alvorlighed maae blive holdne. Vi tilskicke dig og herforuden der om en Voris aaben trøchte Mandat, den Vi Allernaadigst ville at du paa tilbørlige Stæder skal lade læse og forkynde. Dermed skeer vor Villie befalendes dig Gud. Skrevet paa vort Slot Kiøbenhavn den 15 Februarii Anno 1677. Under vort Ziguet Christian.

D. Schult.

Ved dette Brev er det samme at anmærke, som ved det næst foregaaende.

XXVIII.

Om et vist Compagnies Indrettelse anlangende Handelen paa Issland og Færøer efter at de forrige Hoved-Participanters Octroi er ude, saa og om Doggerie og Hvalfiske-Fangst.

Christian den Femte ꝛc. Giøre alle vitterligt at Vi i Allernaadigste Henseende til Handelens sær Nytte og Fortsættelse for Vores kiære og troe Undersaatter Allernaadigst haver for got anseet, at af den Handel paa vort Land Issland, som til forne af visse Participanter haver været dreven, skal nu herefter, fra den Tid at beregne, som Vores til de fiire Hovet-Participanter Allernaadigst givne Octroy er ude, et vist Compagnie for samme Lands Befaring indrettis. Hvorfore alle og enhver, som i samme Compagnie indskyde ville, sig hos Os Elskelig Bartholomæus Jenssen, Assessor i Vores Høieste Ret og Borgmester her i vores Residentz Stad Kiøbenhavn inden Aar og Dag angive

kunde. Og skal dennem Allernaadigst tilladt være, tilkommende Sommer, med Færøes Handel en Begyndelse at giøre, desligeste at dogge og fiske under Isl and, Grønland og Færøe, og ald den Fisk de i saa Maade indforer, skal indtil det Nye Islandske Compagnie begynder for ald Besværing fri være, saa vel som ogsaa hvis Tran de bekommer, om de paa Hval-Fiskerie reede vilde. Dernæst skal det alle og enhver af vores kiære og troe Undersaatter Allernaadigst være tilladt at fare paa Hvalfiske-Fangst; mens at dogge under Isl and og Færøe, bemælte Compagnie aleene. I lige Maade ville Vi dennem her med Allernaadigst bevilge at fare til Landene i Isl and og Færøe og sig der at forsee med hvis de til Forfriskning behøvendes vorder, dog ikke forend Friheds Aarene ere expirede, nøgen Handel sammesteds at drive. Til hvilken Handels Fortsættelse Vi dennem de tvende første Aar til Doggeren, fremmede Skibe at befragte Allernaadigst bevilge ville. Dog skal Udreedningen skee her fra Vores Residentz Stad Kiøbenhavn. Og skal saa vel dennem, som allerede trafiqverer paa Isl and, som dennem, der nu at handle paa Isl and og Færøer Allernaadigst bevilget er, ikke her efter tilladt være nogen Skibe at befragte, som ikke i Vores Riger Danmark eller Norge hiemmehører; ei heller maae de efterfølgende Varer, neml. Brød, Øll, Brændevin, Snediker Arbeide, Hampelinier, Hatte og Jernvare nogen andensteds lade forskrive, uden fra Vores egne Lande og Riger under Skibe og Godses Fortabelse og Straff som vedbør. Hvor efter alle og enhver Allerunderdanigst sig haver at rette og for Skade at tage Vare. Kiøbenhavn d. 12 Februarii 1680.

Til Hr. Uldrich Friderich Gyldenløve er af samme Dato given Befaling, at lade denne Forordning forkynde udi Kiøbsteden Tønsberg til de Vedkommendes Underretning.

XXIX.

Comfirmation paa en Forretning i mellem Jon Eggertsen paa Jisland oc Sal. Biorn Poulsens Born oc Arfvinger.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom hos os allerunderdanigst er ansogt og begiært voris allernaadigste confirmation paa efterschrefne Bref, liudendes ord efter andet som følger.

Anno 1680 dend 7 Julii efter hans Excellentzes Hr. Rigens Admirals Befaling Dat. Hafniæ dend 19 April 1680 liudendes som følger. Eftersom denne Sag af Lovmanden saavel som Syſſelmanden paa Jiſsland hafver udi adſkillige aar vaaren opholden foruden endelig Dom, saa befales hermed min Fuldmægtig Johan Peterſen Klein, at han paa næſtkommende Alting begge Parter for ſig, og 24 af de beſte mend der i landet indſtefner, enten at ſoege dennem at foreene udi venſchab eller med endelig domb adſchillie, efterſom hand med ſine tilnefnte Dombmænd agter at forſvare. Og var nu her i Dag af Landfogeden Johan Peterſen Klein efter forbemelte hans Excellentze Hr. Rigens Admirals Befaling diſſe efterſchrefne mænd nefnt til dom. Sigurd Biørnſen Lougmand, Magnus Jonſen Lougmand, Eggert Biørnſen, Giſle Magnuſſen, Jon Wigfuſſen dend ældre, Dade Jonſen, Jacob Benedictſſen, Thorſtein Thorleifſſen, Gudmunder Jonſen, Jon Sigurdſſen dend yngre, Gudbrander Arngrimſen, Jon Wigfuſſen for Norden, Sigurder Hakonarſen, alle diſſe Syſſelmænd; Oddur Jonſen, Thorſtein Bendictſſen, Biorn Niclaſſen, Biarne Erichſſen, Jon Haldorſſen, Finnur Sigurdſſen, Gudmundur Arnaſen, Biarne Pederſſen, Sigurd Arnaſen, Sæmunder Arnadſen, Magnus Cortſſen. Oc efterat forſchrefne mænd vare i Dom nefnt, da blef Lovmandens Hr. Thorleiver Kortſens ſluttede Dom publicerit Dat. Anno 1679 dend 8 Maii paa Fierdingsting ved Vallelaug, og der ſamme Lougmands Dom blef efterſeet, ſiuntis os beſynderligſt at eragte udi dend ſag ſom

Jon Eggertsen vedkommer oc Sal. Biørn Posvelsen at velnefndt Jon Eggertssen hafver til forne byd sig til fredsommelig forligelsemaal paa forbemelte Sag med saadan Condition, at hand fich 200 Rdr. hvilken ingen paa Sal. Biorn Posvelsens vegne hafver villet indgaae eller lefvere, mens nu i dette Aar, der Jon Eggertzen udi Landet igien kom, siger hand sig hort hafve de erlige oc velagte Egtefolchis Sal. Biorn Posvelsens, saavel som hans Sal. Hustrues Christelige Død, hvorfor hand lofvede for sine arfvinger oc efterkommere at efterlade ald hvis tiltal, som hand kunde hafve paa Sal. Biorn Posvelsen, eller efterkommere icke videre derom molestere, paa dend Condition at Hr. Landsfogden saavel som hans tilnefnte Domsmænd kunde see det samme at vere sig forsvarligt udi alle maader, desligeste dend Sag sig og sin Hustrue uden nogen Despect. Hvilchet ocsaa Hr. Landzfogden saavel som Lovmanden med de 24 samtyche at vere forsvarligt. Desligeste at dend Sag, som til forne hafver staaet imellem Hr. Biorn Posvelsen oc Jon Eggertzsen bemelte Sal. Biorn Posvelsens Børn oc Arfvinger det samme for sig ville lade vere død oc magteslos, til med gandske afslaaet oc udtalt i anden maade. Det som bemelte Hr. Thorleiver Kortsens Loumandtz Domb melder om Jon Eggertzens Kost oc Tæring, som hand paa ofvenbemelte Sag, udi Wadla-Syssel hafver anvendt, det eragtis kunde udi dend Loumandz Dom, er saa sluttet, at Jon Eggertzen skal noyagtig oppeberge hos Biorn Magnussen, uanseet de da icke sluttede hvor meget det schulde vere; hvortil Biorn Magnussen saaledes svarede nu for voris Dom at hand negter at erstatte dend Kost oc Tæring som forbemelte Hr. Loumands Dom ommelder oc lofvede hand nu godvillig at komme med sit forsvar eller hans Ombudtzmand til nestkommende Øxeraar Ting 1681 imod samme Doms slutning. Mens Landzfogden oc de 24 tilnefnte Mænd siuntes, at velbemelte Loumand Hr. Thorleiver Kortsen schulle vist faa det at vide, saa hand eller hans Ombudsmand kunde svare dertil. Desligeste lofvede Jon Eggertzen sig eller sin Fuldmegtig her ocsaa at komme til ansvar med forbemelte Lavmandz

mandz Dom, Skiel oc Documenter, som hand hafver oc dend sag tilhorer under louligt ofverdommeris udsigende. Dette forschrefne saa at vere scheed bekrefter vi underschrefne med egne hænder. Actum Oxerar Ting Anno Die ut supra.

Johan Pedersen Klein.	Gudmunder Jonssen.	Finnur Sigurdssen.
Sigurd Biornsen.	Jon Sigurdssen.	Gudmunder Arnesen.
Magnus Jonssen.	Gudbrand Arngrimssen.	Magnus Cortsen.
Biarne Pedersen.	Jon Wigfussen.	Sigurdur Arnassen. *)
Eggert Biørnssen.	Sigurd Hakonarsen.	Gisle Magnussen.
Odder Jonssen.	Jon Wigfussen.	Thorsteen Bendichtssen.
Dade Jonssen.	Biorn Niclassen.	Jacob Benedichtsen.
Biarne Erichsen.	Thorsten Torlevssen.	Jon Halldorssen.

*) Sæmundr Arnadssen er udeladt i H. H. Biskop Hr. Finnsens Samling.

Da ville vi bemelte Brev udi alle des Ord, Clausuler og Puncter efter som det her ofven indfort findes allernaadigst hafve confirmeret oc stadfest saa oc her med confirmerer oc stadfester. Forbiudendes ꝛc. Hafn. den 15 Martii 1681.

XXX.

Til Hr. Henrich Bielche at hielpe Johon Eggertz til rette efter landslov imod Biørn Magnussen paa Iissland.

Christianus Qvintus. V. S. G. T. Hvad Jon Eggertz fra vort Land Iissland for os allerunderdanigst hafver ladet andrage imod Biorn Magnussen Sysselmand der paa Landet, anlangende at hand i stedet for at betale hannem een Processis Omkostning efter Laumandens Dom, skal paafore hannem een ny Trætte, kand du af hosfølgende Copie af hans Allerunderdanigste Supplication videre see oc fornemme. Thi er voris Allernaadigste villie og befaling, at du Supplicanten i samme

 hans

hans Allerunderdanigste Ansøgning efter landslov befordrer. Der med ꝛc. Hafn. den 16 April 1681.

XXXI.

Til Hr. Henrich Bielche anlangende Falche till Skibs fra Island at lade føre.

Christianus Qvintus. V. S. G. T. Vores Allernaadigste Villie oc Befaling er at du din Fuldmegtige paa vor: Land Jisland tilholder at hand med de Skibe (uden underskeed hvem de oc tilhøre) som ere befragtede at fare paa de Hafner nest Bessestad sammesteds liggendes oc igien hid til vores Kongel. Residentz Stad Kiøbenhafn løbe ville, vores Falche imod billigste Fragt mueligt, er, fremskicher. Dermed ꝛc. Hafn. d. 16 Aprilis 1681.

XXXII.

Povel Torvasen paa Jisland, som sin Boeslod er fradømt, Bevilling den (imod noget til Bessestadz kircke at gifve) at maa beholde.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom Pofvel Torvasen paa vort Land Jisland Anno 1679 til Altinget af Laugmændene sin Boeslod schal vere fradømt oc fra sin anbetroede Syssełmandz Bestilling suspenderet, formedelst hand med fremmede imod udgangne Forordning handlet hafver. Da hafver vi efter fornefnte Pofvel Torvasens her om Allerunderdanigste giorte Ansøgning oc Begiering, forskrefne hannem tilkiente Straf denne gang saavidt modereret ot forlindret, at hand sin Boeslod maa beholde. Dog skal hand efter sin Middel af yderste efne efter vores Amtmands billig Sigelse noget til Bessestadz kirckes Opbiuggelsse udgifve saafremt hand denne voris Benaadning agter at niude. Forbiudendes ꝛc. Hafn. dend 22 Junii 1681.

XXXIII.

XXXIII.

At Laugmand Magnus Jonssen maae som ældste Arving beholde Reykhole.

Christianus Qvintus. G. A. V. At vi efter Magnus Joensen Laugmand for Norden oc vesten paa vort Land Jissland hans allerunderdanigste Ansøgning oc Begiering Allernaadigst hafver bevilget oc tilladt, saa oc her med beviliger oc tillader at hand, som eldste Søn af sine Forældres Born maa udi sin Arfvepart, alleene niude oc beholde deris hofvedgaard Reicholm i Reichenes for 60 hundrede i Dyrheden, Dog at hans Medarfvinger derimod med ligesaa meget udi andet got Jordegoedz vederlaug skeer, Desligeste maa oc fornefnte Magnus Jonsen beholde Kirchens eign oc eyendom sammestedz saa lenge hand derimod samme Kirche med Biugning oc ald anden nodvendighed forsvarligen ved ligeholder. Forbiudendis ꝛc. Hafn. dend 8 April. 1682.

XXXIV.

Biørn Povelsens Børn paa Jissland Confirmation paa Povel Povelsens dennem gifne bref om arfve efter hans død.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom hos Os allerunderdanigst er ansøgt og begiert voris allernaadigste Confirmation paa efterschrefne Testamente liudendes Ord efter andet som følger.

Anno 1674 dend 8 Junii paa Grund i Oyefiord gich disse efterskrefne Personer for Kirchedoren (der sammestedz) Povel Povelsen, som Arfleder oc Biørn Povelsen, som Arfven samtykte oc hans Born, som Povel Povelsen arfleide, oc holdt de alle paa en Bog oc talte da Pofvel Pofvelsen disse efterschrefne Ord: Jeg Pofvel Pofvelsen arfleeder dig Joen Biørnssen, dig Magnus Biørnssen, dig Sifverder Biørnssen, saa oc dig Sigridder Biørnsdatter, Holmfridder Biørnsdatter, Inge-

Ingebiorg Biornsdatter, Elin Biørnsdatter oc Anne Biornsdatter (alle for ofvennefnte er Egteborn min Broder, Biørn Pofvelsens) til alt mit goedz Fasteeign oc Løssore, lefvende saavel som dødt, som Jeg ejer eller eyendes vorder i hvad maade det hafve, maa, eller herefter maa mig til eye eller eyendom tilfalde, oc saa til brug oc nøtte oc ald den Ret, som Laugbogen melder at æhdtledingen bør at hafve efter Landsens Lougmaal, som her tilhører oc denne min Arfledsels Gierning til ald uryggelighed storcher oc stadfester fremfor denne Gierning alle forschrefne Personer imellem, efter Lougens anledning, oc til meer stadfesting oc sand vidnesbyrd her om, da setter de Brødre Pofvel Pofvelsen oc Biorn Pofvelsen deris egne hender med voris under dette Arfleding Bref, samme stad og dag, som ofven bemelt er. Pofvel Pofvelsen egen haand. Biørn Pofvelsen, Stephen Tommesen, Biorn Haldssen, Sigfuuds Thordesen, Haldgrimmer Haldssen, Grimer Sigurdssen, Joen Steinssen.

Da ville vi forbemelte Testamente udi alle des Ord, Clausuler oc puncter, eftersom det her ofven indført findes allernaadigst hafve confirmeret oc stadfest, so oc her med confirmerer oc stadfester. Dog Siette oc Tiende Penge oc ald anden Os tilkommende Arfvefaldz Rettighed i alle Maader uforkrenchet, Forbiudendes 2c. Hafn. dend 8 April. 1682.

XXXV.

Til Hr. Henrich Bielche om at fire Mænd reise udaf Landet at raadslaa om en ny Taxt.

Christian den Femte af Gudz Naade Konge til Danmark oc Norge 2c. Vor synderlig Gunst til Forn! Saasom vi efter disse Tiders Tilstand befinder at Kiøbmændene, som seile paa vort Land Issland iche vel kunde continuere med Handel der paa Landet, saa frembt de obligeredes till at blive leengere ved dend Taxt, som for saa mange Aar, och i gode och frugtbahre Aaringer med Indbyggerne der paa Landet ehre

ehre oprettede och vi dog Naadigst ville at vores kiære och troe Undersaatter paa bemælte vores Land Issland, schulle vorde herefter som til forne, med deres Nodtorft tilborligen forsynede; Da ville vi allernaadigst hermed hafve befalet, at fiire af vores Undersaatter paa bemælte vort Land Issland, som ere Sysselmænd, eller andre forstandige gode Mænd och viide Landets Leilighed och Tarv, skulle i Aar med forste Leilighed, och med skriftlig Fuldmagt af det ganske Land sig her til Os udi vores Kongel. Residentz Stad Kiøbenhafn begifve och med Kiøbmændene der sammestæds, om et billigt och lideligt Kiøb paa alleslags Vahre til Landetz Fornodenhed accordere, saasom de paa begge sider kunde blifve ved Magt, hvilche fiire af Landet udschichedes Reise frem och til bage, sambt Fortæring her i Riget, de fiire Hoffvet Participanter, med deres Kiøbmænd skulle bekoste och betalle; Hvorfor er vores Allernaadigste Villie och Befahling, at du dend anstalt gior, at samme fiire Fuldmægtige der af landet, som for er mældet, frembkommer, anseende det ganske Land och deß Indvaanere, storligen Magt der paa ligger. Dermed scher vor Villie befalendes dig Gud. Skreffvet paa vort Kongel. Residentz udi Kiøbenhaffn d. 25 Aprilis Anno 1682.
Christian.

XXXVI.

Placat Om den Islandske og Færoeske Handels Forvaltning udi et Compagnie.

Christianus Qvintus &c. Giore alle vitterligt at eftersom de Aaringer i hvilke den Islandske Handel haver til visse Participanter været forpagtet med dette indeværende Aar 1682 løber til ende og vi Naadigst have for got befundet den Islandske og Færoiske Handel at lade komme udi et Compagnie under en vis Direction, paa det Handelen udi bemælte Lande til Indbyggernes større Nytte og Fordeel kunde fremmis og fortsættis, da haver vi Allernaadigst villet giore bekiendt de Vilkaar

hvor paa vi dennem, som i samme Compagnie agter at interessere, Handelen tillige med benævnde Landes visse og uvisse Indkomst ville Allernaadigst overlade, nemlig at

1.

Compagniet skal ingen anden med sig i bemælte Handel indtage end de som ere vores eedsorne Undersaatter og i vore Riger og Lande boesiddendis.

2.

Skal bemælte Compagnie alleene være tilladt at handle, kiøbe og sælge paa Island, Færøe og de andre smaa der underliggende Havner og Bayer, saa og at fiske fiire Mile runden om kring udfra Landene i Søen, og ingen anden være sig indenlandske eller Fremmede under Straff af Skib og Godses Forbrydelse, hvor det antreffes. Betrædes nogen her imod eller nærmere Landene end 4 Miler at drive nogen Handel eller Doggerie, da skal deres Varer med Skibene være confisqverede og til Compagniet hiemfaldne og Personerne, som der paa fare desforuden straffes efter Sagens Beskaffenhed paa Kroppen. Og bemælte Compagnie saadanne forbudne Handlere og Fiskere, det være sig af hvad Nation det vil, maae lade antaste, med de Vare, som de hos dennem i Landet og udi forbemælte Distrikt ud fra Landet finde og til Bessested lade opføre at de der af voris Fogder, Laugmænd eller Syssélmænd uden ophold kunde dømmes, mens dersom nogen af Parterne med samme Dom ei skulde være fornøyet, da bevilges den, som paaanker at lade samme Dom indstævne for voris Admiralitæt her i voris Kongel. Residentz Stad Kiøbenhavn og det antastede Skib, Gods og Folk her hid at føre, hvori samme Sag uden ringeste Opholdt af voris Admiralitæt skal paakiendes. Og skal Sysselmanden i hvis Syssel saadanne Forbudne Handlere antreffes, under deres Bestillingers og Boeslods Fortabelse forpligtede være med ald Magt bemælte Compagnies Fuldmægtige at være behiælpelige samme Personer eller Skibe at optage og til Bessested at henføre, paa det de Fremmede, som sig imod

vores

vores Octroy noget i Issland eller Færøer foretager Compagniet til Præjudice i deris Handel, tilbørligen maa vorde forhindrede. Skulle og imod Forhaabning Compagniet alleene ikke befinde sig mægtig nok at afholde slige Forbudne Handlere eller Fiskere fra bemælte Lande, da ville vi dertil betideligen om Foraaret vores egne monterede Skibe og Jagter henskicke, saasnart vi til forn af Compagniet Allerunderdanigst der om bliver underrettet, som saadanne Lurendrejere kunde optage og forhindre.

3.

Bemælte Compagnie maae ingen anden Skibe fragte til forbemælte Lande, end de i Dannemark, Norge, Flensborg og Sonderborg hiemme hører og der aleene vores eedsorne Undersaatter tilkommer, paa hvilke Skibe Skipperne skulde være vores eedsoerne Undersaattere og i samme voris Riger og Lande boesiddendis og der holde Dug og Disk.

4.

De Vare hvormed forbemælte Lande skal forsørgis og sammesteds Forhandlis, skal indkiøbes udi vores Riger og Lande, saafremt de der ere at bekomme og ingen andensteds end i Kiøbenhavn til samme Hafvner at indskibes. Dog skal Compagniet saadanne Varer, som ikke her i Landet kand giøres, saa længe være tilladt fra andre Stæder at forskrive indtil dets nogen sig her nedsætter, saadanne Varer her i Landet at fabriqvere, hvor efter de dennem ingen andensteds end her skulde indkiøbe. Dog skal deres behøvende Salt til Fiskeriet der i Landet samt anden brug være forpligtede af Salt Compagniet her i Kiøbenhafn sig at tilforhandle, som dennem saadan Salt Told- og Consumtions-fri og for en billig Pris skal leveris, hvilken Told dennem igien af vores Toldere, naar de bemælte Compagnies Hænder derfore fremviser, skal vorde gotgiort.

5.

Samme Compagnie skal forsørge Indbyggerne i bemælte Lande,

med gode, dogtige og vel forvarede Kiøbmands Vahrer og det saa rigeligen, i synderlighed med de Varer, som til Liffens Ophold giøres fornøden, at ingen i Landene derover kand have billig Aarsag sig at besværge.

6.

Maatte og nogen Krig den Gud Naadelig afvende, udi disse Riger og Lande indfalde, at bemælte Compagnie ikke skulde her fra Rigerne kunde forsørge Landene med nødtørftig Vare, da skulle de fra andre Riger og Republiqver hvor de best kunde, saa meget ved deres Correspondence der hen forskaffe at Indbyggerne over alt i Landene ved bemælte Havner kand vorde forsvarligen forsynede.

7.

Bemælte Compagnie maae sælge og kiøbe paa bemælte Havner efter Landsens Taxt og det ved det rette sædvanlige Alen, Maal og Vægt; dog skal det Hundredeste Kiøb, som for 20 Aar siden var brugeligt ved Sælgen eller Kiøben efter denne Dag ikke maae bruges. Saa skal og Compagniets Betiente sig venlig og med god Omgiengelse imod Landsens Indbyggere, Geistlig og Verdslig, forholde, saa at ingen med Billighed kand have sig over dennem at beklage; Hvorimod Islænderne og de Færøske skulle forpligtede være at levere dennem gode dogtige Kiøbmands Varer, nemlig reen, ukasen, umalten, og ufrossen Fisk og som Blodbeenet er vel afskaaret tre Led neden for Navlen, reen og klar Tran, gode Mandshoeser og Vanter, Hoserne een Sellands Allen lang og deris viide der efter, Vadmel 2 Isslandske Allen breedt og alle andre gode dogtige Vare.

8.

Hvad Vare, som Compagniet fra bemælte Lande lader udføre, skulle de det meste mueligt er paa fremmede Stæder forhandle, undtagendis saa mange Fiskevare, som vi og vores Lande behøve og skal Compagniet tilforpligtet være med alle fra Issland paa Elven kommende Skibe udi Voris Festning Gluchstad at indløbe og der i fem Dage holde

holde deris Vahre fal for Byen og Landets Indvaanere eller for hvem, med dennem handle vil, mens der som ingen sig da indfinder, som dennem værende 5 Dage der deris Ladning ville afkiobe, da maae de der med fraseigle hvor dennem lyster.

9.

Isslænderne og de paa Færoe skulle ei med nogen anden, hvem det og være kand, enten paa Landene eller udenfor Landene i Søen, Havner eller Fiorder eller nogen andensteds være tilladte at handle kiobe eller sælge, uden aleene med bemælte Compagnies Fuldmægtige udi forbemælte Lande, ei heller nogen Fisk til Fremmede af deres Baade at sælge naar de med dennem ere ude ad fiske, under deres Bestilling og Midlers Fortabelse, samt Straff paa deres Person efter Sagens Beskaffenhed paa Bremerholm i Jern, og dersom Sysselmændene ei aabenbarer saadant eller med ald Magt andre Forhindrer, men derimod selv handler med saadanne Lurendreyere, da skal hand straffes (foruden hans Bestillings Fortabelse) paa hans Boeslod, hvor af den halvedeel til Angiveren skal være forfalden og den anden halvedeel til Compagniet.

10.

Og som ingen uden vores egne Undersaatter maae bruge noget Doggerie om kring Issland og Færoer inden fiire Mile nær om kring Landene, da skal Compagniet ikke der paa maae negte nogen deres Friheds Brev, mens uden nogen Kiendelse eller Afgift saadant dennem lade være følgagtigt og med ald Ifver befordre og i Nod Assistere dennem, saalænge de ingen Handel i Landene eller der omkring imod deres Privilegier foretager; dog skal bemælte Doggere af Landene eller Fiskebaadene, som ere ude at Fiske, ikke maae tilhandle sig nogen Fisk eller andet, det være sig hvad det vil, uden de vilde agtes og straffes, som andre uprivilegerede Handlere.

11.

Hvad Mineralier, som der i Landene findes og Vi Naadigst

derfra agter at lade hænte, skal Compagniet for billig Priis til Vores Kongel. Residentz Stad Kiøbenhafn med deres Skibe lade hidføre.

12.

Vi ville og Allernaadigst handhæve og forsvare bemælte Compagnie udi deris Handel, saa at dennem, hverken af andre vores Undersaatter eller Fremmede nogen Indpas herimod skee skal.

13.

Naar Compagniet eller nogen af deres Betiente nogen paa bemælte Lande kand have at tiltale, enten for Giæld eller anden Sag, da skal saadan skee for vores Fogder, Laugmændene, Sysselmændene eller Rettens Betiente efter Landslov og Ret og ikke anderleedis og det uden lang og ubillig Ophold, hvormed vores Fougder, Laugmænd og Sysselmænd skulle have indseende, som de agter at svare om nogen Klage Maal der over paakommer.

14.

Paa det og bemælte Compagniets Kiøbmænd og Betiente paa forbemælte Lande ei over deris rette Tid opholdis og til stor Skade og Forsømmelse blive beliggende, da skal Indbyggerne og Almuen paa Landene pligtig være til Kiøbmændene hvis de skyldig bliver, udi betimelige Tid at betale, som er paa Issland for synden, inden Petri Pauli, for Vesten inden St. Canuti og for Norden og Østen inden St. Laurentii, eller i det allerseeneste 8 Dage efter forbemælte Terminer og paa Færøer 11 October og 11 Junii.

15.

Bemælte Compagnie maae ei nogen Efterliggere om Vinteren lade efterligge paa forbemælte Havner ei heller nogen Vahre til nogen Isslænder at forhandle, lade levere, under 1000 Rdr. Straff til Vores Qvesthus for hver Efterliggere eller hver Isslænder Compagniet nogen Vahre betroer for sig at sælge.

16.

16.

De som paa vores vegne haver at befale og Vi allernaadigst fornøden eragter til samme Lande at hensende, skulle bemælte Compagnie være forpligtede at føre frem og til bage uden nogen Vederlag paa de Tider, naar deres Skibe gaae til og fra Issland og Færøe, desslige ste de af Landets Indbyggere, som vilde her til Riget hid reise; Dog skal vores Betiente og andre selv forskaffe sig deris Underholdning paa Reisen og ingen Kiøbmands Vahre til eller fra Landene føre, ei heller nogen Handel der i Landene drive under samme Varers Forbrydelse og den Straff paa deres Personer, som andre uprivilegerede Handlere.

17.

For saadan Benaading og Havnernis Beseigling, saavel som og for Landernis Afgifter, Jordebogen og anden uvisse Indkomst Os kand tilfalde, hvilken vores Fougder aarligen skal tilholde Indbyggerne til Compagniet rigtigen og udi rette Tid at levere, skal Compagniet imod Voris Qvittering aarligen udi vort Zahl Kammer erlegge hver 11te December een viss Summa Penge, som Magistraten udi hver Kiøbstæd af Vores Rente Cammer her efter skal vorde communiceret, hos hvem de, som udi dette Compagnie agter at interessere, saadant haver at fornemme og skal Compagniet selv clarere Tolden og Consumtionen af de Vahre, som herfra der hen skibes og derfra hidføres at consummeres.

18.

Hvad Compagniet selv videre til deres Negocie at befordre tienligt befinder Os allerunderdanigst at foreslaae, ville Vi efter dets Billighed til Landenis og Negociens Befordring allernaadigst confirmere.

19.

For det sidste have vi allernaadigst forundt og bevilget. Compagniet med forskrevne Conditioner og Vilkaar denne Handel at bruge udi 20 Aar fra dette vores Brevs Dato at regne udi hvilke Aaringer dennem intet imod disse forskrevne Puncter skulle paabyrdes. Thi forbiude

biude Vi alle voris Rigers Indbyggere, saa og Fremmede og Udlændske fornefnte Compagnie som Vi saaledes haver privilegeret, her imod deres Handel og Trafn nogen Forfang eller Forhindring at giøre, under vor Hyldest og Naade. Hvorfore eenhver af Vores Kiære og Troe Undersaatter i Vores Riger og Lande, som paa forskrevne Maade agter at træde sammen udi dette forskrevne Compagnie, samt Islandske, og Færøske Handel haver sig hos Os Elskelig Bartholomeus Jenssen, Assessor udi vor Høyeste Ret samt Borgmester her i vores Kongelig Residentz Stad Kiøbenhavn inden den 1. September skriftlig at angive tillige med den Sum de udi samme Handel agter at indsætte, saa og de fraværende paa deris veigne nogen her at fuldmægtige, som med de her til Stæde værende Interessenter kunde paa deres veigne beslutte, hvis de samtlig til Compagniets Fordeel og Nytte tienlig eragter. Der med skeer vor Villie. Givet paa voris Kongelig Residence udi Kiøbenhavn den 13 Maii 1682.

XXXVII.

Til Friderich von Gabel anlangende en Islandsch Anordning om Hoersag Skørlefnet oc Blodscham paa Færøe at lade forkynde oc ofverholde.

Christianus Qvintus. V. N. T. Vi tilskicke dig herhos en rigtig Copie af en vores Elskelige kiere Hr. Faders Farfaders Sal. oc Høyloflig ihukommelse Konning Friderich den andens udgifne Anordning, anlangende Hoersag, Skørlefnet oc dennem som deris egen slegt beligger paa vort land Jisland, da som vi allernaadigst hafver fornødigt eragtet at paa vort Land Færøe i lige maade i saadanne Tilfælde efter samme Anordning forholdes, er vores allernaadigste Villie oc Befaling at du den paa behørige Stæder der sammestedz til de vedkommendes efterretning lader publicere og siden der ofver holde som vedbør. Der med ꝛc. Hafn. d. 13 Julii 1682.

Den

Den Copie som blef lagt i næst forschrefne Bref.

Vi Friderich den Anden med Guds Naade, Dannemarckes, Norges, Vendes oc Gothes Konning rc. Giore alle Vitterligt at os elskelig Povel Stissen vor mand, tiener oc Embedsmand paa vort land Jisland hafver haft for os en Dom, som vore undersaatter, laugmænd oc laugrettismænd paa formelte vort land Jisland om Hoersag, Skorlefnet oc dennem, som deris egen slegt beligger, domt hafver, hvilken formelte dom Vii hafve fuldbyrd, samtycht oc stadfæst, oc nu med dette vort obne bref fuldbyrde, samtyche oc stadfæste ved sin fulde magt at blifve udi alle sine ord puncter oc artichler, som den i alle maader udvisser oc indeholder; Oc efterdi samme Dom efter den gamle Kirkelov formelder om Obodemaal, saa at de, som efter samme Doms lydelse blifver fundet udi Kætterie at beligge deris egne slegt, skulle miste lifvet oc alt deris goedz at være forbrudt til os oc Cronen, da paa det formelte vore Undersaatter paa Jisland icke schulle forarmes, saa oc deris Oddel oc Arvegoeds skal dennem frakomme; hafver Vi af vor synderlig gunst oc naade formildet oc efterladt oc nu med dette vort obne bref formilde oc efterlade formelte Artichel om Oboedemaal udi saa maade, at hvilken som efter denne dag beligger sin egen Slægt oc med slig last befindis, skal straffis paa lifvet, oc hans losore at vere forbrudt til os oc Cronen, mens hans Oddel oc Arvegoedz skal komme til hans rette oc sande Arvinger. Gifvet rc. Lund d. 13 Aprilis 1565.

At forschrefne Kongelig Anordning saaledes i Registrant-Bogen i Kongelig Maystæts Cancellie findis indført, Testeris under Kongelig Maystæts seigl, af Kongelig Maystæts Cancellie for Kiøbenhafns Slot den 12 Julii 1682. (L. S.) Christian. Muhle. Hans Ehm.

Endskiøndt dette Brev ikke saa lige henhører til de Kongelige til Island udgivne Anordninger, giver det dog noget Lys i den Islandske Lov-Historie og tiener til at stadfæste den Formodning, som vi i en liden Anmærkning ved Store Dommen (See 2. Deel 41 S.) have yttret, at nem-

lig ingen Dansk, af Kongen Confirmeret, Oversættelse haves af samme Dom, hvorfore man, i at forklare denne Doms rette Meening, forgiæves beraaber sig paa samme.

XXXVIII.

Tormod Torfvessen obet Bref om Antiqviteter i Norge hannem at følge.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom vi allernaadigst hafver bestilt oc antaget Tormod Torfvesen til at vere vores Historiographus i vort Rige Norge oc til dend ende bevilget at hand maa til sig bekomme de Norske oc Jislandske Antiqviteter, som ved Hoved-kirckerne i vore Kiøbsteder, Christiania, Bergen, Stavanger oc Trundhiem kand findes; Da biude vi hermed oc befale alle oc eenhver vedkommende, særdeelis samlige Capitulares ved bemelte Hoved-kircker, at de paa Ansøgning lader hannem samme Norske oc Jislandske Antiqviteter imod behorig Qvittering vere folgagtig. Her foruden ville vi oc allernaadigst, at der som bemelte Tormod Torfvessen kand opsporge nogen af deslige Antiqviteter hos en eller anden af vore Undersaatter, de da til voris Tieniste lader hannem dennem for billig Betaling tilkomme. Gifvet ꝛc. Hafniæ den 23 Septembr. 1682.

XXXIX.

Oben Breff om Islands Handels Forpagtning.

Christianus Qvintus. Giore alle vitterligt at saasom Vi den 13 Maii 1682 sidstforleden vores allernaadigste Forordning om Islands oc Færøes beseigling ved et sluttet Compagnie hafver ladet udgaa oc der udi atskillige benaadinger oc Privilegier til bemelte Compagnies Fremtarfv, gaufn oc beste haver ladet specificere. Da paa det samme Compagnie saa meget bedre maa hafve sin Fremgang, hafve vi dertil i Begyndelsen forordnet saasom vi oc hermed allernaadigst forordner os

Elske-

Elskelige Edle oc Velbyrdige Bartholomeus Jenssen Assessor udi vor Hoyeste Ret oc Borgmester udi denne vores Kongelig Residentz Stad Kiobenhafn, Edle Henrich Hoyer Assessor i vores Hoye Commerce Collegio, Edle Morten Nielssen Raadmand her sammesteds oc Thomas Jenssen Dobbelsteen, som Directeur at samle Participanter, oc at legge til Compagniet en fast Grundvold oc Begyndelse, saa oc et Reglement derofver at formeere oc paa det at det maa falde samme Compagnie saa meget des lettere, ere vi allernaadigst til freds, at naar disse nuverende fiire Hofvet-Participanter fra den Jislandske Beseigling aftreder, som ved 1683 aars ende skee skal, og dette Compagnie tager sin Begyndelse med landenis beseigling. Mens som vi vel allernaadigst kand eragte, at de icke strax kand hafve de midler ved Haanden selv alle Hafvnerne at forsiune, da tillader vi dennem allernaadigst at de saa mange Hafvner til een eller fleere Particulier af voris Undersaatter maa imod visse afgift til Compagniet, overlade, dog saa at de tager saa noyagtig Forsickring for landenes fuldkomne Forsiuning efter satte Taxt, at de os saavel der til, som til heele Afgifterne kand svare, saa at ald udreedningen herfra Kiobenhafn skeer, oc naar Participanterne blifve tie i tallit, ville vi dennem allernaadigst tillade at de selv Reglement sig imellem maa opsette om Directionen oc hvad videre Conditioner de sig imellem til Handelens Fortsettelse fornoden kunde eragte, hvilket vi da efter dets Beskaffenhed og som vi det for got befinder allernaadigst ville confirmere oc i det ovrige til dette Compagnies Optagelse ald Kongelig Naade bevise. Givet paa voris Kongelig Residentzstad Kiobenhafn d. 5 December Anno 1682.

XL.

Johan Petersen Landfoget paa Island anlangende tvende sager Joen Eggertzen har indstefnet for Høyesteret imod Laugmændene der i Jisland at skal først dømmes paa til Altinget.

Christianus Qvintus. Viide maa du at omendskiønt Joen Eggertzen af vort land Jisland hafver udi nestforleden aar 1682 allerunderdanigst erholdet tvende vores allernaadigste Stefninger, hvorved til voris førstkommende almindelige Høyeste Ret i bland andre indstefnes begge Laugmændene i bemelte vort land Jisland i egne Personer at møde; Saa er dog nu hermed vores allernaadigste Villie og Befaling, at efterdi samme sager efter landetz privilegier icke forhen til Altinget ere blefne afhandlede, du da ved din ankomst did efter formelte Privilegiers anledning, som landetz Foget paa amtmandens vegne tillige med 24 af de ældste og loukyndigste mænd der i landet efter lovlig foregaaende Indstefning, eder bemelte tvende Sager, forskrefne vores Stefninger uagtet, foretager, oc derudi endeligen kiender oc dømmer, saa viit lov oc ret er gemæs, oc I for os oc vores Høyeste Ret agter at ansvare; hvorfor du oc bemelte laugmænd paa vore vegne strax hafver at forstændige, at de i midlertid oc indtil viidere vores allernaadigste Ordre i landet forblifver, paa det Justitiens Administration icke skal forsømmes. Dermed ꝛc. Hafniæ den 18 Maii 1683.

XLI.

Mag. Theodorus Thorlacius anlangende Hr. Joen Halldorssen intet at befatte sig med Tingvelle Kald i Jisland før end Odde Kald leddigt vorder.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom for os allerunderdanigst andra-

andrages oc berettes hvorledes Hr. Joen Halldorssen skal aar 1680 den 21 Maii hafve erholdet it vores allernaadigste bref paa Tingvelle præstekald ved Alting paa vores land Jissland efter vrang beretning at Kaldet skulle vere leddigt, oc vi nu allernaadigst fornemmer samme Kald af en Præst ved nafn Hr. Arne Thorvardsen endnu lovligen at betienes. Da som bemelte Hr. Arne Thorvardssen den 15 Junii 1680 hafver allerunderdanigst erlanget vores allernaadigste Bref at nyde Oddekald der udi landet efter den der nu værende Sognepræstes Hr. Thorlefver Joensens dod, saa er vores allernaadigste villie oc befaling at du den anordning gior at Hr. Joen Haldorsen sig intet med fornefnte Tingvellekald eller detz indkomst befatter, forend Hr. Arne Thorvardssen efter Hr. Thorlefver Joensens dod til Oddekald er vorden indsat eller kaldet i andre maader lovlig leddigt vorder. Dermed ꝛc. Hafniæ den 9 Junii 1683.

XLII.

Til Hans Nansen, Thomas Jensen, Johan Klein och de Jslandsche Deputerede om at forfatte en Jslandsch Taxt.

Christian dend Fembte aff Guds Naade Konge till Dannemarck og Norge, de Wenders og Gothers, Hertug udi Sleswig, Holsten, Stormarn og Ditmersken, Greffwe udi Oldenborg og Dellmenhorst. Vor Naade tilforn! Hvad de aff Jisland hid forskreffne Landets Fuldmegtige paa Indbyggernis wegne allerunderdanigst hafver for os andragit, kand J aff deris allerunderdanigste Suppliqve med videre fornemme, og som Vii saa vell till Indbyggernis Forsørg, som till Handelens Befordring i bemelte vort Land Jisland allernaadist hafde anbefahlit visse Deputerede till at eftersee dend gamble Taxt, som dend Kiobende og Selgende hafver veret forpligted till der i Landet udi Handelen at følge og den samme efter Tidernis Tilstand saaledes at forandre, at

Indbyggerne og de Trafiqverende paa begge Sider kunde vere holden; Og Vii nu naadigst hafver for got befunden, forend de noget videre derved forrette, at forsøge, om I ikke paa de Trafiqverendis vegne tillige med de udschichede Iislendere om en viss Taxt self Eder kunde foreene, da ville Vii at I forderligst med dennem træder tilsammen, og en viss Tax opsetter, paa hvis Vare som der i Landet forhandlis, saasom I paa begge Sider kunde derom foreenis, og for alting derhen see at Taxten bliffver indrettet paa dend Maade, at Indbyggerne og dend fattige Almue paa Landet derved kand subsistere, hvilket I da till Voris videre allernaadigste gottfindende oss allerunderdanigst hafve at forestille, dermed scheer Vor Villie, befahlendis Eder Gud. Schrefvit paa Voris Kongelig Residentz udi Kiøbenhaffn den 16 Februarii Anno 1684.

XLIII.

Christopher Heideman Landfoget paa Iisland at hafve indseende med Gudbrandt Biørsens Patrimonium paa Iisland naar hans Forældre ved Døden afgaar.

Christianus Qvintus. Eftersom Gudbrandur Biørnsen fød paa vort land Iisland og nu i tieniste under vores Livregimente for Os allerunderdanigst hafver ladet andrage hvorledes hand befrygter sig at hvis hannem efter hans bedagede Forelldre der paa landet, naufnlig Biørn Magnussen oc hans Hustrue arfvelig, som eeneste Søn med hans twende Søster kunde tilfalde, oc hand formeener henved 6000 Rdr. udi Jordegods, paa hans Part, skal bedrage, formedelst hans fraverelse herudi voris tieniste af andre skulde vorde forrygt; thi er voris allernaadigste villie oc befaling at du fornefnte Gudbrandur Biørnsens Fuldmægtig, som hand dertil forordnendis vorder, værer behielpelig, at naar een af hans Forældre eller begge ved doden afgaaer, hand da udi hans lovmessige Arfverettighed ingen uret eller hindring vederfaris, saa

oc

oc indtil des, Faderen tilholder, bemelte sin Søn noget aarlig til sin Forfremmelse at hidskicke. Hermed ꝛc. Hafniæ d. 22 Martii 1684.

XLIV.

Til Christopher Heideman om Aager udi indenlands Handel og ulovligt Betlerie.

Christian den Femte af Guds Naade, Konge til Danmarck och Norge ꝛc. Vor Naade til forn! Saasom Vi ugierne maa fornemme hvorleedis eendeel af Indbyggerne udi Issland skulle af Kiøbmændene, som ehre bevilgede at trafiqvere med dennem i Landet tilforhandler sig fleere Vahre end de selff nødig hafver, for at udprange dennem om siider for en umaadelig Priis, paa de Tider naar de med Fiskerie kunde fortiene sig noget, hvorved dend Fattige icke aleene udsues, mens endoch nødis till deris Fortieniste paa unottige Vahre, som Tobach och andet, som de dog vel kunde undvere, at anvende och derved saasnart Fiskerierne skal vehre offverstanden foraarsagis, andre till besvær at gaa om och betle, och Ihvorvel Vii naadigst haffver verit udi de Tancker at Indbyggerne i Landet, ligevel imellem sig sielff som imellem sig och Kiøbmænderne kunde vere benøyet med een Taxt, saa haffver Vii dog derhoss ofverveyet at de som forer Vahrerne till dennem, som boer inde i Landet och icke sielff kunde komme ud till Kiøbmænderne, saaoch de, som boer ved Strandsiden och behøve eendeel aff dennem som boer op i Landet til Klæder och anden deris Nødtorfft maa giøre derpaa sær Bekostning, foruden de der med hafver stor Besvær och Umage end ellers; Da er Voriss allernaadigste Villie och Befaling at du paa Althinget i Landet tilholder Almuen at udvelge nogen som kunde at sette een viss Taxt paa saadanne Vahre, som dennem sielff imellem forhandlis och dend till Voris allernaadigste Confirmation udsender at derved dend utilborlige Aager maatte forekommiss. I lige maader ville Vii adt du tillige med Voris Superintendenter, samt Lougmænd

mænd och Sysselmænd i Landet offverlegger paa hvad Maade det store Betlerie, som af friske och føre Folch i landet foregaar, meenige Indbyggere til stor Skade och Besvær, kunde afskaffis och saadanne Folch settis til Arbeide, saa at de iche skulle driffve Tiden bort med Orcheløsshed. Hvilchen Eders allerunderdanigste betenchning du till Voriß allernaadigste Resolution haffver at hidsende. Dermed skeer Vor Villie befalendis dig Gud. Skrefvet paa Voriß Kongelig Residentz udi Kiøbenhafn den 4 Maii 1684.

XLV.

Til Biskoperne om brudte Klocker, Kirkernis Portioner og ulovligt Betlerie.

Christian den Femte ꝛc. Vor Naade til Forn! Saa som Vi naadigst kommer i Erfaring, hvorledes ved Domb- og andre Kirker sambt Clostere i Vort Land Island skal findis atskillige gamble sonderbrudne sprungene Klocker, hvoraf Stockerne her og der skal ligge adsprede og icke være tienlig til nogen Brug forend de igien blifve omstøbte, da er Vores allernaadigste Villie og Befaling, at du giører den Anstalt, saa Vorit Fouget der i Landet saadanne ved Anfordring kand bekomme. Og som Vi ugierne maa fornemme, huorledis en deel Kirker i Landet saare skal forfalde formedelst de som des indkomst og Tilleg oppeberger og derfor Regnskab skyldig ere at aflegge, det der paa ei i rette Tide skal anvende ei heller derfore Regenskab ville indgifve at des Tilstand kand fornemmis, da hafver du med Voris Fouget dennem alvorligen at tilholde at de icke aleeniste lader samme Kirker forderligst reparere, mens endog aarligen deris Regenskaber for dig og Voris Fougit, efter Voris forige der om udgangne Befaling aflegger, saa de af Eder kand blifve reviderede og Copie deraf aarligen under Eders Hænder til Voris Rente Cammer indsende, saa frembt de icke ville der fore i Fremtiden lide Tiltale af Voris Fouget og da svare til den Skade der af

kand foraarsagis. Herforuden ville Vii og dig hafve allernaadigst anbefalet, at du tillige med Vores Fouget, Laugmænd og Sysselmænd offverlegger paa hvad Maade det store Betlerie, som gaaer i svang udi Landet Indbyggerne til stor Besvær i Tide kunde afskaffis, og de som ere føre og sterke holdes till Arbeid, saa de icke skulle fordrifve Tiiden med Ørkesloshed, hvorom du tillige med forbemelte hafver forderligst at indsende Eders allerunderdanigste Betænkning til videre voris allernaadigste Resolution. Dermed skeer Vor Villie ꝛc. Skrefvet paa Voris Kongelig Residentz udi Kiøbenhafn den 26 Maii Anno 1684.

Christian.

XLVI.

Forordning om den Isslandske Taxt oc Handel. Hafniæ den 6 May 1684.

Wi Christian dend Femte af Guds Naade, Konge til Danmark oc Norge, de Wenders oc Gothers; Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn oc Ditmersken; Grefve udi Oldenborg oc Delmenhorst. Giøre vitterligt, at som de Udskickede af Voris kiere oc troe Undersaatter udi Vort Land Issland, saavel som Kiøbmændene, som med dennem ere bevilgede at handle, sig indbyrdis om en vis Taxt paa de Vare som af begge Parterne i Landet forhandlis, hafver foreenet oc dend til Voris allernaadigste Villie allerunderdanigst indstiller, da paa det ingen Tvistighed derom mellem dennem skal foraarsagis, hafver Vi naadigst anordnet denne efterfølgende Taxt.

	Hvis som betales med Fisk oc Tran alleene skal gielde offver alt Landet som følger.		Hvis som betales med Qvæg, Smør, Vadmel oc Hoeser skal gielde som følger.	
	Hundr.	Fiske	Hundr.	Fiske
1 Tønde god Rugmel skal veye med Træet 12 Lispund		85		95

 ½ Tønde

	Hundr.	Fiske	Hundr.	Fiske
½ Tonde Dito eller Stampe	⸗	42½	⸗	47½
Oc dersom der fattes paa een Tonde over 4 Pund, da skal Isslænderne derfor betalis for hvert Pund En half Fisk.				
1 Tonde Miod med Træet	2	40	2	70
½ Dito med Træet	1	20	1	35
1 Pot Miod	⸗	3	⸗	3½
1 Tonde 4 Dalers Øll med Træet	1	35	1	55
½ Tonde Dito med Træet	⸗	77½	⸗	87½
1 Pott 4 Dalers Øll	⸗	1½	⸗	1½
1 Tonde 3 Dalers Øll med Træet	1	5	1	25
½ Tonde Dito med Træet	⸗	62½	⸗	72½
1 Pott 3 Dalers Øll	⸗	1	⸗	1
1 Tonde 6 Marcks Øll med Træet	⸗	75	⸗	80
1 Pot Skillings Øll	⸗	½	⸗	½
1 Pot Korn⸗Brændeviin	⸗	5	⸗	6
1 Pot Fransk Viin	⸗	4	⸗	5
1 Pot Fransk Brændeviin	⸗	12	⸗	14
1 Pot Pryssing	⸗	8	⸗	9
1 Pot Viin⸗Edicke	⸗	4	⸗	4½
1 Pot Øll⸗Edicke	⸗	1½	⸗	1½
1 Tonde Biug⸗gryn, Haure⸗gryn eller Bog⸗hvede⸗gryn med Træet	1	40	1	60
1 Half Tonde Dito med Træet	⸗	80	⸗	90
1 Qutting Dito uden Træet	⸗	6½	⸗	7
1 Tonde Skonrogen⸗Brod med Træet	⸗	85	⸗	95
1 Tonde Skibsbrod med Træet	⸗	65	⸗	70
1 Tonde Malt med Træet	⸗	70	⸗	80
1 Pund Hummele	⸗	5	⸗	5½
1 Tonde Erfter med Træ	1	40	1	60
1 Half Tonde Dito med Træ	⸗	80	⸗	90
1 Qutting Dito uden Træ	⸗	6½	⸗	7
1 Tonde Spansk Salt med Træ	⸗	100	⸗	110
1 Half Tonde Dito med Træ	⸗	50	⸗	55
1 Qutting Dito uden Træ	⸗	4½	⸗	5
1 Tonde Fransk Salt med Træ	⸗	60	⸗	70
1 Half Tonde Dito med Træ	⸗	30	⸗	35
1 Qutting Dito uden Træ	⸗	3	⸗	3½

1 Qut⸗

	Hundr.	Fiske	Hundr.	Fiske
1 Qutting smaat Salt uden Træ	ꝛ	7	ꝛ	7½
1 Tonde Middet-tynd Tiære med Træ	1	30	1	40
1 Qutting Dito uden Træ	ꝛ	7½	ꝛ	8
1 Tonde tyck Tiære	1	ꝛ	1	10
1 Qutting Dito	ꝛ	6½	ꝛ	7
1 Føring got Stang-Jern	ꝛ	12	ꝛ	14
1 Ambolt med 3 Hamre oc 3 Tænger	1	60	1	70
1 Gang Heste-Jern med 20 Som af got Jern	ꝛ	6	ꝛ	6
1 Hundr. Nodsom med Nodder	ꝛ	24	ꝛ	26
1 Hand-Øxe	ꝛ	16	ꝛ	18
1 Dito mindre	ꝛ	12	ꝛ	13
1 Hundr. 5 Tomme Som	ꝛ	40	ꝛ	45
1 Hundr. 4 Tomme Som	ꝛ	24	ꝛ	26
1 Hundr. 3 Tomme Dito	ꝛ	16	ꝛ	17
1 Hundr. 2 Tomme Dito	ꝛ	12	ꝛ	13
1 Hundr. Lappe Som	ꝛ	8	ꝛ	9
1 Pund Kaaber Kedel	ꝛ	14	ꝛ	16
1 Pund Messing Kedler	ꝛ	16	ꝛ	18
1 Pund Messing Beckener	ꝛ	18	ꝛ	19
1 Pund Mang-goeds Tin adskilligt Arbeid	ꝛ	11	ꝛ	13
1 Pund Jern Gryder	ꝛ	2½	ꝛ	3
1 Allen Packlacken	ꝛ	50	ꝛ	60
1 Allen Pycklacken	ꝛ	30	ꝛ	35
1 Allen bred Soltvedelsk Klæde	ꝛ	25	ꝛ	28
1 Allen smalere Dito	ꝛ	20	ꝛ	24
Bedre Klæde for sit Værd, hvem det begiær.				
1 Allen Sles-Lerred	ꝛ	10	ꝛ	12
1 Allen Westphelisch Dito	ꝛ	8	ꝛ	9
1 Allen Ultzer-Læred	ꝛ	6	ꝛ	7
1 Allen Vester-Fahr	ꝛ	4	ꝛ	4½
1 Allen Peckling	ꝛ	2	ꝛ	3
Bedre Læred for sit Værd, hvem det begiær.				
1 Hørgarns Skiorte	ꝛ	30	ꝛ	35
1 Blaargarns Skiorte	ꝛ	24	ꝛ	26
½ Pund Farved Uldengarn	ꝛ	16	ꝛ	18
1 Hat med Fløyel under oc Hattebaand til	1	40	1	60

 1 Hat

	Hundr.	Fiske	Hundr.	Fiske
1 Hat med Trip under oc Hattebaand til	ſ	100	ſ	110
1 Tre-Radſnore Hat med Hattebaand til	ſ	60	ſ	65
1 Fildt Hat med Hattebaand	ſ	40	ſ	44
1 Duelichs Hat med Hattebaand	ſ	16	ſ	18
1 Drenge Hat med Baand	ſ	25	ſ	28
Bedre Hatte efter ſin Verdt hvem det begier.				
1 Kabuſs af Nye Klæde med Snorer	ſ	40	ſ	45
1 Ringere Kabuſs med Snorer	ſ	30	ſ	35
1 Hue med Snorer	ſ	10	ſ	11
1 Ringere Dito uden Snorer	ſ	8	ſ	9
Bedre Kabudſer oc hver efter ſit Verd.				
1 Bog fin ſkrifver Papjr	ſ	8	ſ	8
1 Bog Ringere Dito	ſ	6	ſ	6
1 Bog Gemeen Papjr	ſ	4	ſ	4
1 Buckſkinds Pung	ſ	8	ſ	9
1 Sex Som Pung	ſ	6	ſ	7
1 Barne Pung	ſ	3	ſ	3
1 Par Mandſkoe af Smuerleder	ſ	45	ſ	50
1 Par Qvindeſkoe af Smurleder	ſ	40	ſ	45
1 Par Støfle uden Krafver	1	ſ	1	15
Bedre Støfle oc Skoe efter ſit Verd.				
1 60 Faufne Linie	ſ	22	ſ	24
1 40 Faufne Linie	ſ	16	ſ	17
1 Lodlinie 40 Fafne	ſ	12	ſ	13
1 Hundr. Angeltommer	ſ	10	ſ	12
1 Hundr. Fortinned Angler	ſ	12	ſ	14
1 Pund Notgarn	ſ	7	ſ	8
Hau-Kalds Linier, tiæred oc utiæred, ſom de ere tycke til, efter ſit Værd.				
1 Pund hvit Seyl-Garn	ſ	10	ſ	11
1 Pund goed Hamp	ſ	4	ſ	4½
1 Allen Sort Lampers eller Floer	ſ	10	ſ	11
1 Allen ſmalere Dito	ſ	8	ſ	9
Bedre Dito efter ſit Verd.				
1 Stoer Splindtlaaſs Nr. 3	ſ	8	ſ	9
1 Middel Dito Nr. 2	ſ	7	ſ	8
1 Liden Dito Nr. 1.	ſ	6	ſ	7

1 Min-

	Hundr.	Fiske	Hundr.	Fiske
1 Mindre Dito = Nr. 0 =	=	5	=	6
1 Stoer Rundlaaſs Nr. 5 =	=	5	=	6
1 Middel Dito = Nr. 4 =	=	4	=	5
1 Mindre Dito = Nr. 3 =	=	3½	=	4
1 Stoer Skildtlaaſs Nr. 8 =	=	7	=	8
1 Middel Dito = Nr. 12 =	=	5	=	6
1 Liden Dito = Nr. 16 =	=	3	=	4
1 Hvid Beenſkafted Knif =	=	6	=	6½
1 Hiorte Tacked Dito = =	=	4	=	4½
1 Træſkafted Dito = =	=	4	=	4½
1 Brunſkafted Dito = =	=	3	=	3½
1 Liden Dito = =	=	2	=	2½
1 Sax = =	=	3	=	3½
1 Fihl = =	=	3	=	3
Større Fihle efter ſit Værd.				
1 Par Meſſing Liuſſe Stager efter ſit Verd.				
1 Ring Hegter = =	=	2	=	2
1 Kam = = =	=	2	=	2
1 Liden Dito = =	=	1	=	1
1 Blad got vogenſkud fra 12 til 9 tol bred, Allen	=	3		
1 Blad Dito fra 9 tol til 7 tol bred Allen	=	2½		
Dog ey at regnis til nogen Betalning det ſom et Bord er ofver heele Allen til en halfv Allen.				
1 Stor Kiol Træ 14 Allen =	=	80	=	85
1 Mindre Dito 12 Allen =	=	70	=	75
1 Dito 10 Allen = =	=	60	=	65
1 Dito 9 Allen = =	=	50	=	55
1 Dito 8 Allen = =	=	40	=	45
1 Dito 7 Allen = =	=	35	=	40
1 Dito 6 Allen = =	=	30	=	35
1 Stoer Staufne Træ = =	=	18	=	20
1 Middel Dito = =	=	13	=	14
1 Liden Dito = =	=	10	=	11
1 Ege Hauſſtock = =	=	20	=	24
1 Mindre Dito = =	=	18	=	20
1 Liden Hauſſtock = =	=	14	=	16
Krumholdte, ſom de ere ſtore til.				

	Hundr.	Fiske	Hundr.	Fiske
Norsk Tømmer.				
1 stycke Tømmer, som kaldis 18 Allen	=	40	=	45
1 stycke Dito, som kaldis 16 Allen	=	30	=	35
1 stycke Dito, som kaldis 12 Allen	=	15	=	18
1 stycke Dito, som kaldis 10 Allen	=	8	=	10
1 stycke Dito, som kaldis 7 Allen	=	5	=	6
1 stoer Legte	=	4	=	4½
1 Middel Dito	=	3	=	3
1 Liden Dito	=	2	=	2
1 Norsk firskaare Fyrdehle	=	8	=	9
1 Norsk Granedehle	=	6	=	7
Bedre Tømmer oc Dehler efter sit Værd.				
3 Splitter	=	1	=	1
8 Buched Baand	=	3	=	3
1 Half Pund hvid Sæbe	=	5	=	5½
1 Half Pund grøn Sæbe	=	3	=	3½
1 Half Pund guul Vox	=	8	=	9
1 Half Pund Brynesteen	=	1	=	1
1 Kiste med Laaß oc Hængseler 9½ Qvarter lang paa Loged	=	80	=	90
1 Skrin med Laaß oc Hængseler 6 Qvarter paa Loged	=	40	=	45
1 Tønde Steen Kul med Træ	=	40	=	45
1 Half Tønde Dito med Træ	=	20	=	22½
1 Qutting Dito	=	2	=	2
1 Nye Tran Tønde med 16 Baand	=	30	=	32
1 Nye Øl Tønde med 10 Baand	=	25	=	27
1 Half Tønde Dito	=	16	=	17
¼ Tønde Dito	=	12	=	13
⅛ Tønde Dito	=	12	=	13
1 Qutting Dito	=	5	=	5
1 Pund got Stock Tobak	=	12	=	13
1 Pund got Pres Toback	=	10	=	11

1 Rixdaler in Specie baade for Synden oc Norden, skal gielde 48 Fiske
1 Dansk Crone iligemaade = = = 30 =

De

De Islandske Vahre, skal selges oc annammes til Efterskrefne Pris.

	Hundr.	Fiske
1 Wet goed Velvircked Torfisk ofver alt Landet skal		40
1 Tonde klar Tran (uden soed) ofver aldt Landet som holder 136 Potter	1	60
½ Tonde Dito		90
¼ Tonde Dito		45
1 Qutting Dito paa Femb Potter		6½
40 Gilde god bløb Fisk for 1 Wett eller		40
20 Gilde Langer		40
1 Gilde Rocke		2
1 Foring Smør		15
1 Allen got Vadmel 2 Allen bret af en Farfve		5
1 Par gode Enckelbaands Hoser aff en Farfve 1 Dansk Allen lang, oc Vieden der efter, oc dersom de ey saaledis befindes, da Kiøbmanden ey at være skyldig til dennem at annamme		4
3 Par fuldkommen store gode Enkelbaands Vandter		4
Bedre Hoser oc Vandter efter sit Verd.		
Oxen som de kand foreenis om efter deris Godhed oc Storlighed.		
Gode Fede velvoxen Beeder. 4 Aar Gammel		40
3 Aar Gammel		35
2 Aar Gammel		30
1 Aar Gammel		20
1 Got graa Refskind		16
1 Hvit Dito		10
1 Lambskind af en farfve		1
1 Bundted Lambskind		½
1 Pund gammel Kaaber		5

Efter forskrefne Taxt skulle Indbyggerne oc Kiøbmændene i Landet oc paa Vestmanøe være forplictede at forhandle deris Vare til hver andre, oc maa ingen af Indbyggerne vere tilladt at handle med andre, være sig Indlendske eller Udlendske end dennem oc deris Kiøbmænd, som Vi Handelen allernaadigst hafver forundt, eller her efter forundendis vorder, enten paa Landet, heller udenfor Landet, i Søen,

Hauf-

Hausner, Fiorde, eller nogen andensteds, langt mindre nogen Fisk af deris Baade at selge, naar de ere ude at fiske, saa fremt de icke vilde hafve forbrudt deris Bestilling oc Formue oc derforuden straffes i Jern paa Bremmerholm.

Oc paa det i bemeldte Vort Land Island, som oc paa Vestmanøe maa være et vist Maal oc Vegt hvor efter de kunde vide at rette deris Handel, skal det være dennem tilladt at beholde den samme Allen, som hidindtil hafver været forordnet i Landet, mens Kande, Potte oc anden smaa Maal, Item Tønder, Halftønder, Fierdinger, Ottinger oc Quttinger til vaade Vare, hvoraf Tønden skal holde et stort 100 oc Sexten Potter eller 136 Potter oc det smaa Maal efter Proportion, saavelsom andet smaa Maal til tørre Vare, sampt Tran Maalere aff een half Tønde som inden udi er afdeelt udi Fierding oc Otting, tillige med store oc smaa Bismere, til at veye med, skal være rettede oc lignede efter Voris derom udgangne Forordning af Dato 5 Aprilis oc med det samme Stempel merket, som alt andet Maal oc Vegt her i Voris Riger, at det dermed rigtig kommer ofver Eens; dog dersom Krig oc Ufreds Tider maatte indfalde, som Gud naadeligen afverge, at Kiøbmændene icke kunde her fra Voris Riger giøre deris udredning, oc der ofver maatte foraarsages deris vaade Vare i andre Tønder end Forordningen tillader at henføre, da skal det dennem være tilladt, der til at bruge det slaugs Tønder, som paa de Steder ere at bekomme, hvor udredningen skeer.

Ald den tørre Fisk, som Indbyggerne ville yde eller forhandle i Island til Kiøbmændene efter forskrevne Taxt, skal være gode velvirkede vel igiennem tørred, u-kassen, u-malted oc u-frosen, oc som Blod Beenene ere afskaaren Trej Led neden for Nauflen oc Nackerne naar de ere half tørre, hvis den anderledis befindes, skal Kiøbmændene icke være forpligtede dend at annamme.

Derimod skulle Kiøbmændene forsiune Indbyggerne i Landet med gode dycktige oc velforvarede Kiøbmands Vare, oc med de som til Liffs

ophold

ophold gioris fornøden, saa rigeligen, at eenhver der af kand bekomme til sin Fornødenhed det hand begierer, saa ingen med Billighed kand hafve Aarsag sig derofver at besværge; mens dersom de Vare som Kiøbmændene til Landet henfore, enten maatte være ankommen eller fordervede, at de for gode Kiøbmands Vare icke kand ansees, skal Indbyggerne icke paabyrdis samme Vare efter forbemelte Taxt at antage, mens til saadan Priis som de sig self indbyrdis der om kunde foreene.

Endeligen skulle Kiøbmændene oc deris Betiente venligen oc med god Omgiengelse sig imod Landsens Indbyggere, Geistlige oc Verdslige forholde, saa ingen ofver dennem kand hafve billig Aarsag sig at beklage. Iligemaade skulle oc Indbyggerne dennem hoflig begegne, oc ey tilføye nogen Vold oc Ofverlast saa fremt de icke til det yderste af Voris Foeged derfor ville forfølges oc afstraffes.

Ydermeere ville Vi hermed alvorligen hafve befalet Voris Foeget, Laugmænd oc Syſſelmænd i bemelte Vort Land Island, at de alvorligen tilholder Almuen i rette tide, nemlig for Synden inden Petri Pauli, for Vesten inden St. Canuti oc for Norden oc Østen inden St. Laurentii Dag, eller i det seeniste Dage efter forskrefne Terminer, at betale oc yde til Kiøbmændene, hvis de dennem skyldig ere oc om de det for kunde tilveye bringe, der med Kiøbmændene ey opholde, paa det de deris Reyse i rette Tider kunde fuldende.

Oc som Anno 1631 den 4 May paa Byeskier Tingsted udi forbemelte Vort Land Island er udsted en Domb, hvorledis saadan Gield hos Indbyggerne i Landet, som sig uvillig med Betallingen indfinder, skulle søges, oc samme Domb af Voris Herr Far-Fader, Salig oc Høyloflig Ihukommelse Kong Christian den IV. den 1 Junii 1640 er confirmeret, hvilcken Domb liuder Ord fra Ord som følger:

Denne Byeskiers Dom er tilforne udi den 2. Deel, Side 428 f. indført ibland Kong Christian den Fierdes Forordninger.

XLVII.

Til Hr. Theodorus Thorlacius Bisp paa Island at befordre Arne Alfsen Studiosus til Eydals Præstekald for osten eller it andet forst vaccerende Kald.

Christianus Qvintus. V. N. T. Vide maa du, at vi efter allerunderdanigste ansøgning, samt din allerunderdanigste Erklæring allernaadigst haver bevilget at Arne Alfsen Studiosus, maa i henseende til den flittig Opvartning hand udi sine Studiis giort haver, til Eydaleris præstekald for østen eller it andet Kald deri Stiftet, som forst lovlig ledig bliver oc hand begierendis er, som Sognepræst blive befordret; Dog haver hand da derpaa om voris eget allernaadigste bref allerunderdanigst ansøgning at giøre. Derefter du dig allerunderdanigst haver at rette. Befalendis ꝛc. Rensborg den 24 May 1684.

XLVIII.

Til Mag. Theodorus Thorlacius Bisp i Skalholts Stift for sønden paa Jisland oc Landfogden Christopher Heideman at erkyndige dennem om Hollestifts Præsters beskyldinger imod Mag. Jon Vigfusen.

Christianus Qvintus. V. N. T. Hvad beskyldinger meenige Præster i Hollestift for Norden paa vort Land Jisland imod Mag. Jon Wigfusen (som den 12 Martii Anno 1674, haver bekommet voris allernaadigste bestalling, dend der sammesteds nu ved Døden afgangne Superintendent Hr. Gislaus Thorlaksen udi embedet at succedere) for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvor med de formeener han iche skal være værdig samme embede at nyde, kand J af hosfølgende Copie af deres derom allerunderdanigste indgivne Memorial see oc erfare. Thi er voris allernaadigste villie oc befaling, at J tillige med eendeel præster, som J self haver at anordne oc til eder tage, eder samtlige om saa-

danne

danne beskyldningers rette beskaffenhed flittig oc lovlig inqvirerer, oc os derom eders allerunderdanigste Relation til videre vores allernaadigste Resolution med forderligste muelige er tilskicker oc i voris Cancellie indgiver. Dermed ꝛc. Hafniæ den 22 Novembr. 1684.

XLIX.

Til Mag. Theodorus Thorlacius oben bref anlangende it Tryckeries forflyttelse oc niudelse paa Jisland.

Christianus Qvintus. G. A. B. At vi efter os elskelig Mag. Theodorus Thorlacius Superintendent over Skalholt stift paa vort Land Jisland, hans herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering allernaadigst hafver bevilget oc tilladt, saa oc hermed bevilger oc tillader at hans oc hans medarfvinger maa niude et Tryckerie med hvis der tilhorer, som hans afgangne Fader Hr. Thorlacus Schulonius forrige Superintendent over Holle stift oc hans Successor i deris lifstid paa Holum brugt hafver, oc af hans afgangne Far-Moders Fader forst oprettet, men siden formedelst det gamles ubrugelighed af hans Fader oc Broder paa egen Bekostning paa nye restaureret, oc fornefnte Mag. Theodorus Thorlacius det fra sine Medarvinger imod billig betaling indløse oc derefter fra fornefnte Hollum til Skalholt forflotte oc sammestedś holde; Dog med saadanne vilkor at hand ei understaaer sig nogen Materie, at lade trocke, som i nogen maade mod voris Christelige Religion, eller allernaadigste udgangne Lov oc Forordninger kand vere stridig, saa oc at hvis Materier som der trocht vorder forst efter gammel sædvane tilborligen vorder igiennem seet, saa fremt hand denne voris bevilling agter at niude oc icke derforuden vil staude til rette som vedbor; Forbiudendis ꝛc. Hafniæ den 14 Februarii 1685.

L.

Til Christopher Heideman Landfoged paa Jisland anlangende antiqvitetz skrifter sammesteds.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eptersom vi allernaadigst haver anbefalet voris Antiqvarius os elskelig Thomas Bartholin at samle alle de fornemste Jislandske Historiske skrifter, som ere at bekomme, oc dennem til troken at forfærdige, oc vi allernaadigst komme (ere komne) udi erfaring hvorledis een stoer deel Manuscripter fra vort land Jisland allereede skal vere udforte, hvilche fremmede i trochen tid efter anden lader udgaae: Da er voris allernaadigste villie oc befaling, at du med flid erkyndiger dig der i landet om hvis Manuscripter der endnu monne være oc dennem til voris tieniste indsamler oc med forste leilighed hidsender, oc dersom deribland skulle være nogle rare Historier eller andre deslige skrifter, som eyermændene nodig ville miste, haver du dennem imod din Revers alleene at laane oc dennem tillige med til bemelte Thomas Bartholin at hidsende, til dend ende at naar hand, hvis derudi til voris tieniste kunde være fornoden at observere, hand dig da dennem med forderligste til bage uskade skal lade tilstille; J det øfrige haver du alvorligen at lade forbyde oc flittig tilsee, at aldeeles ingen skrefne Historier eller andre deslige Tractater om landet, vorder der fra til fremmede forhandlede eller udførte. Dermed ꝛc. Hafniæ d. 4 Aprilis 1685.

LI.

Biørn Magnussen at maa betiene sin Sysselmandz oc Closterholders Bestilling fremdeelis, saa oc om Munchetveraas Closters Reparation.

Christianus Qvintus. G. A. V. At vi efter Biørn Magnussen, som sin Sysselmands oc Closterholders bestillinger paa vort land Jisland (efter

(efter 20 Aars betienelse) skal vere bleven frakiendt, hans allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, samt de, af os her udi voris Kongelig Residentz Stad Kiøbenhafn over samme Sag allernaadigst forordnede Commissariers allerunderdanigst forfattede Relations Anledning, allernaadigst haver bevilget oc tilladt saa oc hermed bevilger oc tillader at fornefnte Biørn Magnusen bemelte sin Sysselmandz oc Closterholders Bestillinger imod den sædvanlig afgift igien maa niude oc betiene saa lenge hand sig derudi, uden billig oc retmessig Klage tilborligen skicker oc forholder; Dog skal hand tillige med sine Medarfinger, som Munchetveraas Closters oc Kirkes Biugning schal have forsomt at lade reparere, pligtig være samme Biugning med forderligste igien at lade forbedre oc forfærdige, oc siden forsvarligen ved lige holde. Givet 2c. Hafniæ den 27 Aprilis 1685.

LII.

Joen Reckvidssen af Jisland beskiermelse bref i en drabs Sag til oc fra Retten.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom Joen Rechvidssen af Jisland (nu Soldat under voris lifgvarde) for os allerunderdanigst haver ladet andrage hvorledis hand af Gudmunder Joenssen Sysselmand for synden Vitou paa bemelte Jisland derved Retten skal vere forfuldt, anlangende en Bodel, som forleden Aars vinter tillige med hannem hos bemelte Sysselmand paa brendeviins drich skal havé veret samlet, oc der de vare velbeskienket, ere de begge med hinanden bortreeden, oc ingen af dennem self viste hvor dend anden var afbleven forend der de opsogtes, oc Bodelen da i en Moratz skal vere dod funden, mens som fornefnte Joen Reckvitzen formoder sig for samme sag ved Retten at befri helst efterdi hand skal vide sig uskyldig oc ey heller derfor af nogen skal vere beskyldt eller Sag givet, haver hand om dette voris allernaadigste beskiermelse Bref til sin formeenende Ret at udfore allerunderda-

 nigst

nigst veret begierendis; Da haver vi allernaadigst forundt oc givet, saa oc her med forunder oc giver fornefnte Joen Reckvidtzen voris Kongelig fri oc sicher leide oc beskiermelse til oc fra Retten paa bemelte Jisland, imidlertid hand samme Sag ved Lou oc Ret udfører; Dog skal hand tiltengt vere Sagen strax uden ophold for sine tilbørlige dommere at giøre anhengig oc siden udføre, Item altid i egen Person i Retten møde til at lide oc undgielde hvis Lou oc Ret medfører. Forbiudendes rc. Hafniæ den 9 Maii 1685.

LIII.

Joen Rechvidtzen fich Beskiermelse bref sin Sag for høyeste Ret at lade indstefne.

Christianus Qvintus. G. A. B. At eftersom Joen Rechvidtzen af Jsland Soldat under voris Lifgvarde den 9 Maii sidstforleden i nerværende Aar, haver bekommet voris allernaadigste beskiermelse bref til oc fra Retten paa bemelte Jisland udi een Sag som hand søges for anlangende en Bodel der paa Landet, som udi een Moratz skal være død funden oc hand nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage hvorledis hand, siden hand bemelte voris beskiermelse Bref bekom, haver fornummet at samme Sag udi hans Fraverelse ved Retten der paa landet skal vere forfuldt oc Dom over hannem ganget oc iche egentlig vides hvorledis samme Dom falden er; Da have vi efter hans herom ydermeere allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt saa oc hermed bevilger oc tillader at saa fremt hand bemelte Sag for voris høyeste Ret agter at lade indstevne maa hand i lige maade dertil fri oc sicher leede oc beskiermelse til oc fra bemelte Jisland niude oc have. Dog skal saadan Indstefning med forderligste (eller saa snart mueligt er) skee oc fornefnte Joen Rechvidsen tiltengt vere i egen person i Rette at møde til at liide oc undgielde hvis Lov oc Ret medfører. Forbiudendis rc. Aggerhus dend 12 Junii 1685.

LIV.

Til Mag. Thorder Thorlachsen Bisp paa Jisland anlangende Sigurder Biornsen Laugmands begierte Mageskifte at giøre til ende.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom Sigurder Biornsen Laugmand for synden oc osten paa vort land Jisland, hos os allerunderdanigst hafver ladet ansøge oc begiere, at hannem til Mageskifte maatte bevilges een af Skalholt Domkirkis tilhorende Jorder, som du hannem hidindtil for sædvanlig afgift skal have forundt kaldis Hvittervellom med de der hos liggende smaa Jorder ved nafn Heggstodum oc Burfeldi; Hvorimod hand bemelte Domkirke til Fyllest oc vederlag erbyder igien at give efterskrefne Fæstegoeds, nemlig dend Jord Oddestader med tilliggende Skogerpladz, hvis beskaffenhed du af hosfølgende Copie af hans derom allerunderdanigste indlagde Supplication videre kand see oc erfare; Thi er voris allernaadigste villie oc befaling, at du bemelte Jorder, saavel de fornefnte Sigurdur Biørnsen til Mageskifte begierer, som de hand derimod til vederlag udlegger, med fliid lader eftersee, oc om des beskaffenhed dig informere oc dersom du da befinder at samme Mageskifte kand vere Kirken til gafn oc i alle maader uden Skade hafver du det paa videre voris allernaadigste ratification fuldkommeligen at slutte oc til ende giøre som du vil ansvare oc bekiendt være. Dermed etc. Hafniæ den 20 Februarii 1686.

LV.

Til Mag. Theodorus Thorlacius Bisp for synden paa Island anlangende Biorn Thorloffsen at betiene Oddekalds Capellant i Hr. Arne Thorvardsens sted oc Hr. Arnes Kaldsbref at nedskiche.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom vi allernaadigst fornemme

at Hr. Arne Thorvardsen Sogne-Præst til Tingvalle kald ved Alting paa vort land Iisland ej efter voris hannem paa Oddestads Capellani der udi landet den 5 Junii Aar 1680 allernaadigste gifne bref skal kunde betiene dend udi fornefnte Oddekald værende gamle Sognepræst Hr. Torlefver Joensen, som nu udi sin høge alderdom hielp udi sit embedis Forretning høyligen skal behøve, formedelst at hand som Sognepræst sit eget Kald haver at opvarte oc fordi begge Kaldene een lang vey fra hin anden ere beliggendis, oc vi derfor efter fornefnte Hr. Thorlever Jonsens allerunderdanigste ansøgning allernaadigst haver beskichet hans Søn Biorn Thorlofsen udi Hr. Arnis sted at være Capellan udi bemelte Oddekald; Da er voris allernaadigste Villie oc Befaling at du samme voris forrige til bemelte Hr. Arne udgivne bref strax oc med forderligste skee kand, fra hannem igien fordrer oc hermed udi voris danske Cancellie til Cassering nedskicher. Dermed ꝛc. Hafniæ den 27 Februarii 1686.

Her ved kand efterfees, udi følgende Fortegnelse, Nr. XXXV. og LVIII. og udi denne Samling Nr. XLI.

LVI.

Til Bisperne paa Iisland at erklære sig paa alle Præsternis oc andre Geistliges Supplicationer der paa Landet forend de hid nedkommer.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom tid efter anden for os allerunderdanigst ere indkomne adskillige Supplicationer fra præster oc andre geistlige paa vort Land Iisland, hvilke meesten deelen ere af dend beskaffenhed at der paa allerunderdanigst erklæringer nodvendigen behøves, forend de bor at expederis; Da paa det dermed herefter des rigtigere maatte tilgaa er voris allernaadigste villie oc befaling at du strax lader advare Præsterne oc Geistligheden i dit anbetroede Stift at naar de herefter kunde have noget hos os allerunderdanigst at søge oc begiere,

de

de da skal være tiltengte deris allerunderdanigste Supplicationer til dig at indgive, hvor paa du dig oc da, saavel som om hvis Kirkerne oc Skoelerne i dit anbetroede stift kand vedkomme, uden vitloftig ophold eller nogen persons anseelse efter Sagens egentlig beskaffenhed sandfærdeligen haver at erklære forend sligt til os fra landet maa udsendis. Dermed ꝛc. Hafniæ den 13 Martii 1686.

Forskrefne Brefe udgich til enhver af efterskrefne Bisper paa Jisland nemlig Hr. Gislaus Thorlachsen over Hollestift for Norden. Mag. Theodorus Thorlacius for Synden paa Jisland.

LVII.

Om en extraordinair Bededag aarligen.

Wj Christian den Femte af Guds Naade Konge til Danmark og Norge ꝛc. Giøre alle vitterligt at Vi allernaadigst have for got anseet at anordne og paabyde, saasom Vi og hermed allernaadigst anordner og paabyder, at udi begge vore Riger og tilhørende Lande aarligen paa den fierde Fredag, som efter Paaske Helligdage indfalder, en extraordinaire Bededag skal holdes. Dog eftersom samme Bededag icke udi dette nærværende Aar, for Tidens Korthed og eendeel vore landes vitfraliggende, saasnart som det behøvedes ofver alt kand publiceris; haver Vi alleeneste dende gang der til allernaadigst berammet efterskrefne Fredage, nemlig udi vort Rige Danmark den 7 Maii. Item udi vort Rige Norge dend 25 Junii og paa vore lande Island og Færøe den 27 Augusti førstkommendis; mens siden aarligen paa forbemelte Fierde Fredag efter Paaske, som for er rort at holdis. Og paa det saadant gudeligt og saa høymagtpaaliggende Verk med god og tilborlig Andakt maa forrettis, ville vi at ofver alt baade i Kiøbstæderne og paa landet aftenen for fornefnte Bededag Klocken 6, skal ringes med den største Klocke til hver Kirke, da alle Boeder Kieldere og Kroer, hvor nogenslags Vare eller Drick selgis, strax skal tilluckis og ingen videre Handel i hvad det og være kand, den aften drifvis; oc biude Vi hermed

og alvorligen befale alle vore kiere og tro Undersaatter, at de retter dennem efter, ædrueligen, skikeligen og betimeligen paa fornefnte almindelige Bededag til Kirke og Gudshus alle eendrægteligen at komme, og indtil alle tienisterne ved Guds Bistand andægteligen ere forrettede at faste og dennem fra ald arbeide, Reiser (Posten aleene undtagen) samt Spil, Læg, Dobbel og anden Verdslig Forfængelighed entholde, og af yderste Magt beflitte dennem paa med saadan christelig andagt at fremkomme at det for Gud kand være tækkeligt og behageligt. Til hvilken Ende paa fornefnte Bededag strængeligen skal være forbudet udi alle ordinaire Pensioner, Herberger og Vertshuse eller Kroer paa landet saavel som i Kiøbstæderne, Mad eller Dricke, førend ald Guds Tieniste, som ofven er meldet, fuldkommen er forrettet, nogen i hvem det og være kand at give eller skaffe, de siuge og svage herudinden undtagen. Befindes nogen sig herimod utilbørligen at forholde straffis uden Personis anseelse, som Voris Mandaters motvillige Overtrædere; Hvormed hver Stæds Øvrighed tilbørlig Indseende skal have, og der over alvorligen holde, saa fremt de icke af Voris General Fiskal vil tiltalis, om de herudi forsømmelig at være, befindis. Og skal Superintendenterne i forskrevne vore Riger og Lande dette vores Bref af alle Prædicke-Stole, hver i sit anbetroede Stift for Meenighederne lade læse og ellers tilholde deris Underhavende Provster og Præster aarligen, Søndagen næst for fornefnte Bededag af Prædickestolene at erindre og formane deris Tilhørere, at de med en Christelig Forberedelse dette Hellige Verk i Ædruelighed, Skikelighed, og med Gudelig Andakt forrette, og saaledes omvender sig til Herren deris Gud af gandske Siæl og Hierte, at det udi ald deris Lif og Lefnet stædse maa sees og fornemmes. Thi byde og befale Vi vore Græfver og Friherrer, samt Stiftbefalings-Mænd, Superintendenter, Amtmænd, Landsdommere, Præsidenter, Borgmestere og Raad, Fogder og alle Vedkommende, som dette Vores Patent under Vores Cancelli Seigl tilskicket vorder, at de det paa behørige Stæder til alles Efterretning strax lader læse og for-

kynde,

kynde, saa og derhos tillige med Provsterne og Præsterne flittig og forsvarlig indseende have at dende Vores allernaadigste Villie i alle Maader tilbørligen efterkommes. Givet paa vort Slot Kiøbenhavn, den 27 Martii 1686. Under Vor Kongelig Haand og Zignet.

Christian.

LVIII.

Christopher Heideman Landfoged paa Jisland Bevilling med en Galliothen at fiske i tree Aar under Jisland, oc der til bruge Jislandske Losefolk.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom Os elskelig Christopher Heideman Assessor udi Voris Commerce Collegio oc Landfoget paa vort Land Jisland for os allerunderdanigst haver ladet andrage hvorledis Fiskeriet i bemelte vort land Jisland ved Doggere oc Fiskerskibe langt bedre skal kunde fortsettis, end hidindtil med Jislandske Fiskerbaade skeed er, hvorved oc saa Indbiuggerne til Seiglatzen med tiden kunde gioris capables; Da have Vi efter hans derom allerunderdanigst giorde Ansøgning oc Begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saasom Vi oc hermed bevilger oc tillader at hand med en Gallioth udi nestfølgende tree aar, Fiskeriet der sammesteds maa fortsette oc til dessens Fortsettelse Galliothen med Jislandske løsemænd imod billig Betaling lade betiene; Dog at fornefnte Galliothe udi bemelte trende aar, der udi Landets Haufne forbliver oc ei derfra til andre steder udseyler. Forbiudendis ꝛc. Hafniæ den 8 May Anno 1686.

LIX.

Christopher Heideman Landfoget paa Jisland tillige med Laugmændene oc fleere at afhandle een sag imellem afgangne Hr. Gisle Thorlachsen forige Superintendent, hans arvinger oc Mag. Joen Wigfusen itzige Superintendent anlangende Benaadings aars termin.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom Vi allernaadigst komme udi erfaring hvorledis imellem afgangne Superintendents for Norden paa vort Land Jisland Hr. Gisle Thorlachsens arvinger oc nu værende Superintendent der sammesteds os elskelig Mag. Joen Wigfusen nogen Disput skal være forefalden anlangende benaadings aars termin; Da er voris allernaadigste Villie oc Befaling at du Laugmændene tillige med eendeel af de beste Syssælmænd til dig tager oc de stridende Parter for Eder lader indcitere, dennem, enten udi mindelighed at forlige eller ved endelig dom at adskillie oc i fald at udi dend Jislandske Lov ei nogen udforlig anledning skulle findis hvorledis med fornefnte Benaadings aars termin skal forholdis, da haver J eder, saavit mueligt kand eragtis, her udi efter Voris allernaadigste Danske Lov at rette oc forholde; Hvorefter oc saa udi andre deslige Tilfelde herefter allerunderdanigst med Bispe-Enkernis Naadsens aar kand forholdis. Dermed 2c. Hafniæ den 8 Maij 1686.

LX.

Christopher Heideman Landfoged paa Jisland tillige med Laugmændene oc een deel Syssælmænd at afhandle dend tvistighed imellem Superintendenten Mag. Joen Wigfusen oc fattiges Forstander Joen Biarnasen.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom Vi allernaadigst kommer udi

udi erfaring hvorledis imellem Superintendenten for norden paa vort Land Jisland os elskelig Mag. Joen Wigfusen paa dend eene oc Joen Biarnasen Fattiges Forstander i Holum District paa dend anden side nogen twistighed skal være indfalden; Da er Voris allernaadigste Villie oc Befaling, at du Laugmændene tillige med een deel af de dogtigste Sysselmænd der paa landet til dig tager oc Parterne for eder lader indkalde, dennem enten udi mindelighed at forliige eller ved endelig Dom adskillie. Dermed ꝛc. Hafniæ den Maii 1686.

LXI.

Hr. Theodorus Thorlacius Bisp for Synden paa Jisland tillige med nogle de lærdeste Provster oc Præster at forlige hvis twistighed sig imellem Mag. Jonas Vigfusen Bisp for Norden oc Hr. Thorsteen Gunvarsen med fleere Præster oc andre er begivet.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom vi allernaadigst komme udi erfaring hvorledis imellem Superintendenten for norden paa vort land Jisland os elskelig Mag. Jonas Vigfusen paa dend eene oc een Præst navnlig Hr. Thorstein Gunvarsen tillige med eendeel andre Præster fra Norden samt Skoelemesteren i Holum-skoele paa dend anden side adskillig Twistighed skal være indfalden, som til vidtløftig trette oc uroe sig skal lade ansee; Da er Voris allernaadigste Villie oc Befaling at du nogle af de fornemste oc lærdeste Provster oc Præster udi det dig anbetroede Stift til dig tager, oc tillige med dennem di stridige parter for eder lader indcitere dennem om mueligt udi mindelighed at forlige, saa fremt J Sagen af dend beskaffenhed skulde befinde at dend uden vidtløftig proces saa oc almuens forargelse skulle kunde bileggis oc componeris. Dermed ꝛc. Hafniæ den 8 Maii 1686.

LXII.

Sigurd Biørnssen Laugmand paa Jisland fick confirmation paa et Mageskiffte, som i meilem hannem oc Bispen Mag. Thord Thorlachsen er oprettet.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom hos os allerunderdanigst er ansøgt oc begierit voris allernaadigste Confirmation paa efterskrefne Mageskiffte bref liudendis ord efter andet som følger.

Anno 1686 dend 8 Julii paa Tingvelle ved Øxeraa fremfor saadanne gierning oc Mageskifte imellem Ehrværdig Hr. Biskopen M. Tord Thorlachsen oc Hr. Laugmanden Sigurd Biornssen, at Bispen Hr. Tord Thorlachssen med voris allernaadigste arfve Konges oc Herres Kong Christian den Femtes skriftlig tilladelse oc samtycke soldte oc afhændede fra Domkircken i Skalholt oc til Laugmanden Hr. Sigurd Biornssen oc hans arfvinger til fuldkommelig Ejendom oc til at raade for med fri oc frelse disse Jorder Hvittervelle med tree qvilder oc Landskyld (eftersom nu der af gifves) et hundret. Heggestade med 5 qvigilder, Landskyld 10 øre. Burfell med 4 qvigilder, Landskyld 5 øre. Disse tre Jorder liggendis i Borgefiord syndenfor Hvitaa udi Hvanneyrar- Beyar- oc Reikholts Sogner. Afhendede nu oc tilsagde Bispen Mag. Torder Lougmanden Hr. Sigurd disse Jorder med alle Rettigheder oc alle tilliggelser som dennem følge oc med rette følget haver fra arildztid, oc hidindtil. Herimod betalte oc udgaf Lougmanden Hr. Sigurder Biornssen til Domkircken i Skalholt, ald Jorden Odstade i Lundarreikiadal oc Lunds Sogn, som bygges med tolf qvigilder, Landskyld toe hundrede oc fem øre, fra sig oc sine arfvinger oc til forbemelte Domkircke til fuldkommelig een eiendom oc til at raade for herefter, soldte oc afhændede Lougmanden Hr. Sigurd Biornssen forberørte Jord Odstad med hosfølgende hialeje Kleppun, desligeste der tilliggendis Skouplatz i Skoradal som kaldes Oddstadatunga liggendis syndenfor Skoradalsvatn med alle Rettigheder

heder oc alle tilliggelser, som dend Jord folge oc folget haver fra arilds-tid oc hidindtil oc Lougmanden hafver yderst eyermand tilverit, alt medregnet, intet fraskildt. Have Ni dannemænd ved nafn Jon Jonsson, Einar Eiolfsson, Sigurdur Magnussen, Gudmundur Sigurdssen, Jon Tordersen, Jon Gunlogsen, Sigurder Jonssen, Arne Hannesson deris skriftlige vidnesbiurd udgivet i Laugretten paa Alting Anno 1686. at dend Jord Oddstader med tilliggende Hialeye Kleppum kand baade billigen oc rundt bygges eller bortleyes for toe hundrede oc fem ore i Landskyld oc tolf qvigilder til leye, endoc vel for hoyere afgift efter sædvanlig Landets skick og viis. Disse Jordeskifte eller Kiob, skeede imellem Biskopen Mag. Tord Thorlachsen oc Lougmanden Hr. Sigurd Biornssen med fuldkommelig handtagen i hans Kongelig Majts. Landfogdes Edle Hr. Christopher Heidemands nerverelse. Disse vidner bleve oc af begge parter tilkaldede nafnligen Lauritz Christiansen Gottrup, Kongelig Majts. Closterholder, Gisle Magnussen, Hans Willemsen, Biarne Eirichssen Sysselmænd. Povel Amundasøn Closterholdere, Hr. Arne Torvardssen, Hr. Hannes Biornssen oc Arne Griersen Landskriver (med Landets Indsegl undertrycht) hvilche fuldkommeligen slutte oc holde Domkircken i Skalholt af disse skifter aldeelis skadeslos at være besynderlig afgiften anrørende, eftersom Landskyld af Odstade beregnes ti ore hoyere end Landskylder af de andre forbemelte Jorder. Indsettis dette Kiobe bref til Kongelig Mayts. naadigste Ratification oc samtocke. Alt dette til vitterlighed oc stadfæstelse skrive tilkaldede Vidner, samt begge Parterne deris Nafne med egne hænder her under, sammested, aar oc dag som for bemelt er.

Tordur Thorlachssen. L. S. Sigurdur Biornssen.

Min nærværelse testerer Christopher Heideman. L. Chr. Gottrup. mpr. Gisle Magnussen, Hans Willemsen, Biarne Erichssen, Sysselmand med egen Haand. Paall Amundasen med egen Haand, Arne Thorvardsen egen Haand Hannes Biornssen, Arne Geyerssen, med egen Haand.

Da

Da ville vi bemelte Mageskifte udi alle des ord, Clausuler oc puncter efter som det her oven indført findis allernaadigst have confirmerit oc stadfest, saa oc hermed confirmerer oc stadfæster, saa viit det Landzlou oc Ret gemes er; Forbydendes 2c. Hafniæ dend 11 Decembr. 1686.

Her af bleve tvende ligelydende Originaler udgivne.

LXIII.

Til Hr. Ulrich Christian Gyldenlewe Stiftbefalingsmand over Jisland anlangende Henrich Høyer at maae lade beseigle Olufsvigs Hafn oc at hannem pladz der ved til at sette it huus paa skal udvisis

Christianus Qvintus. V. S. G. oc V. T. Efftersom os elskelig Hr. Hendrich Hoyer Assessor i voris Commerce Collegio for os allerunderdanigst haver ladet andrage hvorledis Revets Hafn i vort land Jisland, som hand tillige med Bierrefiords Hafn af os i Forpagtning hafver, daglig skal blifve saa forgrundet at Skibene der icke uden største Fare skal kunde lade. Derimod skal i samme Revets Hafns Distri.t findis en anden Pladz Olufsvig kaldet, hvilken han haver ladet besigtige oc er bleven befunden beqvemmere for Skibene at lade paa end Revet, foruden at der endog god ankergrund skal være; Da have vi efter hans allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget at hand bemelte Olufsvig Hafn tillige med Revets Hafn maa lade beseigle oc ved samme Olufsvig Hafn it huus lade opsette, hvor hans Kiøbmand med Varene oc Fiskens indsettelse, værelser kunde have; der efter du dig allerunderdanigst haver at rette oc strax at beordre Laugmanden Magnus Joensen at udvise bemelte Henrich Hoyer en beqvem Plads ved fornefnte Oleifsvigs Hafn, hvor hand forskrefne huus kand lade opsette, oc dersom det imod Forhaabning maatte være nogens grund, da de vedkommende en anden Pladz derimod i samme District at tilvise.

Skulle

Skulle oc fornøden eragtis at lade transportere nogen fisk fra Revet til Skibenes aflading ved benefnte Olufsvig, saa ville Vi allernaadigst at du oc paa forbemelte Henrich Høyers Kiøbmands Begiering tilholder Indbyggerne samme Transport at giøre. Befalendis ꝛc. Hafniæ den 26 Martii 1687.

LXIV.

Ragnhild Joensdatter Sal. Hr. Gisle Thorlaksens Efterleverske at maa hver tredie hellig dag om aaret holde prædicken i hendis huus Grøf.

Christianus Qvintus. G. A. V. At vi efter Ragnilder Jonsdatter afgangne Hr. Gisle Thorlaksens forige Biscop udi Holum Stift paa vort land Jisland hans Efterleverskis allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering oc i allernaadigste henseende til dend besverlige vey, som hun ofver Elve om vintertide med fare skal have til hendes Sogne-kirke Hof, allernaadigst haver bevilget oc tilladt at hun paa hendis iboende gaard Grøf paa Hofdestrand maa hver tredie hellige dag aaret igiennem Guds tieniste udi dend der paa Gaarden indrettede Kirche lade forrette, saa fremt hun self Sogne-Præsten dertil godvillien kand formaa oc fornøye oc ellers at Guds tienistes Forretning ei andesteds derudover i nogen maade vorder forsomt oc forhindret. Forbiudendis ꝛc. Hafniæ den 24 Maii 1687.

LXV.

Mag. Theodorus Thorlacius Bisp i Jisland forlof at reise hid til Kiøbenhafn.

Christianus Qvintus. V. N. T. Vide maa du at Vi efter din allerunderdanigste Ansøgning allernaadigst haver bevilget, at du udi næstkommende Aar eller naar du det begierer oc behøver maa være forlovet at reise hiid dine ærender at forrette, dog at du for din afreise saadan

anstalt gior at intet dit embede vedkommende i din Fraværelse forsømmet vorder. Derefter 2c. Hafniæ den 10 Decembr. 1687.

LXVI.

Til Laugmændene i Jisland at indsende Specification paa hvad Verslige Betienter der paa Landet findes.

Christianus Qvintus. Vores allernaadigste Villie og Befaling er at du dig med fliid erkyndiger om hvor mange Verslige betienter i dit Allernaadigst anbetroede Laugdom der paa Jsland findes oc hvad deris bestillinger ere, saa og af hvem, enten af os eller andre de dertil ere antagne, og der paa en rigtig og udforlig Specification og underretning under din Haand og Zignet i voris Danske Cancellie med første afgaaende Skib der fra landet i egnen hos dig, indskicker. Der med 2c. Hafniæ den 31 Martii 1688.

Laugmændenes Nafne vare Sigurdur Biørnssen Laugmand for Synden og Osten og Magnus Jonsen Laugmand for Norden og Vesten.

LXVII.

Til Bisperne paa Jisland at indsende underretning om Præstekaldene der paa landet og hvad Præster der til findes.

Christianus Qvintus. V. N. T. Voris Allernaadigste Villie og Befaling er at du dig med fliid erkyndiger om hvad Kald og hvor mange i dit anbetroede Stift findis, der nest hvor mange kirker der ere til hver kald, og det ved nafn. Dissligeste hvor mange residerende Capellaner der ere i hver præstegield eller sogn, og hvad tid og af hvem, endten af os Sognepræsten eller andre de dertil ere kaldede. Item hvor mange huus Capellaner der ere og paa hvad steder de findes, saa og hvor langt Kirkerne i hver Præstegield ligger fra hver andre og endelig hvor tiit udi hver Kircke bliver prædicket og der paa en rigtig og udforlig Specification og underretning under din haand og Zignet i

Voris

Voris danske Cancellie med forste afgaaende Skib der fra landet i egnen hos dig, indskicker. Der med ꝛc. Hafniæ den 31 Martii 1688.

Bispernes nafne i Jisland Mag. Theodorus Thorlacius Superintendent over Skarholt Stift for Synden og Mag. Jonas Wigfusius Superintendent over Hole Stift for Norden.

LXVIII.

Mag. Theodorus Thorlacius Bisp paa Jisland at maa lade trycke Norske og Jislandske Historier oc Antiqviteter oc hans børn trykeriet efter hannem niude.

Christianus Qvintus. G. A. V. At Vi efter allerunderdanigst giorde Ansogning oc Begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed bevilger og tillader at Os Elskelig Mag. Theodorus Thorlacius Superintendent ved Skalholt paa vort Land Jisland maa, ved det hannem der sammesteds allernaadigst forundte oc i brug havende Tryckerie i bland andre Theologiske oc Geistlige Boger, oc saa, uden andres indpas der paa Landet, alleene lade trycke hvis Norske oc Jislandske Historier oc Antiqviteter, som der i Landet forefalde oc til Trykken befordres kunde, oc hafve vi derforuden af sær Kongelig Naade allernaadigst forundt oc bevilget, at bemelte Mag. Theodorus Thorlacs Born, maa oc skulle efter hans dodelig Afgang, ey alleene samme Antiqviteters oc Historiers Trycferi oc Privilegium alleene beholde, mens oc Tryckeriet oc Prentehusene, som bemelte deris Fader paa egen bekostning ved Skalholt skal hafve ladet bygge, oc ey der til forne var, til sig tage, oc saa fremt hand ey til forn anden Anordning derved for sin Dod self giorendes vorder, sig da der efter saa nyttig giore som de best kunde. Forbydendes ꝛc. Gifvet paa Vort Slot Kiobenhafn den 7 April. 1688.

LXIX.

Obet bref om Laugmændenis løns forbedring paa Iisland.

Christianus Qvintus. G. A. V. At saasom Vi allernaadigst erfarer hvorledis Laugmændene paa vort Land Iisland meget lidet til løn for deris Bestillinger skal vere tillagt, saa de icke formedelst hvis udgifter de paa Altings-reisserne oc i andre deres Bestillingers Forretninger foraarsagis at giøre, skal kunde subsistere. Da have Vi allernaadigst for got befundet at anordne oc bevilge, saa som Vi oc hermed anordner oc bevilger, at eenhver Laugmand i sit District maa til hans løns Forbedring herefter udi Laugmands told aarligen ninde oc oppebære af hver Bundegaard 2 fiske eller i stedet 4 ß. danske oc af eenhver Indbiugger, som tiender it hundrede eller derover 1 fisk eller i stedet 2 ß. saavel som oc af eenhver af dennem, som boe paa halfve bole eller Husmænd oc kand holde een Koe eller fleere 1 fisk eller i stedet 2 ß. Forbydendes rc. Hafn. den 7 Aprilis 1688.

LXX.

Til Christopher Heideman Landfoget paa Iisland at forhielpe afgangne Hendrich Bielches børn og arfvinger til betaling og udleg udi Jon Eggertzens faste goeds og midler.

Christianus Qvintus. V. N. T. Hvad os elskelig Hr. Christian Bielke voris Admiral rc. for os allerunderdanigst haver ladet andrage og berette angaaende at samptlig afgangne Hr. Hendrich Bielchis børn og arfvinger skal efter de saavel til Byeting og Raadstue herudi Voris Kongelig Residence Stad Kiøbenhafn, som af Voris Høyeste ret afsagde domme hafve een anseelig fordring og prætention hos Joen Eggertssen af vort land Iisland, som hand dennem er tildømt at fornøye og betale med videre, kand du af hosfølgende Copie af hans allerun-

derdanigste Supplication videre self see og erfare. Thi er Voris Allernaadigste Villie og Befaling, at du hannem og sambtlige vedkommende efter bemelte ergangne domme til betaling udi fornefnte Joen Eggertsens faste gods og midler, hvor de findis og opsporgis kand, ved rettens lovlig medfart med forderligste forhielper og dennem der udi indforsel og udlæg gior, lige ved andre hans Creditorer som hos samme Joen Eggertsen nogen bevislig gield og fordring kand hafve og hidindtil haver hafft forend os hans boesloed ved det almindelige paa Jisland holdne Alting tildomt blev. Dermed ꝛc. Hafn. den 7 Aprilis 1688.

LXXI.

Til Bisperne i Jisland anlangende dend Jislandske Lovs Revision saavidt Geistligheden angaar.

Christianus Qvintus. V. N. T. Vi tilskicke Eder her hoes rigtig Copie af en Voris allernaadigste befaling til Laugmændene i vort land Jisland anlangende den Jislandske Lov efter den Norske (som dennem er tilskicket) at indrette det meste mueligt være kand, hvis beskaffenhed J deraf viidere kand see og fornemme; og i hvor vel dend anden Bog om Geistligheden i dend Norske Lov icke excipere i samme Ordre, saa er dog Voris allernaadigste Villie og Befaling at J tillige med nogle af de kyndigste Provster udi deris anbetroede Stifter, som J self til Eder, paa en beleilig Tid og Sted i Vores Nafn haver at forskrive, Eder med allerforderligste foretager fornefnte Anden Bog om Geistligheden i dend norske lov, som J hos Laugmændene kand bekomme, og dend flitteligen efterseer og overvejer hvor viit J formeener dend Jislandske Lov, saa viit Geistligheden alleene angaar, derefter kunde indrettis og dermed overeens komme, hvilket Vi allernaadigst ville derved at skulle forblive, paa det een Uniformitet og Lighed udi dend Norske og den Jislandske lov, saavit det allermestmueligt, her efter kunde observeris; men hvis i bemelte Jislandske lov befindis af dend Beskaffenhed

ei efter dend Norske lov at kunde forandris, haver I udi hver Materie tilborligen i agt at tage, at det efter dend Jislandske skick og sædvane vorder forfattet. Dog at alting paa dend Maade vorder indrettet, som det sig med Voris Arve-Regering best kunde skicke, og overeens komme, og enhver Materie ordentligen sammendragen og udi visse Capitler fordeelt, og hvis som i Loven de Geistlige angaaende findis vanskelligt at forstaa, med tydelige ord forklaret, alt til dend ende at samme verk baade i Materien, stilen og ordenen kand naa sin Fuldkommenhed, og der som du os elskelig Mag. Theodorus Thorlacius, efter voris allernaadigste tilladelse skulle begive dig paa reissen hid forend at I dermed til ende kommer, saa ville Vi allernaadigst at I Eders Forretning saaviit dend da kand være kommen, med hvis videre I derved kunde have at erindre, med hannem skicker, at samme verk hertil endskab kand bringes; men ifald at hand icke reisser saa hastig, have I Eders Commission saaledes at befordre, at dend med Laugmændenes, om icke før, kand blive hiidsendt, og i Voris danske Cancellie leverit, skulle og nogle af eder blive af ulige og adskildte Meeninger, haver eenhver sit betænkende der over skriftlig at forfatte og til bemelte Voris Danske Cancelli hidskicke, alt til videre Voris allernaadigste Resolution. Dermed &c. Hafniæ den 14 Aprilis 1688.

Bispernes Nafne vare: Mag. Theodorus Thorlacius Superintendent over Skarholt for Synden og Mag. Jonas Wigfusius Superintendent over Holle Stift for Norden.

LXXII.

Til Laugmændene i Jisland anlangende Jislandske Lovs Revision saaviit det værdslige er angaaende.

Christianus Qvintus. Vi tilskicke Eder herhos et Exemplar af den Norske lovbog, og er Voris allernaadigste Villie og Befaling at I tillige med nogle af de lovkyndigste Sysselmænd der i Jisland, som I til

Eder

Eder i Voris nafn paa en beleilig tiid og sted haver at forskrive, Eder forskrevne Lovbog med allerforderligste foretager og dend flitteligen efterseer og overveyer, hvorviit I formeener at dend Jislandske lov derefter kunde indrettes og dermed overeens kommer, hvilket Vi allernaadigst ville derved at skulde forblive, paa det en Uniformitet og lighed udi dend Norske og dend Jislandske lov saaviit allermestmueligt, herefter kunde observeris, mens hvis i bemelte Jislandske lov befindis af dend Beskaffenhed ei efter dend Norske lov at kunde forandris, haver I udi hver Materie tilbørligen i agt at tage, at det efter dend Jislandske skick og sædvane vorder forfattet; Dog at alting paa dend Maade vorder indrettet, som det sig med voris Arve-Regering best kand skicke og overeens komme og eenhver Materie ordentligen sammendragen og udi visse bøger og Capitler fordeelt, og hvis som udi loven findis vanskieligt at forstaa, med tydelige ord forklaret, alt til dend ende at samme verk baade i Materien, stilen og ordenen kand naa sin Fuldkommenhed; og haver I samme eders Commission saaledis at befordre, at I dend, om icke før, da med Slagter-skibene kand hidsende til at leveris her i Voris Danske Cancelli; Skulle og nogle af Eder blive af ulige og adskilte Meeninger, haver enhver sit betenkende derover skriftlig at forfatte og til bemelte voris Danske Cancelli hidskicke, alt til videre voris allernaadigste Resolution. Dermed rc. Hafn. den 14 Aprilis 1688.

Laugmændene paa Jisland deris nafne vare Sigurdur Biørnssøn Laugmand for Synden og Østen, og Magnus Jonssøn Laugmand for Norden og Vesten.

LXXIII.

Til Christian Muller Ambtmand paa Jisland anlangende Dom i en Sag imellem Alexander Montros og Aussgier Jonsen anlangende et Slagsmaal.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom Alexander Hansen Montros

tros for os allerunderdanigst haver ladet andrage hvorledis hand formeener sig at være skeet fornær med dend Dom, som os elskelig Magnus Jonssen Laugmand for Norden og Vesten paa vort Land Jisland med sine Meddoms mænd skal have dømt og affagt imellem hannem og Ausgier Jonssen angaaende et Slagsmaal, saasom hannem ei skal være bleven tilsted at føre hvis Vidner hand til sagens oplysning kunde have og ei til hiemtinget vare førte; Da er Voris allernaadigste Villie og Befaling at du dend Anordning giør at Vor Landfoged tillige med 24 Laugrettismænd dennem samme sag efter lovlig foregaaende stevnemaal med forderligste foretager; og derudinden endelig og forsvarlig kiender og dømmer saaviit lov og ret er gemes, og haver du ellers den anordning at giøre at bemelte Alexander Hanssen Montros af hans vederpart imidlertiid umolesteret forbliver. Dermed rc. Hafn. d. 5 Maii 1688.

LXXIV.

Nogle Poster af Amtmand Mullers instruction af 5 Maii 1688.

Art. 3.

Han skal og have tilbørlig Opsiun med Justitien at den tilbørlig administreris, saa ingen, være sig Geistlig eller Verdslig, Rige eller Fattige sig med Aarsag der over kunde have at besværge; til hvilken ende hannem skal være tilladt, og hvor hand nogen Misligheb enten befinder eller formoder, være anbefalet i egen Person Retten, være sig Geistlig eller Verslig at besøge, og der fornemme om Retten paa ethvert Stæd saa lovlig og tilbørlig administreris, som det sig bør, saa og engang om Aaret, efterſee alle Protocoller, hvilke hand lader igiennem drage og self beseigle og om Tingene louglig holdis af lougkyndige Lougmænd, Sysselmænd og Lougrettismænd udi rette tiid, saa med alting lougligen omgaais og dersom befindis skulle at Rettens betiente icke forstaar deris Embede, som de bør, hafer hand dennem ved Retten derfor at lade tiltale

tiltale og fra Bestillingen suspendere, og slig beskaffenhed strax i voriss danske Cancellie till Voris nærmere allernaadigste Resolution anmelde.

Art. 4.

Naar nogen verslig Bestilling der paa landet ledig blifver, skall hand giøre oss allerunderdanigste Forslag om en dygtig og vederheftig Person, som hand fornemmer dend vaccerende Bestilling til Voris Tieniste best kunde forestaa og samme hans Foreslag udi voris Danske Cancelli indsende og derfra forvente om Vi det allernaadigst ville approbere eller anderledis derudi disponere.

Art. 6.

Hand skal og paa Voris Stifbefalingsmands vegne og i hans Fraværelse tillige med Bisperne have Tilsyn med dend Geistlige Jurisdiction derudi landet og udi forefaldende Sager efter loufven sig holde.

Art. 7.

Med Voriss Kirker skal hand tillige med Superintendenterne og Provsterne udi eethvert Stift, have saadan tilbørlig Indseende at med deris Indkomst forsiunlig omgaaes, Kirkerne forsvarlig vedligeholdis og at alting dermed tilgaaer efter dend anordning der om giort er eller vorder, særdeelis skal hand tilholde dennem, som Kirkernis og Closteris Indkombst og Opebørsel er betroet eller fremdeelis anbetroet vorder, at de for dess Indtegt og Udgifter aarligen rigtig Regenskab giør og derfor nøyagtig qvittering tager.

Art. 8.

Hospitals og fattige Hússis Forstandere skal hand tillige med Superintendenterne og andre vedkommende efter Fundatzen tilholde deris Bestillinger forsvarligen at forestaae og at de derfor i rette tiide tilborlig Regenskab aflegger, saavel som med fattige Lemmers Indtagelse og Underholdning forholdis efter dend Fundatz og skick, som ved hvert Stæd er giort, indgaaet og bevilget.

Art. 12.

Alle Supplicationer om Verslige Sager, Fæstebrefve og andet

deslige, som Undersaatterne till Os ville indgifve, skal till hannem først everis at hand deris allerunderdanigste begierings Beskaffenhed kand examinere, og hafver hand siden sin allerunderdanigste Erklæring till voriss allernaadigste Resolution der paa at teigne og os allerunderdanigst at tilskicke, og skal i ligemaade om de geistlige Supplicationer med Bisperne conferere og tillige med dem sin allerunderdanigste Erklæring derpaa teigne.

Art. 13.

Og som Vi allernaadigst haver anbefalet Lougmændene og Bisperne, saaviit den anden Bog udi voris Norske Lov angaaer den Islandske lou, efter Voris ny Norske lou, saavit mueligt at indrette, saa skal han og dermed have nøye opsigt, at sligt tilborlig vorder forrettet og saa snart mueligt, Projecten deraf indsende, hvoraf Copien i landet skall forblifve, paa det, om det hiidskickede Exemplar forulyckedis, Vi it andet igien kunde bekomme.

Endelig siger Amtmanden.

Art. 14.

Saasom ibland andet Hans Kongel. Majts. Villie og Befaling er at Jeg skal mig med Fliid erkyndige, om nogen Metall eller Mineralier herpaa landet kunde findes og derom giøre udforlig Relation, saavel som allerunderdanigste Forslag, hvorledis det hans Kongel. Majst. kunde komme til Nytte og Brug, samt hvis i alle andre Maader, særdeelis med Fiskeriet og Handelens Tiltagelse og Forbedring, samt landets opkomst kunde være at observere og betænke.

Thi gives Hr. Lougmændene saavel som Lougrettismændene og andre sig her paa Stæden befindende Landsens Indbyggere tilkiende, paa det, hviss een eller anden her om kunde være bekiendt, mig vilde communicere og saaledes Høystbemelte hans Kongel. Majts. Voris Allernaadigste Arve-Kongis og Herris allernaadigste Villie allerunderdanigst kunde efterlefvis.

Her

Her paa svare Lavtingsmændene, at saavidt de selv mindes eller af ældste Mænd kand faae Underretnig om, saa har der udi næst afvigte hundrede Aar ikke været udi Landet saa ynkværdig og farlig Tilstand, som der var nu, hvorom man fra alle Landets Fierdinger havde Efterretning, saasom Qvæget udi afvigte haarde Vinter og Foraar var til en stor Deel bortdødt og det efterlevende mestendeels unyttigt formedelst Mangel af Græs og haardt Veirligt ud paa Sommeren. Fiskeriet var og paa de fleste Stæder omkring Landet det allerslætteste. Som en medvirkende Aarsag til Fiskeriets Mislingelse formeene erfarne Søemænd at være denne, at de franske Hvalfangere nedsynke de afflensede Hvalfiske, hvorhen Fisken da siden søger, saasom der i Fiskens Mave ere fundne Stykker af Hval. Dette samme sige de om Fiske-Huckerter, som kaste ud Hoveder og Indvolde af den fangede Torsk hvortil Fisken siden holder sig og derfor ikke gaaer ind under Landet paa de Mede, som de Islandske Fiskebaader besøge. Aaret efter 1689 gave Lavmænde tillige med nærværende Altings Mænd en endnu ynkeligere Efterretning om den Hungers-Nød, som da var ibland Indbyggerne, som foraarsagedes af slæt Fiskerie og Høets slætte Indhøstning og Bedervelse. Herover maatte Almuen slagte Køer og Faar til Føde og udi nogle Herreder vare mange Mennisker døde af Hunger og Usælhed. Og endnu udi Aaret 1690 er denne samme Klage bleven ført.

LXXV.

Til Christian Muller anlangende Gudrun Kittelsdatter at skee udleg af Joen Audunarsens boe paa Iisland for hendis Fordring.

Christianus Qvintus. V. N. T. Hvad Arne Magnussen for os allerunderdanigst haver ladet andrage paa hans Moders Gudrun Kittelsdatters vegne i vort land Iisland imod Joen Audunarsen sammesteds, anlangende at han icke i Mindelighed skal ville beqvemme sig til een over hannem den 20 September Anno 1687 ergangne Laugmands Dom til fulde at efterkomme, kand du af hosfolgende Copie af dend derom allerunderdanigst indgivne Supplication videre see og erfare; Da saafremt det forholder sig saaledes, som Suplicanten allerunderdanigst

nigst andrager, er vòris allernaadigste Villie og Befaling at du alvorligen tilholder Syßelmanden paa ansøgning at giore bemelte Arnæ Magnußens Moder tilbørlig og forsvarlig udlæg i forbemelte Joen Audunarsens Boe for saa vit, som hun endnu efter dend ergangne Laugmands dom hos hannem retmessigen kand have at fordre, med mindre at Syßelmanden self boderne vil betale. Dermed rc. Hafn. d. 15 Decembr. 1688.

LXXVI.

Til Christopher Heideman Landfoget paa Jisland at tiltale Mag. Jonas Wigfusen Bisp for norden.

Christianus Qvintus. V. N. T. Saasom adskillige Klagemaal over os elskelig Jonas Wigfusius Superintendent over Holle stift for Norden paa vort land Jisland os allerunderdanigst er bleven foredraget hvorledis hand i adskillige Maader baade med haard oc ubillig medfart imod almuen i hans allernaadigst anbetroede Bisкopsdomme, saavel som med fremmed Handling imod voris Forordninger oc det Jislandske Compagnies allernaadigste gifne Octroye sig skal have forseet; Thi er voris allernaadigste Villie oc Befaling at du hannem for de af os allernaadigst tilforordnede Commissarier (hvis nafne du af hosfølgende rigtig gienpart af dend dennem allernaadigste givne befaling videre kand fornemme) med forderligste skee kand til Sagens endelig Paakiendelse, indstefner og dom over dennem forhverver. Dermed rc. Hafn. d. 20 April. 1689.

LXXVII.

Til Christian Müller Amtmand paa Jisland oc Mag. Theodorus Thorlacius Bisp over Skarholt Stift, samt begge Laugmændene, at kiende oc dømme anlangende Almuens Klagemaal over Mag. Jonas Vigfusius Bisp over Holle Stifft.

Christianus Qvintus. V. N. T. Saasom adskillige Klagemaal over

Os

Os elskelig Mag. Jonas Vigfusius Superintendent over Holle Stift for Norden paa vort land Jisland Os allerunderdanigst er bleven forebragt, hvorledis han i atskillige Maader baade med haard oc ubillig medfart imod Almuen i hans allernaadigst anbetroede Biskopsdomme, saavel som med fremmed Handling imod voris Forordninger oc det Jislandske Compagnies allernaadigst givne Octroye sig skal have forseet; Da som Vi der udover er bleven foraarsaget allernaadigst at anbefale os elskelig Christopher Heideman ꝛc. der paa at tale, er voris allernaadigste Villie oc Befaling at J til eder tager een deel af de fornemste Præster oc Syſſelmænd der paa landet, oc samtlige retter eders leilighed efter, saasnart lovlig Stefnemaal af bemelte Christopher Heideman tagen er, Sagen imod fornefnte Mag. Jonas Vigfusius for eder paa it beleiligt sted oc tid at tage oc da paa hvis for eder af forschrefne Christopher Heideman proponeret eller i Rette sat vorder efter fuldkommen information oc deß grundelige examenering endelig kiender oc dommer oc hvis J saaledes forrettendes vorder haver J de vedkommende paa ansøgning fra eder under eders hænder at give beschrefen, som J ville ansvare oc bekiendt være. Dermed ꝛc. Hafn. d. 20 April. 1689.

LXXVIII.

Til Ulrich Christian Gyldenløve oc Mag. Theodorus Thorlacius anlangende et Mageskifte som Joen Thorlachsen begierer at giøre med hvaltiofſtad Kyrke paa Jisland.

Christianus Qvintus. V. S. G. oc B. T. Efftersom Joen Thorlachsen fra Bergefiord for østen paa vort land Jisland hos os allerunderdanigst haver ladet anholde at hannem til Mageskifte allernaadigst maatte forundes een ødepladz der paa landet, kaldet Rafnkieldalen, erbydendes sig derimod at give Valtiofſtad Kyrke, hvortil samme pladtz sig skal holde til Vederlaug een bebygt half Jord ved nafn Fannardal, udi Nordfiord beliggendis; Da saa fremt J befinder samme Mageskiffte

at vere bemelte Valtiofstad Kirke til gafn oc fordeel oc icke til skade, er voris allernaadigste Villie oc befaling, at I det med hannem paa voris allernaadigste Ratification tilbørligen oc forsvarligen til ende giører. Dermed ꝛc. Hafn. d. 15 Febr. 1690.

LXXIX.

Mag. Theodorus Thorlacius privilegium anlangende dend Jislandske Bibel paa nye at lade trykke.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom Os Elskelig Magister Theodorus Thorlac Superintendent over Scharholt-Stift paa vort land Jisland for Os allerunderdanigst haver ladet andrage oc berette at dend Jislandske Bibel, som der udi Landet tvende gange tilforne nemblig Aar 1584 oc Aar 1644 paa tryck skal være udgangen nu ei mange steder skal være at bekomme endog dend af mange søgis oc begieris; hvorfor hand skal til sinds være dend paa ny igien at lade trycke oc oplegge der som det med voris allernaadigste bevilling maatte skee. Thi have vi efter allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt saa oc hermed bevilger oc tillader at bemelte Mag. Theodorus Thorlac oc hans børn maa bemelte Bibel paa det Jislandske Tungemaal paa ny paa trykk lade udgaa efter de forige Editioner oc Lutheri Version oc haver vi der foruden af sær Kongel. Naade allernaadigst bevilget oc tilladt at hand til samme verckis befordring oc nogen hielp udi samme tryckeri bekostning maa oc skal af hver Kircke derudi landet i begge Stifterne, som kand være ved god Formue nyde oc oppebære halfanden Rixdaler, mens af dem, som ringere Indkombst oc Mideler haver een Rixdaler, oc af de ringeste oc fattigste een Sletdaler hvor imod Kirkerne, naar samme Bibel vorder ferdig tryckt igien bør oc skulle nyde saa meget bedre Kiøb paa Bibelen, som eenhver dertil legger penge ud. Forbydendis ꝛc. Hafn. dend 14 Febr. 1691.

LXXX.

LXXX.

Til Christian Müller Ambtmand paa Jisland at hielpe Magnus Joensen Laugmand for norden til rette imod Anders Anderssen Sysselmand i Dahle Syssel.

Christianus Qvintus. V. N. T. Hvad Magnus Jonsen Laugmand for Norden oc Vesten paa vort land Jisland oc Ombudsforvalter over Stape Ombud sammesteds for os allerunderdanigst haver ladet andrage imod Anders Anderssen Sysselmand udi Dahle Syssel oc forrige Ombuds Forvalter over Stape Ombud for hand skal veigre sig udi at betale 22 Lejeqvilder, som hand dertil Landstinget udi forleden Aar 1690 skal være tilfunden hannem at betahle; Saa oc at fornefnte Anders Anderssen imod allernaadigst udgangne Forordninger bemelte ombuds Residentz Gaard Arnestape, besidder, kand du af hosfolgende Copie af hans derom allerunderdanigste indgifne Supplication videre see oc erfahre; Thi er voris allernaadigste villie oc befahling at du bemelte Magnus Jonsen herudi saa viit Lov oc Ret gemes er uden ophold til Rette forhielper. Dermed 2c. Hafn. d. 28 Febr. 1691.

LXXXI.

Til Christian Müller Ambtmand paa Jisland med flære nemlig Mag. Thorder Thorlacius Biskop over Skalholts Stift, Magnus Jonsen og Sivert Biørnssen Lougmænder sammesteds at meddeele afgange Mag. Jon Wigfussøn vidimerede Copier af nogle Bevisligheder.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom afgangne Mag. Jonas Wigfusius forrige Superintendent over Holle stift paa vort land Jisland hans Søn Thorder Wigfusius for Os allerunderdanigst haver ladet andrage hvorledis J udi dend Domb som J til hannem skal have given beskreven i een Sag imellem hannem og hans Medarvinger paa

dend

dend eene, og os elskelig Christopher Heideman Assessor i voris Commerce Collegio og Landfoged over bemelte Jisland paa dend anden side, ickun skal have beraabt eder paa og icke derudi ord fra ord indført eendeel Original Acter og beviisligheder, som hand til samme sags oplysning skal behove; da er efter hans herom allerunderdanigste ansøgning og begiering voris allernaadigste villie og befaling at I under eders hænder og Signeter for billig betaling meddeeler hannem rigtige Copier af samme Acter og beviisligheder naar hand det af eder begierendis vorder. Dermed rc. Hafn. dend 14 Martii 1691.

LXXXII.

Til Christian Müller amptmand paa Jisland oc Johan Heidemand Landfoget anlangende Præsid. hans Nansens oc fleere Forpagters Klagemaal over udøgtig Ulden arbeid af Hoser, Handske og Vadmel, som imod Octroyen oc Taxten gioris.

Christianus Qvintus. V. R. T. Eftersom os elskelig Hans Nansen voris Etatz Justitz og Commerce Raad oc Præsident udi voris Kongel. Residencestad Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis Almuen paa vort land Jisland ved de hannem allernaadigst forundte oc til forpagtede Havner understaar sig imod dend af os allernaadigst givne Octroy oc Jislandske Taxt, saa uloulig oc aldelis udøgtig at forarbeide deres uldengoeds, Hoser, Vanter oc Vadmel, saa at samme goeds derudover ganske bliver ubegierlig oc usolt henligger, hannem oc andre til stoer skade oc aarlig pengis tabelse. Thi er voris allernaadigste villie oc befahling at I ved Sysselmændene udi hvert Syssel der i landet Jisland saavel som ellers paa anden behørige steder oc maade alvorligen advahrer oc tilholder meenige almue udi landet som sligt goeds forarbeider oc til Kiøbmanden forhandle ville, at de samme deris Hoser, Vanter oc Vadmel udi deris tilbørlig lengde oc

viide,

viide, saſt bonden oc eens farve ſaaledes lader valcke oc velſkickede forferdige, ſom det efter bemelte voris allernaadigſt anordnede Taxt louligt oc forſvarligt, oc Kiøbmændene uden ſkade at være kunde eragtes. Derefter I eder allerunderdanigſt haver at rette oc derom fornøden anſtalt at giøre, befahlendis ꝛc. Skrevet ꝛc. Hafn. dend 28 Martii 1691.

LXXXIII.

Til Chriſtian Møller Ambtmand med fleere i Jiſland at indgive deris betenkende angaaende Hengefiſken ſom de Trafiqverende klager over.

Chriſtianus Qvintus. V. N. T. Saaſom eendeel Jiſlandſke Kiøbmænd her i voris Kongel. Reſidenceſtad Kiøbenhafn for os allerunderdanigſt klageligen haver ladet andrage hvorledis Indbyggerne paa eendeel ſtæder og Havne i vort land Jiſland nu paa nogle aars tiid ſkal have begyndt een ny oc af gammel tiid ubrugelig maade deris fiſk udi ryggen at opſkiere, oc dennem ſiden ophenge at tørke, ſom de ſiden Hengefiſk ſkal kalde; hvormed de nu ſaaledis ſkal værre komne udi vane at de voris allernaadigſte Befahling og Forbud der om af Dato d. 5 Febr. Anno 1687 uagtet, ſkal endnu dermed fortfahre Da ſom det icke alleene ſtriider imod voris ſeeneſte allernaadigſte udgifne Taxt, men det endoc ſkal være de ſom Hafnene udi Forpagtning have til ſtørſte ſkade, i det de icke alleene maa af Indbyggerne annamme dennem for dend ſamme Priis ſom anden god Platfiſk efter Taxten, men endog at de dennem ei igien ſom gode Kiøbmands vahre udi Holland, Gluckſtad oc andre ſtæder hvor de ei ere begierlige, kand forhandle, foruden at ſamme Hængefiſk endog paa de ſtæder hvor de kand affættes, ei ere udi dend Priis eller gielder ſaa meget, ſom anden Platfiſk; Saa er hermed Voris allernaadigſte Villie og Befaling, at I tilſammen flitteligen overveyer og med førſte hiemreiſende Skibe eders allerunderdanigſte Betænkende udi voris Cancelli ſkicker om Hængefiſken aldeeles

enten paa eengang kunde afskaffvis, eller og tiid efter anden formindskis eller paa hvad maade I formeener det best dermed kunde forholdis, saa at Kiøbmændene saavel som Indbiuggerne derved kunde conserveris. Dermed ꝛc. Hafn. d. 7 April. 1691.

De, som denne Befaling udgick til, vare Christian Müller Amdtmand paa Jisland. Magnus Jonsen Laugmand for Norden og Vesten. Sigurdur Biørnsen Laugmand for Synden og Østen oc Christopher Heideman Landfoget sammesteds.

LXXXIV.

Til Christian Müller Amtmand paa Jisland at hielpe Niels Jacobssen Viger til rette imod Torsten Thorlofssen Sysselmand paa Jisland.

Christianus Qvintus. V. N. T. Hvad Niels Jacobssen Viger Jislands Kiøbmand, oc indvaaner her i voris Kongel. Residentzstad Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage over Sysselmanden Thorsten Thorlevsen formedelst hand til hans retmæssig sags befordring ingen ting eller Rets Administration skal have villet holde, kand du af hosfølgende Copie af hans allerunderdanigste Supplication videre see oc erfahre; Thi er voris allernaadigste Villie oc Befaling at du dig om des beskaffenhed med fliid erkyndiger oc bemelte Niels Jacobssen Vigger, uden vidtløftig ophold, derudi tilbørligen til rette forhielper. Dermed ꝛc. Hafn. d. 28 April. 1691.

LXXXV.

Til Christian Müller Amptmand paa Jisland anlangende Clemus Biarnesøn som for Troldom er dømbt fra livet, at skal pardoneris og rømme landet.

Christianus Qvintus. V. N. T. Vide maa du at vi allernaadigst haver pardonneret Clemus Biarnesøn paa livet hvorfra hand for tillagde

lagde Troldom og undsigelse af Lavmændene og de dertiltagne meddomsmænd paa vort land Jisland skal være dombt; Dog skal hand derimod pligtig være landet at romme, og sig der aldrig meere under vedbørlig straf at lade finde; derefter du dig allerunderdanigst haver at rette og derom saadan anordning giore, at hand med første skiberom, som derfra landet gaar vorder udskicket. Befahlendis ꝛc. Hafn. d. 5 Maii 1691.

LXXXVI.

Til Christian Müller Ambtmand paa Jisland, anlangende Indbyggerne paa Vestmanoe, deris tilstand især om hvad de til Kongen oc Hans Nansen skyldige ere at erkyndige oc erklære sig.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom Indbyggerne paa Westmanoe i vort land Jisland for os allerunderdanigst haver ladet andrage dend meget slette tilstand de skal være geraaden udi formedelst at Fiskeriet derunder Øen nu paa nogle aars tiid for dennem skal have slagen feil, hvorudover de baade skal være kommen i stor skyld hos os elskelig Hans Nansen ꝛc. som samme oe til at lade beseyle allernaadigst er forundt, for hvis hand dennem til lifsophold haver laant oc medforstragt; saavel som oc med deris Landskyld til os for nogle Aar skal indesidde oc med restere, oc derfor af os allerunderdanigst haver været begierendis, at de for Landskyld paa 5 Aars tiid allernaadigst maatte forskaanis paa det de icke skulle foraarsagis derfra Øen at bortflytte, oc deris næring paa andre stæder søge; Da er voris allernaadigste Villie oc Befaling at du dig med allerforderligste udi egen Persohn til bemelte Vestmanoe begiver oc dig dermed største fliid erkyndiger baade om indbyggernis Tilstand der paa stædet, saavel som oc om deris Landskylds Restantzer til os, Item om hvis de til forneſnte Hans Nansen for giorde Forstreckning kand være skyldig bleven oc os om alle forskrefne Poster din allerunderdanigste udførlig Relation til videre voris allernaadigste

Ji 2 Reso-

Resolution med forderligste tilstiller, tillige med dit derhos føyede allerunderdanigste betenkende om bemelte Indbyggere forskrefne Restantzer skulle kunde betale, oc hvis icke, da paa hvad maade du allerunderdanigst formeener de best kunde hielpis oc der paa Oen herefter conserveris. Dermed 2c. Friderichsborg den 16 May. 1691.

LXXXVII.

Til Christian Müller Ambtmand paa Jisland om Kirkerne i Skalholts Stift deris ubrugelige Inventarium at lade giøre i Penge oc derfore kiøbe Jordegods.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom os elskelig Mag. Theodorus Thorlacius Superintendent over Skalholt Stift paa vort land Jisland for os allerunderdanigst haver ladet andrage hvorleedes saavel ved Domkirken, som ved andre Kirker der i landet skal findes noget Inventarium, som icke alleeniste skal være overflødigt, men endog ganske ubrugeligt; Da er voris allernaadigste Villie oc Befaling at du tillige med Landfogden, saavel som en Provst oc trende Præster i hver Stift, retter eders leilighed efter forskrevne Inventaria tilborligen at vurdere oc til dend hoistbydende imod reede pengis betahling afhænde, hvorfor siden noget Jordegods enten til fattige Kirkers eller Hospitalernes ophold skal kiøbis. Dermed skeer vor villie, befalendis 2c. Hafn. d. 30 April. 1692.

LXXXVIII.

Til Christian Müller Ambtmand paa Jisland efter Lehne afgangne Johan Kleins ansøgning at tilholde Syssel-manden Regnvaldur Sigmundsen at indflytte udi sit Syssel.

Christianus Qvintus. V. N. T. Hvad os elskelig Lehne afgangne Johan Kleins med fleere Participanter udi Rachefiords oc Schagestrands

strands Havner der paa vort land Jisland, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, anlangende dend indpas som dennem af Lurendreyere oc fremmede handlere paa bemelte hafner udi nogle aars tid skal være bleven tilføyet, hvortil de allerunderdanigst formeener een stor anledning at skal gives, ved det at Sysselmanden sammesteds Regnvaldur Sigmunsen ei efter loven udi sit Syssel men der udenfor 8 Mile fra bemelte Rachefiords hafn skal være boendis, med videre, kand du af hosfolgende Copie af deris til os derom allerunderdanigste indgivne Supplication videre see oc erfare. Thi er voris allernaadigste villie oc befaling at du bemelte Sysselmand tilholder strax udi det hannem anbetroede Syssel at indflytte oc der at blive boende, oc saa fremt hand icke der udi Sysselet skulle ville boe haver du os een anden dygtig oc beqvem Person, som bestillingen i hans stæd igien kand betiene allerunderdanigst at foreslaae. Dermed ꝛc. Hafn. d. 30 Aprilis 1692.

LXXXIX.

Til Christian Müller Ambtmand paa Jisland anlangende Indbyggerne i Sneefields Syssel, at opsætte Steengierder at tørre deris fisk paa. Item om hvor meget de af henge oc platfisk til Kiøbmanden skal levere.

Christianus Qvintus. V. R. T. Eftersom os elskelig Thomas Dobbelsteen med fleere af Indvaanerne her udi voris Kongel. Residentz Stad Kiøbenhafn, som paa vort land Jisland trafiqverer, for os allerunderdanigst haver ladet andrage hvorledes Indbyggerne udi Sneefieldsnæs Syssel paa bemelte vort land Jisland meere end andre der i landet skal være kommen i vane deris Fisk, voris allernaadigste Befaling og Forbud af Dato dend 5 Februarii Anno 1687 uagtet udi Ryggen at opflecke, og derefter ophænge dend til at torre (som almindelig skal kaldis Hengefisk) de Trafiqverende til merkelig skade, i det at samme hengefisk oc Langer skal være over een tredie deel mindre udi priis,

 end

end andre Fiske vare, saa vel her, som paa fremmede steder hvor de dend lader henføre at forhandle; Da paa det Indbyggerne udi fornefnte Sneefieldsnæs Syssel kunde forbindes til at legge vind paa platfisk det meste muelīgt er, ville vi allernaadigst at samme Indbyggere oc Søefolcket skal opsette Steengierder paa de steder hvor steene falder til at torre fisk paa, hvilket Sysselmændene nu strax i dette aar de vedkommende skal til kiendegive og alvorligen holde over, at det under tilborlig straf vorder efterkommet, desligeste have vi allernaadigst for got befunden at anordne oc befale at Almuen oc Indbyggerne skal her efter indtil paa videre voris allernaadigste anordning være skyldige til af hvis de til Kiobmændene leverer i det mindste at levere toe tredie parter platfisk, og een tredie part i god velvirket hengefisk oc langer, oc hvis de meere end een tredie part i hengefisk leverer, skal de, som det gior, for een Vett, som skal være Otte føringer levere til vegt 10 føringer, som skal være to føringer eller tyve pund meere. Derefter du dig allerunderdanigst haver at rette og derom strax paa behørige steder ald fornøden anordning giøre; befahlendis x. Hafn. d. 11. Aprilis 1693.

XC.

Til Christian Müller at tage til sig 24 af de ældste mænd i Jisland oc dømme i een Sag som Lovmændene har kiendt udi i mellem Jon Thorlachsen med fleere angaaende Biørn Povelsens Børns Adoption.

Christianus Qvintus. V. N. T. Hvad Jon Thorlachsen, Magnus Bendixsen og Thorlak Bendixsen af vort Land Jisland, for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende Biørn Povelsens Børns Adoption, som Lovmændene der i Landet skal have kiendt paa, og de formeener at være forfaaet (forurettet) ved, kand du af hosfølgende Copie af deris til os allerunderdanigste indgivne Supplication videre see og fornemme; Thi er voris allernaadigste villie og befaling at du efter

landets

landets Privilegier tillige med fire og tyve af de ældste oc lovkyndigste mænd der i landet efter lovlig foregaaende Indstefning eder bemelte Sag foretager, og derudi, uagtet at Lovmændenes dom kunde være over den tid, i hvilken dend burde at have været stefnet og paatalt, endeligen og forsvarligen kiender og dommer saavit lov og ret er gemes, og det saa betimeligen at om nogen af parterne der paa kunde have at anke, og i Sagen ville appellere til voris høyeste Ret, de da kunde faa dommen med sine Acter under Forseigling, saa tilig beskreven at dend, til at faa voris høyeste Rettis stefning efter, med første der fra Landet gaaende Skibe kunde hidsendis. Dermed ꝛc. Hafn. dend 6 Maii 1693.

See til forne denne Adoption med Kongel. Allernaadigst Confirmation Nr. XXXIV.

XCI.

Til Christian Muller Ambtmand paa Jisland anlangende de personers examen, som i afgangne Gisle Pedersens Mord kand vere mistengte, Item om een Procurator at forordne den dødis Enke.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom Ingebierg Odtsdaatter fra Vestmandsøe paa vort land Jisland hos os allerunderdanigst haver ladet anholde om Rettens Assistentz udi een Sag, angaaende hendis mands afgangne Gisle Pedersens død, som hun oc hendis Søster Inguldur Odts daatter skal vere beskyldt for at skulle være medvidere udi; Da paa det dend rette oc sande Oplysning i Sagen kunde bekommes, er voris allernaadigste villie oc befaling, at du strax den anordning giør at alle de Personer som i fornefnte Gisle Pedersens Mord allerede mistengte ere eller herefter opdagls kunde, at vere der udi interesseret, uden forhaling blive arresterede, oc adskilte fra hin anden for Altings Retten eenhver for sig udi kraftigste maader nøye, efter Sagens tarf oc Acternis anledning examinerede, oc deris udsigelse ord efter andet protocolleret;

ret; Desligeste haver du oc strax at forordne forbemelte Ingebierg Odtsdatter een lovkyndig Procurator, som for hende kand gaa i rette oc Sagen efter loven forsvarligen udføre. Dermed ꝛc. Hafniæ d. 14 Aprilis 1694.

XCII.

Til Christian Müller Ambtmand paa Iisland anlangende Mag. Jonas Wigfusii arvinger at nyde hans arresterede Biskopelige indkomster.

Christianus Qvintus. V. N. T. Eftersom dend Arrest, som paa forrige Biskop udi Hollestift for norden paa vort land Iisland afgangne Mag. Jonæ Wigfusii biscopelig indkomst var giort, er ved voris dend 15 Julii 1693 ergangne høyeste Rettes dom aldeelis ophævet oc enken oc arvingerne tilkiendt at nyde naadsens aar, som sædvanligt været haver; Da er efter her om allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering voris allernaadigste villie oc befaling at du strax tilholder fornæfnte Bispestols Fuldmægtige oc alle andre, som formedelst Processen eller dend af dig giorde arrest endnu noget af dend bemelte Mag. Jonas Wigfusius eller hans Arvinger tilhørende Biscopelige Indkomst kunde i forvaring have, at de til hans søn Torder Jonsen Wigfusius oc hans medarvinger uden nogen procesß strax leverer hvis de af forskrefne Biscopelige Indtrader kunde have oppebaaret oc icke giort tilborlig Regnskab for. Dermed ꝛc. Hafn. d. 14 April. 1694.

XCIII.

Til Christian Müller Amtmand paa Iisland anlangende Gudrun Erichsdaatter som er dømt fra Livet at pardoneris imod at hun skal hudstrygis oc forvisis Sognet.

Christianus Qvintus. V. N. T. Viide maa du at vi af sær Kongelig Mildhed oc naade denne gang allernaadigst haver modereret dend

over

over een Qvindis person udi vort land Jisland nafnlig Gudrun Erichsdatter formedelst blodskam, som hun med hendis Stiffader Iver Thorstensen skal have bedrevet, ergangne dom, hvorved hun fra Livet skal vere dømt, saa at hun i henseende, at bemelte hendes Stiffader hende skal have voldtagen, i steden for livet at miste, skal hudstryges oc forviises det Sogn, hvorudi Synden skal vere begaaen; der efter du dig allerunderdanigst haver at rette oc derom strax fornøden anordning at giøre, befalendis ꝛc. Hafn. d. 23 Junii 1694.

XCIV.

Obet bref anlangende Ingialshols Kircke paa Jisland at nyde hielp af de andre Kircker til sin opbyggelse.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom for os allerunderdanigst er bleven andragen hvorledis Ingialdshols Kirke for vesten paa vort land Jisland skal dend 11 Februarii 1694 ved sterk veyrlig være nedfalden, og bleven sønderslagen og at samme Kircke ingen Indkomst skal have. hvoraf dend igien kand vorde opbygt. Da have vi efter allerunderdanigste ansøgning og begiering bevilget og tilladt, saa og hermed bevilger og tillader at alle Kircker, heele og halve med annexer og smaa Kircker paa bemelte Jisland, maa og skal komme fornefnte Ingialdshols Kirckes opbyggelse til Hiælp hver med et half hundret værd, meere og mindre saasom voris Amtmand tillige med begge Bisperne og Laugmændene samt nogle af de forstandigste Præster der paa landet Kirckerne efter deris Renters og Indkomsters beskaffenhed taxerer. Thi byde og befale vi hermed voris Amtmand og Bisperne paa bemelte vort land Jisland, at de derefter strax saadan anordning giører at Kirckeværgerne forskréfne hielp med forderligste indkræver og med rigtig Specification der over leverer til Provsterne udi hver Provsti, som vi allernaadigst ville, at skal forskicke dend til fornefnte Ingialdshols Kirckes værge, til samme Kirckes Opbyggelse (som Amtmanden og Bispen skal anordne)

 hvorfor

hvorfor hand god reede og Regnskab paa behørige Stæder haver at giore. Hvorefter de vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette og ingen forsømmelse der udi tage, saa fremt de efterladne eller modvillige ei derfor tiltale og skade ville lide. Givet ꝛc. Hafn. d. 16 April. 1695.

XCV.

Til Amtmand Christian Muller at Løsgiængere roe paa Islands Reederes Fisker-baade.

Christian dend Femte af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge ꝛc. Vor Naade tilforn, saasom Vii allernaadigst er kommen i Erfaring, hvorledis at Eendeel af Almuen paa voris land Issland skal slaae sig til Ledegang og Orckisløshed og der ofver ei ere udi slig Tilstand, at de sig self kand ernere, mens kommer andre af Vndersaatterne til besværing og omkostning, da som ved vores Rente-Cammer med Forpacterne som hafe forpagtet Landskylden og andre vores visse og uvisse Indkomster udi bemelte vores Land Issland og Vestmanøe fra 1 Januarii 1695 til 1 Januarii 1706 saaleedes er accorderet, at de til de baade hvilke de for uden Vores Inventarii baader udi Issland og ved Vestmandøe, self bekoster og lader udreede, skal have fornoden Mandskab af de dugtigste Løsgiengere derudi Landet, som de til Baaderne og Fiskeriet der behofver, dog for billig betaling til dem, at de kunde hafve deres Vnderholdning derved, og Forpacterne uden skade. Thi er vores allernaadigste Villie og Befaling at du straxen uden ophold, ved din Ankombst til Issland derom gior fornoden og behorig anstalt, saa at voris allernaadigste Villie og Befaling, der udi alle maader kand vorde epterlevet, og at Forpagterne ei udi noget, som deres Contract vedkommer med foje sig kand hafve at besværge; Dermet skeer vor Villie. Befalendes dig Gud. Gifvet paa vores Kongel. Residentz udi Kiøbenhafn d. 4 Maii 1695. Vnder vor Kongel. Haand og Signet

Christian.

XCVI.

Til Christian Müller Amtmand paa Jisland om 30 Løsgiengere at hidskicke til Admiralitetet.

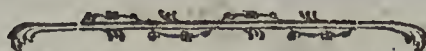
Christianus Qvintus. V. N. T. Saasom vi allernaadigst er kommen udi Forfaring, at eendeel ledige Mandkion sig paa vort land Jisland skal opholde oc Indbiuggerne til besværing med tiggen sig ernære, hvilke vi paa voris flaade eller ved voris land Milice agter at bruge; Saa er voris allernaadigste villie oc befaling, at du dend anstalt gior, at 30 af saadanne løsgiengere med de forste Kiobmændskibe kand vorde hidsendte oc til voris Admiralitet leverede. Dermed ꝛc. Hafn. d. 28 Martii 1696.

XCVII.

Torleifur Magnussen oc Torve Magnussen paa Jissland brev, at de som deris Mosters Olof Torleifs daatters Søsters ægte Sønner, skal eragtis for hendis rette arvinger frem for hendis broders uægte datters ægte Søn.

Christianus Qvintus. G. A. V. At eftersom Thorleifur Magnussen oc Thorsse Magnussen fra Kulla i Dyrefiords District paa vort land Island for os allerunderdanigst haver ladet andrage hvorleedis de skal have een hoybedaget Moder-Søster nafnlig Olof Thorleifsdaatter, hvilken at arve ei skal findis nogen nærmere end de, som hendis Søsters Ægte-Sønner paa dend eene oc hendis broders uægte daatters ægte Søn paa dend anden Side; Saa have vi efter bemelte Thorleifur Magnussen oc Thorsse Magnussen deris herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed bevilger oc tillader, at de, som bemelte deris Moder-Søsters Olof Thorleifs daatters Søsters Ægte-Sønner efter loven maa oc skal eragtes for hendis rette Arvinger fremfor forneste hendis broders uægte daatters ægte Søn. Forbydendis ꝛc. Hafn. d. 2 Maii 1699.

Udtog

af de Kongel. Benaadninger og andre Breve af mindre Betydenhed.

Christianus Qvintus.

I.

Kongelig Allernaadigste Confirmation paa Mag. Thord Thorlakssens Bestalling at være Vice-Superintendent udi Skalholts Stift og siden Superintendent sammesteds af 20 Maii 1670.

II.

I en Contract af 21 Decembr. 1670 imellem Hans Majst. paa den eene og Niels Olufsen paa den anden Side, om Consumtions og Accisens Opebørsel og Forpatning m. v. staaer: Saa eximeres i lige Maade alt hvis til den Islandske og Førøiske Udskibning behoves, hvilket efter deres Privilegier skal være frie.

III.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Præst Hr. Sigurd Jonsen og Helge Poulsdatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede, dog skulde de Slægtskabet paa behørige Stæder bevise. Hafn. 13 April 1671.

IV.

Ligesaadan et Brev og af samme Dato fik Jon Hanneßen og Gudbiorg Jonsdatter.

V.

Sigurd Sigurdssen fik Kongel. Allernaadigst Bevilling at være sin Morbroders Hr. Thords, Sogne-Præst til Hiterdal i Borgefiord, Capellan og hannem udi samme Kald at succedere. Hafn. 20 Maii 1671.

VI.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Biørn Gislesen at være Vice-Sysselmand udi Rangervalle Syssel og siden sin Fader Gisle Magnussen udi Embedet sammesteds succedere. Hafniæ d. 20 Maii 1671.

VII.

Pas og Bevilling for Poul Baasted at fiske under Island og der giøre Bachelav og Bunchefisch, samt antaste og bemægtige sig deres Skibe og Gods, som der paa Landet handle imod Octrojen. Hafniæ d. 12 Martii 1672. Er næsten ligelydende med den udi Kong Friderik den Tredies Forordninger anførte Bevilling Nr. CXLVIII.

VIII.

I en Benaadning til Rentemester Gabel og hans Søn af 3 Aprilis 1662. Færøerne betreffende, staaer i Begyndelsen saaledes: Giøre alle Vitterligt ꝛc. At efter som Vi Naadigst haffer været foraarsaget at giøre Forandring med det tilforn octroyerede Islandske Compagnie, saa derved Vores forrige erlangede Friheder cessere og aldeles er bleven optagen. Da efterdi i bland andet under samme Islandsk Privilegier den Handel paa Ferrøe og de underliggende Øer haver været med og ibegreben, og Vi os Elskelig C. Gabel. ꝛc. Dette anføres, fordi det mælder om nogen Forandring som da skulle være allerede skeet med den Isslandske Handel; men hvad for en Forandring veed jeg ikke.

IX.

Hr. Poul Thorvardsen fik Kongel. Allernaadigste Confirmation

og Bevilling at være Capellan til Bredebolstad og Vidalstunge og Sogne Præsten sammesteds udi Kaldet at succedere. Hafniæ d. 15 Maii 1672.

X.

Kongel. Allernaadigste Opreisning for Jon Biarnesen Skolemester paa Holum, som sig med en ugift Qvindis Person havde forseet; samt Bevilling at han bemælte sin Skoletieniste igien maae nyde og ellers til anden Geistlig Bestilling videre befordres. Hafniæ d. 21 Maii 1672.

XI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Are Poulsen og Ingeborig Jonsdatter i Riisdahl som hin anden i andet og Fierde Led vare beslægtede at maae udi Egteskab sammen komme; dog skal de paa tilbørlige Steder først bevisligt giøre, at de hin anden ey nærmere paarører, saa og efter deres Middel og Leilighed samt Superintendentens billig Sigelse give noget til næste Hospital. Hafniæ d. 21 Maii 1672.

XII.

Lige saadan Brev fik Sigurder Jonsen og Helga Poulsdatter i Selardal, som med hin anden i tredie Led vare beslægtede, af samme Dato.

XIII.

Item Jon Jonssen og Gudrun Jonsdatter i Hof, som med hin anden i tredie Led vare beslægtede, af samme Dato.

XIV.

Kongel. Allernaadigste Confirmation dat. Hafn. 21 Maii 1672 paa et Expectans brev, som Hr. Thorkild Arngrimsson hafde faaet paa Breidebolstad, Staderstad ꝛc. See Kong Friderich den Tredies Brev. Nr. CXXII.

XV.

Et aabet Brev af 8 Novembr 1672 viser: at stor Undersleb og Misbrug er bleven befunden, i at mange under Skin udaf Islandiske Compagnies Frihed underslaaer det de med rette skyldig og pligtig ere at udgive i Told og Consumtion, og er da, for at forekomme saadan Misbrug, blevet føyet den Anstalt, at de Octroyerede paa Island skal af alt erlægge den tilbørlige Told og Consumtion, men samme skal dem siden gotgiøres, for alt det som de igien udføre til Island, og det ved hver Skibs Afgang, og skal de til den Ende (i Henseende til Consumtionen) forsyne dem med Consumtions Forvalterens Seddel og Bevis.

XVI.

Søe-Pas for Niels Hanssen af Bergen, Hoyædle og Velbaarne Hr. Cort Adelaer til Bradtzberrig och Giemsøe, Ridder, General Admiral och Admiralitets Raad, Hans Skipper til Reffvetz Havn udi Island, og der fra til Glychstad. Dat. Hafn. d. 18 Februarii 1673.

XVII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Olab Arnesen og Gudrun Gudmunds Datter, med hin anden udi tredie Led beslægtede at maae indgaae Ægteskab, dog at de bevise, at de hin anden ikke nærmere paarøre, saa og noget efter deres Middel og Leiligh.:d, samt Amtmandens og Superintendentens Sigelse udgive til næste Hospital. Dat. Hafn. den 16 April. 1673.

XVIII.

Til Hr. Hendrich Bielche om de Allernaadigst anordnede Bededage at han bestiller og forordner, at udi samme Bededage ikke holdes Ting, Stevne, eller anden verdslig Handling eller Forsamling, medens at det, saa og ald Bencheting, Drich, Øl og Vintappen og al anden Ubeqvemmelighed alvorligen forbydes. Videre blev ham tilskichet

det

det aabne trykte Mandat angaaende samme Bededage at] han paa behørige Steder skulde lade det læse og forkynde. (See udi foregaaende Konge-Breve Nr. XVI.) Dat. Hafniæ d. 11 Martii 1674.

XIX.

Haldor Poulsen bliver af Kongen allernaadigst beskicket og forordnet at være Hr. Poul Biørnsens i Selardal Capellan udi hans Alderdom og Skrøbelighed og siden efter hans Død, eller naar Kaldet i andre Maader lovlig ledigt vorder hannem at succedere. Dat. Hafn. d. 30 Aprilis Anno 1674.

XX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Peiter Oluffsen af Krossenes, at maae ægte Thurider Aredatter, som hannem udi tredie Led skal være besvogret. Dog skal først bevises, at de hin anden ikke nærmere paarører, saa og skal de noget, efter deres Middel og Leilighed, samt Superintendentens billig Sigelse, give til næste Hospital. Hafn. d. 2 Maii 1674.

XXI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Gisle Thorlaksen Superintendent over Holum Stift, at maae sig udi Ægteskab begive med hvilken Qvindes Person han paa Island tilbørligen kand begiære, uanseet samme Qvindis Person hannem udi Slægtskab eller Svogerskab i andet og tredie Led kunde paarørendis være. Dog skal han efter sin Middel og Leilighed samt Amtmands Fuldmægtigens der sammesteds billig Sigelse noget til næste Hospital eller Fattige der paa Landet udgive. Dat. Hafniæ d. 3 Maii 1674.

XXII.

Efter som. Hr. Sigurd Oddsen Sogne-Præst til Stafholts Kirke udi Borgefiords Syssel, formedelst høy Alderdom og Svaghed,

en Capellan med Tiden skal behøve; da saa fremt det sig saaledes forholder, og fornefnte Sogne-Præst til Sinds vorder en Cappellan at antage, beskikkes og forordnes Poul Gunnarsen samme Cappellans Tieniste at nyde, dog imidlertid at lade sig nøye med en billig og nødtørftig Løn og Underholdning, saasom han selv der om med bemelte Sogne-Præst kand accordere. Og siden, naar bemælte Hr. Sigurder Oddsen ved Døden afgaaer eller Kaldet i andre Maader lovlig ledigt vorder, skal Poul Gunnarsen ubehindret samme Sogne-Præst succedere. Dat. Havniæ d. 4 Maii 1674.

XXIII.

Kongel. Befaling til Hr. Hendrich Bielche, at hiælpe Forstens af Curland Betiente udi hvis Handel han der paa Landet af Hans Majst. forundt er, saa vidt det kand være de Octroyerde Participanters Privilegier uden Skade. Hafn. d. 7 Septembr. 1674.

XXIV.

Köngel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Besse Jonsen at han herefter fremdeles som tilforn maae være Capellan til Saudaneß Sogn paa Langaneß og da dend derværende Sogne-Præst ved Døden afgaaer, eller Kaldet i andre Maader lovlig leedigt vorder, udi Embedet at succedere. Dat. Hafn. 28 Aprilis 1675.

XXV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Jon Thorlevsen fra Eivinderstad og Gudrun Arnedatter at maae i Ægteskab sammenkomme, uanseet de hin anden udi tredie Led ere beslægtede; dog skal paa behørige Stæder først bevisligt giøres, at de hin anden ikke nærmere paarøre, saa og noget efter deres Middel og Leilighed, samt Superintendentens billig Sigelse til næste Hospital udgive. Dat. Hafniæ d. 20 Maii 1675.

XXVI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling, at Peter Amundsen Capellan til Garde udi Island, maae Mosfelds Præstekald i Mosfelds Sveit niude og betiene naar Sogne-Præsten sammesteds formedelst Alderdom eller anden loulig Tilfald det ei selv betiene kand, og efter hans dødelige Afgang, eller om Præstekaldet i andre Maader ledigt vorder fuldkommeligen at betræde og nyde. Dat. Hafniæ d. 22 Julii 1675.

XXVII.

Kongel. Pas for Peder Jensen Dobbelstein at maa med sit førende Skiberom, Fortuna kaldet, dregtig 50 Læster, hvorpaa hand sielf er Schipper og Kiøbmand, fiske under Island. Dog saaledes at Udreedningen skeer fra Kiøbenhavn, saa og at de Octroyerede ei derved præjudiceres. Hafn. d. 6 Aprilis Anno 1677.

XXVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling, at eftersom Hr. Erland Oluffsen formedelst sin Alderdom og Svaghed ei altid skal kunde betiene sit Kald Melstad udi Hole Stift, maae Pouvel Jonsen være Capellan i bemælte Sogn og forskrevne Sogne-Præst betiene, saafremt han ellers efter foregaaende Examen dertil dygtig befindes, og dersom han sig udi Midlertid i Lærdom og Levnet tilbørligen skikker og forholder, maae og skal han samme Kald efter forskrevne Sogne-Præstes dødelige Afgang, eller om det tilforn i andre Maader lovlig ledig vorder, som Sogne-Præst nyde og betiene. Hafn. d. 13 Maii 1677.

XXIX.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Bernhardus Jonæ, Studiosus af Skalholts Stift paa Island, som sig udi Lejermaal havde forseet, at han desuagtet til Geistlige Bestillinger maae antages og befordres. Hafn. d. 13 Maii Anno 1677.

XXX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Bisp Hr. Gisle Thorlaksens Hustru Ragneider Jons datter maae i hendes Enkestand, om hun ham overlever, nyde de samme af Hole Domkirkes Jorder til Underholdning, som hans afg. Hustru Ingebiorg Benedixdatter var med benaadet, nemlig Biargastad, Adalbol, Skarastad, Haug, Litleos, Horghol, Galtenes og Kiste, saavelsom och efter hans Moders Christinæ Gisledatters, dodelige Afgang, fire andre fornefnte Domkirkes Jorder, nemlig Hraun, Nedreaas, Vagler og Flatatunga. Hafn. d. 30 Aprilis Anno 1678.

Her om kand eftersees Christiani Qvinti Bevilling af 15 Maii 1672. indført i foregaaende Samling Nr. XIII.

XXXI.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Hr. Einer Torfasen forige Sogne-Præst til Stad udi Steingrimsfiord udi Issland, som udi hans Præste-Embede og værende Egteskab, sig havde udi Lejermaal forseet, at han til et andet Præste-kald, som først lovlig leedigt vorder maae og skal befordres. Dog at han, for uden de ordinaire Boder, en Summa Penge til næste Hospital, efter Superintendentens over Skalholts Stift billig sigelse først udgiver ꝛc. Havn. d. 5 Martii Anno 1680.

XXXII.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa et Kaldsbrev, som Hr. H. Bielche har givet Hr. Sigurd Sigurdsen for Staderstad, efter at Hr. Biørn Snæbiornssen forige Sogne-Præst var ved Doden afgangen. Udi denne Kongel. Confirmation, som er af 20 Martii 1680 er indført Kaldsbrevet Ord efter andet af Dato 24 Novemb. 1679, hvor der ibland andet heeder „at i Stæden for den afdode Sogne-„Præst haver Sogne-Folket i samme Sogn med Bispopen Velærværdige

„ dige Hederlige og Hoilærde Mag. Thorder Thorlaksens Videnskab „ efter Ordinantzen udvalgt og kaldet Hæderlig og Vellærd Mand Si- „ gurder Sigurdssen, og hannem til deres Sogne-Præst og Siæle- „ sorger begiæret. Thi haver Jeg paa Hans Kongel. Majts. vegne „ samtykt og bevilget ꝛc. "

XXXIII.

Kongel. Allernaadigste Collation for Hr. Jon Haldorsen Sogne-Præst til Alftenes og Borgsholt, at maae, efter Allerunderdanigste Ansøgning og Stiftamtmandens H. Bielches Erklæring, nyde Tingvalle Stad ved Altinget Hafn. d. 21 Maii Anno 1680.

XXXIV.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Jon Eggertsens Fæstebrev for Modrevalle Kloster udi Island. Hafn. d. 2 Junii 1680. Dette Fæstebrev, som er af Dato Kiøbenh. d. 22 Martii 1680, er udgivet af Hr. H. Bielche; der staaer „ at eftersom Erlig, Agtbahr og „ Velforstandig Mand Benedict Haldorsen for sin Alderdom godvilligen haver afstaaet Skagefiords Syssel, saa haver Jeg paa Hans „ Kongel. Majts. Min Allernaadigste Kongis og Herres vegne betroet „ Erlig, Vis og Velfornemme Mand Thorsten Thorlevsen til Sys-„ selmand over bemælte Skagefiords Syssel at være og i stedenfor han-„ nem betroet, saa og hermed tilbetroer Erlig, Achtbahr og fornemme „ Mand Jon Eggertzen til Klosterholder over Modrevelle Kloster — „ og skal han aarligen til hver St. Hansdag paa Besssested til Mig, „ eller Min Fuldmegtige udi Afgift af forbemælte Modrevelle Kloster „ levere og betale 148 Rixdlr. 1 Mk. Specie. — Hvis og hender paa „ forskrefne Kloster Jorders Reker nogen Vrag, Hvaele, Hvide Biorne-„ Skind, Rosmer-Tender, Enhornings Horn eller andet disslige at op-„ drifve, som Leilender ei bør at hafve, der af skal forbemælte Jon „ Eggertzen ogsaa giøre Aarlig Rigtighed for til Besssested. ꝛc. "

XXXV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at eftersom Hr. Thorlever Jonsen Sogne-Præst til Odde-Sogn udi Rangervalle Syssel, formedelst tiltrædende Alderdom sit Kald ei selv kand betiene, da beskikkes Arne Thorvardsen efter Allerunderdanigste Ansøgning og Befalings Mandens Erklæring til at være Capellan til fornefnte Odde-Sogn, samt den derværende Sogne-Præst at succedere. Hafn. d. 5 Junii 1680.

XXXVI.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Magnus Jonsen at være Lavmand for Norden og Vesten paa Issland udi Lavmand Thorlev Cortsens Sted, som formedelst Alderdom og Skrobelighed havde sig samme Bestilling frasagt. Havniæ d. 16 April. 1681.

XXXVII.

Eftersom der blev Allerunderdanigst andraget at Hr. Magnus Jonssen Sogne-Præst til Breidebolstad i Fliotshlid og Hr. Sæmunder Oddsen Sogne-Præst til Hiterdal i Myre Syssel, vare gamle og aldrende Mænd, saa at de snart ikke selv deres Kald kunde betiene, da, efter Allerunderdanigst giorde Ansøgning har Hans Kongel. Majst. Allernaadigst bevilget og forordnet, at Jon Torfvesen maae som Capellan udi Embedet til Hiælp komme, hvilken af bemælte Sogne-Præster, naar nogen af dennem formedelst Alderdom eller Svaghed sit Kald ei selv kand forestaae. Dog skulde han ei noget af deres Løn og Indkomst prætendere, uden hvis de selv godvilligen give og forunde vilde. Og siden maae han dend af bemælte Sogne-Præster, som først ved Døden afgaaer, eller naar Kaldet i andre Maader lovlig ledigt vorder, udi Embedet, som Sogne-Præst, succedere. Dog skulde han paa nye giore der om Allerunderdanigste Ansøgning at han Kaldet virkelig maatte hyde og tiltræde. Havn. d. 16 Aprilis 1681,

XXXVIII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Hr. Halldor Erichsen paa Island, som for elleve Aar siden, med en Qvindes Person, hannem udi andet Leed beslægtet, havde forseet sig i Lejermaal, saa at han til geistlig Bestilling igien maaette befordres. Dog skulde han efter hans Middel og Leilighed, samt Superintendentens billig Sigelse, noget give til næste Hospital. Havn. d. 16 Aprilis 1681.

XXXIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Arne Aamundasen, som udi nogle Aar havde tient for Capellan paa Staderstad, at maae Sogne-Præsten paa Setberg udi Øresveit, naar han enten ved Døden afgaaer eller Kaldet i andre Maader ledigt vorder, udi Embedet succedere. Hafn. d. 8 Aprilis 1682.

XL.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Olav Hallsen at maae være Sogne-Præst til Grimstungum i Vatnsdal paa Island, hvilket Kald han, som Capellan havde betient og hans Fader Hr. Hallur Olafsøn havde til ham affstaaet. Hafn. d. 8 Aprilis 1682.

XLI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Magnus Einarsen at maae være Sogne-Præst til Stad udi Steingrimsfiord paa Island hvilket Kald han forhen som Capellan havde tient udi 29 Aar. Hafn. dend 8 Aprilis 1682.

XLII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Hr. Thorsteen Thorarinsen, hvis Hustrue havde for tidlig efter Bryllypet kommet i Barselsæng, at han det uagtet sit Kald maa beholde. Hafn. dend 8 Aprilis 1682.

XLIII.

XLIII.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Hr. Biskop Gisle Thorlaksens Testament, hvormed han Testamenterer til sin tredie Hustru Ragneider Jonsdatter alt sit Løse-gods, Husgeraad og Mobilia. Testamentet er af Dat. Holum d. 1 Augusti 1680. Men den Kongel. Confirmation er af Dat. Hafn. d. 8. Aprilis 1682.

XLIV.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. Henrich Bielche at han tilholder sin Fuldmægtig paa Island at han med de Skibe uden Underskeed hvem de og tilhøre, som ere befragtede at fare paa de Havner næst Bessestad og igien til Kiøbenhavn løbe ville, de Kongel. Falcher imod billig Fragt fremskicker. Dat Hafn. d. 25 Aprilis 1682.

XLV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Biskop Mag. Theodori Thorlacii Hustrue Gudrider Gisle Datter maae udi Hendes Enkestand, om hun Ham overlever nyde til Forlæning og Underholdning sex Skalholts Domkirkes Jorder, nemlig: Kaldadernes i Floe i Arnes Syssel, Landskyld 3 Hundrede 8 Qvilder. Skammbeinstade Landskyld 1½ Hundr. 6 Qvilder. Haaf Landskyld 1 Hundrede 80 Allen 9 Qvilder. Vorsabæ Landskyld 60 Allen 4 Qvilder. Berjanes Landskyld 1 Hundrede 20 Allen 4 Qvilder. Fiskholt Landskyld 1 Hundrede 20 Allen 3 Qvilder. Dat. Hafn. d. 13 Maii 1682.

XLVI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling, at Oluv Asmundsen maae i Hr. Erik Oluvsens, Sogne-Præsts til Kirkebækald udi Mule Syssel, Stæd udi Embedet succedere, naar bemælte nu værende Sogne-Præst ved Døden afgaaer eller Kaldet i andre Maader leedigt vorder. Dat. Hafn. d. 13 Maii 1682.

XLVII.

XLVII.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Thormod Torvesen til at være Kongel. Historiographus udi Norge. For hvilken hans tieniste hannem blev Allernaadigst bevilget og forundt til aarlig Løn og Besoldning 600 Rixdlr., som hannem Qvartalviis af det Kongel. Zahl Cammer skulde betales og begynde fra den 1 October 1682 og saaledes continuere indtil Hans Kongel. Majst. anderledes der om kunde til sinds vorde. Dat. Hafn. d. 23 September 1682.

XLVIII.

Thormod Torfvesen Seddel at maa niude Rang med Professorerne paa Universitetet i Kiøbenhafn.

Vi hafver allernaadigst bevilget oc anordnet at os elskelig Thormod Torfvessen voris Historiographus i vort Rige Norge, maa oc skal herefter udi alle Samqvæmme niude oc hafve Rang udi sæde oc gang med Professorerne udi Universitetet her i vores Kongel. Residentz Stad Kiøbenhafn som ere Assessores i Collegio Consistoriali. Skrefvet ꝛc. Hafn. d. 7 October 1682.

XLIX.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Hans Willumssens Bestallings Brev udgivet af Hr. Henrich Bielcke for Arnes Syssel efter at den der værende Sysselmand Jon Vigfuss. ældre ved Døden var afgangen. Efter samme Bestallings Brev af Dat. Kiøbenhavn d. 26 October 1682, under Hr. H. Bielckes Navn og Signet; skulde bemælte H. Willumssen betale udi aarlig Afgift af Arnes Syssel Halftredsindztiuge oc Fem Rixdaler in Specie oc Toe Frimænd til Søes, samt for den uvisse Indkomst og Sagefald paa Besssested giøre Regnskab. Den Kongel. Allernaadigste Confirmation er Dat. Hafn. d. 11 November 1682.

L.

L.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Christophor Heideman Assessor udi Commerce-Collegio til at være Foged over Island, udi hvilket Embede han skal rette sig efter de Forordninger og Instructioner, hannem der udi er eller vorder givne. For hvilken hans Tieniste han maae nyde det, som hannem udi Cammer Reglementet tillagt er eller vorder. Dat. Kiøbenhafn d. 5 Maii 1683.

LI.

Kongel. Allernaadigste Opreisning og Benaadning for Biørn Thommesen af Island, som for begangen Hoer udi sit Ægteskab var skilt vid sin Hustrue og tilfunden, ikke uden sær Kongel. Bevilling, sig udi Ægteskab igien at maae begive, men siden med en leedig Qvindes Person havde forseet sig med Lejermaal, at han med den samme leedige Person maae sig udi Ægteskab indlade; Dog at de begge til forn Kirkens Disciplin med aabenbare Skriftemaal skal udstaae. Hafn. d. 5 Maii 1683.

LII.

Kongel. Allernaadigste Opreisning for Hr. Joen Gudmundsen Sogne-Præst til Staderhrauns og Alftatunges Sogner paa Island, som udi sin Enkestand sig med en leedig Qvindes Person forseet hafde, saa at han desuagtet fornævnte sit Præstekald maae nyde og betiene. Hafn. d. 8 December 1683.

LIII.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Uldrich Christian Gyldenlewe Herre til det Grefschab Samsoe, til at være Stiftbefalingsmand ofver Jisland udi hvilken Bestilling han skulde rette sig efter ham af Kongen meddeelende Instrux, og derfor nyde den aarlig Løn og Besoldning, som hannem udi Cammer-Reglementet allernaadigst tillagt er

eller vorder, som skulde begynde fra Nytaarsdag. Hafn. d. 26 Januarii 1684.

LIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Oluf Gudmundsen maae som Sogne-Præst succedere en af de aldrende og svage Præster til Ravnegil eller til Mødrevalle og Grunder Kirker udi Oefiords Syssel, naar en af dem ved Døden afgaaer eller et af disse Kalde i andre Maader lovlig leedigt vorder. Hafn. d. 14 Martii 1685.

LV.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Studiosus Gissur Petersøn af Vestmannøer, som sig med tvende ledige Qvindes Personer, som med hver andre (dog hannem uafvidende) udi andet og tredie Led haver været beslægtede udi Lejermaal haver forseet, saa at han alligevel til Præstekald eller anden geistlig Bestilling maae antages og befordres, dog at dermed tilforn efter Allernaadigst udgangne Forordning af 16 Maii 1647 *) i alle Maader forholdes. Hafn. d. 28 Martii 1685.

*) Denne her paaberaabte Kongel. Forordning af 16 Maii 1647 er tilforn anført udi den 2. Deel. S. 463. f. hvor den er af Dat. 1646.

LVI.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Helge Olassen, som sig trende gange udi Lejermaal havde forseet, de to første gange med to ledige Qvindes Personer og den tredie gang med hans Hustru, saa at han des uanseet til Prædike-Embede og andre geistlige Bestillinger maae befordres. Hafn. d. 18 Augusti 1685.

LVII.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Arne Alfsen at han i Følge den til Superintendenten M. Theodorus Thorlacius af 24 Maÿ 1684 *) ergangne

*) See udi foregaaende Samling Nr. XLVII.

ergangne Befaling, skal blive Sogne-Præst til Eydalers Præstekald for osten, naar dend derværende Sogne-Præst Haldor Erichsen ved Døden afgaaer eller Kaldet i andre Maader lovligen ledigt vorder. Hafn. d. 19 Januarii 1686.

LVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Biørn Thorlefssen, at han som Capellan maae betiene Oddesogn, saasom hans Fader Hr. Thorlev Jonssen formedelst hans høye Alderdom, samme begiærer og Hr. Arne Thorvardsen, som der paa havde faaet Kongel. Allernaadigste Bevilling af 5 Junii 1680. samme ikke kand betiene, fordi han har det der fra langt bortliggende Tingvalle Kald at opvarte. Og dersom bemælte Biørn Thorlefssen sig i samme Capellani tilborligen skicker, skulde han sin Fader, naar han enten ved Døden afgik eller Kaldet i andre Maader ledigt blev, som Sogne-Præst succedere. Hafn. d. 27 Februarii 1686.

LIX.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Hr. Hallur Olafssen Sogne-Præst til Grimstungum i Vatnsdal, som sig med een af hans Tieniste-piger udi Lejermaal havde forseet, saa at han alligevel hans Kald fremdeles maatte nyde og betiene. Dog skulde han efter hans Middel samt Superintendentens billig Sigelse give noget til næste Hospital. Hafn. d. 27 Februarii 1686.

LX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Hr. Jon Gudmundsen Sogne-Præst til Stotre Aarskog, (hvis Kalds Indkomst og Accidentier vare for ringe til hans samt Kone og Børns, Underholdning) maae Hr. Thorsteen Jllugesen, Sogne-Præst til Vallnostad, om han hannem overlever eller Kaldet i andre Maader lovlig ledigt vorder, udi Embedet succedere og samme Kald nyde og betiene. Hafn. d. 6 Martii 1686.

LXI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Frandz Ibsen, at være Capellan til Hrune Præstekald udi Skalholts Stift og siden Sogne-Præsten sammesteds udi Embedet at succedere. Hafn. d. 24 Aprilis 1686.

LXII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Studiosus Asgeir Jonssen, som sig udi Lejermaal havde forseet, at han des uagtet til Præste-Embede og andre Geistlige Bestillinger maae befordres. Hafn. d. 24 Aprilis 1686.

LXIII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Studiosus Sigfus Thordarsen, som sig twende gange udi Lejermaal havde forseet, at han des uagtet til Geistligt Embede maae befordres, naar han tilforn efter Forordningen af 16 May 1647. noyagtig med Vidnesbyrd haver beviist at han sig ellers foruden forskrevne Lejermaals Forseelse, skickeligen og vel forholdet haver. Hafn. d. 8 May 1686.

LXIV.

Kongel. Allernaadigst Benaadning for Hr. Erich Wigfusen forige Sogne-Præst til Hiardarholt udi Laxardal i Island, som sig udi Lejermaal havde forseet, saa at han des uagtet maae til geistlig Bestilling befordres. Hafn. d. 24 Decembr. 1686.

LXV.

Kongel. Allernaadigste Benaadning og Bevilling for Studiosus Jon Jonssen, som sig udi Lejermaal havde forseet, at han des uagtet maae og skal succedere Sogne-Præsten til Breideboldstad paa Skogerstrand, naar samme ved Døden afgaaer eller det Kald i andre Maader lovlig ledigt vorder. Hafn. d. 31 Decembr. 1686.

LXVI.

LXVI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Thorder Joensen at han, udi Hr. Sædmunder Ottesens tiltrædende Alderdom og Svaghed, maa Hiterdals Præste-Kald, som Capellan betiene, og siden, naar bemælte Hr. Sæmunder ved Doden afgaaer, eller Kaldet udi andre Maader lovlig ledigt vorder, som Sogne-Præst succedere. Hafn. d. 22. Junii 1687.

LXVII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Præst Hr. Gisle Biarnesen, som for 16 Aar siden sig udi Lejermaal havde forseet, saa at han desuagtet til Geistlig Embede maae befordres. Hafn. d. 19 Februarii 1687.

LXVIII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til U. Ch. Guldenlewe, at han den Kongelig Anordning, til Almuen og Indbyggerne udi Stickesholms, Commervogs, Gronnefiords, Revets, Stappens og Budenstads Districter, anlangende deres Fisk i Bugen at opskiere og til Platfisk at virke og ingenlunde til Hængefisk forandre, lader paa alle Tingstæder i fornefnte Districter til alles Efterretning læse og forkynde og siden derover alvorligen holde. Hafn. d. 26 Martii 1687.

LXIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Hr. Poul Haagensen maae være Hr. Bødvar Stolesens, Sogne-Præsts til Valthiofsstad udi Skalholts Stift, hans Capellan, naar han formedelst Alderdom og Svaghed en Medhiælper udi Embedet kunde behøve, og siden naar samme ved Doden afgaaer, eller Kaldet i andre Maader lovlig ledigt vorder, at succedere. Hafn. d. 2 Aprilis 1687.

LXX.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Studiosus Jon Magnussen, som sig udi Lejermaal havde forseet, saa at han desuagtet til geistlig Embede maae befordres. Hafn. d. 26 April. 1687.

LXXI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Thorlak Grimssen maae være Hr. Skule Thorlaksens Sogne-Præst til Grenjaderstad udi Reykedal, hans Capellan og Medhiælper, naar samme formedelst Alderdom og Svaghed det kunde behøve og begiære, og siden naar Hr. Skule ved Døden afgik eller Kaldet i andre Maader lovlig ledigt vorder, hannem da som Sogne Præst at succedere. Hafn. d. 21 Maii 1687.

LXXII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling, at Hr. Jon Svendsen, Capellan hos hans Fader Hr. Svend Jonssen, Sogne-Præst til Bard udi Fliotum i Holle-Stift, maae og skal samme sin Fader udi Embedet succedere. Hafn. d. 21 Maii 1687.

LXXIII.

Kongel. Allernaadigste Opreisning for Halvor Erichssen og Ingeborg Grimsdatter, som sig udi Lejermaal med hin anden havde forseet og Bevilling at de, uanseet de hin anden udi tredie Led vare beslægtede, maae udi Ægteskab sammenkomme; Dog at de først paa behørige Stæder bevisligt gior, at de hin anden ei nærmere udi Slægtskab eller Svogerskab paarører, samt noget efter deres Middel og Superintendentes billig Sigelse til næste Hospital udgive. Hafn. d. 17 Decembr. 1687.

LXXIV.

Kongel. Allernaadigst Benaadning for Olafver Markussen og Ragnil-

Ragnilder Olafsdatter, som med hin anden udi andet og tredie Led beslægtede, sig havde udi Lejermaal forseet, og Bevilling at de udi Egteskab maae sammenkomme; Dog skulde de bevisligt giore, at de hin anden ikke nærmere paarørde, samt efter deres Middel og Biskopens Sigelse noget give til næste Hospital. Hafn. d. 10 Martii 1688.

LXXV.

Kongel. Allernaadigste Benaadning og Bevilling at Jon Magnussen og Gudrun Øgmundsdatter, som sig med hver andre tvende gange udi Lejermaal havde forseet og desforuden trende gange til forn Lejermaal havde begaaet, maaette desuagtet udi Egteskab sammenkomme. Hafn. d. 10 Martii 1688.

LXXVI.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Studiosus Lidur Magnussen, som sig med tvende Qvindes Personer udi Lejermaal havde forseet, saa at han desuagtet til geistligt Embede maatte befordres. Hafn. d. 10 Martii 1688.

LXXVII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Bisp Mag. Thord Thorlaksen at han befordrer og antager Poul Jonssen Widalin til at være Rector Scholæ paa Skalholt udi Oluf Jonsens Stæd. Hafn. d. 10 Martii 1688.

LXXVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Povel Mortensen maaette betiene og komme hans Fader Morten Røgnvaldssen, Sysselmand udi Mule Syssel for østen, til Hiælp udi hans Bestillings Forretninger, og siden efter sin Faders Død, samme Bestilling at tiltræde og med ald sin Indkomst og Rettighed, som hans Fader for hannem havt haver, nyde og beholde. Hafn. d. 24 Martii 1688.

LXXIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Ketel Biørnssen skulde blive Sogne-Præst til det forste vaccerende Præste-Kald for Østen paa Island, hvor paa andre forhen ingen Kongel. Collatz havde bekommet. Hafn. d. 24 Martii 1688.

LXXX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Gisle Einersen maatte sin Fader Hr. Einer Thorsteensen Præst til Mule Stad udi Reykedal udi hans tiltrædende Alderdom som Capellan betiene og siden succedere. Hafn. d. 24 Martii 1688.

LXXXI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling og Anordning at Haldor Torfesen skal være sin Faders Hr. Torfe Jonssens, Sogne-Præsts til Gaulveriebay kald udi Floe, Capellan udi Hr. Torfes tiltrædende Alderdom og Skrøbelighed og siden hannem at succedere. Hafn. d. 7 Aprilis 1688.

LXXXII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling og Anordning at Torsten Oddesen, uagtet han ikke er sine fulde 25 Aar, skal være Capellan hos sin Fader Hr. Odder Eiolfssen, Sognepræst til Hollteſtad i Rangervalle Syssel udi hans tiltrædende Alderdom og Svaghed, og siden hannem udi Embedet succedere. Hafn. d. 7 Aprilis 1688.

LXXXIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling, at, eftersom Gisle Magnussen Sysselmand udi Rangervalle Syssel allerunderdanigst havde andraget, hvorledes han formedelst Alderdom og Svaghed en Medhiælper udi sin Bestilling behøvede; Da blev efter hans Allerunderdanigste Ansøgning Hakon Hanssen Allernaadigst beskikket til at forrette Sysselmands Embedet i Rangervalle Syssel naar bemælte Gisle Magnussen der fra blev forhin-

forhindret, og naar han ved Døden afgik eller Bestillingen i andre Maader blev ledig, skulde Hakon Hanssen den tiltræde og som Syssel-mand fuldkommen nyde og forvalte. Hafn. d. 7 April 1688.

LXXXIV.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Bryniolfur Jonssen Studiosus af Hvamme for Vesten, som sig udi Lejermaal havde forseet, saa at han desuagtet til Geistlig Bestilling maae befordres, naar han ellers til forn med nøjagtig Vidnesbyrd har beviist, at han sig ellers foruden denne Forseelse skikkelig har forholdet. Hafn. d. 7 April. 1688.

LXXXV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Svend Thorvessen, at han udi hans Livstid imod behørig Fæstes og sedvanlig aarlig Afgifts Erlæggelse maaette nyde Munketveraa Closter efter Biørn Magnussens dødelige Afgang, saafremt bemælte Biørn Magnussens Hustru samme Closter efter hans Død ei selv udi Fæste skulde ville beholde. Hafn. d. 14 April. 1688

LXXXVI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Lars Christensens Gottrups Hustru, om hun hans Død overlever, maatte imod aarlig Afgifts rigtige erleggelse i rette Tid nyde Tingøre Closters og andre Forleenings-Jorder, som bemælte hendes Mand udi Forvaltning havde. Hafn. d. 14 April. 1688.

LXXXVII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Hr. Jon Tordarssen Sogne-Præst til Tiarnarkald for Norden og hans Hustru maatte udi Forvaltning nyde efterskrevne Sex Gaarde, nemlig: Backe, Steindyr, Gaardshorn, Hollt, Rafnstader og Skaldalækur, liggende i Svarfaderdal udi Wadle-Syssel, efter Thomas Biarnesens dødelige afgang,

saafremt Thomas Biarnesens Hustru dennem efter hans Dod ei self udi Fæste skulde ville beholde. Hafn. d. 14 April 1688.

LXXXVIII.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa et Fæste-Brev, som Johan Petersen Klein udi Aaret 1682 d. 8 Maii havde udgivet til Eiolfver Asmundsen paa Gaarden Næs liggende i Snæfieldsnæs-Syssel og Helgefelds Kirckesogn, saa at bemælte Ejolfver maatte beholde denne Jord for sig og hans Hustru deres Livstid imod at de aarlig udi sedvanlige og rette Tid der af galdt og gav den rette sedvanlige Landskyld og Lejer, samt andet hvis de med rette burde at udgive samt Jorden med underliggende Hialejer og Bønder, med Huuse, samt Tun, Tungaarde og Byggning ved god Magt holdte. Dette Fæstebrev har Landfoged Christopher Heideman samtykt og paategnet paa Altinget den 4 Julii 1687. Den Kongel. Confirmation er af Dat. Hafn. d. 14 Aprilis 1688.

LXXXIX.

Kongel. Allernaadigste Anordning og Bevilling at Oluf Jonssen skulde være Sogne-Præst til Hitardal i Myre-Syssel i den ved Doden afgangne Sogne-Præsts Hr. Sæmunder Oddesens sted. Hafn. d. 14 Aprilis 1688.

XC.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Bifkop Mag. Theodorus Thorlacius, at, eftersom Thorder Jonssen, som den 22 Januarii 1687 havde faaet Kongeligt Brev at succedere Hr. Sæmunder Oddesen Sogne-Præst til Hiterdals Kald, ei nær skulde være af de Aar og Alder at han efter Loven Prædike-Embedet maatte betiene, saa er Oluf Jonssen allernaadigst bleven beskicket til at være Sogne-Præst sammesteds. Og er Biskopen allernaadigst befalet at affordre fra bemælte

Thord

Thord Jonssen det ham meddeelte Kalds-Brev og samme i det Danske Cancellie til Cassering at nedskicke. Hafn. d. 14 April. 1688.

XCI.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Christian Muller til Kattrup Kongel. Commerce-Raad at være tillige Amtmand paa Island, for hvilken Tieniste han maatte nyde den aarlige Løn og Besoldning som hannem i Cammer-Reglementet blev tillagt, som skulde begynde fra Bestallingens Dato. Og skulde han rette sig efter den ham meddeelende Instruction 2c. Hafn. d. 21 April. 1688.

XCII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Hr. Einer Gislesen skal være Sogne-Præst til Helgefælds og Biarnerhavner Sogner udi hans afg. Faders Hr. Gisle Einersens Stæd. Hafn. d. 15 Septembr. 1688.

XCIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Jon Magnussen skal være Sogne-Præst til Hiarderholt udi Dale Syssel i den der ved Døden afgangne Sogne-Præstes Stæd. Hafn d. 15 Septembr. 1688.

XCIV.

Kongel. Allernaadigst Benaadning for Jon Magnussen af Wigur, som sig saa vel i sit Ægteskab, som udenfore med Lejermaal havde forseet og ved Dom var skilt ved sin Hustru; og Bevilling at han sig paa ny i Ægteskab maatte give, hvor det lovligen skee kunde. Hafn. d. 27 Octobr. 1688.

XCV.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Studiosus Jon Gislesen, som sig med Oddny Thorkelds datter udi Lejermaal havde forseet og Bevilling at de med hver andre udi Ægteskab maae sammenkomme, og

 han

han desuagtet til geistlig Bestilling befordres, naar han i folge Forordning af 16 Maii 1647 sit skikkelige Forhold havde afbevist. Hafn. d. 23 Februarii 1689.

XCVI.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Anne Magnusdatters Testament af 14 Julii 1688. hvorved hun giver efter sin Dag sin Sosters Thorun Magnusdatters Sønner nemlig Magnus Thorlefssen, Arne Thorlefssen og Gudni Thorlefssen, alt sit Løse og Faste-Gods. Denne gierning blev giort i den Hellige Trefoldigheds Nafn for den viedes Udskalle Kirkes Dor. Den Kongelig Confirmation er af Dat. Hafn. d. 9 Martii 1689.

XCVII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Hr. Jon Thordersen Capellan til Myrkaa, som sig udi Lejermaal havde forseet med Holmfrider Benedichtsdatter saa at han sit Kald maatte beholde; samt Bevilling, at de udi Ægteskab maatte sammenkomme. Hafn. d. 23 Martii 1689.

XCVIII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Olaffur Jonssen af Seilu for Norden som sig udi Lejermaal havde forseet med Oluf Thorstensdatter, med hannem udi tredie Led beslægtet; samt Bevilling at de udi Ægteskab maae sammenkomme naar han først beviisede at de hin anden ikke nærmere paarørde, samt efter hans Middel og efter Superintendentens billig Sigelse udgav noget til næste Hospital. Hafn. d. 23 Martii 1689.

XCIX.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Hr. Sæmunder Hrolfssen af Thingeyrum, hvis Hustru efter Bryllupet nogle Uger for tidlig var kommen i Barsel-Sæng, saa at han desuagtet sit Præste-Embede

maatte

maatte betiene og ydermeere til Præstekald eller anden geistlig Bestilling befordres. Hafn. d. 23 Martii 1689.

C.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Geert (Geir) Marcussen at han maatte være Capellan til Lofaas Præstekald og den der værende Sogne-Præst Hr. Thorsten Geertsen udi hans Forfald udi Embedet til Hiælp komme og siden succedere. Hafn. d. 23 Martii 1689.

CI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Lauritz Christensen Gottrup, som for sig og sin Hustru havde Tingøre Closter udi Forpagtning, at saasom han af sine Midler havde giort og maatte fremdeles giøre stor Bekostning paa Closterets Reparation og ny Bygning, hvilket Amtmand Muller har attesteret, saa maatte, efter bemælte Gottrups allerunderdanigste Ansøgning, hans Børn, efter hans og hans Hustrues Død, bemælte Tingøre-Closter med des tilliggende imod den sedvanlige aarlige Afgift deres Livstid nyde og beholde, dog at de derimod bemælte Bygning fremdeeles forsvarlig vedligeholde. Hafn. d. 6 Aprilis 1689.

CII.

Kongel. Allernaadigst Bevilling for Hr. Einer Einersen, som didindtil havde været Præst paa Kongens Gaard Bessestæd, at han skulde være Sogne-Præst til det vaccerende Præstekald Hiterdal udi Myre Syssel. Friderichsborg d. 24 Augusti 1689.

CIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Brynjolfus Jonssen skulde være Sogne-Præst til Garde og Bessesteds Kirker udi Hr. Einer Einersens Sted. Hafn. d. 19 Septembr. 1689.

CIV.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Studiosus Jon Thorvaldsen, som sig udi Lejermaal havde forseet, saa at han desuagtet til geistligt Embede maatte befordres. Og som Hr. Skule Magnussen Sogne-Præst til Goddaler i Dolum formedelst hans høye Alderdom en Medtiener udi Embedet med Tiden kunde behøve, saa blev bemælte Jon Thorvaldsen allernaadigst beskicket til at være Capellan til Goddaler og siden udi samme Kald at succedere. Hafn. d. 31 Martii 1690.

CV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Holmfrider Sigurdsdatter afgangne Hr. Olafur Jonssen forrige Præsts til Hiterdal, Enke, at hun til sig og sine Børns Ophold i hendes Livstid eller saalænge hun i Enkestand forblev maatte nyde og beholde hvilken af bemælte Hiterdals Kirkes Jorder med ald sin Tilliggelse, som hun begiærede og kunde være fornøjet med. Hafn. d. 19 Aprilis 1690.

CVI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Gisle Jonssen at være Hr. Thorlef Sogne-Præst til Utskale Kald hans Capellan og Medhiælper og siden at succedere. Hafn. d. 9 Septembr. 1690.

CVII.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Olaffur Einarsen at være Syssel mand udi halv Side Syssel i Biarne Erichsens Stæd, som den 9 Julii 1690 til Øxeraae Alting er fra sin Syssel mands Bestilling bleven dømt og suspenderet. Hafn. d. 10 Febr. 1691.

CVIII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Are Jonssen af Vestfiordum paa Livet som han formedelst fiire af ham begangne Lejermaale var

var fradømt, dog skulde han rømme Landet og hans Hovedlod være til næste Hospital hiemfalden. Hafn. d. 14 Febr. 1691.

CIX.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Amtmand Christian Müller og Bisp Mag. Theodorus Thorlacius at som Bisp Mag. Jonas Wigfusius ved Døden var afgangen, de da skulle foreslaae trende af de lærdeste og skikkeligste Præster der paa landet og dennem tilholde til Kiøbenhavn sig at begive, at een af dem i afg. Mag. Jonæ Wigfusii stæd kunde vorde beskikket. Hafn. d. 14 Martii 1691.

CX.

Kongel. Allernaadigste Reise-pas for Thorder Wigfusius Studiosus ved Universitætet, som udi sine Ærender vilde reise til Jisland og siden igien til Kiøbenhafn at saavel Amtmanden, som Landfogeden og alle andre udi Island, samt de der paa trafiqverende Kiøbmænd skulde være ham til samme Reises Fortsættelse beforderlige og ellers lade hannem med hvis han hos sig havde ubehindret passere og repassere. Hafn. d. 11 April. 1691.

CXI.

Kongel. Allernaadigste Collats for Hr. Povel Kieldsen Sogne-Præst til Hvams Kircke at være Sogne-Præst til Staderstad paa Olduhrigg i den forige ved Døden afgangne Hr. Sigurd Sigurdsens sted. Hafn. d. 17 Novembr. 1691.

CXII.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Søren Matthiassen at betiene Landtingskriver Embedet udi Arne Geirsens Alderdom, Svaghed eller Forfald, dog maatte bemælte Søren imidlertid derfor intet af Indkomsten prætendere med mindre han der om kunde med sin Formand i Mindelighed foreenes. Men siden efter Hr. Arnes Død skulde han

Embe-

Embedet med al tilliggende Indkomst nyde og fuldkommen tiltræde. Hafn. d. 21 Novembr. 1691.

CXIII.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Hr. Hialte Thorstensen at være Sogne-Præst til Vatnsfiord Præstegield i Isefiords Syssel i den forrige ved Doden afgangne Hr. Gudbrander Jonssens sted. Hafn. d. 5 Decembr. 1691.

CXIV.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Jonas Haldorsøn at være Sogne-Præst til Hyterdals Præstekald for Vesten i Borgefiords Syssel i den forrige ved Døden afgangne Sogne-Præsts Hr. Einer Einersens sted. Hafn. d. 5 Decembr. 1691.

CXV.

Kongel. Allernaadigste Bekiendtgiørelse at den didindtil værende Ober-Rentemester Hr. Geheime-Raad Peter Brandt til Pederstrup Ridder, derefter ved Commissariatet alleene skulde bruges og at Directionen over det Kongel. Rente-Cammer og Indtrader til Hr. Geheime-Raad Christian Sigfred von Plessen, Ridder blev overdragen. Hafn. d. 16 Januarii 1692.

CXVI.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Hr. Einer Thorstensen, didindtil Sogne-Præst til Mule, at være Superintendent over Holestift i afg. Mag. Jonæ Wigfusii Stæd. Hafn. d. 30 Januarii 1692.

CXVII.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Hr. Biørn Thorlevsen Sogne-Præst til Odde udi Rangervalle Syssel, at være tillige med Vice-Superintendent over Holestift og at komme Superintendenten samesteds Hr. Einer Thorstensen til hiælp i hans Forretninger naar han formedelst

medelst Alderdom, Svaghed eller anden lovlig Forfald dem ei selv kunde opvarte. Dog maatte Hr. Biørn ei noget af Bispop Hr. Einers Løn og Indkomst prætendere eller sig tilegne. Men naar enten bemælte Hr. Einer Thorlevsen (Thorstensen) eller Bispopen udi Skalholt Mag. Theodorus Thorlacius ved Døden afgik, da skulde han den først afgaaende succedere og imod hans Præstekald at qvittere fuldkommen nyde den samme Indkomst og Rettighed, som hans Formand for hannem nydt og havt havde. Hafn. d. 30 Januarii 1692.

CXVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Gunner Povelsen at være Hr. Povel Gunnersens Sogne-Præst til Stafholt udi Myre-Syssel, hans Capellan og siden at succedere. Hafn. d. 27 Februarii 1692.

CXIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Biarne Kolgrimssen Sogne-Præst til Kalfholt i Holtum, at betiene Odde Præste-Kald udi Rangervalle Syssel, saa ofte Vice-Superintendenten Hr. Biørn Thorlevsen samme sit Præstekald Odde, formedelst hans andre Embeds-Forretninger eller Forfald ei selv kunde opvarte og siden naar samme sit Bispops Embede virkelig tiltraadde, skulde Hr. Biarne Kolgrimssen være virkelig Sogne-Præst til Odde Beneficium. Hafn. d. 12 Martii 1692.

CXX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Thorvalder Stephensen at være Capellan hos Sogne-Præsten til Hofve Meenighed udi Vapnefiord for Østen, naar samme formedelst Alderdom eller Svaghed en Medtiener kunde behove og siden udi Kaldet at succedere. Hafn. d. 19 Martii 1692.

CXXI.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Magnus Magnussen at være Sogne-Præst til Hvam i Hvamsveit i Hr. Povel Kieldsens Stæd, som til Staderstad Kald allernaadigst var bleven beskikket. Hafn. d. 2 April. 1692.

CXXII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Amtmand Christian Müller og Landfoged Christopher Heideman at de skulde til Biskopen Hr. Einer Thorstensen udlevere Holum Domkirke og dens Residentz med alt tilhørende Inventarium vet et under deres Hænder og Signeter forfattet Instrument. Hafn. d. 9 Aprilis 1692.

CXXIII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Gunner Einersen Studiosus, som sig tvende gange udi Lejermaal havde forseet, at han dessuagtet til geistligt Embede maatte befordres. Hafn. d. 6 Maii 1692.

CXXIV.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Jon Arnesen at være Sogne-Præst til Stads Præstekald udi Steingrimsfiord naar den der værende Sogne-Præst Hr. Magnus Einersen ved Doden afgik, eller Kaldet udi andre Maader blev leedigt. Friderichsborg d. 7 Maii 1692.

CXXV.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Thorfinner Thordersen, at være Sogne-Præst ti Fel Præstekald i Slettehlid for Norden naar den der værende Sogne-Præst enten ved Doden afgik eller Kaldet udi andre Maader blev leedigt. Hafn. d. 7 Maii 1692.

CXXVI.

CXXVI.

Kongel. Allernaadigste Collats for Hr. Hannes Haldorsen Capellan til Reikholt udi Borgefiords Syssel at være Sogne-Præst til samme Kald, naar hans Fader Hr. Haldor Joenssen, Sogne-Præst sammesteds, ved Døden afgik eller Kaldet udi andre Maader blev leedigt. Hafn. d. 5 Septembr. 1692,

CXXVII.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Eggert Segmundsens og Thorkatle Jonsdatter Forskrivelse af Dato Alfadal i Ingialds Sande d 22 Augusti 1692, hvorved de testamentere hinanden, alt dets først doendes Losegods til fuldkommen Ejendom og Fastegodset til Afgift og Rente udi det længst levendes Livstid; men siden skulde det falde til næste lovlige Arvinger. Confirmationen, som forbeholder Hans Majst. Siette og Tiende Penge, samt ald anden Arvefalds Rettighed, er af Dat. Hafniæ d. 8 Aprilis 1693.

CXXVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Gunnar Arnasen at være Capellan udi Stafafels Sogn udi Lone udi Skaftafels Syssel og siden Sogne-Præsten sammesteds Hr. Engel Gudmundsen at succedere. Hafniæ d. 25 April. 1693.

CXXIX.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Høskuldur Haldorsen at betiene og komme Jon Thorlakssen, Sysselmand udi Mule Syssel, til Hiælp udi hans Bestillings Forretninger og siden naar bemælte Sysselmand ved Døden afgik, eller Bestillingen udi andre Maader blev leedig, da skulde han den Part af Mule Syssel, som bemælte Jon Thorlaksen havde betient, fuldkommen nyde og tiltræde. Hafn. d. 2 Maii 1693.

CXXX.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Lars Hansens Schevings og Thorun Thorlevsdatters Testament af Dat. Bessested d. 26 Augusti 1693, hvormed de testamentere hinanden alt deres faste og løsegods, enten det var Arvegods eller andet, naar en af dem ved Døden afgik, til fuldkommen Ejendom og fri Disposition. Den Kongel. Confirmation lægger dette Forord til: om disse Ægtepersoner sig ingen Livsarvinger paa enten af siderne efterlader, samt forbeholder Hans Majst. sig Siette- og Tiende-Penges og ald Arvefalds Rettighed. Den er af Dat. Hafn. d. 17 Martii 1694.

CXXX.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Jon Audunnarson paa Melum i Rutafiord, saa at den over hannem for meere end tive Aar siden ergangne Dom, ikke maatte eller skulde komme hannem til Hinder, Forkrænkelse eller Skade i nogen Maade paa hans Person Gods, Navn og Rygte, og at ingen maatte forbemælte Jon Audunnarson forskrevne Sag forkaste eller bebreide ꝛc. Hafn. d. 31 Martii 1693.

CXXXI.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Magnus Biørnsen Studiosus, som sig udi Lejermaal med en ledig Qvindis-Person havde forseet, saa at han desuagtet til geistligt Embede maatte befordres. Hafn. d. 21 Aprilis 1694.

CXXXII.

Kongel. Allernaadigste Collats for Hr. Oluf Gudmundsen, som var Cappellan hos Sogne-Præsten til Modruvalla og Grundar-Kirker og ved en Kongel. Allernaadigste Bevilling af 14 Martii 1685 skulde blive Sogne-Præst til bemælte Kald eller til Rafnegil, hvilket som først blev lovlig ledigt, saa dog skulde bemælte Hr. Oluf Gudmundsen, efter

aller-

allerunderdanigste Ansøgning blive Sogne-Præst til Rafnegil, naar samme Kald blev lovlig ledigt, endskiøndt Modrevalle og Grunder-Kald kunde for blive ledigt. Hafn. d. 24 April. 1694.

CXXXIII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Hr. Jon Gudbrandsen, som var Capellan til Flugumyrar Kald og sig udi Lejermaal havde forseet, saa at han desuagtet til et andet Præstekald eller geistlig Bestilling maatte befordres. Hafn. d. 24 Aprilis 1694.

CXXXIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Povel Povelsen at være Capellan hos sin Fader Hr. Povel Kieldsen Sogne-Præst til Stadarstad og siden hannem udi Embedet sammestæds at succedere. Hafn. d. 19 Maii 1694.

CXXXV.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Magnus Kettelsen og Hrodny Oddsdatter fra Leyraa, som med hin anden udi tredie Led beslægtede, sig havde udi Lejermaal forseet, samt Bevilling at de udi Egteskab maatte sammenkomme naar de først havde beviset at de hin anden ikke nærmere paarørde, saa og gav noget efter deres Middel og Biskopens billig Sigelse til næste Hospital. Hafn. d. 2 Martii 1695.

CXXXVI.

Kongel. Allernaadigste Collats for Hr Erlendur Gudbrandssen at succedere Sogne-Præsten til Qviebeck udi Olafsfiord Hr. Magnus Sivertsen, naar han ved Doden afgik eller Kaldet udi andre Maader blev ledigt. Hafn. d. 5 Martii 1695.

CXXXVII.

Kongel. Allernaadigste Collats for Hr. Jon Gunnløgsen Sogne-

Præst til Domkirken paa Holum, at succedere Sogne-Præsten til Mælefeld Præstekald Hr. Are Gudmundsen naar han ved Døden afgik eller Kaldet udi andre Maader blev ledigt. Hafn. d. 6 April. 1695.

CXXXVIII.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Lauritz Christensen Gotrup at være Lavmand for Norden og Vesten paa Island i afgangne Lavmand Magnus Jonssens Stæd. Hafn. d. 16 April. 1695.

CXXXIX.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Hr. Jon Thomæsen Sogne-Præst til Kirckeboels Sogn paa Langedal og Langedals Strand i Isefiords Syssel, at være Sogne-Præst til Sande-Præstekald i Dyrefiord, naar Sogne-Præsten sammesteds Hr. Oluf Thorlevsen ved Døden afgik eller Kaldet udi andre Maader blev ledigt. Hafn. d. 27 April. 1695.

CXL.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Olafur Olafsøn Studiosus af Oxeraa Alting, som sig udi Lejermaal havde forseet, saa at han desuagtet til geistligt Embede maatte befordres; dog skulde han først bevise sin Skickelighed og efter hans Middel og Leilighed samt Biskopens billig Sigelse give noget til næste Hospital. Hafn. d. 30 Aprilis 1695.

CXLI.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Biørn Jonssen til at være Sysselmand i Dahle Syssel i Anders Andersens Stæd, som fik Snæfiældsneſs Syssel efter Lavmand Magnus Jonssens dødelige Afgang. Hafn. d. 7 Maii 1695.

CXLI.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Hr. Jon Thorkelsen at være Sogne-

Sogne-Præst til Garde og Bessested Kircker udi den ved Doden afgangne Bryniolfur Jonssens Stæd. Dat. Hafn. d. 21 Decembr. 1696.

CXLII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Ragneider Jonsdatter afg. Bispop Gisle Thorlacii Enke, som efter Kongel. Bevilling af 30 April. 1678 maatte til Underholdning nyde udi hendes Enkestand afgifter af disse Holum Domkirke Jorder, nemlig Biargastad, Adalbol, Skarastad, Haug, Litleos, Horghol, Galtenes og Kiste; Item Hraun, Nedreaas, Vagler og Flatatunga; Men som bemælte Ragneider vilde indgaae Ægteskab med Bisp Hr. Einer Thorstensen, da ifald hun hannem overlevede maatte hun bemælte Jorder nyde, som til forne; men imidlertiid skulde Hole Domkirke selv opbære Indkomsten af dem. Hafn. d. 7 Aprilis 1696.

CXLIII.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Olafur Eyreckssen at være Sogne-Præst til Bredebolstad udi Hunevands Syssel, naar Sogne-Præsten sammesteds ved Doden afgik eller Kaldet udi andre Maader blev ledigt. Hafn. d. 11 Aprilis 1696.

CXLIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Thorlacus Thorlacius at være Rector udi Dom-Kirke-Skolen paa Skalholt, naar Rector Paulus Vidalinus ved Doden afgik eller Bestillingen i andre Maader blev lovlig ledig. Hafn. d. 28 April. 1696.

CXLV.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Povel Joensen Sysselmand udi Dale Syssel at være Vice-Lavmand for Sonden og Østen paa Island og at komme Lavmanden Sigurd Biørnssen til Hiælp udi hans tiltrædende Alderdom og paafolgende Svaghed eller anden lovlig Forfald,

fald, saa at bemælte Povel Jonssen skulde hannem udi de hans Embeds Forretninger, som han hannem godvilligen kunde overdrage for billig Betaling betiene, og siden virkelig udi Embedet succedere. Hafn. d. 20 April. 1697.

CXLVI.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Jon Einersen, at være Rector udi Dom-Kirke Skolen paa Holum, naar den der værende Rector Jonas Arnesen enten ved Doden afgik eller Bestillingen i andre Maader blev lovligen ledig. Hafn. d. 24 Aprilis 1697.

CXLVII.

Kongel. Allernaadigste Collats for Hr. Olafur Petersen at nyde og som Sogne-Præst betiene det første Præstekald, som udi Skalholt Stift blev ledigt; dog skulde dermed ordentligen tilgaae. Hafn. d. 27 Aprilis 1697.

CXLVIII.

Extract af Skrivelse fra Hr. Ober-Secretaire Moth til Hr. Amtmand Müller.

Velædle og Velbyrdige Hr. Amtmand.

Dette skeer for at lade hannem viide, at Hans Kongel. Majts: Villie er, at derfra Landet endnu i Aar til Hoystbemælte Hans Kongel. Majts. Tieniste skal hidskickes 30 a 40 Mand; Hvor fore Hr. Amtmand vilde behage strax derom at giore fornoden Anstalt og derhos i agttage efterskrevne; Nemlig: 1) At dette Mandtal imellem Sysslerne efter Billighed bliver lignet, saa at de viidtbegrebne og folkerigeste skaffer fleere end de, som ere smaa og har mindre Folk. 2) At de, som udskrives ere friske og velvoxne Karle og ei ældre eller yngre end fra 18 til 26 Aar; thi de gamle eller halvvoxne kand ei tiene men maa blive der i Landet. 3) At dertil tages de, som udi Landet best kand mistes, og ei de, som arbeide enten hos deres gamle Forældre, eller andre deslige

lige boesatte Folk, som ei uden deris Skade kand undværes, hvormed Reppstiorerne udi hvert Sogn, tillige med Sysselmændene skal see vel til og mage det saa, at ingen Uret skeer, saasom de skal være pligtig selv at svare dertil, om det i sin Tid anderledes befantes; Thi Hans Kongel. Majts. Allernaadigste Intention er ikke ved denne Udskrivning at besværge Indbyggerne, men meere at hiælpe dem til Opkomst og Velstand. 4) At hermed ingen haardhed bruges, men at der fortfares med den meste Lemfældighed mueligt er, og vilde Hr. Amtmand ikkun forsikkre dem, som saaledes bliver udskreven, at de ikke bliver fort til noget Schlaverie, men at de efter 2 a 3 Aars Forløb, skal faa Forlov at komme hiem igien, om de det begiærer ꝛc. Dat. Kiøbenhavn d. 5 Maii 1697.

M. Moth.

Da dette Brev blev oplæst i Lavretten, afbad Lavmændene og nærværende Lavtingsmænd denne Udskrivning, i Betragtning af det Tab som Landet havde lidt paa meget Mandskab, som udi afgangne haarde Aar var af Hunger og Uselhed bortdødt.

CXLIX.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Hr. Jon Thorkelsen Vidalin, Sogne-Præst til Bessestæd og Garde Meenigheder, at være Superintendent over Skalholt Stift udi afg. Mag. Theodori Thorlacii Stæd. Hafn. d. 16 Novembr. 1697.

CL.

Kongel. Allernaadigste Collats for Hr. Olafur Petursen at være Sogne-Præst til Garde og Bessestæd Meenigheder i Hr. Jon Thorkelsens Vidalins Stæd, som var allernaadigst bleven beskicket Superintendent over Skalholts Stift. Hafn. d. 16 Novembr. 1697.

CLI.

Kongel. Allernaadigste Expspectance for Hr. Thord Oddsen Præst ved Dom-Kirken paa Skalholt, at succedere Sogne-Præsten til Vellum Præstekald udi Svarfadardal i Vadle Syssel, Hr. Thorsten Illugesen, naar samme ved Døden afgik eller Kaldet udi andre Maader lovligen blev ledigt. Hafn. d. 24 Decembr. 1697.

CLII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Povel Asmundasen, Studiosus, som sig udi Lejermaal havde forseet, saa at han des uagtet til geistligt Embede maatte befordres; Dog skulde han først bevisligt giøre sit skikkelige Forhold, samt efter hans Midler og Biskopens billig Sigelse give noget til næste Hospital. Hafn. d. 24 Decembr. 1697.

CLIII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Hr. Eigel Sigfussen Sogne-Præst til Glumbays Meenighed udi Skagefiords Syssel, som sig udi Lejermaal havde forseet, saa at han samme sit Kald fremdeles maatte betiene. Hafn. d. 25 Decembr. 1697.

CLIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Amtmand Christian Müller, at han hver Efterhøst maatte reise til Kiøbenhavn og der om Vinteren forblive; Dog skulde han hver gang den Anstalt giøre, at intet i hans Fraværelse blev forsømt, som angik hans Amtmans Bestilling. Hafn. d. 29 Martii 1698.

CLV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Stein Jonssen Sogne-Præst til Hitarnes at succedere Hr. Arne Amundasen Sogne-Præst til Setberg, naar samme ved Døden afgik, eller Kaldet udi andre Maader blev ledigt; eller og maatte bemælte Hr. Stein Jonssen blive Sogne-Præst til hvilket andet Kald, som først kunde blive lovligen ledigt og kunde være af mindre Besværlighed end Hiternes. Hafn. d. 3 Maii 1698.

CLVI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Erik Sølvesen at succedere Sogne-Præsten til Tingmule for Østen Hr. Biarne Gissursen, naar samme ved Døden afgik eller Kaldet udi andre Maader blev ledigt, saa og maatte bemælte Erik hannem, om han det begiærede, som Capellan betiene. Hafn. d. 7 Maii 1698.

CLVII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Jon Jonssen, Sogne-Præst til Garpsdal og Reikhole Sogner, at succedere Hr. Jon Sivertsen, Sogne-Præst til Mikleholt udi Snæfelds Syssel, om han ham overlevede eller Kaldet udi andre Maader blev ledigt. Hafn. d. 10 Maii 1698.

CLVII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling, at naar Hr. Guthormer Sigfussen Sogne-Præst til Holme Meenighed ved Døden afgik, eller Kaldet udi andre Maader lovligen blev ledigt, da maatte hans Søn og Capellan Hr. Jon Guthormss. samme sin Fader succedere. Hafn. d. 22 April 1699.

CLVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling, at naar Hr. Skule Magnussen Sogne-Præst til Goddolum for Norden, ved Døden afgik eller Kaldet udj andre Maader lovligen ledigt blev, saa maatte Capellanen til bemælte Meenighed Hr. Sigurder Magnussen hannem udi Embedet succedere. Hafn. d. 22 Aprilis 1699.

CLIX.

Kongel. Allernaadigste Confirmation, paa Oddny Benedixdatters Testamente, hvorved hun, med sin Egtemands Hr. Povel Jonsens Provsts i Hunevands Syssel Samtykke, havde givet til sin Brodersøn Jon Thorstensen efter sin Dag sit Fastegods ongefær 30 Hundrede og Løsøre 50 Hundrede, og skulde Jon Thorstensens Moder Halldore Erlandsdatter søge Kongel. Confirmation paa bemælte Testament som er Dat. Hoskuldstad paa Skagestrand d. 8 Septembr. 1698. Confirmationen er Dat. Hafn. d. 22 April. 1699.

CLX.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Syssel mand Besse Gudmundsens og Holmfrider Nicolaiedatters for Østen, deres Forskrivelse i hvis Følge at den som længst af dem levede skulde nyde, bruge og beholde sin Livstid deres fælles Boe og Formue intet undtaget og det umolesteret af deres Arvinger eller Rettens Middel med Forseigling, Registering eller Skifte; men efter deres Død skulde begges Arvinger deres efterladte Midler imellem sig lovligen deele. Forskrivelsen er af Dato Skrede-Closter d. 16 Augusti 1697 og den Kongel Confirmation af Dat. Hafn. d. 22 April. 1699.

CLXI.

CLXI.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa et Testament, hvorved Marcus Sneebiørnsen 71 Aar gammel gior den Anordning. 1) Ønsker han at blive begraven udi Aas Kirke hos sin afdøde Moder og Egte-Hustru. 2) Siger han: „Som fornefnte Jord Aas er min „Eyendom og Kiøbe-Jord, mens Storredallur ved Eyafioll er min „Hovetjord og falder til Moderarfs skifte for begges voris Børn efter „dend af os i levende Live giorde Foreening; mens efterdi Jeg fornemmer min Alder daglig forhøyes og mine Kræfter formindres, saa og „maaskee mine Slægtninger med deris Hiælp kunde slaae Mig feil, da „haver Jeg i Guds Nafn og med mine fornemme Venners Raad begiært og udkaaret velforstandige Mand Bierne Gislesøsen mig til „Hiælp og Bistand i min Alderdoms Svaghed, at Jeg hannem kunde bruge i mine Forretninger som Jeg ei formedelst Alderdommen „selv kand forrette, oc Jeg ellers under mit Nafns Fornedrelse og „Skade ikke maae forsømme, og ifald forbemælte Bierne Gislesøsen „eller og min Datter Guderunder Marcusdatter ved Døden afgaaer, „deris Sønner maatte da mig til dend samme Hiælp sine Forældre „succedere, efter som der haabes de dertil skulle vorde beqvemme; Da „i Jesu Nafn beskicker Jeg fornævnte erlige Mand Bierne Gislessøn „denne Min Kiøbjord Aas i Holtum med dens Kirke ald tilliggende „Eiendom til Lands og Vands og Søe, intet frataget, mens alt tillagt „efter min dødelige Afgang til min Datter Gudrunder Marcusdaatter, Fader og Moders Arvedeel; Mens han derimod skal aflegge de „Jorder og Jordeparter, mine andre Døttere til Arvedeel, som han „nu til Afgift nyder; og ifald forbemælte Jorders Huus af Mine andre Spøgere efter min Død bliver i nogen Maade paatalt, da bebyder Jeg at bemælte Jord opbygges af de Husse som da ere opbygt „saaledes som billigt kand eragtes — Mens de Huse, som da ere til „overs skal fornefnte Bierne og Gudrunder og deres Arvinger for deres daglig Umage og Omsorg saavel som for min Begravelses Om-

„ kostning nyde og beholde foruden Kirken og Klockernes Portstæd, som „ Hussenes Regnskab intet vedkommer; saasom hun er a Part fri for „ uden ald Paatale. " Testamentet er af Dat. Aase d. 1 Augusti 1691 og den Kongel. Confirmation af Dat. Hafn. d. 22 April. 1699.

CLXII.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Kiettel Biørnsens og Gudrun Mortensdatter indbyrdes Forskrivelse af Dat. Rødefiords Kiøbstæd d. 23 Septembr. 1698, saa at hvis de ingen Livsarvinger efterlod sig, skulde den længst levende, om den udi Enkestand forblev, aleene nyde og beholde deres fælles Boe umolesteret af Arvingerne eller Rettens Middel med Registering, Vurdering eller Skifte. Men skulde den efterlevende vorde til sinds sig udi nyt Ægteskab at indlade, da skulde den til den Bortdødes Arvinger give 20 Rixdlr. Men ellers om den længst levende udi Enkestand forblev, da skulde Boens Midler efter begge deres Død, deeles imellem begges Arvinger efter Loven. Den Kongel. Confirmation er Dat. Hafn. d. 22 April. 1699.

CLXIII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Hr. Lydert Magnussen, som, for uden den Lejermaals Forseelse, som han, medens han var Student, havde begaaet og Kongel. Allernaadigste Opreisning derfor erholdet, endnu efter at han var bleven Præst anden gang havde forseet sig udi Lejermaal; saa at han desuanseet til geistligt Embede maatte befordres, naar han giorde beviisligt at han, for uden disse Lejermaals Forseelser i øvrigt sig havde skikkeligen forholdet, samt efter sin Middel og Biskopens billige Sigelse noget gav til næste Hospital. Hafn. d. 22 April. 1699.

CLXIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Olaver Olavesen Capellan til Haave Meenighed for Norden paa Jisland at han maatte tage til ægte en af en anden, uden Ægteskab, besovet Qvindes Person ved Navn Herdis Biarne Datter, „uanseet at saadan Ægteskab skal være imod Loven;“ Dog skulde han først tiltænkt være noget efter sine Midler og Biskopens billig Sigelse til næste Hospital at udgive. Hafn. d. 22 April. 1699.

CLXV.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Hr. Jon Torvesen Capellan til Breidebolstad i Fliotshlid at succedere Sogne-Præsten sammesteds Hr. Magnus Jonssen, naar han ved Døden afgik eller Kalded i andre Maader blev ledigt. Hafn. d. 25 April 1699.

CLXVI.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Eirikur Thorstensen at succedere Sogne-Præsten til Stad a Reibiarnelse Meenighed, naar han ved Døden afgik eller Kaldet udi andre Maader blev ledigt. Hafn. d. 25 April. 1699.

CLXVII.

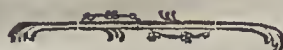
Kongel. Allernaadigste Benaadning for Hr. Jon Jonssen, som formedelst sin Forseelse med et Indleg, han for Retten imod Amtmanden paa Island havde indgivet, fra sit Embede var bleven dømt, maae des uanseet til geistlig Bestilling befordres; Dog skulde han først beviisligt giøre sit skikelige Forhold i det øvrige, samt, efter hans Midler og Biskopens billige Sigelse, give noget til næste Hospital. Hafn. d. 29 April. 1699.

CLXVIII.

CLXVIII.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Hallur Oddsøn fra Husevig oc Thurid Oddsdaatter, som med hin anden udi tredie Led beslægtede sig udi Lejermaal havde forseet, samt Bevilling at de udi Ægteskab maatte sammenkomme; Dog skulde de først bevise at de hin anden ikke nærmere paarørde, saa og noget efter deres Midler og Biskopens billige Sigelse udgav til næste Hospital. Hafn. d. 2 Maii 1699.

Kong
Friderich den Fierdes
Forordninger
og
aabne Breve.

I.

Forordning om Almanackens Forandring til Brugelighed paa Issland og Færøe.

Wii Friderich den Fierde af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Ditmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst, giøre alle Vitterligt, at Vi allernaadigst have for got befunden at paabyde og anordne, saasom Vi og hermed paabyde og anordne at udi Vore Lande Island og Færøe, samt tilhorende Insuler skal udi nærværende Aar 1700, saasnart det kommer efter gammel sædvanlig Stiil til den 16 Novembr. som er een Loverdag, Søndagen nest efter være den 28 Novembr. og første Søndag i Advent, Item Mandagen nest efter være den 29 Novembr., Tiisdagen den 30 Novembr. og St. Andreæ Dag, Onsdagen den 1 Decembr. og saa fremdelis tællis fort uden nogen forandring paa sædvanlig maade, efter her hos trykte Novembr. og Decembr. Maaneders Tid-Register, hvorefter da alle Breve, Documenter og Forretninger skal dateris og de forrige gamle Almanacker for samme Maaneder være ubrugelige og afskaffede, men dersom nogen paa bemelte Vore Lande og Insuler, forend denne Forandring bliver forkyndet, sig kynde have forskrevet noget til en Viss Dag inden nestkommende Paaske Anno 1701 at efterkomme, skal den for denne Forandrings skyld, være forundt elleve Dagis frist over Forskrivelsens tiid, men efter Paaske 1701 skal alting efterkommis, efter denne nu forordnede ny Stiils

Dag og Datum; Skulle nogen underſtaa ſig, denne Almanackens forandring til nogen forſetlig Svig og bedrageri i Brevis og Documenters Datering at misbruge, da ſkal dend ſkyldige derfor efter ſagens befundne beſkaffenhed i høyeſte maader anſeeis og ſtraffis. Hvorefter alle og enhver ſig allerunderdanigſt haver at rette og for ſkade at tage vare; og byde Vi hermed og befale Vore Ambtmænd der over Iſland og Færøe, ſom denne Voris Forordning under Voris Cancelli-Seigl tilſkicket vorder at de den paa behørige ſtæder til alles efterretning, ſtrax lader læſſe og forkynde. Givet paa Vort Slot Kiøbenhavn dend 10 April. Anno 1700. Under Vor Kongelig Haand og Signet.

Friderich R.

De to ſidſte Maaneder udi Aar 1700 for Iſland og Færøe.

NOVEMBER		
Fredag	1	alle Helgen.
Løverd.	2	
Sønd.	3	23 Trinitatis.
Mand.	4	
Tiisd.	5	
Onsd.	6	
Torſd.	7	☽ førſte qvart.
Fred.	8	
Løverd.	9	
Sønd.	10	24 Trinitatis.
Mand.	11	S. Morten
Tiisd.	12	
Onsd.	13	
Torsd.	14	
Fred.	15	○ fuld Maane.
Løverd.	16	
Sønd.	28	1 Sønd. Advent.
Mand.	29	
Tiisd.	30	S. Andreas

DECEMBER		
Onsd.	1	
Torsd.	2	
Fred.	3	☾ ſidſte qvart.
Løverd.	4	Barbara.
Sønd.	5	2. Advent.
Mand.	6	Nicolaus
Tiisd.	7	
Onsd.	8	
Torsd.	9	
Fred.	10	● Ny Maane
Løverd.	11	
Sønd.	12	3. Advent.
Mand.	13	Lucie
Tiisd.	14	
Onsd.	15	Tamperdag
Torsd.	16	
Løverd.	18	☽. førſte qvart.
Sønd.	19	4. Advent.
Mand.	20	

DECEMBER

Tiisd.	21	S. Thomas
Onsd.	22	Solhverf.
Torsd.	23	
Fred.	24	
Loverd.	25	1. Juledag.
Sønd.	26	2. Juled. S. f. m.
Mand.	27	3. Juled.
Tiisd.	28	
Onsd.	29	
Torsd.	30	
Fred.	31	

II.

Til Laugmændene i Jisland anlangende at foretage paa næst tilstundende Landsting en Sag imellem de tvende paa Stappens Havn Trafiqverende Kiobmænd og en Person der i landet navnlig Thomas Conradssen og der i domme med videre.

Fridericus Qvartus. Saasom Matthias Pedersen og Christian Povelsen Fyen trafiqverende Kiobmænd paa Stappens Havn i vort Land Jisland for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis de udi sidst forleden Aar 1700 skal have ladet indstevne til Landztinget en Hiemtings Dom angaaende en Sag imod en Person der paa landet ved Navn Thomas Conradzsen, som efter deris Formeening Kiobmandskab imod dend dennem allernaadigst forundte Octroy skal have drevet, og ihvorvel Kongelig allernaadigst udgivne Mandater tilholder, at Øvrigheden der i Jisland skal uden ophold domme i hvis Sager, som de trafiqverende kand foraarsagis at lade paatale, saa skal J dog have givet en Afvisnings Dom i Sagen til nestkommende Landsting udi indeværende Aar 1701. Da er efter her om allerunderdanigst giorde Ansogning

søgning og Begiering voris allernaadigste villie og befaling, at I paa nesttilstundende Landsting, som udi Julio nestkommendes indfalder, Eder forskrevne Sag uden nogen videre forhaling foretager, der udi forsvarligen dømmer, og dennem samme Dom, forend deris skibe der fra landet gaar, beskreven giver, at de dend, om de der paa anker, paa behørige stæder til paakiendelse kand lade indstevne. Dermed 2c. Hafn. d. 26 Februarii 1701.

III.

Til Magnus Biørnsen Sysselmand i Sneefelsnæs paa Island anlangende den Protocol som er bleven holden i en Sag hand har dømt udi mellem de tvende Trafiqverende Kiøbmænd paa Stappens Havn, oc en Person navnlig Thomas Conradssen at tage med sig til første holdende Landstings Ret der i Landet.

Fridericus Qvartus. Saasom vi allernaadigst haver befalet Laugmændene i vort Land Iisland at de sig dend Sag, som du til Hiemting skal have dømt udi imellem de Trafiqverende Kiøbmænd paa Stappens Havn Matthies Pedersen og Christian Povelsen Fyen, samt en Person der paa landet ved Navn Thomas Conradssen, som efter deres Formeening Kiøbmandskab imod Octroyen skal have drevet, skulle uden nogen videre Forhaling foretage paa nesttilstundende Landzting; som udi nestkommende Julio indeværende Aar indfalder og derudi forsvarligen dømme; Saa er voris allernaadigste villie og befaling, at du, som desforuden til Landstinget bør at møde, til Sagens oplysning med dig tager uden nogen Forsømmelse dend Protocol, som i samme Sag skal være bleven holden. Dermed 2c. Hafn. d. 26 Februarii Anno 1701.

Saasom denne Sag er heel mærkværdig udi den octrojerede Islandske Handels Historie, saa vil vi give derom en kort Oplysning saavidt Altingsbøgerne medføre. Sagen var denne: En Bonde udi Snæfiælds Syssel, ved Navn Thomas Conradssen, havde solgt den Fisk, som han havde fanget

get udi Dritvig i Stappens District, til en af de Octrojeredes Kiøbmænd navnlig Hein Ditt paa Budenstad og gaaet de to Kiøbmænd paa Stappen Matthies Pedersen og Christian Povelsen Fyen forbi. Disse to Kiøbmænd vare hermed høiligen misfornøjede, saasom de formeente at de havde Enehandels Rettighed til denne Fisk fordi at den var fanget udi et Fiskevær udi deres District, hvorfore de paastode at Thomas Conradssen havde ført en forbuden Handel og derfor indstævnede ham for Hiemtings Retten. Sysselmanden udi Snæfiælds Syssel som burde dømme var Magnus Biørnssen; men han, uvist af hvad Aarsag, paatog sig at paatale Sagen og lod Thord Steendorsen, som tilforn havde været Lavsagner udi samme Syssel, dømme i den d. 17 Julii 1699. Den 6 Julii 1700 mødte Sysselmand Magnus Biørnssen for Lavtings Retten og fremlagde der en uattesteret Copie af denne Dom. Thomas Conradssen mødte tillige og skrftlig begiærede at ham blev skikket en Procurator, saa at han ikke imod Loven blev forurettet. Lavmand L. C. Gottrup tilskikkede Lavrettemand Skapte Josephssen at tale Thomases Sag og lagde saavel dem som Thord Steendorsen og Sysselmand Magnus Biørnssen Lavdag for at møde til næste Alting med alle sine Breve og Bevisligheder. So vidt man kand slutte have begge Parterne været misfornøjede med Thord Steendorssens Dom. Aar 1701 d. 8 Julii blev oplæst i Lavretten foregaaende Nr. II. Kongel. allernaadigste Befaling til Lavmændene, og Parterne bleve opraabte. Thomas og hans Procurator indfandt sig den 9 Julii og Sysselmand Magnus Biørnssen den 13de og lod oplæse næstforegaaende Kongel. Befaling Nr. III. Men da han blev tilspurt om sin Protocol, svarede han, at han ikke havde den Protocol, som blev brugt udi denne Sag; hvor af sees at Stappens Kiøbmænd ikke have erindret ret udi sin Angivelse, hvo der havde til Hiemtinget dømt i Sagen. Thord Steendorsen mødte ikke. Derpaa adspurde Lavmændene begge Parterne Magnus Biørnssen og Thomases Procurator om de havde noget videre at lægge i Retten til Sagens Oplysning, hvortil de svarede Ney. Endelig fældede Lavmændene Sigurd Biørnssen og L. Gottrup følgende Dom i Sagen.

I Herrens Navn, efter foregaaende nøiagtig Sagens Overvejelse er Lavmændenes og Lavrettens fuldkommen Kiendelse og endelig Dom, at endskiøndt Sagen paa Christian Pedersens Side

var

var ikke saa lovlig anlagd, som de formeene at burde være, ikke heller Underdommerens Thord Steendorssens Dom saa rigtig indkommen, som det sig burde, saa kand vi dog ikke frikiende Thomas Conradssen, saasom han frivillig har bekiendt at han har drevet en forbuden Handel med Kiøbmanden Hein Ditt paa Budenstad, med den Fisk, som var fanget udi Stappens District og Kiøbmanden Christian Povelsen kunde have tilhørt. Derfor dømme vi at Thomas Conradssen har forseet sig imod Kongel. Octrojes 8 Post, som og imod Kongel. Forordning med den Islandske Taxt 1684 og at han der efter skal straffes paa hans Boeslod og med Bremmerholms Schlaverie. Men af særdeles Betænkning om det, som passeret har i Sagen, som Processen ommælder, imellem Kiøbmændene og den eenfoldige og vanføre Mand Thamas Conradssen, indstille vi dette til hans Kongel. Majts. Naade, i Haab om at Thomas Conradssen maatte forblive i Landet indtil og saa længe hans Kongel. Majst. har her paa resolveret.

Hvor nødig Lavmændene have dømt denne Dom, kand man slutte af den Klage som Lavmand Gottrup førte samme Aar udi Kiøbenhavn om Districternes Inddeeling, hvorefter Indbyggerne vare bundne til visse Havne.

IV.

Til Hr. Ulrich Christian Gyldenlew anlangende en af Laugmændene paa Jisland, som om landet kyndig er, at hidkomme, og andrage landets og Indbyggernes Tilstand.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Vide maa du at vi efter Indbyggerne udi vort Land Jisland, deres Allerunderdanigste Ansøgning og Begiering allernaadigst haver bevilget, at en af Laugmændene der i Jisland, som Landet kyndig er, maa med første derfra gaaende Skibe hidkomme Landets Tilstand og deris anliggende for os allerunderda-

derdanigst at andrage. Thi er voris allernaadigste villie og befaling at du Indbyggerne der i landet, det til deris efterretning med første herfra didgaaende skibe, tilkiende giver. Dermed ꝛc Hafn. d. 30 April. 1701.

I Følge denne Kongel. Allernaadigste Tilladelse reiste Lavmand L. C. Gottrup til Kiøbenhavn, hvorpaa siden fulgte nogen Forandring og Lindring udi Taxten.

V.

Om ulovlig Handels Afskaffelse, sambt ulden Varers dygtige Forarbeidelse paa Island.

Vi Friderich den Fierde af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge ꝛc. Giore alle vitterligt, at eftersom Vi ugierne komme udi Erfaring, hvorledes at Indbyggerne paa Vores Land Island skal understaae sig tvert imod den de Negotierende allernaadigst meddeelte Octroye, deres beste og fleeste ulden Stromper og andre Vare til Fremmede og Lurendrejere, som hver Foraar sig under Landet indfinde at forhandle, hvilket forvolder, at de Octrojerede ved deres Ankomst ei med dygtige Stromper til deres Handels Fortsættelse kand vorde forsiunede, men i den Stæd udi Betaling for deris Restantzer nodes til at antage meere enkelbaands Vanter end de igien veed at udbringe, dennem til største Skade og Fortræd, da som Vi deslige Misbrug og utilbørlige Forhold udi ingen Maade vilde tilstæde, saa anbefales alle og enhver af Vores Undersaatter paa Vores Land Island hermed alvorligen, at de sig herfra gandske og aldeles entholde, og ei med nogen fremmede eller Lurendrejer handle og vandle, mens aleeniste med dem, som Octroyen tillader, under Varenes Confiscation, hvor af Angiveren nyder en tredie Deel, Øvrigheden en tredie Deel, og de Fattige en tredie Deel; Saa fornemme Vi og ugierne at Undersaatterne udi Vores Land Island ikke lade sig være angelegen at lade forarbeide deres Ulden-Vare, saa gode og dygtige, som de ere forbundne til, langt mindre tager i agt, enten bemelte Vare haver sin rette Længde, Viide og Storlighed, som den

udi Aar 1684 allernaadigst udgangne Landtaxt dem til forbinder, da ville vi deslige udygtige ulden Vares Virkning og Forarbeidelse, sambt deres Handling imellem Landets Undersaatter og de Octroyerede hermed alvorligen Efterdags have afskaffet, saaledes at Stromperne efter Taxten skal være af een Farve, en Dansk Allen lang, og Viiden derefter, og tre par Enkelbaands Vandter af lige Godhed ved et Par gode Stromper, og dersom de ej saaledes befindes, da Kiøbmanden ej at være skyldig til dennem at annamme. Thi byde og befale Vi hermed Vores Stiftbefalingsmand, Ambtmand paa Vores Land Island, saa og Laugmænd og Syssélmænd, at de ej allene, saavidt det enhver vedkommer, sig herefter underdanigst rette, men end og sambtlige Landsens Indbyggere alvorligen tilholde, at de denne Vores allernaadigste Befalning med allerstørste Underdanig og skyldig Lydighed efterleve. Særdeles haver Vores Ambtmand at giøre den Anstalt, at hvor Sysselmændene ej boe saa nær Strand-Siderne, at de med den forbudne Handling kunde have Indseende, at andre gode Mænd da dertil anornes, saa ville Vi og, at denne Vores Forordning paa Oxeraa-Alting og siden paa behørige Stæder udi Vores Land Island af Vedkommende til alles Efterretning skal læses og forkyndes. Givet paa Vores Kongel. Residentz udi Kiøbenhavn, den 30 April. Anno 1701.

Under Vor Kongel. Haand og Signet Friderich R.

Saavel i Anleedning af denne Kongel. Forordning, som og Thomas Conradssens Sag, samt Indbyggernes elændige Tilstand og for at stye Lavmand L. C. Gottorp noget i Hænderne, som han kunde paa deres vegne forestille hans Kongel. Majst. naar han kom til Kiøbenhavn, blev opsat paa Altinget en Allerunderdanigste Ansøgning, hvilken naar den skulde underskrives i Lavretten, tildrog sig følgende, som vi her vil indføre af Altingsbogen.

Den 15 Julii 1701 kom Hr. Amtmand Christian Müller i Lavretten paa Øxeraae Alting og adspurde hvad de nu havde fore for Retten. Hvor paa ham blev svaret af Hr. Lavmand Sigurd Biørnssen at det var om en Suppliqve til Hans Kongel. Majst.

paa

paa Landets vegne at underskrive. Da bad han (Amtmanden) at lade sig see den, som hannem blev efterladt. Spurdte da Lavmanden Hr. Lauritz Christiansøn Gottrup, om ham ikke syntes at Supliqven maatte være saaledes? Da svarede Hr. Amtmanden: Hvad Myndighed haver J at tage Eder saadan for uden min Videnskab? Da svarede Lavmanden Hr. Lauritz Christiansøn Gottrup: Den Myndighed haver Vi af Hans Kongel. Majts. allernaadigste Bevilling og Befaling. Da sagde Hr. Amtmanden: Der protesterer Jeg imod og tager saa denne til mig, og tog den (Suppliqven) saa til sig. Lavmand Hr. L. C. Gottrup bad at Lavretten vilde drage dette til Minde og begiærede at det offentlig blev indført i Altings Bogen.

VI.

Til Hr. Uldrich Christian Gyldenlew anlangende Domkirken paa Holum i Jisland, at indrettes for meenigheden saaledes, at dend med For-kirken paa Skalholt kand komme overeens.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Saasom os elskelig Mag. Biorn Thorlevius Superintendent over Holum Stift paa vort Land Jisland for os allerunderdanigst haver ladet andrage hvorledis Domkirken der paa Holum, dens bygning og størelse skal være af dend beskaffenhed at Cohret tillige med hovet-kirken befindes tre gange storre end Meenigheden dend behov.r, foruden at derved og findes en Forkirke mestendeelen af lige Form og Storrelse med hovet-kirken selv, som synes aldeles unodvendig, og at være dem, som Kirkens Reparation og Vedligeholdelse er anbetroet meere til Omkostning, end til nogen nytte; Saa ere vi efter bemelte Superintendentens her om allerunderdanigst giorde Forslag allernaadigst tilfreds, at der maa tilkaldis nogle forstandige Mænd, som i stæden for dend store og meget ubeqvemme gamle For-

kirke haver at ordinere en anden noget mindre og skikkeligere, som med Forkirken paa Skalholt kunde overeens komme, hvilken Kirkes bygnings Fornødenhed, vi allernaadigst ville ved Syn efter Lovens Anledning i Præstens og forskrevne Mænds overværelse at skal taxeris. Derefter du dig allerunderdanigst haver at rette og derom fornøden Anordning at giore. Befalendis ꝛc. Hafn. d. 30 Aprilis 1701.

VII.

Til Mag. Biorn Thorlevius Superintendent over Holum Stift paa Island at indsette Hr. Thorder Oddsen til virkelig Sogne-Præst i Vollum Kald og forordne den gamle Præst en billig underholdning af Kaldets indkomster.

Fridericus Qvartus. V. B. T. Eftersom Hr. Thorder Oddsen haver allerunderdanigst erholdet voris allernaadigste Confirmation paa at succedere Hr. Thorsten Illugesen Sogne-Præst til Vollum Meenighed paa Vort Land Island, som skal vere imod halvfemtesindstyve aar gammel; og bemelte Hr. Thorder Oddsen, nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage at fornefnte Hr. Thorsten Illugesen samme Præstekald med dets halve Indkomst godvilligen til hannem skal have afstaaet, men skal dog icke være vederhæftig dend halve Deel af Kirkens gods hand under hænder haver lengere at forvalte, mindre at kunde udsvare, hvorfore benævnte Hr. Thorder Oddsen allerunderdanigst haver begiert at hand Kaldet med alle sine Rettigheder strax maatte tiltræde og derimod forobligeret være paa sin egen Bekostning dend gamle Sogne-Præst at forsorge; Da er efter slig beskaffenhed, samt din derom allerunderdanigste indkommen erklæring voris allernaadigste villie og befaling at du forberørte Hr. Thorder Oddsen i det heele Kald strax indsætter og dend gamle Præst Hr. Thorsten Illugesen en billig underholdning af Kaldets indkomst forordner; Dermed ꝛc. Hafn. d. 30 April. 1701.

VIII.

VIII.

Om Efterliggere.

Wj Friderich den Fierde af Guds Naade ꝛc. Giøre alle vitterligt at eftersom de Negotierende paa Vort Land Island ved deres allerunderdanigste Supliqve af 11 December Anno 1700 allerunderdanigst hos (os) haver ladet andrage dend store Skade, som baade Vores egne undersaatter paa bemelte Vort Land Island, saa og dem selv paa Landet, formedelst Efterliggeres afskaffelse tilføyes, og derimod dend store Nytte, baade Indvaanerne, saa og de kunde vænte, om vi dennem sam̃e Efterliggere paa landet allernaadigst ville forunde; Saa haver vi efter deres derom allerunderdanigst giørdte Ansøgning og Begiering, og efter de af dennem anførte Aarsager og Omstændigheder Allernaadigst for got befundet, at ophæve og aldeles afskaffe den 16 Articul udi dend de Negotierende af Vores Elskelige Kiære Hr. Fader Sal. og Høylovlig Ihukommelse den 29 Decembr. 1694 meddeelte og af os den 19 Octobr. 1700 confirmerede Islandske Octroye, hvorimod Vi allernaadigst have bevilget og tilladt, saasom Vi og hermed bevilger og tillader, at forbemelte Negotierende udi deres Resterende Forpagtnings Aaringer, maa holde Efterliggere paa Island, dog at de sig udi det øvrige, udi alle Maader efter Octroyen forholder. Hvor efter alle og enhver Vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette. Givet paa Vores Kongel. Residentz udi Kiøbenhavn d. 30 April. 1701.

Under Vor Kongel. Haand og Signet Friderich R.

IX.

Om den Islandske Taxt og Handel.

Wi Friderich den Fierde af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge ꝛc. Giøre vitterligt, at eftersom Gud allernaadigst ved nogle paa hin anden følgende Haarde Aar og Fiskeriets Mislingelse haver hiemsøgt Vores kiære og troe Undersaatter paa Vort Land Island,

 hvor-

hvorover de ere geraadne i Sorg og Fattigdom, saa have Vi af Vores Kongel. Omhue været betænkt, paa hvad Maade de nogenledes næst Guds Velsignelse kunde hielpes og derforre allernaadigst ladet det forhandle hos Vores Islandske Octrojerede Kiøbmænd her sammestæds, at de imod Sex Tusinde Rigsdaler, som Vi allernaadigst Aarlig efterlade dennem af deres Afgifter, udi næstefterfølgende fire nemlig 1702. 1703. 1704 og 1705 Aar skulle forsiufne bemælte Vores kiære og troe Undersaatter over alt paa Island, som derom hos dennem Ansøgning giøre, og det for efftterskrevne ringere Taxt end til forne, nemlig:

	Hvis som betales med Fisk og Tran allene, skal gielde over alt Landet som følger.		Hvis som betales med Qvæg, Smør, Vadmel og Hoser skal gielde som følger.	
	Hundrede	Fiske	Hundrede	Fiske
1 Tønde Meel som skal veie med træ og alt 12 Lisp. ⸗ ⸗	⸗	80	⸗	87
½ Tønde Meel 6 Lisp. ⸗ ⸗	⸗	40	⸗	44
¼ Tønde ⸗ 3 Lisp. ⸗ ⸗	⸗	20	⸗	22
Træet skal være tort og got at Melet der udi kand være forvaret, og dersom der fattes paa en Tønde over fire Pund, da skal Islænderne derfor betales for hver Pund en halv Fisk.				
1 Tønde god Miød med Træet ⸗	2	40	2	70
½ Tønde Dito ⸗ ⸗	1	20	1	35
1 Pot Miød ⸗ ⸗	⸗	3	⸗	3½
1 Tønde Fiiredalers Øl med Træet ⸗	1	35	1	55
½ Tønde dito med Træet ⸗	⸗	77½	⸗	87½
1 Pot dito ⸗ ⸗	⸗	1½	⸗	1½
1 Tønde tre Dalers Øll med Træet ⸗	1	5	1	25
½ Tønde dito med Træet ⸗	⸗	62½	⸗	72½
1 Pot dito ⸗ ⸗	⸗	1	⸗	1
1 Tønde Sex Marks Øl med Træet	⸗	75	⸗	80
1 Pot dito ⸗ ⸗	⸗	½	⸗	½
1 Pot got Korn Brændevin ⸗	⸗	5	⸗	6
1 Pot Frans Vin ⸗ ⸗	⸗	4	⸗	5
1 Pot Frans Brændevin ⸗	⸗	12	⸗	14

1 Pot

	Hvis som betales med Fisk og Tran allene, skal gielde over alt Landet som følger.		Hvis som betales med Qvæg, Smør, Vadmel og Hoser skal gielde som følger.	
	Hundrede	Fiske	Hundrede	Fiske
1 Pot Prydsing	⸗	8	⸗	9
1 Pot Viin Edike	⸗	1½	⸗	1½
1 Tønde Biugryn, Havregryn og Boghvedegryn med Træet	1	10	1	30
½ Tønde dito	⸗	65	⸗	75
1 Kutting dito foruden Træet	⸗	5	⸗	6
1 Tønde Skonrogen Brod med Træet	⸗	80	⸗	85
½ Tønde dito med Træet	⸗	40	⸗	42½
1 Tønde Skibsbrod med Træet	⸗	60	⸗	66
½ Tønde dito med Træet	⸗	30	⸗	33
1 Tønde Malt med Træet	⸗	65	⸗	75
1 Skaalp. Humle	⸗	5	⸗	5
1 Tønde Erter med Træet	1	10	⸗	30
½ Tønde Erter med Træet	⸗	65	⸗	75
1 Kutting dito uden Træ	⸗	5	⸗	6
1 Tønde Spansk Salt med Træ	⸗	95	⸗	105
½ Tønde dito med Træet	⸗	48	⸗	53
1 Kutting dito	⸗	5	⸗	5
1 Tønde Fransk Salt med Træet	⸗	60	⸗	70
½ Tønde dito med Træet	⸗	30	⸗	35
1 Kutting dito uden Træ	⸗	3	⸗	4
1 Kutting smaa Salt	⸗	7	⸗	7
1 Tønde Middeltynd tiære med Træet	1	20	1	25
1 Kutting dito uden Træ	⸗	6	⸗	7
1 Tønde tyk tiære med Træet	1	⸗	1	10
1 Kutting dito uden Træ	⸗	5	⸗	6
1 Foring got Stang Jern	⸗	10	⸗	12
1 Ambolt med 3 Hamre 3 Tænger	1	40	1	60
1 Gang Hestejern med 20 Som af got Jern	⸗	5	⸗	5
1 Hundrede Nodsom med Nodder	⸗	24	⸗	26
1 Haand Oxse	⸗	16	⸗	18
1 Dito mindre	⸗	12	⸗	13
1 Hundrede 5 tom Som	⸗	40	⸗	45
1 Hundrede 4 tom Som	⸗	24	⸗	26
1 Hundrede 3 tom Som	⸗	16	⸗	17

1 Hundre⸗

	Hvis som betales med Fisk og Tran allene, skal gielde over alt Landet, som følder.		Hvis som betales med Qvæg, Smør, Vadmel og Hoser, skal gielde som følger.	
	Hundrede	Fiske	Hundrede	Fiske
1 Hundrede 2 tom Som	⸗	12	⸗	13
1 Hundrede Lappe Som	⸗	8	⸗	9
1 Skaalpund Kaaber Kedeler	⸗	14	⸗	16
1 Skaalpund Messing Kedeler	⸗	16	⸗	18
1 Skaalpund Messing Bekener	⸗	16	⸗	18
1 Skaalpund Manggods Tin, adskilligt Arbeide	⸗	10	⸗	12
1 Skalpund Jerngryder	⸗	$2\frac{1}{2}$	⸗	3
En Alen Paklaken adskillige Farve	⸗	50	⸗	60
En Alen Pojecklaken	⸗	30	⸗	35
En Alen bred Soltvedelsk Klæde	⸗	25	⸗	28
En Alen smalere dito	⸗	20	⸗	24
Bedre Klæde for sit Værd hvem det begierer.				
En Alen alle Farve Rask	⸗	14	⸗	14
En Alen Slesisk Lærrit	⸗	10	⸗	12
En Alen Vestfalsk dito	⸗	7	⸗	8
En Alen Ultser Lærret	⸗	$5\frac{1}{2}$	⸗	$6\frac{1}{2}$
En Alen Vesterfahr	⸗	4	⸗	4
En Alen Peckling	⸗	2	⸗	3
Bedre Lærret for for sit Værd, hvem det begiærer.				
En Horgarns Skiorte	⸗	30	⸗	35
En Blaargarns Skiorte	⸗	24	⸗	26
Et halv Pund farved ulden Garn	⸗	16	⸗	18
En Hat med Flojel under og Hattebaand til	1	40	1	60
En Hat med Trip under og Hattebaand til	⸗	100	⸗	110
En tre Rad Snore-Hat med Hattebaand til	⸗	60	⸗	65
En filte Hat med Hattebaand	⸗	40	⸗	44
En Dvellikes Hat med Hattebaand	⸗	16	⸗	18
En Drenge Hat med Baand	⸗	25	⸗	28
Bedre Hatte efter sit Værd hvem dem begiærer.				
En Kabus af Nye Klæde med Snorer	⸗	40	⸗	45
En Ringere Kabus uden Snorer	⸗	30	⸗	35

En

	Hvis som betales med Fisk og Tran allene, skal gielde over alt Landet, som følger.		Hvis som betales med Qvæg, Smør, Vadmel og Hoser, skal gielde som følger.	
	Hundrede	Fiske	Hundrede	Fiske
En Hue med Snorer =	=	10	=	11
En ringere dito uden Snorer =	=	8	=	9
Bedre Kabudser efter deres Værd hvem dem begiærer.				
En Qvinde Hue af Silketoy med Kniplings Stremmel under = =	=	30	=	32
En Qvinde Hue af Sort Klæde med Lerrit Hat eller Stremmel under =	=	30	=	32
En Catons dito med Lerret Stremmel under	=	10	=	11
Bedre Qvinde Huer, hver efter sit Værd.				
En Bog fin Skriv Papier =	=	8	=	8
En Bog dito Ringere =	=	6	=	6
En Bog Gemeen Papier =	=	4	=	4
En Bukskinds Pung =	=	8	=	9
En Sex-Som Pung =	=	6	=	7
En Barne-Pung = =	=	3	=	3
Et Par Mands-Skoe af smuurt Læder	=	45	=	50
Et Par Qvinde-Skoe med smuurt Læder	=	40	=	45
Et Par Støfle uden Kraver =	1	=	1	15
Bedre Støfle og Skoe efter des Værd, hvem dem begierer.				
En 60 Favne Line = =	=	20	=	22
En 40 Favne Line = =	=	14	=	16
Et Lod Line vaa 40 Favne =	=	10	=	12
Et Hundred Angel Tommer =	=	10	=	12
Et Hundred fortinnede Angler =	=	12	=	14
Et Skaalpund Netgarn =	=	6	=	7
Hau-Kals Liner, tiæred og utiæret, som de ere tykke til, efter sit Værd.				
Et Skaalpund hvit Segelgarn =	=	10	=	11
Et Skaalpund good Hamp =	=	4	=	4
En Alen sort Lampers eller Floer =	=	10	=	11
En Alen smalere dito = =	=	8	=	9
Bedre dito efter sit Værd.				

		Hvis som betales med Fisk og Tran allene, skal gielde over alt Landet som følger.		Hvis som betales med Qvæg, Smør, Vadmel og Hoser skal gielde som følger.	
		Hundrede	Fiske	Hundrede	Fiske
En stoor Splint-Laas ⸗	No. 3	⸗	8	⸗	9
En Middel dito ⸗ ⸗	No. 2	⸗	7	⸗	8
En liden dito ⸗ ⸗	No. 1	⸗	6	⸗	7
En mindre dito ⸗	No. 0	⸗	5	⸗	6
En stor rund Laas ⸗	No. 5	⸗	5	⸗	6
En Middel dito ⸗ ⸗	No. 4	⸗	4	⸗	5
En Mindre dito ⸗ ⸗	No. 3	⸗	3½	⸗	4
En stor Skilt-Laas ⸗	No. 8	⸗	7	⸗	8
En Mindre dito ⸗	No. 12	⸗	5	⸗	6
En Liden dito ⸗ ⸗	No 16	⸗	3	⸗	4
En Hviid Beenskaftet Knif ⸗		⸗	6	⸗	6
En Hiorte-Takked dito ⸗		⸗	4	⸗	4
En Træskaffted dito ⸗ ⸗		⸗	4	⸗	4
En Brunskaffted dito ⸗ ⸗		⸗	3	⸗	3
En liden dito ⸗ ⸗		⸗	2	⸗	2
En Sax ⸗ ⸗ ⸗		⸗	3	⸗	3
En Fiil ⸗ ⸗ ⸗		⸗	3	⸗	3
Større Fiile effter sit Værd.					
Et Pár Messing Liusestager efter sit Værd.					
En ring Hegter ⸗ ⸗		⸗	2	⸗	2
En Horn Kam ⸗ ⸗		⸗	2	⸗	2
En Liden Horn Kam ⸗ ⸗		⸗	1	⸗	1
Et Blad got Vognskud fra 12 til 9 Told bred, Alnen ⸗ ⸗		⸗	2½	⸗	3
Et Blad dito fra 9 Toll til 7 Toll bred, Alnen		⸗	2	⸗	2½
dog ei at regnes til nogen Betaling, det, som et Bord er ofver heele Alen til en halv Alnen.					
Egetræ.					
Et Kiøl-Træ 14 Alen ⸗		⸗	65	⸗	75
Et dito ⸗ 12 Alen ⸗		⸗	55	⸗	65
Et dito ⸗ 10 Alen ⸗		⸗	45	⸗	55
Et dito ⸗ 9 Alen ⸗		⸗	40	⸗	45
Et dito ⸗ 8 Alen ⸗		⸗	35	⸗	40

	Hvis som betales med Fisk og Tran allene, skal gielde over alt Landet som følger.		Hvis som betales med Qvæg, Smør, Vadmel og Hoser skal gielde som følger.	
	Hundrede	Fiske	Hundrede	Fiske
Et dito ; 7 Alen ;	;	30	;	35
Et dito ; 6 Alen ;	;	25	;	30
Et stor Stafne Træ ;	;	16	;	18
Et Middel dito ; ;	;	12	;	13
En Liden dito ; ; ;	;	8	;	9
En Ege Hauf-Stok ; ;	;	18	;	20
En Mindre dito ; ;	;	16	;	18
En liden Haf-Stok ; ;	;	12	;	14
Krumholter, som de ere store til.				
Norske Timmer.				
Et Stokke Timmer, som kaldes 18 Alen	;	32	;	35
Et Stokke dito, som kaldes ; 16 Alen	;	24	;	27
Et Stokke dito, som kaldes ; 12 Alen	;	12	;	14
Et Stokke dito, som kaldes ; 10 Alen	;	7	;	8
Et Stokke dito, som kaldes ; 7 Alen	;	5	;	6
En stor Legte ; ;	;	3	;	4
En Middel dito ; ;	;	2	;	2
En Liden dito ; ;	;	$1\frac{1}{2}$	;	$1\frac{1}{2}$
En Norsk Fiireskaaren Fyrdehle ;	;	6	;	7
En Norsk Fiireskaaren Gran-Dehle ;	;	5	;	6
Bedre Timmer og Dehler efter sit Værd.				
Tre Splitter eller bukkede Baand ;	;	1	;	1
Et halv Skaalpund hvid Sæbe ;	;	5	;	5
Et halv Skaalpund grøn Sæbe ;	;	3	;	3
Et halv Skaalpund gul Vox ;	;	8	;	8
Et halv Skaalpund Brynesteen ;	;	1	;	1
Et Skaalpund got Bøsse Krud ;	;	24	;	24
Et Skaalpund Klumpeblye ;	;	3	;	3
Et Skaalpund Vandhagel ;	;	6	;	6
En Kiste med Laas og Hengsel $9\frac{1}{2}$ qvarter lang paa Logget ; ;	;	80	;	90
Et Skrin med Laas og Hengsel 6 qvarter lang paa Logget ; ;	;	40	;	45
En Tonde Steenkul med Træ ;	;	40	;	45

	Hvis som betales med Fisk og Tran allene, skal gielde over alt Landet, som følger.		Hvis som betales med Qvæg, Smør, Vadmel og Hoser, skal gielde som følger.	
	Hundrede	Fiske	Hundrede	Fiske
En halv Tonde dito med Træ ⸗	⸗	20	⸗	$22\frac{1}{2}$
En Kutting dito ⸗ ⸗	⸗	2	⸗	2
En nye Tran-Tonde med 16 Baand ⸗	⸗	30	⸗	32
En nye Øll Tonde med 10 Baand ⸗	⸗	25	⸗	27
En halv dito ⸗ ⸗	⸗	16	⸗	17
En fierdel dito ⸗ ⸗	⸗	12	⸗	13
En Ottendeel dito ⸗ ⸗	⸗	12	⸗	13
En Kutting dito ⸗ ⸗	⸗	5	⸗	5
Et Skaalp. got Stok Tobak ⸗	⸗	12	⸗	13
Et Skaalp. Pres Tobak ⸗	⸗	10	⸗	11
Et Skaalp. guul Pibe Tobak ⸗	⸗	12	⸗	12
En Rigsdlr. in Specie baade for Sønden og Norden skal gielde ⸗	⸗	48	⸗	48
En Dansk Crone iligemaade ⸗	⸗	30	⸗	30
En halv dito ⸗ ⸗	⸗	15	⸗	15
En fierdel dito ⸗ ⸗	⸗	$7\frac{1}{2}$	⸗	$7\frac{1}{2}$

Hvis andet af Vare, torre Kramvare og forarbeidet Sølv eller andet som i denne Taxt icke er benævnet, og Indbyggerne kunde behove og hos Kiøbmændene ville bestille, ska de dennem tilføre for samme Priis, som de det indkiøbe, og skal dennem betales tre Fiske paa hver Rigsdlr. Penges Forskud i Croner, begierer og nogen af Indbyggerne at Kiøbmændene for dennem ville indløse Vores Allernaadigst dennem meddeelte Breve af Vores Cancellie eller Rente-Cammer, skal de dennem derudi betiene paa samme Vilkaar, og nyde tre Fiske paa hver Rigsdlr. for Penges Forskud

De Islandske Vahre skal selges og annammes i Betaling til efterskrevne Priis.

	Hundrede	Fiske
En Vet god vel virked tør Fisk over alt Landet ⸗	⸗	40
En Tonde klar Tran uden Fod over alt Landet, som holder 136 Potter ⸗ ⸗ ⸗ ⸗	1	60

En

	Hundrede	Fiske
En halv dito	=	90
En fierdedeel Tonde dito	=	45
En Kutting dito fem Potter	=	$6\frac{1}{2}$
Forgetiuge gilde gode Blodfiske for en Vette eller,	=	40
Tiuge gilde Langer	=	40
En gilde Roker	=	2
En foring Smor	=	16
En Alen got Vadmel Islands Maal, toe Alen bred af een farve	=	5
Et par gode enkel Baands-Hoser af een Farve, een Dansk Alen lang og Viden derefter, og dersom de ej saaledes befindes, da Kiobmændene ei at være skyldige til dennem at annamme.	=	4
Tre Par fuldkommen store gode enkel Baands Vanter	=	4
Bedre Hoser og Vanter efter sit Værd.		
Oxen som de kand forenes om, efter deres Godhed og Storlighed.		
Gode, Fede, velvoxne Beeder. 4 Aar gammel	=	40
Gode, Fede, velvoxne Beeder. 3 Aar gammel	=	35
Gode, Fede, velvoxne Beeder. 2 Aar gammel	=	30
Gode, Fede, velvoxne Beeder. 1 Aar gammel	=	20
Et got gield Faar	=	20
Et got graae Refskind	=	16
Et hvidt dito	=	10
Et Lamskind af en Farve	=	1
Et bunted Lamskind	=	$\frac{1}{2}$
Et Skaalpund gammel Kaaber	=	5

Efter forskrevne Taxt skulde Indbyggerne og Kiobmændene i Landet og paa Vestmannoe være forpligtede at forhandle deres Vare til hverandre, og maa ingen af Indbyggerne være tillat at handle med andre, være sig med Indlændiske eller Udlændiske end dennem, og deres Kiobmænd, som Vi Handelen allernaadigst have forundt, eller hereffter forundendes vorder, enten paa Landet eller uden for Landet, i Søen, Haufner, Fiorde, eller nogen andenstæde, langt mindre nogen Fisk af deres Baade at sælge, naar de ere ude at fiske, saa fremt Bestillings-

 mændene

mændene icke vilde have forbrudt deres Bestilling, og være undergiven en Vilkaarlig Straf, og Almuen for saadan Forseelse hvergang nogen deri betræffes tie Rixdaler.

Og paa det i bemelte Vores Land Island, som og paa Vestmanoe maa være et vist Maal og Vægt, hvorefter de kunde vide at rette deres Handel, skal det være dennem tilladt at beholde den samme Allen, som hidindtil haver været forordnet i Landet, men Kande, Potte og andet smaa Maal, item Tønder, Halvtønder, Fierdinger, Ottinger og Kuttinger til vaade Vare, hvor af Tønden skal holde et stort Hundrede og Sexten Potter eller 136 Potter, og det smaa Maal efter Proportion, saavelsom andet smaae Maal til torre Vare, samt Tran-Maalene af een Halvtønde, som inden udi er afdeelt til Fierding og Otting, tillige med store og smaae Bismere til at veje med, som skulle være rettede og Lignede efter Vores der om udgangne Forordning af dato 5 Aprilis 1684, og med det samme Stempel mærket, som alt andet Maal og Vægt, som her i Vores Riger, at det dermed Rigtig kommer overeens; Dog dersom Kriig og Ufreds Tider maatte indfalde, som Gud naadeligen afværge, at Kiøbmændene ikke kunde herfra Vores Riger giøre deres Udredning, og derfor maatte foraarsages deres vaade Vare i andre Tønder end Forordningen tillader at henføre, da skal det dennem være tillat dertil at bruge det slags Tønder, som paa de Stæder er at bekomme, hvor Udreedningen skeer.

Ald den torre Fisk, som Indbyggerne vilde yde eller forhandle i Island til Kiøbmændene efter forskrevne Taxt, skal være gode, velvirkede vel igiennemtorred, Ukassen, umalted og ufrossen og som Blodbeenen ere afskaaren trei led neden for Naslen og Nakkerne naar de ere halvtorre, hvis den anderledes befindes, skal Kiøbmændene ikke være forpligtede den at annamme.

Derimod skulle Kiøbmændene forsiune Indbyggerne i Landet, med gode, dygtige og velforvarede Kiøbmands Vare, og med de, som

til

til Livs Ophold giores fornoden, saa rigeligen, at eenhver der af kand bekomme til sin Fornodenhed det hand begierer, saa ingen med Billighed kand have Aarsag sig derover at besverge; men dersom de Vare, som Kiobmændene til Landet henføre, enten maatte være ankommene, eller fordervede, at de for gode Kiobmands Vare ikke kand ansees, skal indbyggerne ikke paabyrdes samme Vare efter forbemelte Taxt at antage, men til saadan Priis, som de sig selv inbyrdes derom kunde foreene, og skal ved denne Post i særdeleshed tages i Agt, at Kiobmænde lade eenhver Fattig og Rig bekomme hvis de begiere til deres Fornodenhed for døgtige Vare efter Taxten, som de kand have derimod at fremviisse, dersom Kiobmændene negte nogen af Undersaatterne i hans District hvis hand begiærer, eller noder nogen af Undersaatterne i Districtet at antage andre Vare end de virkelig begiere og det vorder beviist, da skal Kiøbmændene være forfaldene i Straf for Tie Rigsdlr. dog at Indbyggerne og ikke holde deres beste Vare af Fiske, Faar og Tran til bage, og tilbyde Kiobmændene de slætte Vare, men af yderste Efne stræbe at betiene Kiobmændene med hvis de fra deres Husholdning kunde forøfre, saa de ikke med tomme Skibe skulle gaae til bage, under lige Straf som oven er meldet.

Endeligen skulle Kiobmændene og deres Betiente venligen og med god Omgiengelse sig imod Landsens Indbyggerne, Geistlige og Verdslige forholde, saa ingen over dennem kand have billig Aarsag sig at beklage. Iligemaade skulle og Indbyggerne dennem Hoflig begegne, og ej tilføye nogen Vold og Overlast, saa fremt de ikke til det yderste af Vores Beskikkede Amtmand derfor ville forfolges og afstraffes efter Octrojen og denne Forordning og Taxt.

ydermeere ville Vi hermed alvorligen have befalet Vores Ambtmand, Lougmænd og Syssælmænd i bemelte Vort Land Island, at de alvorligen tilholde Almuen i rette Tide, nemlig for Synden inden Petri Pauli, for Vesten inden St. Canuti og for Norden og Østen inden St.

St. Laurentii Dag, eller i det seeneste 8 dage efter forskrevne Terminer at betale og yde Kiøbmændene, hvis de dennem skyldige ere, og om de det før kunde tilveje bringe, dermed Kiøbmænde ej opholde, paa det de deres Reiser i rette Tider kunde fuldende.

Den Anordning, som her er føjet til denne Tax, er næsten den samme, dog noget fuldstændigere, og den som til forne er anført ved Kong Christian den Femtes Taxt af 6 Maii 1684 (See Nr. XLVI.) Siden følger her, lige som der, om Viesfier Dom tillige med Dommen selv. Slutningen er denne:

Saa ville Vi ikke alleniste samme Dom i alle des Ord og Meening have fuldkommen confirmeret, men endog Vores Ambtmand Laugmænd og Syßelmænd, hermed alvorligen anbefalet at holde sig samme Dom for en fuldkommen Efterretning i de Gields Sager, som Kiøbmændene kunde have imod Vores Indbygger i Landet, og forbyde alle og eenhver derudi nogen Hinder eller Forfang at giøre under Vor Hyldest og Naade. Givet paa Vores Kongel. Residentz udi Kiøbenhavn den 10 Aprilis Anno 1702.

Under Vor Kongel. Haand og Signet Friderich R.

Denne Taxt er bleven tilsendt Amtmand Christian Muller med Kongel. Allernaadigste Befaling, „at saasnart han kom til Landet, skulde han „den til Syßelmændene og andre Vedkommende af Rettens Middel „i Landet fortsende og Distribuere, at den over alt paa tilbørlige „Stæder kunde vorde publiceret, hvorefter han da, ikke aleene selv „allerunderdanigst skulde sig rette; men og nøje Indseende have, „at der af alle og enhver, ei aleene de Kongel. Undersaatter i Landet, men endog de trafiqverende, allerunderdanigst punctuellement „blev efterlevet og i agt taget." **Denne Befaling er af Dato Kiøbenhavn d. 9 Maii 1702. En anden Kongel. Allernaadigste Befaling er af samme Dato afgaaen til Lavmændene Sivert Biørnssen og L. C. Gotrup at de sig efter den dem tilsendte Taxt,** „ei aleene selv underdanigst skull „rette,

„ rette, mens endog nøje Indseende have at dermed udi ethvert Lavdømme, og i særdeleshed saa vidt Trafiqven og Landhandelen var „ angaaende, oprigtig tilgik, saa at den fattige Landmand ikke blev „ forurettet, saa fremt de ikke selv dertil vilde være ansvarlige, om „ nogen retmessig Klage derover kunde indkomme. “

X.

Professor Arne Magnussen og Vice-Lavmand Poul Widalin beskickes Commissarier at undersøge Landets Tilstand.

Wi Friderich den Fierde ꝛc. Giore hermed Vitterligt, at som Os Vores Land Isslands slette Vilkaar og Tilstand, allerunderdanigst er vorden forestillet, Vi af sær Kongelig, forbemælte Vort Land dets Indbyggere bærende Omhue, allernaadigst haver for got befunden Vores Archiv Secretaire og Professor Edle Arnas Magnussen did at sende, at han tillige med Vores Vice-Lavmand Poul Jonssen Widalin, skulle tage Landets Tilstand udi Oyesiun, og flittig overveje paa hvad Maade Landet og dets meenige Almue bestaae at hielpe. Thi biude og befale Vi samtlige Vores Sysselmænd, Reppstiorer og alle andre Vores kiære Undersaatter hermed, at de alle og enhver bemælte Vores Commissarier, naar de dennem til Vores Tieniste tilsigendes vorder, sig ikke alleeneste villigen indfinder, mens endog dennem med ald fornøden Efterretning til Haande gaaer ladendes det ingenlunde, under Vor Hyldest og Naade. Givet paa Vort Slot Friderichsborg den 22 Maii 1702.

XI.

Til Lavmænderne at de skal gaae Commissarierne til Haande.

Wi Friderich den Fierde ꝛc. Som Vi Vores Land Isslands slætte Tilstand og Vilkaar ugierne har maattet fornemme og Vi derfor Allernaadigst haver for got befunden Vores Archiv Secretaire og Professor

 Edle

Edle Arnas Magnussen did at sende at han tillige med Vice Laugmanden Povel Jonsen Widalin skulde over alt det ganske Land, sig om dets sande Tilstand erkyndige (inqvirere) saa og vel overveje hvorledes det best kunde hielpes og dets Opkomst befordres, med videre dend dennem medgivne Allernaadigste Instruction ommælder. Altsaa er Vores Allernaadigste Villie og Befaling, at J bemælte Vores Commissarier, udi de Eder Allernaadigst anbetroede Laugdomme, ikke alleeneste med ald fornøden Efterretning, mens endog med gode Raad udi alt, hvis Eder til Landets Velstands Befordring, og de indsnegne Misbrugs Afskaffelse kunde være videndes, troeligen effter Eder Eed og Pligt gaae til Haande. Dermed skeer Vor Villie befalendes Eder Gud. Skrevet paa Vort Slot Friderichsborg den 22 Maii 1702.

XII.

Til Christ. Müller Amtmand paa Jisland og Mag. Joen Thorkelssen Widalin Biscop over Skalholt Stift at sette Ingialdshaals Sognefolk til rette fordi de har beteet sig modtvillige med at mode i Kirken med deris Ungdom, og at opbygge Kirkegaarden epter Biskopens befaling.

Fridericus Qvartus. V. N. T. Eftersom du os elskelig Mag. Jon Thorkelsen Widalin for os allerunderdanigst haver ladet andrage hvorledes du den 30 Augusti Anno 1701, da du kom til Ingialdshaals Kirke udi Neshrepp der paa Landet haver beordret Sogne præsten for Meenigheden at sammenkalde Sogne Folket med deris Ungdom, hvilket hand og skal have giort, men ickun faa Personer modt; og at du self for to Aar siden skal have tilsagt bemeldte Sognefolk at opbygge Kirkegaarden til fornefnte Kirke, saasom dens Rente ingenlunde strecke til dens opbygning, hvilket de icke endnu haver efterkommet i hvorvel din Befaling offentlig paa tinget for dennem er bleven oplæst for uden at desslig endog meget gienstridig imod præsten og Kirkevergeren skal have beteed

beteed med at giøre hvad deres skyldighed ellers udfordrer; da er Voris allernaadigste Villie og Befaling at I fornefnte Jingialdshools Sognefolk, saa mange som sig i forberørte maade modtvillige have ladet finde derfor i straf setter, ligesom I finder deris Forseelse til. Dermed rc. Friderichsborg d. 22 Maii 1702.

XIII.

Til Sigurdur Biørnssen og Lauritz Gottrup Lovmænd i Jisland, anlangende at de til forestaaende Alting skal domme i en Sag i mellem Hr. Povel Amundasen Provst i Mule Syssel og hans Hustrues afgangne Broders Hustrue Christine Jonsdatter.

Fridericus Qvartus. Hvad Hr. Povel Amundasen Provst i Mule Syssel og Sognepræst til Kolfreyiustad for Osten i vort land Jisland for os allerunderdanigst haver ladet andrage angaaende dend Ophold hannem udi en med hans Hustrues afgangne Broder Torfe Gudmundsens Efterleverske Christina Jonsdatter havende tvistig Sag skal tilføjes i det at hand tvende vitløftige Reiser der om til Altinget skal have giort og dog ingen endelig Dom derudi kundet erholde, kand I af hosfølgende Copie af hans derom til os allerunderdanigst indgivne Supplication udforligere see og fornemme; Thi er efter hans herom allerunderdanigst giorde Ansøgning og Begiering voris allernaadigste villie og befaling, at I til forestaaende Alting, efter sidste giorde opsettelse i samme Sag efter enhver af parternis indgivende bevisligheder, samt hidindtil i brug værende Jislandske Lov og Retterbot uden videre opsettelse forsvarligen kiender og dommer; Dermed skeer vor villie, befalendis rc. Hafn. d. 3 Martii 1703.

Opskrift.

Os Elskelige Ærlige og Velvise Sigurder Biornssen og Lauritz Christensen Gottrup Lovmænd i vort land Jisland.

Denne Tvistighed var en Arvetrætte foraarsaget ved den saa kaldede Modrevalle Retterbod (See Christ. II. Forordning i den 1. Deel Nr. I. S. 94-136.) som Provst Poul Amundesen beraabte sig paa og i følge samme vilde vinde den Arv fra Christine Jonsdatter, som hun havde taget efter sin Søn, Gudmund Torvesen; men da denne Sag blev udi dette Aar foretagen udi Lavretten paa Altinget, tabte Provsten den, saasom bemælte Retterboed blev af Lovmændene og Lovrettesmændene forkastet. Ellers gav denne Trætte Anledning til følgende Kongebrev Nr. XXXVIII. af 15 Maii 1711. hvorved Retterboden er bleven ophævet. See Nr. XV. XVIII.

XIV.

Til Thormod Torvesen anlangende nogle Jislandske Manuskripters indlevering i Kongens Biblioteqve, eller der om Underretning til Justits Raad Johan Conrad Wolfen.

Fridericus Qvartus. V. N. T. Saasom udi Voris Biblioteqve findis din haand paa nogle Jislandske Manuscripter paa Pergament, som du Anno 1663 og 1664 deraf til dit brug haver annammet og samme Manuscripter efter saa mange aars forløb ikke endnu skal være til bage kommen; Saa er voris Allernaadigste villie og befaling, at du saafremt du samme Manuscripter til det under hændehavende verk haver brugt, du da strax værer betenkt paa dennem med første given sikker Leilighed velforvarede hid ned at sende, og til voris Justits Raad os elskelig Johan Conrad Wolfen imod din Haands Extradering at lade levere; men hvis du dem endnu lengere hos dig kunde behøve, saa haver du, saa fremt de ey ere altforviitløftige rigtige Copie der af under din Haand bemeldte Johan Conrad Wolfen at lade tilstille. Dog om saa var at de ey alle nu om stunder kunde vere i dine hænder, men nogle deraf andensteds i brug, da over saadanne, og hos hvem de ere, formeldte Johan Conrad Wolfen en rigtig Disignation at tilskicke med underretning derhos, til hvad tid alle ovenskrevne Manuscripter i voris Biblioteqve kand ventes. Dermed ꝛc. Weile d. 12 Julii 1703.

XV.

XV.

Til Hr. Ulr. Chr. Guldenlew, at giøre anstalt at Justitien vorder administreret epter Loven og med lovlige Domme i en Sag' imellem Hannes Biornsen fra Saurum ved Stichisholms Hafn paa Jisland og en Qvindes Person angaaende en Arf efter Asgrim Joensen.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Hvad Hannes Biornssen fra Saurum ved Stichesholms Hafn vester paa vort Land Jisland for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende en Arf efter hans afgangne Broders Sonneson ved Navn Asgrim Jonsen, som han formeener sig at være nærmeste Arving til, og den afdødes Faders Syster, af en anden æet og afkom sig skal have bemegtiget, kand du af hosfolgende Copier af bemelte Hannes Biornsens derom til os allerunderdanigst indkomne Suplication, og voris Amtmands, Os elskelig Christian Müllers derpaa gifne erklæring self udforligere see og fornemme; og saasom Sagen skal have været bragt for Landstinget, og derudi dog ingen Expresse Resolution eller Dom er afsagt; Saa er voris allernaadigste villie og befaling at du fornøden anstalt gior at Justitien vorder administreret efter Loven, og med tydelige domme, som forsvarligt eragtes. Dermed 2c. Hafn. d. 19 April. 1704.

Denne Arve-Trætte var af samme Natur og Hr. Poul Amundasens. See foregaaende Nr. XIII.

XVI.

Til Hr. Ulr. Chr. Guldenlewe at lade forkynde i Jisland at Kongen lader det forblive ved den anordning som Kong Christ. 4tus haver giort angaaende at Kongens embedsmand tillige med 24 af de forstandigste mænd der paa landet maa domme paa Lovmændenes domme og forretninger som undersaatterne haver sig over at besværge.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Efter som Hr. Povel Amundasen Provst i Mule Syssel og Sognepræst til Kolfriustad for osten paa vort Land Jisland för os allerunderdanigst haver ladet andrage at Lovmændene der paa Landet skal have dømt udi en tvistig Sag med hans Hustrues afgangne Broders Torve Gudmandsens efterleverske Christina Joensdaatter, men der hand med deris Dom ei kunde være fornøyet og hand den for Amtmanden og 24 Mænd til underkiendelse efter gammel skick der i Landet hafde ladet indstevne, skal de, da sagen nu sidst afvigte Landsting skulle være foretagen have exciperet Forum. Da som vöris elskelig Kiere Hr. Far-faders Fader Konning Christian den Fierde Salig og Hoyloflig ihukommelse haver Anno 1593. allernaadigst anordnet, at Kongens Embedsmand paa Jisland dend som nu er eller herefter kommendes vorder skal tage til sig 24 af de fornemste, beste og forstandigste Mænd der paa Landet, og da for sig udi rette kalde, og stefne alle de domme, som Lovmændene der sammesteds udgive og undersaatterne sig over besværge, og siden med de 24 Mænd grandgiveligen grandske overveye og forsare samme trætter og dersom befindes at Lovmændene haver dømt uret, skal fornefnte Embedsmand med de 24 Mænd have Fuldmagt Dommen at fælde og forhielpe hver og en af bemelte vöre undersaatter til hvis Lov og Ret er, ville vi allernaadist at det ved samme Anordning fremdelis skal forblive. Thi er vöris allernaadigste villie og befalig at du sligt paa behørige stæder i bemelte vort Land Jisland til alles efterretning forderligst lader læse og forkynde. Dermed ꝛc. Hafn. d. 19 Aprilis 1704.

XVII.

Til Christian Müller Amtmand paa Jisland at foreslaa een dygtig Person til Rettens Administration udi Hunevands Syssel i Sysselmandens Fraværelse.

Fridericus Qvartus. V. N. T. Saasom Lauritz Christensen Gottrup

rup Lougmand for Norden og Vesten paa vort Land Jisland hos os Allerunderdanigst haver ladet anholde, at vi allernaadigst vilde bevilge at den Person Sigurdur Einerson, som paa nogle Aar haver betient Sysselmands Embede i Hunevands Syssel, der i Landet, som bemeldte Lougmand er Syssel mand udi, maatte ey alleene fremdeelis betienne samme Syssel mands Embede, men endog nyde voris allernaadigste Brev at være tilligemed Vice-Laugmand, og naar Lougmandens tieniste ledig blef, da ham derudi at succedere og vi nu af indkomne allerunderdanigste beretninger have fornummen at der skal være adskillige Klager saavel over bemelte Lauritz Christensens Gottrups egne, som og over Sigurdur Einersens forretninger, særdelis i Rettens Administration; Saa er voris allernaadigste villie og befaling at du strax allerunderdanigst foreslaaer os en anden dygtig Person, hvorved Retten lovligen og forsvarligen udi Syssel mandens Fraværelse kunde vorde administreret, paa det ingen med Foye sig over noget i fremtiden kunde have at besværge. Dermed ꝛc. Hafn. d. 10 Maii 1704.

See her om det siden følgende Udtog. Nr. LVI.

XVIII.

Til Christian Müller Amtmand paa Jisland at conferere med de der paa Landet forordnede Commissarier angaaende Kong Haagens udgifne Rætterbot om arveret Moder efter Barn, som hand forspørger sig om, enten den er ved magt eller abrogeret og der epter at følge den slutning, som de samtlige der om tienligst finder.

Fridericus Qvartus. V. N. T. Saasom du dig om Kong Haagens udgifne Rettarbot om Arveret Moder efter Barn, som Sex tilnefnte Mænd der i Jisland haver funderet deris Dom paa udi en Sag imellem Provsten i Mule-Syssel Hr. Paul Amundasen paa hans Hustrues

strues vegne og en Enke ved Navn Christina Joensdaatter angaaende Arftagelse, mens Lovmændene derimod, da Sagen for dem paa Altinget til paakiendelse indkom, icke skal have reflecteret paa, mens ladet i deres Protocol indføre at det til forne skulde have været kaldet Retta-killer (spiller), allerunderdanigst forsporger til efterretning for dig og de 24 Mænd for hvilke bemelte Sag til nærmere paakiendelse er indstefnet, enten er ved magt eller abrogeret; Saa er voris allernaadigste villie og befaling at du der om med de af os der paa Landet allernaadigst forordnede Commissarier confererer, og derefter følger den Slutning, som I samtlige herover tienligst finder. Dermed ꝛc. Hafn. d. 10 Maii 1704.

See her om til forn Nr. XIII. XVI. og siden Nr. XXXVIII.

XIX.

Til Amtmand Chr. Müller anlangende at hand paa Otte Bønders vegne i Jisland, som Lougmanden L. Ch. Gottrup skal have forfuldt og hændet dom over til Laugtinget fordi de har vegret sig at give ham deris Attester om hans Forretninger, samme dom uden nogen Omkostning appellerer.

Fridericus Qvartus. V. N. T. Saasom vi af de udi vort Land Jisland værende og af os allernaadigst forordnede Commissariers allerunderdanigste indkomne relation i bland andet haver fornommet, hvorledis Lauritz Christiansen Gottrup Lougmand for Norden og Vesten der paa Landet, som tillige med er Syssel mand i Hunevats Syssel og derved en Vicedommer lader Retten administrere, skal have søgt til Tinge at forhverve sig Almuens Attester i bemelte Hunevats Syssel om hans Forhold saavel udi hans embedes Forretninger, som i Kiøb og Sal med Bønderne, skal have vegret sig ved saadanne Attester at underskrive, skal bemelte

bemelte Lougmand strax have ladet stefne dennem til Tinge for benevnte Vice-Dommer, for der at producere Aarsagen hvorfor de frem for andre hafde forhalet at give hannem attest efter hans Sporsmaal, og omendskiont eendeel haver svaret, at de ikke i saadan hast kunde begribe Lougmandens dennem forelagde propositioner, og derfor ikke kunde saa fage svare der til og endeel sagde derhos, at de ikke vidste af hvad aarsag Lougmanden slige Attester fordrede, skal der dog endelig være gaaen Dom at de vare og havde været skyldige til at sige strax Ney eller ja til Lougmandens Spørsmaal og at de derfor burde for den hannem forvoldte Omkostning at betale Syv Rixdaler, og hvad den affront angik, som Lougmanden formeente sig derved at være skeed, saa skal det til Landstinget være bleven henviist hvor høyt de derfor skulle ansees, paa hvilken post i sidst holden Laugrett udi Julio 1703 skal være kiendt saaledes, at slig opsetzighed imod sin Ovrighed burde aldeeles ikke at taales uden straff og Correction, saa vel af den Geistlig Ovrighed for Christelig Kierligheds skyld, som med nogen Mulct til Fattige indensogns vanføre, foruden at de anklaged bleve tilfundne en vis penge straf, som Vicedommeren med gode Mænds Raad dennem efter deres Formue skulle paalegge, og at de skyldige i det øvrige for givne ont Exempel ydmygeligen skal søge Forliig og Forladelse hos bemelte Lougmand, og som Bonderne, som sagen angaaer sig over denne proces storligen skal besværge; saa er voris allernaadigste villie og befaling at du appellerer Dommen for Bonderne uden nogen omkostning. Dermed ꝛc. Hafn. d. 13 Maii 1704.

XX.

Mag. Jon Thorkelsen Widalin, Biscop over Skalholtstift paa Jisland anlangende anordning om tilleg for de fattige Præster i Jisland, som nødes til formedelst alderdom og svagheds skyld deres Kald at afstaa med videre.

Fridericus Qvartus. V. G. T. Saasom for os allerunderdanigst

er bleven andraget, at det af gammel tid haver været sædvane at de fattige Præster i vort Land Jisland som vel og flittig haver forestaaet deres Kald og Embede og nødes til, for Alderdom og Svagheds Skyld deres Kald at afstaa, men kunde dog ikke af samme Kald, som de haver betient formedelst deres Fattigdom forsørges, haver nydt noget af de beste Kald til deres ophold; Saa haver vi efter her om allerunderdanigst giorde Ansøgning og Forslag, allernaadigst for got befundet enhver af saadanne fattige Præster i sin Landstings fierding udi det dig allernaadigst anbetroede Stift noget til Underholdning paa efterskrevne maade allernaadigst at tillegge, nemlig:

J Øster Fierdingen.

1. Af Hofe i Vopnefiord = 90 alen eller 3 Rixdaler — Mark in Specie
2. Af Valtiofs stad = 70 alen = 2 = 2 Mark
3. Af Kirkebaj i Tunge = 80 alen = 2 = 4 =
4. Af Vallanese = 100 alen = 3 = 2 =
5. Af Eidelum = = 100 alen = 4 = = =
6. Af Skorested = 30 alen = 1 = = =
7. Af Holmested = 30 alen = 1 = = =
8. Af Kolfriustad = 40 alen = 1 = 2 =
9. Af Stafefelle i Lone = 40 alen = 1 = 2 =

J Synder Fierdingen.

1. Af Holte under Eiefiollum 80 alen eller 2 Rixdaler 4 Mark in Specie
2. Af Breidebolstad = 150 alen = 6 = = =
3. Af Odde = 100 alen = 3 = 2 =
4. Af Gaulveriabæ = 60 alen = 2 = = =
5. Af Hrime = 60 alen = 2 = = =
6. Af Gordum paa Alftanese 60 alen = 2 = = =
7. Af Reichholte = 60 alen = 2 = = =
8. Af Mellum = 40 alen = 1 = 2 =

J Vester

I Vester Fierdingen.

1.	Af Stafholte	=	60 alen eller	2	Rixdaler	—	Mark in Specie	
2.	Af Hytardal	=	100 alen	=	4	=	=	=
3.	Af Stadarstad	=	150 alen	=	6	=	=	=
4.	Af Setberg	=	80 alen	=	2	=	4	=
5.	Af Stad i Steingrimsfiord		40 alen	=	1	=	2	=
6.	Af Stad i Grunavik	=	40 alen	=	1	=	2	=
7.	Af Vatesfiord	=	80 alen	=	2	=	4	=
8.	Af Holte i Önundarfiord		60 alen	=	2	=	=	=
9.	Af Selardal	=	60 alen	=	2	=	=	=

Summa Skalholt Stift = 65 Rixdaler 2 Mark.

Hvilket tillæg de fattige Præster selv skal lade hente og Præsterne ved forberørte Beneficier velvilligen svare og udreede i gode og gavnlige Landsøre; Thi haver du derom indtil viidere fornøden anordning at giøre, og ifald nogen af de formuende Præster skulde sidde saadan din Anordning overhorig, da skal Herreds Provsten, uden viidere Proces optage saa meget af hans visse Indkomst, som hand her er sat for og sligt den fattige Præst, som det er deputeret, tilsende. Og som vores elskelig kiere Hr. Fader Sal. og Høyloflig ihukommelse haver den 3 Aprilis Anno 1674 fra Skrida Closter for Østen paa bemelte vort Land Jisland lagt tolf Jorder til fattige Præsters ophold i Skalholts Stift, bedragende sig i Penge Tu og Tredsindstyve Rixdaler og nu for os allerunderdanigst er bleven andraget at Indkomsten af samme Jorder, som du lader oppebære, ikkun uddeeles til nogle faa Præster for Østen, men for Synden hvor eendeel nødtorftige Præster findes, nyder de slet intet der af, hvorover eendeel fattige Præster sammesteds, som sidder med Qvinder og mange Børn og i saa Maader aldeeles gaaes forbi, sig ofte skal have beklaget; da er vores allernaadigste villie og befaling, at du indsender aarligen en rigtig Specification med de fattige Præsters egenhændige Qvittering til os elskelig vores deputerede ved Financerne,

ikke aleene paa uddeelingen af oppebørselen af bemelte formuende Beneficier; men endog ligeledes paa uddeelingen af forskrevne 62 Rdlrs. oppebørsel, paa det vi kunde være forsickrede om, at de fattige Præster nyder samme til deres ophold allernaadigst deputeret indkomst. Dermed ꝛc. Hafn. d. 14 Februarii 1705.

XXI.

Mag. Biorn Torleffsen Biscop over Holum Stift paa Jisland, anlangende anordning om tilleg for de fattige Præster som nodes til formedelst Alderdom og Svagheds skyld deres Kald at afstaa med videre.

Fridericus Qvartus. V. B. T. Saasom for os allerunderdanigst er bleven andraget at det af gammel tid har været sædvane at de fattige Præster i vort Land Jisland, som vel og flittig have forestaaet deres kald og embede og nødes til for alderdom og svagheds skyld deres kald at afstaa, men kunde dog ikke af samme kald, som de haver betient, formedelst deres Fattigdom forsørges, haver nydt noget af de beste Kald til deres ophold; Saa have vi efter herom allerunderdanigst giorde ansøgning og forslag allernaadigst for got befundet, enhver af saadanne fattige Præster i sin Landstings Fierding udi det dig allernaadigst anbetroede Stift noget til underholdning paa efterskrevne maade allernaadigst at tillegge, nemlig:

1. Af Melstad	⸗	90 alen	3	Rixdaler	—	Mark in Specie.
2. Af Bredebolstad	⸗	60 alen	2	⸗	⸗	⸗
3. Af Grimstunge	⸗	15 alen	⸗	⸗	3	⸗
4. Af Staderbacke	⸗	50 alen	1	⸗	⸗	⸗
5. Af Hoskildstad	⸗	30 alen	1	⸗	⸗	⸗
6. Af Mælefelle	⸗	15 alen	⸗	⸗	3	⸗
7. Af Miklebæ	⸗	20 alen	⸗	⸗	4	⸗
8. Af Glimbæ	⸗	40 alen	1	⸗	2	⸗

9. Af

9.	Af Wollum	=	60 alen	2	Rixdaler —	Mark in Specie.	
10.	Af Refnegille	=	20 alen	=	=	4	=
11.	Af Saurbæ	=	40 alen	1	=	2	=
12.	Af Laufas	=	60 alen	2	=	=	=
13.	Af Mule	=	80 alen	2	=	4	=
14.	Af Grenjeder stad	=	100 alen	4	=	=	=
15.	Af Saudanese	=	10 alen	=	=	2	=

Summa Hola Stift = 23 Rixdaler.

Hvilket de fattige Præster selv skal lade hente, og Præsterne ved forberørte Beneficier velvilligen svare og udreede i gode og gavnlige Landsøre; Thi er vores allernaadigste villie og befaling at du derom indtil videre strax fornøden anordning gior, og ifald nogen af de formuende Præster skulle sidde saadan din anordning overhorig, da skal Herrets Provsten uden videre proces optage saa meget af hans visse Indkomst, som hand her er sat for, og sligt den fattige præst, som det er deputeret, tilsende; Dermed ꝛc. Hafn. d. 14 Februarii 1705.

XXII.

Justitz Raad Christian Müller, Biskop Mag. Biorn Torlefssen, Biskop Mag. Jon Widalin og Professor Arne Magnussen at afhandle nogen tvistighed imellem Vice-Laugmand Povel Widalin og Lovmand Lars Gottrup, for hand har forrettet hans tieneste i hans fraværelse og det tillige med 2. 3. a 4. Commissarier som vederparten nævner.

Fridericus Qvartus. Vide maa I os elskelig Christian Müller vores Justitz- og Commerce Raad saa og Amtmand paa vort Land Jisland, Mag. Biorn Torlefssen, Biskop over Holestift, Mag. Jon Torkelsen Widalin Biskop over Skalholts Stift og Arne Magnussen vores Archiv Secreterer, at eftersom Povel Jonssen Widalin Vice Laugmand

 for

for Synden og Østen der i Jisland, som af dig bemelte Christian Müller som Amtmand er bleven befalet det Nordre og Vester Laugdom i bemelte Jisland udi Laumanden Lauritz Gottrups Fraværelse og Reise hidtil vores Kongel. Residentz Stad Kiøbenhavn, at betiene, nu hos os allerunderdanigst haver ladet anholde om Commissarier til at kiende Lovmanden og hannem i mellem, anlangende den Løn og omkostning hand for saadan sin Tieniste hos Lougmanden prætenderer; Da saa fremt Povel Jonssen Widalin kand formaa Eder godvilligen til at være Commissarier paa hans side, er vores allernaadigste villie og befaling at I retter Eders leilighed efter, tillige med twende, trende eller fire Commissarier, som fornefnte Lovmand Lauritz Gottrup paa sin side, om han det efter tilbud begierer, strax haver at foreslaa og giøre allerunderdanigste Ansøgning om, Parterne paa en beleilig tid og sted med forderligste for Eder lovligen at lade indstefne, og da dennem om forskrevne deres imellem værende twistighed at foreene, eller for saa viit, der af ei for andre Retter er anhængig giort, og paakiendt, ved endelig Dom og Sententz efter Loven at adskille, og saadan Eders Forretning de Interesserede paa Ansøgning under Eders Hænder og Signeter beskreven give, som I ville ansvare og bekiendt være. Dersom og een af Eder formedelst lovlig Forfald og til den berammede tid og sted (ei) møde kunde, da skal de som til stæde kommer hermed Fuldmagt have og anbefalet være en anden i den udeblivendes sted til sig at tage, og denne vores allernaadigste Befaling alligevel at fyldestgiøre og efterkomme; men hvis forbemelte Lauritz Gottrup ei efter tilbud skulle ville beqvemme sig til Commissarier paa sin side, som for er meldt strax at foreslaa, og giøre allerunderdanigst ansøgning om, haver I alleene med Comissionen at fortfare og den til forsvarlig rigtighed at befordre; Endelig haver I og alvorligen at tilholde Parterne, at de uden nogen undskyldning, eller forevending fremlegger for Eder udi Retten alle de Breve og Bevisligheder, som de til Sagens Oplysning og Rettens bestyrkelse kand have, eller og for Eder bevisligt giører at de dennem ey haver kundet i Rette

tider

tider bekomme, saafremt de agter sig deraf at betiene, saasom vi efterdags ikke ville tillade at noget Brev eller Bevis, som ey til forn for andre Retter haver været i Rette, eller ere i Acterne indførte maa for vores Høyeste Ret fremlegges, mindre der antages, eller paakiendes, undtagen i de tilfælde som Loven ommelder; Saa haver I og for ved Eders Doms Slutning udi Acterne at indføre at I Parterne denne vores allernaadigste villie haver forholdt, paa det de sig her ey med noget skal have at undskylde. Givet 2c. Hafn. den 21 Martii 1705.

XXIII.

Til Justitz Raad og Amtmand Christian Müller anlangende at det her efter med Lovrettismænds aarlig udnævnelse paa Jisland skal forholdes efter den Norske Lovs 1. Bogs. 7. Cap. og 2 Art.

Fridericus Qvartus. V. B. T. Saasom vi komme i erfaring at naar nogen Sag er bleven indstefnd fra Lavtinget til Oberretten paa vort Land Jisland, Lovmændene da skal søge paa een eller anden maade at forleede de beste Syssel mænd og Lavrettesmænd paa deres side, saa at forend de vorder tilnævnte at sidde i Retten, de fleste da allerede skal være præoccuperede; Da til saadant at forekomme, og paa det Retten tilborligen kand blive administreret, er vores allernaadigste villie og befaling at det herefter med Lavrettesmænds aarlig udnævnelse skal forholdes efter vores Nordske Lovs 1. Bogs 7. Cap. og 2. Art. Dermed 2c. Hafn. d. 24 Martii 1705.

XXIV.

Om adskillige Misbrugers Afskaffelse udi Island.

Wi Friderich den Fierde af Guds Naade Konge til Danmark og Norge 2c. Giøre alle vitterligt, at saasom Vi ugierne haver fornummet, hvorledes at Vores kiære og troe Indvaanere paa Vores Land Island

Island med et og andet Paalæg, saavel af deres Hosbønder, som af andre, hvilke Vores Jordegods kunde have forpagtet, vorder bebyrdede; Saa haver Vi af sær Kongel. Naade, og for at handthæve og beskiærme bemelte Vores Undersaatter ved Lov og Ræt, allernaadigst for got befunden, herom efterfølgend Anordning til alle Vedkommendes Underretning og allerunderdanigst Efterkommelse at lade giore.

1.

Skal det hermed alvorligen være alle Hosbønder, og de, som noget af Vores Jordegods eller Jorder kunde have i Forpagtning, forbuden at paalegge deres Bønder nogen nye Besværinger, over det, som af samme Jorder haver gaaet af Arrilds Tiid under tre gange saa store Bøder til Kongen, som samme nye Paalæg kunde ansees at være værd.

2.

Skal alle Hosbonder være forpligtede at give deres Bonder et Bygnings Brev, hvorudi skulle specificeris alle de Conditioner, hvorom de og Bonden ere foreenede, og Bonden ikke at være forpligtet at udgive eller giøre noget, som ikke er indført i samme Bygnings Brev.

3.

Alle Hosbonder skulle give derls Bonder en tydelig skriftlig Qvitering paa hvis de yde, hver gang de noget af deres paaboende Jorders Afgift levere; De som det forsømmer eller ikke ville giore, bor at miste det, som kunde restere hos Bonden.

4.

Ingen Hosbond maa herefter understaae sig at tage Leje af uddødt Qvæg videre end hvad som Loven tillader, saa at de Contracter, som herimod kunde Bonden ved Persvasion eller Myndighed være aftvungen, hermed ganske og aldeeles skal være ophævet, saa at Hosbønderne skulle selv være tilholdne, at ersætte Mangelen af Leje Kior, naar de bliver for gamle, eller døe af nogen de Tilfælde, som Loven befrier Lejlendingen for at svare til.

5.

5.

Ingen Bonde skal være pligtig at føre hans Smørleje hiem til hans Hosbonde længere Vej, end hand kand reijse udi tvende Dage.

6.

Ingen Hosbonde, være sig de, som over Vores Jorde-Gods have at sige, Geistlige eller Verdslige, maa udvise nogen Bonde af Jorderne, som de dennem engang have lejet, saa længe de lovligen besidder Jorden, og giver og betaler der af det, som af Arrilds Tid deraf gaaet haver, og gaae bør med rette.

7.

Sysselmændene skal annamme og oppebærge Skatterne efter Loven og ikke anderledes, saavel som og holde ret Regenskab med Bønderne paa Skatte-Tingene, og ingenlunde oppebærge formeget af dennem, uden at anskrive det, og føre sig til efterkommendes Aars Indtegt. Befindes nogen Sysselmand herimod at giøre og oppebærge Skatter over det, som Loven tilholder, da bør hand at straffes paa sin Ære; Hvorefter Vores Stifts-Befalingsmand, Ambtmand, Lougmænd, samt alle andre Vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette, og saadan Anstalt lade giøre, at denne Vores allernaadigste Forordning paa behørige Stæder læst og publiceret vorder. Givet paa vort Slot Jægersborg d. 15 Maji 1705. Under Vor Kongel. Haand og Signet.

Friderich R.

XXV.

Til Hr. Ulrich Christian Gyldenløwe, at kundgiøre Interessenterne udi den Jislandske Handel at Hans Majts. Intention ikke er at tvinge dem til et Compagnie at indrette, men indstiller det til dem selv indbyrdes der om at foreenes og ellers sig, angaaende samme Handel, paa Rente Cammeret at angive.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Hvad Interessenterne udi

den

den Jislandske Handel anlangende Svar paa deres til os allerunderdanigst indgivne Supplication om at etablere et Compagnie, for dig haver andraget have vi af din til os allerunderdanigst overleverede Memorial allernaadigst fornummet; Og som vi allereede for nogle Maaneder siden der om haver meddeelet os elskelig vores Comitterede, udi Commerce Collegio vores allernaadigste villie, at give Interessenterne den samme til kiende, og vi dog maa fornemme at de endnu der om i nogen tvivl skal være; Saa paa det Landet udi tiide kunde blive forsynet, og Interessenterne viide, hvorefter de sig skulle rette, haver du dennem at kundgiore at vores Intention ingenlunde er at tvinge dennem til et Compagnie at indrette, men indstiller det til dennem selv, saasom de best derom med hinanden indbyrdes kand foreenes, og have de med deres andragende, om de, naar deres Octroy er expspireret, enten som et Compagnie det heele Land, eller og som Interessenter udi Handelen visse Havne, agter at forpagte, sig ved vores Rente-Kammer, at angive, hvor, da Octroyen, efter befunden beskaffenhed, skal, enten blive fornyet eller forandret. Derefter du dig Allerunderdanigst haver at rette, befalendes ꝛc. Hafn. d. 24 Novembr. 1705.

XXVI.

Til Justitz Raad Ch. Müller, og Professor A. Magnussen at de skulde erkyndige sig om de Islandske Kiøbmænds Restantzer udi Island.

Fridericus Qvartus. V. B. T. Vores Allernaadigste Villie og Befaling, at I saasnart I til vort Land Island nu i Sommer kommer, Eder der i Landet paa de Stæder, hvor det fornoden eragtes, med flid erkyndiger om hvad Restantzer de Jislandske Kiøbmænd her i vores Kongel. Residentz Stad Kiøbenhavn der hos vore Undersaatter haver at fordre og der paa en rigtig Designation med Udforlig Beretning derhos om samme Restantzers Beskaffenheder, og hvad Aaringer de kræves for,

for, under Eders Hænder og Signeter skriftligen forfatter, som du os elskelig Christian Müller i Efterhost haver med dig at tage og os ved din Ankomst Allerunderdanigst at tilstille. Dermed ꝛc. Hafn. d. 14 Maii 1706.

XXVII.

Til Professor A. Magnussen og P. J. Widalin som Commissarier at foretage og kiende udi den Sag i mod L. Ch. Gottrup Laugmand paa Jisland angaaende en Sølv-Kalk og Disk med andre enormiteter og Forurettelser.

Fridericus Qvartus. V. N. T. Saasom Os af Eder Allerunderdanigst er bleven forebragt, hvorledes en Person navnlig Asbiørn Jochimsen i Guldbringe Syssel, fordi han Anno 1681 ey skal have villet skydse da værende Landfogets og nu værende Laugmands Lauritz Gottrups Fuldmægtig Peter Andersen over en Fiord, er efter Laugmanden Sigurder Biornsen (som i denne Sag skal have giort sig til Herrets Dommer) hans Dom, tvende gange bleven hudstrøgen, første gang indtil han besvimmede, og, efter at de havde givet hannem noget at drikke, anden gang indtil hand paa nye faldt i Afmagt; saa og at bemelte Laugmand Lauritz Gottrup skal ellers have ladet sig pantsætte af Guldbrand Thorlachsen for Giæld, een Grund Kirke udi Oefiord tilhørende Sølv-Kalk og Disk, som Lougmanden ey, forend Gielden bliver hannem betalt, vil fra sig levere, med fleere Enormiteter, som der i Jisland er foregaaen, hvoraf paa eendeel her hos Fortegnelse følger; Saa have Vi Allernaadigst befalet Os elskelig Hr. Uldrich Christian Guldenlewe ꝛc. at forordne fornævnte Asbiorn Jochimsen een Procurator der i Landet til Sagen for hannem ved Retten uden nogen Bekostning forsvarligen at udføre, og ellers at Constituere een Actor, som ei alleene den Sag om forskrevne Kalk og Disk, men endog de andre indklagede Enormiteter, og Forurettelser imod Vedkommende Lovmæssigen haver at paatale og forsvarligen udføre; Thi er voris Allernaadigste Villie og Befaling,

faling, at I retter Eders Leilighed efter, Eder samme Sager efter lovlig foregaaende Stævnemaal paa beleilige tider og stæder med forderligste at foretage og derudi uagtet deres Ælde, efter Loven forsvarligen at kiende og dømme og saadan Eders Forretning de Interesserede paa Ansøgning under Eders Hænder og Signeter beskreven at give, som I vilde ansvare og bekiendt være; Dersom og een af Eder formedelst lovlig Forfald ei til den berammede Tid og Stæd møde kunde, da skal den som til stæde kommer her med Fuldmagt have og anbefalet være, een anden i den udeblivendes Stæd til sig at tage og denne Vores Allernaadigste Befaling alligevel at fyldestgiøre og efterkomme. Dermed 2c. Hafn. d. 13 Maii 1707.

Udtog af Befalingen til Hr. U. Chr. Gyldenlew følger siden under Nr. CXXVII.

XXVIII.

Til Hr. U. Ch. Guldenlew at giøre den anordning at Loven bliver efterlevet imod trende personer fra Jisland navnl. Otto Ottosen, Hialmar Arnesen og Henning Gudmundsen.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Saasom Os Elskelig Mag. Jon Torkelsen Widalin Biskop over Skalholtz Stift paa vort land Jisland, for os Allerunderdanigst haver ladet andrage, at der skal være trende Delinqventer, nemlig den eene ved navn Otto Ottesen, som for nogle Aar siden er løben fra hans Hustru der Østen fra, og har siden opholdt sig vesten paa Landet udi Jisefiords Syssel, og der, som berettes, skikket sig meget ilde, baade med Tyverie og adskillig andre Udyder, besynderligen med Guds Ords og det hellige Alterens Sacramentis foragt. Den anden navnlig Hialmer Arnessen, som og for mange Aar siden er løben fra hans Hustru, og derefter imens hun levede bedrevet Hoer med et Qvindefolk i Arnerfiord i Bardestrands Syssel og endda siden paa nye avlet et Barn med et andet Qvindfolk i Walle-

Wallenes Kirke Sogn Øster paa Landet; Og den tredie Henning Gudmundsen, som i Sytten Aar har holdt sig fra det hellige Alterens Sacramente, saa og i hans Hustrues levende live bedrevet Hoer med een ved Navn Sidtzel Arngrimsdaatter udi Arnes Syssel; desligeste efter hans Hustrues Død avlet Barn med samme Qvindfolk og endnu det tredie med een ved Navn Walgerd Ingemunds daatter, hvilke Delinqventer for saadanne deres grove laster og forargelige levnet ustraffede hengaaer endog bemelte Mag. Jon Torkelsen Widalin der om skal have erindret; Saa er vores Allernaadigste Villie og Befaling at du strax saadan Anordning giør at Loven der udi af vedkommende forderligst vorder efterlevet. Dermed ꝛc. Hafn. d. 13 Maii 1707.

XXIX.

Til Biskop Mag. J. Th. Widalin at det skal forblive ved den Taxt-angaaende Subsidier af de beste Præstekald i Skalholts Stift til fattige Præster, som af hans Formand afg. Biskop Mag. Th. Thorlacio er forfattet og af hans Majst. approberet.

Fridericus Qvartus. Eftersom Vi, ved vores til dig, den 14 Februarii Anno 1705 udgangne Befaling allernaadigst haver forordnet og tillagt fattige Præster i sin Landsfierding udi det dig Allernaadigst anbetroede Stift (som vel og flittig haver forestaaet deres Kald og Embeder, og for Alderdoms og Svagheds Skyld nødes til deres Kald at afstaa) noget til Underholdning af nogle de beste Beneficier eller Kalde i Øster- Synder- og Vester-Fierdinger, som efter den der paa satte Taxt beløber aarligen til 65 Rixdaler 5 Mk. og vi af een til os fra dig indkommen Allerunderdanigste Memorial have fornommen din Meening der om, at der til ikke giøres fornøden saa store Udgifter af de beste Præstekalde hvert Aar, og at hvis saa meget af Kaldene aarlig skulde udgives, som de ere sadte for, det var at befrygte, at somme af dennem

det ikke kunde udstaa, giorendes derfor Allerunderdanigste Ansøgning, om Vores Allernaadigste Dispensation og tilladelse, at du hver gang proportionaliter maatte taxere Beneficierne, eftersom deres Mængde, som skulde underholdes og deres Fornødenhed, det udkrævede; Da som forberorte Taxt skal saaledes af din Formand forige Biskop afgangne Mag. Theodoro Thorlacio med hans forsamlet Geistlige være forfattet efter hver Kalds Indkomst og Godhed og Vi dend ved ovenmelte vores Befaling til dig Allernaadigst haver approberet, give Vi dig her med Allernaadigst tilkiende, at Vi lader det derved, uden nogen Forandring Allernaadigst forblive. Der efter du dig Allerunderdanigst haver at rette, befalendes dig Gud. Skrevet 2c. Hafn. d. 16 Maii 1707.

XXX.

Til Hr. Ul. Ch. Guldenlew at stille Ordre om at Høkshusses Hospitals Regnskaber, som Laugmand Sigurder Biørnsen sidder inde med, vorder uden Ophold bragt i rigtighed epter Loven.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Eftersom Vi den 2 Decembr. Anno 1704 paa Os Elskelig Mag. Jon Torkelsen Widalin Biskop over Skalholts Stift udi vort Land Island hans Allerunderdanigste Andragende at Lavmanden Sigurder Biornssen nogle Aar havde oppebaaret den største deel af Høkshusets Hospitals Indkomster der paa landet, og dog ingen Regnskab derfor giort, Allernaadigst haver beordret dig at tilholde bemelte Sigurdur Biornssen at giøre fornefnte Hospital Ret og fra sig til vores Justitz Raad og Amtmand over fornevnte Iisland Os Elskelig Christian Müller og bemelte Mag. Jon Torkelsen et rigtig Regnskab paa hvis hand paa dets vegne haver annammet og udgivet, og forbemelte Jon Thorkelsen Widalin nu atter for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at samme Regnskaber formedelst atskillige der udi befundne Urigtigheder ikke til nogen Slutning skal være

kom-

kommen; Da er voris Allernaadigste Villie og Befaling at du strax saadan Anordning gior at samme Hospitals Regnskaber vorder uden Ophold bragt i Rigtighed efter Loven og conform med ovenskrevne voeres til dig Allernaadigst ergangne Befaling og saadan Regnskabernes Revision og Clarering at skee paa det hid indtil sædvanlig stæd; Hvad Laugmanden Sigurdur Biornssen da ved Regnskabernes Clarering kunde skyldig blive, der over ville Vi Allernaadigst resolvere naar det liqvide Qvantum vides og det os allerunderdanigst bliver refereret.

Belangende de 64 Rixdlr. in Specie, som forbemelte Lovmand Sigurdur Biornsen paa forskrevne hans Hospitals Regnskaber Anno 1704 haver betalt og Bispen fornevnte Mag. Jon Thorkelsen Widalin hos sig haver i behold, da ville Vi Allernaadigst at samme 64 Rdr. vorder udsat paa Rente til Hospitalets des bedre Nytte, og saasom Vi have fornommet at bemelte Hospital paa Høkshuus siden Anno 1689, da det did fra Closterholle blev forflyt, ikke er kommen i den stand, som det havde været til forn paa bemelte Closterholle; Saa have Vi Allernaadigst for got befundet at Hospitalet fra Hokshuse til forneevnte Closterholle, hvor de forordnede Hospitals lemmer efter Fundatzen bør at være, strax skal henlegges og etableres; Thi er Vores Allernaadigste Villie og Befaling at du vedkommende sligt til Allerunderdanigst efterretning strax til kiende giver. Dermed 2c. Hafn. d. 16 Maii 1707.

XXXI.

Biarne Petersen fra Island Confirmation paa et hans Forældres Arveskifte-Brev i mellem ham og hans Sysskende.

Fridericus Qvartus. G. A. V. At eftersom Biarne Petersen fra Skard for Vesten udi vort Land Island hos os allerunderdanigst haver ladet anholde om Voris Allernaadigste Confirmation paa efterskrevne af det Islandske udi det Danske Tungemaal oversatte Arveskifte-Brev lydendes ord efter andet, som folger:

Vi

Vi underskrevne egtefolk Petur Biarnason og Thorbiorg Jonsdaatter giøre vitterlig at vi samptlig, naar Herren ved Døden os lader bortkalde, (bortfalde) giver vores elskelige Søn Biarna Peturson til visse og rette Arveskifte imod hans Samføde Syskende Wigfus og Gudrun, giver alle de Jorder, som vi nu eje her i Vesterlands Fierding baade inden Dale Syssel og Bardestrands Syssel, undtagen deud Jord Saurhole i Saurbæar Sveit eller egen, som vi dog lover, at hans Arvinger skulle siden falde til Ejendom; mens om velbemelte vor Søn Biarna Peturson før skulde hendis i sit Sind at beslutte hvad helder det er med egteskab, eller hand formedelst anden Aarsag fra os viger, love vi at tillegge hannem til hans underholdning, egen Disposition og all afgrøde disse efterskrevne Jorder nemlig, all den Jord! Stadarhol med hendis hiemme Land og all tilliggende Kirke-egn, Jorden Sælingsdalstunge med Kircke-Jorden Saurum i Laxardal; all Jorden Garpsdal med hendes Kircke-egn; Trediive Hundret i Jorden Tialdanese og al Jorden Saurhol; men vi sætter den Condition der til, at mens vi baade lefve sammen med Frelse maa holde all Afgrøde og egen Disposition af Budey a Biarneyum, saa viit som Stadarhols Kircke vedkommer, angerløs af vores Søn Biarna; men eftersom vi nu ikke ejer, saa meget Faste- eller Jorde-gods her i denne Vesterlands Fierding, som vor Elskelig Søn Biarna bør at have til Arveskifte imod vi hans Samsødskinde og medarvinge giver, da love vi (det som hannem her vestenlands af vore Jorder, paa de tre hundrede fattis) at hand det af vore Jorder i Thingejer Syssel efter voris dødelige Afgang skal opberge uden vi ville hannem det før til Ejendom afhende. Stadfeste vi nu denne ovenskrevne Gierning med vor egen Haandskrifte og underskrevne Navne paa Stadarhole i Saurbæar Sveit eller egn den 14 Augusti 1704. Petur Biarnason med egen Haand. Thorbiorg Jonsdaatter med egen Haand. Vi underskrevne vare nærværende ogsaa den tid de Hæderlige egtefolk Petur Biarnason og Thorbiorg Jonsdaatter udgaf, underskrevede og afhendede denne ovenskrevne Gierning deres elskelige

Søn

Søn Biarne Peterson paa Stadarhole i Saurbœar-ægn d. 14 Augusti Aar 1704. her om til vitterlighed skrive vi vore Navne med egen Hænder her under, samme Stæd, Aar og Dag, som formeldet er. Jon Asbiørnson med egen Haand. Jon Jonson med egen Haand. At dette ovenskrevne er rigtig Copie efter sin Original bekiender vi underskrevne med vore underskrevne Navne og hostrockte Signeter paa Skarde a Skardstrand dend 15 Augusti 1706. Magnus Biarnasen. (L. S.) Petur Magnussen. (L. S.)

Da ville vi forskrevne arveskiftebrev, saa viit det bemelte Biarner Petersen angaaer udi alle dets Ord, Clausuler og Puncter, saasom det her oven indført findes, Allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, saa og hermed confirmerer og stadfæster. Forbydendes 2c. Hafn. d. 16 Maii 1707.

XXXII.

Til Amtm. Müller angaaende den 4 Post udi Forordn. af 15 Maii 1705. om Lejeqvildernes Aaboed.

Wi Friderich den Fierde 2c. Vor Naade til Forn! Saasom atskillige Besværinger ere indkomne over Vores seeneste udgangne Forordning om atskillige Misbrugs Afskaffelse udi Island Dat. 15 Maii 1705 og i sær over den 4 Articul om Leje-Qvæget, hvilket haver foraarsaget at Vores Jordebogs Indkomster der udi Landet ei heller i Aar have kundet opnaae nogen Forpagtning; Altsaa anbefales J her med at sammentræde og examinere den her hos følgende Laugmand Gottrups til os Allerunderdanigst indgivne Suppliqve af 25 Junii 1706, saavel som hvis de Trafiqverende udi andre Maader ved Forpagtnings Conditionerne haver vildet erindre. Hvilket alt J grundeligen haver at overveje, saaledes som det til Vores Interesse tienligst eragtes kand, og at os ved den befrøgtende Afgang udi Vores Jordebogs Rettighed ei nogen Præjudice udi Indkomsterne skeer. Hvis J da der udi sluttendes vorder, haver J ved først-givne Leilighed til Vores Allernaadigste Decision

Allerunderdanigst at indsende. Der med skeer vor Villie befalendes Eder Gud. Givet paa vort Slot Rosenborg den 24 Maii 1707.

Friderich R.

XXXIII.

Thorarin Wigfussen, boende paa en Gaard navnlig Grenevigh, brev at hand udi en paa samme hans Gaard nye opbygte Kirke maa lade sig og sine Folk i deres Saligheds Sager betiene af hans Sogne-Præst.

Fridericus Qvartus. G. A. V. At eftersom Thoraren Wigfussen boendes paa en Gaard Grenevigh udi vort Land Island, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at paa samme hans Gaard Grenevigh har til forn været en Kirke, og formedelst at den i grunden var forfalden, hand den nu nylig af nye paa hans egen bekostning haver ladet opbygge; Da have vi efter hans her om Allerunderdanigst giorde Ansogning og Begiering allernaadigst bevilget og tilladt saa og hermed bevilge og tillade, at hans Sogne-præst maa i benefnte nye opbygte Kirke paa beleilige Tider, betiene hannem og hans Folk udi deres Saligheds Sager i mod billig Betaling. Forbydendes ꝛc. Hafn. d. 13 Aprilis 1708.

XXXIV.

Til Amtm. Muller og Bisk. Thorlevius paa Jisland, angaaende at Undenfields Kirkesogn maa til Tingøre Closters Kirke ibidem underlegges og annecteres, naar Præsten døer eller Kaldet bliver ledig og Præsteboligen Undenfeld, Præsten til Tingore tillegges, undtagen nogle faa Gaarde, som til næste Sogn Grimstunge for beleiligheds skyld kand legges.

Fridericus Qvartus. V. B. T. Vi give Eder her med Allernaadigst

digst tilkiende, at Vi efter Lauritz Christensen Gottrup Laugmand for Norden og Vesten paa Vort Land Island, hans her om Allerunderdanigst giorde Ansøgning og Begiering, samt Eders Allerunderdanigst givne Erklæring Allernaadigst have bevilget at Undenfelds Kirkesogn maa til Tingore Closters Kirke, naar den nu værende Sogne-Præst, som Undenfeldz Kirke betiener, enten ved Døden afgaaer eller Kaldet i andre Maader lovligen ledig vorder, underlegges og annecteres og Præsteboeligen Undenfeld, Præsten til Tingore til ophold tillegges, undtagen nogle faa Gaarde, som til næste Sogn Grimstunge, formedelst deres Beleiligheds Skyld kunde legges. Derefter I Eder Allerunderdanigst haver at rette og her om Anordning at giore. Befalendes etc. Hafn. d. 11 Maii 1708.

XXXV.

Til Hr. Ulrich Christian Guldenlew, at hand angaaende Hr. Ollafver Ericksens Besværing over Præstegaarden i Breedebolstad Sogn paa Iisland, dens forargelse ved Sogne-Præstens forsømmelse, giør den anstalt, at den nye indrettede Kirkelov, som paa Lænsmandens Anordning af Anno 1596 er funderet, vorder observeret og efterlevet, hvor ved alting herefter, saavel som denne Passus kand have sin rigtighed.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Saasom Hr. Ollafver Erichsen Sogne-Præst til Hialtestad Meenighed paa vort Land Iisland, som af Os Allernaadigst er confirmeret at succedere Sogne-Præsten til Breedebolstad i Hunevatne Syssel paa bemelte Iisland, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledes Præstegaarden i bemelte Breedebolstad Sogn formedelst Sognepræstens Forsømmelse i atskillige Maader skal forarges, tvert imod vores Lov og Mandater, som der i Landet ere givne, og derfor allerunderdanigst er begierendes at hand

bemelte Breedebolstad-Præstegaard strax maatte tiltræde, paa det hand den betimeligen kunde forbedre, hvor imod han erbyder sig til Præsten at afstaa det, som hand med skikkelighed kunde leve af; Og vi af din til os her om allerunderdanigst indkommen Erklæring allernaadigst haver fornummen at fordum (af) Lænsmanden der paa Landet Broſtrup Gedde skal Anno 1596. være giort saadan anordning for Bisſkoperne, at de enten selv eller ved deres fuldmægtiger Ombudsmænd, som ere Herretz Provster, skulle lovligen toe eller tre gange tilsige og paaminde de Præster, som deres Præstegaarde lader forderve, at de samme betids skulle hielpe og forbedre, hvis ikke, da Bisperne dennem fra deres Embeder at afsette; Desligeste at forrige Bisſkop over Skalholts Stift Mag. Theodorus Thorlacius (som efter vores elskelig kiere Hr. Faders, Salig og Hoylovlig Ihukommelse Allernaadigst givne Befaling var beordret tillige med sine underhavende Præster at indrette den Iislandske Kirkelov, saa viit skee kunde efter den Norske Lov) hans tillige med samme Præsters Allerunderdanigste Betenkning om denne Post, saaledes skal være forfattet, at Præsterne ei allene ere skyldige at vedligeholde Præstegaardens Bygning med meere deraf dependerer ved god og forsvarlig Hæfd og Magt, mens endog bygge og forbedre den det meste mueligt er og hvis Præsterne derudi findes forsommelig efter at de der om 2. a 3 gange af Provsterne lovligen bliver advaret, skal de fra Kaldet afsættes, med mindre at de for Alting kunde stille noyagtig Caution; Saa er vores Allernaadigste Villie og Befaling, at du den Anordning gior at bemelte ny-indrettede Kirkelov, som paa Lænsmandens Anordning af Anno 1596 er funderet, vorder observeret og efterlevet, hvorved Alting her efter, saavel som denne Passus, kunde have sin rigtighed. Dermed 2c. Hafn. d. 11 Maii 1708.

XXXVI.

XXXVI.

Til Hr. U. Ch. Guldenlewe, anlangende at Hans Majst. har efterladt forige Laugmand Sigurdur Biørnsen 16 Rdlr. 5 Mk. 4 ß. in Specie, som hand paa hans Regnskab for Hokshuus Hospital i Jisland, dets Indkomster bliver skyldig og det i henseende til hans slette Vilkor og at hand intet har anført, for hans der med hafte Møye.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Vi give dig paa din til Os indkommen allerunderdanigste Memorial Dat. den 14 April, sidst afvigt, hvorved du sender Os det af forrige Laugmand Sigurdur Biørnsen over Hockshuus Hospital i Jisland dets Indkomster, forfattede og af vedkommende reviderede Regnskab, og tillige Allerunderdanigst beretter os, at du efter vores til dig den 16 Maii i forleden Aar ergangne allernaadigste Ordre, om de hos Bispen os Elskelig Mag. Jon Thorkelsen Widalin af samme Hospitals Midler staaende 54 Rdr. Species at udsettes paa Rente og anlangende bemelte Hockshuus Hospital til Closterholle der i Jisland efter Fundatzen at forflottes, forleden Aar haver giort vedborlig anstalt, hermed Allernaadigst til Svar, at Vi der med Allernaadigst til freds ere, og at vi, saasom bemelte Sigurdur Biornsen paa samme hans Regnskab bliver skyldig 16 Rdr. 5 Mk. 4 ß. in Specie, efter hans her om allerunderdanigst giorte Ansøgning og i henseende til hans slette Vilkor, saa og at han intet haver anført for hans med Regnskabet hafte Møye, allernaadigst have efterladt hannem samme 16 Rdr. 5 Mk. 4 ß. in Specie. Derefter du dig allerunderdanigst haver at rette og vedkommende sligt til Efterretning til kiendegive. Befalendes ꝛc. Hafn. d. 11 Maii 1708.

XXXVII.

Til Hr. U. C. Guldenlewe at Hans Majst. har approberet det af Amtm. Chr. Muller til Sigrid Haagensdatter udgivne Brev, som Profess. A. Magnussen paaanker angaaende at indløse hvis Haandskrifter og Prioriteter afg. Magnus Sigurdssøn kunde have udgivet og til sig at tage den omtvistede Gaard Brødretunge.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Eftersom for Os Allerunderdanigst er bleven andraget hvorledes Os Elskelig Arne Magnussen &c. haver for eendeel af sin hos afg. Magnus Sigurdssen, for Landstinget i vort Land Island tildømte Fordring, uden nogen ovrigheds Anvisning, ved Rettens Middel, efter egen Befaling til Sysselmanden, ladet sig indføre i een Gaard der paa Landet Brødretunge kaldet, uagtet at samme Gaard er Sigred Haagens Daatter, og hendes Systers Arve Odel, og at deres Mænd den, til fornevnte Magnus Sigurdsen med Reservation af Reluitions Ret skal have soldt og afhændet; Da, som fornevnte Sigred Haagensdaatter haver, der hun fornam at fornevnte Magnus Sigurdssen ved Døden var afgangen, begiært at indløse hvis Haandskrifter og Prioriteter, som hand kunde have udgivet, hvorefter og vores Justitz- og Commerce-Raad Os Elskelig Christian Müller, som vores Amtmand der paa Jisland, haver givet hende et Brev (som af bemelte Arne Magnussen paa ankes) dend omtvistede Gaard til sig at tage indtil der faldt Dom i Sagen for Vores Høyeste Ret, eftersom hand, for hvis hannem der kunde blive tildømt ingen Skade skal kunde lide, saalenge der er Jordegods og andet, hvoraf hand kand faa Fornøyelse, for saa viit Vores Høyeste Ret for got befinder, ville Vi efter slig Beskaffenhed, samt din, som Vores Stiftbefalingsmand over bemelte vort Land Jisland, derom indkommen Allerunderdanigste Erklæring, forberørte vores Amtmands til fornevnte Sigred Haagens-

gens-

gensdaatter udgiven Brev indtil Sagens Uddrag for vores Hoyeste Ret, her med Allernaadigst haver approberet; Thi er vores Allernaadigste Villie og Befaling, at du de vedkommende sligt til Allerunderdanigste Efterretning tilkiende giver. Der med ꝛc. Hafn. d. 18 Maii 1708.

See her om i følgende Udtog Nr. CXLIV.

XXXVIII.

Til Hr. U. C. Guldenlew at Arvefolgen udi i Iisland skal være efter Kong Magni Lov, men ikke efter den, saa kaldede, Modrevalle Rette-bod.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Eftersom vi kommer udi Erfaring at, formedelst udi vort Land Iisland ere twende ganske diverse ældgamle Kongel. Love og Anordninger at domme efter nemlig, en Lov given først af Kong Magno og en Rætterboed given siden af Kong Haagen, Dommerne skal være twiſtraadige udi hvilken af dennem de udi Arve-Rettigheders Paakiendelse bør at følge, saasom Kong Haagens Retterboed ikke tillader en Fader at arve meere efter sit Barn, end ald Løsøre; men Jordegodset efter hans Død at falde til den ædtqviste, som det er frakommen paa Faders Side; og Kong Magni Lov derimod kommer over eens med vores Danske og Norske Love udi slige Arve-Rettigheder, at en Fader maa selv arve sit Barn; Da paa det Dommerne kunde betages den Tvist og vide hvilken af fornevnte twende Kongers Love der skal følges til at decidere efter, saavel i denne, som i andre af lige Natur imellem Indbyggerne, forefaldende Disputer, give vi dig hermed Allernaadigst tilkiende, at vi have for got befunden hermed at anordne og befale, at udi bemælte Vort Land Iſsland skal herefter i disse Processer indtil videre efter Kong Magni Lov dømmis, hvilket du paa behørige Stæder over alt der i Landet til Dommernis og

alle

alle andre Vedkommendes Efterretning, det snareste muligt er, haver at lade publicere. Dermed ꝛc. Jægersborg d. 15 Maii 1711.

See herom tilforn Nr. XIII. og XVI.

XXXIX.

Til Hr. U. C. Gyldenlewe anlangende hvad Hans Majst. efter indgivne Forslag har resolveret, saavel angaaende Bispeenkernes Underholdning i deres Enkesæde, som og hvorledes Præste-enkernes naadsens aar og pension overalt i begge Stifterne paa Island efter den Norske Lov kand indrettes efter Kaldenes og Landets Leilighed ved Conseillet.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Efter din til Os indkomne Allerunderdanigste Erklæring paa Os elskelig Thrude Thorstens-Daatter afgangne Mag. Biorn Tollessen forige Biscop over Hollestift for Norden paa vort Land Jisland, hans efterladte enkes allerunderdanigste Supplication, anlangende den nyligen for hendes Mands Død paa Bispegaarden afbrendte Stue, samt en Jislandske Bibel, Domkirken tilhørende, hvorfor af hende prætenderes Erstattning, desligeste og om, at nyde udi hendes Enkesæde til Underholdning nogle Jorder Domkirken tilhørende, naar de efter hendes afgangne Mands Formands enke Ragneidur Jonsdaatters død, som nu der med forleent skal være, blive ledige, og imidlertid at nyde Indkomsten af efterskrevne Domkirkens jorder nemlig Sydrevoldholt, Frostestade og Hofdaler, have Vi allernaadigst for got befunden at, paa det alle ting kand blive upaaklageligt, og særdelis at engang for alle kand skee en vis anordning om Bispe-enkernes underholdning og pension der paa landet, som alle tider herefter kand udi agt tages, du da beordrer saavel din egen, som Amtmandens der udi landet værende Fuldmægtiger, desligeste begge Laug-

mænde-

mændene paa Landet, at de tillige med begge Biſkoperne, ſamt twende Provſter af ethvert Stift, ſom du ſelv eller ved din Fuldmægtige med bemelte Biſkoper haver at udnævne, ſig bemelte Biſpindes allerunderdanigſte Supplication, hvoraf her hos Copie medfolger, foretager, og efter dit der om til os giordte Forſlag, hvorom du dennem ſkal Inſtruere, ſaaviit, ſom den afbrændte Stue og Bibel vedkommer, udi Enkens eller hendes Lavgværges overværelſe, ſee til hvorledes den ſig til nermere vores Allernaadigſte Approbation med billighed og uden Klage kand afgiøres. Men ſaaviit ſom Biſpe-enkernes Underholdning og penſion angaar, da ſkal de, ikke alleeneſte dine der om til os allerunderdanigſt indgivne Forſlag igiennemgaa, og os der om deres allerunderdanigſte Betænkende indgive, hvorviit de, ſaavel nu, ſom for fremtiden kand udi verk ſettes, men de ſkal og derhos udi agt tage og berette om Biſpe-enkerne ſaaledes alletider har nydt Domkirkernes Jorder til underholdning og hvad Lov og Kongel. befaling udi landet der for findes, ſaa og om Domkirkerne ſaaledes kand undvære deres indkomſter og ſaafremt det ikke uden Kirkernes altfor ſtor Skade kunde ſkee, om, og hvorledes noget da efter Biſpernes Indkomſters Leilighed udi følge af den Norſke Lov herefter kand dennem tillegges. Paa ſamme Maade ſkal du og beordre dennem at de paa ſamme tid ogſaa beraadſlaa og overveye om, og hverledes Præſte-enkernes Naadſens Aar og Penſion over alt udi begge Stifterne efter den Norſke Lov kand indrettes efter Kaldenes og landets leilighed, og der om i lige maade deris Forſlag til videre Voris allernaadigſte Approbation og Anordning indſende, til hvilken ende dennem hosfølgende Copie af Graae Thorſteensdaatters Præſte-enkes udi Utſkaale, hendes til os allerunderdanigſt indgivne Supplication kand tilſkikkes, med hvilken du og dennem, om dit til os Allerunderdanigſt giorte forſlag, kand informere, hvilket altſammen de med allerforderligſte uden mindſte Ophold, ſom ſkee kand, haver at efterkomme og fuldbyrde og dig det at hidſende, ſom du ſiden udi vores Danſke Cancellie haver til videre vores Allernaadigſte Approbation at indlevere. Dermed ꝛc. Hafn. d. 11 Junii 1712.

See følgende Udtog Nr. CCXIX.

XL.

Til hans høye Excellence Hr. Ulrich Christian Güldenlew at tilholde vedkommende Lavrettesmænd ved Conseilet.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Saasom en Laugrettesmand i vort Land Jisland bør efter Loven at være en Boesiddendes Formuende Mand og af de fornuftigste og lovkyndigste i Sysselet, og for os Allerunderdanigst er bleven andraget at da i Aaret 1712 en Laugrettesmand fra Dale Syssel fattedes, skal i dens Stæd, den der i Sysselet af Vice-Lavmand Odder Sivertsen constitueret Sysselmand Jon Sigurdsen have beskicket en ved Navn Palme Sigurdssen, som skal være en Ung Person, den tid af tyve Aars alder og hans Faders Arbeidskarl, alligevel der fandtes andre i bemelte Dale Syssel boesiddende forstandige Mænd, hvilke til Dommer Embede skal være meere beqvem, end fornefnte unge Person; Saa er vores Allernaadigste villie og befaling at du strax vedkommende tilholder Laugrettesmænd efter Loven at udnævne. Dermed ꝛc. Hafn. d. 7 Julii 1714.

XLI.

Til Hr. U. C. Gyldenlew Skiftbefalingsmand over Jsland, anlangende Justitz Raad og Amtmand Ch. Müllers og Laugmand Odder Sivertsens Forslag om en Oberretts indrettelse der paa Landet udi geistlige Sager, at Hans Mayst. lader det forblive ved Landslov og Ret, og saaledes som det hidindtil har været brugeligt.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Saasom du ved en din til Os indkommen allerunderdanigste Memorial af den 19 Maii sidst forleden udi Anledning af en imellem Biskop over Skalholts Stift paa vort Land Jsland os Elskelig Mag. Jon Thorkildsen Widalin, og en Præst ved Navn Hr. Jon Sigmundsen værende twistig Sag, formedelst hvilken samme Præst udi Aaret 1712 er dømt fra hans Embede,

og

og som hand derefter imod Provstens Advarsel og forbemelte Biskop Widalins Suspension blev ved at forrette det præstelig Embede i det samme Sogn, som han var dømt fra, skal han udi næstafvigte Aar 1716 tillige med være dømt fra hans præstelig Habit og Kiortel, til vores allernaadigste Resolution haver indstillet et af Os elskelig Christian Muller vores Justitz Raad og Amtmand paa bemelte Island og din Fuldmægtig Laugmand Odder Sivertsen Allerunderdanigst giorte Forslag om en Oberretts indrettelse der sammesteds udi geistlige Sager, hvor saavel denne, som andre deslige Sager, naar Parterne ikke formaaede dennem for vores Høyeste Ret at lade indføre, kunde indstævnes og paakiendes med videre. Saa give vi dig hermed allernaadigst tilkiende, at vi lader det med forskrevne Sagers nærmere paakiendelse ved Landslov og Ret forblive, og saaledes, som det hidindtil haver været brugeligt. Derefter du dig allerunderdanigst kand vide at rette og vedkommende sligt til Efterretning med forderligste at tilkiendegive. Befalendes dig Gud. Skrevet 2c. Hafn. d. 18 Junii 1717.

XLII.

Den 3. Post af Amtmand Fuhrmans Instrux.

Instruction

hvor efter

Wi Friderich dend Fierde af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge 2c. Allernaadigst ville at Os Elskelig Niels Fuhrmann Vores Amtmand paa Vores Land Jisland, sig udi samme sin Amptmans Forrettninger indtil videre Allernaadigste Anordning, Allerunderdanigst haver at rette og forholde.

3.

Hand skal og have tilbørlig Opsiun med Justitien at den tilbørligen administreres, og at med Formaliteten og Processernes drift, følges den Norske Lovs Indhold, saa ingen være sig Geistlig eller Verdslig, Rige eller Fattige, sig med Aarsage derudover kunde have at besværge;

sværge; Til hvilken Ende hannem skal være tilladt, og hvor hand nogen Misliighed, enten befinder eller formoder, være anbefalet i egen Person, Retten, være sig Geistlig eller Verdslig, at besøge, og der fornemme om Retten paa ethvert Stæd, saa lovlig og tilbørlig administreres, som det sig bør, saa og saa vit mueligt er, eengang om Aaret efterfee alle Protocoller, hvilke hand skal lade igiennemdrage, og selv beseigle, og om Tingene lovlig holdis af Lovkyndige Lavmænd, Sysselmænd og Lavrettesmænd udi rette Tide, saa med Alting lovligen omgaaes. Og dersom befindes skulle at Rettens Betiente ikke forstaar deres Embede som de bør, haver hand dennem derfore ved Retten at lade tiltale, og fra Bestillingen suspendere, og slig Beskaffenhed strax udi Vores Danske Cancellie eller Rente-Cammer til Vores nærmere Allernaadigste Resolution anmælde. Givet paa Vores Kongel. Residentz udi Kiøbenhavn den 30 Maii 1718. Under Vor Kongel. Haand og Zignet

Friderich R.

Denne Instruction gav den første Anleedning til at Norske Lovs Formalitæt blev indført og ved Retterne brugt i Island, endskiøndt det i Forstningen foraarsagede nogen Forvirring, saasom det ikke alletider blev i agttaget ved Hiemtings Retterne.

XLIII.

Til Hr. Uldrich Christian Guldenløwe anlangende at Hans Majst. har approberet hans giorte Forslag, at med Supplicationer, som fra Island sendes, skal forholdes efter N. L. 1. B. 26. C. og efter Forordning af 20 Februarii 1717.

Fridericus Qvartus. V. S. G. og B. T. Eftersom du udi din til os af den 22 Maii nestafvigt indkommen allerunderdanigst Memorial haver i bland andet allerunderdanigst indberettet beskaffenheden udinden den Misbrug med Suppliqver, som fra vort land Iisland uden vedkommendes Erklæring imod Loven og andre der om giordte Anordninger,

ger, overleveres, at de fleste, som ere uden Erklæring opsættes af Kiøbmændene og indgives i Kiøbenhavn[1], hvorved tit og ofte en og anden omstændighed Supprimeris, som om de kom for Lyset, kunde være Supplicanterne hinderlig i deres Ansøgninger, og du der hos til saadan Misbrugs afskaffelse og den confusion som derved foraarsages at forebygge allerunderdanigst giør dette Forslag, at det udi Jisland, som udi andre tilfælde saa ogsaa med Supplicationer efter Vores Norske Lovs 1. Bogs 26. Cap. blev forholdet, samt efter vores Allernaadigst udgangne Forordning af den 20 Februarii Anno 1717 dens 9 paragr. dennem betreffende, som Supplicationer for andre opsette og concipere, hvor ved da i særdeleshed om de Suppliqver, som der fra Landet uden paaskrift efter loven og de allernaadigst meddeelte instruxer udi vores Cancellie, eller Rente-Cammer kunde vorde indleverede, der ey maa antages, undtagen udi de tilfælde, hvor Loven ingen paaskrift udkræver, nemlig naar nogen sig over Befalingsmændenes eller sin Øvrigheds Forhold kunde have at besværge, paa det at ved slig allernaadigste anordning saavel om Supplicanternes personer (som udi et saa vidt fraliggende Land er fornøden) som og om deres ansøgningers egentlige Beskaffenhed alletider her kunde haves den fornødne oplysning og behøvende underretning, hvorved ogsaa kunde forekommes den tidsspilde til Supplicanternes egen præjudice, som ellers forløber, forinden de uden paaskrift indkomne Suppiliqver og Memorialer til landet igien kand til bage skikkes, og derpaa den behøvende og fornøden underretning og erklæring indhentes. Saa give vi dig hermed allernaadigst til kiende, at vi forberørte dit os allerunderdanigst giorte Forslag, allernaadigst haver approberet, og er vores allernaadigste villie og befaling at du det saaledes efter samme dit Forslag til vedkommendes allerunderdanigste Efterretning udi Jisland lader publicere. Der efter du dig allerunderdanigst kand vide at rette. Befalendes etc. Hafniæ d. 15 Augusti 1718.

[1] Den Kongel. allernaadigst Forordning af 20 Febr. 1717 som her paabydes er ibland de Danske og Norske Forordninger; den er og tillige med Placaten af samme Dato, trykt udi Altingsb. 1718. Nr. X.

XLIV.

Til Mag. J. Th. Widalin Biscop over Skarholt Stift og Herr Steen Joenssen Biscop over Hollestift i Island anlangende den anden bog i den Norske lov om Geistligheden, saa og Kyrke Ritualet efter bemeldte Islands beskaffenhed at indrette.

Fridericus Qvartus. V. B. T. Eftersom voris elskelige Kiere Hr. Fader salig og høyloflig ihukommelse den 14 Aprilis 1688. allernaadigst haver befalet forige Superintendenter der i vort land Island afgangne Mag. Theodorus Thorlacius og afgangne Mag. Jonas Wigfusius, at de tillige med nogle af de kyndigste Provster, udi de dem anbetroede Stifter skulle foretage dem den anden bog om Geistligheden i den Norske lov, som samme tid blev de da værende Laugmænd Sigurdus Biornssen og Magnus Joenssen tilsendt, og den flitteligen efter see og overveye hvorvidt de formeente den Islandske lov saaviit Geistligheden alleene angik der efter kunde indrettes og dermed overeens komme, paa det at en Uniformitet og lighed udi den Norske og den Islandske lov saaviit allermest muligt var kunde blive observeret, og saadan deres betænkende til vores Danske Cancellie til viidere Kongel. allernaadigste Resolution indsende, med videre samme befalings indhold, som I af hosfolgende Copie deraf kand see og fornemme, og vi af en fra os elskelig Hr. Ulrich Christian Gyldenlew ꝛc. til os indkomne allerunderdanigste Memorial med hosfoyet Extract af eders til hannem om kyrke Etatens etablissement der i landet indgiven forslag og betænkning af 11 September 1717 have fornummen, at der ingen fuldkommen Kyrke Ritual skal være, saa at nogle særsindede skal forrette tienisten efter deres egen tykke og at den geistlige Lov sammesteds skal være meget adspred, dunkel og uvis i adskillige poster; Den ældgammel lov som der haves Christen Ret kaldet, og efter hvilken der i endeel Sager dømmes ei heller skal komme overeens med Religionen eller vores souveraine Regiering, saa skal ei heller den gamle kyrke ordonance, som i begyndelsen har været indrettet efter

Norge

Norge og siden efter salig og høylovlig ihukommelse Kong Christian den fierdes befaling i det Islandske sprog bleven translateret, komme overeens med forbemelte vores souveraine Regiering eller landets beskaffenhed; Da er vores allernaadigste villie og befaling, at saa fremt der efter forberørte vores Sal. Hr. Faders allernaadigst udgivne befaling med bemelte anden bog i den Norske lov efter landets beskaffenhed at indrette er begyndt noget, I da der med continuerer, og det til endskab bringer, mens hvis intet der ved endnu er giort, I det da forderlsamst foretager, og om noget derudi skulde findes, som ei egentlig er practicabelt der i landet, da det efter landets beskaffenhed indretter, til hvilken ende vi og allernaadigst have funden for got, eder laugmændene og nogle af de dygtigste eller kyndigste Mænd der paa landet at lade adjungere; hvorom vi ogsaa velbemelte Laugmand som fornævnte Hr. Ulrich Christian Guldenlew allernaadigst ordre have tilsendt; vi tilskikke eder og her hos et Exemplar af den for vore riger Dannemark og Norge den 25 Julii 1685 allernaadigst udgangne Ritual for at indrettes af Eder ligeledes efter landets beskaffenhed; og haver I Eders conclusum udi begge deele til vores videre allernaadigste approbation til vores Danske Cancellie at indsende. I haver os ellers med forderligste allerunderdanigst at referere, at I denne vores allernaadigste Ordre haver bekommet. Dermed &c. Ottense den 29 Maii 1719.

Den Kongel. Allernaadigste Befaling til Lavmændene af samme Dato er af lig Indhold. See følgende Udtog Nr. CCCI.

XLV.

Til Hr. Peter Raben Admiral saa og Stiftbefalingsmand over Island anlangende hvorledes skal forholdes med atskillige af Amtmanden der paa landet Niels Fuhrmand imod Laugmand Odder Sivertsen indgivne Klagemaals Poster.

Fridericus Qvartus. V. S. B. T. Vi give dig her med tilkiende

de

de Klageposter over os elskelig Odder Sivertsen laugmand for Norden og Vesten paa vort land Island, som Amtmanden der paa landet os elskelig Niels Fuhrmand til dig haver indgivet, og du tillige med de derudi paaberaabte bilage ved tvende dine Memorialer af 15 og 23 November udi nestafvigte aar til os til allernaadigst Resolution allerunderdanigst haver indleveret, allernaadigst have fundet for got at der med skal forholdes saaledes: at hvad den 1te og 2en post angaar, saa vel om den af bemelte laugmand Odder Sivertsen af endeel uvedkommende oppebaarne told eller Skat, som om Skatternes oppebørsel af ham alleeneste udi Fisk, huder og specie penge, men ei udi uld; da som det er en Stiftbefalingsmands pligt at see til, at ikke nogen undersaat af Øvrigheden med meere Skat eller paaleg bebyrdes end efter vores allernaadigste Anordninger, saa og at skatterne udi de vahre af almuen opebæres, som udi Skatte-Forordningerne ere næfnte, saa haver du og i saa maade, uden nogen vores special ordre at remedere alle saadanne klager, naar du forst haver informeret dig om deres beskaffenhed og der om hort begge parters paastand og in specie hvad fornevnte laugmand Odder Sivertsen i disse poster til sin befrieise kand have; anlangende de udi dend 4de samt 5te og 6te poster anforte klagemaale om 80 Rdr. mulct som tilkommer de fattige der i landet, saa og 20 Rdr Closterhole Hospital tilhorende som Odder Sivertsen skal indesidde med, samt Hospitalerne saa og Kyrkerne fornemmelig de som paa vores gods ere bestaaende og i særdeleshed Ingialdsholes Kyrke, deres brostfældighed; da som det tilkommer Stiftbefalingsmanden og Biscopen for saadanne poster at vigilere saa haver du nu efter dit embeds pligt, loven og den dig allernaadigst givne Instructions 9de og 10de Art. at drage behorig omsorg for at med Hospitalers og Kyrkers midler tilborligen omgaaes, og at de som udi dette i saa maade angivne befindes at være skyldige derfore vorder straffede og anseet; angaaende den udi den 7de post ommelte og for tyverie saa vel som falsk myndt beskyldte Ime Arnesen, som skal være undvigt, da haver du der om at lade indhente Odder Sivertsens Svar om hand efter angivelse og formeening kunde fin-

des

des at være skyldig og som ingen forfølgning hidtil dags imod bemelte undvigte mand skal være skeet, ei heller nogen dom over hannem gangen saa kand det dermed beroe indtil hand engang kand antreffes, da Øvrigheden udi landet efter deres embeders pligt bør lade hannem forfølge efter de beviser, som der om kand haves; de tvende udi den 8de og 9de post ommelte og paa livet dømte Delinqventer Christine Halds daatter og Odder Eyolffsen angaaende, da som Amtmanden har berettet, at Odder Sivertsen og Poul Beyer skal have forsømt efter de ergangne domme at anholde om vores allernaadigste resolution om samme domme skulle exseqveres eller vi allernaadigst ville eftergive eller og formilde deres Straf, da haver du at tilholde vedkommende rettens betiente at give de i samme sager ergangne domme beskreven og os derefter sagernes beskaffenhed til vores videre allernaadigste resolution allerunderdanigst foredrage, og som af disse nu indgivne Documenter ei kand sees ombemelte Delinqventer ere behæftede med arrest eller de, uagtet de over dem ergange bloddomme gaae ledige og løse, saa haver du den anstalt at giøre at sligt af Øvrigheden der vorder i agt taget, hvad ellers Amtmandens klage over Odder Sivertsen angaar formedelst hans omgang med rettens administration hvorved hand sig af uforseglede og uigiennemdragne Protocoller efter andragende skal betiene, da som meerbemelte Laugmand Odder Sivertsen udi denne saa vel som foranførte poster saa høyligen beskyldes for utilborlig og uforsvarlig forhold og sligt om det sig saaledes forholder og hand sig det ei kand fralegge, ingenlunde bør blive ustraffet, saa haver du efter foromrørte dig given Instructions 4de Art. at lade tiltale hannem og det for laugtinget (eftersom dette som hand beskyldes for meest dependerer af hands Sysselmands embede og Sysselmændene staar under laugtinget) ved hvem du der i landet der til beskikker efter den myndighed, som du efter loven og din Instruction haver til at forfølge og redressere saadanne sager uden nogen andre vores special ordre; mens angaaende Odder Sivertsens forhold og omgang med et anno 1702 udi Isefiords Syssel strandet Fransk hvalfanger skib, da dependerer den post af vores Rente-Cammer, hvorfra og derom be-

hørig anstalt vorder giort. Derefter du dig allerunderdanigst haver at rette og dig ellers udi foranførte angivne poster efter loven og din Instruxes indhold at forholde. Befalendes rc. Hafn. d. 17 Febr. 1721.

XLVI.

Til Admiral og Stiftbefalingsmand Hr. Peter Raben anlangende, at det eene Aars ved Landstinget paa Island afsagde Domme, som een af Parterne vil paaanke, bør til næste Aars Ober-Ræt sammesteds indstefnis, og da til videre Paakiendelse foretages.

Friderich den Fierde af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge rc. Vor synderlig Bevaagenhed til forn! Eftersom Vii, saavel af dend fra Os Elskelig Niels Fuhrmann, Vores Amtmand paa vort Land Island, af den 14 September udi nestafvigte Aar, til Os indkommen Allerunderdanigste Memorial, som og af din hosføyede Forestilling, Allernaadigst have ladet Os referere, at formedelst udi Vores den 19 Aprilis Anno 1704 til Vores forige General Admiral og Stiftbefalings-Mand over bemelte Island og Færøe, afgangne Hr. Uldrich Christian Guldenløve, Allernaadigst ergangne Befaling, ingen viis Tid er determineret, til hvilken de for Laugtings-Rætten afsagde Domme for Ober-Rætten der i Landet, til videre Paakiendelse af Vedkommende skal indstævnis, hvoraf Eendeel Trettekiere, tvert imod den Skick og Sedvane, som hidindtil der i Landet haver været brugelig, at de for Laugtings-Rætten det eene Aar afsagde Domme, hvor med enten af Parterne ei haver vildet være fornøjet, til dend næste Aar der efter holdte Ober-Ræt ydermeere er bleven indstævnte og paakiendte, efter eget gotfindende, og for Tiden at prolongere, udi de Sager, som det eene Aar udi Laugtings-Rætten ere paadømte, det andet Aar der efter, og under Tiden, efter meere end 12 Maaneders Forløb, Ober-Rættens Stævning først udtager, hvorved endda Parterne med et heelt Aars Varsel til dend Aaret derefter holdende Ober-Ræt først om sider indstævnes. Da paa

det

det saadan uforsvarlig Ophold og Udflugter herefter kunde hindres og forekommes, er nu her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling at det eene Aars ved Landstinget affagde Domme, som en af Parterne vil paaanke, bør til neste Aars Over-Ræt indstævnes og da til videre paakiendelse foretages. Der efter du dig Allerunderdanigst haver at rette og der om fornoden Anstalt at lade giøre. Dermed ꝛc. Fredensborg Slot dend 8 Februarii 1724.

XLVII.

Til Admiral og Stiftbefalingsmand Hr. Peter Raben alvorligen at see der hen at Hans Majts. Befaling af den 17 Februarii 1721 anlangende at lade tiltale Laugmand Odder Sivertsøn for hans Forhold i hans Embede, i alle maader vorder efterlevet, og angaaende Projectet til en Politie Forordning udi Island vil Hans Majst. det skal forblive ved Forordning af 9 Junii 1721.

Fridericus Qvartus. V. S. B. T. Saasom Vi af dend dig indsendte Allerunderdanigste Memorial fra Poul Joenssen Widalin Laugmand for Synden og Østen paa vort Land Island dat. 1 Septembr. udi nestafvigte Aar, og dend derom af den 7 Januarii sidstleden høsføyede Allerunderdanigste Forestilling haver ladet Os referere, at eendeel efterladne Syssełmænd der i Landet, og i sær Odder Sivertsen Laugmand for Norden og Vesten paa bemelte Jisland skal være Aarsag til det at Vores Allernaadigste Befalinger, angaaende at den Jislandske Lovbog efter Landets Beskaffenhed og saavit muеligt kunde være efter Vores Norske Lov, ey er bleven indrettet, og at imidlertiid moxen intet skal være foretaget angaaende det af dig til Os indsendte Allerunderdanigste Project til en Politie Forordning der i Landet, som Vi den 9 Junii 1721 have tilsendt fornævnte 2de Laugmænd, med Allernaadigste Befaling, at naar den Jislandske Lovbog, efter de til dem ergangne Ordres, først var bleven indrettet, de da af saadanne Poster

som de kunde eragte egentlig at kunde vedkomme Politien, efter Landets Beskaffenhed, og som det kunde der være practicable, de da skulde indrette en Politie-Ordning, saa og at du formeener bemelte Laugmand Odder Sivertsen ey efter sit Embeds Pligt skal giøre hvad han burde; men derimod skal betage baade Kirker, Hospitaler og andre deres, samt føre Folk i unyttige og viitløftige Processer med viidere, til hvilken Ende du Allerunderdanigst begiærer, at meerbemelte Laugmand Odder Sivertsen aldeelis maatte blive casseret og en anden dygtig og beqvem Mand i hans Sted foreslaaes, og Vi den 17 Februarii 1721 angaaende dend fra Os Elskelig Niels Fuhrmand ꝛc. da over hannem indgiven Klage Allernaadigst befalede dig, at om det sig saaledes forholdte, du da efter den dig Allernaadigst givne Instructions 4 Articul havde at lade hannem tiltale ved hvem du der i Landet der til vilde beskikke efter dend Myndighed, som du efter Loven og din Instruction hafde at forfølge og redressere saadanne Sager uden nogen anden Vores special Ordre, Vi og dend 9de Junii nestefter have tilsendt dig Copie af hvis Vi under samme Dags Dato Allernaadigst have anbefalet begge Laugmændene, angaaende Politie Forordningens Indrettelse der i Landet; Saa er nu her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling at du alvorligen seer der hen, at forberørte vores til dig ergangne Ordre af 17 Februarii 1721 i alle Maader vorder efterlevet. Og angaaende Projectet til en Politie Forordning, ville Vi Allernaadigst at det skal forblive ved Vores Befaling af den 9 Junii udi samme Aar; Derefter du dig Allerunderdanigst haver at rette, befalendes ꝛc. Friderichsberg den 11 Aprilis 1724.

XLVIII.

Octroy og Privilegier angaaende den paa Island fallende raae Svovel.

Vi Friderich den Fierde af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge ꝛc. Giøre vitterligt, at som Vores Stok-Gietmester Friderich Holtz-

Holtzmann og Vores Krigs-Cancellie Forvalter Friderich Seckmann, sig have tilbudet og paataget, den paa vort Land Island faldende raa Svovel paa deres egen Bekostning at lade luttre og raffinere, saa have Vi, paa det saa nøttigt et Verk udi Vore Riger og Lande kunde indføres og mainteneres, efter deres Allerunderdanigste derom giorte Ansøgning, Allernaadigst for got fundet dennem der til følgende Friheder og Privilegier at bevilge og forunde, saasom Vi og ved denne Vores Allernaadigste Octroy, dennem og deres Arvinger, eller hvem de disse Friheder og Privilegier maatte overlade, hvilket dog ikke maae være til nogen Uden-Riigs Beboere, men alene til Vores egne Undersaatter, hermed bevilge og forunde.

1) At de allene og ingen anden maae have Frihed den paa Vort Land Island faldende raae Svovel at lade samle, afhente, raffinere og sig, som de best vide, ville, og kunde, til Nøtte giøre, dog at de ey den raae Svovel til andre Stæder, end som Danmark eller Norge lader henføre, og skal den raae Svovel med Danske eller Norske Skibe hidføres, saa længe de for samme fragt, som de udenlanske Skippere, sig det vil paatage.

2) At det maae staae dem fridt for, udi Vore Riger og Lande, hvor de det selv ville, eet eller fleere Raffineer Laboratoria, til den raae Svovels Luttrelse, at oprette; dog at det skeer paa de Stæder, som ere nogenledes afsides, baade for at forekomme ald Fare, saa og den ved Raffineringen forefaldende onde Stank.

3) At efter eet Aars Forløb, dersom de imidlertiid bevise, at have saa meget i Forraad, som udi Vore Riger behøves af den luttrede Svovel, og at den er lige saa god og forsvarlig, som den andensteds fra haves, da ingen fremmed Svovel, under Straff af Confiscation, halv deelen til Os og halv deelen til dennem, i Vore Riger og Lande maae indføres.

4) At de den Svovel, som de udi Vore Riger og Lande lade raffinere, friit og ubehindret til alle og enhver, saavel Inden- som Uden-

Lands maae bortsælge og udføre lade, dog at de altid saa stor en Qvantitet, som til Vore Kruud-Verkers og Laboratorii Brug, samt til Vore Lande og Rigers Fornødenhed, som mældt, kand behøves, i Forraad have, og Prisen der paa ikke højere sætte, end som hid indtil her har været Markets Gang.

5) At alt det Svovel, enten det maatte være raffineret eller uraffineret, som de fra Island lade hid bringe, saavel som og alt det raffinerede Svovel, som de her sælge lade, eller udaf Landet fore, udi alle vore Riger og Lande, saavel ved Ind- som Ud-forselen, maae være aldeles fri for ald slags Told, Skatter eller andre Afgifter, med hvad Navn det og være kunde. Dog have imidlertid Vore Toldere hvert Aar en rigtig Extract paa hvor meget raae Svovel er indkommen, samt hvor meget raffineret Dito er udgaaen, til Vores Cammer-Collegium at indsende.

6) At det Huus og dertil hørende Plads, hvor de deres Raffineer-Laboratorium oprette, maae være fri for Indqvartering og alle andre Ordinaire- og Extra-Ordinaire Skatter og Afgifter, saavel som og de Folk, hvoraf de sig ved Raffineringen betiene, for alle borgerlige Onera og Personelle Skatter, saalænge som saadan Huus og Plads til Raffineringen bruges.

7) Og som Vi da ej allene Allernaadigst og alvorligen ville at alle ovenanførte Privilegier og Friheder uryggeligen skal holdes og fornævnte Stok-Gietmester Holtzmann og Cancellie-Forvalter Seckmann og deres Arvinger eller hvem de denne Vores Allernaadigste Octroy maatte overlade, til gode komme, saa længe de paa deres Side, den udi Vort Navn med dennem sluttede Contract, om en aarlig Qvantitet raffineret Svovels Leverance til vore egne Krud-Verkers og Laboratorii Fornødenhed vedkommende efterleve; men Vi endog til den Ende her med for Os og Vore Kongel. Arve-Successorer udi Regieringen Allernaadigst declarere og forsikkre, dette Svovel Raffinaderie udi Vores Kongel. Protection at ville tage og ved disse givne Privilegier kraftigst at ville haandt-

haandthæve. Saa byde og befale Vi Vore Stift-Amtmænd, Amtmænd, Magistrater, Told og andre Betiente, som denne Vores Allernaadigste Octroy under Vort Seigl tilskikket vorder, at de dens Indhold til alle Vedkommendes Efterretning paa behorige Stæder lade publicere og bekientgiore, saa og stricte derover holde, at den i alle Puncter vedbørende og uryggeligen vorder efterlevet, i særdeleshed befales hermed alvorligen Vores nuværende eller herefter kommende Stift-Amtmand paa Vort Land Island, i Vort Navn den tilstrækelige Anstalt at foje, at ej allene med ald optænkelig Flid vorder forhindret, at ikke andre end bemelte Stok-Gietmester Holtzmann og Cancellie-Forvalter Seckmann, som Vi allene der til have privilegeret, den paa Island faldende Raae Svovel samler eller sig til Nytte gior, og langt mindre til fremmede Steder henfore; men endog at de, som maatte betræffes herimod at have handlet eller og herudinden at have colluderet og igiennem Fingre seet, uden Persons Anseelse blive anholdene, og som Vore Mandaters modtvillige Overtrædere straffede, item og hos vedkommende Betiente og samtlige Vore Undersaatter over alt paa Vort Land Island den Ordre at stille at Stok-Gietmester Holtzmann og Kriigs-Cancellie Forvalter Seckmann, eller hvem de til den Raae Svovels Samling paa Island og dens Transportering derfra committere, med Folk og anden Fornodenhed paa forlangende for billig Betaling af yderste Muelighed bliver assisteret, og dennem under haard Straf herudinden ei nogen Hinder giort vorder. Givet udi Aacken den 28 Junii Anno 1724.

XLIX.

Til Stiftbefalingsmand Hr. P. Raben, hvor ved ham tilstilles en fra Laugmand Odder Sivertsen indkomne Memorial anlangende hvorleedis Justitien vrangelig udi Island administreres.

Fridericus Quartus. V. S. B. T. Hvad Odder Sivertsen Laugmand for Norden og Vesten paa vort Land Island udi en sin til Os indkom-

indkommen Allerunderdanigste Memorial af Dato 18 Augusti 1724. Allerunderdanigst haver andraget angaaende hvorleedis Justitien vrangelig administreres og Myndigheden misbruges af Syſſelmændene der paa Jiſland, og ellers beretter hvorleedes Syſſelmanden udi Snæfieldsnes og Hunevands Syſſler Johan Christopher Gottrup ſkal udi Aaret 1723 den 22 November uden Aarſage have angrebet en reiſende Mand ved Navn Poul Gunnerſen og ſelv bundet og ladet binde ſamme Mand med Baand baade paa Hænder og Fødder, og derefter udi Vores Navn forkyndet Arreſt over hannem, ſaa og henført ham fra Snæfieldsnæs Syſſel til bemælte Gottrups Boepæl Tingøre Kloſter og hannem derudi Arreſt og Fængſel holdet indtil den 18 Januarii 1724. med videre hans ubillige Medfart; Desligeſte og at Syſſelmanden udi Bardeſtrands Syſſel Teiter Arreſen ſkal have taget ſig den Myndighed paa Hiemtinget ved en Dom af 20 Maii 1722, at pardonnere twende Perſonner, nemlig en Mand ved Navn Gudmunder Brandſen, ſom havde avlet Børn med twende Søſtere, ſaa og den ſidſte af ſamme twende Søſtere ved Navn Gudrun Biørns Datter, paa deres Liv imod Loven, med videre, ſom anført findes, kand du ſelv af bemælte Laugmand Odder Sivertſſens Allerunderdanigſte Memorial og hosfølgende fem Bilager udforligere ſee og fornemme; Thi er Vores Allernaadigſte Villie og Befaling at du nøje indformerer dig om indbemelte Sagers Beſkaffenhed og derhos indberetter hvorvidt ſamme Sager ere paadømte, og haver du ſaa os herved igien at tilſtille ovenbemelte Memorial og Bilager in Originali til videre Vores Allernaadigſte Reſolution. Der med ꝛc. Friderichsberg den 17 Februarii 1725.

L.

Til Hr. P. Raben, ſom Stiftbefalingsmand over Jſland at beſørge een Sags Lovmæſſige Udførſel udi Jſland, hvorledes Apollonia Schwartzkopf er kommen af dage udi bemelte Jiſland.

Fridericus Qvartus. V. S. B. T. Efterſom Frantz Schwartzkopf af

af Vores Kongel. Residentzstad Kiøbenhavn, paa egne og samtlige Arvingers vegne efter deres afg. Søster Apollonia Schwartzkopf for Os Allerunderdanigst haver andraget, hvorledes dennem skal være kommet for Øren, at bemelte deres Søster afg. Apollonia Schwartzkopf, som udi Aaret 1722 reiste her fra over til vort Land Island, for at faae en udi Vores Høyeste Ret den 10 Julii 1719 ergangen Dom, hvorved os Elskelig Niels Fuhrman Amtmand paa bemelte Island er tildømt at ægte hende, fyldest giort, skal ved Gift være bragt af dage, og til den Ende allerunderdanigst anholdt om at Byefogden i bemelte Kiøbenhavn, maatte befales trende Personer, som om Passagen ere vidende og her ved Steden er nærværende, eedelig efter Loven at afhøre; Saa er hermed Vores Allernaadigste Villie og Befaling, at du besørger Sagens lovmæssige Udførsel udi Island det snareste muligt er. Dermed ꝛc. Friderichsberg d. 16 Martii 1725.

LI.

Til Hr. Stiftbefalingsmand P. Raben at tilholde Sysselmændene ikke at unddrage sig fra at møde til Deliberation om den Aar 1719 allernaadigst anbefalede Project til en ny Lovbog.

Friderich den Fierde af Guds Naade, Konge ꝛc. Vor synderlig Bevaagenhed til Forn. Eftersom Poul Widalin Laugmand for synden og østen paa vort Land Island, for Os Allerunderdanigst haver andraget og sig beklaget, hvorledes, da hand udi Aaret 1723 udi det ham anfortroede Laugdomme, havde forskrevet Sysselmændene til den 24 Junii at møde paa det sedvanlige Landtings Stæd, for at deliberere om den nye Project til den Islandske Lov, som hand i Anledning af Vores til hannem og Laugmand Odder Sigurdssen ergangne Befaling havde forfattet, skal ei nogen af Sysselmænderne, for uden Haagen Hanssen af Rangervalle Syssel være kommen til stæde, hvilken deres Udeblivelse hand og for Amtmanden, Os Elskelig Niels Fuhrman, skal have

til kiænde givet, som der efter den 14de Februarii 1724 har tilsendt ham sine Ordre til Sysselmændene, at de skulde indfinde dem til den Tid og Stæd, som hand foreskrev til dette vigtige og høyangelegne Verks Fuldbyrdelse, og endskiøndt han atter paa ny den 4de Martii neste efter, skal have tilskrevet Sysselmændene at møde til den 25 Junii afvigte Aar, for, som mældt at deliberere over samme Verk, og der hos føjet Copie af fornævnte Amtmand Fuhrmands Ordre, skal dog ingen have mødt, undtagen Vice-Laugmand Niels Kier, og Sysselmanden over Borgefiords Syssel Sigurd Jonssen, hvorover de maatte reise derfra igien og Verket, formedelst de andres udeblivelse endnu bleven ganske forsømt. Thi er her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling at den Anstalt af dig vorder giört, at Sysselmændene tilholdes, ikke at unddrage sig fra at møde til Deliberation om dend Anno 1719 Allernaadigst anbefalede Project til en Lovbog der i Landet. Dermed 2c. Skrevet paa vort Slot Fredensborg d. 23. Aprilis Anno 1725.

LII.

Til Stiftbefalingsmand Hr. P. Raben og Biskop Hr. Steen Jonssen anlangende en ny Kirke paa Røde-Skrede, som Vice-Laugmand Benedict Thorstensen omsøger at maatte lade opbygge.

Fridericus Qvartus. V. S. G. T. Eftersom Vi af en af Dig Admiral P. Raben paa den fra Benedix Thorstensen Vice-Laugmand udi Vort Land Island indkomne Suppliqve anlangende at hand paa sin paaboende Gaard Raude-Skræde kaldet, maatte lade opbygge een Kirke, og at Sogne-Præsten til Mule. Hoved-Kirke ved Navn Hr. Thorleifver Schaptesen udi samme Kirke maatte forrette Guds Ords Tieniste; saa og at ved samme Kirke maatte indvies en liden Kirke-Gaard, hvorudi de, som der i Egnen boer og ved Døden afgaaer kunde begraves, til Os indgiven Erklæring, Allerunderdanigst have ladet Os referere at du formeener at formedelst atskillige saadanne Annex-Kirker ere bleven

tilladte

tilladte at opbygges, skal Hoved-Kirkerne, hvortil Almuen ellers skulde søge, være bleven forfaldne og ruinerede, hvilket skal reise sig der af at Hoved-Kirkerne formedelst saadan Separation mister eendeel af deres Indkomster, ved det at saadanne formuende Mænd, med fleere dennem nærboende forlader Hoved-Kirken, og aleene søger at reparere og underholde deris egen Kirke, saa og at Sogne-Præsten saa ofte hand forretter Tienisten i Annex-Kirken maa efterlade Prædiken i Hoved-Kirken; Saa er nu her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling, at I indhenter Supplicanten og de øvrige, som Annex-Kirken vil søge, deres Forpligt og Tilstaaelse, at de uden nogen Afkortning herefter vil erlegge til Hoved-Kirken, hvis de hidindtil til den erlagt haver, og ellers af deres egne Midler betale, hvis Præsten for sin Møye med Prædiken udi denne Kirke kunde prætendere, uden at i Hoved-Kirken nogen Prædiken des Aarsag skulle vorde forsømt, samt Kirken paa sin egen Bekostning lade opbygge og af Efterkommerne ved Ligeholde, saa og lade den foreslagne Kirkegaard indhægne og saa Eders Allerunderdanigste Relation her om til vores videre Allernaadigste Resolution til Os indsender. Dermed ꝛc. Fredensborg-Slot d. 11 Junii Anno 1725.

LIII.

Til Hr. Jon Arnesen Biskop over Skalholt Stif for synden udi Island anlangende at indberette hvert Aar naar Skibe fra Jisland afgaar, hvad Præstekald til den tid der i Stiftet kand være ledig, tilige med de afdøde Præstes Navne, samt at indsende een rigtig Specification paa alle Præste-Kaldene.

Fridericus Qvartus. V. B. T. Eftersom, naar nogen Præst paa vort Land Jisland ved Døden afgaar, ikke alletider der om til Vores Danske Cancellie saa tilforladelige Underretninger, som skee burde indkommer, at Os om saadanne Præstekalds Vacancer Allerunderdanigst Forestillinger med Sikkerhed kand giøres, endskiønt atskillige Supplica-

 tioner

tioner der om til Os indløber. Saa er her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling at du ethvert Aar, naar Skibne der fra Landet afseiler indberetter til Os de Præstekalds Vacancer, som da kand være udi det dig Allernaadigst anbetroede Stift tillige med Præstens Navn der hos, som ved Døden er afgangen, med Forklaring hvilke af samme Præster af Os ere kaldede og hvilke ikke, og ville Vi saa her hos Allernaadigst, at du i det øvrige lader forfatte een rigtig Fortegnelse paa alle Kaldenes Navne der i Stiftet med deris Annexer, saa og Præstenes Navne paa ethvert Stæd, og hvilke af dem af Os Allernaadigst ere beskickede og hvilke ikke, med Forklaring der hos, af hvem de, som ikke af Os ere kaldede, ere bleven indsatte, desligeste og, hvilke Kalde der ere gode og hvilke der ere maadelige og ringe med hvis videre, som du kand finde fornøden der om Allerunderdanigst at erindre og referere, og samme Fortegnelse af dig selv verificeret til vores Danske Cancellie, det snareste mueligt skee kand, indsender og vorder Os ellers Strax med de først fra Landet afgaaende Skibe indberettet at denne Vores Allernaadigste Ordre er dig til Hænde kommen. Dermed ꝛc. Friderichsbergs-Slot d. 3 Maii 1726.

Lige saadan Ordre er af samme Dato til Hr. Steen Jonsen Biskop over Hole-Stift udi Island.

LIV.

Til Laugmændene i Island anlangende at træde sammen med tvende Biskoper og deliberere over den anden Bog i dend Norske Lov.

Fridericus Qvartus. Saasom Vi udi Anledning af Os Elskelig Hr. Steen Joensen Biskop over Hole-Stift paa vort Land Jisland, hans ved Skrivelse af Dat. 28 September 1726 til Vores Ober-Secreterer, Os Elskelig Hr. Christian Moinichen Ridder ꝛc. indsendte Project, anlangende den Anden Bog i den Norske Lov, som bemelte Biskop Hr. Steen Joensen og afg. Biskop Mag. Joen Torchelsen Vidalin dend

29 Maii 1719 var Allernaadigst anbefalet tillige med Dig Povel Joensen Vidalin og da værende Laugmand Odder Sivertsen at indrette efter Landets Beskaffenhed, og hvilket Project fornevnte Hr. Steen Jonssen derhos indberetter at være af Eder til sammen giort til det 19 Capitel, som handler om Hospitalerne og hvorved han over de fire resterende Capitler havde fojet sit Sentiment, saasom Laugmændene sig der til ikke havde indfunden, haver under denne Dags Dato Allernaadigst befalet bemelte Hr. Steen Joensen og Biskopen over Skarholt Stift Hr. Joen Arnesen, at de tillige med Eder, efter Vores den 29 Maii 1719 Allernaadigst ergangne Befaling, samtlige skulle foretage Eder den bemelte Anden Bog i den Norske Lov Geistligheden angaaende, og om samme conferere til sammen, til hvilken Ende bemelte Project, og er vorden til bage sendt; Thi er det derfor hermed Vores ydermeere Allernaadigste Villie og Befaling at I til den Ende retter Eders Leilighed efter paa Anmodning at træde til sammen med ovenbemelte Biskoper Hr. Steen Joensen og Hr. Joen Arnessen og som forbemelt er, samtlige at foretage Eder fornevnte Anden Bog i den Norske Lov Geistligheden angaaende, og der om conferere, og naar den er af Eder igiennemgaaet, da at indsende den af Eder samtlige forfattede Sluttning der over under Eders Hænder til videre Vores Allernaadigste Resolution; I haver og ellers med forderligste Allerunderdanigst at refererr, at I denne Vores Allernaadigste Ordre haver bekommet. Dermed skeer 2c. Friderichsberg d. 12 Maii 1727.

LV.

Til Biskoperne udi Island anlangende Kirke-Ritualen, og den anden Bog i den Norske Lov, at deliberere over nermere.

Fridericus Qvartus. V. B. T. Eftersom fra dig Hr. Steen Joensen ved Skrivelse af 28 September 1726 til Vores Ober-Secreterer Os Elskelig Hr. Christian Moinichen, Ridder 2c. er indsendt det Is-

landske Kirke-Ritual, som du derhos beretter at være af dig og forige Biskop over Sckarholts Stift, afgangne Mag. Jon Torchelsen Widalin efter Vores til Eder dend 29 Maii 1719 Allernaadigst ergangne Befaling igiennemseet, og efter det Eder af Os tilsendte Exemplar af den for Vore Riger Danmark og Norge dend 25 Junii 1685 Allernaadigst udgangne Ritual med Flid confereret, og at I derfor uden det som med Ritualet icke aldeeles var samstemmende ved Landets Leiligheder nogen Part anderledes sat, tillagt og expiceret, hvorved af Dig Hr. Steen Joensen og er vorden forlanget at bemelte fremsendte Ritual maatte med Vores Allernaadigste Confirmation did igien til Landet sendes, og Allernaadigst bevilges at det samme til Indbyggernes Nytte ved Trycken maatte udgaa; Da hvad sig samme Ritual angaar, saa er her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling at I begge med hver andre confererer, om bemelte Ritual, som Eder her hos til den Ende in Originali til bage sendes, og haver I saa samme Eder der over forfattede Conclusum af Eder begge underskreven at indsende til Vores Danske Cancellie til nermere Vores Allernaadigste Resolution; Hvad ellers angaaer det af dig Hr. Steen Joensen fremskickede Project anlangende den Allernaadigste anbefalede Anden Bog i den Norske Lov, den Indretning efter Landets Beskaffenhed, og hvilken Project du derhos melder af Eder til sammen at være giort til det 19 Capitel, som handler om Hospitalerne og hvorved dog er føyet dit sentiment om de fire resterende Capitler, hvilke de øvrige Commissarier ikke har indfundet sig til at absolvere tillige med dig, endskiønt du skal have tilbudet dem for uden Kost og Tæring paa Dit hiemme, samme Verk at forrette; Saa er der om ydermere hermed Vores Allernaadigste Villie og Befaling at I retter Eders Leilighed efter tillige med Laugmændene Povel Joensen Widalin og Benedix Tostenssen, som og under denne Dags Dato her om Vores Allernaadigste Befaling er tilsendt, samtlige at foretage Eder dend bemelte Anden Bog i den Norske Lov Geistligheden angaaende og om samme efter forberørte Vores dend 29 Maii 1719 Allernaadigst ergangne Befaling, til sammen confe-

conferere; og naar dend er af Eder igiennemgaaet, da at indsende den af Eder samtlig forfattede Sluttning derover under Eders Hænder til videre Vores Allernaadigste Resolution, til hvilken Ende og det af Dig Hr. Steen Jonssen der om indsendte Project herhos in Originali tilbage skickes; I haver Os ellers med forderligste Allerunderdanigst at referere, at I denne Vores Allernaadigste Befaling haver bekommet. Dermed skeer Vor Villie rc. Friderichsberg dend 12 Maii 1727.

LVI.

Til Hr. Peter Raben Admiral og Stiftbefalingsmand anlangende at tilholde Provsten Hr. Torlifver Arnessen at give Poul Kinch den af ham afsagde Dom imod lovlig Betaling beskreven med videre.

Fridericus Qvartus. V. S. V. T. Eftersom Poul Kinch af Vores Kongel. Residentz Stad Kiøbenhavn for Os Allerunderdanigst haver andraget, hvorledes hand af Os Elskelig Niels Furman Amtmand paa Vort Land Island, skal være bleven inddragen udi den af Os anbefalede Sags Undersogelse om afgangne Apolonie Schwartzkops dodelige Afgang og formedelst det Vidnesbyrd hand saavel for Notarium Publicum i bemelte Kiøbenhavn, som siden skriftlig i Island, haver aflagt, skal en af de udi Sagen anordnede Commissarier Provsten Hr. Thorliver Arnesen have foretaget sig at fælde ham paa hans Ære; hvilcken Dom hand for tilstundende Aars Høyeste Ret haver indstevnet; Men som hand befrogter at hand icke skulde kunde erholde Dommens Act beskreven, efterdi hand dend for længst havde forlanget og dog ei kundet erholde; Saa er efter slig Beskaffenhed samt meerbemelte Poul Kinchs Allerunderdanigste Ansøgning og Begiering her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling, at du tilholder Provsten fornevnte Hr. Thorlifver Aresen at give Poul Kinch den af ham afsagde Dom imod lovlig Betaling beskreven og det forinden skibene gaae fra Iisland; Saa haver du og at tilholde Vice-Laugmand og Syssel mand Niels Kiær at

lade

lade den af Poul Kinch udtagne Høyeste Rettes Stevning for alle Vedkommende lovligen forkynde. Dermed skeer Vor Villie befalendes dig Gud. Skrevet ꝛc. Fredensborg d. 19 Maii 1727.

LVII.

Til Bifkop Hr. Joen Arnesen, at han skal ordinere Thorder Joensen til det ham af Amtmand N. Fuhrman confererede Richedalskald.

Fridericus Qvartus. V. B. T. Efter som Thorder Jonson af Os Elskelig N. Fuhrmand ꝛc. paa Vores videre Allernaadigste Approbation, er bleven beskicket til at være Præst for Reichedals Meenighed paa bemelte Jisland, for Os Allerunderdanigst haver beklaget sig, at da han af dig skulle ordineres til Embedet, skal du, som billigt var, have fordret Attester om hans Levnet og Forhold, siden hand fra Skolen blev demitteret, og da du af en hannem af en Præst navnlig Mag. Oluf Jonsen given Attest fornam at samme Præst der udi beskyldte fornevnte Thorder Joensen for Uforligelighed, Kirkens Forsommelse i nogle Prædicke Dage, og at hand en over bemelte Hr. Oluf Joensen for dig giorte Angivelse ey kunde bevise, skal du ikke have villet ordinere ham til Embedet; Men som Vi befinder at disse over Thorder Jonsen giorte Beskyldninger fornemmelig skal have taget deres Oprindelse af en Tvistighed, som til forn vare mellem hannem og forbemelte Hr. Oluf Jonsen, hvor om de dog siden ere bleven forligte; Saa er nu her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling at saa fremt ellers intet paa Supplicantens Levnet og Lærdom er at sige, du da hannem til det ham af Amtmand Fuhrmand confererede Reichedals Præstekald ordinerer. Derefter du dig Allerunderdanigst haver at rette, og udi det øvrige vænter Vi din Allerunderdanigste Relation, at du denne Vores Allernaadigste Ordre haver bekommet. Befalendes ꝛc. Hafn. d. 23 Januarii 1728.

LVIII.

LVIII.

Til Biskop Jon Arnesen anlangende med en til Sigfus Jonsen bortfæstede Jord at forholde sig efter Lov og Praxi.

Fridericus Qvartus. V. B. T. Eftersom Sigfus Jonssen fra Laugardals-Hole der paa Vort Land Jisland for Os Allerunderdanigst haver andraget, hvorledes at du skal have til hannem bortfæstet en af Skalholts Domkirke tilhorende Jorder, nemlig Laugardalshole udi Arnes Syssel og udi det Fæste-brev til hannem denomineret et Aar, som han formeener at være lovstridigt, der hos af Os Allerunderdanigst været begiærende, at Vi Allernaadigst ville bevilge og tillade at saa lenge hand samme Jord lovlig og forsvarlig paaboer, hand da maatte ubesværget af dig nyde dens Paaboelse; Thi er her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling at du forholder dig efter Forordninger og Praxin i Landet, saa at Supplicanten ei kand have befoyet Aarsag sig over dig at beklage. Du haver Os ellers Allerunderdanigst at referere, at du denne Vores Allernaadigste Ordre haver bekommet. Dermed 2c. Hafn. d. 19 Martii 1728.

LIX.

Til Amtmand N. Fuhrman anlangende saa vel udi Geistlige Sager, som udi Landets Oberret indtil videre Stiftbefalingsmands vices at forestaae og betiene.

Fridericus Qvartus. V. N. T. Eftersom Vi af en fra Os Elskelige Vores Deputerede for Financerne og Committerede udi Cammer-Collegio til Os under dend 28 Maii nestafvigte indkommen Forestilling have ladet Os referere at du allerunderdanigst haver forespurt dig, hvorledes med Stiftbefalingsmandens Functioner udi Vort Land Jisland, indtil Vi allernaadigst maatte finde for got, en Stiftbefalingsmand, udi Vores forige Admiral og Stiftbefalingsmand afg. Hr. Peter Rabens Stæd igien at beskicke, skal forholdes, saa og af hvem, og paa hvis

Ansvar sligt skal forrettes i Henseende at den Geistlige Ret i begge Stifterne af Amtmanden paa Stiftamtmandens vegne med Biskoperne Aarligen pleyer at administreres, saavel som Landets Over-Ret i Verslige Sager; Saa er nu hermed Vores Allernaadigste Villie og Befaling at du baade udi de Geistlige Sager, saavel som udi Landets Over-Ret Stiftbefalingsmandens Vices indtil videre foreståaer og betiener. Derefter du dig Allerunderdanigst haver at rette, og udi det øvrige haver du med første fra Jisland afgaaende Skib til Vores Danske Cancellie Allerunderdanigst at indberette at du denne Vores Allernaadigste Ordre haver bekommet. Befalendes 2c. Hafniæ d. 7 Junii 1728.

LX.

Til Conferentz Raad og Stiftbefalingsmand Hr. Christian Gyldencrone og Biskop Jon Arnesen at lade Snæbiorn Poulsen tiltale formedelst hans formastelige Omgang i mod hans Sogne-Præst.

Fridericus Qvartus. V. S. G. T. Eftersom Vi af en til Os fra Dig Biskop Arnesen indkommen Memorial, dateret dend 27 Augusti udi næstafvigte Aar Allerunderdanigst have ladet Os referere at en Mand i Skalholt Stift paa Vort Land Jisland, ved Navn Snæbiorn Poulsen, som foruden at hand i mange Maader har skicket sig utilbørlig i Ord og Gierninger imod Vores Betiente paa bemelte Jisland, hvor fore hand ved Under- og Over-Retterne udi næstafvigte Aar skal være fradømt hans Boeslod, som Os skal være hiemfalden, skal have forholdt sig meget usømmelig imod sin Sogne-Præst, i det han ikke aleeneste ey skal have villet adlyde hans mangfoldige Formaninger; men endog skal have opsat sig imod ham og giort hannem stor Tort, baade i hans Embeds Forretninger og i andre Maader, hvilket skal være hannem med Tingsvidner overbeviist, saavel som og at hand i Aaret 1727 skal have grebet til Messeskiorten paa Præsten under Prædiken i Prædikestolen og rystet ham med videre hans formastelige Forhold; Thi

er

er nu efter slig beskaffenhed her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling at I lader forbemelte Snæbiorn Poulsen for sin imod bemelte Præst brugte formastelige Omgang lovligen tiltale. Derefter I Eder Allerunderdanigst haver at rette. Befalendes 2c. Hafniæ d. 6 Maii 1729.

LXI.

Til Conferentz Raad og Stiftbefalingsmand Hr. Christian Gyldencrone at foye dend Anstalt, at Fru Thorbiorg Magnus daatter afg. Laugmand Widalins Efterleverske paa Island, nyder Naadsens Aaret af hendes Mands Successore Laugmand Niels Kier.

Fridericus Qvartus. V. S. B. T. Eftersom Os Elskelig Fru Thorbiorg Magnus daatter Vores forrige Laugmand for Østen og Vesten paa Vort Land Island afgangne Poul Jonssen Widalin, hans Efterleverske, for Os Allerunderdanigst klagelig haver andraget den slette Tilstand hun efter bemelte hendis afgangne Hosbund skal sidde udi, og at hun ikke af hendes afgangne Hosbunds Successor i Laugmands Embedet Os Elskelig Niels Kier, skal kunde nydet det hende i Anledning af Vores Norske Lov tilkommende Naadsens Aar, og Vi af den fra Os Elskelig Niels Fuhrman Amtmand paa bemelte Island herom givne Erklæring have fornummet, at bemelte afgangne Laugmand Poul Jonssen Widalin skal udi Naadsens Aaret til hans Formands afgangne Sigurder Biornsens Enke, godvillig have givet alle Laugstolens visse Indtegter; Thi er nu her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling, at du foyer den Anstalt, at forbemelte Fru Thorbiorg Magnusdaatter afgangne Laugmand Poul Widalins Efterleverske, efter den Norske Lov, nyder Naadsens Aaret af bemelte hendes afgangne Hosbunds Successor forbemelte Laugmand Niels Kiær, saa og at det paa den Maade med alle andre Laugmands Enker der i Landet bliver forholdet. Derefter du dig Allerunderdanigst haver at rette, Befalendes 2c. Hafniæ d. 6 Maii 1729.

LXII.

Til Bifkop Mag. Jon Arnesen paa Island, alangende hvorledes Kalfefelds Kirkes Inventarium her epter skal være, saavel for nu værende, som efterkommende Præster, og hvorledes der med skal forholdes.

Fridericus Qvartus. V. B. T. Eftersom Hr. Biarne Thorlofssen, Sogne-Præst for Kalfefeld Meenighed paa Side udi Skaptefelds Syssel paa Vort Land Jisland, for Os Allerunderdanigst haver ladet andrage, at hand ikke meere kand have i Aarlig Løn, end omtrent 9 Rdr. baade i vis og uvis Indkomst, men at Kirkens levende Inventarium der imod skal være heel meget, som paa saa fattig et Præstekalds Jorder, der af Fieldskræder, Gruus og Sand skal være fordervet, for uden at der to af Kirkens Jorder for længst skal være ødelagde, og den tredie, som er overbleven, bæres Tvil om at kunde beboes, ikke skal kunde underholdes, saa at mange af Kirkens Kør og Qvilder skal være bortdøde, des Aarsag hand Allernnderdanigst haver begiert, at Vi Allernaadigst ville tillade, at saa meget af Kirkens levende Inventarium, som ey paa dens Jorder kand opholdis, maatte efter gammel Sædvane løsis for 3 Rdr. hver Koe, eller Qvilde, og Vi af den fra dig her om indkomne erklæring have fornummet at det sig saaledes, som oven er meldet i Sandhed skal forholde, saa at dette levende Inventarium paa Kalfefeld skal være bare til Tyngsel, men Kirken og Præsten ikke til nogen Nytte, og at du formeener, at naar Kirkens levende Inventarium, som skal indestaa hos Præsten, og der beløber sig til henimod 26 Kiørs Værdie, bestaar af 6 eller 8 Kiørs Værdie, de da vel uden Skade kand miste det øvrige; Saa give Vi dig her med tilkiende at Vi efter bemelte Hr. Biarne Thorlofssens her om Allerunderdanigst giorte Ansøgning og Begiering, samt den fra dig indkomne Erklæring Allernaadigst have bevilget at Kalfefelds Kirke Inventarium her efter ikkun maa bestaa af 6 eller 8 Leje-Kiør, da forneſnte Hr. Biarne Thorlofssen maa giøre sig det øvrige Inventarium af Leje-Kiør saa nyttig,

tig, som hand best veed og kand, hvor imod hans Enke og Arvinger efter hans dodelige Afgang, skulle være pligtige til, til Efterkommerne i samme Kald at svare og betale 3 Rdr. for hvert Stykke, som ikke in Natura bliver leveret, hvilket saaledes skal continuere imellem Præsterne i samme Kald efter hver andre. Derefter du dig Allerunderdanigst haver at rette og Vedkommende sligt til Efterretning at til kiende give. Befalendes ꝛc. Hafniæ d. 13 Maii 1739.

LXIII.

Til Oberst-Lautenant og General-Qvarteer-Mester Sundt at tillæge Ober-Conducteur Th. H. Knoph Ordre og Instruction at reise over til Island i Ober-Conducteurs Aresens Stæd.

Fridericus Qvartus. Vor Naade til Forn! Som Vi efter din Allerunderdanigste Forespørsel Allernaadigst fornødig finder, at den ved Vores Norske, dig anfortroede Fortifications Etat staaende Ober-Conducteur Thomas Hans Henrich Knoph udi tilstundende Foraar til vort Land Island hendsendt vorder, for sammesteds de af den ved Doden afgangen Ober-Conducteur Aresen, over Landets Situation begyndte Land- og Soe-Carter, at fuldføre og til fuldkommen Endskab at bringe. Saa er hermed Vores Allernaadigste Villie og Befaling at fornævnte Ober-Conducteur Knoph her om Ordre og Instruction tillegger og hannem derhos betyder, at han ved hans Ankomst her til Kiøbenhavn sig om hans Forhold til Vores Geheime-Raad Baron Gyldencrone, som Stiftamtmand over Island nærmere addresser. Dermed skeer Vor Villie befalendes dig Gud. Skrevet paa Vores Kongel. Residence udi Kiøbenhavn d. 7 November 1729.

LXIV.

Til Geheime-Raad og Stiftamtmand Baron Hr. Christian Gyldencrone at giøre den Anstalt at Snæbiorn Poulssen, som fra Iisland skal være undvigt, vorder eftersøgt, og i fald hand findes, paagribes, og at den over hannem i Iisland ergangne Dom, i fald hand den ey vil apellere, vorder exseqveret.

Fridericus Qvartus. V. S. G. T. Eftersom Vi af en din til Os under den 3 December sidstafvigt indkommen Forestilling, Allerunderdanigst haver ladet Os referere, at du udi Allerunderdanigst Folge af Vores til dig og Os Elskelig. Mag. Joen Arnesen Biskop over Skalholt Stift paa Vort Land Iisland den 6 Maii udi afvigte Aar ergangne Allernaadigste Befaling, angaaende lovligen at lade tiltale en Mand i bemelte Skalholt Stift ved Navn Snæbiorn Povelsen, som ei aleene i mange Maader skal have skikket sig utilborlig i Ord og Gierninger imod Vores Betiente paa bemelte Iisland, men endog skal have forholdet sig meget usømmelig imod sin Sogne-Præst, i det hand ikke alleeniste ey skal have villet adlyde hans mangfoldige Formaninger; men endog skal have opsadt sig imod ham, og giort ham stor Tort, baade i hans Embedes Forretninger og i andre Maader, haver ladet bemelte Snæbiorn Poulssen ved den af Os Elskelig Niels Fuhrman, der til beskikket Actor indstevne for Marcus Bergsen, Syßelmand udi Isefiords Syßel, af hvem hand og skal være bleven dømt at arbeide i Bremerholms Jern i 6 Aar, men at bemelte Snæbiorn Poulssen, da Stevningen ham i denne Sag blev forkyndt, skal have undstukket sig og at du formeener at hand med Skibene fra Iisland til Vores Kongel. Residentz-Stad Kiøbenhavn skulle være ankommen, des Aarsag du til Os Allerunderdanigst haver indstillet, om samme af Syßelmanden over Snæbiorn Poulsen afsagde Dom skulde, i fald hand her maatte findes, exseqveres, eller Sagen for Landstinget og Over-Retten der i Landet videre

skulde

skulde paakiendes; Thi er, efter slig Beskaffenhed, her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling, at du giører den Anstalt, at fornevnte Snæbiorn Poulssen vorder eftersøgt, og i Fald hand paagribes, kand Sagen, om hand den vil appellere, indstevnes for Over-Retten; men hvis han ikke det forlanger, skal Dommen over hannem exseqveres. Derefter du dig Allerunderdanigst haver at rette. Befalendes 2c. Fredensborg-Slot d. 10 Februarii 1730.

LXV.

Til de Deputerede for Financerne om Over-Conducteur Th. H. Knophs Diæt-Penge.

Fridericus Qvartus. Vor synderlig Gunst til Forn! Som Vi Allernaadigst ville at Over-Conducteur Thomas Hans Henrich Knoph, tillige med en Verkbasse af Vores Norske Fortifications Etat til Island skal hensendes, for sammesteds efter din Os Elskelig Vores Geheime-Raad Baron Guldencrones nærmere Foranstaltning, de endnu resterende Situations Carter at optage, og at samme 2 Personer, for at bortgaae med de her fra seilende Islandske Skibe, nu strax fra Norge til Lands igiennem Sverrig skulle hidreise, saa og til den Ende dennem imidlertid de sædvanlige Daglige Diæt-Penge og Reise Omkostninger gotgiøres. Saa er her med Vores Allernaadigste Villie og Befaling, at I da til bemælte Over-Conducteur Knophs og en Verkbasses Reyses Befordring fra Norge og hidtil, de imidlertid behøvende sedvanlige daglige Diætpenge og ellers medgaaende Reises Omkostninger vedbørende gotgiører og betale lader, saa og at du Vores Geheime-Raad Baron Guldencrone siden did hen seer, at de her fra kunde komme bort med de ad Island først gaaende Skibe, samt at du dennem om deres videre Forhold nærmere instruerer og dets angaaende alle fornødne Anstalter forføjer. Dermed skeer Vor Villie befalendes Eder Gud. Skrevet paa Vores Kongel. Residence udi Kiobenhavn d. 6 Martii 1730.

LXVI.

Til Geheime-Raad og Stiftbefalingsmand Hr. Christian Guldencrone, anlangende at Hans Maj. har approberet hans Forestilling og Erclæring over Biskop Mag. Jon Arnesens indgivne Memorial, angaaende eendeel Boder, som Hospitalerne i Island skal være tildømte, men ey betalte, deres inddrivelse.

Fridericus Qvartus. V. S. G. T. Eftersom Vi af din til Os, over dend fra Os Elskelig Jon Arnesen ꝛc. indkommen Allerunderdanigste Memorial af 7 Septembr. 1729 angaaende eendeel Boder, som i forrige Aaringer Hospitalerne udi bemelte Island skal være tildømte, men ey bleven betalte, deres Indrivelse indsendte Allerunderdanigste Erklæring, have ladet Os referere at som fornevnte Biskop Jon Arnesen paa din Anmodning om at give dig Forklaring om Hospitalernes Tilstand, Beholdningerne og anden der ved forefaldende Beskaffenhed ved Skrivelse af 9 September afvigte Aar skal have ladet sig forstaae, at der vare atskillige Hospitalerne tildømte Boder, som resterede ubetalte, du da skal være findet med de dette Foraar til Island afseglende Skibe, her om at tilskrive saa vel Amtmanden, der efter sin Instrux bør have Indseende med Hospitalerne, som og Laugmændene, der efter Fundatzerne ere Med-Indspecteurer over de, udi de dennem Allernaadigst anfortroede Districter beliggende Hospitaler, hvor hos du til dette at faa sat paa en bedre Foed, haver bragt udi Allerunderdanigste Forslag, at Amtmanden, der selv præsiderer udi Landets Ober-Ræt og paa Altinget in Julio forsamles med Biskopen, Laugmændene eller Sysselmændene, skulle tilholde Sysselmændene at indgive en Fortegnelse paa de Boder, som i Sysselerne og ved Hiemtinget vare Hospitalerne tildømte, og tillige med en Gienpart af Domsluttningerne, hvorefter Amtmanden, naar hand fra Sysselmændene havde indhæntet Underretning om de ved Underretterne, saavel som og fra Laugmændene eller Landtings-Skriverne, om de ved Landstinget faldne Boder, saa og selv lod udskrive

skrive de Domme og forfatte en Specification paa de Boder, som for Ober-Retten vare faldne, kunde da tillige med Biskopen, naar de samledes eftersee, hvad Boder ved alle Retterne vare faldne, og hvad som da ikke var betalt beordre Sysselmændene, efter de dennem tilstillede Domsluttninger, naar Dommene ikke bleve appellerede, fra de skyldige at ind exseqvere, og der efter samme til Biskopen, eller hvem hand med Amtmanden og Laugmændene, som Hospitalernes Indspecteurer og Tilsiunsmænd maatte finde for got, imod Qvittering at betale, med hvilke Designationers Forfattelse aarlig vilde continueres og dig af Biskopen gives Underretning om, hvorledes der med tilgik, for at du i fornødne Tilfælde kunde assistere hannem, om nogen utilladelig Ophold eller hinder i Bodernes Indsamling blev tilføyet; Thi give Vi dig hermed til kiende at Vi forberørte din Allerunderdanigste Forestilling i alle Maader Allernaadigst have approberet, og haver du der efter fornøden Anstalt med de i dette Aar til Landet afgaaende Skibe at lade giøre. Dermed skeer Vor Villie, befalendes 2c. Hafniæ d. 27 Martii 1730.

LXVII.

Til Geheime-Raad og Stiftbefalingsmand Hr. Chr. Gyldencrone angaaende at den imellem Sysselmændene Biarne Nicolaisen og Jon Issleifssen ergangen Afviisnings Dom skal være til side sat, og Sagen imellem bemelte Parter for Ober-Retten paa nye foretages og endelig paadømmes med videre.

Fridericus Qvartus. V. S. G. T. Eftersom Biarne Nicolaisen Syssselmand paa Vort Land Island for Os Allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedes hand skal være geraaden udi store Vidtloftigheder og Processer, reisende sig besynderlig af et falsk Tingsvidne, som Syssselmanden udi den østere Part af Skaftefelds Syssel paa bemelte Island Jon Issleiffsen med hans, Biarne Nicolaisens og hans Tingsvidners underskrevne Navne, skal udi Aaret 1724 ved Laugrettesmand

Jon Oddsen Hialtelin have ladet fremlegge for Ober-Retten der udi Landet udi Livlos Sag, hvor udi fornevnte Jon Jsleiffsen, af Os Elskelig Amtmand Niels Fuhrman var constitueret Procurator, hvilket falske Documente Syssélmánden Jon Jsleiffen for Laugtings Retten 1725 skal have modsagt og tilbuden sin Benegtelses Eed; men som baade fornevnte Laugrettesmand Jon Oddsen Hialtelin, skal have aflagt sin Eed der imod og fornevnte Amtmand Fuhrman, Landfoged Cornelius Wulf, og Sysselmand Johan Lauritzsen Gottrup skal i denne Sag have vundet fra meerbemelte Hialtelin og imod Sysselmanden Jon Jsleiffsen og hans Eeds tilbydelse, saa skal Jon Jsleiffsen for Ober-Retten 1726 og Laugtings Retten 1727 have bekiendt at han omrørte falske Tingsvidne til Laugrettsmanden leveret og samme bekommet af sin egen Tienere Steengrim Thorstensen, som foregiver at hand det efter en Correctur, som Supplicanten skulle have bedet hannem afskrive, havde forfærdiget, hvilket Biarne Nicolaisen aldeeles negter; det uagtet skal dog Sysselmanden Jon Jsleiffsen, udi anleedning af forberørte Steengrim Thorstensens Vidnesbyrd, have indviklet hannem i Sagen, som dets Forvolder og første Angiver, hvor efter hand i Følge af de, af Laugmændene Niels Kiær og Benedix Thorsteensen udi denne Sag affagde Domme, af Amtmanden fra sit Embede ad interim skal være bleven suspenderet, og da hand der efter havde ladet disse Domme for Ober-Retten der udi Landet til Underkiendelse indstevne, skal bemelte Jon Jsleiffsen, da Sagen for Ober-Retten var indkommen til Behandling have produceret en Copie af Vores ham Allernaadigste meddeelte Commissorio den 30 Maii afvigte Aar dateres til Os Elskelig Bisfop Mag. Jon Arnesen og Nicolaus Magnussen, Sysselmand udi Rangervalle Syssel, hvor udover Sagen er bleven afvist fra Ober-Retten og derved sat udi Langdrag og Uendelighed, hannem, som imidlertid maa savne det ham Allernaadigst forundte Brod, til største Skade; Da som Vi af din her om til Os indsendte Allerunderdanigste Erklæring fornemmer, at omrørte Sag angaaende det udi Ober-Retten A. 1724 fremlagde falske Vidne allereede i forige Aaringer udi Jisland for dend ordinaire

Lands

Lands Lov og Ret er dreven saa vidt, at samme for Landstinget er vorden paakiendt, saa og der paa udtagen Stævning til Ober-Retten, Vores Allernaadigste udstædte Commissorium ogsaa eximerer det, som tilforn for andre Retter var paakiendt, og at saa vel Biarne Nicolaisen, som Jon Isleiffsen ved forberørte Ober-Rettens Afviisnings-Dom ere bragte i uendelig Confusion og Uendelighed; Saa give Vi dig hermed tilkiende at Vi efter dit Allerunderdanigste Forslag Allernaadigst have funden for got at forberørte for Ober-Retten ergangne Afviisnings-Dom aldeeles skal være til side sat og derimod Allernaadigst ville, at forskrevne Sag efter foregaaende Lovlig Stevnemaal for bemelte Ober-Ret, af de til Rettens Betiening nærværende Syssélmænd og Laugretsmænd paa Nye skal foretages, og endelig paadømmes, til hvilken Ende forberørte af Os Allernaadigst anbefalede Commission hermed aldeeles skal være ophævet og haver du desaarsag Biskop Jon Arnesen at tilkiende give, at Vi hannem fra forskrevne Commission Allernaadigst have forlovet. Derefter du dig Allerunderdanigst haver at rette, og herom fornøden Anstalt at lade giøre. Befalendes rc Hafniæ d. 27 Martii 1730.

LXVIII.

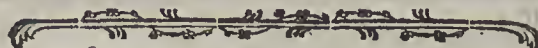
Til Geheime-Raad og Stiftbefalingsmand Christian Gyldencrone anlangende at af Amtmand Fuhrman og Landfoged Luxdorph vorder der i Iisland udsøgt 12 Familier, som til Grønland kunde overføres med videre.

Fridericus Qvartus. V. S. G. T. Eftersom Vi af den fra Os Elskelig Niels Fuhrman rc. indkomne Relation, haver ladet Os Allerunderdanigst referere at der paa bemelte Vort Land Iisland skal findes adskillige Familier, som godvillig ville paatage sig at gaa til Grønland, og sig der nedsette, naar dennem fornødne Bygnings Materialier, samt Qvæg og Underholdning for et heel eller halfandet Aar blev medgiven og Vi der paa Allernaadigst have resolveret først i tilstundende Aar at

lade 12 saadanne Islandske Familier overføre til Grønland, saa at der af sex Familier sig kunde nedsette ved Gothaabetz Colonie, eller der om kring, og de andre sex Familier ved Colonien Nepesene, til hvilken ende de fornødne Bygnings Materialier til samme Familier, med det i Aar her fra afgaaende Skib, bliver affendt, og paa det samme 12 Familier førstkommende Foraar i April Maanet med fornødne Qvæg og Fourage til Qvæget, samt hvis af Victualia og Klæder, som der paa Island er at faa, kunde i en vis Havn være færdig at indskibes; Saa er hermed Vores Allernaadigste Villie og Befaling at du med de herfra i Aar til Island afgaaende Skibe, tilkiende giver forenvnte Amtmand Fuhrman tillige med Landfogeden Luxdorph og een af Sysselmændene i bemelte Island, at de til sammen træder, og i bland de Familier, som godvillig haver angivet sig, at vil gaa til Grønland (saasom Vi ingenlunde ville at nogen slags Tvang eller Egennottighed der ved bruges) udsøger forbemelte 12 Familier, som der til kunde have meest Lyst, og de eragte at være tienligste, samt og ved forenvnte Amtmand, Landfoget og Sysselmænd foranstalte til samme Familiers Fornødenhed at lade af Vores Jordebogs Indkomster, som nu i denne Sommer falder og saa vit der af findes tienlige blive i Island bestaaende og det til dem erfordrende Qvæg, tillige med det øvrige som i Island af det fornødne er at faa, og Amtmanden med Landfogeden og Sysselmanden fornøden eragte, ved dem at vorde indkiøbt, i hvilken Henseende du tillige med de øvrige Os Elskelige, Vores Deputerede for Financerne og tilforordnede i Cammer-Collegio, haver at tillegge Landfogden de fornødne Ordres de erfordrende Penge at betale, hvis Beløb efter rigtig Regning skal blive gotgiort, til det Beløb at forberørte 12 Familier derved i et heelt eller halvandet Aar kunde vorde forsynede, hvilke Familier tillige med Qvæget og den fornødne Fourage, samt hvis videre til Victualie og Klæder med meere, som der indkiøbes, altsammen skal henbringes til en visse Havn, saa at det i Begyndelsen af tilstundende Aars April Maanet kunde være færdig at indskibes og haver du derhos at

tilholde

tilholde bemelte Amtmand, Landfoged og Syſſelmænd at de til dig indſender et rigtigt Mandtal over forſkrevne Familier, ſaavel ſom Special Forklaring, over alt det, ſom til titberørte Familiers Fornødenhed udi Island vorder anſkaffet, og endelig lige ſaadan Forklaring over hvis de eragte fornøden her at ſkal indkiøbes og med Skibene næſtkommende Aar her fra ſendes, hvor hos de da og indberetter udi hvad Havn Familierne med øvrige kand indtages paa det Skibene der kand anløbe, hvilket altſammen naar det til dig indkommer, du derefter til den af Os anordnede Commiſſion for det Grønlandſke Decein haver at indſende. Derefter du dig Allerunderdanidſt haver at rette og der om den fornødne Anſtalt lade giøre. Befalendes ꝛc. Fredensborg d. 22 Maii 1730.

Udtog

af de Kongel. Benaadninger og andre Breve af mindre Betydenhed.

Fridericus Qvartus.

I.

Kongel. Allernaadigſte Befaling til Amtmand Chriſtian Müller ſamt Biſkoperne paa Island Mag. Jon Widalin og Hr. Biørn Thorlevſen at tage Hyldings-Eeden af de Geiſtlige efter tilſendte Formular og ſom den ſig efter eenhvers Beſtilling kunde ſkicke, og ſiden, naar de ſelv, ſom og de andre Eeden havde underſkrevet paa ſlæt Pappir, at ſende den med førſte Skibe til Kiøbenhavn. Hafn. d. 3 Aprilis 1700.

II.

Næsten ligelydende Kongel. Allernaadigst Befaling til Amtmanden at tage Hyldings Eeden af de Civile Betiente saavel som andre af Indbyggerne som Jordegods Ejer ꝛc. Hafn. d. 3 Aprilis 1700.

III.

Kongel. Allernaadigst Collats for Hr. Jon Thorarinsen at være Sogne-Præst til Hiardarholts Præstekald udi Dale Syssel udi den forrige Præstes Hr. Jon Magnussens Sted, som samme sit Kald formedelst begangne Lejermaals Forseelse havde forbrudt. Hafn. d. 3 April. 1700.

IV.

Kongel. Allernaadigst Confirmation paa Sigrid Benedix datters Testament af Dat. Hrøn i Ølves d. 31 Julii 1699. hvorved hun (siden hun ingen Ægteborn havde) testamenterede sin Datter Gudrun Magnusdatter og hendes Datter Ranveig Petersdatter alt sit Gods fast og løst, som hun havde arvet eller avlet, nemlig sin Datter Gudrun gav hun Jorden Hrøn i Øles 30 hundrede udi Dyrhed og dertil to tredie Deele af sit Løsegods; og hendes Datter gav hun Jorden Hallstader paa Fellstrand 24 hundrede udi Dyrhed og dertil tredie Deelen af sit løse Gods. Af den sidste betingede hun sig al Horighed og Lydighed; men af den første al nødvendig Bistand og at Gudrunes Mand, Gudmunder Einersen skulde erhverve Kongel. Confirmation paa dette Testament. Confirmationen er af Dat. Hafn. d. 6 Aprilis 1700.

V.

Kongel. Allernaadigst Confirmation paa Hermand Asmundssens Løvte-Brev (vedsetning) hvorved han lover Sysselmand Jon Thorlaksen at Jorden Berunes 12 Hundrede udi Dyrhed til ingen anden skulde sælges eller bortfæstes end til bemælte Sysselmand, naar hun blev fal. Løvtebrevet af Dat. Videvollum ytre d. 4 Novembr. 1683 er

paa-

paategnet og stadfæstet af Hermands Søn Biørn paa Berufiord. d. 11 Maii 1698. Confirmationen er af Dat. Hafn. d. 6 April. 1700.

VI.

Kongel. Allernaadigst Bevilling at Jon Gudmundsen fra Skeggestad i Fellum maatte tage til Ægte Ingun Jonsdatter som med hans første afgangne Hustrue var beslægtet udi tredie Led. Dog skulde han bevise &c. og give &c. Hafn. d. 6 April. 1700.

VII.

Kongel. Allernaadigst Bevilling for Wigfusius Gislai Wigfusius og Helge Jonsdatter at de udi Ægteskab maatte sammenkomme, uanseet at de vare Sødskendebørn. Dog skulde han bevise &c. og give &c. Hafn. d. 6 Augusti 1700.

VIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hallur Biarnesen og Thorgerdur Illugedatter fra Balkestødum udi Mels Kirkesogn udi Holestift, at de udi Ægteskab maatte sammenkomme uanseet at de med hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog &c. Hafn. d. 6 April. 1700.

IX.

Kongel. Allernaadigste Befaling at alle og eenhver paa Island, som af Hoistsalig Konge Christian den Femte ihænde havde Bestallings-Breve, Privilegier, Exspectans-Breve paa Bestillinger, Beneficier eller andre deslige, skulde indsende i Cancelliet og Rente-Cammeret Copier af samme med Ansøgning om Stadfæstelse, som dem skulde uden Betaling gives. Hafn. d. 6 April. 1700.

X.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Hr. Asmunder Ejolfsens Sogne-Præst til Breidebolstad paa Skogestrand hans Hustru Ragnhilder Hannesdatter maatte, om hun ham overlevede, nyde Indkomsten af en

ny

ny opbygt Gaard af Kirkens Land, kaldet Emiuberg; men siden naar hun ved Døden afgik eller Jorden i andre Maader blev lovligen ledig, skulde dens Indkomst og Afgift igien under Kirken henfalde. Hafn. d. 13 Aprilis 1700.

XI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Hialte Jonsen maatte være Capellan hos sin Fader Hr. Jon Hiáltesen, Sogne-Præst til Saurbæ udi Holum Stift, og siden samme sin Fader succedere. Hafn. d. 24 April. 1700.

XII.

Kongel. Allernaadigste Anordning at Gudmundur Arnesen maae blive Capellan hos Hr. Thorlever Gudmundsen Sogne-Præst til Hallormstad udi Mule-Syssel, naar han det behøvede og begiærede, og siden hannem udi Embedet at succedere. Hafn. d. 24 April. 1700.

XIII.

Kongel. Allernaadigste Exspectance for Hr. Olaver Jonsen, som paa eet Aars Tid havde været Præst ved Dom-Kirken udi Skalholt, at han Sogne-Præsten til Stad i Grunnevig Hr. Haldor Jonsen, om han hannem overlevede, maatte udi Embedet succedere. Hafn. d. 24 April. 1700.

XIV.

Kongel. Allernaadigste Anordning at Hr. Jon Eyolfssen Sogne-Præst til Borger og Alfteneß Meenigheder i Skalholts Stift, maatte blive Sogne-Præst til et af de middelmaadige Præstekalde, som ligger udi samme Stift imellem Gilsfiord og Thiorsaa. Hafn. d. 24 April. 1700.

XV.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Thorlak Gudbrandssen og Helge Biarnedatter fra Skagestrand, som med hin anden udi andet Led vare beslægtede tvende deres med hin anden begangne Lejermaals For-

Forseelser, samt Bevilling at de sligt uagtet udi Ægteskab maatte sammenkomme. Dog ꝛc. Hafn. d. 4 Maii 1700.

XVI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling, at eftersom Hr. Povel Povelsen, som ved Kongel. Allernaadigst Anordning af 19 Maii 1694 er beskikket til at være sin Faders Hr. Povel Kieldsens Sogne-Præstes til Staderstad, Capellan, var med saa stor Svaghed belagt at der ikke var Forhaabning for hannem Præste-Embede at kunde betiene, saa blev, efter bemælte Hr. Povel Kieldsens Ansogning Thorder Jonsen Wigfusius allernaadigst beskikket at være hans Capellan, samt hannem udi Embedet at succedere; Dog skulde han være forpligtet at give den svage Capellan bemælte Hr. Povel Povelsen, saalænge han levede, en aarlig Pension af Kaldets Indkomst efter Biskopens Sigelse. Hafn. d. 1 Februarii 1701.

XVII.

Kongel. Allernaadigste Expectance for Thorvard Petersen at succedere Sogne-Præsten til Kolfreyustad i Faskrudsfiord, naar han ved Doden afgik eller Kaldet udi andre Maader blev lovligen ledigt. Hafn. d. 23 April. 1701.

XVIII.

Kongel. Allernaadigste Expectance for Biarne Arnesen at succedere Sogne-Præsten til Næs, Reykiavikur, Laugarnes og Engeyar ꝛc. Hafn. d. 23 April. 1701.

XIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Jorunder Jonssen fra Merkegil i Island og Anne Kietilsdatter, at de udi Ægteskab maatte sammenkomme, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 30 April. 1701.

XX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Hannes Haldorsen Capellan til Reikholt i Borgefiord og Gudløg Erichsdatter at de udi Ægteskab maatte sammenkomme, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. dend 30 April. 1701.

XXI.

Kongel. Allernaadigste Expectance for Magnus Marcussen at succedere Sogne-Præsten til Holt udi Ønunderfiord. naar samme ved Døden afgik eller Kaldet udi andre Maader lovligen blev ledigt. Hafn. d. 30 April. 1701.

XXII.

Kongel. Allernaadigste Expectance for Wigfus Gudbrandssen at succedere Sognepræsten til Helgefelds Stad udi Snæfelts Syssel Hr. Einer Gislesen, naar samme ved Døden afgik eller Kaldet udi andre Maader blev lovligen ledigt. Hafn. d. 30 April. 1701.

XXIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Grimur Einarsen at være Capellan hos Sogne-Præsten paa Staderbacke udi Midfiord Hr. Jon Biornasen, naar samme formedelst Alderdom og Svaghed en Medhiælper behøver, og siden hannem at succedere.

XXIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Einar Sigurdsen Studiosus at maatte ægte en Qvindis Person ved Navn Ingeborg Steinulfsdatter, som sig til forn udi tvende Lejermaale med ledige Personer havde forseet, dog hans geistlige Privilegier derved uforkrænket at forblive. Hafn. d. 30 April. 1701.

XXV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Jon Jonssen at være Capellan

lan hos Hr. Jon Svendsen Sogne-Præst til Bard i Fliotum, naar samme formedelst Alderdom og Svaghed en Medhiælper behøver, og siden hannem udi Embedet at succedere. Hafn d. 3 Maii 1701.

XXVI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Bisfop Mag. Biørn Thorlevssen ad hans Hustru Thruder Thorsteensdatter, om hun hans Død overlevede, maatte udi sit Enkestand nyde de Hole Domkirkes Jorder til Underholdning, som den forige Bisfops Hr. Einer Thorsteensens Enke Ragneider Jonsdatter var med forlænet, naar samme ved Døden afgik eller sig til nyt Ægteskab skulde forandre. Hafn. d. 14 Maii 1701.

XXVII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hallgrim Jonssen Thorlacius at være Capellan hos Hr. Biarne Hallgrimssen Sogne-Præst til Odde Præstekald udi Rangervalle Syssel, naar samme det kunde begiære og siden at succedere. Hafn. d. 29 Novembr. 1701.

XXVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Thorarin Thorarinsen og Elizabeth Bessedatter fra Savdanes norden paa Island at komme sammen i Ægteskab uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 4 Febr. 1702.

XXIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Sigurd Sigurdsen fra Sorbay for synden paa Island og - - - - - - - at komme sammen udi Ægteskab uanseet de hinanden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 21 Martii 1702.

XXX.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Professor Arnæ Magnussen at gaae med første Skibe fra Kiøbenhavn til Island og dermed ald

Flid forrette hvis de ham medgivne Instructioner tilholdt. Skulde han ellers af sig selv observere noget videre der i Landet end hvad ham var befalet at forrette, som kunde geraade hans Kongel. Majst. til Tieniste eller det Gemeene til beste, skulde han det skriftlig forfatte og tillige med det ovrige ved hans tilbagekomst allerunderdanigst Hans Majst. tilstille. Hafn. d. 25 Aprilis 1702.

XXXI.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa ægtepersonernes Thorberg Thorstensens fra Hage udi Stadarsveit og Halldiis Haagensdatters indbyrdes Testamente, at det som længst levede skulde eje alle den Bortdodes efterladte Midler, saafremt de ingen Livs-Arvinger ꝛc. Testamentet er af Dat. Hage d. 15 Julii 1700. og den Kongel. Confirmation af Dat. Hafn. d. 13 Maii 1702.

XXXII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Jon Olaffen ældre fra Torfastodum og Gudrun Erasmus datter at de maatte sammenkomme udi Ægteskab, uanseet at de hin anden vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 13 Maii 1702.

XXXIII.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Biorno Thorlevius og hans Hustrues Truder Thorsteens datters indbyrdes Testamente af Dat. Holum i Hialtedal d. 18 Septembr. 1701, at naar den eene af dem ved Doden afgik, skulde alle deres efterladte Midler være henfaldne den Efterlevende, ꝛc. Hafn. d. 13 Maii 1702.

XXXIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Stephan Jonssen fra Skipagerde og Wigdis Arnedatter at de udi Ægteskab maatte sammenkomme uanseet at de hin anden udi tredie Led vare besvogrede. Dog ꝛc. Hafn. d. 13 Maii 1702.

XXXV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Biarne Gunnarson og Solveig Biarnedatter at de udi Egteskab maatte sammenkomme uanseet de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 13 Maii 1702.

XXXVI.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Rognvald Sigmundsens Testamente af Dat. Fagredal Innre 29 Augusti 1701, hvorved han gior sin Nær-Slægt Jon Magnussen, („ som formedelst min velvillige Tilladelse, siger han, er bleven min Successor udi Syssélmands Embedet udi Strands Syssel ") til sin Arving til alle sine Faste og Løse Midler, om han ingen Livs-Arvinger efterlod sig med følgende Conditioner. 1) Skulde Jon arve alle Hans efterladte Faste og Løse Midler, ligesom han kunde være hans ægtefød Søn. 2) Om Sysselmand Jon kunde døe førend Rognvaldur, da skulde Jon Magnussens Livs-Arvinger træde i hans Stæd og arve efter dette Testament. 3) Om Jon Magnussen døde uden Livsarvinger førend Rognvaldur, skulde dette Testament være ligesom ugiort. 4) Forbeholdt Rognvaldur sig al lovlig Disposition over sine Midler saa længe han levede, Jon Magnussen uadspurt. 5) Betingede Rognvaldur sig af Jon Magnussen al fornøden og tilbørlig Assistence saa længe de begge levede. Den Kongel. Confirmation med de sedvanlige Betingelser er af Dat. Hafn. d. 13 Maii 1702.

XXXVII.

Kongel. Allernaadigste Expectance for Hr. Thorkiel Arnesen at blive Sogne-Præst til Breidebolstad i Fliotshlid naar de tvende derværende Præster Hr. Magnus Jonssen og Capellanen Hr. Jon Torfesen enten ved Døden afgik eller Kaldet i andre Maader lovligen blev ledigt; og der som det imidlertid fornøden giordes, maatte han bemælte Præster, som Capellan betiene for en maadelig Løn efter Bispens billig sigelse,

 indtil

indtil een af samme twende Præster ved Døden afgik, at han da maatte nyde den Løn som Capellanen nu havde. Hafn. d. 16 Maii 1702.

XXXIX.

Kongel. Allernaadigste Opreisning og Benaadning for Hr. Magnus Aresen forrige Capellan til Mælefelle, som sig, med en ledig Qvindes Person, hannem udi andet Led beslægtet udi Lejermaal havde forseet, saa at han desuagtet til geistligt Embede maatte befordres. Dog ꝛc. Hafn. d. 16 Maii 1702.

XL.

Kongel. Allernaadigste Expspectance for Hr. Gudmund Bernardsen at blive Sogne-Præst til Selardals og Laugerdals Sogner naar de twende derværende Sogne-Præster Hr. Povel Biørnssen og Cappellanen Hr. Haldor Povelsen enten ved Døden afgik, eller Kaldet i andre Maader lovligen blev ledigt. Hafn. d. 16 Maii 1702.

XLI.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Jon Haldorsen at være Sogne-Præst til Thingvalle Præstekald udi den ved Døden afgangne Sogne-Præstes Hr Arne Thorvardsens Stæd. Hafn. d. 30 Decembr. 1702.

XLII.

Kongel. Allernaadigste Expspectance for Hr. Gisle Sigurdsen at succedere Sogne-Præsten til Qvennebrecke og Vatnshorns Præstekald i Skalholts Stift, naar samme ved Døden afgik eller Kaldet udi andre Maader lovligen blev ledigt. Hafn. d. 30 Decembr. 1702.

XLIII.

Kongel. Allernaadigste Opreisning for Jon Oddsen Studiosus fra Kirkebæ, som sig udi Lejermaal havde forseet, saa at han desuagtet til geistligt Embede maatte befordres. Dog ꝛc. Hafn. d. 30 Decbr. 1702.

XLIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Thorkel Oddsen at være frem for nogen anden Capellan hos Hr. Haldor Thorvasen Sogne-Præst til Gaulveriabæ udi Arnesß Syssel, naar han en Medhielper behovede, og siden at succedere. Hafn, d. 30 Decembr. 1702.

XLV.

Kongel. Allernaadigste Exspectance for Jon Jonssen at succedere Hr. Gunner Povelsen Sogne-Præst til Stafholt udi Borgesiords Syssel, naar samme ved Døden afgik eller Kaldet udi andre Maader lovligen blev ledigt. Hafn. d. 27 Januarii 1703.

XLVI.

Kongel. Allernaadigste Exspectance for Hr. Jon Guldbrandsen at succedere Hr. Magnus Illugesen Sognepræst til Husevig udi Holum Stift, naar samme ved Døden afgik eller Kaldet udi andre Maader lovligen blev ledigt. Hafn. d. 6 Februarii 1703.

XLVII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Biarne Thordarsen og Margrete Thorstensdatter fra Laufaus at komme sammen udi Ægteskab, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 13 Februarii 1703.

XLVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Biarne Gudmundsen og Orni Thorleifsdatter fra Jokulsdal udi Vopnefiord at komme sammen udi Ægteskab, uanseet at de udi tredie Led hin anden vare beslægtede. Hafn. d. 17 Februarii 1703.

XLIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Brinjolfer Thordersen Thorlacius og Druder Thorsteensdatter at komme sammen udi Ægteskab, uanseet

uanseet de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ɩc. Hafn. d. 27 Februarii 1703.

L.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Einer Thorvaldsen fra Mule Syssel for Østen og Grove Hierleifsdatter at komme sammen udi Ægteskab, uanseet de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ɩc. Hafn. d. 6 Martii 1703.

LI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Einer Olafsen fra Mule Syssel at maatte tage til Ægte Gudrun Hierleifsdatter, uanseet at han og hendes forrige afgangne Mand hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ɩc. Hafn. d. 6 Martii 1703.

LII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hialmur Stephansen fra Silberstad og Helge Gudmundsdatter at komme sammen udi Ægteskab uanseet de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ɩc. Hafn. d. 10 Martii 1703.

LIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Thord Oddsen fra Vøllum og Valgerder Jonsdatter at komme sammen udi Ægteskab uanseet at de hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog ɩc. Hafn. d. 10 Martii 1703.

LIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Olafver Thorlaksen Studiosus at være Capellan hos Hr. Povel Jonssen Sogne-Præst til Meldal i Midfiord for Norden paa Island, naar han formedelst Alderdom og Svaghed det begiærede og siden at succedere. Dat. Hafn. d. 19 Januarii 1704.

LV.

Kongel. Allernaadigste Tilladelse for Lovmand L. C. Gottrup at han

han maatte reise til Kiøbenhavn, for at forsvare en hans Sag for Høieste Ret, hvor udi Amtmand Müller med 10 Mænd havde dømt, hvorved Lovmanden formeente sig at være forurettet. Hafn. d. 5 April. 1702.

LVI.

Til Hr. Ulrich Christian Gyldenlew, som Stiftamtmand over Island at erklære sig paa Lovmands L. C. Gottrups Ansøgning, hvorved han allerunderdanigst anholdt at en Person, ved Navn Sigurdur Einersen den forrige Bispkops Søn fra Holum, som i nogle Aar havde betient Underretten udi Hunevands Syssel udi Sysselmands Stæd, maatte ei aleene beordres at forrette hans Lavmands Tieneste imedens han reiste til Kiøbenhavn for at udføre sin Sag for Høieste Ret, mens endog at samme Person maatte nyde Kongel. Allernaadigste Brev til at være Vice-Lavmand og siden at succedere. Hafn. d. April. 1704.

LVII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Hr. Christian Bessesen, Capellan hos sin Fader Hr. Besse Jonssen Sogne-Præst til Saudanes for Norden, maatte samme sin Fader udi Embedet succedere. Hafn. d. 19 April. 1704.

LVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling, at eftersom Thorlaker Grimssen Studiosus, som havde havt Sal. Kong Christian den Femtes Brev af Dat. 21 Maii 1687. at succedere Hr. Skule Thorlaksen Sogne-Præst til Grenjader Stad, samme sin Rettighed paa Kongel. Allernaadigste Behag havde afstaaet, saa maatte bemælte Hr. Skule Thorlaksens Søn Thorlak, samme sin Fader succedere. Hafn. d. 19 April. 1704.

LIX.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Jon Hallgrimssens fra Wiik i Island hans Arvledelse, hvorved han giorde sin Slegfred Dat-

ter Thore Arving til alle hans Midler Faste og Løse, efter hans Død, eller naar han dem vilde afstaae. Arveledelses Acten er her ikke indført, men Amtmand Müller havde erklæret at bemælte Jon Hallgrimsøn havde med denne Arvledelse, efter foregaaende Tinglysning, giort bemælte sin Slegfred Datter Thore til sin Arving. Den Kongel. Confirmation lægger aleene den Condition til: om bemælte Jon Hallgrimssen ingen anden Livs Arvinger efterlod sig. Hafn. d. 19 April. 1704.

LX.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa en Arve Contract imellem Jon Sigurdsen og Peter Biarnesen dat. Thveraa i Fnioskedal. d. 6 April. 1681, hvorved bemælte Jon Sigurdsen gav Peter Biarnesen med sig til Ophold og Underholdning hans Livstid, ald den Jord Thveraaer, 60 hundrede udi Dyrheden, liggendes i Fnioskedal og Laufaas Kirkesogn, saa og alt det urørendes gods, som han kunde ejendes vorde, enten ved Arv eller i andre Maader, saa fremt hand icke skulde hændes egtebørn at eye, da skulde fornævnte Gaard og urørendes Gods være Peter Biarnesens og hans Arvingers fuldkommen Ejendom og maatte bemælte Peter Biarnesen eye og tage til sig i Possession til næstkommende Flottetid Anno 1681 hvorimod Jon Sigurdsen betingede for sig skielligt Ophold til Føde, Klæde og ald anden Nødtørft af Peter Biarnesen eller hans Arvinger, hvilket fornævnte Peter Biarnesen lovede. Ligerviis betingede Jon Sigurdsen af Peter Biarnesen de tvende smaa Huse, som kaldes Heiderhus og Thufa selv at disponere over, som og at have 5 Kiør udi Hoefoeder efter begge deris Commoditæt, hvilket forbemælte Peter og lovede. Denne Contract har Hans Kongel. Majst. allernaadigst confirmeret, saaviit den icke befandtes imod Loven at stride. Hafn. d. 19 April. 1704.

LXI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Biarne Jonssen i Nodefiord at tage til ægte Herdys Svendsdatter uanseet at hun var hans Farbroders Daatter. Dog ꝛc. Hafn. d. 19 1704.

LXII.

LXII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Jon Hakonsen og Haldore Arnersdaatter at komme sammen udi Ægteskab uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 19 April. 1704.

LXIII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Amtmand Christian Müller, at, saasom Magnus Sigurdsen fra Brædratungu havde ladet allerunderdanigst andrage at hans Hustrues Thordiis Jonsdatters Slægt og Venner, formedelst hans Forseelse og Mishandling med hende, skulde ville have dennem ved Lov og Dom adskilte, Amtmanden derfor efter Magnuses Allerunderdanigste Ansogning skulde skicke ham en Procurator at udføre hans Sag. Hafn. d. 19 April. 1704.

LXIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Hr. Eyolfer Jonsen forige Closter-Præst paa Tingoer-Closter, maatte til det første Præstekald, som der paa Landet ledigt blev og han begiærede, befordres og indsettes, saa fremt ei nogen anden der paa tilforn Konge-Brev bekommet havde. d. 3 Maii 1704.

LXV.

Kongel. Allernaadigste Expectance for Brynjulfer Halldorsen at succedere Hr. Olafver Asmundsen Sogne-Præst til Kirkebay i Jokelsaartunge for osten, naar han enten ved Doden afgik eller Kaldet udi andre Maader lovligen blev ledigt. Hafn. d. 3 Maii 1704.

LXVI.

Kongel. Allernaadigste Expectance for Arne Gislesen at succedere Sogne-Præsten til Kalfholt i Holtum udi Skalholts Stift, naar samme ved Doden afgik. ꝛc. Hafn. d. 3 Maii 1704.

LXVII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Haagen Sivertsen fra Leyraargaard at hans Daatter Gudny Haagens Datter, som han med en qvindesperson navnlig Jorun Gudmandsdatter uden Ægteskab havde avlet, maatte, saasom hand ingen andre Lives arvinger havde, tage fuldkommen Arv efter hannem, ligesom hun var hans Ægtebarn, naar han sig ellers dermed efter Loven forholdt. Hafn. d. 3 Maii 1704.

LXVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Biskop Mag. Jon Thorkelsen Widalin og hans Hustru Sigrider Jonsdatter, at dersom de ingen Børn eller Livsarvinger imellem sig skulde have, naar en af dem ved Døden afgik, den da, som længst levede maatte til Arv og Eye annamme alt det løse gods, som den afdøde tilhørte, og den afdødes Arvinger, sig intet dermed at befatte; desligeste at den længst levendes maatte (foruden Tilgaven, som efter den Jislandske Lov tilhørte til Eyendom den, som den anden overlevede) i sin Livstiid til Brug og Nytte beholde alt den afdødes Jordegods; Dog alt Jordegodset efter begges Død at tilfalde de rette Arvinger. Hafn. d. 3 Maii 1704.

LXIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling og Anordning at Jon Jonsen Thorlacius maatte betiene og komme sin Fader Jon Thorlaksen Sysselmand udi Mule Syssel til Hiælp udi hans Bestillings Forretninger, naar han ei selv formedelst Alderdom, Svaghed eller anden lovlig Forfald Tienisten kand forrette, og om han sin Fader overlevede eller Bestillingen forhen i andre Maader lovligen ledig blev, da fuldkommen at tiltræde den Part af fornævnte Mule Syssel, som bemælte hans Fader Jon Thorlaksen allernaadigst var forundt med ald Indkomst og Rettighed. Dog skulde fornævnte Jon Jonssen Thorlacius være tilholden at stille nøiagtig Caution for sig paa Altinget, saasom i forleden Aar var skeet, baade for hans Dygtighed og Vederhæftighed, saa og for

Be-

Bestillingen forsvarligen at forestaae, samt for Syſſelgiælden og Sagefald rigtigen efter Cammer Contracten at svare. „ Thi skal han være Os, „ som sin absolut Souverain Arve-Konge og Herre huld og troe " ꝛc. Hafn. d. 13 Maii 1704

LXX.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. U. Ch. Gyldenlew at erklære sig paa tvende Supplicationer, den eene fra Bisp Mag. Jon Thorkelsen Widalin om Kongel. Confirmation paa en af forrige Befalingsmand Poul Stigsen, hans Anno 1563 giorte Anordning anlangende fattige Præster, som ikke længere kand tiene i Embedet, deres Underholdning af de formuende Præsters Beneficiis. Den anden fra Hr. Jon Gislesen angaaende en tvistig Sag imellem hannem paa hans Søns vegne og en hans Sognemand ved Navn Jon Snorresen, hvorudi han allerunderdanigst søgte at de der i Landet forordnede tvende Commissarier maatte tillige med Amtmanden Allernaadigst blive befalet at domme. Hafn. d. 22 Novembr. 1704.

See Nr. LXXX.

LXXI.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Amtmand Chr. Müller at erklære sig paa tvende allerunderdanigste Supplicationer fra tvende Studentere om Melstad Kald i Midfiord, den eene fra Biarne Einersen, hvorpaa Biskopen over Holum Stift Mag. Biørno Thorlevius havde skrevet, og den anden fra Benedict Einarsen med Biskopens Mag. Jon Widalins Paaskrift. Derfor skulde Amtmanden erklære om det var eet Kald og i hvad Stift det da laae, eller og om der i hver Stift et Kald af det Navn fandtes. Hafn. d. 25 November 1704.

LXXII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til U. Ch. Gyldenlewe at han skulde tilholde Lovmanden Sigurd Biørnsen at giøre Hokshuses Hospital Ret og fra sig til Amtmand Müller og Bisp Mag. Jon Widalin

at levere et rigtig Regenskab paa hvis han paa des vegne havde annammet og udgivet, saasom Bisköp Widalin havde angivet at Lovmanden dermed indesad for nogle Aar. Hafn. d. 2 Decembr. 1704.

LXXIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Biarne Einersen at være Capellan hos Hr. Povel Jonssen Sogne-Præst til Melstad i Midfiord, naar han det formedelst Alderdom og Svaghed begiærede, og siden at succedere. Hafn. d. 13 Decembr. 1704.

LXXIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling, at, dersom Hr. Jon Thorvaldsen Capellan hos Hr. Jon Thomæsen, Sogne-Præst til Hals udi Fnioskedal med sine tilliggende Annexer Illugestader og Draflastader udi Norder Syssel ved Døden afgik forend hans Sogne-Præst bemælte Hr. Jon Thomæsen, Hr. Olaver Jonssen da maatte være Capellan der sammesteds og siden at succedere. Denne Succession skulde han og nyde, dersom Sogne-Præsten Hr. Jon Thomæsen for hans Capellan bemælte Hr. Jon Thorvaldssen ved Døden afgik. Hafn. d. 24 Januarii 1705.

LXXV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Jon Marcussen at være Capellan hos Hr. Geert Marcussen Sogne-Præst til Laufaas udi Norder Syssel, naar samme det behovede og begiærede, og siden at succedere. Hafn. d. 24 Januarii 1705.

LXXVI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Gudmund Erichsen at være Capellan hos Hr. Egel Sigfusson Sogne-Præst udi Glombay for Norden, naar samme det behovede og begiærede, og siden at succedere. Hafn. d. 24 Januarii 1705.

LXXVII.

Kongel. Allernaadigste Expsectance for Runolf Ketelsen, at naar Hr. Oluf Erichsen Præst til Hialtestad i Utmanna Sveit Østen paa Ijland tiltraadde Breidebolstad Kald efter det hannem allernaadigst meddeelte Successions-Brev, skulde bemælte Runolf hannem udi Hialtestads Kald succedere. Hafn. d. 31 Januarii 1705.

LXXVIII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Laugmand Sigurd Biornsen at give Syssélmand Jon Magnussen beskrevet hvad hans Meening havde været i Thorodd Thorstensens Tyvs Sag og hvorpaa han samme sin Meening havde funderet, saasom han dette behøvede til Sagens Oplysing for Højeste Ret, for hvilken Lavmand L. C. Gottrup havde hannem stævnet. Hafn. d. 3 Februarii 1705.

LXXIX.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Landting-Skriver Sigurd Sigurdsen at han skulde uden Ophold, Udflugter eller Forevendinger give Syssélmand Jon Magnussen beskrevet, hvor mange og hvilke af dennem der sadde i Lavretten Anno 1702, som Lavmand Sigurd Biornsens Meening fuldte og hvilke der med Lavmand L. Gottrup voterede udi Thorod Thorsteensens Tyvs Sag, saasom bemælte Lavmand L. Gottrup havde stævnet bemælte Syssélmand Jon for Højeste Ret angaaende samme Sag og han altsaa behøvede dette til dens Oplysning. Hafn. d. 3 Februarii 1705.

LXXX.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Arne Magnussen Archiv-Secreterer og Povel Jonssen Vice-Laugmand at betiene Retten til forstkommende Alting tillige med Amtmanden, samt kiende og dømme udi en Sag, som Hr. Jon Gislesen, Sogne-Præst til Torfastader paa sin Søns vegne havde imod en af hans Sognefolk Jon Snorresen, som bemælte

bemælte hans Søn Gudmund Jonssen med Skields-Ord og anden haard Medfart havde overilet, thi endskiøndt der udi var gaaen Dom til Lands-tinget saa vare hans Vidner dømte uefterretlige, hvorfor han var for-aarsaget at lade Laugmændene Sigurd Biornssen og Lauritz Gottrup for Amtmanden og 24 Mænd indstævne; men befrygtede at fordi der vare saa mange i Sagen til forn Interesserede, Amtmanden ikke skulde faae saa mange Mænd paa samme Stæd til Retten at sidde. Hafn. d. 3 Februarii 1705.

LXXXI.

Kongel. Allernaadigste Bekiendtgiørelse til Amtmand Chr. Müller at Arne Magnussen Archiv-Secreterer og Povel Jonssen Widalin Vice-Lavmand var allernaadigst befalede tillige med ham at betiene Retten, udi den Sag som Hr. Jon Gislesen paa sin Søns vegne havde imod Lavmændene ꝛc. Hafn. d. 3 Februarii 1705.

See foregaaende Nr. LXXX. og Nr. LXX.

LXXXII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Teiter Gudmundsen og Gud-rider Eigelsdaatter fra Stikkesholm at komme sammen i Ægteskab, uanseet at de hinanden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 17 Februarii 1705.

LXXXIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Thordur Steinmoedsen og Sølvig Gudbrandsdaatter fra Krossenæs udi Rodefiord for osten at komme sammen udi Ægteskab uanseet de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 17 Februarii 1705.

LXXXIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Jon Olafssen at være Ca-pellan hos Hr. Oddur Arnasen Sogne-Præst til Kalfatiorn udi Guld-bringe Syssel, naar samme det begiærede og siden at succedere. Hafn. d. 7 Martii 1705.

LXXXVI.

LXXXVI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Ingiald Jonssen og Hallfrider Jonsdaatter fra Schuttestad for Norden, at komme sammen i Egteskab, uanseet at hun og hans forrige afgangne Hustru vare Brødrebørn. Dog ꝛc. Hafn. d. 10 Martii 1705.

LXXXVII.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Asgeir Jonsen til at være Sorenskriver over Hege og Frøland udi Aggerhuus stift i Norge udi den forige Sorenskrivers Henrich Ditlefssen Altenborgs sted, som fra samme Sorenskriverie, formedelst hans grove Forseelser, er sat. Thi skal bemælte Asgeir ꝛc. Hafn. d. 10 Martii 1705.

Dette er efter H. H. Biskop Hr. Finnsens Samling og anføres her fordi at Navnet, Asgeir Jonsen, synes at være Islandskt.

LXXXVIII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Arne Magnussen og Povel Jonssen Widalin tilforordnede Commissarier paa Island at de paa Altinget udi Aaret 1705 skulde indfinde sig og der i de 24 Meddomsmænds tal beregnede tillige med Amtmanden at dømme i den Sag, som han (Amtmanden) i følge Kongel. Befaling af 13 Maii 1704, havde indstævnet, angaaende den Dom, som Lavmanden for Norden og Vesten L. Gottrup havde ladet hænte over otte Bønder i Hunevands Syssel, fordi de havde vegret sig udi at give ham deres Attester om hans Forhold. Amtmand Müller havde allerunderdanigst indberettet at han havde indstævnt for sig og de 24 Mænd til næstkommende Alting begge Lavmændene Sigurd Biørnssen og Laurits Gottrup deres i Sagen afsagde Dom at vedstaae og forsvare og tillige med begiærede allerunderdanigst at bemælte Commissarier maatte beskickes til at være Meddommere i Sagen. Hafn. d. 24 Martii 1705.

LXXXIX.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Sigurd Sigurdsen Lands-tings-Skriver og Eggert Jonssen boendes paa Store Økrum i Skage-fiord, at saa fremt Lovmand Lauritz Gottrup kunde dem godvilligen formaae til at være Commissarier paa hans side udi en Sag imellem ham og Amtmand Müller samt hans Fuldmægtig Povel Beyer, skulde de rette sin Leilighed efter at afgiøre den samme tillige med twende an-dre Commissarier, som Vederparten paa sin Side kunde udnævne og allerunderdanigst erholde. Til samme Tid skulde de og for sig lade ind-kalde Sigurd Einarsen, om han noget havde at klage. Dog ikke noget at foretage angaaende enten Amtmandens eller andres indgivne Allerun-danigste Relationer. (Det øvrige i dette Commissorium er af samme Form og Indhold, som det i bland Konge-Brevene til forn anførte under Nr. XXII.) Hafn. d. 28 Martii 1705.

XC.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Jon Haldsen at være Klocke-Ringer og Kirkevægter ved Domkirken paa Holum hans Livstid og imidlertid nyde den tillagde Løn og fri Kost hos Biskopen sammesteds med tilbørlig Forsyn, desligeste at han maatte nyde en skickelig Begra-velse; hvorimod han som en ledig Person allerunderdanigst havde anlo-vet at vilde testamentere til bemælte Domkirke alle hans Midler rørlige og urørlige efter hans Død, hvorpaa han, saa snart han denne aller-naadigste Bevilling erholdet havde, skulde levere en rigtig Specification til Biskopen. Hafn. d. 31 Martii 1705.

XCI.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Toruryn Halmgrims-daatters fra Wiik, hendes Arveledelse for hendes Broders Jon Hall-grimsens Slegfred Daatter Thore Jonsdaatter til alle hendes, baade Faste og Løse Midler efter hendes Død, eller naar hun dem vilde af-

staae,

staae, om hun ingen Livs-Arvinger efterlod sig, saasom Amtmand Müller havde erklæret at bemælte Thoruryn Halgrimsdaatter havde efter hendes Broders fornævnte Jon Halgrimsens Villie og Samtyke med denne Arveledelse efter foregaaende Tinglysning, giort forbemælte Thore Jonsdaatter til sin Arving. Hafn. d. 31 Martii 1705.

XCII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr Hialte Jonssen Capellan hos hans Fader Hr. Jon Hialtesen Sogne-Præst til Sorbay at ægte Anne Biornsdaatter, saafremt intet andet befindes samme deres Egteskab at kunde forhindre, end at hendes Broder Magnus Biornssen ei der udi havde vildet samtycke. Hafn. d. 31 Martii 1705.

XCIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Amtmand Müller, da han reiste fra Kiøbenhavn til Island udi Aaret 1705. at han maatte i Efterhøsten igien med et af Skibene komme til bage og udi Kiøbenhavn om Vinteren forblive. Dog skulde han for sin Afreise fra Landet giøre saadan Anstalt at intet udi hans Embede udi hans Fraværelse blev forsømmet. Hafn. d. 12 Maii 1705.

XCIV.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Professor Arne Magnussen og Vice-Lovmand Poul Widalin, at eftersom Lovmand Lauritz Gottrup havde erholdet Kongel. Allernaadigst Commission af 28 Martii til Sigurd Sigurdsen Landtings-Skriver og Eggert Jonsen paa Storu Okrum at skulde afgiøre nogle Stridigheder som imellem bemælte Lovmand og Amtmand Müller samt hans Fuldmægtig Poul Beyer sig havde begivet, da saafremt Amtmanden kunde dem godvilligen der til formaae, skulde de rette sin Leilighed efter udi forskrevne Commission til bemælte Sigurd Sigurdsen og Eggert Jonssen strax at træde og den

tillige med dennem udi alle Maader tilbörligen og forsvarligen at fyldestgiøre og efterkomme. Hafn. d. 12 Maii 1705.

XCV.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Lauritz Hansen Skieving at være Sysselmand over Eyefiords Syssel paa Island og samme Bestilling med dens tilliggende Indkomst og Rettighed imod behørig og nøyagtig Caution at nyde og betiene. Thi skal hand ꝛc. Jægersborg d. 15 Maii 1705.

XCVI.

Kongel. Allernaadigste Opreisning og Bevilling for Erich Poulsen fra Hvalsnæs, som sig udi Lejermaal havde forseet med sit Sødskende Barn Ingebiorg Oddsdaatter, at maatte hende uagtet saadant Slægtskab til ægte tage. Dog ꝛc. Jægersborg d. 22 Maii 1705.

XCVII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Joen Bergsen udi Mule Syssel og Steenen Joensdatter at maatte udi Ægteskab sammenkomme, uanseet at de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 3 Aprilis 1706.

XCVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Ronelfver Kietelsen udi Mule Syssel og Steenen Mortensdaatter at maatte udi Ægteskab sammenkomme, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 3 Aprilis 1706.

XCIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Erlender Jonsen og Hildur Jonsdaatter fra Urdum ved Svarfadar-Dal at maatte udi Ægteskab sammenkomme, uanseet de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 3 April. 1706.

C.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Biadtne Thorkelsen og Gudrun Thorvaldsdaatter fra Mule Syssel at maatte udi Egteskab sammenkomme, uanseet at de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 3 Aprilis 1706.

CI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Jon Einersen udi Mule Syssel og Valgerder Ogmundsdaatter at maatte udi Egteskab sammenkomme, uanseet at de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 3 Aprilis 1706.

CII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Gudmunder Gudmundsen og Thorun Thorvaldsdatter fra Fagreskog at maatte udi Egteskab sammenkomme, uanseet at de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 3 April. 1706.

CIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Povel Jonsen, Degn paa Thingore Closter maaette som Capellan, betiene Hr. Jon Jonsen Sogne-Præst til Breidebolstad paa Skogestrand udi Snæfeldsness Syssel naar han en Medhiælper udi Embedet behovede og begiærede, og siden hannem at succedere. Hafn. d. 3 April. 1706.

CIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Gisle Einersen Junior maatte som Capellan betiene Hr. Magnus Sivertsen Sogne-Præst paa Bergstad udi Svartaardal med tilliggende Annex Bolstadehlid, naar han det begiærede og hannem siden udi Kaldet succedere. Hafn. d. 3 April. 1706.

CV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Sigmunder Jonsen og Gudrun Thorlachsdaatter fra Haalsse ved Alstafiord maatte udi Egteskab sammenkomme, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 17 April. 1706.

CVI.

Eftersom Ragnelder Jonsdatter fra Grof paa Jisland havde paa Kongel. Allernaadigst Behag givet tvende hendes Brødredøttre, som fra deres Barndom havde været hos hende, navnlig Gudrunder Oddsdatter og Hallfrieder Arredatter, efter hendes Død, eller naar hun det selv vilde afstaae, alt hendes Faste- og Løse-Gods, undtagen hendes Hovet-Lod, som hende Arveligen efter hendes Forældre var tilfalden af Jordegods, som hendes Arvinger efter hendes Død skulde være til Deeling; Saa har Hans Kongel. Majst. efter Justitz-Raad og Amtmand Chr. Müllers Erklæring confirmeret denne hendes Gave, saafremt hun ingen Livs-Arvinger efterlod sig. Hafn. d. 20 Aprilis 1706.

CVII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Thorlakur Schutasen Præst til Grenjaderstad for Norden, at han maatte sig udi Egteskab indlade med en Qvindes Person, uanseet hun hannem udi tredie Led var beslægtet. Dog ꝛc. Hafn. d. 20 Aprilis 1706.

CVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Hr. Einer Gislesens Sogne-Præst til Helgefeld udi Skalholtstift, hans Hustru Thorbiorg Biornsdatter maatte efter hans Død i hendes Livstid nyde til hendes Underholdning den Jord Hofstade, som til fornevnte Helgefelds Præsteboel var beliggende. Hafn. d. 24 Aprilis 1706.

CIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Professor Arne Magnussen og Povel Widalin maatte være entledigede at træde i Commission til Sigurd Sigurdsen Landstings-Skriver og Eggert Jonssen paa Storu Økrum for, tillige med dem, i følge et Kongel. Commissorium af 12 Maii 1705, enten i Mindelighed eller ved endelig Dom at afhandle nogle Stridigheder imellem Amtmand Chr. Müller og hans Fuldmægtig Povel Beyer paa den ene og Laugmand Lauritz Gottrup paa den anden Side; fordi benævlte Lavmand Gottrup havde andraget at de (Arne Magnussen og Poul Widalin) vare interesserede udi eendeel Sager, som han sig havde over at besværge, samt havde ogsaa været Dommere der udi efter at det Kongel. Commissorium var udstædt, udi hans Fraværelse. Paa denne Lavmandens Ansøgning havde Professor Arne Magnussen erklæret. Hafniæ d. 10 Maii 1706.

CX.

I Professor Arne Magnussens og Poul Widalins Stæd bleve Amtmand Chr. Müller Allernaadigst bevilgede til Commissarier Jon Eiolfssen og Lauritz Hanssen Skæving Syſſelmand, om han dem der til godvilligen kunde formaae at de skulde træde i samme Commission til Sigurd Sigurdsen og Eggert Jonssen og den tillige med dennem i alle Maader fyldest giore. Hafn. d. 10 Maii 1706.

CXI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Justitz-Raad og Amtmand Chr. Müller at maatte i Efterhosten reise til Kiobenhavn og der forblive Vinteren over. Dog skulde han for sin Afreise giore den Anstalt at Kongens Tieniste i hans Fraværelse ei blev forsomt. Hafn. d. 10 Maii 1706.

CXII.

Kongel. Allernaadigste Collats for Gisle Einersen at succedere Hr. Sigurd

Sigurd Hallsen Sogne-Præst til Hrafneyre ved Arnarfiord, naar han ved Døden afgik eller Kaldet udi andre Maader lovligen blev ledigt. Hafn. d. 17 Maii 1706.

CXIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Hr. Gudmunder Joensen, Sogne-Præst til Laugerbrecke, Lon og Knor udi Stappens Ombud maatte befordres til et af de middelmaadige Præstekalde, som først blev ledigt imellem Gilsfiord og Hvalfiord og ikke var til andre Allernaadigst bortgivet. Hafn. d. 17 Maii 1706.

CXIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Poul Jonssen, som Capellan maatte betiene Hr. Poul Jonsen Sognepræst til Hoskuldstad i Hole-stift naar samme det behovede og begiærede og hannem siden udi Embedet succedere. Hafn. d. 17 Maii 1706.

CXV.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Gudrun Haagensdaatter fra ytre Solheime i Myrdal, hendes Testament, hvor af er en Oversættelse indført af Dato Solheime d. 9 Augusti 1705. hvorved hun giver efter sin Dag sin Broderdatter Christine Arnedatter og hendes Børn, om hun nogen fik, alle sine Faste og Løse Midler. Men om hendes Broderdaatter kunde døe for uden Børn, skulde denne Disposition ikke giælde, men Midlerne henfalde til de rette lovlige Arvinger. Den Kongel. Confirmation med den Clausul, om Gudrun Haagensdaatter ingen Børn havde, er af Dat. Kiøbenhavn d. 17 Maii 1706.

CXVI.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. Uldrich Christian Gyldenlew at erklære sig paa Biskopens Mag. Jon Widalins Ansøgning om, at Kirkegaarder maatte indrettes paa beqvemme Stæder i Anledning af Præsternes udi Grunnevig og Adelvig deres Besværinger, at

de døde Lig kunde ikke om Vinteren uden stor Besværlighed formedelst dyb Snee over høje Biærge føres til Kirken. Friderichsborg d. 21 Maii 1706.

CXVII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Uld. Chr. Gyldenlew at erklære sig paa Lavmand Poul Widalins Allerunderdanigste Ansøgning at saasom Lavmand Sigurd Biørnssen havde afstaaet Lavmandskabet for ham, han dog maatte blive boende paa hans Gaard Videdalstunge udi Norderfierdingen, saalænge den ham, tillige med Professor Arne Magnussen, allernaadigste anbefalede Commission varede. Friderichsborg d. 21 Maii 1706.

CXVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Paal Sigurdssen og Haldore Tirfingsdaatter fra Kollaa udi Rutefiord at maatte udi Ægteskab sammenkomme uanseet at de vare Sødskende Børn. Dog ꝛc. Hafn. d. 27 Novembr. 1706.

CXIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Gunner Thorvardsen og Oluf Jonsdaatter fra Holmens Havn at maatte udi Ægteskab sammenkomme, uanseet at hun var en Qvindes Person, som han havde begaaet Lejermaal med, udi andet og tredie Led beslægtet. Dog ꝛc. Hafn. d. 5 Februarii 1707.

CXX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Sigurdur Sigurdssen fra Eyum i Kios for Synden at maatte, paa hans Hustrues Christine Jonsdaatters vegne en af Amtmand Chr. Müller og de 24 Domsmænd paa Oxeraa Alting den 24 Julii 1704, affagde Dom imellem bemælte Sigurdur Sigurdssen paa hans Hustrues vegne paa den eene, og Hr. Poul Amundsen Sogne-Præst til Kolfrejustad og Provst i Mule Syssel med hans Svoger Odder Jonssen paa den anden Side, angaaende en omtvistet Arve-Rettighed efter afgangne Torve Gudmundsen og forskrevne

Christine Jonsdaatters Egtesøn Gudmund Torvesen, paa behørige Steder til Paakiendelse lade indstævne, uanseet samme Dom var over den Tid, udi hvilken den efter Loven burde at have været stævnt og paatalt. Dog skulde bemælte Sigurdur først stille Vederparterne nøiagtig Forsikkring for hvis Omkostninger dem kunde vorde foraarsagede, om han Processen skulde tabe, saa skulde og Sagen det snareste ved Retten udføres. Hafn. d. 5 Aprilis 1707.

CXXI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Eirikur Audnesen og Sigrider Eiriksdatter af Mule Syssel, at maatte udi Egteskab sammenkomme, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 12 Aprilis 1707.

CXXII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Einer Isleifsson og Christine Biarnedatter af Sudarreikiune i Kiose Syssel at maatte udi Egteskab sammenkomme, uanseet at de hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 16 Aprilis 1707.

CXXIII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. Uld. Chr. Gyldenlew at erklære sig paa tvende Supplicationer; den eene for Magnus Sivertsen, om en hans Jordegods paalagde Arrest at maatte relaxeres og i Henseende til hans Armod Allernaadigst tillades Beneficium Paupertatis til sin Sags Udførsel; og den anden fra Magnus Benedixsen om Kongel. Allernaadigst Opreisning og Frihed at boe i sit Fæderneland, uagtet den over hannem ergangne Fredløs Dom. Hafn. d. 19 Aprilis 1707.

CXXIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Ejel Jonsen og Steinen Jonsdaatter fra Næs ved Stickesholm at maatte udi Egteskab sammenkomme,

me, uanseet at de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 30 Aprilis 1707.

CXXV.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. Uld. Chr. Gyldenlew at erklære sig anlangende det Testament, som Thorgeir Jonssen og Margrete Gudmundsdaatter havde udgivet til Laugmand Povel Jonssen Widalin. Hafn. d. 3 Maii 1707.

CXXVI.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Amtmand Christian Müller at erklære sig om tvende Translationer af et Arveskifte-Brev udgivet til Biarne Petersen fra Skarde af hans Forældre, hvilken af dem der er den retteste, og ved sin Paaskrift paa Suppliqven, meener at være funderet paa Loven, saasom paa Arveskivte-Brevet blev anholdt om Confirmation. Hafn. d. 7 Maii 1707.

CXXVII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. Uld. Chr. Guldenlewe at forordne Asbiorn Jochumsen en Procurator til at udfore en Sag for hannem imod Lavmændene Sivert Biornssen og L. Chr. Gottrup samt at paatale en deel andre Sager imod bemælte Lavmand Gottrup. Hafn. d. 13 Maii 1707.

See her our det Kongel. Commissorium af samme Dato udi foregaaende Samling under Nr. XXVII. Til at paatale og udføre disse Sager beskikkede Hr. Stiftamtmand U. C. Gyldenlew ved Ordre af 16 Maii s. A. Vice-Lavmand Odd Sivertsen.

CXXVIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Lougmand Poul Jonssen Widalin, at maatte boe paa sin Gaard Widedalstunge, saalænge den ham, tillige med A. Magnussen, Allernaadigst anbefalede Commission varede. Hafn. d. 13 Maii 1707.

CXXIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling at Thorlever Schafthesen maatte som Capellan betiene Hr. Gisle Einersen Sogne-Præst til Mule Meenighed, naar samme det behøvede og begiærede og hannem siden succedere. Hafn. d. 13 Maii 1707.

CXXX.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Jon Ejolfssen Syssselmand udi Kiose- og Guldbringe-Sysseler at være Vice-Laugmand for Synden og Østen og den der værende Laugmand P. J. Vidalin i hans Forfald udi Embedet betiene og siden succedere. Thi ꝛc. Hafn. d. 13 Maii 1707.

CXXXI.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Odde Sivertsen at være Vice-Laugmand for Norden og Vesten og den der værende Laugmand L. Chr. Gottrup i hans Forfald udi Embedet betiene og siden succedere. Thi ꝛc. Hafn. d. 13 Maii 1707.

CXXXII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Erikur Jonsen og Thore Gudmundsdaatter fra Flonsdhal i Mule Syssel, at den længst levende maatte, for uden Rettens Middels Forseigling, Registering og Vurdering, i uskiftet Boe, hensidde, saalænge den i Ægtestand forblev, naar den efterlevende forholdt sig med den Afdødes Arvinger som N. L 5. 4. 20. særdeeles om der var Jordegods eller Fæstegods. Hafn. d. 13 Maii 1707.

CXXXIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for L. Gottrup at Sigurder Sigurdsen Landtingskriver og Syssselmand Vigfus Hannessen maatte paa hans Side være Contra Commissarier og, om han dem dertil godvilligen kunde formaae, at træde i Commission til Mag. J. Th. Widalin

dalin og Arne Magnussen og tillige med dennem efter Loven forsvarligen at kiende og domme, saavel paa hvis som Laugmand Gottrup imod Amtmand Chr. Müller og Lavmand P. J. Widalin havde at prætendere, baade om Amtmandens Indforseler og P. Widalins selv giorte Arrester paa Gottrups Laugmands tolde af Dale Syssel og noget af den Kongel. Afgift i Hunnevands Syssel med videre. Hafn. d. 16 Maii 1707.

CXXXIV.

Kongel. Allernaadigste Anordning at Amtmand Ch. Müller og Biskop Biorn Tolloffsen skulde være forlovede fra den Commission, som de udi Aaret 1705 d. 28 Martii, paa Lovmand P. Widalins Ansogning, bleve bevilgede til, at afgiore nogle Tvistigheder imellem bemælte Lavmand og Lavmand L. Gottrup, fordi at Lavmand Gottrup havde andraget at de begge udi Sagen vare interesserede: Amtmand Müller i det at han havde bemægtiget sig hans Laugmands Tolde, og uden Lov og Dom giort Indforsel der udi ved sin Befaling til Sysselmændene at de den til Lavmand Widalin skulde levere; og Biskop Mag. Biorn, fordi han var Vidne i Sagen. Hafn. d. 16 Maii 1707.

CXXXV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Svein Torfasen at Munkathveraa Closter Kirke, som 1706. Natten imellem den 7 og 8 Januarii, ved Storm og Uveir aldeles var nedfalden, maatte igien under mindre Form opbygges, dog ikke mindre end Thingore Closter Kirke, og at Kirkens Bygnings Fornodenhed tillige med det gamle Kirketommer, ved Syn i Præstens og nogle af de beste Sognemænds Overværelse, blev vurderet og dessen Taxering til Amtstuen paa Bessestæd indskikket. Dette til Hr. Stiftamtmand Guldenlew er Dat. Hafn. d. 16 Maii 1707.

CXXXVI.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa et Testament af Dat. Store-Hron paa Orebacke d. 21 Augusti 1706. hvor ved Helga Be-

nedixdatter giver 1) sin Broder-Søn Thorlak Bergsøn den Jord Heidnaberg 30 hundrede beliggende udi Dale Syssel med tilhørende 9 Lejeqviller. Item halv Bredebolstad beliggende udi Arnes Syssel og Hialle Kirkesogn 20 Hundrede 2) sin Broder-Daatter Haldore Bergsdaatter Niip 16 Hundrede beliggende udi Dale Syssel og Buderdals Kirkesogn med tilhørende 4 Lejeqviller. Item Hvitehlid 16 Hundrede beliggende udi Bitre i Strande Syssel og Eirer Kirkesogn med 4 Qviller. Indkomsten af disse Jorder betingede Helga sig imedens hun levede. Item at hun maatte dem sælge til sin Nødvendighed om hun kom i trængende Omstændigheder; og endelig at disse hendes Broderbørn skulde erhverve og betale den Kongel. Confirmation paa dette Testament. Den Kongel. Confirmation med sedvanlige Clausuler er af Dat. Kiøbenhavn d. 16 Maii 1707.

CXXXII.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa et Testament af Dat. Sandgierde paa Sødernes d. 14 Augusti 1706. hvorved Thorgeir Jonssen og Margarete Gudmundsdatter Testamentere til Lavmand P. Widalin al deres Faste- og Løse-Gods. Den Kongel. Confirmation sætter til den sedvanlige Clausul, om de ingen Livs-Arvinger havde og at her med skulde forholdes efter N. L. 5. 1. 9, 10, 11, 12 Art. Friderichsborg d. 10 Junii 1707.

CXXXVIII.

Kongel. Allernaadigste Notitz til Hr. U. C. Guldenlew at Amtmand Chr. Müller Allernaadigst er blevet bevilget at han maatte baade Sommer og Vinter forblive i Kiøbenhavn og hans Amtmands-Tieniste i Island ved een Fuldmægtig lade forsyne, til hvilken Ende Guldenlew skulde beordre Vice-Laugmanden for Norden og Vesten Odde Sivertsen tillige med Amtmandens Fuldmægtig, at have al tilbørlig Opsyn og Guldenlew der om aarlig Relation tilsende. Hafn. d. 30 Decembr. 1707.

CXXXIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Justitz-Raad Chr. Müller Amt-

Amtmand paa Island at han, i Henseende til hans tiltrædende Alderdom og besværlige Reiser til og fra Island, maatte baade Sommer og Vinter forblive i Kiøbenhavn. Der imod skulde han Tienisten ved en dygtig Fuldmægtig der i Landet lade forsyne. Hafn. d. 30 Decembr. 1707.

CXL.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Amtmand Chr. Müller at erklære sig om paa Island findes tvende Breedebolstads Kald, saasom en Student navnlig Jon Gislesen nu søger et Kald af samme Navn og hans Majst. har den 24 Martii 1706 bortgivet et Kald af dette Navn. Hafn. d. 13 Januarii 1708.

CXLI.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlewe, at erklære sig paa Thorarin Wigfussens Ansøgning, hvorpaa Bispen Mag. Biorno Thorlevii havde tegnet sin Erklæring, anlangende en ved Thorarin Wigfussens Gaard Grenevick forfalden Kirke, som han paa egen Bekostning havde ladet opbygge, at der udi maatte forrettes Tieniste af hans Sogne-Præst, naar han, hans Folk eller andre, som besidde hans Jord, ville bruge Herrens Nadvere, og at de Rettigheder, som ellers af samme Jord aarligen til Sogne-Kirken skulle udgives, til bemelte hans Kirke maatte forfalde. Hafn. d. 13 Januarii 1708.

CXLII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlewe, at erklære sig paa Lavmand Poul Jonssen Widalins Suppliqve anlangende at Professor Arne Magnussen maatte befales tillige med Justitz-Raad og Amtmand Chr. Müller at dømme i trende af nogle Syssélmænd til næste Alting indstævnte Sager, hvor udi fornævnte Widalin tillige med hans Colleger har dømt, og i fald at Amtmanden ei paa Foraaret kom til Landet, bemælte A. Magnussen da i Amtmandens Stæd at præsidere i Retten. Hafn. d. 13 Januarii 1708.

CXLIII.

CXLIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Haldor Arnesen og Oluf Jonsdaatter fra Skaftefelds Syssel at maatte udi Ægteskab sammenkomme, uanseet at de vare Sødskende Børn. Dog ꝛc. Hafn. d. 23 Januarii 1708.

CXLIV.

Kongel. Allernaadigste Befaling til U. C. Guldenlewe at erklære sig paa Professor A. Magnussens Ansøgning om et Brev, som Amtmand Christian Müller havde udgivet i en Sag imellem bemælte A. Magnussen og en Qvinde ved Navn Sigrid Haagensdaatter, at det ikke maatte hindre hans Rettes Søgning, og at bemælte Amtmand maatte befales at entholde sig fremdeeles fra at udstæde slige Ordres, særdeles i de Sager bemælte Arne Magnussen angaaer, saa længe han efter Kongel. Befaling der i Landet forblev. Hafn. d. 30 Januarii 1708.

CXLV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Odder Sivertsen fra Rodemel og Gudrun Gudmundsdaatter at maatte udi Ægteskab sammenkomme uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 30 Januarii 1708.

CXLVI.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Hallgrimer Jonssen Thorlacius at være Rector udi Domkirke-Skolen paa Holum. Thi ꝛc. Hafn. d. 3 Februarii 1708.

CXLVII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlewe at erklære sig paa Teiter Aresens Ansøgning om Confirmation paa et Gave-Brev, som hans afgangne Moster Margrete Eggertsdaatter til hannem havde udstæd den 13 Octobr. 1690, hvor udi hun efter hendes Død havde testamenteret hannem saa meget af sine Midler, som ikke

var imod Loven og at hand maatte nyde den halve Deel af hendes Hovetlod. Hafn. d. 20 Februarii 1708.

CXLVIII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew, at erklære sig paa Hr. Olaver Erichsen, som betiener Præste-Embedet til Hialtestad og haver Confirmation paa Succession til Breedebolstad, hans Ansøgning om at maatte strax tiltræde fornævnte Breedebolstad Præstegaard, imod at afstaae det, som Præsten der med Skikkelighed kunde leve af, at han betimelig, og førend Breedebolstads Præstegaard ganske blev fordervet, kunde forbedre det, som den ved Præstens Forsømmelse var forarget. Hafn. d. 27 Februarii 1708.

CXLIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Jon Jonssen boende udi Hnifsdal i Jisefiords-Lehn og Margrete Jonsdaatter at maatte udi Ægteskab sammenkomme, uanseet at de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 2 Martii 1708.

CL.

Kongel Allernaadigste Bevilling for Gudmund Thorlachsen fra Oreback og Solvig Thorderdaatter at maatte udi Ægteskab sammenkomme, uanseet at de hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 23 Martii 1708.

CLI.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Sigurd Jonssen og Thore Thorvadaatter fra Revet at maatte udi Ægteskab sammenkomme, uanseet at hun med hannem udi tredie Led var besvogret. Dog ꝛc. Hafn. d. 6 Aprilis 1708.

CLII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Hr. Sigurdur Ejolfssen Præst fra Stad udi Grindavich, at naar han eller hans Hustru ved Døden

afgaaer den længst levende, da maae, naar al Giælden er betalt nyde det, som kand blive til overs af fælles Boe, da den efterlevende sig skulde forholde efter N. L. 5. 4. 20. og Arven siden falde til næste Arvinger. Hafn. d. 7 Maii 1708.

CLIII.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Margrete Eggersdatter Testamente af Dat. Haga paa Bardestrand d. 13 October Anno 1690. hvorved hun giver, efter sin Dag, sin Søster-Datter-Søn Teiter Areson, som efter hendes Mand var opkaldet, den Gaard Svidner udi Breedefiord og Flatøes Kirkesogn med tre Lejeqviller. Den Kongelige Confirmation med den sedvanlige Clausul, om hun ingen Livs-Arvinger efterlod sig, legger til: for saa viit den Norske Lov tillader en Enke ved Testament at bortgive. Hafn. d. 11 Maii 1708.

CLIV.

Kongel. Allernaadigste Beneficium Paupertatis for Jon Hallvorsen fra Island, som i Kiøbenhavns Arresthus var anholden, udi en for Høyeste Ret indstævnt Sag angaaende et Drab paa en Qvindes Person der i Landet, som han blev beskyldt for. Hafn. d. 30 Novembr. 1708.

CLV.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Wigfus Jonssen fra Leyraa udi Borgefiord og . . . . uanseet at de hin anden udi tredie Led var beslægtet. Dog ꝛc. Hafn. d. 15 Decembr. 1708.

CLVI.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenløwe at erklære sig paa Hr. Jon Gissersens Sogne-Præst til Berrefiord og Berrenes allerunderdanigste Supplication at maatte forundes Tvottaa Kirke i Altefiord, saa og skulde Hr. Guldenløw informere sig om Sogne-Præstens til samme Kirke hans Forflyttelse og samme Kirkes Annectering

ring til et andet Kald, paa hvad Maade og af hvad Myndighed det af Bispopen er skeet og der om give sin Relation og Betænkende. Hafn. d. 19 Januarii 1709.

CLVII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Hr. Jon Jonssen Sogne-Præst til Skafholt og . . . ., uanseet at de hin anden udi andet eller tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 26 Januarii 1709.

CLVIII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Gisle Thorlachen og Thorgierder Haflede Daatter udi Biarnenes Kirkesogn i Skaftefelds Syssel, uanseet at han og hendes forige Mand afgangne Einer Arngrimssen havde været hin anden udi tredie Led beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 26 Januarii 1709.

CLIX.

Kongel. Allernaadigste Expectantz for Hr. Magnus Magnussen Sogne-Præst til Hvams Kirke med dens Annexer og Capeller at være Præst til Melstad Meenighed i Midfiord naar derværende Sogne-Præst Hr. Poul Jonssen ved Doden afgik eller Kaldet udi andre Maader blev ledigt. Venedig. d. 2 Martii 1709.

CLX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Odder Sivertsen fra Rodemeel og . . . ., uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 2 Martii 1709.

CLXI.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Egilsen fra Hrutsholt og Ranveig Helgedaatter, uanseet at de hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 2 Martii 1709.

CLXII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Snorre Biornssen fra Londum udi Guldbringe Syssel og Margrete Jonsdaatter, uanseet at hun var hans forige afgangne Hustru udi tredie Led beslægtet. Dog ꝛc. Hafn. d. 23 Martii 1709.

CLXIII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Sigmunder Seimundssen fra Hole udi Isefiord og Ingvelder Jonsdatter, uanseet at de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 6 Aprilis 1709.

CLXIV.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Sigurdur Jonssen fra Hvitarvollum udi Borgefiords Syssel og . . . ., uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. den 13 Aprilis 1709.

CLXV.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Wigfus Hanessen fra Langholt og . . . ., uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Hafn. d. 13 Aprilis 1709.

CLXVI.

Kongel. Allernaadigste Opreisning for Hr. Stephan Halkildsen, som Aar 1703, af Biskop Mag. J. Widalin var domt fra sit Præstekald Grinnevig, med den Clausul: med mindre Kongen vilde ham benaade; fordi at han havde pantsat en Fiskerbaad til tvende, saa at han desuagtet maatte Geistligt Embede betiene og til et af de slætte Kald befordres. Florence d. 20 Aprilis 1709.

CLXVII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Erlander Jonssen

sen af Hvol udi Rangervalle Syssel og . . . ., uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 20 April. 1709.

CLXVIII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Gislesen af Willingeholt og Solveig Jonsdaatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare besvogrede. Dog ꝛc. Hafn. d. 20 Aprilis 1709.

CLXIX.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Sigurd Sigurdssen af Egium i Kioos og . . . ., uanseet at de hin anden udi andet eller tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 20 Aprilis 1709.

CLXX.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Thurid Sæmundsdaatters, Hr. Haldor Torfvesens Efterleverskes Testamente af Dato Skibholt i yttre Rep d. 25 Aprilis 1705. hvorved hun giver sin Slægt, Ormer Dadesen efter sin Dag, alt sit Faste- og Løse-Gods. Den Kongel. Confirmation med sedvanlige Clausuler er af Dato Hafn. d. 27 Aprilis 1709.

CLXXI.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlewe at lade affordre et Hr. Sigurder Ejolfssen Præst fra Stad udi Grindevig og hans Hustru den 7 Maii 1708 meddeelte Brev, (See foregaaende Nr. CLII.) saasom Thorsten Ejolfssen havde Allerunderdanigst forebragt at bemælte Hr. Sigurdur Ejolfssen havde til forne haft en anden Hustru ved Navn Ingebiorg Høgnedaatter og med hende avlet en Søn og tvende Døttre, hvor af den eene Datter navnlig Wilborg var 1707. ved Døden afgangen; men Sønnen og den anden Daatter navnlig Svanfild, som havde bemælte Thorsten Ejolfssen til Ægte endnu vare i Live, fra hvilke tvende Børn forbemælte Hr. Sigurdur Ejolfssens Efter-

 leverske,

leverske, nu han var død, prætenderede den heele Boe. Derfor befalede Hans Majst. at denne Arve-Sag ved Lov og Ret skulde forblive, samt Amtmanden erindres om at see sig en anden gang beder for med hans Erklæringer. Hafn. d. 27 Aprilis 1709.

CLXXII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Hr. Thorder Thordersen Sogne-Præst til Borger- og Altenes Sogner og Thorbiorg Erichsdaatter a Lund i Borgefiord, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 27 Aprilis 1709.

CLXXIII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Lavmand Hr Sigurdur Biørnssen at maatte for Amtmanden og de 24 Mænd til Paakiendelse indstævne de fire Domme, som de Kongelige Commissarier A. Magnussen og P. Widalin havde fældet over hannem, og derved dømt hannem baade fra hans Embede, Reputation, saa og fra hans Gods og Formue. Her til har Hans Majst. Allernaadigst bevilget bemælte Lavmand Biørnsen Beneficium Paupertatis, og skulde samme Domme indtil Sagens endelige Uddrag ei være hannem enten paa Bestillings Indkomster, Reputation eller Midder til nogen Hinder eller Præjudice. Dette er tilskrevet Hr. U. Chr. Guldenlew og at han det for Vedkommende skulde bekiendt giøre. Hafn. d. 4 Maii 1709.

CLXXIV.

Kongel. Allernaadigste Beneficium Paupertatis for Lavmand Sigurdur Biørnssen i fire Sager, som de Kongelige Commissarier Arne Magnussen og Poul Widalin havde fældet Dom udi over hannem. Hafn. d. 4 Maii 1709.

CLXXV.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlewe at kundgiøre Vedkommende, at Hans Majst. har fundet for got at lade

den

den Sag, angaaende en Fange navnlig Erlender Gislachsen, som er dømt at være den dræbte Gisle Jonssens Banemand og derfor at have sit Liv forbrudt, dog med saadan Clausul i Sluttningen, at den Dræbte ikke aldeles uskyldig er slagen ihel, for den Kongel. Høyeste Ret til Paakiendelse indkomme. Hafn. d. 18 Maii 1709.

CLXXVI.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew, at giore den Anordning at Magnus Benedixsen, som i en Drabs Sag var dømt at arbeide paa Bremerholm i Jern sin Livstiid, blev med første Skibe overført til Kiøbenhavn og leveret paa Holmen. Hafn. d. 18 Maii 1709.

CLXXVII.

Kongel. Allernaadigste Skrivelse til Hr. U. C. Guldenlewe, at saasom han udi sin indkomne Erklæring paa Thorsten Poulsens Supplication om Allernaadigste Confirmation paa hans Fasters Ragneider Torvedaatters Testament, havde foregivet at der under var noget, som ikke aldeles var saa rigtigt, som det sig burde, saa skulde Hr. Guldenlewe der om indhænte bedre Oplysning. Hafn. d. 25 Maii 1709.

CLXXVIII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlewe at indsende sit Betænkende paa tvende Supplicationer, den eene fra Torfve Poulsen paa sin Fader Poul Torfvesens Syßelmands vegne, om, at bemælte hans Fader for Amtmanden og de 24 Mænd maatte indstævne den af de Kongelige Commissarier A. Magnussen og P. Widalin Aar 1708, affagde Dom udi Gerny Gudmundsdaatters Sag; den anden fra Johan Christopher Gottrup paa sin Fader Laugmand Gottrups vegne, at bemælte hans Fader maatte ligeledes for Amtmanden og de 24 Mænd indstævne tvende Sager, den eene intellem Biarne Bodvarsen og Geyrnye Gudmundsdaatter, og den anden angaaende en

en Kalk og Disk, som til hans Fader for nogle Aar siden havde været pantsat, som bemælte Commissarier havde ligeledes i dømt Hafn. d. 1 Junii 1709.

CLXXIX.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Jon Hallvorsen, som for hans Forhold i en Drabs Sag er dømt til at rømme Island og under vedbørlig Straff sig ei der at lade indfinde, maatte komme til Landet igien, og sig der uformeent opholde, bygge og boe. Dresden den 26 Junii 1709.

CLXXX.

Kongel Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Gudbrand Poulssen og Gudrid Arnedatter fra Vesten udi Dale Syssel, uanseet at de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 31 Decembr. 1709.

CLXXXI.

Kongel. Allernaadigste Opreisning for Ejolf Biornssen Studiosus fra Modrevelle udi Kios, hans Lejermaals Forseelse, som han 1693, med sin siden til ægtetagne Hustru, Asdis Asmundsdatter, havde begaaet, saa at han desuagtet til Geistlig Bestilling maatte befordres. Dog skulde han efter hans Midler og Leilighed, samt Biskopens billig Sigelse noget udgive til næste Hospital. Hafn. d. 31 Decembr. 1709.

CLXXXII.

Kongel. Allernaadigste Opreisning for Biørn Jonssen Studiosus fra Horgslande udi Skaptefels Syssel, som sig med hans Tienistepige udi Lejermaal havde forseet, saa at han desuagtet til Geistligt Embede maatte befordres. Dog ꝛc. Hafn. d. 31 Decembr. 1709.

CLXXXIII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jacob Jonssen af Holmasogn i Mule Syssel og Arndyse Biørnsdatter, uanseet at de

hin

hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 4 Januarii 1710.

CLXXXIV.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Thorsten Ketelsen af Mule Syssel og Thorun Petursdatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 4 Januarii 1710.

CLXXXV.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Nicolaus Gislesen af Mule Syssel og Hollu Biornsdatter, uanseet at han havde været hendes forige afgangne Mand udi tredie Led beslægtet. Dog ꝛc. Hafn. d. 4 Januarii 1710.

CLXXXVI.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Magnus Marcussen forige Rector ved Domkirke Skolen udi Skalholt til at være Sogne-Præst til Grenjaderstad Kald, samt dets Annex Thveraa udi afgangne Hr. Thorlak Skulesens Stæd. Hafn. d. 11 Januarii 1710.

CLXXXVII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Thordersen fra Økrum for Vesten og Astrider Egelsdaatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 5 Aprilis 1710.

CLXXXVIII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Magnus Biarnesen fra Skardstrand og . . . ., uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 5 Aprilis 1710.

CLXXXIX.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Thorkel Biornssen

sen fra Brokse og Gudrider Jonsdaatter, uanseet at de hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 5 Aprilis 1710.

CXC.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Arnorsen fra Liarskogum for Vesten og Gudrun Thorderdatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 5 Aprilis 1710.

CXCI.

Kongel. Allernaadigste Opreisning for Ejolf Biornssen Studiosus af Modrevelle udi Kios, som sig med sin Hustru Asdis Asmundsdaatter, for deres Ægteskabs Fuldbyrdelse, udi Lejermaal havde forseet, saa at han desuagtet til Geistlig Bestilling maatte befordres. Dog skulde han give noget til næste Hospital. Hafn. d. 5 Aprilis 1710.

CXCII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Brinjolver Thordersen Thorlacius fra Orebach og Jorun Skulledaatter, uanseet at de hin anden i andet Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 8 Aprilis 1710.

CXCIII.

Kongel. Allernaadigste Opreisning for Hr. Jonas Jonæ, forige Sognepræst til Tiorn paa Vatnsnes, som sig udi Lejermaal havde forseet, saa at han desuagtet til Geistlig Bestilling igien maatte befordres. Dog ꝛc. Hafn. d. 12 Aprilis 1710.

CXCIV.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Thorlevius Arethæ Thorchillins at være Rector Scholæ ved Domkirken paa Skalholt udi Magnus Marcussens Stæd ꝛc. Hafn. d. 12 Aprilis 1710.

CXCV.

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Thorbiorg Biornsdaatter den Ældre, afgangne Hr. Arne Amundesens fordum Sogne-Præst til Setberg Enke, hendes Forskrivelse af Dato Hvitarvollum den 20 Augusti 1708. At, saasom hun om Hosten 1707, havde udi da grasserende Bornekopper mistet sine 4 Sonner og til forn 2 Dottre, saa gav hun Sigurd Jonssen Sysselmand i Borgefiords Syssel synden Hvitaa og hans Arvinger alt sit Gods Fast og Lost, imod at bemælte Sysselmand Sigurdur skulde vel holde hende og vel forsorge sin Livstid. Den Kongelig Confirmation tillægger, for uden de sedvanlige Clausuler, at det med Odels-Gods skulde forholdes efter den Norske Lov. Hafn. d. 19 Aprilis 1710.

CXCVI.

Kongel. Allernaadigste Ecteskabs Bevilling for Poul Jonssen boende paa Hoskuldstader udi Hunevands Syssel og Gudrun Magnusdatter, uanseet at de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog rc. Hafn. d. 29 Aprilis 1710.

CXCVII.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Lavmand Lauritz Gottrup og Sysselmand Poul Torfvesen at maatte for Amtmanden og de 24 Mænd til Paakiendelse indstævne de, af de Kongel. Commissarier A. Magnussen og P. Widalin, over dem fældede Domme i Gernye Gudmundsdaatters Sag. Til Hr. U. C. Guldenlew. Dat. Hafn. d. 10 Maii 1710.

CXCVIII.

Kongel. Allernaadigste Resolution paa Hr. U. C. Guldenlewes indkomne Memorial, angaaende Sysselmand Jon Magnussen Hordoms Brøde anden gang, hvorfor han paa Landstinget blev domt til at være suspenderet fra Sysselmands og Ombuds Embede for uden den Straff, som Store-Dommen dicterer. Da, saafremt bemælte Delinqvent Jon

Magnussen ei ved Overdommerens Kiendelse blev frikiendt, han da ikke burde ved Bestillingen eller Ombuds Jordene forblive, ei heller, formedelst Forargelse, tillades at blive i det Stift, hvor han hidindtil havde boet, men for Hudens Mistelse maatte han være befriet. Hafn. d. 10 Maii 1710.

CXCIX.

Kongel. Allernaadigste Benaadning for Olafver Jonssen, som for Landstinget var bleven dømt landflygtig, fordi at han sit Sødskende Barn tredie gang havde besovet; Dog skulde han tillige med Qvinden romme den søndre Lands-Fierding, og enhver for sig forsøje sig udi den Øster- eller Vester-Fierdingen. Til Hr. U. C. Guldenlew Dat. Havn. d. 26 Maii 1710.

CC,

Kongel. Allernaadigste Confirmation paa Thormod Thorvesens Kongel. Majts. Historiographi, boende paa Stangeland udi Karmsund og hans Hustrues Annæ Hansdaatters Jammel, indbyrdes Forskrivelse af Dato Stangeland d. 4 Martii 1710, hvorved den længst levende skulde nyde og beholde det fælles Boe; men om den efterlevende skulde sig i nyt Ægteskab begive, da skulde den give den Bortdødes Arvinger 20 Rdr. Den Kongel. Confirmation med sædvanlige Clausuler samt forbeholden Odels-Ret er Dat. Hafn. d. 28 Novembr. 1710.

CCI.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevillng for Wigfus Pedersen og Walgerd Pedersdaatter af Kietelstad for Østen, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog rc. Hafn. d. 13 Febr. 1711.

CCII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Thorsten Narfvesen og Catrin Snorredaatter af Skalholt, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare besvogrede. Dog rc. Hafn. d. 13 Februarii 1711.

CCIII.

Kongel. Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Jon Einersen og Halla Sæmundsdaatter af Kanneſtad, uanſeet at de hin anden udi andet Led vare beſvogrede. Dog ꝛc. Hafn. d. 13 Februarii 1711.

CCIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Jon Hakonarſen fra Vatnshorn udi Hokedal, at hans Slægfred Datter Helga, ſom han med en lædig Qvindes Perſon og uden Egteſkab for 8 Aar havde avlet og for ſit Barn erkiendt og ſiden opdraget, ſkulde være legitimeret og for rette Egtebarn og bemælte Jon Hakonarſens ſande Livs Arving erklæret af alle og enhver at ſkulde holdes og agtes, ſaa at ingen maatte i noget hende hendes Fodſel bebreide eller her imod Forfang giore. Hafn. d. 16 Februarii 1711.

CCV.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Vice-Lavmand Jon Ejolfſen og Landfoged Poul Bejer, at forſkaffe Profeſſor A. Magnuſſen og Lavmand P. J. Widalin Copie under deres Hænder af et nærgaaende Indlæg, ſom Landtingſkriveren Sigurd Sigurdſen paa ſin Faders Sigurd Biornſens vegne havde indgivet i Oberretten, ſaa og at tilſtæde bemælte A. Magnuſſen og P. Widalin at conferere Acterne med deres Protocol. Friderichsborg d. 27 Februarii 1711.

CCVI.

Kongel. Allernaadigste Egteſkabs Bevilling for Jon Nicolaiſen og Helge Thorſtensdaatter fra Widedalstunge for Norden, uanſeet at de hin anden udi tredie Led vare beſlægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 6 Martii 1711.

CCVII.

Kongel. Allernaadigste Egteſkabs Bevilling for Gudmund Jonsſen og Ragnilder Thorſtensdaatter fra Brud for Oſten, uanſeet at de

hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 17 Aprilis 1711.

CCVIII.

Kongel. Allernaadigste Bestalling for Hr. Steen Jonssen, Sogne-Præst til Setberg at være Superintendent over Hole Stift, i den ved Doden afgangne Mag Biorn Thorlaffsens Stæd; Thi ꝛc. Jegersborg d. 25 Maii 1711.

CCIX.

Kongel. Allernaadigste Collatz for Hr. Jon Biornsen, Sogne-Præst til Ingialdshols og Frodaa Meenigheder, til at være Sogne-Præst til Setberg Præstekald udi Snæfelsnæs Syssel i Hr. Steen Jonsens Stæd. Jægersborg d. 19 Junii 1711.

CCX.

Kongel. Allernaadigste Befaling til U. C. Guldenlew at erklære sig paa 1) en Suppliqve fra Professor Arne Magnussen paa egen og Lavmand Widalins vegne, om at de tvende Sager, den eene, som de selv havde erholdet Stævning udi til Høyeste Ret 1713, imod forige Laugmand Sigurd Biornsen og Landtingskriveren Sigurd Sigurdsen, hvor udi Vice-Lavmand Jon Ejolfssen og Landfoged P. Beyer havde domt; Og den anden Sag indstævnt til samme Hoyeste Ret af Jon Regvidsen imod bemælte Vice-Laugmand, Landfoget og Landtingskriver, maatte være ibland de forste som udi Hoyeste Ret 1713, blive foretagne. Med denne Suppliqve fulgte en Allerunderdanigst Relation om Sagerne, hvor udi bemælte A. Magnussen anholder at hans og Lavmand Widalins Domme angaaende Are Poulsens Brænde Sag, Biarne Bodvarsens og Gerny Gudmundsdaatters Blodskamme Sag, og Magnus Benedixsens Hudstrygelses Sag maatte immediate for Hoyeste Ret til Paakiendelse indkomme. 2) Memorial fra samme, anlangende at Asbiorn Joachimssen, som efter Lavmand Sigurd Biornsens Dom af Lavmand Gottrup forhvervet, var bleven kagstrøgen, maatte forordnes

nes en anden Procurator end Vice-Lavmand Odder Sivertsen. Ved denne Memorial fulgte en anden, hvorudi A. Magnussen og Lavmand Widalin yttre deres Tanker om en Kongelig Forordning angaaende 24 Mænds Rettens Emendation. 3) Supplique fra Hr. Runolf Henrichsen Sogne-Præst til Sandfeld udi Skaftefelds Syssel at maatte faae Stævning til Høyeste Ret udi Aar 1713, over Vice-Lavmand Odder Sivertsen og Landfogeden P. Beyer udi en Sag imod en Qvindes Person ved Navn Mette Hans Daatter. 4) Fra Haagen Haagensen Sysselmand udi Rangervalle Syssel om at maatte i lige Maade meddeeles Stævning til Høyeste Ret udi Aaret 1713, udi en Sag angaaende hans Syssel og Dommer Embede, saasom Brynold Thordersen af Vice-Laugmand Odder Sivertsen og Landfoged P. Beyer var indsat at være Sysselmand i fornævnte Haagen Haagensens Stæd udi det halve Rangervalle Syssel og den øvrige Deel leveret i fremmede Hænder. Og 5) fra Hr. Wigfus Johansen Sognepræst til Udskaale udi Guldbringe Syssel, om Opreisning for hans Forseelse med Alterens Sacramentes Administration, i det han havde uddeelt Vinen for Brødet. Hafn. d. 6 Februarii 1712.

CCXI.

Kongel. Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Biorn Thorstensen af Minnebacke udi Isefiords Syssel og Sigrider Sæmundsdaatter, uanseet at hun sig udi Lejermaal havde forseet med en lædig Karl som med bemælte Biorn udi tredie Led var beslægtet. Dog 2c. Hafn. d. 13 Februarii 1712.

CCXII.

Kongel. Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Jon Einersen fra Mule Syssel og Thora Ormsdaatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 19 Martii 1712.

CCXIII.

Kongel. Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Jon Hiorleffsen fra

fra Mule Syssel og Molfrieder Wilhialmsdaatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog &c. Hafn. d. 19 Martii 1712.

CCXIV.

Kongel. Allernaadigste Bevilling for Gudmund Totlefssen fra Brokoe og hans Hustru Helge Eggerts Daatter, at de over deres Midler og Formue ved Testamente, Codicill eller anden deslige Forskrivelses Maade, hvorved deres sidste Villie klarlig kunde sees og vides, saaledes maatte disponere og derom slig Anordning giøre, som dennem selv lystede og got syntes, og skulde saadan deres sidste Villie og Anordning uryggelig holdes af deres Arvinger og samtlige Vedkommende og de altsaa være dispenserede for alt hvis udi Loven og Kongelige Forordninger kunde findes her imod at stride; dog Siette og Tiende Penge, samt al anden Arvefalds Rettighed, Kongen tilkommende, uforkrænket. Hafn. d. 26 Martij 1712.

CCXV.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Ingemunder Jonssen fra Egelstad for Østen og Giridet Olafsdatter, uanseet at hun havde været hans forige afgangne Hustru udi andet og tredie Led beslægtet. Dog &c. Hafn. d. 2 Aprilis 1712.

CCXVI.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Sigurdur Thorleifssen fra Bødvarsdal for Østen og Helge Bessedaatter, uanseet at han og hendes forige afgangne Mand havde været hin anden paa begge sider udi tredie Led beslægtet. Dog &c. Hafn. d. 2 Aprilis 1712.

CCXVII.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlewe, at erklære sig 1) paa Lavmand Sigurd Biornssens Ansøgning, at de Fuldmægtige Vice-Lavmand Jon Ejolfssen og Landfoged P. Beyer maatte

blive

blive tilholdt at de med de tilnævnte 24 Mænd uden videre Ophold paa næstkommende Alting endelig skulde paakiende de 3de af de Kongelige Commissarier A. Magnussen og P. Widalin udi 3de gamle Sager over bemælte Sigurd Biørnssen afsagde Domme, enten Commissarierne mødte for Retten eller ey. Saa og at en, af bemælte Commissarier og der efter ved Laudstinget 1710, paadomt Sag, angaaende Jon Helggiudsen, som for Hoyeste Ret til at Aare var indstævnt, maatte opsættes indtil ovenmælte 3de Domme for Overretten vare paakiendte og der efter alle paa eengang for Hoyeste Ret faae Ende. 2) Fra Hr. Thorder Jonssen Wigfusius, Sognepræst til Staderstad om at bemælte A. Magnussen og P. Widalin maatte som Commissarier paa hans Side blive forordnede at foretage sig hvis Tvistigheder og Prætentioner han formeente sig at have til Odder Sivertsen Herrets-Foget over Snefellsness Syssel. Hafn. d. 16 Aprilis 1712.

CCXVIII.

Kongel. Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Jonssen yngre fra Kasthuus paa Alftanæs og Catharina Kauredaatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 30 Aprilis 1712.

CCXIX.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Biskoperne Hr. Jon Widalin og Hr. Steen Jonssen at overlægge med Provsterne om Bispe-Enkernes Underholdning og Pension, samt om Præste-Enkernes Naadsens Aar, saa og om den nylig paa Hole Bispegaard afbrændte Stue med en Bibel Domkirken tilhorende, med videre, efter den til Hr. U. C. Guldenlew ergangne Befaling. Hafn. d. 11 Junii 1712.

See den til Hr. U. C. Guldenlew udgangne Befaling udi foregaaende Samling Nr. XXXIX.

CCXX.

Kongel. Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at tilholde

holde de Fuldmægtige nemlig Lavmand J. Ejolfssen og Landfoget P. Beyer med de tilnævnte 24 Mænd uden videre Ophold paa næstkommende Landsting at foretage sig de 3de Domme, som de Kongelige Commissarier A. Magnussen og P. Widalin havde fældet over forige Lavmand Sigurd Biørnssen (See foregaaende Nr. CCXVII.) Saasom bemælte Lavmand Sigurd Biørnssen havde besværet sig over Commissariernes Udflygter at møde for Overretten, endskiøndt de vare af de Fuldmægtige citerede. Saa og har hans Majst. Allernaadigst bevilget at den 4de Sag, som Commissarierne allerede havde indstævnt for Høyeste Ret, maatte opsættes og bie efter de bemælte 3de Sager. Hafn. d. 18 Junii 1712.

CCXXI.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at beskikke en Eedsoeren upartisk Sættedommer at kiende og domme udi den Sag som Hr. Thorder Jonssen Wigfusius Præst til Staderstad, havde imod Vice-Lavmand Odder Sivertsen, hidrørende at bemælte Vice-Lavmand havde 1710 ladet arrestere eendeel Hr. Thorder tilhørende Fisk paa Refs Hafn hos Kiøbmanden Oluf Sørensen, endskiøndt han hverken til Vice-Lavmanden eller Kiøbmanden var noget skyldig. Paa Hr. Thorders Ansøgning havde Hr. Gyldenlew erklæret at denne Sag var ham ikke videre bekiendt, end, hvad Arresten angik, at samme reiste sig af et Penge-Laan giort udi Kiøbenhavn, for at indløse en over Magnus Sigurdssen ergangne Høyeste Rets Dom, som Vice-Lavmanden havde Æsket igien af vedkommende og anseet bemælte Hr. Thorder skyldig at tilsvare. Hafn. d. 25 Junii 1712.

CCXXII.

Kongelig Allernaadigste Benaadning for Hialmer Arnesen fra Øxeraa Alting, som engang havde begaaet Hoer i hans Ægteskab og siden begaaet Lejermaal med fem ugifte Qvindfolk, hvorfor han paa Landstinget 1710 var bleven dømt udi Kongens Naade og Unaade; dog at han skulde staae aabenbar Skrifte. Men om han begik endnu

engang

engang Lejermaal, skulde han uden videre Pardon hudstryges. Til Hr. U. C. Guldenlew af Dato Hafn. d. 2 Julii 1712.

CCXXIII.

Kongelig Allernaadigste Bestalling for Mag. Thorlew Haldorsen til at være Rector Scholæ ved Domkirken paa Hollum udi Hallgrimer Jonssens Thorlacii Stæd, som samme Rectoris Tieniste havde afstaaet. Thi 2c. Hafn. d. 2 Julii 1712.

CCXXIV.

Kongelig Allernaadigste Benaadning for Sigurd Torvaldssen fra Øxeraa, som trende gange havde begaaet Hordoms Forseelse med ugifte Qvindfolk og derfor paa Landstinget 1710 var bleven dømt til at miste Livet. Dog at han skulde staae aabenbare Skrifte; men skulde han endnu engang saaledes forsee sig, da, uden videre Pardon, at blive hudstrøgen. Til Hr. Guldenlew. Dato Hafn. d. 2 Julii 1712.

CCXXV.

Kongelig Allernaadigste Benaadning for Joen Arnesen fra Klepstye udi Borgefiords Syssel, som fem gange havde begaaet Lejermaal med ugifte Qvindfolk, og derfor efter Landsloven burde hudstryges. Dog at han skulde staae aabenbare Skrifte; men skulde han endnu engang saaledes forsee sig, da uden al Pardon, at hudstryges. Til Hr. Guldenlew. Hafn. d. 2 Julii 1712.

CCXXVI.

Kongelig Allernaadigste Benaadning for Svein Jonsen fra Mødrevalle Closter, som havde begaaet Lejermaals Forseelse med tvende ugifte Qvindfolk, hvorfor han, for uden Sagefald og Bøder, skulde lide legemlig Straff, for hvilken Straff paa Kroppen han skulde være befriet, naar han betalte fiire Rixdalers Boder. Til Hr. U. C. Guldenlew. Hafn. d. 2 Julii 1712.

CCXXVII.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at giøre den Anordning, at saafremt ingen Sag imod Sysselmand Haagen Haagensen, som af Guldenlewes Fuldmægtig var bleven suspenderet den 15 Julii 1711, var forfulgt fra Suspensionens Dato indtil den 15 September næst efter, han da i sit Embede skulde restitueres og det ubeskaaret nyde, indtil det ham lovligen blev frakiendt. Ved Conseilet. Hafn. d. 9 Julii 1712.

CCXXVIII.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Biskop Hr. Steen Jonssen at sidde Retten i Biskop Mag. Jon Widalins Stæd i Hr. Runolf Henrichsens, Sogne-Præst til Sandfeld udi Skaftefelds Syssel, hans Sag, som klageligen for Hans Kongelig Majst. havde andraget at P. Beyer Landfoget paa egen og Vice-Lavmand Odder Sigurdsens vegne havde ladet giøre Forbud imod bemælte Hr. Runolf Henrichsens Egteskabs Fuldbyrdelse med hans troelovede Fæstemøe og siden Hustru Gudrid Ejolfsdaatter, hos hendes Sogne-Præst og de næste Præster, formedelst at han til forne skulde have forlovet sig med en anden Qvindes Person navnlig Mette Hansdaatter, som han foregav at aldrig kunde gotgiøres, men at samme Qvindes Person var bleven besovet i Landfogedens Tieniste af en hans Arbeidskarl, og at bemælte Hr. Runolf Henrichsen var der efter bleven stævnet saavel til Præste-Mode, hvor ingen endelig Dom gik, som og til Synodum Generalem, hvor Lavmand Gottrup, som i Stiftbefalingsmandens Stæd præsiderede i Retten, ikke aleene havde forbudet vedkommende Documenter i Sagen for Retten at lade oplæse, men endog, fordi at Vice-Lavmand Odder Sivertsen, udi sit skriftlig Indlæg for Retten, havde formeent at Biskop Mag. J. Widalin udi fornævnte Sag var interesseret, opsat Sagen indtil dens Beskaffenhed Kongen Allerunderdanigst blev foredragen. Ved Conseilet. Hafn. d. 16 Julii 1712.

CCXXIX.

CCXXIX.

Kongelig Allernaadigste Bekiendtgiørelse til Hr. U. C. Guldenlew, at Biskop Hr. Steen Jonssen er bleven Allernaadigst befalet at sidde Retten i Biskop Mag. J. Widalins Stæd udi Hr. Runolf Henrichsens Sag. (See foregaaende Nr. CCXXVIII.) Ved Conseilet. Hafn. d. 16 Julii 1712.

CCXXX.

Kongelig Allernaadigste Bestalling for Jon Jonssen at være Vice-Landting-Skriver og at komme Landting-Skriver Sigurdur Sigvardssen til Hiælp udi hans lovlige Forfald, dog uden at prætendere noget af Indkomsten videre end de selv kunde foreenes om, og siden bemælte Landting-Skriver Sigurdur at succedere. Thi etc. Ved Conseilet. Hafn. d. 16 Julii 1712.

CCXXXI.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at giøre Anstalt at den Sag, som Asbiørn Joachimssen havde med forige Laugmand Sigurd Biørnssen og Lavmand L. Gottrup, angaaende at fordi bemælte Asbiørn Joachimssen ei havde villet skyde fornævnte Lavmands, da værende Landfogeds Fuldmægtigs L. Gottrups Tiener over en Fiord, havde været strax efter Sigurd Biørnssens over hannem udstædde Dom, hudstrøgen, (See foregaaende Samlings Nr. XXVII.) skulde med det forderligste føres til Ende. Ved Conseilet. Hafn. d. 16 Julii 1712.

CCXXXII.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Biskop Hr. Steen Jonssen at erklære sig, om Hr. Thorgrimer Jonssen, som anholdt om at maatte, saavel hos hans Fader Hr. Jon Thorgrimssen, som og Sogne-Præsten til Hals udi Fnioskedal Hr. Jon Thorvaldsen, som Capellan udi begge deres Livstiid tiene, og efter Faderens Død ham, som Sogne-Præst i Embedet at succedere, er attestatus, og om det begiærte Kald er af de beste eller ringeste. Ved Conseilet. Hafn. d. 16 Julii 1712.

CCXXXIII.

Til Biskop Mag. J. Widalin Kongelig Allernaadigste Befaling at erklære sig om Gestur Arnesen af Saltenæs i Guldbringe Syssel, som anholder om at blive Sogne-Præst til Utskaale Meenighed i afgangne Hr. Gisle Jonssens Stæd, er attestatus, og om det begiærte Kald er et af de beste eller ringeste. Ved Conseilet. Hafn. d. 16 Julii 1712.

CCXXXIV.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at bekiendtgiøre Biskopen Mag. J. Widalin, at de tvende Præstekald Tvætaa og Hof udi Alfstefiord, som bemælte Biskop af Mangel paa Præster havde annecteret, skulde igien atskilles og ethvert af sin egen Præst betienes. Hafn. d. 23 September 1712.

CCXXXV.

Kongelig Allernaadigste Resolution til Biskopen Mag. Jon Thorkelsen Widalin at Præsten til Utseballe i Gulbringe Syssel Hr. Wigfus Johansen skulde formedelst hans grove Forseelse med Sacramentets Administration, den 5te Sondag efter Paaske 1711, i det han havde uddeelt Vinen for Brødet til Communicanterne, fra hans Tieniste casseres. Hafn. d. 23 September 1712.

CCXXXVI.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Magnus Islefsen fra Seljeland udi Rangervalle Syssel og Ingun Gisledgatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 1 Aprilis 1713.

CCXXXVII.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at erklære sig, angaaende Sigrid Svendsdaatters af Vollum indkomne Memorial, af Dato 27 Junii 1712, hvorved hun testamenterede hendes

Søster-

Sosterson Hr. Ejolf Jonssen Sogne-Præst til Vollum Meenighed, alle sine Midler, om bemælte Sigrid samme Testamente selv havde underskrevet og det endnu vedstoed, saa og om hun var Enke, og hvorfor da ikke hendes Laugværge, ei heller nogen anden efter Loven, med hende til Vitterlighed havde underskrevet. Ved Conseilet. Hafn. d. 22 Aprilis 1713.

CCXXXVIII.

Kongelig Allernaadigste Confirmation paa Christin Jonsdaatter af Seljeland Testamente af Dato 18 Julii 1710, hvorved hun giver sin Ægtemand Magnus Islessen og hans Søn Islef Magnussen, hvo som hin anden overlevede, sit efterladte Gods. Den Kongelige Confirmation er med de sædvanlige Clausuler, dog mældes her intet om Odels-Retten. Hafn. d. 22 Aprilis 1713.

CCXXXIX.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Oddsen og Thordis Gudmundsdaatter fra Hole under Oefield, uanseet at de hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 6 Maii 1713.

CCXL.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at giore den Anstalt, at saasom den over Jon Regvidsen fældede Blod-dom 1684, som af Amtmand Ch. Müller var indstævnt for Hojeste Ret, de 6 manglende Documenter til Sagens Oplysning, som formodentlig hos forige Laugmand Sigurd Biornssen maatte findes, bleve indsendte i det Danske Cancellie, nemlig 1) Gudmund Jonssen Sysselmand i Borgefiords Syssel hans Forretning udi Jon Reggvidsens Mords Sag paa Sorbay den 5 November 1683. 2) Den samme Gudmund Jonssens Forretning paa Kialerdal den 20 November 1683. 3) Nok bemælte Gudmund Jonssens Forretning udi samme Sag paa Kialerdal den 15 December 1683. 4) Forige Laugmand Sigurd Biornssens og 12 Mænds Dom udi Jon Regvidsens Sag paa Kialerdal d. 9 Maii

Maii 1684. 5) Tolv Mænds Declaration angaaende at paa den døde Sigurd Snorresen eragtedes at være Haandsgierning 1683, som Laugtings Sluttningen beraaber sig paa. 6) Tolv Mænds Eed, at de formeente Jon Regvidsen at være skyldig i Sigurd Snorresens Død 1684. Ligeledes udi Landtings Sluttningen allegeret. Hafn. d. 10 Junii 1713.

CCXLI.

Kongelig Allernaadigste Beneficium Paupertatis for Jon Regvidssen i en for Høyeste Ret indstævnet Sag anlangende Mord paa Sigurd Snorresen. Hafn. d. 2 Martii 1714.

CCXLII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Audne Erichsen af Hvalle i Mirdal og Gudrun Gudmundsdaatter, uanseet at hun var hans Mor-Moders Søsterdaatter. Dog 2c. Hafn. d. 9 Aprilis 1714.

CCXLIII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Gisle Jonssen af Eide udi Grønnefiords District og Ingeborg Siverß Daatter, uanseet at de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Jægersborg d. 14 Maii 1714.

CCXLIV.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Biarne Teitssøn og Hildur Jonsdaatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Jægersborg d. 14 Maii 1714

CCXLV.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Thordur Olafsen fra Skildinganes for Synden og Hallotta Magnusdaatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Friderichsborg d. 25 Maii 1714.

CCXLVI.

CCXLVI.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Brandur Jonssen fra Nautabul udi Skagefiords Syssel og Ingun Gudmundsdatter, uanseet at de hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog 2c. Friderichsborg d. 4. Junii 1714.

CCXLVII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Thordor Thorgrimssen fra Rekkefiord udi Issefiords Havn og Olaw Gudmundsdaatter, uanseet at hun var hans forige afgangne Hustru Agni Thorders Daatter udi andet Led beslægtet. Dog 2c. Hafn. d. 8 Junii 1714.

CCXLVIII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Thorlessen fra Skalholt (Skalholtstift) og Gudrun Bergthorsdatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 30 Junii 1714.

CCXLIX.

Kongelig Allernaadigste Bevilling for Laugmand L. C. Gottrup, at maatte indstævne og paatale en forældet Dom, som de Kongelige Commissarier A. Magnussen og P. Widalin havde affagt, angaaende en Kalk og Disk, som til hannem for Giæld havde været pantsat. (See udi foregaaende Samling Nr. XXVII.) Dog skulde bemælte Lavmand være tiltænkt først at stille hans Vederparter noiagtig Forsikkring, for Omkostningen, om han skulde tabe, saa og skulde Sagen det allersnareste, mueligt var, indstævnes og ved Retten udføres. Ved Conseilet. Hafn. d. 30 Junii 1714.

CCL.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at erklære sig paa 6 Memorialer fra Biskop Mag. J. Widalin, nemlig: 1) At den Geistlige Rettergang udi Skalholt Stift af de Fuldmægtige

nemlig Odder Sivertsen og P. Beyer undertiden blev forhindret, den christen Meenighed til Forargelse, med videre. 2) Angaaende en Sag imod Hr. Jon Gislesen, Sogne-Præst til Willingeholt og Roesholts Sogner i Arness Syssel at hans Hustru efter deres Bryllup, er kommen noget for tillig i Barselseng, hvorfor han af Biskopen og Clericiet var dømt fra sit Kald, men siden af de Fuldmægtige derudi igien nedsat. Den 3) angaaende en Sag imellem en Mand ved Navn Einer Gudmundsen og Hr. Einer Olafssen, Sogne-Præst til Staderkirke udi Adelvig, at Præsten uden Aarsag fra den 1 Januarii 1711. og til St. Hans Dag havde holdet hannem fra det Hellige Nadverens Sacramente. Den 4) angaaende tvende Sager imod Hr. Jon Sigmundssen, forige Sogne-Præst til Tyckebai Closter-Kirke; den eene at han en Præstemand ved Navn Hr. Oluf Olufssen, som havde begaaet Lejermaal, til Absolution og det Hellige Sacramente havde admitteret, foruden noget skriftlig at fremvise, enten fra Biskopen, Provsten eller Sogne-Præsten i det Sogn, hvor han havde avlet Barnet; Og den anden at han uden retmessig Aarsag havde afviist og en fierding Aar holdt en Qvindes Person, ved Navn Ranveig Sigurds Daatter, fra Nadverens Sacramente, hvorfor fornævnte Hr. Jon Sigurdssen var bleven dømt fra sit Kald, men begge Dommene der efter af de Fuldmægtige ophævede. Den 5) angaaende en Sag imod Hr. Snorre Jonssen Sogne-Præst til Mosfeld og Grimsnæs at han uden skiellig Aarsag havde afviist en Mand ved Navn Thorsteen Jonssen og hans Hustru, saa og deres Tienistepige Cecilie Biarne Daatter fra Alterens Sacramente og derfor er bleven dømt i Mulct, men Dommen siden af de Fuldmægtige suspenderet. Og den 6) angaaende de Klagemaal og Besværinger, som bemælte Hr. Guldenlewes Fuldmægtig Odder Sivertsen over bemælte Biskop Widalin udi Cancelliet havde indgivet, at maatte førend derpaa Allernaadigst blev resolveret, til hans Erklæring sendes. Ved Conseillet. Hafn. d. 7 Julii 1714.

CCLI.

CCLI.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at, saasom Bisfop Mag. Jon Widalin havde andraget og sig beklaget hvorledes han af Hr. Guldenlewes Fuldmægtig Vice-Lavmand Odder Sivertsen med Ord og Gierning var ilde bleven begiegnet i hans ordinaire Visitation den 6 September forleden Aar, saa at han paa hans Embeds vegne intet kunde forrette ved den Kirke, som staaer paa Vice-Lavmandens Gaard og Boepæl Narføre, med Allerunderdanigst Begiæring, at, som bemælte Vice-Lavmand var saa myndig, at ingen Dommer kunde erholdes i de Sager som hannem vare imod, Hans Majst. vilde forordne en Dommer til at dømme i forskrevne Sag; derfor skulde Hr. Guldenlew anordne at denne Sag ligefor de 24 Domsmænd blev indstævnet. Ved Conseillet. Hafn. d. 7 Julii 1714.

CCLII.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at tilholde de Fuldmægtige især hans Fuldmægtig Vice-Lavmand Odder Sivertsen uden Ophold at expedere de trende over Lavmand P. Widalin affagde Domme: den 1ste udi en Sag imellem Haagen Hanssen Syßelmand udi Rangervalle Syßel og en Person ved Navn Brynjolf Thordersen, hvor udi bemælte Widalin, som Lavmand domt havde. Den 2den udi en Sag imellem Vigfus Hanssen Syßelmand udi Arnes Syßel, og Hr. Jon Haldorsen Præst til Tingvelle paa den eene, og Magnus Magnussen paa Ulfliots vatn paa den anden side hvorudi Lavmand Widalin ligeledes til forn dømt havde. Og den 3die udi en Sag som de Fuldmægtige Selv havde søgt Lavmand Widalin for, efter en af Laadtingskriver Sigurdur Sigurdursen til dennem indgivne Memorial, samt efter en Atteft, som Lavmaud Gottrup og fornævnte Sigurd Sigurdsen havde udgivet anlangende Lavmand Widalins, saa kaldede udi en Sag, ulige Vota. Og som de Fuldmægtige med fleere der i Landet, efter Lavmand Widalins Foregivende, paa atskillige Maader havde ham forurettet, og endelig hannem fra hans Lavmands Embede

 dømt

dømt og igien indsat Vice-Lavmand J. Ejolfssen, hvor af vilde følge at Lavmand Widalin hans Lavmands Indkomst til en Tid vilde miste, saa blev Hr. Guldenlew befalet at føje den Anstalt, at bemelte Lavmand Widalin halv deelen af Lavmands Indkomsten fra Suspensionens Dato nydte. Ved Conseillet. Hafn. d. 7 Julii 1714.

CCLIII.

Kongelig Allernaadigste Benaadning for Peder Biarnesen, hvor om hans Søn Biarne Pedersen paa Skard havde søgt, fordi at hans Fader, bemelte Peder, havde ved sine Folk ladet af Kirkegaarden opgrave nogle Dødninge Been, i den Tanke at de, i Mangel af andre Medicamenter, skulde tiene til Lægedom. Dog skulde bemelte Peder i følge Amtmand Müllers Erklæring, give til de Fattige i Jsland 80 Rdr. Specie, saasom ved deslige Forseelser ingen Straff er sat udi Kong Christian IV. Forordning af Dato 1609, hvorfor ingen endelig Dom var affagd i denne Sag. Ved Conseilet. Hafn. d. 7 Julii 1714.

CCLIV.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at, uagtet den Kongelige Allernaadigste Resolution af Dato 9 Julii 1712, (See foregaaende Nr. CCXXVII.) har dog Syſſelmand Haagen Hanssen ved Memorial af 2. Augusti 1713, Allerunderdanigst andraget at bemelte Kongelige Resolution ikke til Landet var ankommen førend udi Aaret 1713, saa at han i 2 Aar har maattet see paa at andre have oppebaaret Indkomsten af det halve, ham anbetroede Syssel, og at imidlertid den giorte Suspension ei er bleven forfult; med Allernnderdanigst Begiæring at Vice-Lavmand Odder Sivertsen maatte blive tilholdt at giøre den Anstalt at bemelte Syſſelmand Haagen maatte uden Udflygter i dette Aar rigtigen vorde leveret af dennem, som udi hans Suspensions Tid havde oppebaaret Indkomsten af det halve Rangervalle Syssel, alt hvis ham i saa Maade var bleven fravendt, og at Brynjolf Thordersen, til hvilken det halve Syssel var bortgivet af de Fuldmægtige,

mægtige, skulde producere original Skattebøgerne, som han havde holdt iværende Suspensions Tid, samt giore Reede og Rigtighed for alt hvis han havde oppebaaret, med videre; Derfor skulde Hr. Guldenlew tilholde Vedkommende, bemælte Sysselmand Haagen hans Indkomster at restituere, eller i det mindste hannem at tilfreds stille. Ved Conseillet. Hafn. d. 7 Julii 1714.

CCLV.

Kongelig Allernaadigste Benaadning for Grimolf Gunnersen fra Skagefiords Syssel, som formedelst begangen Blodskam med hans Halvbroderdatter havde forbrudt Livet, dog skulde han arbeide udi Jern paa Bremerholm sin Livstid, og skulde Hr. Guldenlew giore den Anstalt at bemælte Grimolf blev fort til Kiøbenhavn og leveret paa Bremerholm. Hafn. d. 22 October 1714.

CCLVI.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. Uldr. Chr. Guldenlew, at, som i bland de paa stemplet Pappir skrevne Kongelig Expeditioner og Breve, som efter afgangne Cancellie-Forvalter Soren Vestesen uafordrede vare fundne, var og funden en Kongelig Bestalling for Mag. Thorlaw Haldorsen at være Rector Skolæ ved Domkirken paa Holum, skreven paa et Ark til 10 Rdr. og dateret 2. Julii 1712, henliggende uaflost; derfor skulde Hr. Guldenlew hos bemælte Mag. Thorlaw, baade for Pappiret og Cancellie-Sportlerne, som giorde til sammen $23\frac{1}{2}$ Rdr. om han kunde betale, lade exseqvere og til Cancelliet, imod Bestallingens Extradition, indskicke. Hafn. d. 4 Februarii 1715.

CCLVII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Orm Sivertsen og Helga Eigelsdaatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ɔc. Hafn. d. 9 Maii 1715.

CCLVIII.

De Kongelig Geheime-Raader O. Krabbe og C. Sehested have tilkiendegivet Hr. U. C. Guldenlew at Hr. Thorder Jonssen Wigfusius, Sogne-Præst til Staderstad og Provst udi Snæfeldsnæss Syssel, sig udi atskillige Maader, formedelst Rettens Fornægtelse, over Laugmand Odder Sivertsen, for Hans Kongelig Majst. havde besværet, i det han ey efter en udi Aaret 1713 forhvervet Landtingsdom, havde kundet erholde Execution over en af hans Sognemænd og Kirke-Leilænding, ved Navn Jon Svendsen, som Jule-Nat 1710. udi Præstens Gaard, da han nyligen var fra Aften-Sang indkommen, baade ham og hans Hustru med Skields-Ord havde overfaldet, saa og Præsten selv Perruqven af Hovedet slaget og i hans Haar rykket med videre. Derfor, sige de Kongelige Geheime-Raader, at det er Hans Kongelig Majts. Allernaadigste Villie at Hr Guldenlew sig skulde erklære paa bemælte Provstes Suplication af Dato 7 September 1714. Raadstuen for Kiøbenhavns Slot d. 1 Junii 1715.

CCLIX.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Sigurdssen af Valtiofstad Sogn for Østen og Solveig Jonsdaatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Til Gottorph. d. 1 Junii 1715.

CCLX.

De Kongelig Geheime-Raader have tilmældet Hr. U. C. Guldenlew at det var Hans Kongelig Majts. Allernaadigste Villie at Provst Hr. Thorder Jonssen Wigfusius nydte Rettens Assistence til at faae en Lavtingsdom af Dato 1713. over Jon Svendsen exseqveret. (See Nr. CCLVIII.) Raadstuen for Kiøbenhavns Slot d. 22 Junii 1715.

CCLXI.

Kongelig Allernaadigste Opreisning for Sigurd Jonssens fra Litluhlid og Thorun Jons Datter, som hin anden udi andet og tredie Led

vare

vare beslægtede, deres Lejermaals Forseelse og Bevilling at de maatte udi Egteskab sammenkomme. Hafn. 6 Aprilis 1716.

CCLXII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Brinjolfr Brandsen og . : . . . ., uanseet at de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ɔc. Hafn. d. 12 Junii 1716.

CCLXIII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Thordur Biornssen og Gudrun Sigurdsdatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ɔc. Hafn. d. 12 Junii. (Julii) 1716.

CCLXIV.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Thorarin Arnesen og Groa Jonsdaatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ɔc. Hafn. d. 12 Junii 1716.

CCLXV.

Kongelig Allernaadigste Bestalling for Niels Fuhrmand at være Amtmand over Island udi Justitz-Raad og Amtmand Chr. Müllers Stæd, naar han enten ved Doden afgik eller bemælte Amtmandskab i andre Maader lovligen blev ledigt, da han samme først, dog uden Confirmation der paa at søge, virkelig skulde tiltræde. Thi ɔc. Kiobenhavn d. 5 October 1716.

CCLXVI.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at give sit Betænkende over twende Supplicationer, indkomne med Bispernes Erklæringer; den eene fra Snorre Jonssen, som udi 6 Aar havde været Rector ved Hole Domkirke Skole; og den Anden fra Hr. Jon Poulsen, som for nogle Aar til forn af Hr. Guldenlewes Fuldmægtig, Odd Sivertsen, var bleven beskikket som Præst at betiene Præstbackes

og

og Bajes Kirkesogne udi Strande Syssel, begge angaaende at maatte blive beskikkede til Sogne-Præst for Helgefelds og Biarnernæss Kirkesogner. Hafn. d. 26 Martii 1717.

CCLXVII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Ronolfver Henrichsen Præst udi Oreven i Skaftefiælds Syssel og Gudfinnu Stephansdaatter, nanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 9 Aprilis 1717.

CCLXVIII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Jon Thordersen af Eide Kirke-Sogn i Mule-Syssel og Gudron Paulsdaatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 9 Aprilis 1717.

CCLXIX.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling at Einer Brynjolfsen fra Fæschrudsfiords Kirkesogn i Mule-Syssel og Ingebiorg Jonsdatter, uanseet at de hin anden i andet Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 9 Aprilis 1717.

CCLXX.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Gisle Thomesen fra Holme Kirkesogn i Mule-Syssel og Christine Arnedaatter, uanseet at de hin anden i tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 9 Aprilis 1717.

CCLXXI.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Jon Magnussen den Yngre fra Bergvig og Gudrun Thorderdaatter, uanseet at han og hendes forige afgangne Mand Arnbiorn Arresen havde været Sødskende Børn. Dog ꝛc. Hafn. d. 22 Aprilis 1717.

CCLXXII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Peder Arresen og Vigdis Jonsdaatter af Tange, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 26 Aprilis 1717.

CCLXXIII.

Kongelig Allernaadigste Facultas testandi for Gisle Olafssen og hans Hustru Helge Grimsdaatter fra Gudrunarstødum, saafremt de sig ingen Livs-Arvinger paa enten af Siderne efterlade. Dog Siette- og Tiende-Penge ꝛc. Om Odels-Retten bliver her intet mældet. Hafn. d. 3 Maii 1717.

CCLXXIV.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew, at, saasom Bisfop Hr. Steen Jonssen ved Memorial af 8 Augusti 1716 allerunderdanigst havde anholdet om Privilegium at trykke den Islandske Bibel udi en beqvem Format og at han der til maatte nyde de samme Privilegier, som Fr. 2. den 19. og 22 Aprilis 1579 og Chr. 4. den 23 Aprilis 1635. havde undt hans Formænd, skulde Hr. Guldenlew informere sig om der i Landet var Trang for Bibeler; hvad en nye Bibel burde koste naar den blev oplagt; hvad enhver Kirke kunde taale at udgive; og hvad Beskaffenhed det havde med den Jord Riipefield, hvor om Chr. 4. Brev af 1635 mælder. Hafn. d. 11 Junii 1717.

CCLXXV.

Kongelig Allernaadigste Bestalling for Sysselmand Benedix Thorsteensen at være Vice-Laugmand for Norden og Vesten og Embedet, udi Lavmand Odd Sivertsens Forfald; for billig Betaling betiene, og siden succedere. Thi ꝛc. Hafn. d. 18 Junii 1717.

CCLXXVI.

Kongelig Allernaadigste Bestalling for Sysselmand Niels Kier at være Vice-Lavmand for Synden og Østen i afgangne Ejolfssens Stæd,

og Embedet, i Lavmand P. Widalins Forfald, for billig Betaling, betiene, og siden succedere. Thi ꝛc. Hafn. d. 18 Junii 1717.

CCLXXVII.

Kongelig Allernaadigste Confirmation paa Astrid Jonsdaatters Testament af Dato Oger ved Skutulsfiord den 26 September 1714, hvorved hun gav efter sin Dag til sin Slægt Hr. Teiter Poulsen alle sine Midler i fast og løst Gods, nemlig i Jordegods: den halve Jord Fiord paa Skalmernæs i Mule Kirkesogn 18 Hundrede; den heele Jord Bakke i Geiredal i Garpsdals Kirkesogn 12 Hundrede; udi Unedal paa Snæfieldstrand 9 Hundrede; i Kirkebol hos Skutulsfiord 10 Hundrede med følgende Conditioner. 1) Hvis Hr. Teiter ingen Livs-Arvinger tilfaldt, da skulde Jordegodset igien falde til hendes Arvinger. 2) Skulde hun sin Livstid, nyde Afgiften af det. 3) Skulde hun hos Hr. Teiter have fuldkommen Ophold hendes Livstid. Den Kongelig Confirmation med sedvanlige Clausuler, samt den om Odelsgodset er Dat. Hafn. d. 18 Junii 1717.

CCLXXVIII.

Kongelig Allernaadigste Benaadning for Halgrimer Sigurdsens og Gundvor Joensdaatters af Svalbard udi hans Ægteskabs anden Gang begangne Lejermaals Forseelse, saa at de for legemlig Straff maatte være befriede. Dog, om de saaledes forsaae sig oftere, da uden al Naade at lide efter Loven, samt for denne Forseelse at give noget efter deres Midler og Leilighed, samt Biskopens billig Sigelse til næste Hospital. Hafn. d. 18 Junii 1717.

CCLXXIX.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Biskop Mag. J. Th. Widalin, at, saasom Hr. U. C. Gyldenlew, udi en indkommen Relation af 4 Maii udi dette Aar i bland andet Allerunderdanigst havde andraget, at han til Kirke-Etatens Forbedring og Opkomst udi Island, baade

de den 25 Maii 1709 havde tilskrevet bemælte Bisp Widalin, anlangende at indberette paa hvad Maade ham best syntes at med Præstekaldene der paa Landet kunde forholdes; saa og den 30 Maii 1710 af ham forlanget sligt med Biskopen paa Holum Hr. Steen Jonssen og Hr. Guldenlewes Fuldmægtig, Laugmand Odder Sivertsen, grundeligen at eftergrandske, og deres Eragtning til Kongelig Allernaadigste Resolution at indsende. Bemælte Hr. Guldenlew havde endog derfor uden, om denne Conference ei for længe at udsætte, Item om Præsternes Forflyttelse og Indsættelse imod Loven, med hans Fuldmægtig at conferere igien ved Skrivelse af 14 Julii 1712, giort Erindring til bemælte Biskop Widalin; og endelig, formedelst Tidens Forhaling den 2 Julii 1714, bemælte Hr. Widalin hans Embeds Pligt alvorligen forestillet og større Nidkiærhed der udinden at udvise advaret; desligeste end ydermeere den 27 Maii 1716, for dette vigtige Verk desto kraftigere at paadrive tilskrevet bemælte Biskop Hr. Widalin til med Biskop Hr. Steen Jonssen, om Kirke Etaten at træde i Conference og med hin anden overlægge paa hvad Maade den best kunde reguleres; Derfor blev Hr. Biskop Widalin Allernaadigst befalet med Hr. Guldenlew herom at correspondere og derudi ingen Vegring eller Forsømmelse udvise. Saa skulde Hr. Widalin ogsaa referere at han denne Kongelige Befaling havde bekommet Dato Friderichsborg d. 2 Julii 1717.

CCLXXX.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Biskop Hr. Steen Jonssen at correspondere med Hr. U. C. Guldenlew om Kirke Etatens Opkomst og Forbedring udi Island omtrent af samme Indhold, som den næst foregaaende til Biskop Hr. Widalin. Friderichsborg d. 2 Julii 1717.

CCLXXXI.

Kongelig Allernaadigste Notitz til Hr. U. C. Guldenlew at Snorre Jonssen Rector ved Hole Domkirke Skole er beskikket at være Sogne-Præst til Helgefelds Kald og dets Annex Biarnerhofn udi afgangne

Hr. Gudmunder Jonssens Stæd. Item at begge Biskoperne paa Is-and er befalet at correspondere med ham om Kirke Etaten sammestæds. Friderichsborg d. 2 Julii 1717.

CCLXXXI.

Kongelig Allernaadigste Collatz for Snorre Jonssen Rector ved Domkirke Skolen paa Holum at være Sogne-Præst til Helgefelds Kald og dets Annex Biarnarhofn i afgangne Hr. Gudmunder Jossens Stæd. Friderichsborg d. 2 Julii 1717.

CCLXXXII.

Kongelig Allernaadigste Collatz for Thorlefus Aretha Thorkillins, didindtil Rector Scholæ ved Domkirken paa Skalholt at være Sogne-Præst til Breidebolstad i Fliotshlid udi afgangne Hr. Jon Torvesens Stæd. Hafn. d. 7 Januarii 1718.

CCLXXXIII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Thorder Ingemundssen af Einholts Sogn udi Skaftefelds Syssel og Christina Gisle Daatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 25 Februarii 1718.

CCLXXXIV.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Thorkel Torfasen fra Isefiords Hafn og Thorgerdur Sigurdar Daatter, uanseet at de hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 14 Martii 1718.

CCLXXXV.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Eggert Gudmundsen af Alftanes og Ragneider Jonsdaatter, uanseet at de hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 29 Aprilis 1718.

CCLXXXVI.

CCLXXXVI.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Hr. Torfve Haldorsen Sogne-Præst til Reinevalle Meenighed og Gudrider Joensdaatter; uanseet at de hin anden udi tredie Led vare besvogrede. Dog ꝛc. Hafn. d. 29 Aprilis 1718.

CCLXXXVII.

Eftersom Hr. U. C. Guldenlew havde Allerunderdanigst tilkiende givet, at formedelst Hr. Olafur Erichssen Sogne-Præst til Breedebolstad i Vesterhop udi Hunevands Syssel sig samme Præstekald havde frasagt, er af Hr. Guldenlews Fuldmægtig beskikket Haldor Haldssen den 18 December 1716, til at være Sogne-Præst samme Stæds i Hr. Olafur Erichssens Stæd og Hr. Gyldenlew har til Kongelig Confirmation indstillet bemælte Haldor Haldsens Ansøgning; Saa har Hans Majst. Allernaadigst bevilget at det, dog citra Conseqvence, maatte den Gang der ved blive. Hafn. d. 29 Aprilis 1718.

CCLXXXVIII.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew, at eftersom Hr. Thorder Jonssen, Sogne-Præst til Staderstad, havde Allerunderdanigst andraget, hvorledes imellem ham og Laugmand Odder Sivertsen var forefalden en Tvistighed bestaaende derudi, at, da der for nogen tid siden udi Snæfelds Syssel vesten for Jokelen var opdreven en Hvalfisk paa Landet, som Hr. Thorder vilde bevise at være skeet paa en Grund, som en Hans Myndling tilhorte, nemlig: den Jord Mavehlid, saa, naar hans Folk vare i Arbeide med at opskiære Fisken, var Lavmanden kommen og havde paastaaet at den var opdreven paa en af de Kongelig Ombuds Jorders Grund nemlig Hofde, og der paa uden al Bevis, ja uden Proces og Dom havde Lavmanden bemægtiget sig Fisken; Derfor befales Hr. Guldenlew at anordne den til Commissarius, som Hr. Thorder kunde der til formaae, som

tillige med den, som Lavmand Odder Sivertsen tilnævnte, skulde enten i Mindelighed foreene Parterne eller dem ved Dom atskille ꝛc. Hafn. d. 2 Maii 1718.

CCLXXXIX.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Magnus Olafsen for Østen og Sigrider Arnedaatter, uanseet at de hver andre udi andet Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Friderichsborg d. 20 Maii 1718.

CCXC.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Nicolaus Biarnesen udi Mule Syssel og Oddny Gudmundsdaatter, uanseet at de hver andre udi tredie Led vare besvogrede. Dog ꝛc. Friderichsborg den 20 Maii 1718.

CCXCI.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Einer Einersen af Midhus paa Rogenæs og Helge Arnedaatter, uanseet at de hver andre udi tredie Led vare besvogrede. Dog ꝛc. Ottensegaard den 13 Junii 1718

CCXCII.

Kongelig Allernaadigste Opreisning for Hr. Gudmund Erichssen udi Saudefeld, hans med en Qvindes Person navnlig Haldore Biarnedaatter, som han havde indgaaet Ægteskab med, begangne Lejermaals Forseelse; saa at han desuagtet ved hans Præste-Embede maatte forblive, og ellers til anden Geistlig Bestilling antages, og skulde han først af Prædikestolen giøre en offentlig Afbedelse for sin Meenighed og noget give til næste Hospital. Ottensegaard d. 13 Junii 1718.

CCXCIII.

Kongelig Allernaadigste Confirmation paa Magnus Erichsens Testament af Dato Skride Closter 11 October 1718, hvor ved han gior

sin

sin Stifson Gudmund Brynjolfsen til sin Arving til alt sit Gods fast og løst efter sin Dag, imod at bemælte hans Stifson skulde underholde ham og sin Moder, naar de det behøvede og begiærede. Den Kongelig Confirmation med sædvanlige Clausuler, saa og om Odelgodset, er Dato Koldinghuus-Slot d. 25 Junii 1718.

CCXCIV.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. U. C. Guldenlew at han skulde giøre den Anstalt at de tvende af Biskop Mag. J. Widalin over Hr. Jon Sigmundsen Sogne-Præst til Tykkebaj Kloster Anno 1712 og den 14 Julii 1716 afsagde Domme, hvorved han først fra hans Præstekald og siden fra hans Præstelig Habit og Embede var bleven dømt, bleve udi behørig Form beskrevne med sine Acter og Bevisligheder, med første Skib nedsendte til det danske Cancellie, saasom Procurator Bertel Biornsen var anbefalet samme Sag, efter den givne Opreisning og Beneficium Paupertatis for Høyeste Ret at udføre. Koldinghuus d. 25 Julii 1718.

CCXCV.

Kongelig Allernaadigste Opreisning for Hr. Jon Sigmundsen Sogne-Præst til Tykkebaj Closter at stævne og paatale tvende Domme, som vare blevne for gamle. (See Nr. CCL. og CCXCIV.) Koldingshus d. 25 Junii 1718.

CCXCVI.

Kongelig Allernaadigste Beneficium Paupertatis for Hr. Jon Sigmundsen til at paatale bemælte Domme. (See foregaaende Nr. CCXCV.) Koldinghuus d. 25 Junii 1718.

CCXCVII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Jonssen og Biorg Gudmundsdaatter af Hrolloogstad udi Langnæs, uanseet at de hin anden udi tredie Led var beslægtet. Dog ꝛc. Hafn. d. 29 Aprilis 1719.

CCXCVIII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Helge Thorkildsen af Staderfelle og Ingeborg Gudmundsdaatter, uanseet at de hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 5 Maii 1719.

CCXCIX.

Kongelig Allernaadigste Notitz til Hr. U. C. Guldenlew at endskiøndt Snorre Jonssen uagtet at han den 2 Julii 1717. Allernaadigst er beskikket at være Sogne-Præst til Helgefeldskald, havde forhen udgivet til Lavmand Odder Sivertsen sin Revers at han sin Ansøgning til Helgefeldskald vilde have afstaaet, saa har dog Hans Kongelig Majst. befalet Biskop Mag. Widalin, uagtet denne Revers, at indsætte bemælte Snorre Jonssen, efter det ham givne Allernaadigste Kaldsbrev udi forbemælte Kald. Hafn. d. 19 Maii 1719.

CCC.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Bisp Mag. Widalin at indsette Snorre Jonssen, i folge ham Allernaadigst meddeelte Kaldsbrev af 2 Julii 1717. udi Helgefelds Kald, uagtet den af ham begangne Forseelse, i det at hans Hustru var kommen nogle Uger for tidlig i Barsel-Seng efter deres Bryllup, og uagtet at han til Lavmand Odder Sivertsen havde udgivet sin Revers, at han sin Ansøgning om berørte Kald vilde have afstaaet. Hafn. d. 19 Maii 1719.

CCCI.

Kongelig Allernaadigste Opreisning for Snorre Jonssen, hvis Hustru havde nogle Uger for tidlig kommet udi Barsel-Seng efter deres Bryllup, saa at han desuagtet maatte, ved det ham Allernaadigst forundte Helgefelds-Kald forblive. Dog skulde han ꝛc. Hafn. d. 19 Maii 1719.

CCCII.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Laugmændene Povel Jonssen Wida-

Widalin og Odder Sivertzen, at efterſom Salig Chriſtian den Femte d. 14 Aprilis 1688, havde befalet da værende Biſkoper Mag. Th. Thorlacius og Mag. J. Wigfuſius, at foretage ſig den 2. Bog i den Norſke Lov og der efter indrette den Iſlandſke Lov, ſaa vidt Geiſtligheden aleene angik, og Hans Majſt. nu havde Allernaadigſt fundet for got at befale Biſkoperne Mag. J. Widalin og Hr. St. Jonſſen, ſig ſamme at foretage; Saa blev Allernaadigſt befalet bemælte Lavmænd at træde til ſammen med bemælte Biſkoper og de forſtandigſte Mænd, ſom Hr. Guldenlew ſkulde udnævne, for dette at fuldføre. Det ſamme blev og bemælte Lavmænd tillige med de lovkyndigſte Syſſelmænd befalet at giøre, ſaa vidt den Norſke Lov i Almindelighed og den Iſlandſke angik, og det i følge af Salig Kong Chriſtian 5. ergangne Allernaadigſte Befaling til forige Lavmænd af 14 Aprilis 1688, hvor af oftbemælte Lavmænd blev en Copie tilſendt. Ottenſe d. 29 Junii 1719.

CCCIII.

Kongelig Allernaadigſte Notification til Amtmand Niels Fuhrman at Jon Einerſen, ſom Lavmand Odder Sivertſen havde paa ſin Side foreſlaget til Commiſſarius i en Sag mellem bemælte Lavmand og Præſt Hr. Thorder Jonſſen til Staderſtad, hidrørende af en opdreven Hvalfiſk imellem Hofde og Mavehlid 1717. kunde ikke diſputeres at være Commiſſarius, ſaalænge ham ikke ved Dom blev overbeviſt noget ærerørigt, uaget at bemælte Hr. Thorder havde proteſteret imod ham, ſom den der var indviklet i nogle Sager, ſom han først maatte befrie ſig af. Hafn. d. 26 Februarii 1720.

CCCIV.

Kongelig Allernaadigſte Bevilling for Studioſus Thorlak Marcuſſen, at, uanſeet han havde givtet ſig med en Qvindes-Perſon, ſom havde avlet Barn med en anden Perſon, dog hverken udi Slægt- eller Svoger-Skab, maatte til geiſtlig Beſtilling beordres. Hafn. d. 18 Martii 1720.

CCCV.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Skule Sigurdsen og Sigrider Eriksdaatter af Haufrefeld i Fedlen, uanseet at han havde været hendes første afdøde Hosbond, Erik Arnesen, i tredie Led beslægtet. Dog ꝛc. Hafn. d. 18 Martii 1720.

CCCVI.

Kongelig Allernaadigste Opreisning for Thorleif Jonssen af Hvam i Hvam Sveit og hans Farbroders Daatter Ingerid Kettelsdaatter formedelst begangne Lejermaal, samt Bevilling at de udi Ægteskab maatte sammenkomme. Dog ꝛc. Hafn. d. 26 Aprilis 1720.

CCCVII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Magnus Marcussen og Margrethe Einnerdaatter af Husevig Norden paa Island, uanseet at hun havde været hans afgangne Hustrues næst Sydskende Barn. Dog ꝛc. Hafn. d. 26 Aprilis 1720.

CCCVIII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Geir Marcussen og Gudrun Gisle Daatter af Løfaas Norden paa Island, uanseet at hendes Moder Sigrid Geirs Daatter havde været hans Faders Marcus Geirsens Syster. Dog ꝛc. Hafn. d. 26 Aprilis 1720.

CCCIX.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Teiter Aresen og Margrete Eggerts Daatter af Drange for Vesten paa Island, uanseet at de vare næst Sydskende Børn. Dog ꝛc. Hafn. d. 26 Aprilis 1720.

CCCX.

Kongelig Allernaadigste Bevilling for Jon Helgesen i Leyraagaarde, at hans tvende uægte Børn nemlig en Søn og en Daatter,

som

som han havde avlet for hans Ægteskab med ugifte Qvindes Personer, skulde, saafremt han sig ingen Ægte-Livs-Arvinger efterlod, tage Arv efter ham, ligesom de vare hans Ægteborn. Hafn. d. 3 Maii 1720.

CCCXI.

Kongelig Allernaadigste Collatz for Hr. Biørn Joensen Thorlacius at være Sogne-Præst til Garde- og Besseſteds Meenigheder i afgangne Hr. Olafver Pedersens Stæd. Hafn. d. 17 Maii 1720.

CCCXII.

Kongelig Allernaadigste Commissorium for Vice-Lavmand Niels Kier og Landting-Skriver Sivert Sivertsen, at eftersom Fru Else afgangne Matthias Pedersens forige Stads-Hauptmands og Raadmands Efterleverske og Christian Povelsens Fyen, Borger og Handelsmand, som Interessenter udi Stappens Handel, Allerunderdanigst havde andraget at efter at deres Kiobmand ved Stappens Havn Peder Mogensen in Februario næst afvigte Aar ved Døden var afgangen, og for sin Død havde giort god Anstalt om Handelens Bogers, Breves og Pappirers, samt efterliggende Godses og Noglernes til behorige Døre, Logementer og Skabe, deres Forvaring, havde Lavmand Odder Sivertsen af egen Myndighed bemægtiget sig forberørte dem tilhorende Gods og Effecter, aabnet deres Kramboe-Dør og indgaaet i deres Huse og udtaget, solgt og bortført hvad der udi fandtes med videre, og de ansøgte om tvende Commissarier til samme Sags Afgiørelse; Saa skulde bemælte Vice-Lavmand Kier og Landting-Skriver Sivertsen, om de der til godvilligen kunde formaaes, rette sin Leilighed efter, tillige med tvende andre Commissarier om Contra-Parten dem paa sin Side, efter Tilbud, begiærede, Parterne paa beleilig Tid og Stæd indkalde og Sagen enten ved Forlig eller Dom afgiøre. Saa og blev Allernaadigst bevilget at Vidner for Commissionen maatte føres 2c. Hafn. d. 10 Januarii 1721.

 CCCXIII.

CCCXIII.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Stiftbefalingsmand Hr. P. Raben, at eftersom Apolonia Svartskop Allerunderdanigst havde andraget, at hun udi Aaret 1719. havde erholdet Hoyeste-Rets Dom over Amtmand N. Fuhrmand, at han skulde fuldbyrde Egteskab med hende, saasom han udi 14 Aar med hende havde været forlovet, og der hos Allerunderdanigst anholdet at efterdi bemælte N. Fuhrmand, da Hoyeste-Rets Dom blev ham forevist, intet der paa havde vildet svare, hun aarlig maatte nyde den halve Deel af hans Gage indtil han efterlevede bemælte Hoyeste-Rets Dom; Saa blev Hr. Stift-Amtmand Raben befalet at tilholde bemælte Amtmand Fuhrmand enten at efterleve den ergangne Hoyeste-Rets Dom eller og at lade hende aarlig nyde af hans Gage 200 Rdr. Hafn. d. 24 Februarii 1721.

CCCXIV.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Thordur Jonssen af Kolfriestad Sogn udi Mule Syssel og Olufar Jonsdaatter, uanseet at de var hin anden udi tredie Led besvogret. Dog rc. Friderichsborg d. 1 Martii 1721.

CCCXV.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Sigfus Sigfussen af Overgesteies Sogn udi Mule Syssel i Soydefiord og Sigrider Erichsdaatter, uanseet at de var hin anden udi tredie Led beslægtet. Dog rc. Friderichsborg d. 1 Martii 1721.

CCCXVI.

Kongelig Allernaadigste Confirmation paa Besse Gudmundsens og hans Hustrues Jorun Petersdaatters indbyrdes Testament af Dato Kietelstodum den 29 Augusti 1720, hvorved den længstlevende skulde nyde alt deres efterladte Gods, fast og lost; men naar de begge vare ved Doden afgangne, skulde bemælte Besse Gudmundsens Stifborn nemlig Eigel Gudmundsen og Anne Gudmundsdaatter, som hans Hu-

stru bemælte Jorun, havde avlet med hendes første Mand Hr. Gudmund Ormsen, være deres eeneste og sande Arvinger, imod at de skulde betale til bemælte Besse Gudmundsens Arvinger 40 Rdr. i Mynt. Den Kongelig Confirmation med sedvanlige Clausuler er Dat. Hafn. den 3. Martii 1721.

CCCXVII.

Kongelig Allernaadigste Resolution om Ingebiorg Pedersdaatter, som havde avlet Barn med sin Halv-Søsters Mand, Thorder Thorgerssen, og var derfor dømt at miste sit Liv, men Manden var bortrømt. Men Biorn Pedersen havde søgt for hende om Pardon i den Henseende at hun var eenfoldig og vanvittig ung Person; men fordi at ingen Acter til Sagens Oplysning fulgte med Ansøgningen blev Hr. P. Raben Stiftbefalingsmand befalet at erfare om Sagen saaledes forholdt sig, og om da blev befundet at bemælte Ingebiorg var saa vanvittig at hun ikke vidste hvad hun giorde, da skulde hun indsettes og forvares paa et vist Stæd sin Livstid, at hun igien ikke skulde falde til slige skændige Gierninger; men om Vanvittigheden kom af Mangel paa Oplysning, skulde hun først flittig underviises indtil hun kiendte hendes Gud og hendes Synd, og derfor uden indsettes i Fængsel og til Arbeide paa nogle Aar, hvilken Straf og bemælte Thorder Thorgersen skulde lide, om han blev paagreben. Hafn. d. 14 Martii 1721.

CCCXVIII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Asmund Svenssen i Øræfu Kirkesogn udi Diupevogs District i Østendeelen af Skaftefields Syssel og Ragnilder Joensdaatter, uanseet at de hver andre udi tredie Led vare besvogret. Dog etc. Hafn. d. 14 Martii 1721.

CCCXIX.

Kongelig Allernaadigste Opreisning for Ivar Thorvaldsen af Torbrandsstad og Thordis Ormsdaatter, som udi tredie Led beslægtede

med hin anden havde forseet sig med Lejermaal, samt Ægteskabs Bevilling. Dog ꝛc. Hafn. d. 21 Martii 1721.

CCCXX.

Kongelig Allernaadigste Collatz for Hr. Jon Jonssen Sogne-Præst til Michleholt, at være Sogne-Præst til Stadestad udi afgangne Hr. Thorder Jonssens Wigfusii Stæd. Hafn. d. 7 Aprilis 1721.

CCCXXI.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Erich Erichsen af Vapnefiord for Østen og Ingeborg Joensdaatter, uanseet at de hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 14 Aprilis 1721.

CCCXXII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Magnus Jonssen og Margrethe Gudmundsdaatter af Einersnes, uanseet at de hin anden udi andet Led var beslægtet. Dog ꝛc. Hafn. d. 14 Aprilis 1721.

CCCXXIII.

Kongelig Allernaadigste Bevilling at Fru Sigridur Jonsdaatter, afgangne Bisp Mag. Jons Widalins Efterleverske maatte efter hendes Allerunderdanigste Ansøgning og Amtmand Fuhrmans Erklæring nyde til sin Underholdning hendes Livstid disse Skalholts Bispestols Jorder nemlig Skipholt med underliggende Jord Grof, Landgilde 2 Hundrede 60 Alen Lejeqvilder elleve. Skaftholt Landgilde 1 Hundrede 40 Alen Lejeqvilder 5. Aaser Landgilde 1 Hundrede 40 Alen Lejeqvilder 5. Kaldadarnes Landgilde 3 Hundrede Lejeqvilder 7. Hielmholt, Landgilde 1 Hundrede 60 Alen Lejeqvilder 6. Thorkotlustader, Landgilde 3 Hundrede 60 Alen Lejeqvilder 4. som skulde udgiore aarlig i Penge halvfierdesindstyve og otte Rixdaler 2 Mk. Hafn. d. 14 Aprilis 1721.

CCCXXIV.

Kongelig Allernaadigst Collatz for Hr. Thorder Thordersen at være Sogne-Præst til Hvam i Hvam-Sveit i afgangne Hr. Magnus Magnussens Stæd. Friderichsborg d. 19 Aprilis 1721.

CCCXXV.

Til at vinde Tiden og Retten desto snarere at befordere har Hans Kongelig Majst. Allernaadigst fundet for got at tilsende Stiftbefalingsmand Hr. Raben et Contra Commissorium in blanco, for der udi at indføre deres Navne som Lavmand Odder Sivertsen til Commissarier paa sin Side kunde udnævne i den Sag imellem ham og Fru Else Pedersen og Chr. Fyen (See ovenfor Nr. CCCXII.) Friderichsborg den 29 Aprilis 1721.

Her med fulgte det Kongelig Contra Commissorium næsten af samme Indhold, som Hoved-Commissorium ovenfor Nr. CCCXII.

CCCXXVI.

Kongelig Allernaadigste Confirmation paa Gudrun Grimsdaatters Testament af Dato Garde udi Kieldehverv i Norder Syssel den 7 Maii 1719, hvorved hun gav sin Ægtemand Hr. Einer Skulesen alle sine efterladte Midler, som ikkun bestode udi Løsøre og kunde beløbe sig til halvtredsinstive Hundrede, dog skulde hendes Arvinger efter hendes dødelige Afgang strax nyde 3 Hundrede efter Forordningen af 20 Februarii 1717. Den Kongelig Confirmation med sædvanlige Clausuler er af Dato Friderichsborg d. 17 Maii 1721.

CCCXXVII.

Kongelig Allernaadigste Collatz for Peter Einersen at være Sogne-Præst til Mikleholt udi Snæfeldsness Syssel i Hr. Jon Jonssens Stæd, som var befordret til Stadestads Meenighed ꝛc. Friderichsborg d. 20 Maii 1721.

CCCXXVIII.

Kongelig Allernaadigste Anordning og Bevilling, at eftersom Margrete Sæmundsdaatter afgangne Hr. Thord Jonssens Wigfusii Sogne-Præsts til Stadestads Meenighed, hans Efterleverske, havde Allerunderdanigst begiært at Hans Kongelig Majst. vilde Allernaadigst forunde hende til hendes og hendes sex umyndige Borns Underholdning, den ottende Deel af forbemælte Kalds Indkomster efter Norske Lovs Formælding, og Stiftbefalingsmand Hr. P. Raben havde erklæret der paa at udi samme Kald var en formuende Enke, navnlig Sigrid Haagensdaatter, som af Kaldets visse Indkomster var tillagt en af de beste Jorder; Saa har Hans Majst. Allernaadigst bevilget at bemælte 2de Enker skulde nyde til deres Underholdning den ottende Part af Stadestads visse Indkomme, hvilken Pension skulde lignes imellem dennem efter deres Vilkaar og Tilstand af Provsten og tvende Præster med Superintendentens Raad. Hafn. d. 23 Maii 1721.

CCCXXIX.

Kongelig Allernaadigste Bevilling, at saasom Biskop Hr. Steen Jonssen havde Allerunderdanigst andraget at hans Formands Efterleverske Thruder Thorstensdaatter nydte efterskrevne Hole Domkirke Jorder, nemlig Biargastad, Adalbol, Skarastad, Haug, Litle-Aas, Horghol, Galtarnes, Kistu, Hraun, Nedre-Aas, Vagler og Flatatunga, samt deres Aarlige Indkomst og Afgift, som belob sig til henved 100 Rdr. om Aaret, saa har Hans Kongelig Majst. Allernaadigst resolveret paa bemælte Biskop Hr. Steens Ansogning, at Hans efterlevende Hustru, Fru Valgerder Jons Daatter maatte udi sin Enkestand nyde til Underholdning bemælte Jorder saafremt bemælte Fru Thruder var inden den Tid ved Doden afgangen; men om hun da endda levede, skulde bemælte Jorders Afgifter aarlig deeles imellem begge i saa Maade da værende Enker, da den længstlevende skulde nyde det altsammen. Friderichsborg d. 30 Maii 1721.

CCCXXX.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Alfver Asbiornssen og Gudrun Jonsdaatter af Yde udi Arnes Syssel, uanseet at de vare hin anden udi andet Led beslægtede. Dog ꝛc. Friderichsberg d. 30 Maii 1721.

CCCXXXI.

Kongelig Allernaadigste Confirmation paa Hr. Vigfus Gislesens Præst til Krofs og Vadmule-Stad udi Rangervalle Syssel og hans Hustrues Ragneider Halldorsdaatters indbyrdes Testament af Dat. Krofs d. 27 Junii 1719. hvorved den længstlevende testamenteres alt det efterladte Gods, fast og løst; men om den efterlevende sig udi nyt Ægteskab indlod, skulde den betale til de Afdødes Arvinger 30 Rdrs. Valeur; men om den udi Enkestand forblev, skulde efter dens Død de efterladte Midler deeles efter Loven imellem fælles Arvinger. Den Kongelig Confirmation med sedvanlige Clausuler er af Dat. Friderichsborg d. 6 Junii 1721.

CCCXXXII.

Kongelig Allernaadigste Notification til Stiftbefalingsmand Hr. P. Raben paa de till Biskoperne ergangne Kongelig Befaling af 29 Maii 1719. (See foregaaende Samling Nr. XLIV.) om at indrette en ny Kirkelov og Ritual, med Befaling at bemælte Hr. Raben skulde anordne kyndige og dygtige Mænd til dette Verk tillige. Friderichsborg d. 9 Junii 1721.

CCCXXXIII.

Hans Kongelig Majst. har tilskikket Lavmændene P. J. Widalin og Odder Sivertsen Hr. Stiftbefalingsmand Rabens Allerunderdanigste Memorial af 17 October 1720. og indgivne Project til en ny Politie-Forordning, med et dertil hørende Anhæng indsendt den 12 November næst efter, og befalet at naar de vare ferdige med den Islandske Lovbog, de da af de Poster, som de kunde eragte egentlig at vedkomme Politien, og som passede sig efter Landets Leilighed, skulde indrette en

 Politie-

Politie-Ordning, og samme med bemælte Project og Memorial in Originali, til videre Kongelig Approbation til det danske Cancellie indsende og ellers indberette at denne Befaling var dem indhændiget. Friderichsborg d. 9 Junii 1721.

CCCXXXIV.

Kongelig Allernaadigste Confirmation paa Margrethe Bergsdaaters Testament til Lavmand P. Widalins Hustru og Born af følgende Indhold: Eftersom Margrethe Bergsdaatter bad og formodede at Hr. Lavmand P. Widalin paa nogen slags god Maade fik Opladelse eller en beqvem Forandring paa det Testament, som hun havde indgaaet med Mr. Brynjolfer Thordersen, da bad hun at det maatte skee med efterskrevne Conditioner. 1) Vilde hun holde Lavmand Widalin skadeslos for de Penge som han kunde igiengive Mr. Brynjolfer Thordersen for det med ham oprettede Testamentes Confirmation udgivne, som kunde være 45 Rdr. 2) Vilde hun siden giore efter Lavmand Widalins Raad, og ikke indgaae med nogen Mand nogen Contract eller Pengeskiob foruden hans Raad og Samtykke. Men om hun giorde nogen slig Contract, Testament eller Arvesal, Jordekiob eller Gods Afstaaelse siden til nogen Mands eller Qvindes Person, ung eller gammel, foruden hans Raad og Samtykke, da skulde den Gierning, i hvad Navn den og havde, være kraftes- og magtes-løs i alle Maader, saasom den havde været ugiort. 3) Og saasom disse to Poster skulde staae urygelige, saa beder hun at Lavmand Widalin vilde med Guds og gode Venners Raad forsyne hende med et got Logement hos nogle gode eller høyfornemme Folk, som hun var villig til at logere hos og hvor hun kunde være vel tracteret, som en god Qvinde af hendes Stand vel anstod, baade med Spisning og Opvartning Nat og Dag, og at hun maatte være sin egen til at arbeide for sig selv, det hun vilde. Men hende til Klædning og Fornøyelse skulde hun have ald Rente af hendes, saavel rørendes, som urørendes Gods, Qvæg og døde Penge, som Lavmand Widalin vilde med Raad og Daad have Indseende med at hen-

hendes Jorde-Gods og Leje-Qvæg kunde bygges hende til Gavn, saavidt muëligt var at skee kunde og som han vilde giøre for sin Søster. 4) Dette skulde saaledes staae al den Stund, som hun sad ugift Enke, men om hende kunde tilbydes Giftermaal, som hende kunde være til Ære, eller i det ringeste uden Despect at indgaae, og det kunde saaledes lykkes for hende at komme i Ægteskab med Ære og Reputation, da skulde strax alt hendes Jordegods og Lejeqvæg være løst fra Lavmand Widalins Forsyn til hende og hendes Ægtemand. Men hun eller hendes Ægtemand skulde da strax betale Lavmanden, dog uden Rente, alt det han indtil den Tid havde giort Bekostning til hendes Underholdning paa de Stæder, hvor hun blev til Logement udi hendes Enkestand. 5) Men om det ikke skulde lykkes for hende at komme i Ægtestand igien, da skulde hun give og med denne Forskrivelse gav Lavmand Widalins Ægteqvinde og hans Børn efter hendes dødelige Afgang, alt hvis hun da ejede i Faste- og Løse-Gods til evindelig Ejendom, enten Lavmanden da var i Live eller afgangen. Denne Gierning blev af Margrethe Bergsdaatter med egen Haands Underskrift stadfæstet paa Reykehlid hos Mivand den 19 Maii 1710. Den have som Vidner underskrevet paa Grenjaderstad den 5 November 1711. Magnus Marcussen og Halgrimer Schulesen, da de tillige have attesteret at de var tilstæde da Margrethe Bergsdaatter underskrev denne Act, som hun havde giort med Lavmand Widalin, og fornam vi ikke, sige de, nogen Mistanke til nogen Taabelighed paa hende, men at hun, som en forstandig Qvinde talte og giorde om hendes angelegene Sager nærværendes og efterkommendes, saavidt vi det alleryderste kunde forstaae. Her paa har Brynjolfer Thordersen skrevet: At den Proventes eller Testaments Giørelse, som Dydziret Velæret Qvinde Margrethe Bergsdaatter var foreenet om med ham in Augusto 1709. paa Reykehlid eftergav han nu aldeles, saa at den skulde være Magtes- og Paatals-løs baade for sig og sine Arvinger og lover at bemælte Testaments Original skulde ved første Leilighed tilsendes Lavmand Widalin efterdi at han (Brynjolfer) formedelst Lavmandens Mediation, havde eftergivet Mar-

grethe bemælte Proventes Act. Oxeraae-Alting den 20 Julii 1710. Den Kongelige Confirmation med sedvanlige Clausuler er Dat. Fridrichsborg d. 13 Junii 1721.

CCCXXXV.

Kongelig Allernaadigste Bestalling for Hr. Jon Arnesen, Sogne-Præst til Stad udi Steingrimsfiord og Provst over Strande Syssel, at være Superintendent over Skalholt Stift udi afgangne Hr. J. Widalins Stæd. Thi &c. Hafn. d. 13 Februarii 1722.

CCCXXXVI.

Kongelig Allernaadigste Facultas testandi for Torkatla Jonsdaatter afgangne Eggert Sæmundsens Efterleverske, at hun, saafremt hun ingen Livs-Arvinger havde og bemælte hendes afgangne Mands Arvinger det efterlod, fornøjede for hvis dem efter ham tilkom, med Testament, Codicill eller anden deslige Forskrivelses Maade maatte saaledes over hendes Midler disponere, som hende got syntes. Dog Siette- og Tiende-Penge &c. Om Odels-Retten bliver her intet mældet. Hafn. d. 25 Aprilis 1722.

CCCXXXVII.

Kongelig Allernaadigste Collats for Hr. Worm Biarnesen, didindtil Sogne-Præst til Tingore Closters Kirke, at være Sogne-Præst til Melstad Meenighed i Midfiord. Koldinghus d. 15 Maii 1722.

CCCXXXVIII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Asmunder Ivarson af Grof udi Skagefiords Syssel for Norden og Ingeridur Sveinsdaatter, uagtet at de hin anden vare udi tredie Led beslægtede. Dog &c. Hafn. d. 5 Februarii 1723.

CCCXXXIX.

Kongelig Allernaadigste Commissorium for Biskop Mag. Steen Joens-

Joenssen, som havde Allerunderdanigst andraget at den for mange Aar siden værende Biskop over Hole-Stift afgangne Gudbrand Thorlakssen ved et af ham udi Aaret 1611. oprettet Testamente, havde givet et af ham selv bekostet Bogtrykkeri til Hole Dom-Kirke; men at forige Biskop over Skalholts-Stift afgangne Mag. Theodorus Thorlacius havde erholdt Salig Christian den Femtes Allernaadigste Tilladelse at han og hans Arvinger maatte nyde forberørte Bogtrykkerie og samme til Skalholt forflytte; men efter hans Død havde hans Søn Brynjolv Thorlacius ført det derfra til sin egen Gaard, hvor det forblev indtil 1704. da forige Bisp over Hole-Stift, afgangne Mag. Biorno Thorlevius, sig forberørte Bogtrykkerie havde tilkiøbt og der igien sat i Brug, hvorefter Bisp Thorlevii Efterleverske Drude Thorsteens Daatter Aar 1721. havde overleveret bemælte Bogtrykkerie til Bisp Mag. Steen Jonssen for noget Bispegaardens resterende Inventarium. Derfor har bemælte Bisp Steen Jonssen begiæret Allerunderdanigst at tvende Commissarier bleve tilskickede at kiende udi denne Sag, saasom Bispen foregav at kunde med rigtige Documenter bevise at dette Bogtrykkerie tilhørte Hole Dom-Kirke. Commissarierne ere allernaadigst blevne bevilgede; men nævnes dog ikke i Commissorio som er af Dat. Hafn. d. 27 Februarii 1723. Af samme Dato er og et Contra Commissorium for Brynjolv Thorlacius og Drude Thorsteensdatter; men Commissarierne bleve der ikke nævnte. (See her om H. H. Bisp Hr. Jonssens Hist. Eccl. Tom, III. pap. 746. seq.)

CCCXL.

Kongelig Allernaadigste Bevilling for Bisp Mag. Steen Jonssen at han Bibelen udi det Islandske Sprog maatte lade oplægge og trykke, og samme for saa billig en Pris, som Amtmanden med Biskoperne kunde finde forsvarligt at sælge; dog skulde den, udi Missions-Collegii Bogtrykkerie oplagte nye Edition af den Danske Bibel, for saa vidt de der udi giorte forbedringer angik, det meste mueligt var, følges. Kiøbenhavn d. 27 Februarii 1723.

CCCXLI.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Erickur Joenssen og Gudrun Martinsdaatter af Mule Syssel og Holme Kirke-Sogn for Østen i Rødefiord, uagtet de hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 27 Februarii 1723.

CCCXLII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Jon Ingieldsen af Kalvestrand for Norden og Thorgierder Halldorsdaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 5 Martii 1723.

CCCXLIII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Einer Arnessen og Katharina Øgmundsdaatter af Eiefiord for Norden, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 23 Aprilis 1723.

CCCXLIV.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Thorkel Jonssen og Thorbiorg Arngrimsdaatter af Breidebolstad udi Vesterhop, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Hafn. d. 14 Maii 1723.

CCCXLV.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Helge Thorkelssen af Staderfell Vesten paa Island og Gudrun Thorlaksdaatter, uanseet at han havde begaaet Lejermaal med Christine Gudbrandsdaatter, som med bemelte Gudrun Thorlaksdaatter udi tredie lige Led var beslægtet. Dog 2c. Hafn. d. 14 Maii 1723.

CCCXLVI.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Jon Gudmundsen

sen og Margrethe Illugedaatter af Hunevands Syssel, uanseet at de vare Sodskendeborn. Dog 2c. Hafn. d. 14 Maii 1723.

CCCXLVII.

Da Hans Kongelig Majst. havde Allernaadigst bevilget udi Aaret 1721. at Biskop Widalins Efterleverske maatte til sin Underholdning nyde, ibland andre Jorder, den Jord Thorkotlustader, hvis Landgilde var 3 Hundrede 60 Allen, Lejeqvilder 5. saa forestillede Biskop Jon Arnesen ved en Memorial af 3 September 1722. at denne Jord var umistelig for Bispestolen, saasom der bleve holdte Bispestolens Inventarii-Baader og Afgiften blev betalt med 6½ Skipund Torfisk, som tiente til Arbeids-Folkenes og Skolebornenes Underholdning, samt til Biskopens eget Huus, som til sammens giorde over 100 Personer, hvorfor han begiærede denne Jord igien, imod at bemælte Bispe-Enke blev tillagt en anden Jord kaldet Kross udi Rangervalle Syssel, hvis Landgilde var 3 Hundrede, Lejeqvilder 6. og dertil af en anden, kaldet litla Reidarvatn, Landgilde 30 Allen Lejeqvilder 1. saa blev Stiftbefalingsmand Hr. P. Raben Allernaadigst befalet at bemidle det der hen imellem Biskopen og Enken at hun fik en anden Jord, som hun kunde være fornøjet med. Rosenborg d. 28 Maii 1723.

CCCXLVIII.

Kongelig Allernaadigste Benaadning for Dade Sigurdssen og hans Søster Gudrun Sigurdsdaatter, som formedelst begangen Blodskam vare domte fra Livet, saa at, efter at de vare underviste af Guds Ord, da deres Forseelse skulde være skeet af Vanvittighed, han da skulde oversendes til Bremerholm, hvor han skulde arbeide udi Jern sin Livstid; men hun forvises sin heele Livstid af Vesterlandet, saa at hun under Livs-Straff ikke maatte opholde sig Vesten for Gilsfiord og Kollefiord Hafn. d. 26 November 1723.

CCCXLIX.

CCCXLIX.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Petur Thorlachsen og Gudrun Joensdaatter Løgeland af Oefiords Syssel, som med hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 21 Januarii 1724.

CCCL.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Hr. Grimulfur Illugasen, Capellan i Tiørn Sogn udi Oefiords Syssel og Biorg Joensdaatter Tiørn, uanseet at de med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 21 Januarii 1724.

CCCLI.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Haldor Ingialdssen og Sigrider Hallgrimsdaatter af Haganes i Norder Syssel, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 21 Januarii 1724.

CCCLII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Henrich Haldorsen af Floa-Tanga og Helga Sigmundsdaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 12 Februarii 1724.

CCCLIII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Stephan Poulsen af Muhle Syssel og Valtiofstad Kirkesogn og Gudrun Jonsdatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 24 Martii 1724.

CCCLIV.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Jonssen af Skaftefelds Syssel og Sandfelds Kirkeson og Gudlaug Svensdaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 24 Martii 1724.

CCCLV.

CCCLV.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Ausgrimur Biornsen af Holtzmula udi Skagfiords Syssel for Norden og Herdys Jonsdaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Friderichsberg d. 15 Aprilis 1724.

CCCLVI.

Da Biskopen over Skalholts Stift Mag. Jon Arnesen havde Allerunderdanigst for Hans Kongelig Majst. angivet at Salig Bisp J. Widalins Efterleverske Fru Sigrider Jonsdaatter endnu indesad med endeel Skalholts Kirke, samt andre Kirker tilhorende Inventarium, Item atskillige Breve, Boger og Documenter Bispe-Stolen eller Domkirken vedkommende, efter den Fortegnelse som der over blev forfattet 1674. da afgangne Biskop Mag. B. Svendsen i levende Live, Stolen til hans Efterkommere overleverede, hvilken Fortegnelse bemælte Biskop Arnesen ikke havde faaet i Hænder, forend efter at ham udi Aaret 1722. Bispestolen var bleven overleveret; derfor uden var i Stiftkisten beliggende et paa Pergament skreven Instrument af Anno 1588. indeholdende alt da tilstæde værende Dom-Kirkens rorende Inventarium, Dodt og Levende, hvor af han en temmelig stor Anpart endnu ikke havde bekommet. Og derfor, til at afgiore denne Sag, havde begiæret til Commissarier, Landfoget C. Wulf og Provst Thorlof Arresen. Saa har Hans Majst. Allernaadigst befalet Stift-Amtmand Hr. P. Raben at den til bemælte Commissarier ergangne Kongelig Befaling blev efterlevet og afgangne Bisp Widalins Enke udi Commissariernes Overværelse overleverede til hendes Mands Successor det manglende og hos hende indestaaende rc. Friderichsberg-Slot d. 21 Julii 1724.

CCCLVII.

Kongelig Allernaadigste Comissorium for Biskop Mag. J. Arnesen til Landfoged C. Wulf og Provst Thorlof Aresen, at saafremt Biskopen dem der til godvilligen kunde formaae, skulde de tillige med tven-

de andre Commissarier, som Bispe-Enken Sigrider Jonsdaatter kunde begiære, Parterne for sig indkalde og da af hende modtage og til Bispen overlevere hvis øvrige Breve, Bøger og Documenter, som Bispe-Stolen eller Dom-Kirken kunde vedkomme, saa og dennem om det paafordrede Inventarium og der af reisende Tvistighed, enten i Mindelighed foreene, eller for saaviit der af ey for andre Retter er anhængig giort og paakiendt ved endelig Dom efter Loven atskille &c. Friderichsberg Slot d. 21 Julii 1724.

CCCLVIII.

Kongelig Allernaadigste Benaadning for Helge Skuledatter, som ved Ober-Retten, for den formeente Barnefødsel i Dølsmaal var dømt fra Livet; Dog at hun skulde forvises Vesterdeelen af Skaftefelds Syssel; men maatte ernære sig i Skaftefelds Syssels Østerdeel. Friderichsberg d. 16 Februarii 1725.

CCCLIX.

Kongelig Allernaadigste Benaadning for Christine Hallsdatter, som formedelst begangen] Blodskam med hendes Farbroder, Grimolfer Gynnersen var dømt til at miste sin Hals, saa at hun aleene skulde forviises det Syssel, i hvilket hun samme Forseelse begaaet havde. Friderichsberg d. 16 Martii 1725.

CCCLX.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. Stift-Amtmand P. Raben, at den over Oddur Ejolfssen ergangne Lavtings-Dom og Acta, hvorved han, formedelst trende Gange begaaet Lejermaal var dømt fra Livet, bleve in Originali indsendte til videre Kongelig Allernaadigste Resolution. Friderichsberg d. 23 Martii 1725.

CCCLXI.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Jon Hildebrandsson

son udi Mule-Syssel i Aus Kirke-Sogn for Østen og Gudrun Narfvesdaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog etc. Fredensborg-Slot d. 23 Aprilis 1725.

CCCLXII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Hr. Gudmunder Magnussen Sogne-Præst til Stafefelle Kirke i Lon udi Østere Parten af Skaftefelle Syssel og Arndys Gudmundsdaatter, som med hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog etc. Fredensborg-Slot d. 23 Aprilis 1725.

CCCLXIII.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Magnus Torfvessen udi Mule-Syssel i Waltiofsstad Kirke-Sogn for Østen og Arndys Jonsdaatter, afgangne Narfve Biodnesens Efterleverske, uanseet at han skal have været bemælte Arndys Jonsdaatters forige og ved Døden afgangne Husbond udi andet og tredie Led beslægtet. Dog etc. Fredensborg-Slot d. 23 Aprilis 1725.

CCCLXIV.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Torstein Arntorssen boende paa Østvadsholt udi Rangervalle-Syssel og Helge Jonsdaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog etc. Friderichsborg-Slot d. 7 Maii 1725.

CCCLXV.

Da J. C. Gottorph Sysselmand over Snæfieldsnæs og Hunevands Syssel, samt Ombudsmand over Arnestappens Ombud havde Allerunderdanigst andraget at han var foraarsaget ved Retten at lade tiltale Lavmand Odder Sivertsen fordi han, som havde været Sysselmand udi forbemælte Syssel og Ombudsmand over Arnestappen, ikke paa fierde Aar til bemælte J. Gottorph havde giort nogen skiellig Leverance paa den hannem Allernaadigst anbetroede Arnestappens Forleening

 med

med der til horende, og af ham epterladte Gaarde, paa Fald staaende Kirker, samt Kongens og Kirkernes Qvilder med behorige Documenter, Breve og Beviisligheder, som han af hans Formand kunde have annamet; og desforuden havde bemælte Lavmand O. Sivertsen for Retten paa Ingialdshol udi Snæfeldsnæss Syssel udi det af J. C. Gottorph holdne Herretsting den 4 og 5. November 1723. pludseligen angrebet ham i Dommer-Sæde med groveste Æreskielden, samt Truen af Gevehr og hannem med haanlige Ord paa Ære og Embede torteret, saa og begiært at saadanne hans Ord udi Protocollen maatte indføres med videre; Og derfor Allerunderdanigst anholdet om tvende Commissarier, saa bleve bemælte J. Gottrup Allernaadigst bevilgede til Commissarier Jon Jonssen Landtingskriver paa Island og Jens Madsen Spendrup Sysselmand udi Skagefiords Syssel, som tillige med tvende andre Commissarier, som Laugmand O. Sivertsen paa sin Side, om han det efter tilbud begiærde, strax 2c. Fredensborg-Slot d. 14 Maii 1725.

CCCLXVI.

Kongelig Allernaadigste Notitz til Hr. Stift-Amtmand P. Raben at der udi A. Schwartzkopfs Sag epter hans Forslag, ere anbefalede Commissarier Hr. Thorlever Arnesen Provst og Sogne-Præst til Breedebolstad og Haagen Hanssen Sysselmand udi Rangervalle Syssel; saa og Sigurder Sigurdsen Sysselmand udi Arness Syssel som Actor paa Kongelig Majts. vegne for den anordnede Commission at udfore; hvilke Kongelig Ordre Stift-Amtmanden befales med forste Skibe at afsende til Landet. Fredensborg d. 17 Maii 1725.

CCCLXVII.

Kongelig Allernaadigste Commissorium til bemælte Hr. Thorlever Arnesen (Aresen) og Haagen Hanssen at de bemælte A. Schwartzkopfs Sag skulde foretage, med al Flid undersoge, og der udi kiende og domme, samt Vedkommende Forretningen paa Ansogningen beskreven give, saasom det var Kongelig Majst. Allernaadigste Villie at denne

Sag,

Sag, naar Commissarierne havde der udi domt, immediate og ligefrem for Hojeste Ret skulde indstævnes; Saa og er Allernaadigst blevet bevilget at Vidner for Commissionen maatte fores. Fredensborg-Slot d. 17 Maii 1725.

CCCLXVIII.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Sigurd Sigurdsen Syssel-mand udi Arnefs Syssel at han skulde paa Kongelig Majts. vegne for den anordnede Commission noje og med ald Flid eftersoge hvem der kunde være skyldig eller medvidende udi A. Schwartzkopfs Mords-Sag, som ved Forgift skulde være bragt af Dage, og dennem derfor efter Sagens befindende Beskaffenhed actionere, hvorfor og hannem blev tilskicket en Copie af Commissorio, samt en efter trende Attester om forbemælte Sag beskreven Notarial-Act, hvorefter han Sagens Lovmessige Udforsel skulde besorge. Fredensborg-Slot d. 17 Maii 1725.

CCCLXIX.

Da de ved det Kongelige Commissorium af Dat. 17 Maii 1725. befalede Commissarier udi A. Schwartzkopfs Sag, Provst Hr. Thorlever Arnesen og Sysselmand Haagen Hans vare ueenige, saa at Hr. Thorlever ikke vilde tillade at Vidner udi Sagen maatte fores paa Ord, som over Aars Forlob vare passerede, og Hans Kongelig Majst. Allernaadigst fandt for gott at anbefale Biskop Mag. Jon Arnesen at træde udi Commission til bemælte Commissarier til at faae Sagens Sammenhæng oplyst, samt at bevilge at Vidnerne maatte afhores, omendskiondt de kunde vidne om Ord, som over Aar og Dags Forlob kunde være passerede. Saa bleve de her om expederede Ordres, saa vel til Mag. Jon, som til Commissarierne, tilskickede Stift-Amtmand Hr. P. Raben med Befaling at lade de afgaae med de første til Island afgaaende Skibe. Dat. Frederichsberg-Slot d. 8 Februarii 1726.

CCCLXX.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Biskop Mag. Jon Arnesen

at træde i Commission til bemælte Commissarier ꝛc. Friderichsberg-Slot d. 8 Februarii 1726.

CCCLXXI.

Kongelig Allernaadigste Bevilling og Dispensation tilsendt Commissarierne Mag. Jon Arnesen, Hr. Thorlever Aresen og Haagen Hanssen at alle de Vidner, som de kunde eragte fornødne til Sagens Oplysning maatte for Commissionen føres og afhøres omendskiondt de kunde vidne om Ord, som over Aar og Dags Forløb kunde være passerede. Friderichsberg-Slot d. 8 Februarii 1726.

CCCLXXII.

Kongelig Allernaadigste Notitz til Biskop Mag. Steen Jonssen om den Vice-Lavmand Benedix Thorsteensen forundte Bevilling at han paa sin Gaard Rødé-Skrede maatte paa sin egen Bekostning lade opbygge en liden Kirke og derved lade indvie en Kirkegaard, hvilken Biskopen, naar den var ferdig, skulde indvie. (See foregaaende Samling Nr. LII.) Dat Friderichsberg-Slot d. 15 Febrnarii 1726.

CCCLXXIII.

Kongelig Allernaadigste Contra Commissorium for Fru Sigrider Jonsdatter afgangne Biskops J. Widalins Efterleverske til Hr. Jon Haldorssen Provst og Sogne-Præst til Tingvalle Stad og Sigurd Sigurdsen Sysselmand udi Arnes Syssel at de, om de der til godvilliggen kunde formaaes, skulde træde udi Commission til Landfoged Cornel. Wulf og Provst Hr. Thorlof Aresen, som Biskop Mag. Jon Arnesen havde faaet bevilgede, for at afgiøre den Tvistighed, som var imellem ham og bemælte Fru Sigrider. (See foregaaende Nr. CCCLVI.) Friderichsberg-Slot d. 15 Februarii 1726.

CCCLXXIV.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Commissarierne og Contra Commissarierne (See næstforegaaende Nr.) at de, efter Fru Sigrides

Aller-

Allerunderdanigste Ansøgning, skulde for sig udi Commissionen ved lovlig Stævnemaal indkalde hendes afgangne Hosbonds Formands Arving, forige Sysselmand over Arnes Syssel Brynjolv Thorlacius, og saa fremt hun skulde vorde tildømt at betale det, som Biskop Mag. Jon Arnesen formeener sig rettelig hos hende at prætendere, saa skulde Commissarierne under den dem Allernaadigst anbefalede Commission, efter de for dem producerede Beviisligheder kiende og dømme om ikke bemælte B. Thorlacius burde erstatte hende den Skade hun der over kunde lide, og om hun ikke derfore Regres hos hannem burde nyde. Friderichsberg-Slot d. 15 Februarii 1726.

CCCLXXV.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs-Bevilling for Jonssen af Breidebolstad paa Fellstrand for Vesten og Charitas Magnusdatter, uanseet at de med hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Friderichsberg-Slot d. 22 Martii 1726.

CCCLXXVI.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Einersen og Gudruer Thordersdaatter af Hol i Skagefiords Syssel og Goddale Kirke-Sogn for Norden, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Friderichsberg-Slot d. 26 Aprilis 1726.

CCCLXXVII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Biarne Jonssen og Tarbiørg Petursdatter af Hrafnabiorgum, som med hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Frederichsborg-Slot d. 26 Aprilis 1726.

CCCLXXVIII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Biorn Jonssen og Valgierde Halsdatter af Hofe i Skagefiords Syssel for Norden, som

som med hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Friderichsberg-Slot d. 26 Aprilis 1726.

CCCLXXIX.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Biarnesen og Salvor Jonsdatter af Alffanes, som med hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Friderichsberg-Slot d. 26 Aprilis 1726.

CCCLXXX.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Gudmundsen og Thyrider Jonsdatter af Slitendested, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Friderichsberg-Slot d. 26 Aprilis 1726.

CCCLXXXI.

Da Lavmand Odder Sivertsen havde for Hans Kongelig Majst. Allerunderdanigst andraget at han for hans Bortreise fra Landet ikke havde kundet bekomme fuldbeskreven den af Lavmand P. Widalin og Vice-Lavmand Benedix Torstensen over hans Ære- og Boeslod afsagde Laugtings-Dom, endskiont at Dommen tvende gange af Landtingskriveren Sigurd Sigurdsen er bleven begiært; Saa har Hans Majst. Allernaadigst befalet Stiftbefalings-Mand P. Raben at tilholde bemælte Lavmænd og Landtingskriver at give bemælte Lavmand Odder Sivertsen uden nogen Ophold, den imellem ham og Syssel mand Joh. Gottorph den 21 Julii 1725. ergangne Dom og heele passerede Act fuldkommen efter Loven beskreven og forseglet og det saa betimelig at den for tilstundende Aar holdende Hoyeste Ret, til hvilken Hans Majst. havde Allernaadigst bevilget at Sagen maatte directe indstævnes, kunde vorde produceret. Friderichsberg-Slot d. 3 Maii 1726.

CCCLXXXII.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Hr. Stiftbefalingsmand P. Raben

Raben at han de til Biskoperne udi Island udstædte Ordre (See foregaaende Samling Nr. LIV.) dem med første Skibe tilsender. Friderichsberg-Slot d. 3 Junii 1726.

CCCLXXXIII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Thordur Gislasen af Nautabue udi Holum Domkirkesogn og Christin Magnusdatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Friderichsberg-Slot d. 4 Aprilis 1727.

CCCLXXXIV.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Olafur Biarnesen af Steinaa og Gudbiørgu Thomasdatter, uanseet at hun var hans Farbroders Datter. Dog ꝛc. Friderichsberg-Slot d. 4 Aprilis 1727.

CCCLXXXV.

Kongelig Allernaadigste Bestalling for Christian Luxtorph at være Landfoget udi Island. Thi ꝛc. Friderichsberg-Slot d. 17 Aprilis 1727.

CCCLXXXVI.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Krakur Einersen af Stapper udi Hunevatns Syssel og Margretha Jonsdatter, uanseet at hun og hans forrige ved Døden afgangne Hustrue skal have været hin anden udi andet og tredie Led beslægtet. Dog ꝛc. Friderichsberg-Slot d. 18 Aprilis 1727.

CCCLXXXVII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Sigurdsen af Skarde paa Skardstrand og Stenun Thorlachsdaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Friderichsberg-Slot d. 12 Maii 1727.

CCCLXXXVIII.

Eftersom Lovmand Benedix Thorstensen havde Allerunderdanigst andraget, hvorledes han, siden forrige Lovmand sammestæds, Odder Sivertsen udi Aaret 1724. var bleven suspenderet, ei aleene havde forrettet Lavmandstieniisten i hans Stæd, men og paataget sig det Verk ved den Islandske Lovs Revision og at han her udover, ved mange og farlige Reiser, havde tilsat en stor Deel af sine Midler; Saa i følge bemælte Lovmand Thorstensens Ansøgning, samt Stift-Amtmand Rabens Erklæring, har Hans Kongelig Majst. Allernaadigst resolveret at bemælte Lovmand Thorstensen skulde nyde den halve Deel af Lavmands Lonen og Toldene fra bemælte O. Sivertsens Suspensions Dato og indtil han udi dette Aar udi Høieste Ret var dømt fra Embedet. Men siden, fra Høieste Rets Doms Dato skulde Lovmand Thorstensen nyde den fulde Løn og Told ligesom hans Formand. Fredensborg-Slot d. 2 Junii 1727.

CCCLXXXIX.

Til Hr. Stiftbefalingsmand P. Raben om dette samme og at den øvrige halve Deel af forrige Lovmand O. Sivertsens Løn og Told, i hans Suspensions Tid, blev observeret at inddrages under hans øvrige Midler og til Hans Maj. forbrudte Boeslod. Fredensborg d. 2 Junii 1727.

CCCXC.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Kolbeirne Magnussen og Margrethe Biarnedaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede; Dog ꝛc. Hafn. d. 13 Februarii 1728.

CCCXCI.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Hr. Jon Ollafsen Capellan til Repstader Kirke for Østen og Ragnilder Dadadaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 5 Martii 1728.

CCCXCII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Ollafver Petersen og Sigrider Magnusdaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 5 Martii 1728.

CCCXCIII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Kolbeirn Biarnesen og Gudny Eigelsdaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 5 Martii 1728.

CCCXCIV.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Olaver Steensen og Sigride Gotschalchsdaatter af Skagefiords Syssel for Norden, som med hin anden udi andet Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 12 Martii 1728.

CCCXCV.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Gudmunder Brynolfssen boende paa Melrokunæs udi Alptefiord og Hals Kirkesogn udi Muele Syssel og Saalveg Torrarinsdaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 12 Aprilis 1728.

CCCXCVI.

Kongelig Allernaadigste Bevilling for Biskop Mag. Steen Jonsen at han, til Hiælp at lade oplægge og trycke Bibelen udi det Islandske Sprog, maatte nyde og opebærge 1 Rdr. Specie eller dessens Verdie af enhver Kirke udi Island. Kiobenhavn d. 16 Aprilis 1728.

CCCXCVII.

Da Biskopen Mag. Steen Jonssen havde ved Skrivelse af 3 September forige Aar indberettet til Ober-Secretaire Hr. Ch. Moinichen, at, da han (Biskopen) formedelst sin Alderdom ikke troftede sig at reise til Kalmandstunge for at conferere om Ritalet med Biskopen

Hr. Jon Arnesen og om den 2. Bog i den Norske Lov, saavel med ham som begge Lovmændene, havde han tilbudet dem at samles paa Holum og nyde der fri Underholdning for sig og sine Tienere; men dog ingen af dem indfundet sig; Saa har Hans Kongelig Majst. Allernaadigst begge Biskoperne sat Kaldmandstunge til en aftalt og berammet Tid til at fuldføre det dem anbefalede Conference om Ritualet og den 2. Bog udi Loven. Hafn. d. 23 Aprilis 1728.

CCCXCVIII.

Hans Kongelig Majst. har ligeledes Allernaadigst befalet Lovmændene Benedix Thorsteensen og Niels Kier at møde til samme Tid paa Kalmandstunge for at conferere med begge Biskoperne om den 2. Bog i den Norske Lov. Hafn. d. 23 Aprilis 1728.

CCCXCIX.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Commissarierne Biskop Mag. Jon Arnesen og Sysselmand Haagen Hanssen, at saasom en af Commissarierne Provst Hr Thorlever Aresen var ved Døden afgangen, skulde de med Skibene ufeilbarligen indsende til Hans Majst. alt hvad som i Ap. Schwartzkopfs Sag var forefaldet, eragtet og forrettet, dets Acter og Domme fuldkommen beskreven, samt de i Commissionen holdte Protocoller in Originali, og det udi det Islandske Sprog, ligesom Alting udi Sagen var dreven, ventileret, procederet og forrettet, og saafremt noget af disse Protocoller og Documenter skulle findes udi afgangne Hr. Thorlev Aresens Sterboe, da skulle Vedkommende være forpligtede det altsammen uvegerligen og uopholdet at udlevere. Denne Kongelig Allernaadigste Befaling skulde Commissarierne tilstrækkelig og fuldkommen vedborlig efterleve og med al Flid og Nidkiærhed paasee, og at samme Protocoller, Papirer og Documenter, efter at de deraf havde taget rigtige Gienparter, tillige med deres Allerunderdanigste Relation, bleve indsendte med den Havns Skibe, som dem var nærmest, samt indsende til det danske Cancellie med de andre Skibe, Noticier

om

om dette, saa at der kunde vides hvad Kiøbmand og Skipper bemælte Documenter bleve indsendte med. Hafn. d. 30 Aprilis 1728.

CD.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Thorder Haagensen af Nordtunge udi Myre Syssel for Vesten og Jarthruder Magnusdaatter, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Hafn. d. 7 Maii 1728.

CDI.

Efter som Amtmand N. Fuhrmand havde Allerunderdanigst indberettet at en Mand udi Island navnlig Erlendur Gislason, som saavel den 30 Junii 1698 ved Øxeraae Landsting, som 1703 ved Ober-Retten formedelst begaaet Manddrab, var dømt fra Livet, og endskiønt Hans Majst. ved Geheime Conseil d. 18 Maii 1709. havde ladet befale, at Sagen for Høyeste Ret til videre Paakiendelse skulle indstævnes, saa havde den dog alligevel indtil denne Tid henhvilet og Delinqventen af Syssel mand Haagen Hanssen var bleven sat paa fri Fod. Derfor har Hans Kongelig Majst. Allernaadigst befalet Hr. U. A. v. Holstein ꝛc. at bemælte Sag for Høyeste Ret skulde indstævnes og Procurator Mathias Locke for, og Procurator Peder Hvid imod Delinqventen Sagen at udføre, hvorfor Amtmanden skulde besørge de i Sagen faldne Domme beskrevne og med fornødne Bevisligheder in Originali til Procurator P. Hvid, fremsendte, saa og giøre den Anstalt at Delinqventen blev arresteret. Hafn. d. 14 Maii 1728.

CDII.

Kongelig Allernaadigste Benaadning, for Sigurdur Thomassen, som sig i sit Ægteskab havde trende gange udi Lejermaal forseet med Ledige Qvindes Personer; men i des Stæd skulde bemælte Sigurdur arbeide 3 Aar i Jern paa Bremerholm. Hafn. d. 14 Maii 1728.

CDIII.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Amtmand N. Fuhrmand at være Oddur Sivertsen behiælplig til at faae de Kongelig Allernaadigste Bevillinger forkyndede for Vedkommende udi de imellem ham og Sysselmand J. Ch. Gottorp værende tvistige og for Høyeste Ret indstævnte Sager. Fredensborg d. 31 Maii 1728.

CDIV.

Kongelig Allernaadigste Befaling til Amtmand N. Fuhrman at føje den Anstalt, at Haldora Jonsdatter, som for Hiem- og Lav-tings Ret er for begangen Blodskam med sin egen Fader, og siden for Barnefødsel i Dolsmaal, er dømt til at miste Livet, blev efter Dommen henrettet. Gluckstad d. 9 Julii 1728.

CDV.

Da Magnus Arnesen af Hvitedal i Dale Syssel, som forhen havde været Præst, havde Allerunderdanigst anholdt om Allernaadigst Opreisning og Pardon, fordi han havde uden Ægteskab avlet Barn med et ugift Qvindmenniske, paa det at han igien ved Leilighed kunde til Præstelig Embede befordres; Saa blev Biskop Jon Arnesen Allernaadigst befalet at indsende sin Erklæring om bemælte Magnus Arnesen endnu var ugift og om han vilde ægte den Person, som han havde begaaet Lejermaal med, om hun var ugift, da Hans Maj^st. i saa Fald vilde ham Allernaadigst pardonnere. Hafniæ d. 29 Aprilis 1729.

CDVI.

Kongelig Allernaadigste Benaadning for Eistein Jonsen, som af Laugmand N. Kier var dømt til at miste Livet, formedelst trende gange udi Ægteskab begaaet Lejermaals Forseelse; Dog skulde Amtmand N. Fuhrman see ham transporteret til Bremerholm, for at arbeide der i Jern sin Livstid. Hafn. d. 6 Maii 1729.

CDVII.

Kongelig Allernaadigste Egteskab Bevilling for Jon Gislesen og Oddny Brandsdaatter af Arnerholt, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafniæ d. 6 Maii 1729.

CDVIII.

Kongelig Allernaadigste Commissorium for Sysselmanden udi østere Part Skaftefelds Syssels Jon Isleifssen, som for Hans Majst. Allerunderdanigst havde andraget hvorledes han udi Aaret 1724. om Efterhøsten var bleven stævnet og beskyldt af da værende Sysselmand Biadne Nicolaisen angaaende et falsk Tingsvidne, at møde for Laugretten 1725. da Jon Isleifssen mødte ved Sagens Foretagelse den 21 Julii og beraabte sig paa Vidner om hans Uskyldighed at han det hverken havde conciperet eller skrevet eller havde nogen Deel af Raad eller Daad i desen beskyldte Urigtighed eller Falsked, hvor om han og sin Eed havde erbudet, som ei var bleven ham af Laugmand Widalin tilladt, men Sagen af bemælte Laugmand ved Dom var bleven henvist til Amtmanden Os Elskelig N. Fuhrmand, som den 25 Januarii 1726. havde suspenderet bemælte Jon Isleifssen fra Brød og Tieniste og i hans Stæd constitueret den 29 Januarii næstefter Klosterholderen Joen Torstensen, som Sysselmands Embedet skulde administerere; for hvilken Beskyldning, efter udstaadne Proceß, han for Oxeraae Langtings Ret af Vice-Laugmand N. Kiær den 28 Julii 1728. var bleven frikiendt, og til igien at betiene sit Embede. Derfor havde bemælte Jon Isleifssen Allerunderdanigst anholdet om tvende Commissarier, som lovligen og forsvarligen kunde kiende og domme, samt Vidner afhøre angaaende fornævnte Jon Isleifssens havende Prætentioner saavel til Jon Thorstensen, ei aleene for hans giorte Ophold i Sagen, ham til Hinder og Skade, men endog for sin Caution for Tienisten, at giøre Jon Isleifssen tilborlig Reede og Rigtighed for Sysselets Indkomster, naar han for Directionen fik billig Betaling; som og til Biadne Nicolaisen, som den første Angiver og Hovedmand, hvorved Jon Isleffsen fra sit Embede

bede og Brød var bleven sat og uskyldig indbragt i store Processer, at erstatte ham for den Spot og Skade og Omkostninger, som ham var skeet. Derfor har Hans Kongelig Majst. Allernaadigst bevilget bemælte Jon Jsleifssen til Commissarier Bisp Mag. Jon Arnesen og Syssel-manden udi Rangervalle Syssel Nicolai Magnussen at de tillige med tvende andre Commissarier, om Contraparterne dem begiærte, skulde ꝛc. Fredensborg d. 30 Maii 1729.

CDIX.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Belling for Brandr Thorstensen af Balkestader og Malfride Jonsdaatter af Heggstader udi Hunevands Syssel, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Fredensborg d. 30 Maii 1729.

CDX.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Arnas Nicolaissen af Thorustader og Wigdise Thorsteensdaatter af Balkestader udi Hunevands Syssel, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Fredensborg d. 30 Maii 1729.

CDXI.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Hr. Helge Jonssen Præst til Stad Kald udi Grindevig sønden paa Jsland og Ingeborg Erichsdaatter, uanseet at hun var hans forige ved Døden afgangne Hustrues Moders Søster-Søns Sønnedaatter og de saaledes vare hin anden udi andet og fierde Led beslægtede. Dog ꝛc. Hafniæ d. 31 Martii 1730.

CDXII.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Rabn Jacobssen og Ingvoldur Gudmunderdaatter af Store Bredevig udi Desiarmyre Kirke-Sogn og Muhle-Syssel for Østen, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog ꝛc. Fredensborg d. 21 Aprilis 1730.

CDXIII.

Da Hans Kongelig Majst. havde Allernaadigst den 1 Maii udi dette Aar meddeelt Snæbiorn Poulsen, som udi Kiobenhavns Arrest-huus var bleven anholden, Opreisning for Ober-Retten i Island at lade indstævne den Dom, som Syßelmanden i Isefiords Syßel Marcus Bergson den 15 September forige Aar havde fældet over ham, hvorved bemælte Snæbiorn var bleven dømt til at arbeide i Bremerholms Jern i 6 Aar. Hvilken Opreisning Hr. Stift-Amtmand Gyldencrone blev tilkiende given med Allernaadigst Befaling at føje den Anstalt at bemælte Snæbiorn blev med første beleilig Skib fort til Island for der, under vedbørlig Varetægt, at udføre sin Sag for Ober-Retten. Fredensborg-Slot d. 1 Maii 1730.

CDXIV.

Kongelig Allernaadigste Egteskabs Bevilling for Joen Torfvesen og Gunilder Torfvedaatter af yttre Klev i Muhle-Syßel, som med hin anden udi tredie Led vare beslægtede. Dog 2c. Hafn. d. 8 Maii 1730.

CDXV.

Eftersom Einer Einerßen af Midhuus paa Røykenes havde for Hans Kongelig Majst. Allerunderdanigst andraget hvorledes hans Hustrue Helge Arnedatter havde efter hendes afgangne Fader Arne Gudmundsen faaet til Arv i bland andet en Jord kaldet Bildedahl, beliggende udi Arnefiord udi Bardestrands Syßel, paa hvilken Jords Land og Egn Bildedahls Havn var beliggende og Kiøbmands Huusene staar, hvorved bemælte Einer Einersen og hans Hustrue stor Skade blev foraarsaget og formedelst den paa Bildedahls-Havn handlende Kiøbmands og hans Folkes Omgang, efterdi, at de ikke alleeneste, saalænge Skibet paa Hgvnen er beliggende, holdte der 1. og 2. Heste, som hannem og den paaboende Bonde til Skade imidlertid havde sin Føde udi Jorden Bildedahls Eng og Græs-Mark, og det foruden ringeste Forlov af ham, men ydermeere blev ham og Jorden endda tilføyet meere Skade derved,

at siden 1715. havde Kiøbmanden paa Bildedahl et Aar efter andet, tilhandlet sig mangfoldig Slagterie, uanseet at Havnen til forne var ikkun Fisker-Havn og saaledes siden 1715. mestenpart aarlig var bleven dreven en stor Deel Qvæg, ikke aleeniste fra 4 Tingsogne udi Bardestrands Syssel, men og i Ligemaade fra Strande Syssel hen til Bildedahls Havn, for at borthandles der til Kiøbmanden, som meste Parten skeede udi Augusti Maaned, da Græsset og Høebiæringstiden der var den beste, og Folkene, som Qvæget hendrev der ogsaa med deres Qvæg og Heste 2. a 3. Nætter blev liggende, Einer Einersen, Ejermanden til Skade, saa at han derover havde maattet forringe Jordens Landskyld, og som Kiøbmanden didindtil ikke havde villet beqvæmme sig til imindelighed at fornøje bemælte Einer for den herved aarlig tagne Skade, da dog Kiøbmændene paa andre adskillige, saavel Slager- som Fisker-Havne betalte Jordens Ejermand eller den paaboende noget til Vederlag for den Skade, som dem blev tilføjet; Saa anholdt bemælte Einer Einersen hos Hans Majst. om Odder Sivertsen og Syssel mand Einer Magnussen til Commissarier, som ham og Allernaadigst ere blevne bevilgede, som tillige med tvende andre Commissarier, om Vederparten rc. Fredensborg-Slot d. 22 Maii 1730.

CDXVI.

Kongelig Allernaadigste Ægteskabs Bevilling for Jon Svensen og Gudrun Gudloigsdaatter, Bønder-Folk paa Island, som med hin anden udi andet og tredie Led vare beslægtede. Dog rc. Fredensborg d. 22 Maii 1730.

